

LUONNOS 28.4.2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sijoituspalvelulain muuttamisesta, laiksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä. Samalla nykyinen samanniminen laki kumottaisiin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sijoituspalvelulakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia ja joukkorahoituslakia. Lisäksi useaan muuhun lakiin tehtäisiin lähinnä lakitekniisiä muutoksia.

Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin rahoitusvälineiden markkinat -direktiivi sekä toteutettaisiin tarvittavat toimenpiteet Euroopan unionin rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen säännösten noudattamiseksi.

Sijoituspalvelulakiin lisättäisiin direktiivin edellyttämät säännökset lain soveltamisalasta ja sitä koskevista poikkeuksista, toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamista koskevista edellytyksistä, kuten uudet säännökset algoritmista kaupankäynnistä, sijoituspalveluyritysten tuotehyväksyntämenettelystä ja kannustimista. Asiakasvarojen säilyttämistä koskevaan lukuun ehdotetaan tehtävän sekä direktiivin edellyttämiä täsmennyksiä että direktiivin mahdollistavaa kansallista sääntelyä, jolla vahvistetaan sijoittajansuojaa suhteessa sijoituspalveluyritykseen.

Kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa uudessa laissa säädettäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla kaupankäyntijärjestelmien ylläpitäjistä, uudesta organisoidusta kaupankäyntijärjestelmästä ja pk-yritysten kasvumarkkinasta, kuten myös positiolimiiteistä ja hyödykejohdannaispositioiden hoidon valvontatoimenpiteistä sekä raportoinnista sekä raportointipalveluista ja niiden tarjoajista.

Rahoitusvälineiden markkinat -asetus sisältää säännöksiä kauppapaikkojen avoimuudesta, OTC-kaupankäyntiä harjoittavien kauppojen sisäisten toteuttajien ja sijoituspalveluyritysten avoimuudesta, liiketoimista ilmoitettavista tiedoista, johdannaisista, syrjimättömästä pääsystä rahoitusvälineiden määritysjärjestelmiin, tuotteita koskevista interventiot toimien ja positioiden valvontatoimenpiteistä sekä kolmansien maiden yritysten vastaavuuspäätöksen nojalla sivuliikkeen välityksellä tai sivuliikettä perustamatta harjoittamasta palveluntarjonnasta ja toiminnasta.

Asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä, jonka vuoksi nykyisiä lähinnä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin sisältyviä säännöksiä on tietyiltä osin kumottava. Tällaisia kumottavia säännöksiä sisältyy erityisesti rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyyttä koskevaan lain III osaan.

Joukkorahoituslakia ehdotetaan muutettavan lisäämällä direktiivin mukainen toimilupavaatimus sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välittäjälle. Kyseiseen toimintaan sovellettavia menettelytapasäännöksiä täsmennettäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla.

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin sekä sijoituspalvelulakiin lisättäisiin direktiivissä edellytetyt säännökset hallinnollisista seuraamuksista. Finanssivalvonnan käytössä olevan seuraamusmaksun enimmäismääriä korotetaan huomattavasti nykyisestä. Seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi olla oikeushenkilöille 10 prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta sekä luonnollisille henkilöille viisi miljoonaa euroa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 3 päivänä tammikuuta 2018.

SISÄLLYS

Esityksen pääasiallinen sisältö.....	1
Sisällys.....	3
Yleisperustelut.....	6
1 Johdanto.....	6
2 Nykytila.....	8
2.1 Voimassa oleva lainsäädäntö.....	8
2.1.1 Sijoituspalvelulaki.....	8
2.1.2 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	12
2.1.3 Arvopaperimarkkinlaki.....	16
2.1.4 Laki luottolaitostoinnasta.....	17
2.1.5 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta.....	17
2.1.6 Laki Finanssivalvonnasta.....	17
2.1.7 Joukkorahoituslaki.....	18
2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	18
2.3 Nykytilan arviointi.....	44
2.3.1 Yleistä.....	44
2.3.2 Sijoituspalvelulaki.....	44
2.3.3 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	56
2.3.4 Laki Finanssivalvonnasta.....	57
2.3.5 Joukkorahoituslaki.....	64
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	66
3.1 Tavoitteet.....	66
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	66
3.2.1 Sijoituspalvelulaki.....	66
3.2.2 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	71
3.2.3 Laki Finanssivalvonnasta.....	75
3.2.4 Joukkorahoituslaki.....	76
3.3 Toteuttamisvaihtoehdot ja kansallinen lisäsäätely.....	76
3.3.1 Asiakasvarojen säilyttäminen.....	76
3.3.2 Julkiset sisäpiirirekisterit.....	76
4 Esityksen vaikutukset.....	79
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	79
4.1.1 Vaikutukset yrityksiin rahoitusmarkkinoilla.....	79
4.1.2 Vaikutukset kotitalouksiin.....	85
4.1.3 Vaikutukset julkiseen talouteen.....	85
4.1.4 Vaikutukset kansantalouteen ja kokonaistaloudellinen selvitys vaikutuksista.....	85
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	86
4.3 Ympäristövaikutukset.....	87
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	87
5 Asian valmistelu.....	87
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	87
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	87
5.3 Hallituksen esityksen antamisen jälkeinen jatkovalmistelu.....	87
6 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	91
Yksityiskohtaiset perustelut.....	92
1 Lakiehdotusten perustelut.....	92
1.1 Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta.....	92

I OSA	YLEISET SÄÄNNÖKSET JA OIKEUS TARJOTA SIOITUSPALVELUA..	92
1 luku	Yleiset säännökset	92
2 luku	Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa	102
3 luku	Sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen sekä merkittävien omistajien luotettavuus	103
4 luku	Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen sekä ulkomaisen ETA-luottolaitoksen palvelujen tarjoaminen Suomeen.....	104
5 luku	Kolmannen maan yrityksen tarjoamat sijoituspalvelut ja harjoittama sijoitustoiminta.....	107
II OSA	TOIMINTAEDELLYTYKSET, HALLINTO JA OHJAUS, TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN	109
6 luku	Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta.....	109
6 a luku	Huomattavan omistusosuuden hankinta ja luovutus.....	111
6 b luku	Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.....	112
7 luku	Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen.....	114
7 a luku	Algoritminen kaupankäynti ja suora sähköinen markkinoillepääsy	119
8 luku	Tilinpäätös ja tilintarkastus.....	122
9 luku	Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely.....	122
III OSA	MENETTELYTAVAT JA KORVAUSRAHASTO	127
10 luku	Menettelytavat asiakassuhteessa.....	127
11 luku	Sijoittajien korvausrahalasto.....	136
12 luku	Salassapito ja asiakkaan tunteminen.....	136
13 luku	Sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen ulkomaille	136
14 luku	Ulkomaisia sijoituspalveluyrityksiä koskevat erityissäännökset	137
15 luku	Hallinnolliset seuraamukset.....	137
16 luku	Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset	138
17 luku	Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	139
1.2	Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	139
I OSA	YLEISET SÄÄNNÖKSET	139
1 luku	Soveltamisala ja määritelmät.....	139
II OSA	RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINAPAIKAT	141
2 luku	Säännellyn markkinan ylläpitäminen	141
3 luku	Säännellyn markkinan toiminnan järjestäminen.....	144
4 luku	Ulkomaisen pörssin toiminta Suomessa	153
5 luku	Monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sovellettavat vaatimukset	154
6 luku	Pk-yritysten kasvumarkkina	157
III OSA	KAUPANKÄYNNIN LÄPINÄKYVYYS JA RAPORTOINTIPALVELUT	158
7 luku	Rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimukset	158
8 luku	Oikeus tarjota raportointipalveluja	160

9 luku	Raportointipalvelun tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset....	163
IV OSA	ERINÄISET SÄÄNNÖKSET.....	166
10 luku	Valvonta, erityiset toimivaltuudet ja salassapitovelvollisuus	166
11 luku	Muutoksenhaku	168
12 luku	Hallinnolliset seuraamukset.....	168
13 luku	Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset	170
14 luku	Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	170
1.3	Laki Finanssivalvonnasta.....	170
1 luku	Yleiset säännökset	170
3 luku	Valvontavaltuudet.....	171
4 luku	Hallinnolliset seuraamukset.....	173
6 luku	Ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonta ja yhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisten kanssa sekä toimivaltainen viranomainen. .	176
8 luku	Erinäiset säännökset.....	176
1.4	Joukkorahoituslaki	177
1 luku	Yleiset säännökset	177
2 luku	Oikeus välittää joukkorahoitusta	178
3 luku	Asiakkaansuoja	178
2	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	179
2.1	Omaisuuksensuoja, sopimusvapaus ja elinkeinovapaus	180
2.2	Hallinnolliset seuraamukset	181
2.3	Finanssivalvonnan norminantovaltuudet	182
3	VOIMAANTULO.....	182
LAKIEHDOTUKSET	184
	Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta	184
	Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	236
	Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	288
	Laki joukkorahoituslain muuttamisesta	296

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 15 päivänä toukokuuta 2014 asetuksen (EU) N:o 600/2014 rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (jäljempänä *MIFIR* tai *MIFIR-asetus*) ja direktiivin 2014/65/EU rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (jäljempänä *MIFID II* tai *direktiivi*).

Kyseisillä säädöksillä kumottiin aiempi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista (jäljempänä *rahoitusvälineiden markkinat - direktiivi* tai *MIFID I*), joka saatettiin kansallisesti voimaan vuonna 2007. MIFID I:llä luotiin sääntelykehys pankkien ja sijoituspalveluyritysten rahoitusvälineiden markkinoilla tarjoamille sijoituspalveluille sekä markkinoiden ylläpitäjien toiminnalle säännellyillä markkinoilla. MIFID I uudisti merkittävästi sijoituspalvelujen tarjoamista ja pörssikaupankäyntiä tullessaan voimaan vuonna 2007. Tärkeimpänä MIFID I:n tavoitteena oli edistää EU:n rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä, kilpailukykyä ja tehokkuutta. Käytännössä sillä poistettiin jäsenvaltioiden mahdollisuus vaatia, että kaiken rahoitusvälineillä tapahtuvan kaupankäynnin on tapahduttava erityisissä pörseissä, ja mahdollistettiin Euroopan laajuinen kilpailu perinteisten pörsien ja vaihtoehtoisten kauppapaikkojen välillä. Lisäksi siinä annettiin luottolaitoksille ja sijoituspalveluyrityksille aiempaa vapaampi oikeus tarjota sijoituspalveluja kaikkialla EU:ssa, kunhan ne noudattavat toiminnan järjestämistä ja ilmoitusten antamista koskevia harmonisoituja vaatimuksia sekä kattavia sääntöjä sijoittajansuojan varmistamiseksi.

Vaikka MIFID I vauhdittikin sijoituspalveluihin ja markkinapaikkoihin kohdistuvaa kilpailua, kasvatti sijoittajien valinnanvaraa sekä alensi sijoittajilta veloitettavia hintoja, lisääntyneen kilpailun edut eivät kuitenkaan jakautuneet EU:n komission mukaan tasaisesti kaikille markkinaosapuolille eivätkä ne aina välittyneet loppusijoittajalle asti. Sääntelyn katsottiin myös jääneen jälkeen rahoitusalan teknologisesta kehityksestä. Lisäksi vuonna 2008 alkanut kansainvälinen finanssikriisi paljasti kaupankäynnin sääntelyssä heikkouksia. Aiemmat oletukset siitä, että kaupankäynnin läpinäkyvyyttä, valvontaa ja sijoittajansuojaa voitaisiin säännellä kevyemmin, osoittautuivat vääriksi. Rahoitusvälineiden innovointi sekä tästä seuraava rahoitusvälineiden monimutkaistuminen korostivat sijoittajansuojan vahvistamisen merkitystä sääntelyä tarkistamalla. MIFID I:n tarkistaminen katsottiin sen vuoksi olevan erottamaton osa uudistuksia, joilla pyrittiin luomaan finanssikriisin jälkeen turvallisempi, vakaampi, avoimempi ja vastuullisempi rahoitusjärjestelmä, joka toimii talouselämän ja koko yhteiskunnan hyväksi.

Pian MIFID I:n voimaantulon jälkeen EU:n komissio aloittikin direktiivin uudelleenarvioinnin, jonka tuloksena komissio antoi 20 päivänä lokakuuta 2011 laajan ehdotuksen (KOM(2011) 656 ja 652 lopullinen) MIFID I:n muuttamisesta. MIFID I:tä tarkistamalla pyrittiin komission mukaan vähentämään jäsenmaiden harkintavaltaa unionin rahoituspalveluja koskevan sääntelyn suhteen (eng. *single rule book*), jotta voidaan auttaa tasapuolisten toimintaedellytysten luomisessa jäsenvaltioille ja markkinaosapuolille. Lisäksi haluttiin saattaa kaikki järjestäytynyt kaupankäynti osakkeilla, joukkovelkakirjoilla ja vakioimattomilla johdannaisilla sekä kaupankäynti vakioiduilla johdannaisilla säännellyille markkinapaikoille ulottamalla sääntely kattamaan myös uudentyypiset järjestäytyneet kaupankäyntijärjestelmät (eng. *organised trading facility*). Ehdotuksella pyrittiin lisäksi muun muassa parantamaan pk-yritysten mahdollisuuksia päästä pääomamarkkinoille, ottamaan käyttöön uusia suojatoimia algoritmista kaupankäyntitoimintaa varten, lisäämään avoimuutta rahoitusmarkkinoilla muun muassa saattamalla nimettömänä käytävää kauppaa (eng. *dark pools*) sääntelyn piiriin, lujittamaan val-

vontaviranomaisten toimivaltaa, parantamaan hyödykejohtannaismarkkinoiden valvontaa ja läpinäkyvyyttä sekä vahvistamaan sijoittajansuojaa muun muassa tiukentamalla monimutkaisten sijoitustuotteiden tarjoamista koskevia vaatimuksia. Lisäksi ehdotuksella haluttiin luoda yhdenmukainen kehys kolmansiin maihin sijoittautuneiden sijoituspalveluyritysten ja markkinoiden ylläpitäjien pääsyyllä EU:n markkinoille.

MIFID II ja MIFIR annettiin markkinarakenteisiin pääasiassa keskittyvänä asetuksena (MIFIR) sekä menettelytapoihin pääasiassa keskittyvänä direktiivinä (MIFID II). Lainsäädäntömuutokseen sisältyy niin merkittäviä uudistuksia markkinarakenteisiin ja sijoituspalveluyritysten toimintaan, että on perusteltua puhua kokonaisuudistuksesta. Nämä kaksi säädöstä yhdessä muodostavat oikeudellisen kehyksen, jolla säännellään sijoituspalveluyrityksiä, kauppapaikkoja, raportointipalvelujen tarjoajia sekä kolmansien maiden yrityksiä, jotka tarjoavat sijoituspalveluja tai harjoittavat sijoitustoimintaa unionissa. Säädösten tavoitteena on lisätä kaupankäynnin läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja luotettavuutta kaikkien rahoitusvälineiden osalta. Tavoitteena on saattaa mahdollisimman suuri osa kaupasta järjestäytyneille markkinapaikoille OTC-kaupankäynnin sijaan.

MIFIR-asetuksessa asetetut vaatimukset liittyvät erityisesti yhtenäisiin kaupankäyntivaatimuksiin johdannaisilla organisoiduissa kauppapaikoissa, selvitysjärjestelmien syrjimätöntä käyttöä haittaavien esteiden poistamiseen ja eri markkinatoimijoiden avoimuusvaatimusten lisäämiseen. Kauppapaikkoja olisi vaadittava tarjoamaan pääsy, mukaan lukien tiedonsaanti, avoimin ja syrjimättömin perustein keskusvastapuolille, jotka ovat halukkaat selvittämään kauppapaikassa toteutettuja liiketoimia. MIFID II:n myötä muutetaan sijoituspalvelujen tarjoamista koskevia erityisvaatimuksia, kauppapaikkojen toiminnan järjestämiseen liittyviä vaatimuksia ja toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia.

MIFID II oli alun perin tarkoitus saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 3 päivä heinäkuuta 2016 mennessä. MIFID:n ja MIFIR:n oli tarkoitus tiettyjä siirtymäsäännöksiä lukuun ottamatta tulla sovellettavaksi 3 päivänä tammikuuta 2017.

MIFID II:n ja MIFIR:n noudattamisen ja soveltamisen edellyttämä tiedonkeruun infrastruktuurin täytäntöönpano kuitenkin viivästy. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset eivät olisi ehtineet kerätä kauppapaikoilta 3 päivänä tammikuuta 2017 mennessä MIFID II:n säännösten edellyttämää tietoa kauppapaikoilla kaupankäynnin kohteena olevista rahoitusvälineistä. Lisäksi komission delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten valmistelu oli odotettua hitaampaa. Näistä syistä koko lainsäädäntökehyksen soveltamista oli tarve lykätä myöhemmäksi. Säännösten soveltamisajankohdan lykkäyksen tarkoitus oli antaa toimivaltaisille viranomaisille ja markkinaosapuolille riittävä aika panna täytäntöön MIFID II:n nojalla annettavat kansalliset säännökset ja erityisesti MIFID II:n nojalla annettava huomattava määrä komission täytäntöönpanosäädöksiä.

Euroopan komissio julkaisi 10 päivänä helmikuuta 2016 ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU (niin sanottu MIFID II) muuttamisesta tiettyjen päivämäärien osalta (jäljempänä *muutosdirektiivi*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rahoitusvälineiden markkinoista annetun asetuksen (EU) N:o 600/2014 (niin sanottu MIFIR), markkinoiden väärinkäytöstä annetun asetuksen (EU) N:o 596/2014 ja arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista annetun asetuksen (EU) N:o 909/2014 muuttamisesta tiettyjen päivämäärien osalta (jäljempänä *muutosasetus*).

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1034 rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1033 rahoitusvälineiden markkinoista annetun asetuksen (EU) N:o 600/2014, markkinoiden väärinkäytöstä annetun asetuksen (EU) N:o 596/2014 ja arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista annetun asetuksen (EU) N:o 909/2014 muuttamisesta hyväksyttiin 23 päivänä kesäkuuta 2016 ja ne tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta.

Kyseisellä muutosdirektiivillä lykättiin MIFID II:n kansallisen täytäntöönpanon määräaika yhdellä vuodella myöhemmäksi, joka on nykyisin 3 päivänä heinäkuuta 2017. Samalla lykättiin direktiivin nojalla annetun kansallisen sääntelyn soveltamisajankohtaa yhdellä vuodella eteenpäin, pääsääntöisesti 3 päivänä tammikuuta 2018 alkavaksi. Vastaavasti muutosasetuksella MIFIR:n soveltamisajankohtaa lykättiin yhdellä vuodella eteenpäin, 3 päivänä tammikuuta 2018 alkavaksi.

Lisäksi muutosasetuksella lykättiin tiettyjä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sekä EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulo-, soveltamis- ja siirtymäsäännöksiä sekä niihin liittyviä MIFIR:n säännöksiä. Markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa viitataan esimerkiksi tiettyihin käsitteisiin ja määritelmiin, jotka otetaan käyttöön vasta MIFID II:ssa, kuten organisoidut kaupankäyntijärjestelmät (OTF), pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) kasvumarkkinat sekä päästöoikeudet tai niihin perustuvat huutokauppatuotteet. Markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa säädetään, että sen säännöksiä ei sovelleta näihin käsitteisiin ja määritelmiin ennen MIFID II:n soveltamisen aloittamista. Sen vuoksi markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa oli tarve selventää, että niitä säännöksiä, joissa viitataan OTF-järjestelmiin, pk-yritysten kasvumarkkinoihin, päästöoikeuksiin ja niihin perustuviin huutokauppatuotteisiin, sovelletaan vasta sen jälkeen, kun uuden MIFID II:n soveltaminen on aloitettu. Vastaavasti monet määritelmät ja käsitteet EU:n arvopaperikeskusasetuksessa perustuvat MIFID II:een.

Eduskuntaa on informoitu komission MIFID II ja MIFIR -ehdotuksista perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvoston kirjelmällä (U 63/2011 vp) sekä komission muutosasetus- ja muutosdirektiiviehdotuksista valtioneuvoston E-kirjelmällä 22 päivänä maaliskuuta 2016 (VM2016-00166).

2 Nykytila

2.1 Voimassa oleva lainsäädäntö

2.1.1 Sijoituspalvelulaki

Perussäännökset sijoituspalveluyrityksistä sisältyvät 14 päivänä joulukuuta 2012 annettuun sijoituspalvelulakiin (747/2012). Sijoituspalvelulakia sovelletaan liiketoimintaan, jossa tarjotaan sijoituspalvelua. Lailla kumottiin arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä aiempi sijoituspalveluyrityksistä annettu laki (922/2007) sekä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annettu laki (580/1996). Nytemmin kumotulla sijoituspalveluyrityksistä annetulla lailla pantiin aikanaan täytäntöön MIFID I. MIFID I:n täytäntöönpano edellytti lisäksi muutoksia useisiin muihin lakeihin.

Soveltamisala

Sijoituspalvelulain soveltamisalasta ja sitä koskevista poikkeuksista säädetään lain 1 luvussa. Luku sisältää myös lain soveltamisalan kannalta olennaiset säännökset rahoitusvälineen määritelmästä ja toimiluvanvaraisista sijoituspalveluista. Samoin lukuun sisältyvät säännökset

ammattimaisen ja ei-ammattimaisen asiakkaan määritelmistä. Lain 1 luvun säännökset vastaavat MIFID I:n nojalla vuonna 2007 täytäntöön pantuja säännöksiä. Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksessa kyseisten säännösten sisältöön ei muutamia täsmennyksiä lukuun ottamatta tehty merkittäviä muutoksia.

Sijoituspalveluyrityksellä tarkoitetaan suomalaista osakeyhtiötä tai eurooppayhtiölaissa (742/2004) tarkoitettua eurooppayhtiötä, jolla on sijoituspalvelulain mukainen toimilupa tarjota sijoituspalvelua. Laissa käytetty rahoitusvälineen määritelmä vastaa rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin liitteessä I olevassa C osassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä. Sijoituspalvelulla tarkoitetaan direktiivin liitteessä I olevassa A osassa tarkoitettuja sijoituspalveluja siten, että sijoituspalvelulla tarkoitetaan luettelosta poiketen myös arvopaperitileistä annetussa laissa (750/2012) tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä sekä toimimista arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain mukaisena tilinhoitajana muutoin kuin omaan lukuun (*rahoitusvälineiden säilyttäminen*).

Toimilupa

Sijoituspalvelulain 2 ja 3 luvussa säädetään oikeudesta tarjota sijoituspalvelua sekä sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisestä ja peruuttamisesta sekä merkittävien omistajien luotettavuudesta. Sijoituspalvelua saa tarjota vain sijoituspalvelulaissa tarkoitettun toimiluvan saanut yritys sekä ulkomainen yritys, jolla on lain 4 tai 5 luvun mukainen lupa tai oikeus sijoituspalvelujen tarjoamiseen Suomessa. Edellä mainitun sääntelyn estämättä sijoituspalvelua saa sijoituspalvelulain mukaan tarjota suomalainen ja ulkomainen luottolaitos siten kuin luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetään ja suomalainen rahastoyhtiö ja ulkomainen ETA-rahastoyhtiö siten kuin sijoitusrahastolaissa säädetään sekä suomalainen ja ulkomainen vaihtoehtorahastojen hoitaja siten kuin vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään. Lisäksi monenkeskistä kaupankäyntiä saa järjestää kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi.

Edellä mainitun toimilupasääntelyn estämättä joukkorahoituslaissa (734/2016) tarkoitettu joukkorahoituksen välittäjä, joka on rekisteröity Finanssivalvonnan ylläpitämään joukkorahoituksen välittäjien rekisteriin, saa tarjota toimeksiantojen välitystä ja vastaanottamista sijoituspalvelulain 1 luvun 10 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla rahoitusvälineillä sekä laina- ja sijoitusmuotoiseen joukkorahoitukseen liittyvää sijoitusneuvontaa siten kuin joukkorahoituslaissa säädetään.

Sijoituspalveluyritys saa myönnetyn toimiluvan mukaisesti sijoituspalvelun lisäksi tarjota oheispalveluna palveluja, jotka vastaavat rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin liitteessä I olevassa B osassa tarkoitettuja oheispalveluja. Sääntely vastaa direktiiviä muuten mutta luettelon 1 kohdassa tarkoitettujen rajoitusvälineiden säilyttämisen ja hoidon sijasta sijoituspalveluyritys saa oheispalveluna tarjota muuta kuin sijoituspalveluna tarjottavaa rahoitusvälineiden säilyttämistä.

Finanssivalvonta myöntää hakemuksesta toimiluvan sijoituspalveluyritykselle. Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella (234/2014). Toimilupa on myönnettävä, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että sijoituspalveluyrityksen merkittävät omistajat ovat luotettavia ja sijoituspalveluyritys täyttää talouden vakaudelle ja toiminnalle laissa säädetyt vaatimukset.

Toimintaedellytykset ja toiminnan järjestäminen

Sijoituspalvelulain 6 luvussa säädetään sijoituspalvelun tarjoamisen taloudellisista toimintaedellytyksistä sekä talouden vakauden valvonnasta. Sijoituspalveluyrityksen osakepääoman on oltava pääsääntöisesti vähintään 730 000 euroa. Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna vain toimeksiantojen välittämistä, toimeksiantojen toteuttamista, omaisuusdenhoitoa, sijoitusneuvontaa tai liikkeeseenlaskun järjestämistä, osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa.

Sijoituspalveluyrityksen taloudellisiin toimintaedellytyksiin, taloudellisen aseman valvontaan sekä niitä koskevien poikkeuslupien antamiseen sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 9—11 lukua. Jos sijoituspalveluyritykseen sovelletaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annettua lakia (1194/2014), siihen sovelletaan lisäksi luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 a lukua.

Sijoituspalvelulain 7 lukuun sisältyvät sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset. Sijoituspalveluyrityksellä on oltava toimintaansa varten vähintään yksi kiinteä toimipaikka ja sen pääkonttorin on oltava Suomessa. Sijoituspalveluyrityksen toiminta on järjestettävä sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla. Sijoituspalveluyrityksen on asianmukaisin toimin varmistettava toimintaansa liittyvien riskien hallinta, sisäisen valvontansa toimivuus ja toimintansa jatkuvuus kaikissa tilanteissa. Sijoituspalveluyritykseen sovelletaan, mitä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetään hallinto- ja ohjausjärjestelmistä ja palkitsemisesta.

Sijoituspalveluyrityksen on riittävin toimenpitein pyrittävä estämään vaikuttavassa asemassa olevan ryhtymisen henkilökohtaisiin liiketoimiin, jos siitä voi aiheutua eturistiriitä sellaisen liiketoimen tai palvelun kanssa, johon hän osallistuu asemansa vuoksi, jos hänellä on markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa tarkoitettua sisäpiirintietoa taikka jos hänellä on sijoituspalveluyrityksen asiakkaita tai niiden liiketoimia koskevaa luottamuksellista tietoa.

Sijoituspalveluyritys voi ulkoistaa sijoituspalvelun tarjoamisen tai toimintansa kannalta merkittävän muun toiminnon, jos ulkoistaminen ei haittaa sijoituspalveluyrityksen riskien hallintaa, sisäistä valvontaa eikä sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnan taikka toiminnan kannalta merkittävän muun toiminnon hoitamista. Sijoituspalveluyrityksen on toimittava huolellisesti, kun se ulkoistaa sijoituspalvelun tarjoamisen tai toimintansa kannalta merkittävän muun toiminnon. Jos sijoituspalveluyritys ulkoistaa toimiluvanvaraista toimintaa, ulkoistettua toimintaa hoitavalla on oltava tähän tarvittava toimilupa.

Sijoituspalveluyrityksen osakkeiden hankinnasta on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle, jos osakkeiden ostajan omistusosuus hankinnan johdosta ylittää kymmenen prosenttia sijoituspalveluyrityksen osakepääomasta tai, jos omistus vastaa vähintään 10:tä prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta, tai jos omistus muutoin oikeuttaa käyttämään edellä mainittuun omistukseen rinnastettavaa tai muutoin merkittävää vaikutusvaltaa sijoituspalveluyrityksen hallinnossa. Ilmoitus on tehtävä, jos omistus ylittää pykälässä mainitun muun korkeamman omistusrajan. Vastaavasti ilmoitus on tehtävä omistusosuuden laskiessa pykälässä mainitun omistusrajan alapuolelle.

Sijoituspalveluyritys voi käyttää sidonnaisasiamiestä palvelujensa tarjoamisessa. Sidonnaisasiamies toimii sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla. Sidonnaisasiamies voi toimia vain yhden sijoituspalveluyrityksen lukuun.

Sijoituspalveluyrityksen tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa. Sen on myös toteutettava kohtuulliset toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi.

Sijoituspalveluyritys on ilmoitusvelvollinen, mikäli se aikoo hankkia määräysvallan kolmannessa maassa toimivassa yrityksessä. Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisellä on ilmoitusvelvollisuus säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden omistuksesta.

Sijoituspalvelulain 8 luvussa säädetään tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta.

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

Sijoituspalvelulain 9 luvussa säädetään sijoituspalveluyrityksen asiakasvarojen säilyttämisestä sekä niiden muusta käsittelystä. Sijoituspalveluyrityksen on järjestettävä sen hallintaan luovutettujen asiakkaan rahoitusvälineiden ja rahavarojen (asiakasvarat) säilyttäminen ja käsittely luotettavalla tavalla. Toiminnassa on erityisesti huolehdittava siitä, että sijoituspalveluyrityksen varat pidetään selkeästi erillään asiakasvaroista ja että kunkin asiakkaan asiakasvarat ovat riittävästi eriteltyinä muiden asiakkaiden varoista. Jos sijoituspalveluyritys säilyttää säilytysketjussa asiakkaan omistamia rahoitusvälineitä, on sijoituspalveluyrityksen noudatettava riittävää huolellisuutta alisäilyttäjän valitsemisessa.

Lisäksi laissa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä sijoituspalveluyritys voi pantata tai luovuttaa asiakkaan omistaman rahoitusvälineen. Sijoituspalveluyritys ei saa ilman asiakkaan etukäteen antamaa erillistä nimenomaista suostumusta pantata tai luovuttaa asiakkaalle kuuluvaa rahoitusvälinettä omaan eikä toisen asiakkaan lukuun. Suostumuksen tulee sisältää rahoitusvälineiden panttaamista tai muuta luovuttamista koskevat ehdot. Ei-ammattimaisen asiakkaan suostumus on annettava kirjallisesti.

Menettelytavat asiakassuhteessa ja korvausraho

Sijoituspalvelulain 10 luvussa säädetään asiakassuhteessa noudatettavista menettelytavoista. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi tai ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi ja noudatettava sijoituspalvelun tarjoamisessa ja markkinoinnissa laissa säädettyjä yleisiä periaatteita kuten velvollisuutta toimia palvelun tarjoamisessa rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti ja asiakkaan eduksi. Sijoituspalvelun tarjoamisesta on tehtävä sopimus, josta ilmenevät sopimuksen ehdot. Sijoituspalveluyrityksen on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista laissa säädetty tiedot asiakkaasta ja annettava ei-ammattimaiselle asiakkaalle palvelua koskevan sopimuksen ehdot sekä riittävät tiedot sijoituspalveluyrityksestä ja tarjottavasta palvelusta hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä. Sijoituspalveluyrityksen on huolehdittava toimeksiantojen huolellisesta toteuttamisesta, liiketoimista ja palveluista säilytettävistä tiedoista ja asiakasvalitusten käsittelystä. Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tiedot asiakkaiden antamista toimeksiantoista viiden vuoden ajan ja sen on tallennettava asiakaspuhelut. Sijoituspalveluyritys voi tehdä liiketoimia myös hyväksyttävän vastapuolen kanssa. Sillä on oltava tehokkaat menettelytavat asiakasvalitusten käsittelyyn.

Sijoituspalvelulain 11 luvussa säädetään sijoittajien korvausrahosta. Sijoittajien rahavarojen ja rahoitusvälineiden turvaamiseksi sijoituspalveluyrityksen on kuuluttava korvausrahoon. Vaatimus jäsenyydestä ei koske sijoituspalveluyritystä, joka tarjoaa sijoituspalveluna yksinomaan toimeksiantojen välittämistä tai sijoitusneuvontaa tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä ja jolla ei ole hallussaan tai hallinnoitavana asiakasvaroja. Suojan piiriin kuuluu

sijoittaja, jolle sijoituspalveluyritys on tarjonnut sijoituspalvelua. Suojan piiriin eivät kuulu ammattimaisten asiakkaiden saamiset eivätkä sellaisen sijoittajan saamiset, joka on aiheuttanut sijoituspalveluyrityksen taloudelliset vaikeudet, hyötynyt niistä tai vaikeuttanut niitä.

Sijoituspalvelulain 12 luvussa säädetään salassapidosta ja asiakkaan tuntemisesta. Sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on tunnettava asiakkaansa. Sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on tunnistettava asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja ja se, joka toimii asiakkaan lukuun, sekä lisäksi tarvittaessa todennettava näiden henkilöllisyys. Sijoituspalveluyrityksellä ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on siten oltava riittävät riskienhallintajärjestelmät, joilla ne voivat arvioida asiakkaista toiminnalleen aiheutuvia riskejä. Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008).

Sivuliikkeen perustamista ja palvelujen tarjoamista ulkomaille koskevat säännökset sisältyvät sijoituspalvelulain 13 lukuun. Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi perustaa sivuliikkeen Suomeen ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen ilmoitettua sivuliikkeen perustamisesta Finanssivalvonnalle. Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi tarjota sijoituspalvelua Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä. Kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo Suomessa tarjota sijoituspalveluja, on haettava Finanssivalvonnalta toimilupa Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Jos kolmannen maan sijoituspalveluyritys aikoo tarjota sijoituspalvelua Suomessa perustamatta sivuliikettä tai tytäryritystä, sijoituspalveluyrityksen on haettava myös siihen lupa Finanssivalvonnalta.

Sijoituspalvelulain 13 a luvussa säädetään selvitystilasta ja konkurssista. Lain 14 luvussa säädetään ulkomaisia sijoituspalveluyrityksiä koskevista erityissäännöksistä.

Sijoituspalvelulain 15 luvun säännösten nojalla sijoituspalveluyritykselle voidaan määrätä Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetty hallinnollinen seuraamus sijoituspalvelulaissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnistä tai rikkomisesta. Lisäksi lain 16 luvussa säädetään sijoituspalveluyrityksen sekä sen hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja osakkeenomistajan vahingonkorvausvelvollisuudesta sekä erinäisistä rangaistussäännöksistä. Lain 16 a luvussa säädetään tietyistä Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista.

2.1.2 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

MIFID I:n täytäntöönpano Suomessa vuonna 2007 edellytti muutoksia myös arvopaperimarkkinalain arvopaperipörssin toimintaa koskevaan sääntelyyn sekä uutta sääntelyä monenkeskisen kaupankäynnin järjestämisestä. Arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistuksen yhteydessä rahoitusvälineiden markkinapaikkoja koskevan sääntelyrakenteen selkeyttämiseksi kaupankäynnin järjestämistä koskevista säännöksistä ehdotettiin säädettävän arvopaperimarkkinalain sekä silloisen kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) sijaan erikseen omassa laissa. Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä (748/2012) annettiin 14 päivänä joulukuuta 2012.

Kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 lukuun sisältyvät säännökset lain soveltamisalasta. Lakia sovelletaan kaupankäynnin järjestämiseen 1 luvun 2 §:ssä määritellyillä rahoitusvälineillä ja rahoitusvälineiden kaupankäyntiin liittyvien tietojen julkistamiseen. Kaupankäynnin järjestämisellä tarkoitetaan lain II osan mukaisia markkinapaikkoja, joita ovat lain 2 luvun mukainen pörssin harjoittama pörssitoiminta, lain 4 luvussa tarkoitettu monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäminen sekä lain 5 luvussa tarkoitettu kauppojen sisäinen toteuttaminen. Lain 1 luvussa säädetään lisäksi lain soveltamisen kannalta keskeisistä määritel-

mistä, kuten säännelystä markkinasta, monenkeskisestä kaupankäyntijärjestelmästä ja kauppojen sisäisestä toteuttajasta. Rahoitusvälineen määritelmän osalta laissa viitataan sijoituspalvelulain mukaiseen rahoitusvälineen määritelmään.

Pörssitoiminta

Lain 2 luvussa säädetään pörssitoiminnasta eli säännellyn markkinan ylläpitämisestä Suomessa sekä toiminnan luvanvaraisuudesta. Pörssitoiminnan harjoittaminen edellyttää valtiovarainministeriön myöntämää toimilupaa. Toimilupa pörssitoiminnan harjoittamiseen voidaan myöntää suomalaiselle osakeyhtiölle tai toisessa ETA-valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiöasetuksessa (EY) N:o 2157/2001 tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen. Valtiovarainministeriön on myönnettävä toimilupa, jos se voi saadun selvityksen perusteella varmistua siitä, että hakija ja sen suunnittelema toiminta täyttävät laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä pörssitoiminnan harjoittamiselle säädetyt ja määrätyt vaatimukset, pörssin omistajat ovat luotettavia ja pörssin omistus ei vaaranna pörssin varovaisten ja terveiden liiketoimintaperiaatteiden mukaista liiketoimintaa. Pörssille pörssitoiminnan harjoittamisen lisäksi sallitusta muusta toiminnasta säädetään lain 2 luvun 16 §:ssä. Sallittuun muuhun toimintaan kuuluu muun muassa monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäminen.

Pörssillä on oltava pörssitoiminnan laajuuteen ja laatuun nähden riittävät taloudelliset toimintaedellytykset. Pörssin osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa. Pörssin toiminta on järjestettävä sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla, minkä lisäksi pörssin on varmistettava toimintaansa liittyvien riskien hallinta, sisäisen valvontansa toimivuus ja toimintansa jatkuvuus kaikissa tilanteissa.

Pörssin osakkeiden hankinnasta on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle, jos osakkeiden ostajan omistusosuus hankinnan johdosta olisi vähintään kymmenen prosenttia pörssin osakepääomasta tai jos omistus vastaisi vähintään 10 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka jos omistus muutoin oikeuttaa käyttämään edellä mainittuun omistukseen rinnastettavaa tai muutoin merkittävää vaikutusta pörssin hallinnossa. Ilmoitus on tehtävä, jos omistus ylittää pykälässä mainitun muun korkeamman omistusrajan. Vastaavasti ilmoitus on tehtävä omistusosuuden laskiessa pykälässä mainitun omistusrajan alapuolelle.

Pörssillä on velvollisuus laatia pörssitoimintaa koskevat säännöt, joiden vähimmäisisältö määritellään lain 2 luvun 23 §:ssä. Pörssin sääntöjen on sisällettävä määräykset muun muassa siitä, miten kaupankäynti tapahtuu ja miten rahoitusväline otetaan kaupankäynnin kohteeksi. Pörssin sääntöjen ja niiden muutokset vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriön on valmistettava pörssin säännöt, jos ne ovat lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset ja jos saadun selvityksen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että ne turvaavat luotettavan ja tasapuolisen kaupankäynnin.

Lain 2 luvun 25—29 §:iin sisältyvät säännökset rahoitusvälineen kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta sekä kaupankäynnistä poistamisesta. Lisäksi niissä säädetään pörssilistan pitämisestä sekä arvopaperin ottamisesta pörssilistalle ja pörssilistalta poistamisesta. Säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi ottaminen edellyttää muun muassa sitä, että arvopaperiin todennäköisesti kohdistuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa ja sen hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luetettavaa. Pörssi voi päättää kaupankäynnin rahoitusvälineellä, jos rahoitusväline tai arvopaperin liikkeeseenlaskija ei enää täytä pörssin sääntöjen vaatimuksia eikä kaupankäynnin lopettaminen rahoitusvälineellä aiheuta merkittävää haittaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle.

Lain 2 luvun 30—34 §:iin sisältyvät säännökset kaupankäyntiosapuolien oikeuksista sekä kaupan-käynnin keskeyttämisestä, rajoittamisesta ja kieltämisestä. Lisäksi niihin sisältyvät säännökset pörssin velvollisuudesta järjestää asianmukaisesti säännellyllä markkinalla tehtyjen kauppojen selvitys sekä kaupankäyntiosapuolen oikeudesta valita selvitysyhteisö. Pörssin on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet suomalaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle ja muussa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saaneelle sijoituspalvelun tarjoajalle, joka täyttää laissa ja pörssin säännöissä asetetut vaatimukset. Muulle henkilölle, jolla on kotipaikka ETA-valtiossa, on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet, jos henkilö täyttää pörssin säännöissä asetetut vaatimukset sekä 2 luvun 30 §:ssä asetetut vaatimukset henkilön luotettavuudesta, toiminnan järjestämisestä sekä riittävästä taloudellisista ja muista edellytyksistä. Lisäksi pörssi saa myöntää kaupankäyntiosapuolen oikeudet myös muulle kuin edellä tarkoitettulle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle, jos hakija täyttää laissa, Finanssivalvonnan määräyksissä ja pörssin säännöissä asetetut vaatimukset.

Pörssin on keskeytettävä kaupankäynti rahoitusvälineellä, jos se on tarpeen pörssitoiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, pörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn vuoksi. Pörssin on välittömästi julkistettava kaupankäynnin keskeytyspäätös sekä ilmoitettava siitä Finanssivalvonnalle tai sähköön tai maakaasuun perustuvan johdannaissopimuksen kaupankäynnin osalta Energiavirastolle. Lisäksi Finanssivalvonnalla on tietyin edellytyksin oikeus ja velvollisuus määrätä pörssi keskeyttämään kaupankäynti rahoitusvälineellä sekä velvollisuus ilmoittaa kaupankäynnin keskeyttämisestä ETA-valtioiden Finanssivalvontaa vastaaville toimivaltaisille viranomaisille.

Ulkomaisen pörssin toiminta Suomessa

Lain 3 luvussa säädetään toisen ETA-valtion ja kolmannen maan pörssin toiminnasta Suomessa. Ennen kuin toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saanut pörssiä vastaava markkinoiden ylläpitäjä voi tarjota Suomeen sijoittuneelle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden käydä kauppaa säännellyllä markkinalla, toimiluvan myöntäneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle. Kolmannen maan pörssin osalta toiminta edellyttää valtiovarainministeriön myöntämää lupaa lain 3 luvun 2—5 §:n mukaisesti.

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

Lain 4 luvussa säädetään monenkeskisestä kaupankäyntijärjestelmää sekä monenkeskisen kaupan-käynnin järjestäjää koskevista vaatimuksista. Myös monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla säännöt, joiden vähimmäissisältö määritellään lain 4 luvun 2 §:ssä.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on annettava kaupankäynnin kohteena olevasta rahoitusvälineestä riittävästi tietoa tai muutoin varmistettava tiedon saatavuus, jotta kaupankäyntiosapuolet voivat tehdä perustellun arvion rahoitusvälineestä. Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi edellyttää, että rahoitusvälinettä koskevien tietojen saatavuus voidaan turvata edellä kuvatulla tavalla.

Lain 4 luvun 5 §:ssä säädetään kaupankäyntiosapuoleksi ottamisesta. Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet suomalaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle ja muussa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saaneelle sijoituspalvelun tarjoajalle, joka täyttää laissa ja monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän säännöissä asetetut vaatimukset. Muulle henkilölle, jolla on kotipaikka ETA-valtiossa, on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet, jos henkilö täyttää monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän sään-

nöissä asetetut vaatimukset sekä kyseisessä pykälässä asetetut vaatimukset henkilön luotettavuudesta, toiminnan järjestämisestä sekä riittävästä taloudellisista ja muista edellytyksistä. Lisäksi monenkeskisen kaupankäynninjärjestäjä saa myöntää kaupankäyntiosapuolen oikeuden myös muulle kuin edellä tarkoitettulle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle ja muulle henkilölle, jolle on myönnetty kaupankäyntiosapuolen oikeudet 2 luvun 30 §:n 3 momentin mukaisesti, jos hakija täyttää Finanssivalvonnan määräyksissä ja monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän säännöissä asetetut vaatimukset.

Lisäksi lain 4 luvussa säädetään muun muassa monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän kauppohenkilöstön selvitykseen liittyvistä velvollisuuksista sekä monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta keskeyttää kaupankäynti rahoitusvälineellä ja kaupankäynnin lopettamisesta. Lisäksi siinä säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää järjestämästä kaupankäyntiä rahoitusvälineellä sekä kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävistä.

Kauppojen sisäinen toteuttaminen

Lain 5 lukuun sisältyvät säännökset kauppojen sisäisestä toteuttamisesta. Kauppojen sisäisellä toteuttajalla tarkoitetaan laissa sijoituspalvelun tarjoajaa, joka suunnitelmallisesti, toistuvasti ja järjestelmällisesti toteuttaa asiakkaiden toimeksiantoja säännellyn markkinan ja monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ulkopuolella tulemalla kaupassa itse asiakkaan vastapuoleksi. Toiminta edellyttää ilmoitusta Finanssivalvonnalle.

Lain 5 luvussa säädetään sisäisen toteuttajan velvollisuudesta julkistaa osakkeelle kulloistakin markkinatilannetta vastaavia sitovia osto- tai myyntitarjouksia, asiakkaan toimeksiantojen toteuttamiseen liittyvistä sisäisen toteuttajan velvollisuuksista sekä sisäisen toteuttajan asiakassuhteista. Kyseisiä säännöksiä sovelletaan lain 5 luvun 2 §:n nojalla sellaisiin kauppohenkilöihin, jotka toteuttavat toimeksiantoja sellaisilla osakkeilla, joilla on likvidit markkinat. Lisäksi säännökset koskevat vain sellaisia liiketoimia, jotka ovat kooltaan enintään osakkeen tavanomaisen markkinakoon suuruisia. Finanssivalvonnalla on oikeus määrätä kaupankäynnin keskeyttämisestä ja kieltämisestä lain 5 luvun 6 §:n mukaisesti.

Läpinäkyvyysvaatimukset

Lain III osaan sisältyvät säännökset rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyysvaatimuksista. Lain 6 luvussa säädetään pörssin ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta julkistaa tietoja ja puolestaan lain 7 lukuun säädetään tietojen julkistamisvelvollisuudesta sijoituspalvelun tarjoajien osalta.

Pörssin ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava yleisölle tietoja ylläpitämänsä kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden osto- ja myyntitarjouksista sekä tarjouskehotuksista. Julkistamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos kaupankäynnin markkinamalli, tarjoustyyppi tai tarjouksen koko täyttää julkistamisvelvollisuudesta poikkeamisen edellytykset.

Pörssin ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava yleisölle mahdollisimman ajantasaisia tietoja ylläpitämänsä kaupankäynnin kohteena olevilla osakkeilla tehdyistä kaupoista. Pörssi ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voivat kuitenkin päättää, että tiedot osakkeen tavanomaiseen kaupankäyntiin verrattuna kooltaan suurista kaupoista voidaan julkistaa myöhemmin.

Kauppojen sisäisen toteuttajan ja sijoituspalveluyrityksen velvollisuudet koskevat säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevia osakkeita, mutta pörssillä ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjällä on velvollisuus julkistaa myös muita rahoitusvälineitä koskevia kauppatietoja siinä laajuudessa kuin se rahoitusvälineiden kaupankäynnin laatuun ja laajuuteen nähden on tarpeen luotettavan ja tasapuolisen kaupankäynnin turvaamiseksi.

Sijoituspalvelun tarjoajan, joka toteuttaa säännellyn markkinan tai monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ulkopuolella omaan tai asiakkaan lukuun kauppvoja sellaisilla osakkeilla, jotka ovat säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena, on julkistettava yleisölle mahdollisimman reaaliaikaisesti tietoja kaupoista.

Lain 8 luvussa säädetään valvonnasta ja salassapitovelvollisuudesta ja lain 9 luvussa muutoksenhausta.

Lain 10 luvun säännösten nojalla toimijalle voidaan määrätä Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetty hallinnollinen seuraamus kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnistä tai rikkomisesta. Lisäksi lain 11 luvussa säädetään vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksistä.

2.1.3 Arvopaperimarkkinalaki

Arvopaperimarkkinalaissa (746/2012) säädetään arvopaperien yleiseen liikkeeseen saattamisesta, tiedonantovelvollisuudesta arvopaperimarkkinoilla, julkisista ostotarjouksista sekä arvopaperimarkkinoiden väärinkäytön estämisestä ja valvonnasta.

Arvopaperimarkkinalain I osa sisältää yleiset säännöt sekä lain soveltamisen kannalta keskeiset määritelmät. Lain II osassa säädetään esitevelvollisuudesta, esitteen sisältövaatimuksista sekä Finanssivalvonnan toimivallasta ja menettelystä esitteen hyväksymisessä. Lain III osaan sisältyvät tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset, kuten säännökset jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta, säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta sekä muista tiedonanto- ja erityisistä velvollisuuksista. Lisäksi kyseisessä osassa säädetään huomattavien omistus- ja ääniosuuksien ilmoittamisesta sekä säänneltyjen tietojen julkistamisesta ja saatavilla pidosta. Lain IV osassa säädetään julkisesta ostotarjouksesta ja tarjousvelvollisuudesta. Lain V osaan sisältyvät markkinoiden väärinkäyttöä koskevat säännökset. Lain VI osaan sisältyvät säännökset hallinnollisista seuraamuksista, vahingonkorvauksesta, valvontavaltuuksista sekä muutoksenhausta ja rangaistuksista.

Suurin osa arvopaperimarkkinalain V osaan sisältyneistä markkinoiden väärinkäyttöä koskevista säännöksistä kumottiin vuonna 2016 markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanon yhteydessä lailla arvopaperimarkkinalain muuttamisesta (519/2016). Voimaan jääneet kansalliset säännökset koottiin yhteen lain 12 lukuun.

Lain 12 luvussa säädetään MIFID I -direktiiviin perustuvasta kaupparaportointivelvollisuudesta. Suomalaisen sijoituspalvelun tarjoajan ja ulkomaisen sijoituspalvelun tarjoajan Suomessa sijaitsevan sivuliikkeen on raportoitava Finanssivalvonnalle kaikki säännellyllä markkinalla tai Suomessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteina olevilla rahoitusvälineillä sekä rahoitusvälineillä, joiden arvo riippuu tällaisesta rahoitusvälineestä, toteuttamansa liiketoimet viipymättä ja viimeistään seuraavana pankkipäivänä riippumatta siitä, missä liiketoimi toteutettiin.

2.1.4 Laki luottolaitostoinnasta

Luottolaitostoinnasta annetussa laissa (610/2014, jäljempänä *luottolaitoslaki*) säädetään oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa sekä tällaiselle toiminnalle asetettavista vaatimuksista ja niiden noudattamisen valvonnasta. Lisäksi luottolaitoslaissa säädetään oikeudesta harjoittaa muuta liiketoimintaa, jossa yleisöltä hankitaan takaisinmaksettavia varoja. Luottolaitoslain säätämällä saatettiin kansallisesti voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (jäljempänä *luottolaitosdirektiivi*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013 luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (jäljempänä *EU:n vakavaraisuusasetus*).

Luottolaitoslain I osassa säädetään oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa. Luottolaitoslain II osaan sisältyvät säännökset luottolaitoksen hallinto- ja ohjausjärjestelmistä (7 luku). Kyseisessä luvussa säädetään muun muassa luottolaitoksen hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevista yleisistä vaatimuksista sekä luottolaitoksen hallituksen kokoonpanoa ja työskentelyä koskevista vaatimuksista. Lisäksi siinä asetetaan vaatimuksia luottolaitoksen johdon luotettavuudelle ja pätevyydelle sekä riittävälle ajankäytölle. Luottolaitoslain 8 luvussa säädetään luottolaitoksen palkitsemisesta sekä sen palkitsemisjärjestelmiä koskevista vaatimuksista. Sijoituspalvelulain 7 luvun 8 §:n 2 momentin viittaussäännöksen nojalla sijoituspalveluyritykseen sovelletaan luottolaitoslain 7 ja 8 luvun säädöksiä kyseisessä momentissa säädetyin edellytyksin.

Luottolaitoslain taloudellista asemaa koskevaan III osaan sisältyvät säännökset luottolaitoksen riskien hallinnasta, konsolidointiryhmän sisäisestä rahoitustuesta sekä taloudellista asemaa koskevista vaatimuksista. Lisäksi kyseisessä osiossa säädetään luottolaitoksen taloudellisen aseman valvonnasta, tilinpäätöksestä sekä vakuusrahastosuojasta. Luottolaitoslain 9—11 luku sovelletaan myös sijoituspalveluyrityksen taloudellisiin toimintaedellytyksiin, taloudellisen aseman valvontaan sekä niitä koskevien poikkeuslupien antamiseen sijoituspalvelulain 6 luvun 2 §:ssä säädetyin edellytyksin. Myös tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen osalta sijoituspalvelulaissa viitataan pitkälti luottolaitoslain 12 luvun säännöksiin.

Luottolaitoslain IV osassa säädetään asiakkaansuojasta ja menettelytavoista asiakasliiketoiminnassa, V osassa ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa ja VI osassa seuraamuksista.

2.1.5 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetussa laissa säädetään luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen varautumisesta kriisinratkaisuun, taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen laitoksen asettamisesta kriisihallintoon, käytettävistä kriisinratkaisutoimenpiteistä ja toiminnan uudelleenjärjestämisestä, rahoitusvakausviranomaisen toimivallasta, osakkeenomistajia ja velkojia koskevista suojatoimista, ryhmäkriisinratkaisusta ja kolmannen maan kriisinratkaisumenettelyn tunnustamisesta. Lisäksi laissa säädetään valtioneuvoston oikeudesta rajoittaa Suomen rahoitusmarkkinoiden ja rahoitusmarkkinoilla toimivien toimintaa määrääjäksi.

2.1.6 Laki Finanssivalvonnasta

Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) säädetään Finanssivalvonnan tehtävistä, hallinnosta ja valvontavaltuuksista. Lain mukaan Finanssivalvonnan tehtävänä on valvoa finans-

simarkkinoilla toimivien toimintaa niin kuin kyseisessä laissa ja muualla laissa säädetään. Tehtäviensä toteuttamiseksi Finanssivalvonta muun muassa myöntää finanssimarkkinoilla toimiville toimilupia sekä valvoo, että finanssimarkkinoilla toimivat noudattavat niihin sovellettavia finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä ja että rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua ja niillä tapahtuvaa kaupankäyntiä koskeva säännöksiä noudatetaan. Laissa säädetään myös hallinnollisista seuraamuksista, joita ovat rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu. Lisäksi laissa säädetään ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonnasta ja yhteistyöstä ulkomaan valvontaviranomaisten kanssa sekä Finanssivalvonnan tehtävistä eri EU-säädöksissä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

2.1.7 Joukkorahoituslaki

Joukkorahoituslaissa säädetään vastikkeellisen laina- ja sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen hankkimisesta, tarjoamisesta ja ammattimaisesta välittämisestä elinkeinotoiminnan rahoittamiseksi. Lain 1 luvun yleisiin säännöksiin kuuluvat soveltamisalan lisäksi lain soveltamisen kannalta keskeiset määritelmät, kuten laina- ja sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen, joukkorahoituksen välittäjän ja joukkorahoituksen saajan määritelmät. Lainamuotoisella joukkorahoituksella tarkoitetaan laissa vastiketta vastaan harjoitettavaa luoton hankkimista, tarjoamista tai luotonvälitystä, jossa velkasuhde syntyy joukkorahoituksen saajan ja joukkorahoituksen välittäjän asiakkaan välille. Sijoitusmuotoisella joukkorahoituksella puolestaan tarkoitetaan laissa oman tai vieraan pääoman ehtoista sijoitusta, rahoitusvälinettä tai muuta kuin arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua arvopaperia koskevassa merkintä- tai sijoitussopimuksessa taikka niihin rinnastettavassa sopimuksessa määritellyn suuruisen omistus- tai velkaosuuden taikka muun vastikkeellisen osuuden hankkimiseksi, tarjoamiseksi tai välittämiseksi joukkorahoituksen saajasta.

Lain 2 luvussa säädetään oikeudesta välittää joukkorahoitusta. Kyseisessä luvussa säädetään joukkorahoitusta välittävien elinkeinonharjoittajien rekisteröitymisvelvollisuudesta Finanssivalvonnan ylläpitämään joukkorahoituksen välittäjien rekisteriin. Lisäksi lukuun sisältyvät säännökset rekisteri-ilmoituksen sisällöstä, rekisteriin merkittävistä tiedoista, rekisteröinnin edellytyksistä, ylimmän johdon luotettavuutta ja rahoitusmarkkinoiden toiminnan tuntemusta koskevista vaatimuksista sekä rekisteristä poistamisesta. Lain 3 lukuun sisältyvät asiakkaansuojaa koskevat säännökset. Kyseisessä luvussa säädetään joukkorahoituksen välittäjän menettelytavoista ja velvollisuuksista sijoittajaa kohtaan, tiedonantovelvollisuudesta sekä asiakkaan tuntemisesta. Lain 4 lukuun sisältyvät valvontaa ja seuraamuksia koskevat säännökset. Lain 5 luvussa säädetään erinäisistä säännöksistä, kuten rekisterin tietojen saatavilla pitämisestä, hyvästä joukkorahoitustavasta ja itsesääntelystä sekä salassapitovelvollisuudesta.

2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Johdanto

MIFID I uudisti merkittävästi sijoituspalvelujen tarjoamista ja pörssikaupankäyntiä tullessaan voimaan vuonna 2007. Pian direktiivin voimaantulon jälkeen EU:n komissio aloitti direktiivin uudelleenarvioinnin, jonka tuloksena komissio antoi laajan ehdotuksen MIFID I:n muuttamisesta syksyllä 2011. Ehdotukset annettiin markkinarakenteisiin pääasiassa keskittyvänä asetuksena (MIFIR) sekä menettelytapoihin pääasiassa keskittyvänä direktiivinä (MIFID II). Lainsäädäntömuutokseen sisältyy niin merkittäviä uudistuksia markkinarakenteisiin ja sijoituspalveluyritysten toimintaan, että on perusteltua puhua kokonaisuudistuksesta. Nämä kaksi säädöstä yhdessä muodostetavat oikeudellisen kehyksen, jolla säännellään sijoituspalveluyrityksiä, kauppapaikkoja, raportointipalvelujen tarjoajia sekä kolmansien maiden yrityksiä, jotka tarjoavat sijoituspalveluja tai harjoittavat sijoitustoimintaa unionissa. Säädösten tavoitteena

on lisätä kaupankäynnin läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja luotettavuutta kaikkien rahoitusvälineiden osalta. Tavoitteena on saattaa mahdollisimman suuri osa kaupasta järjestäytyneille markkinapaikoille OTC-kaupankäynnin sijaan. MIFIR-asetuksessa asetetut vaatimukset liittyvät erityisesti yhtenäisiin kaupankäyntivaatimuksiin johdannaisilla organisoiduissa kauppapaikoissa, selvitysjärjestelmien syrjimätöntä käyttöä haittaavien esteiden poistamiseen ja eri markkinatoimijoiden avoimuusvaatimusten lisäämiseen. Kauppapaikkoja olisi vaadittava tarjoamaan pääsy, mukaan lukien tiedonsaanti, avoimin ja syrjimättömin perustein keskusvastapuolille, jotka ovat halukkaat selvittämään kauppapaikassa toteutettuja liiketoimia. MIFID II:n myötä muutetaan sijoituspalvelujen tarjoamista koskevia erityisvaatimuksia, kauppapaikkojen toiminnan järjestämiseen liittyviä vaatimuksia ja toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia.

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät MIFID II:n ja MIFIR:n 15 päivänä toukokuuta 2014 ja ne tulivat voimaan 20 päivänä kesäkuuta 2014. MIFID II oli alun perin tarkoitettu saat- ta osaksi kansallista lainsäädäntöä 3 päivänä heinäkuuta 2016 mennessä. MIFID:n ja MIFIR:n oli tarkoitus tiettyjä siirtymäsäännöksiä lukuun ottamatta tulla sovellettavaksi 3 päivänä tammikuuta 2017.

MIFID II:n ja MIFIR:n noudattamisen ja soveltamisen edellyttämä tiedonkeruun infrastruktuurin täytäntöönpano kuitenkin viivästyi. ESMA ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset eivät olisi ehtineet kerätä kauppapaikoilta 3 päivänä tammikuuta 2017 mennessä MIFID II:n säännösten edellyttämää tietoa kauppapaikoilla kaupankäynnin kohteena olevista rahoitusvälineistä. Lisäksi komission delegoitujen säästöjen ja täytäntöönpanosäästöjen valmistelu oli odotettua hitaampaa.

Näistä syistä koko lainsäädäntökehityksen soveltamista oli tarve lykätä myöhemmäksi. Säännösten soveltamisajankohdan lykkäyksen tarkoitus oli antaa toimivaltaisille viranomaisille ja markkinaosapuolille riittävä aika panna täytäntöön MIFID II:n nojalla annettavat kansalliset säännökset ja erityisesti MIFID II:n nojalla annettava huomattava määrä komission täytäntöönpanosäästöjä.

Euroopan komissio julkaisi 10 päivänä helmikuuta 2016 ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU (niin sanottu MIFID II) muuttamisesta tiettyjen päivämäärien osalta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rahoitusvälineiden markkinoista annetun asetuksen (EU) N:o 600/2014 (niin sanottu MIFIR), markkinoiden väärinkäytöstä annetun asetuksen (EU) N:o 596/2014 ja arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista annetun asetuksen (EU) N:o 909/2014 muuttamisesta tiettyjen päivämäärien osalta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1034 rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/1033 rahoitusvälineiden markkinoista annetun asetuksen (EU) N:o 600/2014, markkinoiden väärinkäytöstä annetun asetuksen (EU) N:o 596/2014 ja arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista annetun asetuksen (EU) N:o 909/2014 muuttamisesta hyväksyttiin 23 päivänä kesäkuuta 2016 ja ne tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta.

Kyseisellä muutosdirektiivillä lykättiin MIFID II:n kansallisen täytäntöönpanon määräaikaa yhdellä vuodella myöhemmäksi, joka on nykyisin 3 päivänä heinäkuuta 2017. Samalla lykättiin direktiivin nojalla annetun kansallisen sääntelyn soveltamisajankohtaa yhdellä vuodella eteenpäin, pääsääntöisesti 3 päivänä tammikuuta 2018 alkavaksi. Vastaavasti muutosasetuksella MIFIR:n soveltamisajankohtaa lykättiin yhdellä vuodella eteenpäin, 3 päivänä tammikuuta 2018 alkavaksi.

Lisäksi muutosasetuksella lykättiin tiettyjä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sekä EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulo-, soveltamis- ja siirtymäsäännöksiä sekä niihin liittyviä MIFIR:n säännöksiä.

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa viitataan esimerkiksi tiettyihin käsitteisiin ja määritelmiin, jotka otetaan käyttöön vasta MIFID II:ssa, kuten organisoidut kaupankäyntijärjestelmät (OTF), pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) kasvumarkkinat sekä päästöoikeudet tai niihin perustuvat huutokauppatuotteet. Markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa säädetään, että sen säännöksiä ei sovelleta näihin käsitteisiin ja määritelmiin ennen MIFID II:n soveltamisen aloittamista. Sen vuoksi oli tarve selventää markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa, että säännöksiä, joissa viitataan OTF-järjestelmiin, pk-yritysten kasvumarkkinoihin, päästöoikeuksiin ja niihin perustuviin huutokauppatuotteisiin, sovelletaan vasta sen jälkeen, kun uuden MIFID II:n soveltaminen on aloitettu.

Vastaavasti monet määritelmät ja käsitteet EU:n arvopaperikeskusasetuksessa perustuvat MIFID II:een. Lykkämisellä oli vaikutuksia toimituskuria koskevien sääntöjen soveltamiseen monenkeskisiin kaupankäyntijärjestelmiin, jotka hakevat rekisteröintiä pk-yritysten kasvumarkkinoina MIFID II:n mukaisesti. Nämä säännöt mahdollistavat erityisesti sen, että monenkeskiset kaupankäyntijärjestelmät, jotka täyttävät MIFID II:n mukaiset pk-yritysten kasvumarkkinoiden edellytykset, soveltavat pidempää jatkoaikaa kauppohenkilöstön selvittämiseksi, kun niiden rekisteröinti pk-yritysten kasvumarkkinoina MIFID II:n mukaan on edelleen meneillään. Oikeusvarmuuden takaamiseksi aikaisemman soveltamisen aloittamispäivän ja uuden soveltamisen aloittamispäivän välisenä aikana oli selvennettävä, että väliaikana sovelletaan MIFID I:n säännöksiä.

MIFID II ja MIFIR

Soveltamisala

MIFID II -direktiivin 1 artikla sisältää säännökset direktiivin soveltamisalasta. Direktiiviä sovelletaan sijoituspalveluyrityksiin, markkinoiden ylläpitäjiin, raportointipalvelujen tarjoajiin ja kolmansien maiden yrityksiin, jotka tarjoavat sijoituspalveluja tai harjoittavat sijoitustoimintaa unionissa sinne perustetun sivuliikkeen välityksellä. Direktiivissä säännellään sijoituspalveluyritysten toimiluvan myöntämistä ja toiminnan harjoittamista koskevista edellytyksistä, kolmansien maiden yritysten sivuliikkeen välityksellä harjoittamasta sijoituspalvelujen tarjoamisesta ja sijoitustoiminnasta, säänneltyjen markkinoiden ja raportointipalveluiden tarjoajien toimiluvan myöntämisestä ja toiminnasta sekä toimivaltaisten viranomaisten valvonnasta, yhteistyöstä ja seuraamuksista.

Artiklassa on myös säännökset muun muassa siitä, mitä direktiivin säännöksiä sovelletaan sijoituspalveluja tarjoaviin luottolaitoksiin. Edelleen artiklan mukaan sijoituspalveluyritykseen ja luottolaitokseen, joka myy strukturoituja talletuksia tai tarjoaa niihin liittyvää sijoitusneuvontaa, sovelletaan näiden toimintojen osalta direktiivin tiettyjä säännöksiä. Direktiivin 91 artiklassa asetetaan myös tiettyjä asiakkaansuojavaatimuksia vakuutus pohjaisten sijoitustuotteiden myynnin osalta. Kyseiset säännökset koskevat yleisiä periaatteita, asiakkaille annettavaa tietoa ja eturistiriitoja.

Direktiivin 2 artikla sisältää poikkeussäännöksiä direktiivin soveltamisalasta. Artiklassa on lueteltu osin aiempaa direktiiviä vastaavasti säännöksiä eri henkilöistä ja niiden toiminnoista, joihin direktiivin säännöksiä ei sovelleta. Aiemmasta direktiivistä poiketen uudet poikkeussäännökset omaan lukuun tapahtuvasta kaupankäynnistä eivät enää koske yleisesti kaikilla rahoitusvälineillä käytävää kauppaa. Direktiivi sisältää erillisen poikkeussäännöksen hyödyke-

johdannaisilla, päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla omaan lukuun kauppaa käyvien henkilöiden osalta, kuten myös oman poikkeussäännöksen muilla kuin edellä mainituilla rahoitusvälineillä kauppaa käyvien henkilöiden osalta. Kyseiset uudet poikkeussäännökset ovat soveltamisalaltaan aiempaa suppeampia ja asettavat lisäksi aiempaa useampia edellytyksiä niiden soveltamiselle. Direktiivin tavoitteena on kaventaa poikkeussäännösten soveltamisalaa muun muassa siten, että jatkossa yhä harvempi pääasiallisena liiketoimintanaan muuta kuin sijoituspalvelujen tarjoamista, pankkitoimintaa tai hyödykejohdannaisiin liittyvää markkinatausta harjoittava yhtiö jäisi direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Poikkeussäännöksen soveltamisen edellytyksenä on, että liiketoiminnan harjoittaja pääasiallisen liiketoimintansa oheistoimintana joko käy kauppaa hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla omaan lukuunsa tai tarjoaa kyseisiä rahoitusvälineitä koskevia sijoituspalveluja. Sellaisten finanssialan ulkopuolisten yritysten, joiden kaupankäynti rahoitusvälineillä on suhteetoman suurta verrattuna pääasialliseen liiketoimintaan tehtyjen sijoitusten arvoon, on sen sijaan jatkossa kuuluttava direktiivin soveltamisalaan. Säännöksen tavoitteena on turvata säännösten yhdenmukainen soveltaminen eri toimijoihin. Komission teknisissä standardeissa tullaan myös asettamaan edellytykset sille, että kyseinen toiminta tapahtuu ryhmätasolla pääasiallisen liiketoiminnan oheistoimintana. On kuitenkin huomattava, että poikkeussäännösten soveltumisesta riippumatta direktiivin positiolimiittejä ja hyödykejohdannaispositioita koskevia säännöksiä on aina sovellettava.

Direktiivin 3 artikla sisältää myös MIFID I:een verrattuna uudet yksityiskohtaisemmat ja rajoittavammat säännökset valinnaisista poikkeuksista. Kyseiset säännökset mahdollistavat sen, että jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta direktiiviä tiettyihin henkilöihin edellyttäen, että nämä henkilöt ovat saaneet toimiluvan ja että näiden henkilöiden toimintaa säännellään kansallisella tasolla. Kyseisten kansallisten vaatimusten on kuitenkin vähintään vastattava tiettyjä direktiivin vaatimuksia liittyen toimiluvan myöntämiseen, jatkuvaan valvontaan, menettelytapasääntelyyn sekä toiminnan järjestämistä koskeviin vaatimuksiin. Sijoittajansuojan vahvistamiseksi kyseisen poikkeussäännöksen soveltamisalaa ja edellytyksiä on näin merkittävästi rajoitettu suhteessa MIFID I:een, joka ei sisältänyt toimilupavaatimuksia, eikä yksityiskohtaisia menettelytapa- ja toiminnan järjestämisaatimuksia. Direktiivin (johdantolause 29 ja 42) mukaan on syytä erityisesti vaatia jäsenvaltioita soveltamaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätettäviin henkilöihin vaatimuksia, jotka vähintään vastaavat direktiivissä vahvistettuja vaatimuksia, erityisesti silloin, kun ollaan myöntämässä toimilupaa, kun arvioidaan näiden mainetta ja kokemusta ja mahdollisten osakkeenomistajien sopivuutta ja kun tarkastellaan toimiluvan myöntämisen ja jatkuvan valvonnan edellytyksiä ja menettelytapavelvoitteita.

Kyseisten henkilöiden on myös kuuluttava hyväksytyyn sijoittajien korvausrahastoon tai niillä on vaihtoehtoisesti oltava vastaavan asiakkaansuojan varmistava ammatillinen vastuuvakuutus. Edellytyksenä valinnaisen poikkeussäännöksen soveltamiselle on myös se, että henkilö ei saa pitää hallussaan asiakasvaroja tai asiakkaiden arvopapereita. Kyseisten henkilöiden saama toimilupa olisi kansallinen, eikä se oikeuttaisi tarjoamaan palveluita muihin jäsenvaltioihin.

Direktiivi asettaa myös kriteerit sille, millaiseen toimintaan valinnaista poikkeussäännöstä voidaan soveltaa. Poikkeussäännöksen alaista toimintaa voi ensinnäkin olla vain tiettyihin rahoitusvälineisiin kohdistuva toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen tai niihin liittyvä sijoitusneuvonta. Direktiivi asettaa myös rajoituksia toimeksiantojen välittämiseksi siten, että toimeksiantoja voidaan välittää ainoastaan säännöksessä tarkoitetuille toimiluvallisille rahoitusmarkkinatoimijoille. Toiseksi valinnaista poikkeussäännöstä voidaan soveltaa tiettyyn energia-alan yhtiöiden toimintaan, jossa tarjotaan hyödykkeisiin, päästöoikeuksiin tai niiden johdannaisiin liittyviä sijoituspalveluja ainoana tarkoituksena suojata asiakkaiden kaupalliset riskit. Kyseisten asiakkaiden on myös täytettävä tietyt direktiivissä säännellyt ehdot.

Direktiivin 4 artikla sisältää määritelmäsäännökset. Direktiivin liitteen I A osa sisältää luettelon sijoituspalveluista ja -toiminnoista sekä liitteen B osa luettelon oheispalveluista. Organisoitun kaupankäyntijärjestelmän ylläpito on uusi direktiivin mukainen sijoituspalvelu. Liitteen I C osa sisältää luettelon rahoitusvälineistä. Rahoitusvälineiden luettelo vastaa pääosin aiemman direktiivin luetteloa. Aiemmasta direktiivistä poiketen päästöoikeudet määritellään C osan 11 kohdassa direktiivin ja asetuksen soveltamisalaan kuuluviksi rahoitusvälineiksi. Lisäksi tiettyjä rahoitusvälineiksi määriteltäviä hyödykejohdannaisopimuksia (direktiivin liite I C osa kohdat 6, 7 ja 10) tullaan vielä tarkemmin määrittelemään komission delegoiduissa säädöksissä. Liitteen I D osa sisältää uuden luettelon raportointipalveluista. Direktiivin liite II sisältää luettelon ammattimaisista asiakkaista. Luettelo vastaa pääosin aiempaa direktiiviä.

MIFIR-asetuksen 1 artikla sisältää säännökset asetuksen kohteesta ja soveltamisalasta. Asetusta sovelletaan kauppatietojen julkistamiseen, liiketoimista toimivaltaisille viranomaisille annettaviin ilmoituksiin, kaupankäyntiin johdannaisilla organisoiduissa kauppapaikoissa, syrjimättömään pääsyyn määrittelypalveluihin ja kaupankäyntiin viitearvoilla, viranomaisten valtuuksiin tuoteintervention ja positioiden hallinnan osalta sekä kolmansien maiden yritysten sijoituspalveluiden tarjoamiseen ja sijoitustoimintaan. MIFIR:n 2 artikla sisältää määritelmäsäännökset. Määritelmäsäännöksissä on lukuisia ristiviittauksia direktiivin määritelmäsäännöksiin.

Sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämistä koskevat edellytykset ja menettelyt

Direktiivin 5—20 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämistä koskevista vaatimuksista. Artikloissa 5—8 säädetään sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen luvanvaraisuudesta, toimiluvan laajuudesta, toimiluvan myöntämisessä ja toimilupahakemuksen hylkäämisessä noudatettavista menettelyistä sekä toimiluvan peruuttamisesta. Artiklan 5 mukaan jäsenvaltion on myönnettävä markkinoiden ylläpitäjälle toimilupa ylläpitää myös organisoitua kaupankäyntijärjestelmää edellyttäen, että etukäteen tarkistetaan, että se noudattaa direktiivin 1 luvun vaatimuksia. Säännökset vastaavat muutoin MIFID I -direktiiviä.

Direktiivin 9 artikla on muutettu koskemaan ylintä hallintoelintä, kun säännös MIFID I:ssä koskee tosiasiallista liikkeenjohtoa. MIFID II:n määritelmän mukaan ylimmällä hallintoelimellä tarkoitetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti nimettyä elintä, jolla on toimivalta vahvistaa yhteisön strategia, tavoitteet ja yleinen johtaminen, joka valvoo ja seuraa johdon päätöksentekoa ja johon kuuluu yhteisön liiketoimintaa tosiasiallisesti johtavia henkilöitä. Artiklan mukaan toimilupaviranomaisen on varmistettava, että sijoituspalveluyritykset ja niiden ylimmät hallintoelimet täyttävät luottolaitosdirektiivin 88 artiklan ja 91 artiklan vaatimukset (1 kohta). Luottolaitosdirektiivin 88 artikla koskee ohjaus- ja hallintojärjestelmiä ja 91 artikla ylintä hallintoelintä. Arvopaperimarkkinaviranomainen ja pankkiviranomainen antavat yhdessä 91 artiklan 12 kohdassa lueteltuja seikkoja koskevat ohjeet. Artiklan uusien säännösten mukaan toimivaltainen viranomainen voi antaa toimilupaa myöntäessään ylimmän hallintoelimen jäsenille luvan hoitaa lisäksi yhtä liikkeenjohtoon osallistumattoman johtajan tehtävää luottolaitosdirektiivin 91 artiklan 3 kohdan mukaisesti sallittujen tehtävien ohella. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava arvopaperimarkkinaviranomaiselle säännöllisesti tällaisista luvista (2 kohta).

Artiklan uusien säännösten mukaan ylimmän hallintoelimen on määriteltävä ohjaus- ja hallintojärjestelmät, joilla varmistetaan sijoituspalveluyrityksen tehokas ja vakaa hoito tavalla, joka edistää markkinoiden eheyttä ja asiakkaiden etuja, ja valvottava näiden järjestelmien täytäntöönpanoa (3 kohta). Artiklassa säädetään ylimmän hallintoelimen jäsenille asetettavista pätevyysvaatimuksista ja tehtävien hoitamiselle asetettavista vaatimuksista MIFID I -direktiiviä

tarkemmin. Uusien säännösten mukaan jäsenvaltion on edellytettävä, että sijoituspalveluyritys ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki ylimmän hallintoelimen jäsenet ja jäsenten vaihdokset sekä antaa kaikki tarpeelliset tiedot sen arvioimiseksi, täyttääkö yritys 1, 2 ja 3 kohdan vaatimukset (5 kohta).

Direktiivin 10 artiklassa säädetään osakkeenomistajista ja jäsenistä, joilla on huomattavia omistusosuuksia sijoituspalveluyrityksessä ja 11 artiklassa hankintojen ilmoittamisesta. Säännökset vastaavat asiallisesti MIFID I:n 10 artiklaa. Direktiivissä käytetty huomattava omistusosuus käsite vastaa asiallisesti MIFID I:ssä käytettyä määräosuus käsitettä.

Artiklassa 12 säädetään arviointijaksosta, jonka kuluessa toimivaltaisen viranomaisen on suoritettava omistusosuuden hankintaa koskeva arviointi, sekä menettelystä, jota on noudatettava, jos viranomainen arvioinnin suoritettuaan päättää vastustaa ehdotettua hankintaa. Arvopaperimarkkinaviranomaiselle säädetään valtuus laatia luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi tyhjentävän luettelon laatimiseksi niistä 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista, jotka hankkijaehdokkaan on sisällytettävä ilmoitukseensa sekä luonnokset teknisiksi täytäntöönpanostandardeiksi vakiomuotoisista lomakkeista malleista ja menettelyistä toimivaltaisten viranomaisten välistä kuulemismenettelyä varten. Artikla vastaa asiallisesti MIFID I:n 10 a artiklaa.

Artiklassa 13 säädetään hankkijaehdokkaan sopivuuden ja ehdotetun hankinnan taloudellisen järkevyyden arvioinnissa huomioon otettavista perusteista ja komission valtuudesta hyväksyä delegoituja säädöksiä, joilla mukautetaan artiklassa säädettyjä perusteita. Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on julkistettava luettelo tiedoista, jotka tarvitaan arvion tekemiseen ja jotka on toimitettava toimivaltaisille viranomaisille 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta annettaessa. Artikla vastaa asiallisesti MIFID I:n 10 b artiklaa.

Artiklassa 14 säädetään toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta varmistua, että sijoituspalveluyrityksen toimilupaa hakeva yhteisö täyttää direktiivin 97/9/EY (*korvausrahastodirektiivi*) mukaiset velvoitteensa toimiluvan myöntämisaikana. Artikla vastaa MIFID I:n 11 artiklaa. Artiklaan lisätyn uuden säännöksen mukaan edellä mainittu velvoite on täytettävä strukturoitujen talletusten osalta, jos strukturoidun talletuksen liikkeeseen laskenut luottolaitos on direktiivin 2014/49/EU nojalla tunnustetun talletusten vakuusjärjestelmän jäsen.

Artiklassa 15 säädetään, ettei toimivaltainen viranomainen saa myöntää toimilupaa, jos sijoituspalveluyrityksellä ei ole asetuksen (EU) N:o 575/2013 vaatimusten mukaista kyseisen sijoituspalvelun tai -toiminnan edellyttämää riittävää perustamispääomaa.

Direktiivin 16 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista sekä algoritmista kaupankäyntiä koskevien 17 artiklassa säädettyjen vaatimusten noudattamisesta. Artikla vastaa pääosin MIFID I:n 13 artiklaa. Artiklan 3 kohtaan on lisätty uudet säännökset rahoitusvälineitä koskevan tuotehyväksyntämenettelyn käyttöön ottamisesta. Sijoituspalveluyrityksen, joka valmistaa rahoitusvälineitä asiakkaille myytäväksi, on käytettävä prosessia, jossa kukin rahoitusväline ja rahoitusvälineiden merkittävät mukautukset hyväksytään ennen rahoitusvälineen markkinointia tai jakelua asiakkaille. Rahoitusvälineitä valmistavan sijoituspalveluyrityksen on asetettava jakelijoiden saataville kaikki asianmukaiset tiedot rahoitusvälineestä ja tuotteiden hyväksymistä koskevasta menettelystä, mukaan lukien tieto rahoitusvälineen yksilöidystä kohdemarkkinasta. Jos sijoituspalveluyritys tarjoaa tai suosittelee rahoitusvälineitä, joita se ei itse valmista, sillä on oltava käytössään asianmukaiset järjestelyt, joiden avulla voidaan saada edellä tarkoitettut tiedot ja käsitys kunkin rahoitusvälineen ominaispiirteistä ja tarkoitettusta kohdemarkkinasta. Artiklan 5 kohta sisältää uuden säännöksen, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksellä on oltava käytössään vakaat turvajärjestelmät,

joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja todentaminen, minimoida tiedon turmeltumisen ja luvattoman käytön riski ja estää tietojen vuotaminen, ja jotka turvaavat tiedon luottamuksellisuuden kaikissa vaiheissa. Edellä sanottu ei saa rajoittaa toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuutta vaatia viestien käyttöoikeutta MIFID II:n ja asetuksen (EU) N:o 600/2014 mukaisesti.

Artiklan 7 kohdassa on uudet säännökset, joissa säädetään sellaisia puhelinkeskusteluja ja sähköisiä viestejä koskevien tallenteiden säilyttämisestä, jotka liittyvät toteutettuihin liiketoimintaan käytäessä kauppaa omaan lukuun ja asiakastoimeksiantoja koskevien palvelujen tarjoamiseen asiakastoimeksiantojen vastaanottamisen, välittämisen ja toteuttamisen yhteydessä.

Artiklan 8 ja 9 kohdissa säädetään MIFID I -direktiiviä vastaavasti sijoituspalveluyrityksen hallussa olevien asiakkaiden rahoitusvälineiden ja varojen suojaamisesta. Artiklaan lisätyn uuden 10 kohdan mukaan sijoituspalveluyritys ei saa tehdä omistusoikeuden siirtäviä rahoitusvakuusjärjestelyjä yksityisasiakkaiden kanssa asiakkaiden nykyisten tai tulevien, tosiasiallisten tai ehdollisten taikka mahdollisten velvoitteiden turvaamiseksi tai kattamiseksi. Artiklassa säädetään jäsenvaltion mahdollisuudesta poikkeustapauksissa asettaa sijoituspalveluyrityksille asiakkaan varojen suojaamista koskevia vaatimuksia 8, 9 ja 10 kohdissa ja 12 kohdassa tarkoitetuissa delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen vaatimusten lisäksi. Tämän kohdan mukaisesti asetetut vaatimukset on ilmoitettava komissiolle. Artiklassa säädetään komissiolle valtuus hyväksyä delegoituja säädöksiä, joilla määritetään artiklan 2—10 kohdassa vahvistetut toiminnan järjestämistä koskevat käytännön vaatimukset (12 kohta).

Direktiivin 21 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämistä koskevien edellytysten säännöllisestä tarkastelusta. Toimivaltaisella viranomaisella on oltava tarkoitukseenmukaiset menetelmät sen valvomiseksi, että sijoituspalveluyritykset täyttävät jatkuvasti toimiluvan myöntämisen edellytykset. Säännökset vastaavat MIFID I:n 16 artiklan 1 ja 2 kohtaa. Artiklassa 22 säädetään toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta jatkuvasti valvoa sijoituspalveluyritysten toimintaa. Säännös vastaa MIFID I:n 17 artiklan 1 kohtaa.

Algoritminen kaupankäynti

Algoritmisesta kaupankäynnistä aiheutuvien riskien vuoksi MIFID II:n 17 ja 48 artikla sisältävät täysin uudet säännökset algoritmiselle kaupankäynnille asetettavista vaatimuksista. Teknologian kasvaneen käytön potentiaalisia riskejä on pyritty direktiivissä lieventämään yhdistämällä toimenpiteitä ja erityisiä riskienhallintamenetelmiä, jotka kohdistetaan sekä algoritmista kaupankäyntiä tai huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää käyttäviin yrityksiin että niihin, jotka tarjoavat suoran sähköisen markkinoillepääsyn. Lisäksi direktiivissä kohdistetaan vaatimuksia kauppapaikkojen ylläpitäjiin.

MIFID II:n 17 artiklan mukaisesti algoritmista kaupankäyntiä harjoittavalla sijoituspalveluyrityksellä on oltava käytössään sen harjoittamaan liiketoimintaan soveltuvat tehokkaat järjestelmät ja riskienhallintamenetelmät, joiden avulla voidaan varmistaa sen kaupankäyntijärjestelmien häiriönsietokyky ja riittävä kapasiteetti sekä asianmukaiset kaupankäynnin raja-arvot ja limiitit. Kyseisten järjestelmien tavoitteena on myös estää virheellisten toimeksiantojen lähettäminen tai järjestelmien muu toiminta, joka voi aiheuttaa tai lisätä markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa. Tavoitteena on myös estää markkinoiden väärinkäyttö. Sijoituspalveluyritysten on varmistettava, että sen järjestelmät ovat kaikilta osin testattuja ja että niitä valvotaan asianmukaisesti.

Algoritmista kaupankäyntiä harjoittavan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä kotijäsenvaltionsa sekä sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä.

Direktiivi asettaa sijoituspalveluyritykselle myös velvollisuuden toimittaa kotivaltionsa valvontaviranomaiselle sen pyynnöstä joko säännöllisesti tai tapauskohtaisesti kuvauksen algoritmisten kaupankäyntistrategioidensa luonteesta, kuten myös yksityiskohtaiset tiedot järjestelmään sovellettavista kaupankäyntiparametreista tai limiiteistä sekä tiedot järjestelmän riskienhallinnan varmistavista menetelmistä ja sen testaamisesta. Valvontaviranomaisella on oikeus koska tahansa vaatia sijoituspalveluyritykseltä lisätietoja sen käyttämästä algoritmisesta kaupankäynnistä ja siihen käytettävistä järjestelmistä.

Direktiivi asettaa myös tiettyjä lisävaatimuksia huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää soveltaville sijoituspalveluyrityksille. Näiden on esimerkiksi tallennettava hyväksyttyssä muodossa kaikkien kauppapaikoissa tekemiensä toimeksiantojen tarkka ja aikasekvensoitu kirjanpito ja annettava se pyynnöstä Finanssivalvonnalle. Lisäksi kaikilla huippunopeaa algoritmista kauppaa käyvillä yritysillä on oltava toimilupa.

Algoritmista kaupankäyntiä markkinatakausstrategian toteuttamiseksi harjoittavan sijoituspalveluyrityksen on toteutettava tällaista markkinatakausta keskeytymättä tietyn osan kauppapaikan kaupankäyntiajasta poikkeustapauksia lukuun ottamatta siten, että kyseiselle kauppapaikalle tarjotaan likviditeettiä säännöllisesti ja ennakoitavasti. Lisäksi sijoituspalveluyrityksen on tehtävä kauppapaikan kanssa kirjallinen sopimus, jossa on määritettävä sijoituspalveluyrityksen velvoitteet.

Sijoituspalveluyrityksille, jotka tarjoavat asiakkailleen suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, on asetettu direktiivissä velvollisuus arvioida ja valvoa kyseistä palvelua käyttäviä asiakkaitaan. Sijoituspalveluyritys vastaa siitä, että kyseistä palvelua käyttävät asiakkaat noudattavat direktiivin vaatimuksia ja kauppapaikan sääntöjä. Sijoituspalveluyrityksen on seurattava liiketoimia havaitakseen kyseisten sääntöjen rikkomiset, tavanomaisesta poikkeavan kaupankäynnin tai mahdollisen markkinoiden väärinkäytön, joista on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle. Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että yrityksen ja asiakkaan välillä on sitova kirjallinen sopimus palvelun tarjoamiseen liittyvistä keskeisistä oikeuksista ja velvoitteista. Sijoituspalveluyrityksellä on myös säilyttävä vastuu asiakkaidensa sen järjestelmiä tai kaupankäyntikoodeja käyttäen toteuttamasta kaupankäynnistä. Suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan tarjoavan sijoituspalveluyrityksen on myös ilmoitettava tästä kotijäsenvaltionsa ja sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, johon sijoituspalveluyritys tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä.

MIFID II:n 48 artikla sisältää myös säännellylle markkinalle asetettavia vaatimuksia algoritmisen kaupankäynnin huomioimiseksi. Direktiivin mukaan säännellyllä markkinalla on muun muassa oltava tehokkaat järjestelmät ja menettelyt sen varmistamiseksi, että algoritmiset kaupankäyntijärjestelmät eivät voi aiheuttaa tavanomaisesta poikkeavaa kaupankäyntiä ja että sellaista voidaan hallita. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat myös sallia, että säännelty markkina vahvistaa korkeampia palkkioita huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää soveltaville osapuolille tai sellaisille osapuolille, joilla on suuri peruutettujen toimeksiantojen osuus. Säännellyn markkinan on myös kyettävä sen jäsenten tai osapuolten tunnusmerkintöjen avulla tunnistamaan algoritmisella kaupankäynnillä toteutetut toimeksiannot, toimeksiantojen luomiseen käytetyt algoritmit sekä kyseiset toimeksiannot käynnistäneet henkilöt. Toimivaltaisten viranomaisten on myös pyynnöstä saatava kyseiset tiedot.

ESMA:n laatimissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa määritetään algoritmiseen kaupankäyntiin liittyvät toiminnan järjestämistä koskevat yksityiskohtaisemmat vaatimukset.

Monenkeskiset järjestelmät ja kauppapaikat

MIFID II:ssa säädetään säännellyn markkinan ja monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän (MTF) lisäksi uudesta kauppapaikasta, josta käytetään direktiivissä käsitettä organisoitu kaupankäyntijärjestelmä (eng. organised trading facility, OTF). Säännelystä markkinasta sekä monenkeskisestä ja organisoidusta kaupankäyntijärjestelmästä käytetään direktiivissä lisäksi yhteistä käsitettä ”monenkeskinen järjestelmä”.

Organisoidulla kaupankäyntijärjestelmällä tarkoitetaan direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 23 alakohdan mukaan monenkeskistä järjestelmää, joka ei ole säännelty markkina eikä monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä ja jossa useiden kolmansien osapuolten joukkovelkakirjoja, strukturoituja rahoitustuotteita, päästöoikeuksia tai johdannaisia koskevat osto- ja myynti-intressit siten, että tuloksena on sopimus direktiivin II osaston mukaisesti. Organisoitua kaupankäyntijärjestelmää voivat ylläpitää samat toimijat, jotka voivat saada luvan myös monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitämiseen eli sijoituspalveluyritykset sekä säännellyn markkinan ylläpitämiseen luvan saaneet yritykset.

Direktiivin 18 artiklassa säädetään kaupankäyntimenettelystä ja liiketoimien loppuunsaattamisesta monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä ja organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä. Artiklan mukaan monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävien sijoituspalveluyritysten ja markkinoiden ylläpitäjien on 16 artiklassa säädettyjen toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten täyttämisen lisäksi otettava käyttöön avoimet säännöt ja menettelyt tasapuolista ja asianmukaista kaupankäyntiä varten sekä vahvistettava objektiiviset perusteet toimeksiantojen tehokasta toteuttamista varten. Niillä on oltava järjestelyt, joilla varmistetaan järjestelmän moitteeton tekninen toimivuus järjestelmän toimintahäiriöihin liittyvien riskien hallitsemiseksi. Artikla vastaa osittain MIFID I:n 14 artiklaa mutta sisältää uudet yksityiskohtaiset säännökset toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista. Sen lisäksi aiemmin monenkeskistä järjestelmää koskeneet säännökset laajennetaan koskemaan jatkossa myös organisoitua kaupankäyntijärjestelmää.

Direktiivin 19 artiklassa säädetään monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää koskevista erityisvaatimuksista. Artiklassa kielletään muun muassa monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ylläpitäviä sijoituspalveluyrityksiä tai markkinoiden ylläpitäjiä toteuttamasta asiakastoimeksiantoja omaa pääomaa vastaan tai harjoittamasta päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä.

Direktiivin 20 artiklassa säädetään organisoitua kaupankäyntijärjestelmää koskevista erityisvaatimuksista. Organisoitu kaupankäyntijärjestelmän ylläpitoa ja kauppojen sisäistä toteutusta ei saa harjoittaa saman oikeussubjektin sisällä, minkä lisäksi organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjällä ei saa olla kauppojen sisäiseen toteuttajaan sellaista yhteyttä, joka mahdollistaisi niiden toimeksiantojen tai hintatarjoustusten vuorovaikutuksen. Organisoidulla kaupankäyntijärjestelmällä ei myöskään saa olla toiseen organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sellaista yhteyttä, joka mahdollistaisi eri organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien toimeksiantojen vuorovaikutuksen.

Myös organisoidun kaupankäyntijärjestelmän osalta direktiivissä kielletään asiakastoimeksiantojen toteuttaminen omaa pääomaa vastaan. Direktiivissä sallitaan organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän harjoittaa joukkovelkakirjalainojen, strukturoitujen rahoitustuot-

teiden ja tiettyjen johdannaisten päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä silloin, kun asiakas on antanut suostumuksensa prosessiin. Jäsenvaltiot voivat sallia organisoitujen kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän harjoittavan omaan lukuunsa muuta kuin päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä ainoastaan sellaisten valtion velkainstrumenttien osalta, joille ei ole likvidejä markkinoita.

Direktiivissä edellytetään, että toimeksiannot toteutetaan organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä harkinnanvaraisesti. Organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävällä sijoituspalveluyrityksellä tai markkinoiden ylläpitäjällä on harkintavaltaa vain direktiivin 20 artiklan 6 kohdassa luetelluissa tilanteissa. Harkintavaltaa on silloin, kun se päättää antaa tai peruuttaa toimeksiannon ylläpitämässään organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tai kun se päättää olla täsmäyttämättä tiettyä asiakastoimeksiantoa muiden järjestelmässä tietynä ajankohtana olevien toimeksiantojen kanssa edellyttäen, että se noudattaa asiakkaalta saamiaan nimenomaisia ohjeita ja täyttää 27 artiklan mukaiset velvoitteensa toteuttaa toimeksiannot asiakkaan kannalta mahdollisimman edullisin ehdoin. Toimivaltainen viranomainen voi edellyttää, että joko toimilupaa haettaessa tai tapauskohtaisesti annetaan yksityiskohtainen selvitys siitä, miksi järjestelmä ei vastaa säänneltyä markkinaa, monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai kauppojen sisäistä toteuttajaa.

Direktiivin 31 artiklassa säädetään monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän sääntöjen sekä muiden oikeudellisten velvoitteiden noudattamisen valvonnasta. Monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävien sijoituspalveluyrityksen ja markkinoiden ylläpitäjien on muun muassa seurattava lähetettyjä toimeksiantoja sekä järjestelmiä käyttäen toteutettuja liiketoimia havaitakseen järjestelmän sääntöjen rikkomisen, tavanomaisesta poikkeavan kaupankäynnin, menettelyn, johon saattaa liittyä markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (EU) N:o 596/2014 kiellettyä toimintaa tai rahoitusvälineeseen liittyviä järjestelmän toimintahäiriöitä. Komission delegoiduissa säädöksissä määritellään tilanteet, joista tulee ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille kyseisen artiklan 2 kohdan nojalla.

Direktiivin 32 artiklassa säädetään rahoitusvälineellä monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä käytävän kaupan keskeyttämisen ja lopettamisen edellytyksistä sekä siinä noudatettavasta menettelystä. Kaupan keskeyttämistä ja lopettamista koskevat säännökset vastaavat sitä, mitä direktiivin 50 artiklassa on säädetty rahoitusvälineillä käytävän kaupan keskeyttämisestä ja lopettamisesta säännellyn markkinan osalta.

Toiminnan harjoittaminen ja menettelytapavaatimukset asiakkaiden suhteen sekä sijoittajan suojan varmistaminen

Eturistiriitojen välttämistä koskevia velvollisuuksia direktiivin 23 artiklassa on tarkennettu mainitsemalla artiklassa kannustimien vastaanottaminen kolmansilta osapuolilta sekä muut sijoituspalveluyrityksen omista palkkio- tai kannustinrakenteista aiheutuvat eturistiriidat. Lisäksi sijoituspalveluyrityksen velvollisuuksia tiedottaa eturistiriidoista asiakkaille on täsmennetty. Tietojen on oltava riittävän yksityiskohtaisia, jotta asiakas voi tehdä sen johdosta palvelua koskevan perustellun päätöksen. Komission delegoiduissa säädöksissä määritellään eturistiriitojen tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja ilmoittamiseksi sijoituspalveluyrityksiltä edellytettävät toimenpiteet. Lisäksi delegoiduissa säädöksissä vahvistetaan sellaisten eturistiriitojen määrittämistä koskevat perusteet, jotka saattavat vahingoittaa sijoituspalveluyrityksen asiakkaiden etuja.

Direktiivin 24—31 artiklaan sisältyvät sijoittajan suojan varmistamista koskevat säännökset.

Direktiivin 24 artikla sisältää yleiset periaatteet sijoituspalvelujen tarjoamisessa noudatettavista menettelytavoista sekä asiakkaille annettavien tietojen sisällöstä. Vaatimukset asiakkaille annettavien tietojen sisällöstä kasvavat MIFID I:n 19 artiklaan verrattuna. MIFID II:n 24 artikla sisältää myös uuden riippumattoman sijoitusneuvonnan käsitteen. Sijoituspalveluyrityksen on hyvissä ajoin ennen sijoituspalvelun tarjoamista ilmoitettava asiakkaalle, tarjotaanko sijoitusneuvontaa riippumattomasti vai ei. Mikäli sijoitusneuvontaa tarjotaan riippumattomasti, sijoituspalveluyrityksen on arvioitava riittävä valikoima rahoitusvälineitä. Rahoitusvälineet eivät myöskään saa rajoittua sellaisiin rahoitusvälineisiin, jotka on laskenut liikkeeseen tai tarjonnut sijoituspalveluyritys itse tai sellainen yhteisöjen, joilla on läheinen sidos tai muu läheinen oikeudellinen tai taloudellinen suhde sijoituspalveluyritykseen.

Direktiivin 24 artiklassa muutetaan myös sijoituspalveluyrityksen kolmansilta osapuolilta vastaanottamia kannustimia koskevaa sääntelyä. Uutena säännöksenä direktiivissä kielletään riippumatonta sijoitusneuvontaa tai salkunhoitoa tarjoavaa sijoituspalveluyritystä vastaanottamasta ja pitämästä itsellään välityspalkkiota, provisiota tai muuta rahallisia tai ei-rahallista etua, joka kolmas osapuoli tai kolmannen osapuolen lukuun toimiva henkilö maksaa tai tarjoaa ja jotka liittyvät kyseisen palvelun tarjoamiseen asiakkaille. Rajoituksen ulkopuolelle jäävät vähäiset ei-rahalliset edut, jotka ovat omiaan parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua ja jotka ovat laajuudeltaan ja luonteeltaan sellaisia, ettei niiden voida katsoa haittaavan sijoituspalveluyrityksen velvoitetta toimia asiakkaan edun mukaisesti (7 kohdan b alakohta ja 8 kohta).

Sijoituspalveluyrityksen sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä mille tahansa osapuolelle asiakasta tai asiakkaan lukuun toimivaa henkilöä lukuun ottamatta maksama tai tarjoama taikka vastaavasti osapuolelta saatu välityspalkkio, provisio tai ei-rahallinen etu, ei ole sallittu, paitsi jos maksu tai etu on tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjotun palvelun laatua, eikä maksu tai etu haittaa sijoituspalveluyrityksen velvollisuutta toimia rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaidensa etujen mukaisesti. Asiakkaille on tällöin annettava kattavat tiedot maksun tai edun olemassaolosta sekä niistä mekanismeista, joilla maksu tai etu siirretään asiakkaalle (9 kohta). Lisäksi direktiivissä kielletään sijoituspalveluyritystä palkitsemasta tai arvioimasta henkilöstöään tavalla, joka on ristiriidassa asiakkaiden edun mukaisesti toimimista koskevan velvoitteen kanssa (10 kohta).

Jos sijoituspalvelua tarjotaan yhdessä toisen palvelun tai tuotteen kanssa osana pakettia taikka ehtona samalle sopimukselle tai paketille, direktiivissä edellytetään sijoituspalveluyrityksen ilmoittavan asiakkaalle siitä, voidaanko eri osatekijät ostaa erikseen. Sijoituspalveluyrityksen on lisäksi selvitettävä erikseen kunkin osatekijän kulut ja veloitukset. ESMA laatii yhteistyössä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) kanssa ohjeet ristiinmyyntikäytäntöjen arvioinnista ja valvonnasta (11 kohta).

Komissiolla on valtuus hyväksyä delegoituja säännöksiä, joilla varmistetaan, että sijoituspalveluyritykset noudattavat artiklassa vahvistettuja periaatteita tarjotessaan asiakkailleen sijoitus- ja oheispalveluja. Direktiivin 24 artiklan 12 kohdassa annetaan lisäksi optio jäsenvaltioille. Jäsenvaltiot voivat poikkeustapauksissa ja direktiivissä tarkemmin säädetyin edellytyksin asettaa sijoituspalveluyrityksille lisävaatimuksia kyseisen artiklan soveltamisalaan kuuluvien seikkojen osalta. Tällaisten vaatimusten on oltava objektiivisesti perusteltuja ja oikeasuhteisia, minkä lisäksi niissä on otettava huomioon jäsenvaltion markkinarakenteen kannalta erityisen tärkeät sijoittajansuojaa tai markkinoiden eheyttä koskevat erityisriskit.

Direktiivin 25 artiklassa säädetään soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arvioinnista sekä tietojen antamisesta asiakkaalle. MIFID I:n 19 artiklaan verrattuna artiklassa säädetään uutena vaatimuksena sijoituspalveluyrityksen velvollisuuden varmistua siitä, että sijoitusneuvontaa taik-

ka tietoa rahoitusvälineistä, sijoituspalveluista tai oheispalveluista asiakkaille antavilla henkilöillä on tarvittava tietämys ja pätevyys. Tietämys ja pätevyys on myös toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä osoitettava. Aiempaan direktiiviin verrattuna direktiivissä on lisäksi täsmennetty asiakkaille tarjottavien tuotteiden ja palveluiden soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arviointia sekä soveltuvuutta koskevan lausunnon toimittamista koskevia säännöksiä. Soveltuvuuden arvioinnissa on otettava huomioon myös asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen liittyvä tappionsietokyky sekä sijoitustavoitteisiin liittyvä riskiraja, jotta sijoituspalveluyritys voi suositella asiakkaalle tämän tappionsietokyvyn ja riskirajan mukaisia tuotteita ja palveluja (2 kohta). Niputettujen palveluiden tai tuotteiden kohdalla direktiivi sisältää uuden vaatimuksen varmistua siitä, että koko niputettu paketti on asiakkaalle soveltuva (3 kohta). Komissiolla on valtuus hyväksyä delegoituja säännöksiä toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että sijoituspalveluyrityksen noudattavat kyseisen artiklan 2—6 kohdissa vahvistettuja periaatteita tarjotessaan asiakkailleen sijoitus- ja oheispalveluja.

Direktiivin 26 artiklassa säädetään MIFID I:n 20 artiklaa vastaavasti palvelujen tarjoamisesta toisen sijoituspalveluyrityksen välityksellä.

Direktiivin 27 artiklassa säädetään velvollisuudesta toteuttaa toimeksiannot asiakkaan kannalta mahdollisimman edullisin ehdoin (niin sanottu best execution -velvollisuus). MIFID I:n 21 artiklaan verrattuna uutta säännöksessä on se, että säännöksessä luetellaan yksityiskohtaisemmin tekijät, joiden perusteella asiakkaan kannalta paras mahdollinen tulos määräytyy. Sijoituspalveluyritystä myös kielletään vastaanottamasta asiakastoimeksiantojen reitittämistä tiettyyn kauppa- tai toteuttamispaikkaan sellaista palkkiota, alennusta tai ei-rahallista etua, joka on direktiivissä tarkemmin säädettyjen eturistiriitoja ja kannustimia koskevien vaatimusten vastainen (2 kohta). Uutta säännöksessä on lisäksi se, että toimeksiantojen toteuttamispaikkojen olisi annettava maksutta yleisön käyttöön liiketoimien toteuttamisen laadusta kyseisellä toteuttamispaikalla mukaan lukien toteuttamisen hinnasta, nopeudesta ja todennäköisyydestä (3 kohta).

Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteista asiakkaille annettavia tietoja koskevia vaatimuksia on täsmennetty velvoittamalla sijoituspalveluyritys selittämään selkeästi, riittävän yksityiskohtaisesti ja asiakkaiden kannalta helposti ymmärrettävällä tavalla, miten sijoituspalveluyritys toteuttaa toimeksiannot asiakkaalle (5 kohta). Lisäksi uutta on se, että sijoituspalveluyrityksen on vuosittain julkaistava tiivistetysti tiedot viidestä kaupankäyntivolyymilla mitattuna tärkeimmistä toteuttamispaikasta kunkin rahoitusvälineluokan osalta (6 kohta).

Komissiolla on valtuus hyväksyä delegoituja säädöksiä direktiivin 27 artiklan 9 kohdassa luetelluista seikoista, kuten muun muassa niiden eri tekijöiden suhteellisen merkityksen arvioimisesta, jotka voidaan ottaa huomioon parhaan mahdollisen tuloksen määrittämiseksi. Lisäksi ESMA:n laatimissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa määritellään liiketoimien toteutuksen laatua koskevien tietojen täsmällinen sisältö, muoto ja jaksottaisuus sekä sijoituspalveluyrityksen tärkeimmistä toteuttamispaikoista julkaisemien tietojen sisältö ja muoto.

Direktiivin 28 artiklassa säädetään asiakastoimeksiantojen käsittelyä koskevista säännöistä. Artikla vastaa asiallisesti MIFID I:n 22 artiklaa.

Direktiivin 29 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksen velvoitteista niiden nimetessä sidonnaisasiamiehiä. Direktiivin myötä sidonnaisasiamiehiä koskeva sääntely tulee jatkossa sovellettavaksi kaikissa jäsenvaltioissa, sillä aiemmassa direktiivissä sidonnaisasiamiesten käytön salliminen oli jäsenvaltioiden harkinnassa. Direktiivi edellyttää jäsenvaltioiden sallivan sen, että sijoituspalveluyritykset voivat nimetä sidonnaisasiamiehiä edistämään sijoituspalve-

luyrityksen tarjoamien palvelujen myyntiä, hankkimaan asiakkaita, ottamaan vastaan toimeksiantoja asiakkailta ja välittämään niitä, tarjoamaan rahoitusvälineitä sekä tarjoamaan neuvoja kyseisen sijoituspalveluyrityksen tarjoamista rahoitusvälineistä ja -palveluista. Sijoituspalveluyritykselle asetettavat velvoitteet sidonnaisasiamiesten nimeämisen suhteen vastaavat pitkälti MIFID I:n 23 artiklassa asetettuja vaatimuksia. Direktiivissä sallitaan kuitenkin jäsenvaltioiden antavan artiklan säännöksiä tiukempia säännöksiä tai säättävän muista vaatimuksista lainkäyttöalueellaan rekisteröidyille sidonnaisasiamiehille (6 kohta). Sidonnaisasiamiehet on rekisteröitävä sen jäsenvaltion julkiseen rekisteriin, johon kyseiset sidonnaisasiamiehet ovat sijoittautuneet.

Direktiivin 30 artiklaan sisältyvät säännökset hyväksyttävien vastapuolten kanssa toteutettavista liiketoimista. MIFID I:n 24 artiklaan nähden artiklassa asetetaan uutena vaatimuksena sijoituspalveluyritykselle velvollisuus toimia suhteissaan hyväksyttäviin vastapuoliin rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti. Lisäksi sijoituspalveluyrityksen on viestittävä hyväksyttävien vastapuolten kanssa tasapuolisella, selkeällä ja harhaanjohtamattomalla tavalla. Aiempaan direktiiviin verrattuna direktiivissä on myös supistettu niiden säännösten luetteloa, joita ei tarvitse noudattaa hyväksyttävien vastapuolten kanssa toteutettavissa liiketoimissa. Komissiolla on valtuus antaa delegoituja säädöksiä menettelyistä, joilla haetaan hyväksyttävän vastapuolen asemaa ja joilla aiottu vastapuoli voi antaa nimenomaisen vahvistuksen hyväksyttävän vastapuolen aseman hyväksymistä. Delegoiduissa säädöksissä määritellään myös ennalta vahvistetut vaatimukset, joiden perusteella yritystä voidaan pitää hyväksyttävänä vastapuolena.

Pk-yritysten kasvumarkkinat

Direktiivin 33 artikla sisältää uudet säännökset pk-yritysten kasvumarkkinoista (eng. *SME growth markets*). Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä (pk-yritykset) tarkoitetaan direktiiviä sovellettaessa sellaisia yrityksiä, joiden keskimääräinen markkina-arvo oli alle 200 miljoonaa euroa kolmen edellisen kalenterivuoden lopun hintatarjousten perusteella.

Artiklassa asetetaan edellytykset, joiden täytyessä monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjä voi hakea kotijäsenvaltionsa toimivaltaiselta viranomaiselta monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän rekisteröintiä pk-yritysten kasvumarkkinana. Artiklan 3 kohdassa edellytetään, että vähintään 50 prosentin liikkeeseenlaskijoista, joiden rahoitusvälineillä käydään kauppaa pk-yritysten kasvumarkkinoilla, on oltava pk-yrityksiä. Lisäksi pk-yrityksen kasvumarkkinaksi hakeutuvan monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän on täytettävä myös muut kyseisen artiklan 3 kohdassa luetellut vaatimukset, jotka koskevat muun muassa sen järjestelmiä ja valvontamenetelmiä sekä kaupankäynnin kohteeksi otettavista rahoitusvälineistä julkaistavia tietoja. Pk-yritysten kasvumarkkinoita koskevat vaatimukset täsmennetään komission hyväksymissä delegoiduissa säädöksissä.

Toimivaltainen viranomainen voi poistaa monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän pk-yritysten kasvumarkkinoiden rekisteristä, jos markkinaa ylläpitävä sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä hakee sen poistamista tai jos pk-yrityksen kasvumarkkinaa koskevat edellytykset eivät enää täyty. Rekisteröinnistä tai rekisteristä poistamisesta on ilmoitettava ESMA:lle.

Sijoituspalveluyrityksen oikeudet

Direktiivin 34 artiklaan sisältyvät säännökset sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen vapaudesta toisen jäsenvaltion alueella. Artikla vastaa asiallisesti MIFID I:n 31 artiklaa, mutta monet artiklan säännökset on ulotettu koskemaan jatkossa monenkeski-

sen kaupankäyntijärjestelmän lisäksi myös organisoituja kaupankäyntijärjestelmiä ylläpitäviä sijoituspalveluyrityksiä ja markkinoiden ylläpitäjiä.

Direktiivin 35 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustamista koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä tiedoista, jotka sivuliikkeen perustamista suunnittelevan sijoituspalveluyrityksen tulee toimittaa kotijäsenvaltionsa toimivaltaiselle viranomaiselle. Sivuliikkeen perustamisen lisäksi artiklassa säädetään myös tilanteesta, jossa sijoituspalveluyritys tai luottolaitos haluaa käyttää toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä.

Direktiivin 36 artiklan säännökset koskevat pääsyä säännellyille markkinoille ja vastaavat asiallisesti MIFID I:n 33 artiklan säännöksiä. Artiklassa 37 säädetään toisista jäsenvaltioista tulevien sijoituspalveluyritysten pääsystä jäsenvaltion alueella toimiviin keskusvastapuoli- ja selvitysjärjestelmiin sekä oikeudesta nimetä selvitysjärjestelmä. Artiklassa 38 säädetään monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen oikeudesta käyttää toisessa jäsenvaltiossa toimivaa keskusvastapuolta, selvitysyhteisöä ja selvitysjärjestelmää. Artiklaan on lisätty viittaus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 (jäljempänä *EMIR-asetus*) säännöksiin. Muilta osin kyseinen artikla ei ole muuttunut MIFID I -direktiivin verrattuna.

Kolmansien maiden yritysten tarjoamat sijoituspalvelut ja harjoittama toiminta

Palvelujen tarjoaminen tai toiminnan harjoittaminen perustamalla sivuliike

MIFID I -direktiivissä on säännökset jäsenvaltioiden suhteista kolmansiin maihin. MIFID II sisältää uudet säännökset kolmannen maan yrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa jäsenvaltiossa. Artiklan 39 mukaan jäsenvaltio voi edellyttää, että kolmannen maan yritys, joka aikoo tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota mahdollisia oheispalveluja jäsenvaltiossa yksityisasiakkaille tai liitteessä II olevassa II osassa tarkoitetuille sellaisille asiakkaille, joita voidaan pyynnöstä kohdella ammattimaisina sijoittajina, perustaa sivuliikkeen kyseiseen jäsenvaltioon. Jos jäsenvaltio edellyttää sivuliikkeen perustamista, sivuliikkeen on hankittava kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta etukäteen toimilupa. Direktiivissä säädetään toimiluvan myöntämisen edellytyksistä ja tiedoista, jotka sivuliikkeen toimilupaa hakevan kolmannen maan yrityksen on annettava kyseisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle (40 ja 41 artikla).

Direktiivin 41 artiklan mukaan kolmannen maan yrityksen sivuliike on sille toimiluvan myöntäneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valvonnan alainen. Artiklassa säädetään MIFID II:n ja MIFIR:n säännöksistä, joiden mukaisia velvoitteita toimiluvan saaneen sivuliikkeen on noudatettava. Artiklan 42 mukaan, jos kolmannen maan yritys tarjoaa sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa 39 artiklassa tarkoitettulle asiakkaalle tämän asiakkaan omasta yksinomaisesta aloitteesta, 39 artiklan mukaista toimilupavaatimusta ei sovelleta kyseisen palvelun tarjoamiseen tai toiminnan harjoittamiseen kyseiselle henkilölle eikä kyseisen palvelun tarjoamiseen tai toiminnan harjoittamiseen nimenomaisesti liittyvään suhteeseen. Artiklassa 43 säädetään toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta peruuttaa kolmannen maan yritykselle myönnetty toimilupa ja perumiseen oikeuttavista perusteista.

Kolmansien maiden yritysten vastaavuuspäätöksen nojalla sivuliikkeen välityksellä tai sivuliikettä perustamatta harjoittama palvelutarjonta ja toiminta

MIFIR:n 46—49 artiklassa säädetään kolmansien maiden yritysten vastaavuuspäätöksen nojalla sivuliikkeen välityksellä tai sivuliikettä perustamatta harjoittamasta palvelujen tarjonnasta ja toiminnasta.

Asetuksen 46 artiklan mukaan kolmannen maan yritys voi tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja, jotka on suunnattu mihin tahansa unioniin sijoittautuneille hyväksyttävillä vastapuolilla ja direktiivin 2014/65/EU liitteessä II olevassa I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille sivuliikettä perustamatta edellyttäen, että arvopaperimarkkinaviranomainen on rekisteröinyt yrityksen kolmansien maiden yrityksistä pitämäänsä rekisteriin. Arvopaperimarkkinaviranomainen rekisteröi kolmannen maan yrityksen, joka on hakenut lupaa tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa kaikkialla unionissa edellyttäen, että artiklassa säädetty rekisteröinnin edellytykset täyttyvät. Edellytyksenä muun ohella on, että komissio on hyväksynyt kolmatta maata koskevan vastaavuuspäätöksen 47 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Artiklan 47 mukaan mukaan komissio voi tehdä kolmatta maata koskevan päätöksen, jossa todetaan, että kyseisen kolmannen maan lainsäädäntö- ja valvontajärjestelyillä varmistetaan, että maassa toimiluvan saaneet yritykset noudattavat oikeudellisesti sitovia liiketoiminta- ja vakavaraisuusvaatimuksia, jotka vastaavat vaikutukseltaan tässä asetuksessa, direktiivissä 2013/36/EU ja direktiivissä 2014/65/EU sekä tämän asetuksen ja mainittujen direktiivien nojalla hyväksytyissä täytäntöönpanotoimenpiteissä vahvistettuja vaatimuksia, ja että kyseisen kolmannen maan lainsäädäntökehys tarjoaa tehokkaan vastaavan järjestelmän sellaisten sijoituspalveluyritysten tunnustamiseksi, jotka ovat saaneet toimiluvan kolmannen maan oikeusjärjestyksen nojalla (kohta 1).

Kolmannen maan yrityksen on toimitettava hakemuksensa arvopaperimarkkinaviranomaiselle sen jälkeen kun komissio on hyväksynyt 47 artiklassa tarkoitettua vastaavuuspäätöksen. Arvopaperimarkkinaviranomainen antaa hakemuksen jättäneelle kolmannen maan yritykselle 180 työpäivän kuluessa täydellisen hakemuksen jättämisestä perustellun kirjallisen selvityksen siitä, onko rekisteröinti myönnetty vai eväty.

Jos komissio ei ole tehnyt 47 artiklassa tarkoitettua vastaavuuspäätöstä tai jos sen hyväksymä päätös ei ole enää voimassa, jäsenvaltio voi antaa kolmannen maan yrityksille omalla alueellaan luvan sijoituspalvelujen tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen hyväksyttävillä vastapuolilla ja direktiivin 2014/65/EU liitteessä II olevassa I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille kansallisten järjestelmiensä mukaisesti.

Palveluja tarjoavien kolmansien maiden yritysten on ilmoitettava unioniin sijoittautuneille asiakkaille ennen sijoituspalveluiden tarjoamista, että niillä ei ole lupa tarjota palveluja muille asiakkaille kuin hyväksyttävillä vastapuolilla ja ammattimaisille asiakkaille, ja että niitä ei valvota unionissa.

Arvopaperimarkkinaviranomainen laatii luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi niiden tietojen määrittämiseksi, jotka hakemuksen esittävän kolmannen maan yrityksen on annettava arvopaperimarkkinaviranomaiselle rekisteröintihakemuksessaan (46 artikla).

Artiklassa 47 säädetään komission kolmatta maata koskevasta vastaavuuspäätöksestä ja edellytyksistä, joiden tulee täytyä, jotta kolmannen maan vakavaraisuuden ja liiketoiminnan menettelytapojen valvontakehystä voidaan pitää vaikutukseltaan vastaavana (1 kohta). Artiklassa säädetään yhteistyöjärjestelyistä, joita arvopaperimarkkinaviranomainen perustaa niiden kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, joiden lainsäädäntö- ja valvontakehykset on tunnustettu tosiasiallisesti vastaaviksi 1 kohdan mukaisesti.

Artiklan mukaan kolmannen maan yritys, joka on sijoittautunut maahan, jonka lainsäädäntö- ja valvontakehys on tunnustettu tosiasiallisesti vastaavaksi 47 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja joka on saanut sivuliikkeen toimiluvan direktiivin 2014/65/EU 39 artiklan mukaisesti, voi tarjota toimilupansa mukaisia palveluja ja toimintoja hyväksyttävillä vastapuolilla ja direktiivin 2014/65/EU liitteessä II olevassa I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille unionin

muissa jäsenvaltioissa sivuliikettä perustamatta. Tätä tarkoitusta varten sen on noudatettava direktiivin 2014/65/EU 34 artiklassa säädettyjä tiedonantovaatimuksia, jotka koskevat rajat ylittävää sijoituspalvelujen tarjontaa ja sijoitustoiminnan harjoittamista.

Artiklassa 48 säädetään arvopaperimarkkinaviranomaisen tehtävästä pitää rekisteriä sellaisista kolmansien maiden yrityksistä, joiden sallitaan tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitus-toimintaa unionissa. Rekisteri on asetettava julkisesti saataville arvopaperimarkkinaviranomaisen verkkosivustolla, ja siinä on oltava tiedot palveluista tai toiminnoista, joita kolmansien maiden yritykset saavat tarjota ja harjoittaa, sekä toimivaltaisesta viranomaisesta, joka vastaa kyseisten yritysten valvonnasta kolmannessa maassa. Artiklassa 49 säädetään arvopaperimarkkinaviranomainen oikeudesta peruuttaa kolmannen maan yrityksen rekisteröinti ja peruuttamisen edellytyksistä.

Artiklassa 54 olevan siirtymäsäännöksen mukaan kolmansien maiden yritykset voivat jatkaa palvelujen tarjoamista ja toiminnan harjoittamista jäsenvaltioissa kansallisten järjestelmien mukaisesti kolmen vuoden ajan siitä, kun komissio on hyväksynyt kolmatta maata koskevan vastaavuuspäätöksen.

Säännellyt markkinat

Direktiivin 44—47 artiklassa säädetään säänneltyjen markkinoiden ylläpitäjän toimilupaa, toimintaedellytyksiä, hallinto- ja ohjausjärjestelmiä sekä toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista. Pääosa vaatimuksista vastaa aiemmassa direktiivissä asetettuja vaatimuksia.

Direktiivin 45 artiklassa säädetään markkinoiden ylläpitäjän ylintä hallintoelintä koskevista vaatimuksista. Artiklassa asetetaan aiempaa tarkempia vaatimuksia ylimmän hallintoelimen jäsenen tietämykselle ja pätevyydelle. Lisäksi artiklassa säädetään ylimmän hallintoelimen jäsenen ajankäyttöä koskevista vaatimuksista sekä rajoitetaan jäsenen samanaikaisesti hoitamien muiden johtotehtävien enimmäismäärää. Muita johtotehtäviä arvioitaessa on otettava huomioon ylimmän hallintoelimen jäsenen yksilölliset olosuhteet sekä markkinoiden ylläpitäjän toiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus. ESMA antaa ohjeet direktiivin 45 artiklan 9 kohdassa luetelluista seikoista, kuten ylimmän hallintoelimen riittävästä tietämyksestä ja pätevydestä sekä ajasta, jonka ylimmän hallintoelimen jäsen tarvitsee tehtäviensä hoitamiseen.

Direktiivin 45 artiklan 4 kohdassa säädetään markkinoiden ylläpitäjän velvollisuudesta perustaa nimityskomitea sekä nimityskomitealle asetettavista tehtävistä. Kyseistä kohtaa sovelletaan vain sellaisiin markkinoiden ylläpitäjiin, jotka kokonsa, sisäisen organisaationsa sekä toimintansa luonteen, laajuuden ja monimuotoisuuden vuoksi ovat merkittäviä. Nimityskomitean tehtävänä on muun muassa suositella ylimmälle hallintoelimelle tai yhtiökokoukselle hyväksyttäväksi ehdokkaita, kun ylimmässä hallintoelimessä olevia paikkoja täytetään. Nimityskomitean on myös säännöllisesti arvioitava ylimmän hallintoelimen kokoonpano ja tehtävien hoitoa sekä sen jäsenten tietämystä ja pätevyyttä. Lisäksi artiklassa säädetään markkinoiden ylläpitäjän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevista vaatimuksista.

Direktiivin 46 artiklassa säädetään sellaisia henkilöitä koskevista vaatimuksista, jotka huomattavasti vaikuttavat säännellyn markkinan johtamiseen. Artiklassa 47 säädetään säännellyn markkinan toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista. Kyseisessä artiklassa asetetaan markkinoiden ylläpitäjille uusi kieltö toteuttaa asiakastoimeksiantoja omaa pääomaa vastaan tai harjoittaa päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä millään ylläpitämällään säännellyllä markkinalla (2 kohta).

Direktiivin 48 artikla sisältää uudet vaatimukset järjestelmien häiriönsietokyvyn, kauppojen hintavaihtelurajojen sekä sähköisen kaupankäynnin suhteen. Vaikka artikkelissa mainitaan pelkästään säännelty markkina, artiklan vaatimuksia sovelletaan 18 artiklan 5 kohdan nojalla myös monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmiä ylläpitäviin sijoituspalveluyrityksiin ja markkinoiden ylläpitäjiin. Direktiivin 48 artikkelissa edellytetään säännellyllä markkinalla olevan käytössään tehokkaat menettelyt ja järjestelmät, joiden avulla voidaan varmistaa kaupankäyntijärjestelmien häiriönsietokyky sekä riittävä kapasiteetti. Lisäksi direktiivissä edellytetään, että asianmukainen kaupankäynti voidaan varmistaa myös markkinoiden vakavissa stressiolosuhteissa, kaupankäyntijärjestelmät ovat testattuja ja niissä esiintyvien häiriöiden varalta on käytössä liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat järjestelyt (1 kohta). Säännellyllä markkinalla on oltava kirjallinen sopimus markkinatakaustrategiaa säännellyllä markkinalla toteuttavien sijoituspalveluyritysten kanssa, minkä lisäksi sen on varmistettava riittävän monen sijoituspalveluyrityksen osallistuminen sopimukseen. Sopimuksessa on täsmennettävä muun muassa likviditeetin tarjoamiseen liittyvät sijoituspalveluyrityksen velvoitteet sekä mahdolliset alennukset ja muut kannustimet, joita sijoituspalveluyritykselle annetaan likviditeetin tarjoamisesta (2 ja 3 kohta).

Säännellyllä markkinalla on oltava käytössään järjestelmät sellaisten tarjousten hylkäämiseksi, jotka ylittävät ennalta määritetyt volyymit ja hintojen raja-arvot tai ovat selvästi virheellisiä (4 kohta). Lisäksi säännellyllä markkinalla on oltava valmiudet väliaikaisesti pysäyttää tai rajoittaa kaupankäyntiä, jos jossakin rahoitusvälineessä tapahtuu lyhyessä ajassa merkittävä hinnannuutos. Säännellyn markkinan on poikkeuksellisissa tapauksissa kyettävä myös peruuttamaan, muuttamaan tai korjaamaan liiketoimi (5 kohta). Säännellyn markkinan on pyynnöstä annettava toimivaltaisen viranomaisen käyttöön tiedot tarjouskirjastaan tai pääsy tarjouskirjaansa, jotta toimivaltainen viranomainen voi valvoa kaupankäyntiä (11 kohta).

Direktiivin 48 artikkelissa säädetään myös säännellyn markkinan konosalipalveluja koskevien sääntöjen sekä sen palkkiorakenteiden avoimuus-, tasapuolisuus- ja syrjimättömyysvaatimuksista (8 kohta). Palkkiorakenteet eivät myöskään saa luoda kannustimia tavanomaisesta poikkeavaan kaupankäyntiin tai markkinoiden väärinkäyttöön. Jäsenvaltiot voivat sallia, että säännelty markkina vahvistaa korkeamman palkkion myöhemmin peruutetun toimeksiannon tekemisestä ja vahvistaa korkeamman palkkion sellaisille osapuolille, joilla peruutettujen toimeksiantojen osuus on suuri toteutettuihin toimeksiantoihin verrattuna (9 kohta).

ESMA:n laatimissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa yksilöidään muun muassa kaupankäyntijärjestelmien häiriönsietokykyä ja riittävää kapasiteettia sekä konosalipalvelujen, palkkiorakenteiden ja markkinatakausjärjestelmien tasapuolisuutta ja syrjimättömyyttä koskevat vaatimukset.

Direktiivin 49 artikkelissa säädetään hinnannuutosvälejä koskevista uusista vaatimuksista. Säännellyn markkinan on otettava käyttöön hinnannuotusvälijärjestelyt direktiivissä ja ESMA:n laatimissa teknisissä sääntelystandardeissa yksilöityjä rahoitusvälineitä varten. Kyseisissä järjestelyissä hinnannuotusväli on mukautettava asianmukaisesti rahoitusvälineittäin ja kalibroitava rahoitusvälineen likviditeettiprofiiliin eri markkinoilla sekä osto- ja myyntitarjousten erojen keskiarvoon. Komissiolla on valtuus hyväksyä ESMA:n luonnostelemat tekniset sääntelystandardit, joissa määritellään pienimmät mahdolliset hinnannuotusvälit ja hinnannuotusjärjestelyt tietyille artiklassa luetelluille rahoitusvälineille.

Kaikkien kauppapaikkojen ja niiden jäsenten on direktiivin 50 artiklan mukaan synkronoitava liiketoimintakellot, joita käyttämällä ne tallentavat raportoitavien tapahtumien päiväyksen ja kellonajan. Kellojen synkronoinnin tarkkuustaso määritellään ESMA:n laatimissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa.

Artiklassa 51 säädetään asiallisesti MIFID I:n 40 artiklaa vastaavasti vaatimuksista, jotka koskevat rahoitusvälineiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Komissiolla on valtuus hyväksyä ESMA:n luonnostelemaat tekniset sääntelystandardit kyseisen artiklan 6 kohdassa luetelluista seikoissa. Teknisissä sääntelystandardeissa määritellään muun muassa eri rahoitusvälineiden ominaispiirteet, jotka säännellyn markkinan on otettava huomioon arvioidessaan sitä, onko rahoitusväline laskettu liikkeeseen kaupankäynnin kohteeksi ottamiselle asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Direktiivin 52 artikla sisältää säännökset rahoitusvälineillä säännellyllä markkinoilla käytävän kaupan keskeyttämisestä ja lopettamisesta. MIFID I:n artiklan 41 artiklaan nähden kaupankäynnin keskeyttämistä ja lopettamista koskevat velvoitteet kasvavat. Uutta säännöksessä on muun muassa se, että keskeyttäessään tai lopettaessaan kaupankäynnin rahoitusvälineillä markkinoiden ylläpitäjän on keskeytettävä tai lopetettava kaupankäynti myös tietyillä rahoitusvälineisiin liittyvissä johdannaisilla silloin, kun tämä on tarpeen rahoitusvälineellä käytävän kaupan keskeyttämisen tai lopettamisen tavoitteiden tukemiseksi. Sen varmistamiseksi, että edellä mainittua velvoitetta sovelletaan oikeasuhtaisesti, komissiolla on valtuus hyväksyä ESMA:n luonnostelemaat tekniset sääntelystandardit, joissa määritellään ne tapaukset, joissa johdannaisen ja rahoitusvälineen välillä on tällainen direktiivissä tarkoitettu yhteys. Toimivaltaisen viranomaisen on direktiivissä tarkemmin säädettyissä tapauksissa vaadittava myös muita lainkäyttövaltaansa kuuluvia ja asianomaisella rahoitusvälineellä tai johdannaisella kauppaa käyviä säänneltyjä markkinoita, monenkeskisiä kaupankäyntijärjestelmiä sekä organisoituja kaupankäyntijärjestelmiä keskeyttämään tai lopettamaan kaupankäynti, paitsi jos siitä voisi aiheutua merkittävää haittaa sijoittajien eduille tai markkinoiden asianmukaiselle toiminnalle. Komission on valtuus antaa delegoituja säädöksiä sekä tekniset täytäntöönpanostandardit artiklan 3 ja 4 kohdassa luetelluista seikoista.

Direktiivin 53 artiklaan sisältyvät säännökset pääsystä säännellyllä markkinalle. Artikla vastaa asiallisesti MIFID I:n 42 artiklaa.

Artiklassa 54 säädetään säännellyn markkinan ja muiden oikeudellisten velvoitteiden noudattamisen valvonnasta. Aiempaan direktiivin verrattuna säännellyn markkinan valvontatehtäviä on täsmennetty velvoittamalla säännellyn markkinan ylläpitäjät ilmoittamaan välittömästi toimivaltaiselle viranomaiselle niiden sääntöjen merkittävästi rikkomisesta, tavanomaisesta poikkeavasta kaupankäynnistä, menettelystä, johon saattaa liittyä markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa kiellettyä toimintaa tai rahoitusvälineeseen liittyvistä järjestelmän toimintahäiriöistä. Toimivaltaisen viranomaisen on puolestaan toimitettava markkinoiden ylläpitäjän ilmoittamat tiedot ESMA:lle ja muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Ilmoitusvaatimusta koskevat tilanteet määritellään tarkemmin komission delegoiduilla säädöksillä.

Artiklaan 55 sisältyvät keskusvastapuoli- ja selvitysjärjestelmiä koskevat säännökset, joihin on lisätty viittaus EMIR-asetuksen säännöksiin. Muilta osin artikla vastaa MIFID I:n 46 artiklassa asetettuja vaatimuksia.

Artiklassa 56 säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta laatia luettelo säännellyistä markkinoista, joiden kotijäsenvaltio se on. Luettelo on toimitettava muille jäsenvaltioille sekä ESMA:lle, joka ylläpitää ajantasaista luetteloa verkkosivustollaan.

Läpinäkyvyysvaatimukset

Finanssikriisi toi esiin heikkouksia finanssimarkkinoiden avoimuudessa ja tilanteen parantamiseksi rahoitusvälineiden markkinoilla toteutettavien liiketoimien avoimuutta on vahvistettu merkittävällä tavalla MIFIR-asetuksen myötä. Yhtenäisten säännösten tavoitteena on lä-

pinäkyvyysvaatimusten yhtenäinen soveltaminen, vahvistaa luottamusta markkinoiden avoimuuteen EU:n alueella, vähentää sääntelyn monimutkaisuutta ja sen noudattamisesta sijoituspalveluyrityksille ja etenkin rajojen yli toimiville rahoituslaitoksille aiheutuvia kustannuksia sekä edistää kilpailun vääristymien poistamista.

Sen varmistamiseksi, että kaupankäynti tapahtuisi enemmän säännellyissä kauppapaikoissa eikä niiden ulkopuolella, on EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksessa säännökset sijoituspalveluyrityksen kaupankäyntivelvollisuudesta. Kaupankäyntivelvollisuus tarkoittaa sitä, että sijoituspalveluyritysten on toteutettava kaikki kaupat, myös omaan lukuun ja asiakastoimeksiantojen johdosta toteutettavat kaupat, säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, kauppajien sisäisen toteuttajan välityksellä tai vastaavassa kolmannen maan kauppapaikassa. Lisäksi asetuksessa säädetään muun muassa hintatarjouksista sekä asiakastoimeksiantojen toteuttamisesta. Asetuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole edellyttää kauppaa edeltävien läpinäkyvyysvaatimusten soveltamista liiketoimiin, jotka toteutetaan OTC-kauppoina, paitsi kun ne toteuttaa kauppojen sisäinen toteuttaja.

Yksityiskohtainen EU-sääntely tarkoittaa, että kansallinen liikkumavara lainsäädännössä on rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimusten osalta MIFIR:n ja sen nojalla annettujen säännöksiä ja standardien voimaantulon jälkeen vähäinen.

Rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyysvaatimuksista säädetään MIFIR:n II—IV osastoissa. Oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimukset koskevat osakkeita, talletustodistuksia sekä pörssilistattuja rahastoja, todistuksia ja muita samankaltaisia rahoitusvälineitä. Vieraan pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä koskevia läpinäkyvyysvaatimuksia sovelletaan joukkovelkakirjalainoihin, strukturoituihin rahoitustuotteisiin, päästöoikeuksiin sekä johdannaisiin. Asetuksen II osasto koskee kauppapaikkojen avoimuutta, III osasto kauppajien sisäisten toteuttajien ja OTC-kaupankäyntiä harjoittavien sijoituspalveluyritysten avoimuutta ja IV osasto koskee liiketoimista ilmoitettavia tietoja valvojalle sekä tietojen säilyttämistä.

Asetuksen 3 artiklassa säädetään kauppapaikkojen kauppaa edeltävistä avoimuusvaatimuksista oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden osalta. Kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on julkistettava järjestelmässään vallitsevat osto- ja myyntihinnat sekä kyseisillä hinnoilla ilmenevä kaupankäyntihalukkuus rahoitusvälineille, joilla käydään kauppaa kauppapaikassa. Vaatimusta on sovellettava myös toteutuskelpoisiin kiinnostuksen ilmauksiin. Kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on asetettava nämä tiedot jatkuvasti yleisön saataville tavanomaisena kaupankäyntiaikana.

Artiklassa 4 säädetään perusteista, joilla julkistamisvelvollisuudesta voi vapautua. Vapautumisperusteena voi olla esimerkiksi rahoitusvälineen puutteellinen likviditeetti tai toimeksianto, joka on suuri tavanomaiseen markkinakokoon verrattuna. Kauppapaikkojen kaupanjälkeisistä avoimuusvaatimuksista säädetään 6 artiklassa. Kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on julkistettava toteutettujen liiketoimien hinta, volyymi ja ajankohta sellaisten oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden osalta, joilla käydään kauppaa kauppapaikassa. Tiedot on julkistettava niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista. Artiklassa 7 säädetyllä tavalla toimivaltaisten viranomaisten on voitava antaa kauppapaikoille ja sijoituspalveluyrityksille lupa lykätä liiketoimia koskevien yksityiskohtaisten tietojen julkistamista liiketoimien tyypin tai koon perusteella. Vaikka vapautukset kauppaa edeltävistä läpinäkyvyysvaatimuksista myöntää kansallinen viranomainen, koordinoi Euroopan arvopaperimarkkinavalvoja niiden käyttöä, jottei yksittäinen jäsenvaltio myöntäisi niitä kohtuuttomasti.

Muiden kuin oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden kauppaa edeltävistä avoimuusvaatimuksista säädetään asetuksen 8 artiklassa. Kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on julkistettava järjestelmässään vallitsevat osto- ja myyntihinnat sekä kyseisillä hinnoilla ilmenevä kaupankäyntihalukkuus joukkovelkakirjoille, strukturoiduille rahoitustuotteille, päästöoikeuksille ja johdannaisille, joilla käydään kauppaa kauppapaikassa. Vaatimusta on sovellettava myös toteutuskelpoisiin kiinnostuksen ilmauksiin. Kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on asetettava tiedot jatkuvasti yleisön saataville tavanomaisena kaupankäyntiaikana.

Oman pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä vastaavalla tavalla toimivaltaiset viranomaiset voivat vapauttaa kauppapaikat ja sijoituspalveluyritykset velvollisuudesta julkistaa kauppaa edeltävät tiedot 9 artiklassa säädetyllä tavalla. Vapautuksesta huolimatta ainakin kauppaa edeltävät viitteelliset osto- ja myyntihinnat on julkistettava. Tiedot on asetettava soveltuvin sähköisin välinein jatkuvasti yleisön saataville tavanomaisena kaupankäyntiaikana. Näin varmistetaan, että tiedot annetaan kohtuullisin kaupallisin ehdoin ja syrjimättömästi.

Asetuksen 10 artiklassa säädetään vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden kaupan jälkeisistä avoimuusvaatimuksista. Kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on julkistettava toteutettujen liiketoimien hinta, volyymi ja ajankohta niin reaaliaikaisesti kuin se teknisesti on mahdollista. Tietojen julkistamisen lykkäämistä voidaan hakea 11 artiklassa säädetyillä perusteilla. Perusteet liittyvät erityisesti rahoitusvälineen likviditeettiin tai toimeksiannon poikkeuksellisen suureen kokoon.

MIFIR sisältää lukuisia vaatimuksia OTC-kaupankäyntiä harjoittaville kauppajien sisäisille toteuttajille. Asetuksen 14 artiklan mukaisesti kauppajien sisäisten toteuttajien on julkistettava kaupankäynnin kohteena olevia oman pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä koskevat sitovat hintatarjoukset, joille on likvidit markkinat. Velvollisuudesta julkistaa vieraan pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä koskevia hintatarjouksia säädetään 18 artiklassa. Kauppajien sisäisten toteuttajien on artiklan 15 mukaisella tavalla julkistettava hintatarjouksensa tavanomaisena kaupankäyntiaikana säännöllisesti ja jatkuvasti. Artiklassa 16 säädetään asiakkaan pääsyoikeudesta hintatarjouksia koskeviin tietoihin. Rahoitusvälineiden kauppajien jälkeisistä läpinäkyvyysvaatimuksista säädetään oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden osalta 20 artiklassa ja vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden osalta 21 artiklassa.

Kauppajien sisäisen toteuttajan määritelmä laajenee siten koskemaan myös muita kuin oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Uudessa määritelmässä kauppajien sisäiseksi toteuttajaksi lasketaan sijoituspalveluyritys, joka suunnitelmallisesti, säännöllisesti, järjestelmällisesti ja merkittävässä määrin käy kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakkaiden toimeksiantoja säänneltyjen markkinoiden taikka monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ulkopuolella ylläpitämättä monenkeskistä järjestelmää.

Sijoituspalveluyrityksen kaupankäyntivelvollisuudesta säädetään 23 artiklassa, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että kaupat, jotka se toteuttaa kaupankäynnin kohteena olevilla osakkeilla, toteutetaan tapauksen mukaan säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai kauppajien sisäisen toteuttajan välityksellä. Kaupankäyntivelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos paitsi jos kauppajien ominaispiirteisiin sisältyy, että ne toteutetaan ad hoc -pohjalta satunnaisesti, epäsäännöllisesti ja harvoin tai ne toteutetaan hyväksytyjen ja/tai ammattimaisten vastapuolten kesken, eivätkä ne vaikuta hinnanmuodotusprosessiin.

MIFIR sisältää lisäksi säännökset kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten velvollisuudesta säilyttää liiketoimia koskevia tietoja. Tietoja on säilytettävä artiklassa 25 säädetyllä tavalla vähintään viisi vuotta.

Kaupparaportointia koskevat säännökset ovat jatkossa asetuksen 26 artiklassa. Sijoituspalveluyritysten, jotka toteuttavat liiketoimia rahoitusvälineillä, on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle täydelliset ja täsmälliset yksityiskohtaiset tiedot tällaisista liiketoimista mahdollisimman nopeasti ja viimeistään seuraavan työpäivän aikana.

Sellaisenaan sovellettavien asetuksen säännösten lisäksi asetuksessa on valtuuksia komissiolle antaa delegoituja säännöksiä sekä teknisiä sääntelystandardeja, jotka on rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimusten osalta annettu niin ikään asetuksina. Läpinäkyvyysvaatimuksia täydentää komissio delegoitu asetus (EU) xx/2016 rahoitusvälineiden markkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 600/2014 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla, jotka koskevat kauppapaikoille ja sijoituspalveluyrityksille osakkeiden, talletustodistusten, pörssilistattujen rahastojen, todistusten ja muiden rahoitusvälineiden osalta asetettavia avoimuusvaatimuksia sekä velvoitteita toteuttaa liiketoimia tietyillä osakkeilla kauppapaikassa tai kauppojen sisäisen toteuttajan välityksellä. Lisäksi komissio on antanut delegoidun asetuksen (EU) xx/2016 rahoitusvälineiden markkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 600/2014 täydentämisestä kauppapaikoille ja sijoituspalveluyrityksille joukkovelkakirjalainojen, strukturoitujen rahoitustuotteiden, päästöoikeuksien ja johdannaisten osalta asetettavia avoimuusvaatimuksia koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla.

Raportointipalvelut

Direktiivin 59—66 artikloissa on MIFID I -direktiiviin verrattuna uudet säännökset raportointipalveluista ja raportointipalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuudesta. Jäsenvaltion on edellytettävä, että liitteessä I olevassa D osassa mainittujen raportointipalvelujen tarjoaminen säännöllisenä ammatti- tai liiketoimintana vaatii ennakolta annettavaa toimilupaa. Raportointipalveluja ovat hyväksytyt julkistamisjärjestelyn ylläpito, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen ylläpito ja hyväksytyt ilmoitusjärjestelmän ylläpito. Direktiivin 4 artiklassa määritellään hyväksytyt julkistamisjärjestely, konsolidoitujen kauppatietojen tarjoaja ja hyväksytyt ilmoitusjärjestelmä.

Raportointipalvelujen tarjoajan toimiluvan myöntää direktiivin 67 artiklan mukaisesti nimetty kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomaislainen. Edellä mainitusta poiketen jäsenvaltion on annettava kauppapaikkaa ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän ylläpitää raportointipalveluja edellyttäen, että tarkistetaan etukäteen, että ne noudattavat direktiiviä. Raportointipalvelu on sisällytettävä niiden toimilupaan. Jäsenvaltion on rekisteröitävä raportointipalvelujen tarjoajat ja ilmoitettava jokaisesta toimiluvasta arvopaperimarkkinaviranomaiselle, joka laatii luettelon unionissa olevista raportointipalvelujen tarjoajista. Raportointipalvelujen tarjoajan on kuuluttava toimivaltaisen viranomaisen valvontaan (59 artikla).

Raportointipalvelujen tarjoajan toimiluvassa on määriteltävä raportointipalvelu, jonka tarjoamiseen palvelun tarjoajalla on lupa. Jos palvelun tarjoaja haluaa laajentaa liiketoimintansa muihin raportointipalveluihin, sen on haettava toimiluvan laajentamista. Toimilupa on voimassa koko unionissa (60 artikla).

Artiklassa 61 säädetään toimivaltaiselle viranomaiselle annettavista tiedoista sekä toimiluvan myöntämisessä ja epäämisessä noudatettavista menettelyistä. Artiklassa säädetään arvopaperimarkkinaviranomaiselle annettusta valtuudesta laatia luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi, joissa määritellään toimilupahakemukseen sisällytettävät tiedot ja ylintä hallintoelintä koskeviin ilmoituksiin sisällytettävät tiedot, sekä luonnokset teknisiksi täytäntöönpanostandardeiksi vakionuotoisten lomakkeiden, mallien ja menettelyjen määrittämiseksi tietojen toimittamista varten.

Artiklassa 62 säädetään toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta peruuttaa raportointipalvelujen tarjoajalle myönnetty toimilupa ja sen edellytyksistä. Artiklassa 63 säädetään raportointipalvelujen tarjoajan ylintä hallintoelintä koskevista vaatimuksista. Ylimmän hallintoelimen jäsenten on oltava aina riittävän hyvämaineisia, heillä on oltava riittävä tietämys, taidot ja kokemus ja heidän on käytettävä riittävästi aikaa tehtäviensä hoitamiseen. Ylimmän hallintoelimen on määriteltävä ohjaus- ja hallintojärjestelmät, joilla varmistetaan organisaation tehokas ja vakaa hoito. ESMA laatii ohjeet raportointipalvelujen tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuuden arvioinnista. Lisäksi artiklassa säädetään palvelujen tarjoajan tulevaa liiketoimintaa tosiasiallisesti johtavia henkilöitä koskevista vaatimuksista.

Raportointipalvelun tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset

Direktiivin 64—66 artiklassa säädetään hyväksytyjä julkistamisjärjestelyjä, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajia ja hyväksytyjä ilmoitusjärjestelmiä koskevista edellytyksistä ja toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista.

Direktiivin 64 artiklan mukaan hyväksytyyn julkistamisjärjestelyyn ylläpitäjällä on oltava käytössään riittävät toimintaperiaatteet ja järjestelyt MIFIR:n 20 ja 21 artiklassa vaadittujen tietojen julkistamiseksi niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot on annettava käyttöön maksutta 15 minuuttia sen jälkeen, kun hyväksytty julkistamisjärjestely on julkistanut ne. Kotijäsenvaltion on edellytettävä, että hyväksytty julkistamisjärjestely pystyy tehokkaasti ja johdonmukaisesti levittämään tällaiset tiedot siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti, syrjimättömästi ja sellaisessa muodossa, että ne voidaan konsolidoida muista lähteistä saataviin vastaaviin tietoihin.

Artiklassa säädetään arvopaperimarkkinaviranomaisen valtuudesta laatia luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi, joissa määritetään yhteiset muodot, tietoja koskevat vaatimukset ja tekniset järjestelyt, joiden avulla tiedot voidaan konsolidoida muiden tietojen kanssa sekä valtuudesta teknisiksi sääntelystandardeiksi, joissa määritetään muun muassa millä tavoin hyväksytty julkistamisjärjestely voi noudattaa artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tiedonantovelvoitetta. Artiklassa säädetään komissiolle valtuus antaa delegoituja säädöksiä, joissa selvennetään, mitä tarkoitetaan kohtuullisilla kaupallisilla ehdoilla tietojen julkistamiseksi artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla on oltava käytössään riittävät toimintaperiaatteet ja järjestelyt, joiden avulla MIFIR:n 6 ja 20 artiklan mukaisesti julkistetut tiedot voidaan kerätä ja konsolidoida jatkuvaksi sähköiseksi tietovirraksi sekä asettaa yleisön saataville niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. ESMA:lla on valtuus laatia luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi artiklassa säädetyistä eräistä vaatimuksista. Komissiolle on valtuus antaa delegoituja säädöksiä, joilla selvennetään kyseisen artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kohtuullisia kaupallisia ehtoja tietovirtojen asettamiseksi saataville (65 artikla).

Hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla on oltava käytössään riittävät toimintaperiaatteet ja järjestelyt asetuksen MIFIR:n 26 artiklassa vaadittujen tietojen ilmoittamiseksi mahdollisimman nopeasti ja viimeistään liiketoimen toteuttamispäivää seuraavan työpäivän aikana. Nämä tiedot on ilmoitettava edellä mainitun asetuksen 26 artiklan vaatimusten mukaisesti. Artiklassa säädetään ESMA:lle annetusta valtuudesta laatia luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi artiklassa säädetyistä eräistä vaatimuksista (66 artikla).

Positiolimiitit ja positioiden raportointi

Direktiivin IV osasto sisältää MIFID I -direktiiviin verrattuna uudet säännökset positiolimiiteistä ja hyödykejohtannaispositioiden hoidon valvontatoimenpiteistä sekä raportoinnista.

Direktiivin 57 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on vahvistettava positiolimiitit kauppapaikassa kaupankäynnin kohteena oleville hyödykejohtannaisille ja taloudelliselta arvoltaan vastaaville OTC-sopimuksille. ESMA:n laatimissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa määritellään laskentamenetelmä, jota toimivaltaiset viranomaiset soveltavat vahvistaessaan positiolimiitit. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava asetettavana olevat positiolimiitit ESMA:lle (5 kohta) sekä noudatettava yhtenäisen positiolimiitin asettamista koskevaa menettelyä, mikäli samalla hyödykejohtannaisella käydyn kaupan volyyymi on merkittävä useamman lainkäyttöalueen kauppapaikalla (6 kohta)

Direktiivin 57 artiklan 8—10 kohdassa säädetään kauppapaikkaa ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän, joka käy kauppaa hyödykejohtannaisilla, velvollisuudesta suorittaa positioiden hoidon valvontatoimenpiteitä sekä näitä valvontatoimenpiteitä koskevista vähimmäisvaatimuksista. Valvontatoimenpiteisiin on kuuluttava muun muassa kauppapaikan valtuus valvoa henkilöiden avoimena olevien sopimusten positiota sekä tarvittaessa toteuttaa toimia position sulkemiseksi tai pienentämiseksi. Komissio hyväksyy ESMA:n luonnostelemat tekniset sääntelystandardit artiklan 12 kohdassa luetelluista seikoista.

Direktiivin 58 artiklassa säädetään kauppapaikkaa ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän velvollisuudesta julkistaa viikoittainen ilmoitus kyseisen artiklan 4 kohdan mukaisesti eri luokkiin kuuluvien henkilöiden kokonaispositioista. Kokonaispositio on julkaistava sellaisten eri hyödykejohtannaisien taikka päästöoikeuksien tai niiden johdannaisten osalta, joilla käydään kauppaa niiden kauppapaikoissa, silloin kun sekä henkilöiden määrä että heidän avoimet positiot ylittävät komission delegoimissa säädöksissä määritellyt vähimmäiskynnysarvot. Lisäksi toimivaltaiselle viranomaiselle on annettava vähintään päivittäin täydellinen erittely positioista, joita kullakin henkilöllä on kyseisessä kauppapaikassa.

Direktiivin 58 artiklassa säädetään lisäksi hyödykejohtannaisilla taikka päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla kauppapaikan ulkopuolella kauppaa käyvien sijoituspalveluyritysten velvollisuudesta toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle päivittäin erittely omista ja asiakkaiden positioista (2 kohta). Lisäksi artiklassa säädetään kauppapaikkojen jäsenten, osapuolien ja asiakkaiden velvollisuudesta ilmoittaa kauppapaikkaa ylläpitävälle sijoituspalveluyritykselle tai markkinoiden ylläpitäjälle vähintään päivittäin yksityiskohtaiset tiedot omista ja asiakkaiden positioista (3 kohta). Komissio hyväksyy ESMA:n luonnostelemat tekniset täytäntöönpanostandardit artiklan 5 kohdassa ja 7 kohdassa luetelluista seikoista.

Johdannaiset

MIFID II -direktiivin ja MIFIR-asetuksen johdannaisia koskevat säännökset liittyvät G20-maiden vuonna 2009 tekemän sopimuksen sitoumuksiin vakioituilla OTC-johdannaisopimuksilla käytävän kaupan siirtämisestä tarvittaessa pörssiin tai sähköisiin kauppapaikkoihin. Johdannaisia koskevat suoraan sovellettavat säännökset sisältyvät MIFIR:n V osastoon.

Asetuksen 28 artiklassa velvoitetaan artiklassa määritellyt vastapuolet toteuttamaan tietyillä johdannaisilla toteutettavat liiketoimet yksinomaan säännellyillä markkinoilla, monenkeskissä tai organisoiduissa kaupankäyntijärjestelmissä taikka eräissä kolmansien maiden kauppapaikoissa. Artiklan mukaista kaupankäyntivelvollisuutta sovelletaan tiettyjen EMIR-

asetuksessa (EU) N:o 648/2012 määriteltyjen finanssialan vastapuolten ja EMIR-asetuksen 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut edellytykset täyttävien finanssialan ulkopuolisten vastapuolten kanssa toteutettaviin liiketoimiin. Artiklan 2 kohdassa säädetään lisäksi edellytyksistä, joiden täytyessä kaupankäyntivelvollisuutta sovelletaan myös eräiden kolmansien maiden rahoituslaitosten ja yhteisöjen kanssa toteutettaviin liiketoimiin.

MIFIR:n 28 artiklan mukainen kaupankäyntivelvollisuus koskee niitä johdannaisia, jotka kuuluvat 32 artiklassa säädetyn kaupankäyntivelvollisuusmenettelyn piiriin ja jotka mainitaan 34 artiklassa tarkoitetussa ESMA:n ylläpitämässä rekisterissä. MIFIR:n mukaisella kaupankäyntivelvollisuudella on yhteys EMIR-asetuksen mukaiseen määrittelyvelvollisuuteen. MIFIR:n 32 artiklassa säädetään, että kun johdannaislaji on ilmoitettu kuuluvan EMIR-asetuksen määrittelyvelvollisuuden piiriin, ESMA:n on määriteltävä teknisissä sääntelystandardeissa, millä niistä johdannaislajeista tai niiden alaryhmistä on käytävä kauppaa säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä tai organisoiduissa kaupankäyntijärjestelmässä taikka vastaavissa kolmansien maiden kauppapaikoissa sekä mistä alkaen kaupankäyntivelvollisuus tulee voimaan. Komissiolle on valtuus hyväksyä ESMA:n luonnostelemaat tekniset sääntelystandardit. Jotta kaupankäyntivelvollisuus tulisi voimaan, kyseinen johdannaislaji tai sen alaryhmä on otettava kaupankäynnin kohteeksi tai sillä on käytävä kauppaa vähintään yhdessä edellä luetelluista kauppapaikoista. Lisäksi sen on oltava kolmansien osapuolien riittävän osto- ja myyntihalukkuuden kohteena, jotta se katsotaan riittävän likvidiksi kaupankäyntiin vain kyseisissä kauppapaikoissa.

Asetuksen 29 artiklassa säädetään sellaisten johdannaisten määrittelyvelvollisuudesta, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla, sekä määritettäväksi hyväksymisen määrärajoista. Artiklassa 30 säädetään pörssilistattuja johdannaisia koskevista epäsuorista määrittelymenettelyistä. Artiklaan 31 sisältyvät sijoitussalkkujen tiivistämistä koskevat säännökset ja artiklaan 33 menettelyt päällekkäisten tai ristiriitaisten vaatimusten välttämiseksi.

Syrjimätön pääsy rahoitusvälineiden määrittelyjärjestelmiin

MIFIR-asetuksen VI osastoon sisältyvät säännökset syrjimättömästä pääsystä rahoitusvälineiden määrittelyjärjestelmiin.

Asetuksen 35 artikla koskee syrjimätöntä pääsyä keskusvastapuoleen. Artiklassa säädetään keskusvastapuolen velvollisuudesta suostua hyväksymään tiettyjen rahoitusvälineiden määrittely syrjimättömästi ja avoimesti riippumatta siitä, missä kauppapaikassa liiketoimi toteutetaan. Artiklassa 36 säädetään vastaavasti kauppapaikan velvollisuudesta antaa kauppätietoja syrjimättömästi ja avoimesti minkä tahansa keskusvastapuolen pyynnöstä, jolle on myönnetty toimilupa tai joka on tunnustettu EMIR-asetuksella ja joka on halukas määrittämään rahoitusvälineillä kyseisessä kauppapaikassa toteutettuja toimia. Artiklassa 37 säädetään keskusvastapuolien ja kauppapaikkojen syrjimättömästä pääsystä viitearvoihin kaupankäyntiä ja määrittämistä varten, jos rahoitusvälineen arvo lasketaan viitearvoa käyttäen. Lisäksi artiklassa säädetään viitearvon omistavan henkilön velvollisuudesta myöntää käyttöoikeus. Artiklaan 38 sisältyvät säännökset kolmannen maan keskusvastapuolien ja kauppapaikkojen pääsyoikeuksista.

Tuoteinterventiovaltuudet

MIFIR:n 39—43 artikla sisältää myös viranomaisille annettavia toimivaltasäännöksiä tuotteita koskevista interventioitoimista. Säännökset ovat uusia. Asetuksen mukaisesti ESMA:lla olisi tietyn edellytyksin toimivalta väliaikaisesti kieltää tai rajoittaa rahoitusvälineiden markkinointi, jakelu, myynti taikka tietyn tyyppinen finanssialan toiminta tai käytäntö unionissa. Ky-

seisten interventiotoimien käyttö edellyttäisi ensinnäkin sitä, että ne olisivat tarpeen joko merkittävän sijoittajansuojaa koskevan ongelman ratkaisemiseksi tai finanssi- tai hyödykemarkkinoiden moitteettomaan toimintaan ja eheyteen taikka finanssijärjestelmän vakauteen kohdistuvan uhan torjumiseksi unionissa. Toiseksi kyseisten interventiotoimien käyttö edellyttäisi sitä, että uhkaa ei torjuta muulla kyseiseen rahoitusvälineeseen tai toimintaan sovellettavalla EU-sääntelyllä. Kolmanneksi kyseisten interventiotoimien käyttö edellyttäisi joko sitä, etteivät kansalliset toimivaltaiset viranomaiset olisi toteuttaneet toimenpiteitä uhan torjumiseksi tai että toteutetut toimenpiteet eivät olisi olleet riittäviä. ESMA:n tulisi lisäksi ilmoittaa toimistaan toimivaltaiselle viranomaiselle ennen toimiin ryhtymistä. Myös EBA:lla on vastaavanlaiset valtuudet toteuttaa väliaikaisia interventiotoimia strukturoitujen talletusten osalta.

Asetuksen mukaan myös kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla olisi tietyin edellytyksin oikeus asettaa kielto tai rajoitus jäsenvaltiossa tai jäsenvaltiosta käsin tapahtuvalle rahoitusvälineiden tai strukturoitujen talletusten markkinoinnille, jakelulle tai myynnille taikka tietyn tyyppiselle finanssialan toiminnalle tai käytännölle. Toisin kuin ESMA ja EBA, kansallinen viranomainen voisi asettaa toimintojen harjoittamiselle pysyvän kiellon tai rajoituksen. Toimivaltaisella kansallisella viranomaisella olisi myös velvollisuus toimittaa tieto kielloa tai rajoitusta koskevasta päätöksestään vähintään kuukautta ennen sen voimaantuloa muille toimivaltaisille viranomaisille ja ESMA:lle. Kiireellisissä poikkeustapauksissa kansallinen toimivaltainen viranomainen voisi tietyin edellytyksin toteuttaa myös tilapäisiä toimia. Tällöinkin sen olisi ilmoitettava toimesta toimivaltaisille viranomaisille sekä ESMA:lle tai EBA:lle 24 tuntia ennen toimenpiteen suunniteltua voimaantuloa. Kansallisilla viranomaisilla, kuten myös ESMA:lla ja EBA:lla, olisi mahdollisuus asettaa kielto tai rajoitus myös jo ennen rahoitusvälineen tai strukturoidun talletuksen markkinointia, jakelua tai myyntiä asiakkaille.

Komissiolla on valtuus antaa delegoituja säädöksiä perusteista ja seikoista, joita viranomaisten on otettava huomioon tuoteinterventiotoimien edellytyksiä arvioidessaan. Asetuksen mukaan ESMA ja EBA koordinoivat kansallisten viranomaisten toimenpiteitä ja erityisesti varmistavat sen, että toimivaltaisen viranomaisen toteuttama toimi on perusteltu ja oikeasuhteinen ja että toimivaltaiset viranomaiset noudattavat tarvittaessa johdonmukaista lähestymistapaa. ESMA ja EBA antavat myös lausunnon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten suunnitteleman kiellon tai rajoituksen perusteluista ja oikeasuhtaisuudesta.

Viranomaisvaltuudet ja seuraamukset

MIFID II:n 67—88 artikla (VI osasto) sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista, niiden valtuuksista ja yhteistyöstä, seuraamuksista sekä oikeussuojamenettelyistä.

Direktiivin 69 artiklan mukaan toimivaltaisille viranomaisille on annettava kaikki valvontavaltuudet, mukaan lukien tutkintavaltuudet ja valtuudet määrätä korjaustoimenpiteitä, joita ne tarvitsevat direktiivin ja MIFIR:n mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi. Toimivaltaiselle viranomaiselle olisi annettava tietyt 69 artiklan 2 kohdassa luetellut vähimmäisvaltuudet. Pääosa direktiivissä ehdotetuista valtuuksista on samoja, kuin jo MIFID I:ssä. Täysin uusia valtuuksia ovat hyödykejohdannaispositioiden valvontaa koskevat valtuudet sekä tuoteinterventiovaltuudet.

Jäsenvaltioiden on direktiivin 70 artiklan mukaisesti säädettävä hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista, joita sovelletaan yleisesti asetuksen tai direktiivin nojalla implementoitujen säännösten rikkomiseen. Jäsenvaltioiden vahvistamien hallinnollisten seuraamusten ja toimenpiteiden olisi täytettävä tietyt keskeiset vaatimukset, jotka koskevat tällaisten seuraamusten ja toimenpiteiden osoittamista niiden kohteena oleville, seuraamuksen tai toimenpiteen so-

veltamisessa huomioon otettavia kriteerejä, niiden julkistamista sekä keskeisiä seuraamusten määräämistä koskevia valtuuksia ja hallinnollisten seuraamusten suuruutta.

Direktiivin 70 artiklan 2 kohta on uusi. Sen mukaan direktiivin tai asetuksen velvoitteiden soveltuessa sijoituspalveluyrityksiin, markkinoiden ylläpitäjiin tai muihin säännöksessä lueteltuihin oikeushenkilöihin, hallinnollisia seuraamuksia ja toimenpiteitä tulee voida soveltaa kyseisten oikeushenkilöiden ylimmän hallintoelimen jäseniin ja keneen tahansa muuhun luonnolliseen tai oikeushenkilöön, jotka kansallisen lainsäädännön nojalla ovat vastuussa rikkomuksesta.

Direktiivin 70 artiklan 3—6 kohdassa luetellaan lisäksi aiemmasta poiketen ne nimenomaiset tilanteet, joiden rikkomisen osalta viranomaisella on oltava oikeus määrätä ja suorittaa direktiivin mukaiset hallinnolliset seuraamukset ja toimenpiteet. Näitä ovat esimerkiksi julkinen ilmoitus, erilaiset kiellot ja taloudelliset hallinnolliset seuraamusmaksut. Täysin uusia seuraamuksia ovat muun muassa sijoituspalveluyrityksen johdolle asetettava kielto toimia sijoituspalveluyrityksen johtotehtävissä sekä taloudelliset hallinnolliset seuraamukset. Oikeushenkilöiden taloudellisten seuraamusten enimmäismäärän tulee olla joko vähintään viisi miljoonaa euroa tai 10 prosenttia oikeushenkilön edellisen vuoden kokonaisliikevaihdosta. Luonnollisille henkilöille määrättävien hallinnollisten taloudellisten seuraamusten enimmäismäärän tulee olla viisi miljoonaa euroa. Jos rikkomuksesta saatu taloudellinen hyöty voidaan määrittää, jäsenvaltioiden on varmistettava, että seuraamuksen enimmäistaso on vähintään kyseisen hyödyn määrä kaksinkertaisena.

Direktiivin 71 artiklan sisältää täysin uudet säännökset päätösten julkistamisesta. Hallinnolliset seuraamukset ja toimenpiteet on pääsääntöisesti julkistettava. Direktiivin mukaan ESMA:lle tulee myös toimittaa tietoja määrätyistä seuraamuksista ja toimenpiteistä. ESMA julkaisee tiedot vuosikertomuksessaan. Direktiivin 72 artikla sisältää uudet säännökset valvontaja seuraamusvaltuuksien eri käyttötavoista sekä seuraamusten määräämisen yhteydessä huomioon otettavista seikoista.

Direktiivin 73 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset luovat tehokkaat mekanismit, joilla voidaan ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille asetuksen säännösten ja direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten mahdollisista tai tosiasiallisista rikkomisista. Direktiivissä säädetään järjestelmälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista. Lisäksi toimijoilla tulisi olla käytössään asianmukaiset menettelyt työntekijöitään varten, jotta nämä voivat ilmoittaa rikkomuksista sisäisesti erityisen riippumattoman ja itsenäisen kanavan kautta. Kyseiset säännökset ovat uusia.

Direktiivin 74 artikla sisältää aiempaa vastaavan säännöksen muutoksenhakuoikeudesta. Direktiivin 75 artikla sisältää osin uuden säännöksen, jonka mukaan jäsenvaltioiden tulee varmistaa tehokkaiden ja toimivien tuomioistuinten ulkopuolisten valitus- ja oikeussuojamenettelyjen käyttöönotto sijoituspalveluyritysten tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluita koskevien kuttajariitojen käsittelemiseksi. Uutta MIFID I:een verrattuna on se, että sijoituspalveluyritysten on liityttävä yhteen tai useampaan kyseisiä valitus- ja oikeussuojamenettelyjä toteuttavaan elimeen. Edelleen kyseisten elinten tulisi tehdä aktiivista yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden vastaavien elinten kanssa rajat ylittävien riitojen ratkaisemiseksi.

Direktiivin 79—88 artiklat sisältävät myös osin uusia säännöksiä kansallisten valvontaviranomaisten keskinäisestä yhteistyöstä ja yhteistyöstä ESMA:n ja muiden viranomaisten kanssa, kuten myös yhteistyöstä kolmansien maiden kanssa.

2.3 Nykytilan arviointi

2.3.1 Yleistä

Direktiivin täytäntöönpanemiseksi on tarpeen tehdä muutoksia voimassa olevaan sijoituspalvelulakiin, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin, Finanssivalvonnasta annettuun lakiin, joukkorahoituslakiin sekä useisiin muihin lakeihin. Samoin asetus edellyttää, että useita kansalliseen lainsäädäntöön nykyisin sisältyviä säännöksiä kumotaan. Esimerkiksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin sisältyvät säännökset rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyydestä on kumottava. Jatkossa kyseiset säännökset perustuvat suoraan sovellettavaan asetukseen.

Direktiivin täytäntöönpanossa ehdotetaan säädettävän direktiivin mukaisista velvollisuuksista ilman, että annetaan direktiiviin perustumatonta kansallista lisäsääntelyä. Finanssivalvonnan mukaan Suomen markkinoilla ei ole nykykäytännön perusteella havaittu puutteita, jotka edellyttäisivät direktiivin vaatimukset ylittävien kansallisten säännösten antamista esimerkiksi sijoittajansuojan vuoksi. Poikkeuksen tästä muodostavat kuitenkin nykyiseen kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvät säännökset markkinaosapuolten julkisista sisäpiirirekistereistä, jotka ehdotetaan pidettävän voimassa. Asiakasvarojen säilyttäminen muodostaa toisen sääntelyalueen, jossa direktiivi mahdollistaa kansallisen lisäsääntelyn antamisen. Omistusoikeuden siirtävät vakuusjärjestelyt ehdotetaan kiellettävän sellaisilta luonnollisilta henkilöiltä, jotka on omasta pyynnöstään luokiteltu ammattimaisiksi asiakkaiksi. Perusteena on luonnollisen henkilön erityinen suojan tarve suhteessa sijoituspalvelu-rytykseen.

Direktiivi ja asetus sisältävät useita täytäntöönpanovaltuuksia komissiolle yksityiskohtaisempien teknisten standardien ja delegoitujen säädösten antamiseksi. Tämän seurauksena kansallisille sääntelyratkaisuille jää hyvin vähän tilaa. Tätä korostaa se, että kyseiset II-tason säädökset on annettu lähes poikkeuksetta suoraan sovellettavina asetuksina. Edelleen kansallista liikumatilaa vähentää ESMA:n antama laaja ohjeistus kyseisten säännösten tarkemmasta tulkin- nasta. ESMA:n tavoitteena on jatkossa pyrkiä yhä tiiviimpään ohjeistuksen ja valvontatoi- menpiteiden yhdenmukaistamiseen eri jäsenvaltioissa. Tästäkin syystä direktiivin kanssa yh- tenäisen tekstin käyttäminen säädösten täytäntöönpanossa on selkeää, vähentää tulkinnanva- raisuuksia ja helpottaa toimintaa jäsenvaltioiden rajojen yli.

Huomattavan laaja ja yksityiskohtainen eurooppalainen alemman tason sääntely ja ohjeistus, kuten myös tuleva tulkintakäytäntö yhtäältä edellyttää, että kansallisten lakiehdotusten yksi- tyiskohtaisissa perusteluissa ei luoda mahdollisia ristiriitoja eurooppalaisen ja kansallisen sääntelyn välillä.

2.3.2 Sijoituspalvelulaki

Direktiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää, että tiettyjä lain 1 luvun säännöksiä lain so- veltamisalasta ja sen poikkeuksista muutetaan direktiivin säännöksiä vastaaviksi. Erityisesti direktiivin uudet poikkeussäännökset ovat soveltamisalaltaan aiempaa suppeampia ja asettavat lisäksi aiempaa useampia edellytyksiä niiden soveltamiselle. Lisäksi rahoitusvälineen määri- telmää koskevaa säännöstä on täsmennettävä muun muassa lisäämällä määritelmäluetteloon päästöoikeudet.

Direktiivin 3 artiklan valinnaiset poikkeussäännökset ehdotetaan otettavan täysimääräisinä käyttöön. Säännökset mahdollistaisivat sen, että säännöksessä tarkoitettuihin henkilöihin so- veltettaisiin säädetyin edellytyksin vain tiettyjä lain säännöksiä. Ehdotuksen tarkoitus on edis- tää myös pienempien toimijoiden, mukaan lukien yksityisten elinkeinonharjoittajien mahdolli-

suuksia toimia markkinoilla. Pykälä tarjoaisi matalan toimialalle tulon kynnyksen ja olisi omiaan lisäämään kilpailua rahoitusmarkkinoilla. Riittävän sijoittajansuojan turvaamiseksi kyseisiin henkilöihin ehdotetaan kuitenkin sovellettavan sijoituspalvelulain keskeisimpiä säännöksiä toimiluvan myöntämistä, menettelytavoista sekä toiminnan järjestämisestä. Kyseisiltä henkilöiltä olisi myös kielletty pitää hallussaan asiakasvaroja.

Sijoitustoiminnan harjoittaminen

Voimassa olevassa sijoituspalvelulaissa on pantu täytäntöön MIFID I -direktiivi, jossa sijoituspalvelulla ja -toiminnalla tarkoitetaan direktiivin liitteessä I olevassa A osassa lueteltuja palveluja ja toimintaa. Sijoituspalvelulakia sovelletaan liiketoimintaan, jossa tarjotaan sijoituspalvelua. Laissa ei ole säännöksiä sijoitustoiminnan harjoittamisesta. Lain 1 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään soveltamisalaa koskevasta poikkeuksesta, jonka mukaan sellainen liiketoiminnan harjoittaja, joka käy kauppaa omaan lukuun rahoitusvälineillä ja joka ei harjoita muuta sijoituspalvelua, kuuluu lain soveltamisalaan vain, jos momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Säännös vastaa MIFID I -direktiivissä säädettyä soveltamisalapoikkeusta (2 artiklan 1 kohdan d alakohhta) sekä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 1 ja 2 momenttia. Viimeksi mainittua lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 43/2007 vp) yleisperustelujen mukaan lakiin otetaan direktiivin mukainen soveltamisalapoikkeus, jonka mukaan lakia sovelletaan pelkästään omaan lukuun kauppaa käyvään yritykseen vain, jos yritys harjoittaa voimassa olevassa laissa luvanvaraiseksi määritellyn markkinatakauksen tai arvopaperikaupinnan tapaista toimintaa. Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan lakiin sisältyvä sijoituspalvelun käsite kattaa myös direktiivissä tarkoitettua sijoitustoiminnan harjoittamisen.

MIFID II:ssa määritellään sijoituspalvelut ja -toiminta MIFID I -direktiiviä vastaavasti muuten mutta sijoituspalveluihin on lisätty uutena sijoituspalveluna organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpito.

MIFID II:n 2 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetään soveltamisalaa koskevasta poikkeuksesta, jota on muutettu MIFID I -direktiiviin verrattuna. MIFID II -direktiiviä ei sovelleta sellaisiin henkilöihin, jotka käyvät kauppaa omaan lukuunsa muilla rahoitusvälineillä kuin hyödykejohtannaisilla taikka päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla ja jotka eivät tarjoa muita sijoituspalveluja tai harjoita muuta sijoitustoimintaa muilla rahoitusvälineillä kuin hyödykejohtannaisilla taikka päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla paitsi, jos nämä henkilöt

a) ovat markkinatakaajia;

b) ovat säännellyn markkinan tai monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän jäseniä tai osapuolia tai käyttävät suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, lukuun ottamatta finanssialan ulkopuolisia yhteisöjä, jotka toteuttavat kauppapaikassa liiketoimia, jotka vähentävät suoraan näiden finanssialan ulkopuolisten yhteisöjen tai niiden ryhmien liiketoimintaan tai rahoitustoimintaan liittyviä riskejä objektiivisesti mitattavissa olevalla tavalla;

c) soveltavat huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää; tai

d) käyvät kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakastoimeksiantoja.

Direktiivin johdanto-osan mukaan henkilöiden, jotka käyvät kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakkaiden toimeksiantoja tai jotka soveltavat huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää, olisi kuuluttava direktiivin soveltamisalaan eikä heihin olisi sovellettava mitään poikkeuksia (23. perustelukappale).

Direktiivissä ei ole määritelty sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan käsitteitä. Direktiivissä on useita artikloja, joissa mainitaan molemmat toiminnot, ja artikloja, joissa mainitaan vain sijoituspalvelujen tarjoaminen. Sijoituspalvelu termi ilmaisee kuitenkin sen, että palvelun tarjoajan vastapuolena on asiakas. Direktiivissä määritellään asiakas, jolla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolle sijoituspalveluyritys tarjoaa sijoitus- tai oheispalveluja. Asiakas liittyy aina palvelujen tarjoamiseen. Sijoitustoiminta termi viittaa sitä vastoin yrityksen omaan toimintaan. Esimerkiksi direktiivin 16 artiklan 7 kohdan mukaan sijoituspalveluyrityksen kirjanpidon on sisällettävä tallenteet puhelinkeskusteluista ja sähköisistä viesteistä, jotka liittyvät toteutettuihin liiketoimiin omaan lukuun tapahtuvan kaupankäynnin ja asiakastoimeksiantojen vastaanottamista, välittämistä ja toteuttamista koskevien asiakastoimeksiantojen toteuttamisen yhteydessä (ensimmäinen alakohta). Direktiivin johdanto-osan mukaan tällaisilla tallenteilla olisi varmistettava, että on todisteita, joilla näytetään toteen asiakkaiden antamien toimeksiantojen ehdot ja se, vastaavatko sijoituspalveluyrityksen toteuttamat liiketoimet asiakkaan toimeksiantoa, ja havaitaan markkinoiden väärinkäytön kannalta mahdollisesti merkityksellinen toiminta myös yritysten toimiessa omaan lukuunsa (57. perustelukappale).

Direktiivin 16 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi komission delegoidussa asetuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU täydentämisestä sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten, toiminnan harjoittamista koskevien edellytysten ja kyseisessä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden osalta. Asetuksessa säädetään muun muassa liiketoimia ja toimeksiantojen käsittelyä koskevasta kirjanpidosta ja puhelinkeskustelujen ja sähköisten viestien tallennuksesta.

MIFID II:n 2 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkennetaan nykyiseen verrattuna ehtoja, joiden täyttyessä henkilön harjoittama kaupankäynti omaan lukuun kuuluu direktiivin soveltamisalaa. Sijoituspalvelulain 1 §:n 2 momentissa oleva soveltamisalaa koskeva poikkeus olisi muutettava vastaamaan MIFID II -direktiiviä. Direktiivissä on useita sijoitustoiminnan harjoittamiseen sovellettavia säännöksiä. Sijoituspalvelulaista tulisi ilmetä sijoituspalveluyritystä koskevat velvollisuudet, jotka liittyvät liiketoimiin sen käydessä kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakastoimeksiantoja. Lakiin on tarpeen sisällyttää sijoitustoiminnan harjoittamiseen liittyvät velvollisuudet direktiiviä vastaavasti. Näistä syistä ei ole tarvetta muuttaa sijoittajan suojaa koskevia menettelytapasäännöksiä, joissa on kysymys sijoituspalvelun tarjoamisesta asiakkaalle.

Rahoitusvälineiden säilyttäminen oheispalveluna

Sijoituspalvelulaissa säädetään sijoituspalveluna tarjottavasta rahoitusvälineiden säilyttämisestä ja oheispalveluna tarjottavasta muusta kuin 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämisestä. Voimassa olevassa laissa sijoituspalveluna tarjottavalla rahoitusvälineiden säilyttämisellä tarkoitetaan arvopaperitileistä annetussa laissa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä sekä toimimista arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain mukaisena tilinhoitajana muutoin kuin omaan lukuun. MIFID I:n mukaan rahoitusvälineiden säilyttäminen ja hoito asiakkaiden lukuun, mukaan lukien säilytyspalvelut ja muut asiaan liittyvät palvelut, kuten kassanhallinta tai vakuushallinta on direktiivin liitteessä I olevassa B osassa tarkoitettua oheispalvelua.

Sijoituspalvelulain säätämisen yhteydessä toteutettiin säilytystoiminnan muuttaminen oheispalvelusta pääsääntöisesti luvanvaraiseksi sijoituspalveluksi. Kyseinen muutos on sijoituspalvelulain esitöiden (HE 32/2012 vp) mukaan yksi esityksen keskeisistä muutoksista. Perusteissa todetaan, että muutoksella on tarkoitus edistää asiakkaansuojaa tehostamalla rahoitusvä-

lineiden säilytyspalvelujen tarjontaan liittyvää sääntelyä ja sen valvontaa. Perustelujen mukaan ehdotettu muutos pääosin vastaa komission 20 päivänä lokakuuta 2011 antamaa ehdotusta, KOM(2011) 656 lopullinen, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rahoitusvälineiden markkinoista ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY kumoamisesta. Komission ehdotuksessa asiakkaiden lukuun tapahtuva rahoitusvälineiden säilyttäminen ja hoito luokiteltaisiin oheispalvelun asemesta sijoituspalveluksi. Tämä ennakoitu muutos ei toteutunut MIFID II:ssa, jonka mukaan rahoitusvälineiden säilyttäminen ja hoito asiakkaan lukuun on direktiivin liitteessä I olevan B osan 1 kohdassa tarkoitettua oheispalvelua.

Viimeksi mainittu kohta on muutettu MIFID II:n antamisen jälkeen arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta 23 päivänä heinäkuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 antamisen yhteydessä. MIFID II:n mukaan oheispalvelua on rahoitusvälineiden säilyttäminen ja hoito asiakkaiden lukuun, mukaan lukien säilytyspalvelut ja muut asiaan liittyvät palvelut, kuten kassan tai vakuuksien hallinta mutta pois lukien asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteessä olevan A jakson 2 kohdassa tarkoitettu arvopaperitilien ylläpito ylimmällä tasolla ”keskitetty tilinhoitopalvelu”.

Sijoituspalvelulakia tulisi muuttaa siten, ettei siinä enää säädetä sijoituspalveluna tarjottavasta rahoitusvälineiden säilyttämisestä. MIFID II:ssa tarkoitettu oheispalveluna tarjottava rahoitusvälineiden säilyttäminen ja hoito asiakkaan lukuun tulisi säätää sijoituspalvelulaissa oheispalveluna tarjottavaksi palveluksi, jota sijoituspalveluyritys saa tarjota myönnetyn toimiluvan mukaisesti sijoituspalvelun lisäksi. Sijoituspalvelulaissa ei ole enää tarpeen säätää voimassa olevan 2 luvun 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua muusta rahoitusvälineiden säilyttämisestä.

Arvopaperitileistä annetussa laissa määritellään säilyttäminen, jolla tarkoitetaan sopimukseen perustuvaa arvopaperien hallintaa asiakkaan lukuun, kun arvopaperit yksilöidään sopimuksessa niiden lajin ja määrän perusteella. Lain mukaan säilyttäjänä voi toimia se, joka harjoittaa säilyttämistä sijoituspalvelulain 2 luvun 1 tai 2 §:n tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (749/2012) 2 luvun 16 §:n 2 momentin mukaisesti taikka arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 5 a §:ssä tarkoitettuna omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana. Säilyttäminen on sallittua sijoituspalvelulain mukaisen toimiluvan omaavalle sijoituspalveluyritykselle ja ulkomaiselle yritykselle, jolla on sijoituspalvelulain 4 tai 5 luvun mukainen lupa tai oikeus sijoituspalvelujen tarjoamiseen Suomessa sekä muun luvan nojalla sijoituspalvelun tarjoamiseen oikeutetulle luottolaitokselle ja rahastoyhtiölle. Pykälää koskevien esitöiden (HE 32/2012 vp) mukaan on tärkeää, että asiakkaita suojataan säätämällä toimintaa ja sen harjoittajia koskevista vaatimuksista.

Sijoituspalvelulakiin ehdotetun muutoksen vuoksi on tarpeen tarkistaa arvopaperitileistä annetussa laissa säädettyä säilyttäjän käsitettä. Lain esitöiden perusteella on tärkeää, että säilyttämistä harjoittavan yrityksen toiminta on säänneltyä. Arvopaperitileistä annetun lain mukaisena säilyttäjänä voi toimia sijoituspalveluyritys ja ulkomainen yritys, jolla on sijoituspalvelulain 4 tai 5 luvun mukainen lupa tai oikeus sijoituspalvelujen tarjoamiseen Suomessa sekä muun luvan nojalla suomalainen ja ulkomainen luottolaitos ja suomalainen tai ulkomainen rahastoyhtiö. Kohdassa ei vaadita, että kyseisillä yrityksillä on toimiluvassa oikeus nimenomaan rahoitusvälineiden säilyttämiseen. Arvopaperitileistä annetussa laissa oleva säilyttäjän määritelmä olisi tarkistettava siten, että säilyttäjällä tarkoitetaan sellaista nykyisen määritelmän mukaista yritystä, joka saa myönnetyn toimiluvan mukaan harjoittaa sijoituspalvelulaissa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa asiakkaan lukuun. Koska sijoitusrahastodirektiivin 2009/65/EY mukainen rahastoyhtiö saa direktiivin mukaan tarjota ainoastaan yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten osuuskien säilytystä ja hallinnointia, säilyttäjänä saisi toimia

vain sellainen rahastoyhtiö, jolla on toimilupa kyseiseen toimintaan. Sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentin 3 kohta on tarpeen muuttaa vastaamaan sijoitusrahastodirektiiviä. Rahastoyhtiö voi tarjota ainoastaan sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuuksien säilytys- ja hoitopalveluja siten kuin siitä säädetään sijoituspalvelulain 2 luvun 3 §:n 7 kohdassa säädetään. Säilyttäjänä voisi edelleen toimia vain säännelty yritys. Voidaan katsoa, että arvopaperitileistä annettussa laissa tarkoitettu säilyttäminen ei ole ristiriidassa MIFID II:ssa tarkoitettun oheispalveluihin luokitellun rahoitusvälineiden säilyttämisen kanssa.

Arvopaperitileistä annetun lain mukaan säilyttäjänä voi toimia edellä mainittujen toimijoiden lisäksi se, joka harjoittaa säilyttämistä arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:ssä tarkoitettuna omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana. Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna. Lainkohta on tarpeen muuttaa vastaamaan MIFID II -direktiiviä siten, että tilinhaltijaksi voidaan hyväksyä luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa asiakkaiden lukuun oheispalveluna.

Sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemuksessa annettavat tiedot

Sijoituspalvelulaissa säädetään sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä (3 luvun 1 §). Lain mukaan tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä selvityksistä voidaan antaa valtiovarainministeriön asetuksella. Valtiovarainministeriö on antanut säännökset sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä 20 päivänä maaliskuuta 2014 annetulla valtiovarainministeriön asetuksella (234/2014).

MIFID II:n 7 artiklassa säädetään asiallisesti MIFID I -direktiiviä vastaavasti sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisessä ja hakemusten hylkäämisessä noudatettavasta menettelystä. Artiklassa on MIFID I:stä poiketen velvoittava säännös, jonka mukaan arvopaperimarkkinaviranomainen laatii luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi artiklassa mainituista toimiluvan hakemisesta annettavista tiedoista sekä luonnokset teknisiksi täytäntöönpanostandardeiksi vakiomuotoisista lomakkeista ja menettelyistä tietojen toimittamista varten.

Komissio on hyväksynyt 7 artiklan nojalla delegoidun asetuksen (EU) ../.. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU täydentämisestä sijoituspalveluyritysten toimilupakäsittelyyn liittyvien tietojen ja vaatimusten osalta. Asetuksessa on yksityiskohtaiset säännökset sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen sisällytettävistä tiedoista. Lisäksi asetuksessa säädetään sellaisia sijoituspalveluyrityksiä koskevista vaatimuksista, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, ja sellaisia osakkeenomistajia koskevista vaatimuksista, joilla on huomattava omistusosuus sijoituspalveluyrityksessä, sekä seikoista, jotka voivat estää tehokkaan valvonnan.

Sijoituspalvelulain 3 luvussa olevia säännöksiä sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä on tarpeen tarkistaa MIFID II:n säännöksiä vastaaviksi ottaen huomioon edellä mainittuun suoraan sovellettavaan komission delegoituun asetukseen sisältyvät säännökset.

Sijoituspalveluyrityksen osakkeenomistajan luotettavuus

MIFID II:n mukaan toimivaltainen viranomainen ei saa myöntää sijoituspalveluyrityksen toimilupaa ennen kuin sille on ilmoitettu sellaisten suoraan tai välillisesti osakkeenomistajina tai jäseninä olevien luonnollisten tai oikeushenkilöiden nimet, joilla on huomattavia omistusosuuksia ja näiden osuuksien määrät. Toimilupaviranomaisen on voitava varmistua niiden

osakkeenomistajien tai jäsenten sopivuudesta, joilla on huomattavia omistusosuuksia, kun otetaan huomioon tarve varmistaa sijoituspalveluyrityksen järkevä ja vakaa hoito. MIFID II:n 4 artiklassa määritelty huomattava omistusosuus vastaa MIFID I:ssä olevaa direktiivin antamisen jälkeen muutettua määräosuuden määritelmää.

Sijoituspalvelulain 3 luvun 4 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksen merkittävien omistajien luotettavuudesta. Pykälän mukaan sen, joka suoraan tai välillisesti omistaa vähintään kymmenen prosenttia sijoituspalveluyrityksen osakepääomasta tai osuuden, joka tuottaa vähintään kymmenen prosenttia sen osakkeiden tuottamasta äänivallasta, on oltava luotettava. MIFID II:ssa huomattavalla omistusosuudella tarkoitetaan suoraa tai välillistä omistusosuutta sijoituspalveluyrityksessä, kun tämä osuus on vähintään 10 prosenttia pääomasta tai äänioikeuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/109/EY 9 ja 10 artiklan mukaisesti, kun otetaan huomioon mainitun direktiivin 12 artiklan 4 ja 5 kohdassa vahvistetut osuuksien yhteen laskemista koskevat ehdot, tai kun sen nojalla on mahdollista vaikuttaa huomattavasti sen sijoituspalveluyrityksen johtamiseen, jossa omistusosuus on. Määritelmässä viitataan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2004/109/EY säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta. Sijoituspalvelulain 3 luvun 4 §:ssä oleva merkittävän omistajan määrittely ei täysin vastaa MIFID II:ssa olevaa huomattavan omistusosuuden määritelmää. Lakiin tulisi lisätä kyseinen määritelmä ja tarkistaa 3 luvun 4 § vastaamaan direktiiviä.

Omistusosuuden hankkiminen sijoituspalveluyrityksestä

Sijoituspalvelulaissa säädetään sijoituspalveluyrityksen osakkeiden hankintaa ja luovutusta koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää omistusosuuden hankinta säädetään sijoituspalvelulaissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa. Sijoituspalvelulain mukaan osakkein hankintaa ja luovutusta koskeviin ilmoituksiin liitettävistä tiedoista säädetään valtioneuvoston asetuksella (7 luvun 14 §:n 7 momentti). Voimassa oleva sääntely vastaa MIFID I -direktiiviä.

MIFID II:n säännökset ehdotettujen hankintojen ilmoittamisesta ja arvioinnista vastaavat asiallisesti MIFID I -direktiiviä. MIFID II:n 13 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltion on julkistettava luettelo tiedoista, jotka tarvitaan omistusosuuden hankintaa koskevan arvion tekemiseen ja jotka on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta annettaessa. Direktiivissä säädetään myös, että arvopaperimarkkinaviranomainen laatii luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi tyhjentävän luettelon laatimiseksi niistä 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista, jotka hankkijaehdokkaiden on sisällytettävä ilmoitukseensa, sanotun kuitenkin rajoittamatta artiklan 2 kohdan soveltamista (12 artiklan 8 kohta). Viimeksi mainitussa kohdassa säädetään toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta pyytää arviointijakson aikana lisätietoja, jotka ovat tarpeen arvioinnin suorittamiseksi. Vastaava valtuus arvopaperimarkkinaviranomaiselle sisältyy MIFID I -direktiiviin.

Edellä mainittuja teknisiä sääntelystandardeja ei ole laadittu (tilanne 30 päivänä maaliskuuta 2017). Tämän vuoksi on katsottava, ettei sijoituspalvelulaissa olevaa valtuutusta säättää valtioneuvoston asetuksella hankintailmoituksiin liitettävistä tiedoista ole tarvetta muuttaa tässä vaiheessa.

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen käsite ja kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen

Voimassa olevassa sijoituspalvelulaissa määritellään ulkomainen sijoituspalveluyritys, jolla tarkoitetaan liiketoimintana sijoituspalveluja tarjoavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on saanut 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettua toimilupaa vastaavan toimiluvan muussa valtiossa kuin Suomessa. Ulkomaisia sijoituspalveluyrityksiä ovat nykyisen lain mukaan ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys ja kolmannen maan sijoituspalveluyritys. Viimeksi mainitulla tarkoitetaan ulkomaista sijoituspalveluyritystä, jolla on kolmannen maan valvontaviranomaisen myöntämä toimilupa sijoituspalvelun tarjoamiseen. Määritelmän piiriin katsotaan kuuluvan toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saanut luottolaitos, jolla on toimiluvassa oikeus sijoituspalvelujen tarjoamiseen.

MIFID II:ssa määritellään kolmannen maan yritys, jolla tarkoitetaan yritystä, joka olisi sijoituspalveluja tarjoava tai sijoitustoimintaa harjoittava luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, jos sen päätoimipaikka tai sääntömääräinen kotipaikka sijaitisi unionin alueella. Direktiivissä säädetään jäsenvaltion mahdollisuudesta edellyttää, että kolmannen maan yritys perustaa jäsenvaltioon sivuliikkeen, jos se aikoo tarjota kyseisen jäsenvaltion alueella sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota mahdollisia oheispalveluja yksityisasiakkaille tai direktiivin liitteessä II olevassa II osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille. Suoraan sovellettavassa MIFIR asetuksessa säädetään kolmannen maan yrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalveluja ja harjoittaa sijoitustoimintaa, joka on suunnattu unioniin sijoittautuneille hyväksyttävillä vastapuolilla ja direktiivin liitteessä II olevassa I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille.

Edellä mainittu MIFID II -direktiivin sääntely olisi pantava täytäntöön sijoituspalvelulaissa. Lain 5 luvun säännökset kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustamisesta ja palvelujen tarjoamisesta olisi muutettava vastaamaan MIFID II -direktiiviä. Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen käsite on käytössä useissa lain pykälissä. Määritelmä on tarpeen tarkistaa siten, että sillä tarkoitetaan toisesta ETA-valtiosta olevaa sijoituspalveluyritystä ja toisesta ETA-valtiosta olevaa sellaista luottolaitosta, jonka toimilupaan sisältyy oikeus tarjota sijoituspalveluja sekä kolmannen maan yritystä. Näin muutettuna määritelmä vastaisi asiallisesti nykyistä määritelmää.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

Sijoituspalveluyrityksen hallinnon ja ohjauksen osalta sijoituspalvelulaissa on viitattu luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 ja 8 luvun säännöksiin. Direktiivissä edellytetään, että sijoituspalveluyritykset ja niiden ylimmät hallintoelimet täyttävät luottolaitosdirektiivin 88 ja 91 artiklan vaatimukset, jotka on saatettu kansallisesti voimaan luottolaitoslain 7 luvun säännöksillä. MIFID II -direktiiviin sisältyy kuitenkin luottolaitoslain 7 luvun vaatimuksiin nähden sellaisia sijoituspalveluyrityksen ylintä hallintoelintä ja sen määrittelemiä hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevia vaatimuksia, jotka liittyvät nimenomaan sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaan. Sijoituspalveluyrityksen tehokkaan ja vakaan hoidon tulee esimerkiksi tapahtua tavalla, joka edistää sijoituspalveluyrityksen asiakkaiden etuja ja markkinoiden eheyttä. Tämän vuoksi sijoituspalvelulakiin on tarpeen lisätä uusi 6 b luku, johon sisältyisi uudet säännökset sijoituspalveluyrityksen hallituksen tehtävistä ja hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevista vaatimuksista siltä osin kuin niistä ei säädetä luottolaitoslain 7 ja 8 luvussa.

Algoritminen kaupankäynti

Lakiin olisi myös lisättävä uudet säännökset algoritmiselle kaupankäynnille asetettavista vaatimuksista sekä suorasta sähköisestä markkinoillepääsystä. Kaupankäyntiteknologian käyttö on kehittynyt merkittävästi viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana. Monet markkinaosapuolet käyttävät nykyisin algoritmista kaupankäyntiä, jossa tietokonealgoritmi määrittää automaattisesti toimeksiannon osatekijöitä niin, että ihmisen työpanosta tarvitaan vain vähän tai ei lainkaan. Helsingin pörssissä toteutetuista kaupoista huomattava osa perustuu nykyisin myös algoritmiseen kaupankäyntiin. Huippunopea algoritmisen kaupankäynti (*high frequency algorithmic trading technique*) on algoritmisen kaupankäynnin alalaji, jossa kaupankäyntijärjestelmä analysoi markkinatietoa tai -signaaleja nopeasti ja sitten lähettää tai päivittää suuria määriä toimeksiantoja erittäin lyhyessä ajassa kyseisen analyysin perusteella. Kyseiselle kaupankäyntimenetelmälle ovat ominaisia muun muassa infrastruktuuri, jolla pyritään minimoimaan kaupankäyntiin liittyvät viiveet, erilaiset konesalipalvelut, huippunopea suora sähköinen markkinoillepääsy sekä se, että ihminen ei osallistu lainkaan yksittäisiin liiketoimiin tai toimeksiintoihin. Huippunopeaa tietokoneistettua kaupankäyntiä helpottaa se, että markkinaosapuolten järjestelmät ovat fyysisesti lähellä kauppapaikan järjestelmää. Tämän vuoksi on tarpeen edellyttää, että kauppapaikat tarjoavat tällaisia konesalipalveluja syrjimättömästi, tasapuolisesti ja avoimesti. Kyseinen uusi kaupankäyntiteknologia on yleisesti hyödyttänyt markkinoita ja markkinaosapuolia, koska markkinoiden likviditeetti on lisääntynyt, kurssierot ovat kaventuneet, lyhyen aikavälin volatilitteetti on vähentynyt ja asiakkaiden toimeksiannot on voitu toteuttaa paremmin. Toisaalta kaupankäyntiteknologia aiheuttaa myös potentiaalisia riskejä, joita ovat lisääntynyt riski kauppapaikkojen järjestelmien ylikuormittumisesta toimeksiantojen suuren määrän vuoksi sekä riskit algoritmisen kaupankäynnin synnyttämistä päällekkäisistä tai virheellisistä toimeksiannoista tai muista toimintahäiriöistä, jotka saattavat johtaa markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaan toimintaan.

Toiminnan järjestäminen

Lain 7 lukuun sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämisestä olisi lisättävä täysi uudet säännökset koskien rahoitusvälineitä suunnittelevien ja kehittävien sekä niitä jakelevien sijoituspalveluyritysten velvollisuuksista ylläpitää tuotteiden sisäistä hyväksymismenettelyä, jolla se voisi varmistaa rahoitusvälineen yhteensopivuuden aiotulle asiakaskohderyhmälle. Tarkempia säännöksiä tuotevalvontavaatimuksista on annettu lisäksi komission delegoidussa direktiivissä. Kyseisen direktiivin yksityiskohtaiset säännökset ehdotetaan saatettavan pääosin voimaan Finanssivalvonnan määräyksiin. Lukuun olisi myös lisättävä uusi vaatimus sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta varmistaa, että asiakkaille sijoitusneuvontaa tai muuta tietoa antavilla henkilöillä on palveluiden antamiseen tarvittava tietämys ja pätevyys.

Ammatillinen pätevyys

MIFID II:n 25 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että sijoituspalveluyritykset varmistavat ja osoittavat toimivaltaisille viranomaisille pyynnöstä, että luonnollisilla henkilöillä, jotka antavat sijoitusneuvontaa tai tietoa rahoitusvälineistä, sijoituspalveluista tai oheispalveluista asiakkaille sijoituspalveluyrityksen lukuun, on tarvittava tietämys ja pätevyys 24 artiklan ja tämän artiklan mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen tietämyksen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet.

Komission direktiivi sisältää myös vastaaventyypiset säännökset rahoitusvälineitä valmistaville ja niitä jakaville sijoituspalveluyrityksille asetettavista asiantuntemusvaatimuksista. Komissio direktiivin 9 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on vaadittava sijoituspalveluyrityksiä varmistamaan, että rahoitusvälineiden valmistukseen osallistuvalla henkilöstöllä on asi-

antuntemus, joka tarvitaan niiden rahoitusvälineiden ominaisuuksien ja riskien ymmärtämiseksi, joita kyseiset yritykset aikovat valmistaa. Kyseisen direktiivin 10 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on vastaavasti vaadittava sijoituspalveluyrityksiä varmistamaan, että asianomaisella henkilöstöllä on asiantuntemus, jonka se tarvitsee ymmärtääkseen niiden tuotteiden ominaisuudet ja riskit, joita yritys aikoo tarjota tai suosittaa, sekä tarjottavien palvelujen ominaisuudet ja riskit ja yksilöidyn kohdemarkkinan tarpeet, ominaisuudet ja tavoitteet.

Nykyisin voimassa oleva sijoituspalvelulaki ei sisällä säännöksiä henkilöstön pätevyysvaatimuksista. MIFID II:n ja komission direktiivin kyseiset säännökset ehdotetaan sisällytettävän lakiin. MIFID II:n säännös edellyttää, että sijoituspalveluyritys varmistaa henkilöiden tarvittavan ammattipätevyyden. Säännöksessä tarkoitettun tarvittavan tietämyksen ja pätevyyden sisällöstä ei direktiivin tavoin ehdoteta laissa säädettävän tarkemmin. Sijoituspalveluyrityksen on itse määriteltävä kunkin säännöksessä tarkoitettun henkilön työtehtävien edellyttämät pätevyysvaatimukset. Säännöksessä ei kuitenkaan edellytetä sitä, että sijoituspalveluyrityksen olisi esimerkiksi annettava todistus henkilön ammatillisesta pätevyydestä. Sijoituspalveluyritysten ollessa itse vastuussa oman henkilöstön ammattipätevyydestä, ei kyseisiltä henkilöiltä ole perusteltua edellyttää erityisen lakiin perustuvan ammattitutkinnon suorittamista. Lain voimaantulon jälkeen ja sen soveltamisesta saatujen kokemusten myötä voidaan myöhemmin arvioida, olisiko esimerkiksi erityisen lakiin perustuvan tutkintovaatimusten edellyttäminen tarpeellista. Vielä ei esimerkiksi ole tiedossa se, tullaanko Suomessa jatkossa harjoittamaan MIFID II:n erityisesti sääntelemää riippumatonta sijoitusneuvontaa. Arvioinnissa voidaan hyödyntää myös muissa jäsenvaltioissa käytössä olevia ammattipätevyysvaatimuksia ja niistä saatuja kokemuksia.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen mahdollisesti suoritettavassa arvioinnissa olisi samoin syytä huomioida muissa finanssimarkkinoita koskevissa säännöksissä olevat ammattipätevyysveloitteet. Lakiin perustuva ammattipätevyyttä osoittava tutkinto on jo nykyisin käytössä esimerkiksi vakuutusmeklareiden osalta. Vakuutusedustuksesta annetun lain (570/2005) 12 §:n mukaan vakuutusmeklariksi rekisteröityvällä luonnollisella henkilöllä on oltava vakuutusmeklaritutkinnolla osoitettu ammattipätevyys. Vakuutusedustuksesta annetun lain 14 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asettamasta vakuutusedustuslautakunnasta, jonka tehtävänä on järjestää kyseisiä vakuutusmeklaritutkintoja. Pätevyyden osoittaminen tutkinnolla on katsottu tarpeelliseksi, jotta itsenäisesti ja vakuutusyhtiöistä riippumattomasti vakuutusedustusta harjoittavien vakuutusmeklareiden toiminnan asianmukaisuus ja laadukkuus on voitu varmistaa. Kyseinen tutkintovaatimus on kansallinen, eikä sitä ole nimenomaisesti edellytetty aiemmin voimassa olleessa vakuutusedustusdirektiivissä (2002/92/EY), kuten ei myöskään uudessa vakuutusten tarjoamisesta annetussa direktiivissä (EU 2016/97). Viimeksi mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että koulutus ja kehittämisvaatimusten täyttäminen osoitetaan hankkimalla todistus. Kyseisen direktiivin 10 artiklassa sekä liitteessä I asetetaan MIFID II:n 25 artiklan 1 kohtaa pidemmälle meneviä ammatillisia vaatimuksia.

Sen sijaan vakuutusedustusta vakuutuksenantajan lukuun ja vastuulla harjoittavalle asiamiehelle ei vakuutusedustuksesta annetussa laissa ole asetettu erityistä tutkintovaatimusta. Lain 12 § kuitenkin edellyttää asiamieheltä toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävää ammattipätevyyttä. Asiamiehen on tunnettava erityisesti edustamansa vakuutusyhtiön vakuutus-tuotteet ja vakuutusedustuksen harjoittamisen kannalta tarpeellinen lainsäädäntö sekä hyvä vakuutustapa. Asiamiehen on myös hallittava toiminnan harjoittamisen edellyttämät käytännön toimet. Koska asiamies toimii vakuutuksenantajan vastuulla, on katsottu luontevaksi, että vakuutuksenantaja kouluttaa asiamiehensä tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa. Tästä joh-tuen asiamiehiltä ei ole edellytetty nimenomaisen tutkinnon suorittamista. Finanssivalvonta on edellyttänyt vakuutusyhtiöiltä todistusta asiamiehelle annetusta koulutuksesta ennen asiamie-

heksi rekisteröintiä (*Vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin kansallista täytäntöönpanoa valmistelleen työryhmän loppuraportti, Sosiaali- ja terveysministeriö 31 päivänä maaliskuuta 2017*).

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen voi näin ollen olla syytä selvittää ja arvioida tarkemmin sitä, tulisiko myös sijoituspalvelulaissa asettaa esimerkiksi vakuutusedustuslaissa asetettuja nimenomaisia ammattitutkintovaatimuksia vastaavia pätevyysvaatimuksia. Toisaalta tavoitteena tulisi olla ammattipätevyysvaatimusten yhdenmukaisuus riippumatta siitä, tarjoako palvelua sijoituspalveluyritys vai vakuutusasiamies.

Asiakasvarojen säilyttäminen

MIFID II -direktiivin 16 artiklassa säädetään sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämisestä ja artiklan 8—11 kohdissa asiakasvarojen säilyttämisestä. Kohdan 8 ja 9 vaatimukset velvollisuudesta pitää asiakasvarat erillään ja suojaamisesta sisältyvät jo MIFID I -direktiiviin. Sijoituspalveluyrityksen, jolla on hallussaan asiakkaille kuuluvia rahoitusvälineitä, on riittävän järjestelyin suojattava asiakkaiden omistusoikeudet erityisesti sijoituspalveluyrityksen maksukyvyttömyyden varalta ja estettävä asiakkaiden rahoitusvälineiden käyttö yrityksen omaan lukuun muutoin kuin asiakkaan nimenomaisella suostumuksella. Sijoituspalveluyrityksen, jolla on hallussaan asiakkaille kuuluvia varoja, on riittävän järjestelyin suojattava asiakkaiden oikeudet ja luottolaitoksia lukuun ottamatta estettävä asiakkaiden varojen käyttö yrityksen omaan lukuun.

Artiklan 10 on sen sijaan kokonaan uusi ja sillä kielletään omistusoikeuden siirtävät järjestelyt ei-ammattimaisten asiakkaiden kanssa. Sijoituspalveluyritys ei saa tehdä omistusoikeuden siirtäviä rahoitusvakuusjärjestelyjä yksityisasiakkaiden kanssa asiakkaiden nykyisten tai tulevien, tosiasiallisten tai ehdollisten taikka mahdollisten velvoitteiden turvaamiseksi tai kattamiseksi. Artikla mahdollistaa kuitenkin kansallisen lisäsääntelyn antamisen asiakasvarojen turvaamiseksi, jos ne ovat objektiivisesti perusteltuja ja oikeasuhteisia kyseisen jäsenvaltion markkinarakenteen kannalta.

Komissiolle on siirretty valta antaa delegoituja säännöksiä toiminnan järjestämistä koskevista käytännön vaatimuksista ja komission delegoidun direktiivin (XX/2016) II luku sisältyy yksityiskohtaisia säännöksiä asiakkaan rahoitusvälineiden ja varojen suojaamisesta.

Menettelytapavaatimukset, sijoitusneuvonta ja kannustimet

Lain 10 lukua asiakassuhteissa noudatettavista menettelytavoista olisi muutettava vastaamaan direktiivin säännöksiä sijoittajansuojasta. Erityisesti kannustimia koskeva sääntely olisi osin uutta. Komission delegoituun direktiiviin sisältyvät tarkemmat säännökset kannustimista ehdotetaan saatettavan pääosin voimaan Finanssivalvonnan määräyksiin. Direktiivin täytäntöönpanossa ehdotetaan säädettävän direktiivin mukaisista velvollisuuksista ilman, että annetaan direktiiviin perustumatonta kansallista lisäsääntelyä. Finanssivalvonnan mukaan Suomen markkinoilla ei ole nykykäytännön perusteella havaittu puutteita, jotka edellyttäisivät direktiivin vaatimukset ylittävien kansallisten säännösten antamista esimerkiksi sijoittajansuojan vuoksi.

Tilannetta on kuitenkin hallituksen esityksen antamisen jälkeen seurattava esimerkiksi sijoitusneuvontaan ja kannustimiin liittyvien menettelytapojen ja niitä koskevan sääntelyn riittävyyden osalta. Useassa EU jäsenvaltiossa on jo nykyisin voimassa direktiivin vähimmäisvaatimuksia tiukempia säännöksiä kannustimien osalta. Esimerkiksi Iso-Britanniassa ja Hollannissa on jo käytössä niin sanottu täysi kannustinkielto myös muiden sijoituspalveluiden kuin

riippumattoman sijoitusneuvonnan ja omaisuudenhoidon osalta. Vielä ei ole tietoa siitä, mitkä EU jäsenvaltiot säätävät MIFID II:n täytäntöönpanon seurauksena direktiivin vähimmäisvaatimuksia tiukempia säännöksiä kannustimien osalta.

Esimerkiksi Ruotsissa on kuitenkin jo pohdittu direktiivin vähimmäisvaatimukset ylittävien kansallisten säännösten säätämistä. Ruotsin hallituksen näkemyksen mukaan sijoitusneuvontaan liittyy selvä riski siitä, että asiakkaan tarpeen ja intressien sijasta sijoituspalveluyrityksen omat intressit määrittävät sen, millaisia sijoitustuotteita sijoituspalveluyritys suosittelee asiakkaalle. Monilla asiakkailla on suuri luottamus sijoitusneuvojaa kohtaan, minkä lisäksi asiakkaat olettavat, että sijoitusneuvojan suosittelemat tuotteet ovat asiakkaalle sopivimmat. Hallitus toteaa ehdotuksessaan, että Ruotsissa on erityinen tarve sijoitusneuvonnalle, sillä kotitalouksien varoista suuri osa on sellaisissa säästökohteissa, joissa sijoitusneuvonta on tavanomaisista, kuten esimerkiksi osakkeissa ja rahastoissa. Tästä syystä hallitus katsoo erityisen tärkeäksi sen, että asiakkaat saavat mahdollisuuden tehdä tietoisia valintoja ja että intressikonfliktien riski pienenee. Ruotsin Finanssivalvonnan (*Finansinspektionen*) mukaan viranomaiset ovat havainneet ongelmia, jotka liittyvät sijoitusneuvojan saamien provisioiden synnyttämiin intressikonflikteihin. Finanssivalvonta huomauttaa, että sijoituspalveluyrityksillä on usein houkutus suositella omia tuotteitaan muiden tuotteiden sijasta, sillä yrityksen omille tuotteille saadaan usein parempi marginaali. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan pankkien määräävä asema sijoitusneuvontamarkkinoilla voidaan haastaa ainoastaan silloin, kun itsenäiset toimijat alkavat tarjota tosiasiallisesti riippumatonta sijoitusneuvontaa.¹

Hallitus on päättänyt ehdottamaan lisävaatimuksia MIFID II:n riippumatonta sijoitusneuvontaa koskeviin vaatimuksiin direktiivin 24 artiklan 12 kohdan perusteella. Hallitus ehdottaa, että silloin kun sijoituspalveluyritys on ilmoittanut asiakkaalle tarjoavansa neuvontaa riippumattomasti, yrityksen arvioitavana oleva valikoima eri rahoitusvälineistä ei saisi sisältää sellaisia rahoitusvälineitä, jotka yritys on itse laskenut liikkeeseen (*utge*), kehittänyt (*utfärda*) tai tarjonnut (*tillhandahålla*). Lisäksi kiellon piiriin kuuluisivat sellaisen yhtiön rahoitusvälineet, joihin sijoituspalveluyrityksellä on läheinen sidos tai joihin sillä on sellainen oikeudellinen tai taloudellinen liityntä, joka saattaa vaarantaa riippumattoman sijoitusneuvonnan edellytykset.²

Perusteluina Ruotsin hallitus katsoo Ruotsin Finanssivalvonnan tavoin, että sijoituspalveluyrityksellä on houkutus suositella asiakkaalle omia tuotteitaan tilanteessa, jossa yritys sekä tarjoaa neuvontaa että omia tuotteitaan. Jos sijoituspalveluyritys tässä tilanteessa saa ilmaista asiakkaalle antavansa neuvontaa riippumattomasti, asiakas saattaa saada sellaisen käsityksen, ettei yrityksellä ole mitään omaa intressiä suositteliinsa tuotteisiin liittyen. Hallituksen näkemyksen mukaan ehdotus edistäisi myös kilpailua sijoitusneuvontamarkkinoilla, sillä itsenäinen sijoitusneuvoja voisi saada näkyvämmän roolin tahona, joka toimii ainoastaan asiakkaan intressissä ja auttaa asiakasta löytämään sellaisia sijoitustuotteita, jotka parhaiten palvelevat asiakkaan toiveita ja tarpeita. Tällä hetkellä Ruotsin markkinoilla ei suuressa mittakaavassa esiinny sellaisia toimijoita, jotka tarjoavat täysin riippumatonta sijoitusneuvontaa. Hallituksen näkemyksen mukaan tämä ei kuitenkaan ole riittävä perustelu sille, ettei olisi aihetta asettaa kieltoa omien tuotteiden neuvonnasta. Yksi syy tosiasiallisesti riippumatonta sijoitusneuvontaa tarjoavien yritysten puuttumiselle saattaa olla se, ettei yrityksillä ole kilpailullisia etuja tarjota sitä, sillä sijoituspalveluyrityksiä ei ole kielletty käyttämästä riippumattoman sijoitusneuvonnan termiä silloin, kun toimintaan liittyy intressikonflikteja. Rajoitavampi sääntely saat-

¹ Regeringens proposition 2016/17:162, Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR), s. 433–434.

² Regeringens proposition 2016/17:162, s. 435–436.

taisi myötävaikuttaa tosiasiallisesti riippumattoman sijoitusneuvonnan markkinoiden kasvuun.³

Samoin kannustimiin liittyvien menettelytapojen osalta Ruotsin Finanssivalvonta on havainnut ongelmia, erityisesti liittyen sellaisiin provisioihin, jotka maksetaan samalla, kun asiakas tekee merkinnän. Tällöin sijoitusneuvontaa tarjoavalle sijoituspalveluyritykselle muodostuu houkutus suositella, että asiakas vaihtaa sijoituskohteita usein, sillä sijoituspalveluyritys saa uuden provision. Ruotsin Finanssivalvonta on lisäksi havainnut, että merkittävä osa sijoituspalveluyritysten sijoitustuotteista saamista kokonaisprovisioista muodostuu tällaisten tuotteiden myynnistä. Ruotsin Kuluttajajärjestön (*Sveriges Konsumenter*) näkemyksen mukaan ei olisi riittävää nojautua pelkästään MIFID II:n vaatimuksiin, jos tarkoituksena on sijoittajan suojan vahvistamisen. Heidän näkemyksen mukaan direktiivin edellytykset sille, milloin palkkio on sallittu, ovat aivan liian lieviä, jolloin toimijan on ne helppo täyttää.⁴

Ruotsin hallitus on yhtä mieltä Ruotsin Finanssivalvonnan havaitsemien ongelmien olemassaolosta. Hallitus on kuitenkin päätenyt ehdottamaan MIFID II:n kannustimia koskevien säännösten implementoimista direktiivin säännösten mukaisesti, ilman kansallista lisäsääntelyä. Ruotsin hallitus katsoo kuitenkin, että uuden sääntelyn myötä Ruotsin Finanssivalvonnan ja Kuluttajajärjestön huomioimat ongelmat tulevat vähenemään voimakkaasti. Vaikkei sijoituspalveluyritys tarjoaisikaan riippumatonta sijoitusneuvontaa tai salkunhoitoa, direktiivissä rajoitetaan sijoituspalveluyrityksen mahdollisuuksia vastaanottaa ja pitää itsellään kolmansien osapuolien maksamia palkkioita. Hallitus katsoo, että direktiivin vaatimus siitä, että maksu ei saa haitata sijoituspalveluyrityksen velvollisuutta toimia asiakkaiden etujen mukaisesti, rajaa pois kaikki sellaiset palkkiot, jotka tyypinsä tai luonteensa vuoksi luovat sijoituspalveluyritykselle houkutuksen olla ottamatta asiakkaan etua huomioon.⁵

Ruotsin hallitus lisäksi toteaa, että direktiiviä ankarammat vaatimukset saattaisivat muuttaa sijoituspalvelujen ja tuotteiden jakelua Ruotsissa. Hallituksen näkemyksen mukaan pidemmälle menevä kielto kolmansilta osapuolilta saatujen ja niille maksettujen palkkioiden suhteen saattaisi ensinnäkin suosia sellaisia yrityksiä, joilla on oma jakelukanava. Yritykset, jotka eivät itse hoida tuotteiden jakelua, ovat riippuvaisia siitä, että joku toinen taho hoitaa sen, ja tämä yleensä tapahtuu palkkiota vastaan. On myös olemassa riski siitä, että pienet toimijat saattaisivat poistua markkinoilta. Lisäksi tilanteeseen puuttuva sääntely saattaisi aiheuttaa sen, että niiden asiakkaiden lukumäärä, joille tarjotaan sijoitusneuvontaa, saattaisi tämän johdosta pienentyä. Hallituksen esityksessä viitataan Isossa-Britanniassa kannustinkiellosta aiheutuneisiin seurauksiin.⁶

Hallituksen näkemyksen mukaan ennen kuin asetetaan direktiiviin nähden lisävaatimuksia kolmansien osapuolien palkkioille, olisi tärkeää arvioida, kuinka suuri ongelma kolmansien osapuolien palkkiot ovat Ruotsissa. Hallitus katsoo, että ensimmäisessä vaiheessa olisi syytä säätää intressikonflikteista ja kolmansien osapuolien palkkioista direktiivin vaatimusten mukaisesti. Kun uutta sääntelyä on sovellettu jonkin aikaa, olisi syytä arvioida, millaisia vaikutuksia uudella sääntelyllä on ollut (toinen vaihe). Jos uudesta sääntelystä huolimatta markkinoilla havaitaan ongelmia, lainsäätäjän tulisi arvioida, millaiset lisätoimenpiteet olisivat tarpeen ongelman ratkaisemiseksi.⁷

³ Regeringens proposition 2016/17:162, s. 434–435.

⁴ Regeringens proposition 2016/17:162, s. 440.

⁵ Regeringens proposition 2016/17:162, s. 440–441.

⁶ Regeringens proposition 2016/17:162, s. 429.

⁷ Regeringens proposition 2016/17:162, s. 429–431.

Seuraamukset

Direktiivin 70 artiklan edellyttämät hallinnolliset seuraamusäännökset ehdotetaan sisällytettävän sijoituspalvelulain 15 lukuun. Finanssivalvonnasta annettuun lakiin tehtäisiin direktiivin edellyttämät muutokset seuraamusmaksun enimmäismääristä. Direktiivin edellyttämiä seuraamusmaksun korkeampia enimmäismääriä ehdotetaan sovellettavan vain direktiivin täytäntöönpanoon perustuviin rikkomuksiin.

Lain 16 lukuun sisältyviä vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksiä on täsmennettävä uusien EU-säännösten vuoksi. Rangaistussäännösten soveltamisalaa ei ole tarve laajentaa nykyisestä.

2.3.3 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

MIFID II:ssa eritellään tarkemmin kuin MIFID I:ssä erilaiset kauppapaikat. MIFID I:ssä määriteltiin säännelty markkinapaikka ja monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä. MIFID II:ssa määritellään viimeksi mainittujen lisäksi organisoitu kaupankäyntijärjestelmä ja monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän erityinen muoto eli pk-yritysten kasvumarkkina. Näiden lisäksi MIFID II:ssa määritellään myös kauppojen sisäinen toteuttaminen ja päämiehen lukuun täsmäytetty kaupankäynti.

Uutena velvoitteena MIFID II:ssa säädetään säännellyn markkinan johdon ajankäytöstä. MIFID II:ssa on haluttu varmistaa, että säännellyn markkinan hallituksen jäsenet ja johto käyttävät riittävästi aikaa tehtäviensä hoitamiseen. Myös säännellyn markkinan johdon osaamiselle asetetaan entistä tarkempia vaatimuksia ja toisaalta sukupuolten välistä tasa-arvoa edellytetään kehitettävän. MIFID II tarjoaa mahdollisuuden velvoittaa kansallisesti merkittävän säännellyn markkinan ottamaan käyttöön nimitysvaliokunnan, jonka jäsenet eivät saa kuulua pörssin toimivaan johtoon. Suomessa pörssin on katsottu täyttävän MIFID II:ssa tarkoitetun merkittävän säännellyn markkinan tunnusmerkit.

MIFID II:ssa edellytetään, samoin kuin MIFID I:ssä, kauppapaikan pitäjän ottavan kaupankäyntiin ja kauppapaikalle pääsyyn käyttöön syrjimättömät ja avoimet säännöt. Sääntövaatimus ulottuu nyt myös MIFID II:ssa uutena säädettyyn organisoitun kaupankäynnin järjestämiseen. Sijoituspalveluyritys voi järjestää organisoitua kaupankäyntiä vain joukkovelkakirjalainoilla, strukturoidulla rahoitustuotteilla, päästöoikeuksilla tai johdannaisilla. Organisoituun kaupankäyntiin kohdistuu myös kielto toteuttaa kauppvoja omaan tai samaan konserniin kuuluvan yhteisön lukuun ja rajoitus toteuttaa päämiesten toimeksiantoja vastaan täsmäytettyjä kauppvoja sekä säädös itsenäisen markkinatakaajan käyttämisestä.

MIFID II:ssa määritellään likvidit markkinat. Määritelmää on täydennetty myös MIFIR:ssä. Esimerkiksi joukkovelkakirjat listataan Suomessa säännellylle markkinalle usein näkyvyyden saamiseksi liikkeeseenlaskijayhtiölle. Kauppvoja ei kuitenkaan tehdä kaupankäyntijärjestelmässä vaan kaupat tehdään OTC-kauppana säännellyn markkinan ulkopuolella. Tällöin likviditeetin turvaamiseksi tehtävän markkinatakaustoiminnan merkitys korostuu. Suomessa toimii ainoastaan muutama pankki, joka harjoittaa ammattimaista markkinatakaustoimintaa suomalaisten yritysten liikkeeseenlaskemille joukkolainoille. Vastaavasti markkinoilla on hyvin pieni määrä ammattimaisia loppusijoittajia ja emissioiden koko on tavallisesti pieni. Tästä johtuen kaupankäynti paikallisella joukkolainamarkkinalla on satunnaista ja markkinaa kokonaisuudessaan voidaan pitää epälikvidinä. Paikallisten erityispiirteiden vuoksi suomalainen ja laajemmin pohjoismainen markkina eroaa laajemmista eurooppalaisista markkinoista. Keskeinen erottava tekijä on ennen kaikkea se, että isompien liikkeeseenlaskijoiden joukkolainoilla voi olla useita kymmeniä aktiivisia markkinatakaajia, jolloin markkinan likviditeetti on olennaisesti parempi.

MIFID II:ssa on lisätty kaupankäynnin läpinäkyvyyttä koskevia säädöksiä. Sijoituspalveluyritykselle on säädetty velvollisuus julkistaa rajahintatoimeksiantonsa, ellei asiakas nimenomaisesti toisin ohjeista. Erityisiä säädöksiä on annettu hyödykejohdannaisten ja päästöoikeuksien ja niiden kokonaispositioiden julkistamisesta.

Raportointipalvelut

MIFID II:ssa säädetään oikeudesta tarjota raportointipalveluja ja raportointipalvelujen tarjoajan toiminnan järjestämisestä. MIFID I:ssä ei ole vastaavia säännöksiä. Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säännöksiä raportointipalvelujen tarjoamisesta. MIFID II:n mukaan raportointipalvelujen tarjoaminen edellyttää toimintaa varten etukäteen annettua toimilupaa, joka on voimassa koko unionissa. Tästä toimilupavaatimuksesta poiketen raportointipalveluja saa tarjota kauppapaikkaa ylläpitävä sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä. MIFID II:ssa kauppapaikalla tarkoitetaan säänneltyä markkinaa, monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää. Direktiivin täytäntöön panemiseksi olisi säädettävä raportointipalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuudesta ja palvelujen tarjoajan toiminnan järjestämisestä sekä kauppapaikkaa ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen ja markkinoiden ylläpitäjän oikeudesta tarjota raportointipalveluja.

Seuraamukset

Direktiivin 70 artiklan edellyttämät hallinnolliset seuraamusäännökset ehdotetaan sisällytettävän kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 12 lukuun. Finanssivalvonnasta annettuun lakiin tehtäisiin direktiivin edellyttämät muutokset seuraamusmaksun enimmäismääristä. Direktiivin edellyttämiä seuraamusmaksun korkeampia enimmäismääriä ehdotetaan sovellettavan vain direktiivin täytäntöönpanoon perustuviin rikkomuksiin.

Lain 13 lukuun sisältyviä vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksiä on täsmennettävä uusien EU-säännösten vuoksi. Rangaistussäännösten soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavan nykyisestä kriminalisoimalla myös direktiivin perustuvien uusien organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäminen sekä raportointipalvelun tarjoaminen ilman asianmukaista toimilupaa.

2.3.4 Laki Finanssivalvonnasta

Direktiivin ja asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin säännös Finanssivalvonnan toimimisesta MIFID II:ssa ja MIFIR:ssä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Tuoteinterventiovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää ja rajoittaa Suomessa tai Suomesta käsin tapahtuva rahoitusvälineiden tai strukturoitujen talletusten markkinointi, jakelu tai myynti taikka tietyn tyyppinen finanssialan toiminta tai käytäntö säädetään MIFIR-asetuksen 42 artiklassa. Tällöin Finanssivalvonnan toimivaltuuksien käyttö perustuu suoraan MIFIR-asetuksessa säädettyihin tuoteinterventio-toimenpiteisiin. Tällaisissa tilanteissa Finanssivalvonnan ei myöskään olisi pyydettävä ennen toimenpiteisiin ryhtymistä lain 47 §:ssä tarkoitettua kuluttaja-asiamiehen lausuntoa.

Kansalliseen lainsäädäntöön jo nykyisin sisältyvien kieltopäätösten määrääminen edellyttää, että on toimittu kyseisten lakien säännösten vastaisesti. Sen sijaan MIFIR:ssä tarkoitettua kiellon tai rajoituksen asettamisen edellytykset on määritelty MIFIR:n 42 artiklan 2 kohdassa. Kyseiset kansallisiin säännöksiin sisältyvät kieltopäätösvaltuudet eivät ole ristiriidassa MIFIR:iin

perustuvien tuoteinterventiovaltuuksien kanssa. Kyseiset valtuudet ovat rinnakkaisia ja niiden voidaan katsoa täydentävän toisiaan.

MIFIR:n 42 artiklan mukaan kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on tietyin edellytyksin oikeus asettaa kielto tai rajoitus jäsenvaltiossa tai jäsenvaltiosta käsin tapahtuvalle rahoitusvälineiden tai strukturoitujen talletusten markkinoinnille, jakelulle tai myynnille taikka tiettytyypiselle finanssialan toiminnalle tai käytännölle. Kansallinen viranomainen voisi asettaa toimintojen harjoittamiselle pysyvän kiellon tai rajoituksen. Toimivaltaisella kansallisella viranomaisella olisi myös muun muassa velvollisuus toimittaa tieto kielloa tai rajoitusta koskevasta päätöksestään vähintään kuukautta ennen sen voimaantuloa muille toimivaltaisille viranomaisille ja ESMA:lle. Kiireellisissä poikkeustapauksissa kansallinen toimivaltainen viranomainen voisi tietyin edellytyksin toteuttaa myös tilapäisiä toimia. Tällöinkin sen olisi ilmoitettava toimesta toimivaltaisille viranomaisille sekä ESMA:lle tai EBA:lle 24 tuntia ennen toimenpiteen suunniteltua voimaantuloa. Kielto tai rajoitus olisi mahdollista asettaa varotoimenpiteenä myös jo ennen rahoitusvälineen tai strukturoidun talletuksen markkinointia, jakelua tai myyntiä asiakkaille.

MIFIR:n 40 ja 41 artikla sisältävät ESMA:n ja EBA:n valtuudet toteuttaa väliaikaisia interventiotoimia. Niillä olisi tietyin edellytyksin toimivalta väliaikaisesti kieltää tai rajoittaa joko rahoitusvälineiden tai strukturoitujen talletusten markkinointi, jakelu, myynti taikka tiettytyypinen finanssialan toiminta tai käytäntö unionissa. Kyseisten interventiotoimien käyttö edellyttäisi sitä, että ne olisivat tarpeen joko merkittävän sijoittajansuojaa koskevan ongelman ratkaisemiseksi tai finanssi- tai hyödykemarkkinoiden moitteettomaan toimintaan ja eheyteen taikka finanssijärjestelmän vakautteen kohdistuvan uhan torjumiseksi unionissa. Toiseksi kyseisten interventiotoimien käyttö edellyttäisi sitä, että uhkaa ei torjuta muulla kyseiseen rahoitusvälineeseen tai toimintaan sovellettavalla EU-sääntelyllä. Kyseisten interventiotoimien käyttö edellyttäisi myös joko sitä, etteivät kansalliset toimivaltaiset viranomaiset olisi toteuttaneet toimenpiteitä uhan torjumiseksi tai, että toteutetut toimenpiteet eivät olisi olleet riittäviä. ESMA:n tulisi lisäksi ilmoittaa toimistaan toimivaltaiselle viranomaiselle ennen toimiin ryhtymistä.

Valvonta- ja tutkintavaltuudet

Direktiivin 69 artikla edellyttää säädettävän vähintään direktiivissä luetelluista valtuuksista. Direktiivin 72 artiklan mukaan kyseisiä valtuuksia voidaan kuitenkin käyttää kansallisten oikeudellisten kehysten mukaisesti eri tavoin. Toimivaltainen viranomainen voi käyttää valtuuksiaan: a) suoraan; b) yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa; c) omalla vastuullaan antamalla valtuudet yhteisöille, joille tehtävät on siirretty 67 artiklan 2 kohdan nojalla; tai d) saatamalla asia toimivaltaisten oikeusviranomaisten käsiteltäväksi.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan viranomaisilla on oltava valtuus saada tutustua mihin tahansa asiakirjaan ja tietoon sen muodosta riippumatta ja saada tai ottaa jäljennös siitä. Kyseinen valtuus sisältyy lain nykyiseen 21 §:ään, kuten myös 24 §:ään.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia tai pyytää tietojen toimittamista kaikilta henkilöiltä ja tarvittaessa kutsua henkilö kuultavaksi tietojen saamiseksi. Kyseinen oikeus saada tietoja säännöksessä tarkoitetuilta kaikilta henkilöiltä sisältyy jo lain nykyiseen 21 §:ään. Artiklassa tarkoitettu oikeus kutsua henkilö kuultavaksi sisältyy puolestaan nykyisen lain 22 §:ään. Direktiivin ei voida katsoa edellyttävän sitä, että kyseisillä henkilöillä olisi velvollisuus saapua viranomaisen kuultavaksi.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia ja tutkimuksia. Kyseinen valtuus sisältyy jo nykyisen lain 24 §:ään.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus pyytää sijoituspalveluyritysten, luottolaitosten tai muun säännöksessä tarkoitetun yhteisön hallussa olevia tallenteita puhelinkeskusteluista, sähköisestä viestinnästä tai muusta tietoliikenteestä. Lain 18 ja 24 §:ään sisältyy jo nykyisin kyseiset valtuudet. Tarpeellisilla selvityksillä, asiakirjoilla ja muilla tallenteilla tarkoitetaan esimerkiksi pöytäkirjoja, kirjanpitoaineistoa, toimeksiantoja, puhelinnauhoitteita ja tietojärjestelmiä (HE 319/1992 vp, s. 18 ja HE 175/2002 vp, s. 51).

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia varojen jäädyttämistä tai takavarikoimista taikka molempia. Lain 35 a § sisältää jo nykyisin valtuuden turvaamistoimen hakemiseksi käräjäoikeudelta.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus asettaa väliaikainen ammattitoimintakielto. Lain nykyinen 27 ja 28 § sisältävät valtuudet rajoittaa toimiluvan mukaista toimintaa sekä johdon toimintaa. Lisäksi lain 71 §:n mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa tietoja syyttäjäviranomaiselle liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisen liiketoimintakiellon määrittämiseksi.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus pyytää toimiluvan saaneiden sijoituspalveluyritysten, säänneltyjen markkinoiden ja raportointipalveluiden tarjoajien tilintarkastajia toimittamaan tietoja. Lain nykyinen 19 § sisältää kyseisen valtuuden.

Finanssivalvonnalla on myös oikeus saattaa asioita rikostutkinnan kohteeksi direktiivin 69 artiklan 2 kohdan h alakohdan mukaisesti ilman, että siitä laissa nimenomaisesti säädetään. Finanssivalvonnalla on myös velvollisuus lain 3 c §:n mukaisesti ilmoittaa viipymättä viranomaisille, jos se havaitsee tai epäilee, että finanssipalveluja tai finanssijärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää talousrikollisuuden tarkoituksiin.

Nykyisen lain 34 §:ään sisältyy direktiivin 69 artiklan 2 kohdan i alakohdassa tarkoitettu valtuus tilintarkastajien tai asiantuntijoiden suorittamiin tarkastuksiin tai tutkimuksiin.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan j, o ja p alakohdassa tarkoitettut valtuudet hyödykejohdannaispositioiden valvontaan liittyen ovat uusia ja edellyttävät kansallista täytäntöönpanoa lakiin. Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetaan uutta 37 c §:ää hyödykejohdannaispositioiden valvonnasta. Lisäksi hyödykejohdannaispositioiden valvonnasta ehdotetaan säänneltävän kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 3 §:ssä.

Lain nykyinen 27 §, 33 § ja 33 a § sekä sijoituspalvelulain 16 a luku sisältävät jo nykyisin direktiivin 69 artiklan 2 kohdan k ja l alakohdassa tarkoitettut toimeenpano- ja kieltovaltuudet.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan m ja n alakohdan valtuudet kaupankäynnin keskeyttämisestä ja lopettamisesta sisältyvät kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin.

Finanssivalvonnalla on jo ilman nimenomaista säännöstäkin oikeus antaa direktiivin 69 artiklan 2 kohdan q alakohdassa tarkoitettuja julkisia tiedonantoja.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan r alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus pyytää kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa teleoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä rikkomista ja jos tällaiset tiedot voivat olla merkityksellisiä direktiivin tai MIFIR:n rikkomista koskevan tutkinnan kannalta. Vastaava tutkintasäännös sisältyy useisiin muihinkin EU:n rahoituspalveluita koskeviin direktiiveihin ja asetuksiin. Suomessa perustuslain 10 §:n yksityiselämän suoja ja luottamuksellisen viestin salaisuutta koskevien säännösten vuoksi Finanssivalvonnalle ei ole kyseistä valtuutta aiemmin annettu. Suomessa oikeus saada televalvontatietoja on pakkokeinolaissa (806/2011) säädetyin edellytyksin ainoastaan poliisilla, joka voi törkeissä sisäpiirintiedon väärinkäyttöepäilyissä tai markkinoiden vääristämisepäilyissä saada tuomioistuimelta luvan televalvontatietoihin. Käytännössä kyseistä valtuutta voidaan käyttää nykyisin vain siten, että poliisi käynnistää asiassa esitutkinnan ja pyytää luvan tuomioistuimelta televalvontatietojen saamiseksi. Finanssivalvonnan nykyisten pakkokeinovaltuuksien riittävyttä on EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen täytäntöönpanon yhteydessä (HE 65/2016 vp. s. 36—37) katsottu olevan tarve arvioida myöhemmin erillisessä jatkovalmistelussa. Jatkovalmistelun yhteydessä voidaan arvioida myös se, voisivatko kyseiset televalvontatiedot olla merkityksellisiä MIFID II:n tai MIFIR:in rikkomista koskevan tutkinnan kannalta. Jatkovalmisteluun ei vielä ole ollut resursseja ryhtyä.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan s alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus keskeyttää rahoitusvälineiden tai strukturoitujen talletusten markkinointi tai myynti, jos MIFIR:n 40, 41 tai 42 artiklassa säädetyt ehdot täyttyvät. Finanssivalvonnan ollessa MIFID:ssä ja MIFIR:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, voisi se suoraan käyttää MIFIR:n kyseisiä tuoteinterventiovaltuuksia. Lain 33 §:ään on kuitenkin tarkoituksenmukaista lisätä informatiivinen viittaussäännös MIFIR:in asianomaisiin valtuuksiin. Lisäksi direktiivin 69 artiklan 2 kohdan t alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus keskeyttää rahoitusvälineiden tai strukturoitujen talletusten markkinointi tai myynti, jos sijoituspalveluyritys ei ole kehittänyt tai soveltanut tehokasta tuotteiden hyväksymistä koskevaa menettelyä tai ei ole muuten noudattanut direktiivin 16 artiklan 3 kohtaa. Kyseiset valtuudet sisältyvät jo nykyisen lain 33 §:ään sekä siinä nimenomaisesti viitattujen eri sektorisäännösten sisältämiin kieltovaltuuksiin.

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan u alakohdan mukaan viranomaisella on oltava valtuus vaatia luonnollisen henkilön erottamista sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän ylimmästä hallintoelimestä. Kyseinen valtuus sisältyy jo nykyisen lain 28 §:ään.

Sijoituspalvelulain 16 luvun 1 § sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 11 luvun 1 § sisältävät jo nykyisin direktiivin 69 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettut järjestelmät korvauksen maksamiseksi taloudellisista tappioista tai muista vahingoista. Kyseisiin sektorisäännöksiin on kuitenkin lisättävä korvauserusteeksi MIFID II:n nojalla annettujen komission asetusten ja päätösten rikkominen sekä MIFIR:n rikkominen.

Hallinnolliset seuraamukset ja muut toimenpiteet

Hallinnollisia seuraamuksia koskeva direktiivin sääntely on MIFID I:een verrattuna suurelta osin uutta. Direktiivin 70 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä ainakin kyseisen artiklan 3—5 kohdassa lueteltujen rikkomisten osalta, rajoittamatta kuitenkaan rikosoikeudellisia seuraamuksia ja toimivaltaisen viranomaisen valvontavaltuuksia. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin 70 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti päättää, etteivät ne säädä hallinnollisia seuraamuksia koskevia sääntöjä, jos kyseisiin rikkomisiin sovelletaan rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Direktiivin 70 artiklan 6 kohta sisältää luettelon niistä hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä, jotka toimivaltaisella viranomaisella on vähintään oltava valtuudet määrätä tai to-

teuttaa. Säännöksen a alakohdan valtuus julkisesta varoituksesta sisältyy jo lain nykyiseen 39 §:ään. Artiklan 6 kohdan b alakohdassa tarkoitettu valtuus kieltomääräyksen antamiseen sisältyy jo nykyisen lain 33 §:ään sekä sijoituspalvelulain 16 a lukuun. Säännöksen c alakohdan mukainen valtuus laitoksen toimiluvan peruuttamisesta tai sen voimassaolon keskeyttämisestä sisältyy jo nykyisin tietyiltä osin lain 26 ja 27 §:iin. Raportointipalveluiden tarjoamiseen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitämiseen liittyvästä toimiluvasta ehdotetaan säädettävän kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa. Säännöksen d alakohdassa tarkoitettua väliaikaisen kieltomääräyksen sijoituspalveluyrityksen johtotehtävissä toimimiselle voidaan katsoa sisältyvän jo lain nykyisen 28 §:n 1 momenttiin. Kielto toimia 28 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa johtotehtävissä voidaan määrätä henkilölle 1 momentissa säädettyin edellytyksin. Toimimisen vastoin sijoituspalvelulain, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain tai MIFIR:n säännöksiä voidaan katsoa täyttävän 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetty edellytykset. Säännöksen d alakohta edellyttää lisäksi valtuutta määrätä pysyvä kielto sijoituspalveluyrityksen johtotehtävissä toimimiselle toistuvien vakavien rikkomisten tapauksissa. Kyseinen valtuus ehdotetaan lisättävän lain 28 §:n nykyiseen 4 momenttiin, jossa jo säädetään sijoituspalveluita tarjoavaa toimilupavalvottavaa koskevasta pysyvistä toimintakiellosta.

Säännöksen e alakohta edellyttää valtuutta määrätä sijoituspalveluyritykselle määräaikainen kielto olla säänneltyjen markkinoiden tai monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien jäsen tai osapuoli tai organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien asiakas. Lain 3 lukuun ehdotetaan tämän vuoksi uutta 28 b §:ää kyseisestä määräaikaisesta kiellosta.

Direktiivin 70 artiklan 6 kohdan f—h alakohdassa on säädetty niistä hallinnollisista taloudellisista enimmäisseuraamuksista, jotka toimivaltaisella viranomaisella on vähintään oltava kansallisen lainsäädännön mukaan oikeus määrätä tai toteuttaa. Finanssivalvonnalle ehdotetaan Finanssivalvonnasta annetun lain 41 a §:ssä valtuutta määrätä direktiivin mukaisia taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia sekä tiettyjen MIFID II:n nojalla täytäntöönpanujen kansallisten säännösten että MIFIR:n tiettyjen säännösten rikkomisesta. Kansallisesti ei ehdoteta säädettävien direktiiviä korkeammista hallinnollisten seuraamusmaksujen enimmäismääristä. Seuraamusmaksun enimmäismäärä voitaisiin kuitenkin direktiivin edellyttämällä tavalla ylittää niissä tilanteissa, joissa rikkomuksella saavutettu määritettävissä oleva hyöty tai vältetty tappio olisi kyseisiä enimmäismääriä suurempi. Näissä tilanteissa seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi olla kaksi kertaa niin suuri kuin rikkomisella saatu hyöty.

Direktiivin 71 artiklassa säädetään hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä koskevan päätösten julkaisemisesta. Kyseinen säännös ei edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 43 §:n säännökset hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistamisesta vastaavat jo nykyisin direktiivin kyseisen artiklan säännöksiä. Direktiivin 71 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan artiklassa tarkoitettua julkistamisvelvollisuutta ei tule soveltaa päätöksiin, joissa määrätään luonteeltaan tutkinnallisista toimenpiteistä. Kyseinen kohta ei myöskään edellytä täytäntöönpanoa, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 43 §:n 4 momentin mukaan säännöksessä tarkoitettua päätöksen julkistamisvelvollisuus kohdistuu ainoastaan siinä erikseen lueteltuihin valvonnallisiin toimenpiteisiin, eikä esimerkiksi Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetyistä tutkinnallisista toimenpiteistä tehtyihin päätöksiin. Finanssivalvonta tekee käytännössä myös harvoin varsinaisia hallintopäätöksiä tutkinnallisista toimenpiteistä.

Direktiivin 72 artikla sisältää säännökset valvontavaltuuksien käytöstä ja seuraamusten määrittämisestä. Artiklan 2 kohta ei edellytä tehtävän muutoksia, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 41 § sisältää jo nykyisin direktiivin säännöksiä vastaavat seikat, jotka on otettava huomioon seuraamusmaksua määrätessä. Artiklan 1 kohta ei edellytä erillistä kansallista täytäntöönpanoa.

Rikkomuksista ilmoittaminen

Direktiivin 73 artiklassa säädetään säännösten rikkomisesta ilmoittamisesta. Säännöksen 1 kohta kohdistuu toimivaltaisiin viranomaisiin, joiden on luotava tehokkaat järjestelmät MIFIR:n ja MIFID II:n tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta ilmoittamiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle. Direktiivin kyseiset säännökset eivät edellytä muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 71 a §:n säännökset rikkomuksista ilmoittamisesta Finanssivalvonnalle vastaavat jo nykyisin asetuksen kyseisiä säännöksiä.

Direktiivin 73 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että säännöksessä tarkoitetuilla rahoitusmarkkinatoimijoilla on käytössään asianmukaiset menettelyt työntekijöitään varten, jotta nämä voivat ilmoittaa mahdollisista tai tosiasiallisista rikkomisista yhtiöiden sisäisesti. Useiden muiden finanssimarkkinoita koskevien EU-säädösten täytäntöönpanon seurauksena finanssimarkkinoilla toimivilla yhtiöillä on jo käytössä laajalti yhtiöiden sisäisiä väärinkäytösepäilyjä koskevia ilmiäntökanavia. Tällaisia yhtiöiden omalle henkilöstölle tarkoitettuja yhtiön sisäisiä ilmiäntöjärjestelmiä on jo käytössä pakottaviin EU-säännöksiin perustuen sijoituspalveluyrityksillä, luottolaitoksilla, rahastoyhtiöillä, vaihtoehtorahastojen hoitajilla, vakuutusyhtiöillä ja pörssi-yhtiöillä. Kyseinen velvoite ehdotetaan tässä esityksessä ulotettavan myös raportointipalveluiden tarjoajiin sekä markkinoiden ylläpitäjiin ja kaupankäynnin järjestäjiin.

Oikeussuojakeinot

Direktiivin 74 artikla sisältää MIFID I:tä vastaavat säännökset muutoksenhakuoikeudesta. Säännös ei edellytä täytäntöönpanoa. Artiklan 1 kohdan edellyttämällä tavalla Finanssivalvonnan päätöksistä voidaan valittaa hallinto-oikeuteen. Artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa kyseen ollessa kuluttajansuojalain vastaisesta menettelystä, voi kuluttaja-asiamies saattaa kyseisen asian vireille markkinaoikeudessa.

Direktiivin 75 artiklassa säädetään kuluttajien valitusten käsittelystä tuomioistuinten ulkopuolella. Direktiivin mukaan sääntely koskee nimenomaan sijoitus- ja oheispalveluja koskevia kuluttajariitoja. Voimassa olevan sijoituspalvelulain säännös ei-ammattimaisesta asiakkaasta kattaa kuluttajat, joten tältä osin ei ole tarvetta muuttaa voimassa olevaa säännöstä. Suomessa on implementoitu direktiivi kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta (2013/11/EU, jäljempänä *ADR-direktiivi*) lailla muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta (1696/2015). Suomessa ADR-direktiivin mukaiseksi vaihtoehtoiseksi riitojenratkaisuelimeksi on nimetty FINE. ADR-direktiivin antamisen yhteydessä on annettu asetus (EU) N:o 524/2013 (jäljempänä *ODR-asetus*) kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta. ODR-asetuksella edistetään rajojen yli tapahtuvaa kuluttajariitojen ratkaisua ja siihen kytkeytyy EU-laajuinen yhteistoimintaverkosto, finanssipalvelujen osalta erityisesti FIN-NET yhteistoimintaverkosto. Sijoituspalvelulain asiakasvalitusten käsittelyä koskevaan pykälään on kuitenkin tarve lisätä Finanssivalvonnalle direktiivin 75 artiklan 3 kohdan mukaisesti velvollisuus informoida ESMA:a pykälässä tarkoitettusta toimielimestä.

Salassapitosäännökset ja viranomaisyhteistyö

Direktiivin 76 ja 78 artiklassa säädetyistä salassapitovelvollisuuksista ja tietosuojasta säädetään jo nykyisin julkisuuslaissa, henkilötietolaissa, Finanssivalvonnasta annetussa laissa sekä eri sektorisäädöksissä.

Direktiivin 77 artiklan säännökset suhteista tilintarkastajiin sisältyvät jo nykyisin Finanssivalvonnasta annetun lain 31 §:ään.

Direktiivin 79—82 artiklan säännökset valvontaviranomaisten yhteistyöstä, tietojenvaihdosta sekä sovittelusta sisältyvät pääosin jo nykyisen lain 50, 50 b, 52, 56, 60, 67 ja 71 §:ään. Lain nykyiseen 20 a §:ään on kuitenkin direktiivin 79 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi tarve lisätä säännös, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada momentissa tarkoitettujen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta koskien sijoituspalvelulain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain rangaistussäännösten esituskintaa ja oikeudenkäyntimenettelyä.

Lisäksi direktiivin 79 artiklan 5 kohdassa säädetyistä toimivaltaisen viranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta liittyen positiolimiitteihin ehdotetaan säädettävän kaupankäynnistä rahoitusvälineissä annetussa laissa. Direktiivin 79 artiklan 6 ja 7 kohdassa säädetyt yhteistyövelvoitteet edellyttävät myös, että niistä nimenomaisesti säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa.

Direktiivin 84—88 artiklan säännökset toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen kuulemisesta toimiluvan myöntämisen yhteydessä sekä vastaanottavien jäsenvaltioiden valtuuksista ja varotoimenpiteistä sekä yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta ESMA:n ja kolmansien maiden kanssa sisältyvät jo nykyisen sijoituspalvelulain 3 luvun 1 §:ään, sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 52 §:ään, 54 §:ään, 60 §:ään, 61 §:ään ja 71 §:ään. Lain 61 §:in 7 momenttia ehdotetaan kuitenkin muutettavan direktiivin 86 artiklan 3 kohdan mukaisesti niin, että se sisältäisi säännellyn markkinan ohella myös monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän.

Rikosseuraamukset

Merkittävä osa direktiivissä säädetyistä hallinnollisten seuraamusten soveltamisalaan kuuluvista teoista ja laiminlyönneistä on sellaisia, joita sijoituspalvelulain tai kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain nykyiset rangaistussäännökset eivät koske. Osa kyseisten lakien kriminalisoinneista kuitenkin kohdistuu samoihin rikkomuksiin kuin mistä direktiivi edellyttää säädettävän hallinnollisia seuraamuksia. Tältä osin sijoituspalvelulain sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain rangaistussäännökset olisi mahdollista dekriminalisoida ja säätää vastaavat rikkomukset hallinnollisten seuraamusten soveltamisalaan. Toisaalta kriminalisoinnit voitaisiin näiltä osin jättää myös voimaan ja korvata niillä ainakin osin direktiivissä säädettyjen hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpano, koska direktiivi tämän sallii. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat jättää säätämättä hallinnollisista seuraamuksista niiden säännösten rikkomisen osalta, joihin sovelletaan kansallista rikosoikeutta. Ehdotuksessa on päädytty tähän vaihtoehtoon ja nykyiset kriminalisoinnit ehdotetaan pidettävän voimassa. Kriminalisointien lisäksi kyseisten velvollisuuksien vastaisesta menettelystä säädetään direktiivin edellyttämällä tavalla hallinnollisista seuraamuksista oikeushenkilöille.

Nykyisten lakien vahingonkorvausvelvollisuutta koskevia säännöksiä ei ole tarve merkittävästi muuttaa. Säännösten soveltamisalaa tulee kuitenkin laajentaa niin, että korvausvelvollisuus koskisi eräiltä osin myös MIFIR:n sekä MIFIR:n ja MIFID II:n perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten vastaista menettelyä.

Ehdotuksessa on rikosoikeudellisten rangaistussäännösten osalta edelleen poikettu rikosoikeuden kokonaisuudistuksen yhteydessä noudatetusta keskittämisperiaatteesta, joka edellyttää vankeusuhkaisten rikosten siirtämistä rikoslakiin. Kyseisten rangaistussäännösten sisällyttämistä sijoituspalvelulakiin sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin on säännösten luonteen ja kohderyhmän vuoksi pidetty tarkoituksenmukaisempana.

2.3.5 Joukkorahoituslaki

Direktiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää, että tiettyjä lain säännöksiä muutetaan direktiivin säännöksiä vastaaviksi. Joukkorahoituslakia laadittaessa jo tiedostettiin, että MIFID II:n täytäntöönpanon yhteydessä tiettyjä lain säännöksiä joudutaan jo sangen lyhyen ajan kuluessa mahdollisesti muuttamaan ja yhteen sovittamaan MIFID II:n asettamien vaatimusten kanssa (HE 46/2016 vp s. 72—73). Erityisesti direktiivin 3 artiklan uudet poikkeussäännökset asettavat MIFID I:n aiempaa vastaavaa poikkeussäännöstä huomattavasti tiukemmat edellytykset kyseisten säännösten soveltamiselle.

MIFID II:n 3 artiklan uudet poikkeussäännökset mahdollistavat sen, että jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta direktiiviä tiettyihin henkilöihin edellyttäen, että nämä henkilöt ovat saaneet toimiluvan ja että näiden henkilöiden toimintaa säännellään kansallisella tasolla. Kyseisten kansallisten vaatimusten on kuitenkin vähintään vastattava tiettyjä direktiivin vaatimuksia liittyen toimiluvan myöntämiseen, jatkuvaan valvontaan, menettelytapasääntelyyn sekä toiminnan järjestämistä koskeviin vaatimuksiin. Sijoittajansuojan vahvistamiseksi kyseisen poikkeussäännöksen soveltamisalaa ja edellytyksiä on näin merkittävästi rajoitettu suhteessa MIFID I:een, joka ei sisältänyt toimilupavaatimuksia, eikä yksityiskohtaisia menettelytapa- ja toiminnan järjestämisaatimuksia. Direktiivin (johdantolause 29 ja 42) mukaan on syytä erityisesti vaatia jäsenvaltioita soveltamaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätettäviin henkilöihin vaatimuksia, jotka vähintään vastaavat direktiivissä vahvistettuja vaatimuksia, erityisesti silloin, kun ollaan myöntämässä toimilupaa, kun arvioidaan näiden mainetta ja kokemusta ja mahdollisten osakkeenomistajien sopivuutta ja kun tarkastellaan toimiluvan myöntämisen ja jatkuvan valvonnan edellytyksiä ja menettelytapavelvoitteita.

Direktiivi säättää myös siitä, millaiseen toimintaan valinnaista poikkeussäännöstä voidaan soveltaa. Joukkorahoituslain soveltamisen näkökulmasta relevantti on direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohta, minkä mukaan poikkeussäännöksen alaista toimintaa voi olla säännöksessä tarkoitettuihin siirtokelpoisiin arvopapereihin ja yhteissijoitusyritysten osuuksiin kohdistuva toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen tai niihin liittyvä sijoitusneuvonta. Direktiivi asettaa myös rajoituksia toimeksiantojen välittämiseksi siten, että toimeksiantoja voidaan välittää ainoastaan säännöksessä tarkoitetuille toimiluvallisille rahoitusmarkkinatoimijoille.

Kyseisten henkilöiden on myös kuuluttava hyväksytyyn sijoittajien korvausrahastoon tai niillä on vaihtoehtoisesti oltava vastaavan asiakkaansuojan varmistava ammatillinen vastuuvakuutus. Edellytyksenä valinnaisen poikkeussäännöksen soveltamiselle on myös se, että henkilö ei saa pitää hallussaan asiakasvaroja tai asiakkaiden arvopapereita. Kyseisten henkilöiden saama toimilupa olisi kansallinen, eikä se oikeuttaisi tarjoamaan palveluita muihin jäsenvaltioihin.

MIFID II:n 3 artiklan kansallinen täytäntöönpano näin edellyttää, että tiettyjä lain soveltamisala- rekisteröitymis- ja asiakkaansuojasäännöksiä muutetaan direktiivin säännöksiä vastaaviksi. Direktiivin edellyttämät toimilupa-, menettelytapa- ja toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset on ulotettava sovellettavaksi sellaiseen laissa tarkoitettuun joukkorahoituksen välitykseen, jossa on kyse MIFID II:n 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta siirtokelpoisiin arvopapereihin ja yhteissijoitusyritysten osuuksiin kohdistuvasta toimeksiantojen vastaanottamisesta ja välittämisestä. Nykyisen lain edellyttämää rekisteröitymisvaatimusta ei myöskään voida pitää kyseisten toimijoiden osalta riittävänä, vaan niiltä on edellytettävä direktiivin sanamuodon ja tavoitteiden mukaisesti toimilupaa. Muille toimijoille rekisteröitymisen ehdotetaan jatkossakin olevan riittävää.

MIFID II 3 artikla jättää kansalliseen harkintaan sen, mitä muita vaatimuksia toiminnalle asetetaan. Hallitusohjelman mukaisesti esityksessä ei ehdoteta direktiivin vähimmäisvaatimuksia ylittävää kansallista lisäsääntelyä. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen on kuitenkin syytä seurata joukkorahoitusmarkkinoiden kehitystä ja arvioitava uuden sääntelyn vaikutuksia. Finanssivalvonnan valvontahavaintojen perusteella voidaan tällöin myös arvioida sääntelyssä mahdollisesti olevia puutteita, jotka edellyttäisivät direktiivin vaatimukset ylittävien muiden kansallisten säännösten antamista. Tilannetta on hallituksen esityksen antamisen jälkeen seurattava myös muissa jäsenvaltioissa mahdollisesti säädettävien säännösten ja niiden soveltamiskäytännöstä saatujen kokemusten perusteella. Vielä ei ole tietoa siitä, mitkä EU jäsenvaltiot tulevat säätämään MIFID II:n täytäntöönpanon seurauksena direktiivin vähimmäisvaatimuksia tiukempia kansallisia säännöksiä kyseisen poikkeussäännöksen osalta esimerkiksi joukkorahoituksen osalta.

Markkinaosapuolten oikeusvarmuuden sekä säännösten soveltamisen ennakoitavuuden vuoksi joukkorahoituslain ja sijoituspalvelulain soveltamisaloja ja niiden rajapintoja on myös tarpeen selkeyttää. Lain soveltajalle on oltavaa selkeää se, että kyseen olleessa rahoitusvälineellä tapahtuvasta sijoituspalvelun tarjoamisesta, tulevat sovellettavaksi MIFID II:een perustuvien sijoituspalvelulain säännökset. Joukkorahoitustoiminta voi sijoittua myös MIFID II 3 artiklan mukaiseen poikkeusalaan, sikäli kun toiminnassa on kyse ainoastaan siirtokelpoisiin arvopapereihin tai yhteissijoitusyritysten osuuksiin kohdistuvasta toimeksiantojen vastaanottamisesta ja välittämisestä. Joukkorahoituslain soveltamisalasäännösten selkeyttämisellä pyritään välttämään lain säännösten ristiriitaisuus EU-sääntelyyn perustuvien sijoituspalvelulain säännösten kanssa. Lisäksi erityisesti sijoittajansuojaa koskevan sääntelyn tulisi olla mahdollisimman johdonmukaista ja yhdensuuntaista riippumatta siitä, mikä taho rahoitustuotetta tai -palvelua tarjoaa (TaVM 15/2016 vp s. 3).

Kansalliseen harkintaan jää sitä vastoin täysin se, millaista sääntelyä lainamuotoiseen joukkorahoitukseen sovelletaan. Kyseisessä toiminnassa ei ole kyse MIFID II:n sääntelemästä sijoituspalveluiden tarjoamisesta rahoitusvälineillä. Tämän vuoksi lain lainamuotoista joukkorahoitusta koskeviin säännöksiin ei ole tarvetta esittää muita kuin teknisiä, lähinnä lain muihin säännöksiin ehdotettavista säännöksistä johtuvia muutoksia. Sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen tarjotessa lainamuotoiseksi joukkorahoitukseksi katsottavaa toimeksiantojen vastaanottamista ja välitystä muulla kuin rahoitusvälineillä voidaan myös kyseiseen menettelyyn soveltaa joukkorahoituslain vaatimuksia.

Ehdotettu säädösten täytäntöönpanomalli sekä MIFID II 3 artiklan täytäntöönpano ottaisi näin suhteellisuusperiaatteen mukaisesti huomioon pienimuotoisen sijoituspalvelun tarjoamisen, eikä kansallisesti ehdoteta hallitusohjelman mukaisesti säädettävän minkäänlaisia lisävelvoitteita. Ehdotus on omiaan edistämään rahoitusmarkkinatoimijoiden monipuolistumista sekä sijoitusympäristön kehittämistä. Ehdotus turvaa myös joukkorahoituslain säilymisen mahdollisimman joustavana, sillä kyse olisi jatkossa puhtaasti kansallisesta sääntelystä lukuun ottamatta pakottavaan EU-sääntelyyn (MIFID II) perustuvia säännöksiä. Ehdotus on näin linjassa myös kilpailukyvyyn aliministerityöryhmän linjauksen kanssa rahoitusmarkkinoiden monipuolistamistavoitteen ja sääntelyn joustavuustavoitteen kanssa. Ehdotuksella ei myöskään muuteta joukkorahoituksen saajan tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä. Joukkorahoituksen saaja voi edelleen hyödyntää esimerkiksi joukkorahoituslain sallimaa, arvopaperimarkkina-laissa säädettyä korkeampaa, esiterajaa huolimatta siitä, minkä toimijan kautta joukkorahoitus hankitaan.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa kansallisessa lainsäädännössä tarvittavat toimenpiteet Euroopan parlamentin ja neuvoston antaman direktiivin (MIFID II) saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä sekä asetuksen (MIFIR) soveltamiseksi 3 päivänä tammikuuta 2018 alkaen.

Säädösten tavoitteena on vähentää jäsenmaiden harkintavaltaa unionin rahoituspalveluja koskevan sääntelyn suhteen (eng. *single rule book*), jotta voidaan auttaa tasapuolisten toimintaedellytysten luomisessa jäsenvaltioille ja markkinaosapuolille. Säädösten tavoitteena on lisätä kaupankäynnin läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja luotettavuutta kaikkien rahoitusvälineiden osalta. Tavoitteena on saattaa mahdollisimman suuri osa kaupasta järjestäytyneille markkinapaikoille OTC-kaupankäynnin sijaan.

Säädösehdotuksilla pyritään lisäksi parantamaan pk-yritysten mahdollisuuksia päästä pääomamarkkinoille, ottamaan käyttöön uusia suojatoimia algoritmista kaupankäyntitoimintaa varten, lisäämään avoimuutta rahoitusmarkkinoilla muun muassa saattamalla nimettömänä käytävää kauppaa (eng. *dark pools*) sääntelyn piiriin, lujittamaan valvontaviranomaisten toimivaltaa, parantamaan hyödykejohdannaismarkkinoiden valvontaa ja läpinäkyvyyttä sekä vahvistamaan sijoittajansuojaa muun muassa tiukentamalla monimutkaisten sijoitustuotteiden tarjoamista ja sijoitusneuvontaa koskevia vaatimuksia. Lisäksi ehdotuksella halutaan luoda yhdenmukainen kehys kolmansiin maihin sijoittautuneiden sijoituspalveluyritysten ja markkinoiden ylläpitäjien pääsille EU:n markkinoille.

Direktiivin säännökset pyritään panemaan täytäntöön direktiivin mukaisina. Tällä pyritään välttämään kansallisia tulkinnanvaraisuuksia ja mahdollisia ristiriitoja komission ja ESMA:n antaman huomattavan laajan ja yksityiskohtaisen alemmanasteisen sääntelyn ja ohjeistuksen kanssa. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, direktiivin täytäntöönpanon tavoitteena on säätää direktiivin mukaisista velvollisuuksista ilman, että annetaan direktiiviin perustumatonta kansallista lisäsääntelyä.

3.2 Keskeiset ehdotukset

3.2.1 Sijoituspalvelulaki

Soveltamisala

Esitys sisältää uusia velvollisuuksia sellaisille sijoituspalveluyrityksille ja luottolaitoksille, jotka myyvät strukturoituja talletuksia tai tarjoavat niihin liittyvää sijoitusneuvontaa. Laki sisältäisi myös erillisen poikkeussäännöksen hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla omaan lukuun kauppaa käyvien henkilöiden osalta, kuten myös oman poikkeussäännöksen muilla kuin edellä mainituilla rahoitusvälineillä kauppaa käyvien henkilöiden osalta. Kyseiset uudet poikkeussäännökset ovat soveltamisalaltaan aiempaa suppeampia ja asettavat lisäksi aiempaa useampia edellytyksiä niiden soveltamiselle. Ehdotusten seurauksena poikkeussäännösten soveltamisala kapenisi muun muassa siten, että jatkossa yhä harvempi pääasiallisena liiketoimintanaan muuta kuin sijoituspalvelujen tarjoamista, pankkitoimintaa tai hyödykejohdannaisiin liittyvää markkinatakausta harjoittava yhtiö jäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Lain 1 lukuun lisättäisiin myös uudet osapoikkeussäännökset lain soveltamisesta. Säännökset mahdollistaisivat sen, että tiettyihin säännöksessä tarkoitettuihin energia-alan toimijoihin sekä

henkilöihin, jotka tarjoavat ainoastaan tietyillä rahoitusvälineillä tapahtuvaa toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä ja sijoitusneuvontaa, sovellettaisiin vain tiettyjä lain säännöksiä.

Laissa täsmennettäisiin rahoitusvälineen määritelmää muun muassa lisäämällä määritelmäluetteloon päästöoikeudet.

Kolmannen maan yrityksen tarjoamat sijoituspalvelut ja harjoittama toiminta

MIFID II:n soveltamisalaan on lisätty kolmansien maiden yritykset, jotka tarjoavat sijoituspalveluja tai harjoittavat sijoitustoiminta unionissa sinne perustetun sivuliikkeen välityksellä.

Sijoituspalvelulaissa nykyisin olevat kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen määritelmä ja 5 luvun säännökset kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustamisesta ja palvelujen tarjoamisesta Suomeen ovat kansallista sääntelyä. Niiden mukaan toimiluvan saaneella yrityksellä ei ole palvelujen tarjoamisen vapautta muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa. Edellä mainitut säännökset ehdotetaan korvattavaksi MIFID II direktiiviä vastaavilla säännöksillä. Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi direktiiviä vastaava kolmannen maan yrityksen määritelmä. Lain 5 luku ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen sisällytetään direktiivin II osaston IV lukua vastaavat säännökset kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen perustamisesta ja palvelujen tarjoamisesta Suomeen. Ehdotuksen mukaan kolmannen maan yrityksen olisi perustettava sivuliike Suomeen, jos se aikoo tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja sijoituspalvelulain 1 luvun 23 §:n 2 momentissa tarkoitettulle sellaiselle asiakkaalle, joka on pyytänyt tulla kohdeksi ammattimaisena asiakkaana tai 3 momentissa tarkoitettulle ei-ammattimaiselle asiakkaalle. Ehdotetulla sääntelyllä turvataan edellä mainittujen asiakkaiden asianmukaisen suojelun taso. Sääntely vastaisi MIFID II:n 39 artiklaa.

MIFIR asetuksen mukaan sellainen kolmannen maan yritys, jonka lainsäädäntö- ja valvontakehys on tunnustettu vastaavaksi MIFIR 47 artiklan 1 kohdassa säädettyjen vaatimusten kanssa ja joka on saanut toimiluvan MIFID II:n 39 artiklan mukaisesti, voi tarjota toimilupansa mukaisia palveluja ja toimintoja hyväksyttävälle vastapuolille ja MIFID II:n liitteessä II olevassa I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille unionin muissa jäsenvaltioissa sivuliikettä perustamatta.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 b luku sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmistä. Ehdotetussa luvussa säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevista yleisistä vaatimuksista, joiden osalta viitattaisiin tiettyihin luottolaitoslain säännöksiin. Lisäksi ehdotetussa luvussa säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen hallituksen tehtävistä sekä sijoituspalveluyrityksen toimintaa tosiasiallisesti johtavien henkilöiden vähimmäismäärästä. Ehdotettuun lukuun sisältyisivät myös säännökset sijoituspalveluyrityksen johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimuksista, jotka vastaisivat luottolaitoslaissa asetettuja vaatimuksia.

Algoritminen kaupankäynti

Lain 7 a luku sisältää uudet säännökset algoritmiselle kaupankäynnille asetettavista vaatimuksista. Ehdotettujen säännösten mukaan algoritmista kaupankäyntiä harjoittavalla sijoituspalveluyrityksellä on oltava käytössään sen harjoittamaan liiketoimintaan soveltuvat tehokkaat järjestelmät ja riskienhallintamenetelmät. Niiden avulla voidaan varmistaa kaupankäyntijärjes-

telmien häiriönsietokyky ja riittävä kapasiteetti sekä asianmukaiset kaupankäynnin raja-arvot ja limiitit sekä estää virheellisten toimeksiantojen lähettäminen tai järjestelmien muu toiminta, joka voi aiheuttaa tai lisätä markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa. Kyseisten järjestelmien ja riskienhallintamenetelmien tavoitteena on myös estää markkinoiden väärinkäyttö. Sijoituspalveluyritysten on varmistettava, että sen järjestelmät ovat kaikilta osin testattuja ja että niitä valvotaan asianmukaisesti.

Algoritmista kaupankäyntiä harjoittavan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä kotijäsenvaltionsa sekä sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä.

Ehdotettujen säännösten mukaan sijoituspalveluyrityksellä olisi velvollisuus antaa Finanssivalvonnalle sen pyytäessä kuvaus algoritmisten kaupankäyntistrategioiden luonteesta, kuten myös yksityiskohtaiset tiedot järjestelmään sovellettavista kaupankäyntiparametreista tai limiiteistä, riskienhallinnan varmistavista menetelmistä sekä järjestelmien testausta koskevat tiedot. Valvontaviranomaisella olisi oikeus koska tahansa vaatia sijoituspalveluyritykseltä lisätietoja sen käyttämästä algoritmista kaupankäynnistä. Huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää soveltavan sijoituspalveluyrityksen olisi lisäksi tallennettava hyväksytyssä muodossa kaikkien kauppapaikoissa tekemiensä toimeksiantojen tarkka ja aikasekvensoitu kirjanpito ja annettava se pyynnöstä Finanssivalvonnalle.

Esityksen mukaan algoritmista kaupankäyntiä markkinatakausstrategian toteuttamiseksi harjoittavan sijoituspalveluyrityksen olisi toteutettava tällaista markkinatakausta keskeytymättä tietyn osan kauppapaikan kaupankäyntiajasta poikkeustapauksia lukuun ottamatta siten, että kyseiselle kauppapaikalle tarjotaan likviditeettiä säännöllisesti ja ennakoitavasti.

Sijoituspalveluyrityksillä, jotka tarjoavat suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, olisi velvollisuus huolehtia siitä, että ne voivat arvioida ja valvoa kyseistä palvelua käyttäviä asiakkaita. Sijoituspalveluyritys vastaisi siitä, että kyseistä palvelua käyttävät asiakkaat noudattavat lain vaatimuksia ja kauppapaikan sääntöjä.

Algoritmista kaupankäyntiä koskevia uusia vaatimuksia ehdotetaan asetettavan myös säännel-lylle markkinalle kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa.

Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen ja sijoittajansuoja

Lain 7 lukuun sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämisestä ehdotetaan lisättävän uudet säännökset koskien rahoitusvälineitä suunnittelevien ja kehittävien sekä niitä jakelevien sijoituspalveluyritysten velvollisuuksista ylläpitää tuotteiden sisäistä hyväksymismenettelyä. Kyseisen tuotehallintamenettelyn tarkoitus on varmistaa rahoitusvälineen yhteensopivuus aiotulle asiakaskohderyhmälle. Tarkempia säännöksiä rahoitusvälineiden kehittäjän ja jakelijan velvollisuuksista ehdotetaan saatettavan voimaan Finanssivalvonnan määräyksiin. Lisäksi ehdotuksessa kiristetään lain nykyisiä eturistiriitatilanteiden hallintaa koskevia säännöksiä.

Lukuun ehdotetaan myös lisättävän uusi vaatimus sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta varmistaa, että asiakkaille sijoitusneuvontaa tai muuta tietoa antavilla henkilöillä on palveluiden ja tietojen antamiseen tarvittava tietämys ja pätevyys.

Lain 10 lukua asiakassuhteissa noudatettavista menettelytavoista ehdotetaan muutettavan erityisesti kannustimia koskevan sääntelyn osalta. Täysin uusia säännöksiä olisivat riippumattomalle sijoitusneuvonnalle ja omaisuudenhoidolle asetettavat vaatimukset kannustimien kielletystä käytöstä. Tarkemmat säännökset kannustimista ehdotetaan saatettavan voimaan Finans-

sivalvonnan määräyksiin. Lisäksi laissa ehdotetaan säänneltävän nykyistä tarkemmin asiakkaille tarjottavien tuotteiden ja palvelujen soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arvioinnista. *Execution only* -palveluun ja siten asianmukaisuusarvioinnin soveltamisalan ulkopuolelle jäävien yksinkertaisten rahoitusvälineiden ja sijoitustuotteiden ryhmää ehdotetaan laissa supistettavan nykyisestä. Asiakkaille annettavista tiedoista ja sijoitusneuvonnasta ehdotetaan säädettävän voimassa olevaa sääntelyä tarkemmin ja laajemmin myös ei-ammattimaisiin asiakkaisiin. Laissa ehdotetaan myös kiellettävän sijoituspalveluyrityksen sellaiset henkilöstön palkitsemiset tai arviointijärjestelyt, jotka voisivat kannustaa suositteluun ei-ammattimaisille asiakkaille muita kuin näille parhaiten sopivia rahoitusvälineitä. Laissa säänneltäisiin myös nykyistä tarkemmin toimeksiantojen huolellisesta toteuttamisvelvollisuudesta (best execution -velvollisuudesta). Sijoituspalvelun tarjoajalla olisi myös nykyistä laajemmat velvollisuudet tallentaa asiakastoimeksiantojen toteutukseen liittyvät sähköiset viestit ja puhelinkeskustelut.

Tilinpäätös ja tilintarkastus

Sijoituspalvelulain 8 luvun tilintarkastusta koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tilintarkastajan olisi ilmoitettava Finanssivalvonnalle, jos hän havaitsee päätöksen tai seikan, joka voi olennaisesti rikkoa lakia, sijoituspalveluyrityksen tai raportointipalvelun tarjoajan toimiluvan edellytyksiä tai vaikuttaa sen toiminnan jatkuvuuteen taikka johtaa ehdolliseen tai kielteiseen lausuntoon tilintarkastuskertomuksessa.

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

Sijoituspalvelulain 9 lukuun ehdotetaan tehtävän pääosin teknisluonteisia MIFID II -direktiivin edellyttämiä muutoksia. Sijoituspalveluyritykselle ehdotetaan kuitenkin lisättävän velvollisuus harkita asiakkaan rahavarojen hajauttamista, jos asiakkaan rahavarat sijoitetaan muualle kuin tilille keskuspankkiin. Sijoituspalveluyritykset eivät kuitenkaan käytä Suomen Pankkia asiakkaan rahavarojen säilyttämiseen, vaikei Suomen Pankista annetussa laissa olekaan säännöksiä, jotka estäisivät asiakasvarojen vastaanottamisen. Hajauttamisvelvollisuudella edistetään sijoittajansuojaa, kun sijoituspalveluyritys ei olisi altis vain yhden rahavarojen säilyttämiseen valitun tahon mahdolliselle maksukyvyttömyystilanteelle.

Sijoituspalveluyritys voisi kuitenkin säilyttää korkeintaan 20 prosenttia hallussaan olevista rahavaroista samaan konserniin kuuluvissa yhteisössä. Velvollisuudesta säilyttää asiakkaan rahavaroja samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä voitaisiin kuitenkin poiketa, jos sijoituspalveluyritys pystyy osoittamaan, ettei vaatimus ole oikeassa suhteessa sen harjoittaman toiminnan luonteeseen tai laajuuteen nähden tai jos säilytettävien rahavarojen määrä on pieni. Vaatimuksesta poikkeamisella ei kuitenkaan saa olla asiakkaansuojaa heikentäviä vaikutuksia. Sijoituspalveluyrityksen olisi arvioitava säännöllisesti hajauttamisvaatimuksesta poikkeamisen perusteiden täyttymistä ja osoitettava Finanssivalvonnalle arvionsa perusteet.

Erilaisten oikeustoimien kirjo on suuri ja rahoitusmarkkinoiden kaltaisella nopeasti kehittyväällä alueella myös jossain määrin vaikeasti ennakoitavissa. Asiakkaan rahoitusvälineeseen kohdistuvia oikeuksia voidaan luovuttaa, kumota tai rasittaa. Voimassa olevan lain ilmaisu asiakkaan rahoitusvälineen panttaamisesta tai luovuttamisesta on tarpeettoman suppea, jonka vuoksi pykälän otsikko ehdotetaan muutettavan asiakkaan rahoitusvälineestä tai asiakasvaroihin kohdistuvista oikeuksista määräämiseksi. Säännökseen ehdotetaan lisättävän muu oikeudellinen määrääminen panttauksen tai luovuttamisen lisäksi.

Keskeisen ehdotus asiakasvarojen säilyttämisestä koskevassa sääntelyssä olisi kokonaan uusi säännös omistusoikeuden siirtävistä järjestelyistä. Omistusoikeuden siirtävä järjestely poikkeaa merkittäväällä tavalla esimerkiksi panttauksesta, jossa omistusoikeus säilyy vakuudenanta-

jalla. Omistusoikeuden siirtävä vakuus heikentää siten asiakkaansuojaa, jolloin sijoituspalveluyrityksen velvollisuutena olisi esityksen mukaan tarjota asiakkaalleen ensisijaisesti muita vakuusvaihtoehtoja. MIFID II:n 16 artiklan 10 kohdan säännös kieltää omistusoikeuden siirtävien rahoitusvakuusjärjestelyjen tekemisen ei-ammattimaisten sijoittajien kanssa. MIFID II:n 16 artiklan 11 kohta mahdollistaa kuitenkin kansallisen lisäsääntelyn antamisen. Kansallisten lisävaatimusten vaatimusten on oltava objektiivisesti perusteltuja ja oikeasuhteisia, ja niissä on otettava huomioon kyseisen jäsenvaltion markkinarakenteen kannalta erityisen tärkeät sijoittajansuojaa tai markkinoiden eheyttä koskevat erityisriskit, kun sijoituspalveluyritykset suojaavat asiakkaan varoja.

Omistusoikeuden siirtoon perustuvista vakuuksista säädetään rahoitusvakuuslaissa (11/2004). Rahoitusvakuuslakia ei kuitenkaan sovelleta luonnollisen henkilöön. Tämä tarkoittaisi sitä, että tilanteessa, jossa luonnollinen henkilö haluaisi tulla luokitelluksi ammattimaiseksi asiakkaaksi, hänen antamaansa vakuuteen ei sovelleta rahoitusvakuuslain säännöksiä. Myöskään sijoituspalvelulain asiakasvarojen suojaamista koskevat säännökset eivät tulisi sovellettaviksi, sillä kyse on saatavasta eikä asiakasvaroista.

Luonnollinen henkilö on aina erityisen suojan tarpeessa suhteessa sijoituspalveluyritykseen. Tilanne, jossa ammattimaiseksi henkilöksi luokiteltu luonnollinen henkilö olisi omistusoikeuden siirtävän järjestelyn oikeudellisen sitovuuden kannalta rahoitusvakuuslain soveltamisalaan kuuluvaa sijoittajaa huomommassa asemassa, ei ole perusteltavissa.

Yllä kuvatun johdosta kansallinen lisäsääntelymahdollisuus ehdotetaan käytettävän, jolloin omistusoikeuden siirtävät järjestelyt olisivat kiellettyjä myös ammattimaisten asiakkaiden osalta tilanteessa, jossa rahoitusvakuuslaki ei tule sovellettavaksi.

Lisäksi 9 luvussa ehdotetaan säädettävän sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuudesta Finanssivalvonnalle ja muille viranomaisille muun muassa asiakkaan lukuun säilytettävistä asiakasvaroista, asiakkaiden rahavarojen ulkopuolisesta säilyttäjästä, säilyttämiseen käytettävistä tileistä ja säilyttämiseksi tehdyistä sopimuksista sekä mahdollisista ulkoistetuista palveluista sekä ulkoistetun palvelun tarjoajasta.

Kaupparaportointi

Voimassa olevan arvopaperimarkkinalain kaupparaportointia koskevat säännökset ehdotetaan siirrettävän sijoituspalvelulakiin, jossa viitattaisiin MIFIR:n 26 artiklaan.

Seuraamukset

Direktiivin edellyttämät hallinnolliset seuraamusäännökset ehdotetaan sisällytettävän lain 15 lukuun.

Nykyisen sijoituspalvelulain säännös sijoituspalvelurikoksena rangaistavista teoista ehdotetaan säilytettävän sisällöltään ennallaan. Vastaavasti lain nykyinen rangaistussäännös salassapitovelvollisuuden rikkomisesta sekä laittomasta varojen jakamisesta ehdotetaan pidettävän voimassa. Kyseisten tekojen moitittavuuden vuoksi ne ehdotetaan säilytettävän kriminalisoina.

Kaikki nykyisten rangaistussäännösten teot ja laiminlyönnit voivat kohdistua useisiin eri henkilöihin ja aiheuttaa laajamittaista taloudellista vahinkoa. Ne ovat myös omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta sijoituspalveluyritysten ja arvopaperimarkkinoiden toimintaan. Rangaistavien tekojen rikosoikeudellista luonnetta voidaan puoltaa lisäksi sillä, että niissä ei

pääsääntöisesti rajoiteta tekijöinä kysymykseen tulevien henkilöiden piiriä. Tekoon voivat syyllistyä ketkä tahansa henkilöt, eivätkä pelkästään Finanssivalvonnan valvottavat tai muut finanssimarkkinoilla toimivat, joihin kohdistuvat Finanssivalvonnan toimivaltuudet ovat yleisesti laajemmat. Kyseisten tekojen säilyessä kriminalisoituina, voisivat myös poliisiviranomaiset tarvittaessa riittävän tehokkaasti selvittää kyseisiä rikoksia.

Sijoituspalvelulain 16 luvun 4 §:n nykyinen rangaistussäännös sijoituspalveluyrityksen varojen jakamista koskevien säännösten rikkomisesta perustuu luottolaitosdirektiivin 67 artiklan 1 kohdan n alakohtaan sekä kyseisen direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä suoritettuun kansalliseen harkintaan.

Sijoituspalvelurikoksena säädettyjen tekojen osalta ehdotetaan, että rikosoikeudellisen seuraamuksen lisäksi oikeushenkilölle voitaisiin määrätä samasta teosta myös hallinnollinen seuraamusmaksu siltä osin kuin kyseiset teot sisältyvät myös seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan. Tätä perustellaan sillä, että direktiivi edellyttää seuraamusten säätämistä sekä oikeushenkilöille että luonnollisille henkilöille.

3.2.2 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

Nykyinen kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettu laki ehdotetaan kumottavan ja korvattavan uudella samannimisellä lailla.

Pörssin toiminta

Voimassa olevan lain 2 lukuun sisältyvät säännökset pörssitoiminnasta ryhmiteltäisiin uudessa laissa kahteen eri lukuun. Luvussa 2 säädettäisiin säännellyn markkinan ylläpitämisestä, kuten pörssin toimilupaa, hallintoa ja toimintaa koskevista vaatimuksista. Kyseisessä luvussa ehdotetaan säädettävän direktiivin mukaisesti nykyistä laajemmista ja yksityiskohtaisemmista pörssin johdon kokoonpanoa ja ajankäyttöä sekä pörssin hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevista vaatimuksista. Lisäksi pörssiä ehdotetaan pidettävän direktiivin tarkoittamalla tavalla kokonsa, sisäisen organisaationsa sekä toimintansa luonteen, laajuuden ja monimuotoisuuden suhteen merkittävä, minkä vuoksi lukuun sisältyisi myös pitkälti luottolaitostoiminnasta annetun lain säännöksiä vastaava vaatimus myös pörssin nimitysvaliokunnasta.

Lain 3 luvussa säädettäisiin säännellyn markkinan toiminnan järjestämisestä. Toiminnan järjestämistä koskevia säännöksiä täsmennettäisiin monilta osin vastaamaan direktiiviä. Pörssin olisi osana valvontatehtäväänsä huolehdittava siitä, että se ilmoittaa Finanssivalvonnalle tavanomaisesta poikkeavasta kaupankäynnistä ja menettelystä, joka on vastoin lakia tai pörssin sääntöjä, jossa on kyse rahoitusvälineeseen liittyvästä järjestelmän toimintahäiriöstä tai joka voi olla vastoin markkinoiden väärinkäyttö -asetuksen säännöksiä. Finanssivalvonnan olisi ilmoitettava tiedot edelleen muille Finanssivalvontaa vastaaville viranomaisille.

Pörssin tilintarkastusta koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tilintarkastajan olisi ilmoitettava Finanssivalvonnalle, jos hän havaitsee päätöksen tai seikan, joka voi olennaisesti rikkoa lakia, pörssin toimiluvan edellytyksiä tai vaikuttaa sen toiminnan jatkuvuuteen taikka johtaa ehdolliseen tai kielteiseen lausuntoon tilintarkastuskertomuksessa.

Lukuun lisättäisiin uusi pykälä rikkomuksista ilmoittamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan pörssillä olisi oltava menettelytavat, joita noudattamalla sen palveluksessa olevat voisivat ilmoittaa sisäisesti riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta.

Rahoitusvälineellä käytävän kaupankäynnin lopettamista koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin siten, että laissa lueteltaisiin ne tilanteet, jolloin Finanssivalvonnan on edellytettävä toista Suomessa toimivaa markkinapaikkaa ja kauppojen sisäistä toteuttajaa lopettamaan kaupankäynti samalla rahoitusvälineellä.

Luvussa säädettäisiin markkinatakausta koskevasta kirjallisesta sopimuksesta pörssin ja kaupankäyntiosapuolen välillä. Säännös olisi uusi. Sopimuksessa olisi sovittava ainakin sitovista hintatarjouksista, likviditeetin tarjoamisesta ja muista pörssin järjestelmään osallistumiseen liittyvistä velvoitteista sekä hinnanalennuksesta tai muista kannustimista likviditeetin tarjoamiseksi, ja muista pörssin järjestelmään osallistumiseen liittyvistä oikeuksista.

Osana pörssin toiminnan järjestämistä 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi algoritmista kaupankäyntiä koskeva säännös. Pörssiä edellytettäisiin huolehtimaan siitä, että sillä on käytössään tehokkaat järjestelmät ja sisäiset menettelytavat, joilla varmistetaan, että pörssin kaupankäyntiosapuolet testaavat algoritmista kaupankäyntiä ja joilla ehkäistään ja hallinnoidaan algoritmisten kaupankäyntijärjestelmien aiheuttamaa poikkeavaa kaupankäyntiä.

Pörssi voisi sallia, että kaupankäyntiosapuolena oleva sijoituspalveluyritys tai luottolaitos tarjoaa suoran sähköisen pääsyn asiakkaalle. Pörssin olisi kuitenkin huolehdittava siitä, että asiakkaisiin, joilla on suora sähköinen pääsy sen järjestelmiin, sovelletaan asianmukaisia vaatimuksia.

Laissa säädettäisiin myös hinnanmuutosväleistä ja liiketoimintakellojen yhdenmukaistamisesta.

Pörssin olisi varauduttava järjestelmin ja sisäisin menettelytavoin siihen, että kaupankäynnin merkittävät toimintahäiriöt voidaan välttää. Pörssin olisi laadittava suunnitelma kaupankäynnin lyhytaikaisesta keskeyttämisestä.

Kaupankäynnin keskeyttämistä koskevaa säännöstä täsmennettäisiin. Finanssivalvonnan olisi pyydettävä muuta Suomessa toimivaa markkinapaikkaa ja kauppojen sisäistä toteuttajaa lopettamaan kaupankäynti samalla rahoitusvälineellä, jos kaupankäynnin lopettamisen syynä on epäily markkinoiden väärinkäytöstä, ostotarjous tai liikkeeseenlaskijasta tai rahoitusvälineestä ei ole julkistettu sisäpiirintietoa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisesti.

Lakiin lisättäisiin uusi säännös pörssin perimistä maksuista. Maksujen olisi oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä ja pörssin olisi huolehdittava siitä, että tiedot maksujen määräytymisperusteista ovat julkisesti saatavilla. Laissa säädettäisiin erikseen, milloin pörssi voi periä korkeampia maksuja.

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäminen

Voimassa olevan lain monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä koskevat säännökset täydentyisivät organisoidun kaupankäynnin järjestämisen säännöksillä. Direktiivin mukaisesti säänneltäisiin kumpaakin yhteisesti koskevista velvoitteista sekä näiden lisäksi erityisesti kumpaankin erikseen kohdistetuista velvoitteista. Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjällä on velvollisuus laatia avoimet ja syrjimättömät säännöt kaupankäyntiosapuoleksi tai järjestelmään pääsyksi sekä kauppojen toteuttamiseen järjestelmässä. Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän osalta sääntöjen vaatimukset rinnastuvat säännellyn markkinan sääntöihin.

Pk-yritysten kasvumarkkinat

Ehdotettuun 6 lukuun sisältyisivät uudet pk-yritysten kasvumarkkinoita koskevat säännökset. Kyseisessä luvussa säädettäisiin monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän oikeudesta pyytää Finanssivalvonnalta monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän rekisteröimistä direktiivin tarkoittamaksi pk-yritysten kasvumarkkinaksi sekä pk-yrityksen kasvumarkkinana koskevista vaatimuksista.

Läpinäkyvyysvaatimukset

Voimassa olevan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyyttä koskevat säännökset kumoutuvat MIFIR-asetuksen tultua sovellettavaksi 2018 alusta lukien. Rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyysvaatimuksista säädetään MIFIR:n II—IV osastoissa, jolloin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5—7 luvut ehdotetaan kumottavaksi lukuun ottamatta muutamaa pykälää, joiden kohdalla kansallista sääntelyä on vielä mahdollista antaa.

Lain 7 luvussa ehdotetaan säädettävän kauppojen sisäisen toteuttajan ilmoitusvelvollisuudesta sekä Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä kauppojen sisäisen toteuttajan keskeyttämään sisäisen toteuttamisen rahoitusvälineellä enintään kymmeneksi perättäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan. Lisäksi Finanssivalvonnalle ehdotetaan oikeutta kieltää kauppojen sisäistä toteuttajaa järjestämästä sisäistä toteuttamista rahoitusvälineellä, jos kaupankäynnissä tai rahoitusvälineitä koskevassa tiedonantovelvollisuudessa toimitaan olennaisesti vastoin lakia tai jos kieltämiseen on muu erityisen painava syy.

Lisäksi lain 7 lukuun ehdotetaan säännöksiä, joiden nojalla kauppapaikkojen on julkistettava yleisölle viikoittain tiedot ylläpitämänsä kaupankäynnin kohteena olevien hyödykejohdannaisien positioista ja päästöoikeuksien positioista tai niiden johdannaisten kaupankäynnistä. Hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisten kauppapaikan ulkopuolella kauppaa käyvän sijoituspalveluyrityksen olisi toimitettava Finanssivalvonnalle tai kyseisen rahoitusvälineen osalta toimivaltaiselle viranomaiselle päivittäin tiedot johdannaisspositioistaan.

Raportointipalvelut

MIFID II:n soveltamisalaan on lisätty raportointipalvelujen tarjoajat. Direktiivin V osaston raportointipalveluja koskevat säännökset ehdotetaan pantavaksi täytäntöön kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi raportointipalvelua ja raportointipalvelun tarjoajaa, hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajaa, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajaa ja hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajaa koskevat määritelmät sekä ulkomaista ETA-raportointipalvelun tarjoajaa koskeva määritelmä.

Lain 8 luvussa ehdotetaan pantavaksi täytäntöön direktiivin V osaston säännökset raportointipalvelujen tarjoajien toimilupamenettelystä. Laissa säädettäisiin raportointipalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuudesta, toimilupamenettelystä, toimiluvan peruuttamisesta ja raportointipalvelujen tarjoajan johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimuksista. Lisäksi laissa säädettäisiin oikeudesta tarjota raportointipalveluja muun luvan nojalla.

Lain 9 luvussa ehdotetaan pantavaksi täytäntöön direktiivin V osaston säännökset hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajan, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan ja hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista.

Hyväksytyn julkistamisjärjestelyn tarjoajan olisi järjestettävä toimintansa siten, että se voi julkaista MIFIR:n 20 ja 21 artiklassa tarkoitetut tiedot niin reaaliaikaisesti kuin se olisi teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot olisi annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi ja tietojen olisi oltava yhdisteltävissä toisilta tarjoajilta saataviin, vastaaviin tietoihin. Toimijalla olisi oltava hallintojärjestelyt eturistiriitatilanteiden välttämiseksi asiakkaidensa kanssa sekä käytössään järjestelmät, joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja ehkäistä julkistettavien tietojen turmeltuminen ja luvaton käyttö sekä estää tietojen vuotaminen ennen julkistamista.

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan olisi ehdotetun säännöksen mukaan järjestettävä toimintansa siten, että se voi kerätä ja konsolidoida jatkuvaksi sähköiseksi tietovirraksi MIFIR:n 6 ja 20 artiklassa tarkoitetut tiedot sekä asettaa ne yleisön saataville niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot olisi annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen. Tiedot on annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi ja sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti. Eturistiriitoja ja turvajärjestelyjä koskevat säännökset vastaisivat hyväksytylle julkistamisjärjestelyn tarjoajalle ehdotettuja säännöksiä.

Ehdotettujen säännösten mukaan hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajan olisi järjestettävä toimintansa siten, että kauppaportointitiedot voidaan ilmoittaa mahdollisimman nopeasti ja viimeistään liiketoimen toteuttamispäivää seuraavan työpäivän aikana Finanssivalvonnalle. Palvelun tarjoajalla olisi lisäksi oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla se voisi tehokkaasti tarkistaa liiketoimia koskevien ilmoitusten täydellisyyden sekä mahdolliset puutteet tai ilmeiset virheet. Eturistiriitoja ja turvajärjestelyjä koskevat säännökset vastaisivat hyväksytylle julkistamisjärjestelyn tarjoajalle ehdotettuja säännöksiä.

Rikkomisista ilmoittamista koskeva direktiivin 73 artiklan 2 kohdan mukainen velvoite ehdotetaan ulotettavan myös raportointipalveluiden tarjoajiin sekä markkinoiden ylläpitäjiin ja kaupankäynnin järjestäjiin.

Seuraamukset

Direktiivin edellyttämät hallinnolliset seuraamussäännökset ehdotetaan sisällytettävän lain 12 lukuun.

Nykyisen lain 13 luvun 2 §:n rangaistussäännöksen kriminalisoinnit luvattoman kaupankäynnin järjestämisestä rahoitusvälineillä ehdotetaan pidettävän voimassa. Nykyisen rangaistussäännöksen kriminalisointeja vastaavasti pykälässä ehdotetaan lisäksi kriminalisoitavan organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäminen sekä raportointipalvelun tarjoaminen ilman asianmukaista toimilupaa. Vastaavasti lain nykyinen rangaistussäännös salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ehdotetaan pidettävän voimassa. Kyseisten tekojen moitittavuuden vuoksi ne ehdotetaan säilytettävän kriminalisoinnina.

Kaikki nykyisten, kuten myös ehdotettujen rangaistussäännösten teot ja laiminlyönnit voivat kohdistua useisiin eri henkilöihin ja aiheuttaa laajamittaista taloudellista vahinkoa. Ne ovat myös omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta sijoituspalveluyritysten, kaupankäyntijärjestelmien ylläpitäjien ja arvopaperimarkkinoiden toimintaan. Rangaistavien tekojen rikosoikeudellista luonnetta voidaan puoltaa lisäksi sillä, että niissä ei pääsääntöisesti rajoiteta teki-jöinä kysymykseen tulevien henkilöiden piiriä. Tekoon voivat syllistyä ketkä tahansa henkilöt, eivätkä pelkästään Finanssivalvonnan valvottavat tai muut finanssimarkkinoilla toimivat, joihin kohdistuvat Finanssivalvonnan toimivaltuudet ovat yleisesti laajemmat. Kyseisten teko-

jen säilyessä kriminalisoituina, voisivat myös poliisiviranomaiset tarvittaessa riittävän tehokkaasti selvittää kyseisiä rikoksia.

Luvattomana kaupankäynnin järjestämisenä ja raportointipalvelun tarjoamisena säädettyjen tekojen osalta ehdotetaan, että rikosoikeudellisen seuraamuksen lisäksi oikeushenkilölle voitaisiin määrätä samasta teosta myös hallinnollinen seuraamusmaksu siltä osin kuin kyseiset teot sisältyvät myös seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan. Tätä perustellaan sillä, että direktiivi edellyttää seuraamusten säätämistä sekä oikeushenkilöille että luonnollisille henkilöille.

3.2.3 Laki Finanssivalvonnasta

Valvontavaltuudet ja seuraamukset

Finanssivalvonta toimisi MIFID II:ssa ja MIFIR:ssä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Finanssivalvonta valvoisi MIFIR:n säännösten noudattamista ja käyttäisi siinä määriteltyjä toimivaltaisen viranomaisen valtuuksia. Finanssivalvonta muun muassa valvoisi MIFIR 39 artiklan 3 kohdan mukaisesti Suomessa tai Suomesta käsin markkinoitavien, jaeltavien tai myytävien rahoitusvälineiden ja strukturoitujen talletusten markkinointia. Finanssivalvonta voisi myös käyttää MIFIR:n 42 artiklassa määriteltyjä tuoteinterventiotomia.

Finanssivalvonnasta annetun lain 37 c §:ssä ehdotetaan direktiivin 69 artiklan 2 kohdan j, o ja p alakohtaan perustuen säädettävän Finanssivalvonnan valtuudesta hyödykejohdannaispositioiden valvontaan. Lisäksi hyödykejohdannaispositioiden valvonnasta ehdotetaan säänneltävän kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 3 §:ssä.

Direktiivin edellyttämät hallinnolliset seuraamus säännökset ehdotetaan sisällytettävän sijoituspalvelulain 15 lukuun ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 12 lukuun. Finanssivalvonnasta annettuun lakiin tehtäisiin direktiivin edellyttämät muutokset seuraamusmaksun enimmäismääristä. Direktiivin edellyttämiä seuraamusmaksun korkeampia enimmäismääriä ehdotetaan sovellettavan yhtä poikkeusta lukuun ottamatta vain direktiivin täytäntöönpanoon perustuviin rikkomuksiin.

Finanssivalvonta ei tekisi enää esitystä yli yhden miljoonan euron seuraamusmaksun määräämisestä markkinaoikeuteen vaan määräisi kaikki seuraamusmaksut itse. Lisäksi muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätöksistä yhtenäistettäisiin siten, että valitustuomioistuimena toimisi myös hallinnollisia seuraamuksia koskevissa asioissa hallinto-oikeus.

Lisäksi lakiin ehdotetaan uusia säännöksiä yhteisen seuraamusmaksun määräämisestä sekä hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä yritysjärjestelytilanteessa.

Lain 28 §:ään lisätään uusi valtuus määrätä pysyvä toimintakielto sijoituspalveluyrityksen johdotehtävissä toimimiselle toistuvien vakavien rikkomisten tapauksissa. Lisäksi lakiin lisätään uusi 28 b § valtuudesta määrätä sijoituspalveluyritykselle määräaikainen kielto olla säänneltyjen markkinoiden tai monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien jäsen tai osapuoli tai organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien asiakas.

Lakiin sisältyviä säännöksiä yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta Energiaviraston kanssa sekä Finanssivalvonnan omistajavalvontaan ja toimeenpanokieltoon liittyviä toimivaltuuksia ehdotetaan täsmennettävän nykyisestä.

3.2.4 Joukkorahoituslaki

Joukkorahoituslain soveltamisala- rekisteröitymis- ja asiakkaansuojasäännöksiä ehdotetaan muutettavan siten, että ne vastaavat MIFID II:n 3 artiklan edellyttämiä säännöksiä. Direktiivin edellyttämät toimilupa-, menettelytapa- ja toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset ehdotetaan ulotettavan sovellettavaksi sellaiseen laissa tarkoitettuun joukkorahoituksen välitykseen, jossa on kyse MIFID II:n 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta siirtokelpoisiin arvopapereihin ja yhteissijoitusyritysten osuuksiin kohdistuvasta toimeksiantojen vastaanottamisesta ja välittämisestä. Nykyisen lain edellyttämä rekisteröitymisvaatimus ehdotetaan kyseisten toimijoiden osalta muutettavan direktiivin mukaisesti toimilupavaatimukseksi. Hallitusohjelman mukaisesti esityksessä ei ehdoteta direktiivin vähimmäisvaatimuksia ylittävää kansallista lisäsääntelyä.

Lainamuotoiseen joukkorahoitukseen sekä muilla kuin rahoitusvälineillä (siirtokelvottomat arvopaperit) tapahtuvaan sijoitusmuotoiseen joukkorahoitukseen ehdotetaan edelleen soveltuvan joukkorahoituslain kevyemmän sääntelyregiimin säännökset ilman, että kyseisessä toiminnassa olisi tarve noudattaa MIFID II:n 3 artiklaan perustuvia sijoituspalvelulain säännöksiä. Tältäkin osin esityksessä ei ehdoteta direktiiviin perustumatonta kansallista lisäsääntelyä.

Lisäksi joukkorahoituslain soveltamisalasäännöksiä ehdotetaan selkeytettävän. Tällä pyritään välttämään lain säännösten ristiriitaisuus EU-sääntelyyn perustuvien sijoituspalvelulain säännösten kanssa.

3.3 Toteuttamisvaihtoehdot ja kansallinen lisäsääntely

3.3.1 Asiakasvarojen säilyttäminen

Kansallinen lisäsääntelymahdollisuus omistusoikeuden siirtävien järjestelyjen rajoittamiseksi voitaisiin myös jättää käyttämättä. Tällöin tilanteessa, jossa luonnollinen henkilö haluaisi tulla luokitelluksi ammattimaiseksi asiakkaaksi, hänen antamaansa vakuuteen ei sovellettaisi rahoitusvakuuslain säännöksiä, sillä rahoitusvakuuslakia ei koskaan sovelleta luonnollisen henkilön. Myöskään sijoituspalvelulain asiakasvarojen suojaamista koskevat säännökset eivät tulisi sovellettaviksi, sillä kyse on saatavasta eikä asiakasvaroista. Luonnollinen henkilö olisi siten tekemänsä järjestelyn oikeudellisen sitovuuden kannalta rahoitusvakuuslain soveltamisalaan kuuluvaa yhteisösijoittajaa huonommassa asemassa.

3.3.2 Julkiset sisäpiirirekisterit

Tausta

Tiettyjen markkinaosapuolten, kuten sijoituspalveluyritysten, rahastoyhtiöiden, pörssin ja arvopaperikeskuksen sisäpiiriläisten omistusten julkisuutta lisättiin vuonna 1996 säätämällä kyseisiä osapuolia koskeva velvollisuus ylläpitää julkisia sisäpiirirekistereitä. Tämä johtui osin siitä, että samassa yhteydessä sijoituspalveluyritysten palveluksessa olevia sisäpiiriläisiä koskeneesta kaupankäyntirajoituksesta luovuttiin. Kyseinen laissa säädetty kaupankäyntirajoitus kielsi sisäpiiriläisten vastakkaissuuntaiset kaupat kuuden kuukauden pituisena ajanjaksona (niin sanottu lyhyen kaupan kieltö). Nykyisin kyseinen lyhyen kaupan kieltö sisältyy itsesääntelyyn (Finanssialan Keskusliiton sijoituspalvelua tarjoavien jäsenyhteisöjen kaupankäyntiohje). Kiellon pituus on yksi kuukausi.

Omistuksen julkisuuden lisäämistä perusteltiin sisäpiirikaupankäynnin valvonnan vaikeudella ja sisäpiirikauppojen ehkäisyllä. Sääntelyn tavoitteena oli edistää markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta sisäpiiriläisten ja heidän lähipiirinsä kaupankäynnin julkisuudella.

Julkisuus toteutettiin käytännössä siten, että sisäpiirirekisteriä ylläpitävät yhteisöt pitävät rekisterin tiedot yleisön nähtävillä joko omassa toimipaikassaan tai arvopaperikeskuksessa (Euroclear Finland Oy). Jokaisella on oikeus vaivattomasti tutustua rekistereihin ja saada niistä kulujen korvaamista vastaan otteita ja jäljennöksiä.

Kansallisen sääntelyn suhde MIFID II:n henkilökohtaisia liiketoimia koskevaan sääntelyyn

Kyseisiä markkinaosapuolia koskeva velvoite julkisen sisäpiirirekisterin ylläpitoon on kansallista sääntelyä, eikä se perustuu EU-sääntelyyn. MIFID II ei myöskään sisällä säännöksiä julkisesta sisäpiirirekisteristä. MIFID II asettaa sen sijaan sijoituspalveluyrityksille velvollisuuden estää vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden ryhtymisen henkilökohtaisiin liiketoimiin (arvopaperikaupat omaan ja lähipiiriin lukuun), jos siitä voi aiheutua eturistiriita tai, jos kyseisellä henkilöllä on sisäpiirintietoa taikka muuta luottamuksellista tietoa. Sijoituspalveluyrityksen on myös säilytettävä tiedot kyseisten henkilöiden toteuttamista henkilökohtaisista liiketoimista. MIFID II:n nojalla annettu komission delegoitu asetus sisältää MIFID I:tä vastaavat säännökset henkilökohtaisista liiketoimista.

Vastaavista henkilökohtaisia liiketoimia koskevista velvollisuuksista säädetään myös UCITS IV -direktiivissä sekä AIFM-direktiivissä, jotka on kansallisesti toimeen pantu sijoitusrahastolakiin ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin. Henkilökohtaisia liiketoimia koskevat velvollisuudet on Suomessa implementoitu kuitenkin kyseisten direktiivien velvoitteita laajemmin, sillä ne koskevat sijoituspalveluyritysten ohella myös pörssiä sekä arvopaperikeskusta.

Henkilökohtaisia liiketoimia koskevat säännökset ovat joiltain osin päällekkäisiä julkista sisäpiirirekisteriä koskevien säännösten kanssa. Molempiin sisältyy rekisterinpito- ja tietojen säilyttämisvelvoite. Henkilökohtaisia liiketoimia koskeva sääntely kohdistuu sijoituspalvelulaissa määriteltyihin vaikuttavassa asemassa oleviin henkilöihin, joka on henkilöolottuvuudeltaan laajempi kuin sisäpiiriläisen määritelmä. Vaikuttavassa asemassa oleviin henkilöihin kuuluvat esimerkiksi kaikki sijoituspalveluita tarjoavat henkilöt. Henkilökohtaisia liiketoimia koskeva sääntely soveltuu myös laajempaan joukkoon rahoitusvälineitä kuin sisäpiirirekisterivelvollisuus. Merkittävimpana erona on kuitenkin se, että henkilökohtaisia liiketoimia koskevat tiedot eivät ole julkisia.

Komission tulkinta

MIFID I:n implementoinnin yhteydessä komissio antoi Suomelle tulkinnan, jonka mukaan julkisen sisäpiirirekisterin säännöksiä ei voida ulottaa ulkomaisiin sijoituspalveluyrityksiin (ml. sivuliikkeet), koska se ei perustu direktiiviin. Komissio kuitenkin hyväksyi sen, että sääntely kohdistetaan kotimaisiin toimijoihin Suomen esittämin perusteluin. Suomi perusteli kansallista sääntelyään muun muassa sillä, että pörssiyhtiöiden ohella sijoituspalveluyritysten sisäpiiriin kuuluvien henkilöiden omistuksen julkisuudella on Suomessa pitkä perinne. Sääntelyn säilyttämistä MIFID I:n implementoinnin yhteydessä puollettiin myös Suomessa vallitsevalla yleisellä laajalla julkisuusperiaatteella, jonka mukaan kaiken omistuksen on oltava julkista.

Suomalainen sääntely on tästä syystä ollut tiukempaa kotimaisille sijoituspalveluyrityksille kuin ulkomaisille toimijoille. Kotimainen lisäsääntely on aiheuttanut toimijoille kustannustaakkaa ja hallinnollista rasitetta, jota ulkomaisilla kilpailijoilla ei ole.

MIFID II -sääntely vastaa tältä osin aiempaa MIFID I -sääntelyä. MIFID II:n 16 artiklan 11 kohdan 5 alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat edelleen pitää voimassa lisävaatimuksia, edellyttäen että niistä on ilmoitettu komissiolle direktiivin 2006/73/EY 4 artiklan mukaisesti ennen 2 päivänä heinäkuuta 2014 ja että kyseisessä artiklassa vahvistetut edellytykset täyttyvät. Suomi on tehnyt kyseisen ilmoituksen komissiolle 4 päivänä joulukuuta 2007. Kyseisessä artiklassa tarkoitettujen edellytysten (vaatimusten oikeasuhteisuus ja merkittävyys Suomen markkinarakenteen kannalta) voidaan Suomen komissiolle tekemässä ilmoituksessa kerrotuin tavoin katsoa edelleen täyttyvän.

Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksessa (AMLKU) työryhmä ehdotti jo vuonna 2011, että kyseisiä markkinaosapuolia koskeva julkisen sisäpiirirekisterin ylläpitovelvollisuus kumottaisiin. Työryhmän ehdotus ei kuitenkaan lopulta toteutunut. Tähän vaikutti hallitusohjelman kirjaus, missä pidettiin tärkeänä arvopaperimarkkinoiden omistuksen julkisuuden ja läpinäkyvyyden säilyttämistä vähintään nykytasolla. AMLKU:n yhteydessä markkinaosapuolille säädettiin lisäksi uusi vuosi-ilmoitusvelvollisuus sisäpiirirekisterisääntelyn säilyttämisen arviointia varten. Säännösten mukaan markkinaosapuolten oli toimitettava vuosittain Finanssivalvonnalle selvitys sisäpiirirekisterin ylläpidon järjestämisestä, sisäpiiriläisten ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta ja siitä, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty, jos annettuja säännöksiä, määräyksiä tai ohjeita ei ole noudatettu. Tarkoituksena oli yhtäältä tehostaa sisäpiirirekisterin valvontaa ja toisaalta saada selvitystä sisäpiirirekisterin toiminnasta ja käyttötarpeesta. Vastaava vuosi-ilmoitusvelvollisuus kohdistui henkilökohtaisten liiketoimien valvontaa koskeviin säännöksiin. Sisäpiirirekisteriä koskevat säännökset oli tarkoitus ottaa uudelleen arvioinnin kohteeksi MIFID II:n implementoinnin yhteydessä. Tätä varten Finanssivalvonta veloitettiin kokoamaan saamistaan selvityksistä yhteenvedo.

Johtopäätökset

Esityksessä ehdotetaan, että markkinaosapuolten on nykyistä sääntelyä vastaten ylläpidettävä sisäpiiriläisten ilmoitusvelvollisuuteen perustuvia julkisia sisäpiirirekistereitä. Sisäpiirirekisterien säilyttämistä puoltavat useat seikat. Ensinnäkin julkiset sisäpiirirekisterit ja niihin kohdistettava laajan yleisön valvonta ovat omiaan ehkäisemään sisäpiirintiedon väärinkäyttöä. Sisäpiiriläisten ja heidän lähipiirinsä omistuksen ja kaupankäynnin läpinäkyvyyden edistäminen parantavat laajan yleisön markkinoita kohtaan tuntemaa luottamusta. Sisäpiirin ja heidän lähipiirinsä omistuksen ja kaupankäynnin julkisuutta turvaavat julkiset sisäpiirirekisterit korvasivat aikanaan sisäpiiriläisille laissa säädetyn kaupankäyntirajoituksen.

Kyse on myös Suomessa jo pitkään - noin 20 vuotta - voimassa olleesta sääntelystä, jonka noudattamiseen markkinaosapuolet ovat tottuneet. Sisäpiirirekistereitä koskevasta sääntelystä ei myöskään aiheudu markkinaosapuolille merkittävää hallinnollista lisätaakkaa, koska osin vastaavan tyyppisiä veloitteita on joka tapauksessa noudatettava henkilökohtaisia liiketoimia koskevan sääntelyn osalta.

Lisäksi ehdotusta puoltaa sääntelyn yhdenmukaisuus työeläkevakuutusyhtiöitä, KEVA:a ja Valtion Eläkerahastoa koskevan vastaavan sisäpiirisääntelyn kanssa. Kyseisille yhtiöille ja niiden sisäpiiriläisille säädettiin markkinaosapuolia vastaava sisäpiirirekisteri- ja sisäpiiri-ilmoitusvelvollisuus vuonna 2015. Uudistus katsottiin tarpeelliseksi muun muassa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan avoimuuden ja läpinäkyvyyden toteuttamiseksi sekä markkinoiden puolueettomuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi. Kyseisillä yhtiöillä on muiden markkina-

osapuolten tavoin mahdollisuus saada haltuunsa markkinoita koskevaa sisäpiirintietoa osana säännönmukaista toimintaansa. Sisäpiirintiedon väärinkäytön ennaltaehkäisyn ja markkinoiden sisäpiiriläisten kaupankäynnin läpinäkyvyyden kannalta ei voida tehdä merkittävää eroa kyseisten tahojen kesken.

Sääntelyä ehdotetaan kuitenkin hallitusohjelman kirjausten mukaisesti nettomääräisesti vähennettävän, sillä sisäpiirirekistereitä ja henkilökohtaisia liiketoimia koskevat nykyiset vuosilmoitusvelvollisuudet ehdotetaan kumottavan. Kyseiset säännökset ovat kansallisia ja ne säädettiin väliaikaisessa tarkoituksessa sisäpiirirekisterivelvoitteiden säilyttämisen arviointia varten. Säännöksille ei enää ole tarvetta. Säännösten kumoaminen vähentäisi markkinaosapuolten hallinnollista taakkaa ja vapauttaisi Finanssivalvonnan resursseja tarkoituksenmukaisempaan markkinavalvontaan. Pörssiltä ja arvopaperikeskukselta ehdotetaan lisäksi poistettavan velvollisuus noudattaa henkilökohtaisten liiketoimien valvontaa koskevaa sääntelyä. Kyse on kansallisesta sääntelystä ja lisäksi se on osin päällekkäistä julkisia sisäpiirirekistereitä koskevan sääntelyn kanssa.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esitetyillä säännöksillä on suoria kustannusvaikutuksia sijoituspalveluyrityksille, sijoituspalveluita tarjoaville luottolaitoksille ja joillekin muille rahoitusmarkkinatoimijoille sekä epäsuoria vaikutuksia niiden asiakkaille, kuten kotitalouksille ja yrityksille.

4.1.1 Vaikutukset yrityksiin rahoitusmarkkinoilla

Esityksen sisältäessä rahoitusmarkkinoihin kohdistuvia säännöksiä sen merkittävimmät yritysvaikutukset keskittyvät rahoitusmarkkinoilla toimiviin yrityksiin. Esityksellä voi olla epäsuoria vaikutuksia yrityksiin, jotka toimivat edellä mainittujen rahoitusmarkkinatoimijoiden asiakkaina.

Kauppapaikat ja niiden ylläpitäjät

Kauppapaikoiksi luetaan säännelty markkina, monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä ja organisoitu kaupankäyntijärjestelmä. Suomessa sijaitsee yksi säännelty markkina Helsingin Pörssi ja yksi monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä Nasdaq Helsinki First North. Kummankin edellä mainitun markkinan ylläpitäjänä toimii Nasdaq Helsinki Oy. Organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien määrää ei tiedetä, koska ne tulevat ensimmäistä kertaa sääntelyn piiriin. Suomessa kauppapaikkojen ja niiden ylläpitäjien osalta vaikutukset keskittyvät pitkälti Nasdaq Helsinki Oy:öön.

Organisoidut kaupankäyntijärjestelmät koostuvat lähinnä niin kutsutuista *Broker Crossing Systems* -järjestelmistä ja elektronisista alustoista, joita Euroopan komissio arvioi vaikutusarvioissaan⁸ olevan parikymmentä Euroopassa, ja joista ainakin yhdeksällä harjoitetaan niin kutsuttua pimeää vaihdantaa eli toimeksiantojen ei-julkista täsmäyttämistä yhteensä noin 220 miljardin euron arvosta, joka vastaa arviolta seitsemää prosenttia kaikesta ETA-alueella tapahtuvasta vaihdannasta. Suomessa sijaitsevista organisoiduista kaupankäyntijärjestelmistä ei ole tietoa.

⁸ European Commission, 2011. *Impact Assessment. Directive and Regulation on Markets in Financial Instruments*. Saatavilla:

http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/isd/mifid/SEC_2011_1226_en.pdf

Ehdotetut säännökset parantavat oman pääoman ehtoisten kauppapaikkojen avoimuutta. Kaupankäynnin avoimuus lisääntyy myös, kun ehdotetut säännökset ohjaavat johdannais-, joukkovelkakirja-, strukturoitujen talletusten ja päästöoikeuksien kauppaa kauppapaikoilla käytäväksi. Kauppapaikkojen ja niiden ylläpitäjien on jatkossa lisättävä raportointiaan viranomaisille ja niiden on harjoitettava tehostetumpaa sisäistä valvontaa. Uudistus parantaa markkinoiden luotettavuutta etenkin niiden rahoitusvälineiden kohdalla, joilla käydään kauppa usealla eri kauppapaikalla. Muutosten seurauksena kauppapaikkojen ylläpitäjille tulee aiheutumaan järjestelmien päivittämisestä mittavia kustannuksia. Suomessa toimiva Nasdaq Helsinki Oy on osa suurempaa kansainvälistä Nasdaq-konsernia. Täten voidaan olettaa, että ainakin osa direktiivistä ja asetuksesta aiheutuvista ratkaisuisista ja toteutuksista tehdään konsernitasolla, jolloin yhtiö saa skaalaetuja ja kustannukset jakautuvat konsernin sisällä eri jäsenmaissa toimiviin yhtiöihin.

Konsolidoidut kauppätiedot -järjestelmän perustamisella voidaan parantaa kauppapaikkojen kilpailun edellytyksiä, koska asiakkaan näkökulmasta se tulee helpottamaan eri kauppapaikkojen vertailua. Säännellyn markkinan ja monenkeskisen markkinapaikan säännösten vahvemmalla yhtenäistämällä vähennetään kauppapaikkojen lainsäädännöstä aiheutuvia erilaisia piirteitä ja näin tuetaan kauppapaikkojen välistä tervettä kilpailua.

Kauppojen sisäiset toteuttajat ja kauppapaikoilla toimivat välittäjät

Teoriassa kauppojen sisäiset toteuttajat ja kauppapaikoilla toimivat välittäjät hyötyvät markkinoiden läpinäkymättömyydestä, koska silloin ne altistuvat vähemmän hintakilpailulle ja tällöin he voivat tienata ylisuuria tuottoja asiakkailtaan. Ehdotettujen uusien ja tiukentuneiden läpinäkyvyysvaatimusten odotetaan laskevan kauppojen sisäisten toteuttajien ja kauppapaikoilla toimivien välittäjien tuottoja.

Läpinäkyvyyden lisäämisen, esimerkiksi osakekauppojen julkistamisviiveen laskun, myötä laskevan kauppojen sisäisten toteuttajien ja kauppapaikoilla toimivien välittäjien halukkuus tarjota markkinoille likviditeettiä eli toimia markkinatakaajina pienenevät, koska niiden on vaikeampi realisoida yhtä korkeita tuottoja kuin ennen ja neutralisoida positioitaan suurien kauppojen jälkeen. Toisaalta läpinäkyvyys voi ainakin teoriassa parantaa kauppojen sisäisten toteuttajien ja kauppapaikoilla toimivien välittäjien kykyä jakaa riskejä, mikä alentaa positioiden neutralisointiin liittyviä kustannuksia.

Markkinatakaajilla on suuri merkitys etenkin pienten joukkovelkakirjamarkkinoiden jälkimarkkinoiden likviditeetin turvaamisella. Markkinatakaajat parantavat myös ensimarkkinoiden toimintaa, koska sijoittajat tietävät, että he voivat halutessaan myydä arvopaperit eteenpäin. Markkinatakaaja tarvitsee kuitenkin aikaa myydäkseen takaamansa arvopaperit eteenpäin tai suojataksaan positionsa johdannaisilla. Riskit markkinatakaajalle ovat myös suhteessa suuremmat pienillä markkinoilla kuin suurilla. Pienillä markkinoilla on helpompaa päätellä, mitä positioita kullakin toimijalla on.

Sijoituspalveluyritykset ja sijoituspalveluita tarjoavat luottolaitokset

Finanssivalvonnan valvottavat -luettelon mukaan Suomessa on perustettuna 62 sijoituspalveluyritystä, joista 55 tarjoavat sijoitusneuvontaa ja 41 tarjoavat omaisuudenhoitopalveluita. Näiden lisäksi Suomessa sijaitsee kolme ETA-valtion sijoituspalveluyritysten sivuliikettä. Lisäksi sijoituspalveluita voivat tarjota luottolaitokset. Suomessa on perustettuna 232 luottolaitosta, joista 173 ovat jäsenosuuspankkeja. Näiden lisäksi Suomessa sijaitsee 32 ETA-valtioiden luottolaitosten sivuliikettä.

Sijoituspalveluyrityksille ja sijoituspalveluita tarjoaville luottolaitoksille esitetään kannustin-, raportointi-, valvonta- ja tuotehallintamenettelytapamuutoksia, jotka parantaisivat sijoittajan-suojaa. Esimerkiksi kannustinkiellon käyttöönotto riippumattomassa sijoitusneuvonnassa ja salkunhoidossa auttaa vähentämään eturistiriitoja, mutta samalla edellyttää niitä tarjoavia sijoituspalveluyrityksiä muuttamaan liiketoimintamallejaan. Myös ehdotetut tuotehallintamenettelyvaatimukset ovat omiaan lisäämään kustannuksia sijoituspalveluiden tarjoajille, joilla ei ole vielä vastaavia menettelytapoja toiminnassa. Lisäksi ehdotettujen säännösten mukaan sijoituspalveluyrityksen on pidettävä huolta, että sen sijoitusneuvontaa tai sen oheispalveluita tarjoavalla henkilökunnalla on tarvittava tietämys ja pätevyys tehtävien laatuun ja laajuuteen nähden. Velvoitteiden määrän kasvattaminen aiheuttaa sijoituspalveluita tarjoaville yrityksille merkittäviä kustannuksia. Toisaalta ehdotettujen säännösten parantaessa sijoituspalveluita asiakkaan näkökulmasta sijoituspalveluiden kysyntä voi kasvaa.

Ehdotetut säännökset sisältävät myös tiukennuksia asiakasvarojen säilyttämiseen. Ehdotettujen säännösten myötä sijoituspalveluyritys saisi säilyttää samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä korkeintaan 20 prosenttia asiakasvaroista. Tämä voi sijoituspalveluita tarjoavalle toimijalle aiheuttaa kustannuksia asiakasvarojen säilyttämisestä, jos esimerkiksi ennen kaikki asiakasvarat on säilytetty konsernin sisällä. Ehdotetuista säännöksestä voidaan kuitenkin poiketa, jos se on valvontaviranomaisen mielestä perusteltua ottaen huomioon toiminnan luonne, laatu ja laajuus.

Uutena sääntelyn alle tulevat algoritmista kaupankäyntiä harjoittavat sijoituspalveluyritykset, joista osa harjoittaa huippunopeaa automaattista kaupankäyntiä (*high frequency trading*). Huippunopea automaattinen kaupankäynti vastaa komission vaikutusarvioinnin mukaan EU:ssa noin 20—40 prosenttia kaikesta vaihdannan arvosta. Huippunopeaa automaattista kaupankäyntiä harjoittavien yritysten toimintaa tullaan esitetyissä säännöksissä rajoittamaan. Tarvetta säännellä huippunopeaa automaattista kaupankäyntiä johtuu 6 päivänä heinäkuuta 2010 tapahtuneesta pörssiromahduksesta (*The Flash Crash*), jossa markkinoita manipuloitiin huippunopean automaattisen kaupankäynnin avulla.

Ehdotettujen säännösten mukaan markkinatakausstrategiaa noudattavien huippunopeaa automaattista kaupankäyntiä harjoittavien yritysten on kirjallisesti sitouduttava strategiaansa ja siihen, etteivät ne vetäydy äkillisesti markkinoilta. Toiminnan formalisointi ja sen luonteen ilmoittaminen viranomaisille aiheuttavat huippunopeaa automaattista kaupankäyntiä harjoittaville yrityksille lähinnä vaihtoehtokustannuksia, mutta samalla rahoitusjärjestelmän systemistä riskiä voidaan paremmin hallita.

Sijoittajat

Ehdotetut säännökset pyrkivät kokonaisuudessaan parantamaan markkinoiden tehokkuutta ohjaamalla joukkovelkakirjalainat ja tietyt johdannaiset OTC-markkinoilta kauppapaikoille, tekemällä sopimuskauppaa näkyväksi ja tehostamalla transaktioiden läpinäkyvyyttä.

Kotimaisiin osakkeisiin sijoittaa noin 840 000 sijoittajaa, joista suurin osa ovat kotitalouksia, joukkovelkakirjalainoihin 25 000 ja johdannaisiin 10 000 sijoittajaa. Kotimaiset toimijat omistavat noin puolet liikkeeseen lasketuista osakkeista ja noin neljä viidesosaa joukkovelkakirjoista.⁹

⁹ Osakkeenomistajien luvut perustuvat Euroclear Finlandin tammikuun 2017 tietoihin. Joukkovelkakirjojen ja johdannaisten luvut perustuvat seuraavaan kyselytutkimukseen: Keloharju ja Lehtinen, 2015.

Sijoittajat hyötyvät kasvaneesta ehdotettujen säännösten lisäämästä läpinäkyvyydestä, sillä he pystyvät tarkemmin vertailemaan eri arvopaperien hintoja, arvioimaan kauppapaikkoihin siirtymättömien OTC-tuotteiden käypää arvoa ja esimerkiksi epälikvidien joukkovelkakirjalainojen käypää arvoa. Myynti- ja ostohinnan välin asettaman kitkan pienenemisen myötä kaupankäyntimäärät voivat kasvaa, mikä lisää markkinoiden likviditeettiä. Lisäksi transaktioiden läpinäkyvyyden tehostaminen laskemalla osakekauppojen julkistamisviiveen yhteen minuuttiin parantaa osakkeiden listahintojen hinnanmuodostusmekanismia. Tällä on merkitystä varsinkin reaaliaikaista kauppaa tekeville sijoittajille.

Euroopan laajuisten konsolidoitujen kauppatietojen järjestelmän perustaminen vastaa sijoittajien edullisen markkinatiedon tarpeeseen. Eurooppalaiset sijoittajat joutuvat tällä hetkellä laskennallisesti maksamaan kymmenkertaisen summan USA:han nähden päästäkseen käsiksi vastaaviin konsolidoituihin kauppatietoihin. Järjestelmän käyttöönotto helpottaa sijoittajien ja liikkeeseenlaskijoiden Euroopan eri kauppapaikkojen vertailua, jolloin niiden välinen kilpailu lisääntyy johtaen sijoittajien arvopaperien liikkeeseenlaskukustannusten alenemiseen. Ehdotettujen säännösten mahdollistama kauppapaikkojen vertailu voisi edistää Euroopan sisämarkkinoilla rajat ylittävien sijoitusta.

Ehdotettujen säännösten vaikutus ammattimaisten sijoittajien kaupankäyntikustannuksiin eivät ole selkeitä. Kaupankäyntikustannukset saattavat hieman nousta, koska kauppaa edeltävät läpinäkyvyysvaatimukset edellyttävät hintojen tekemistä julkiseksi kaikille toimijoille ja välittäjät voivat asettaa marginaalinsa luokassaan huonoimman asiakkaan mukaan. Vapautusten ulkopuolella ammattimaisten sijoittajien on jatkossa vaikeampi olla osallisena sopimus- tai täsmäytyskaupassa, joka on mahdollistanut näkyvää kauppaa edullisemmän kaupankäynnin. Julkisissa pörseissä tilauskirjan läpinäkyvyyden lisääminen tulee edelleen kasvattamaan ammattimaisten sijoittajien transaktiomenoja, koska suuren toimeksiannon kirjaaminen vaikuttaa markkinahintoihin ennen kaupan toteuttamista. Näin ollen markkinahinnat ehtivät kääntyä ammattimaisten sijoittajien positioita vastaan. Vapautusten käyttöä rajataan jatkossa volyymin ylärajaa koskevalla mekanismilla (*double volume cap mechanism*), mikä koskettaa nimenomaan vapautuksista hyötyviä ammattimaisia sijoittajia. Toisaalta parantunut läpinäkyvyys lisää ammattimaisten sijoittajien tietoutta hinnoista ja näin parantaa heidän neuvotteluasemaansa suhteessa välittäjiin, mikä voi osaltaan pienentää kaupankäyntikustannuksia.

Esitys parantaa monilta osin ei-ammattimaisten sijoittajien asemaa. Ei-ammattimaisten sijoittajien mahdollisuudet käydä sopimuskauppaa ovat olleet rajalliset. Julkistettujen kauppahintojen kattavuuden lisääminen parantaa ei-ammattimaisen sijoittajan tiedonsaantimahdollisuuksia sijoitusmarkkinoista ja vähentää tarvetta investoida kalliisiin erillisiin tietojärjestelmiin markkinan seuraamiseksi. Konsolidoitujen kauppatietojen tarjoaminen ilmaiseksi 15 minuutin viiveellä on merkittävä parannus tässä suhteessa. Tämän takia sijoittajapohja voi monipuolistua arvopapereissa, joista piensijoittajille ei ole aikaisemmin ollut tietoa.

Kustannusvaikutukset rahoitusmarkkinoille

Kustannusvaikutuksia on vaikeaa arvioida tarkkaan. Monet direktiivin ja asetuksen artiklojen tarkat määräykset on jätetty myöhemmin annettaviin komission delegoituihin säädöksiin, joiden tarkkoja säännöksiä ja niiden vaikutuksia ei tiedetä tai pystytä arvioimaan vielä. Direktiivi ja asetus kuitenkin sisältävät säännösten suuret linjat, joten jonkinlaisia arvioita pystytään esittämään.

Shareownership in Finland 2015. Saatavilla: http://finance.aalto.fi/en/midcom-serveattachmentguid-1e523e092369ef823e011e5acad6f9ed43a030c030c/shareownership_2015_r6_nointernetappendix.pdf

Komissio arvioi vaikutusarviossaan, että direktiivistä ja asetuksesta aiheutuvat toimeenpanokustannukset EU:n rahoitustoimialalle olisivat 512—732 miljoonaa euroa ja vuosittaiset säästösten noudattamiskustannukset 312—586 miljoonaa euroa. Komission vaikutusten arvioiden euromääräiset luvut ovat vuodelta 2009. Jos euromääräiset luvut päivitetään vuoden 2016 lopun hintatasolle, vastaavat luvut ovat 586—812 miljoonaa euroa ja 346—650 miljoonaa euroa. Komissio on laskenut, että toimeenpanokustannukset ovat 0,1 prosentista 0,15 prosenttiin ja vuosittaiset noudattamiskustannukset 0,06 prosentista 0,12 prosenttiin toimijoiden käyttökustannuksista. Komission kustannusarviot sisältävät myös hallinnollisen taakan kustannukset. Hallinnollisen taakan osuus toimeenpanokustannuksista on noin puolet ja vuosittaisista noudattamiskustannuksista vajaa kolmas osa. Kustannusarviossaan komissio on käyttänyt standardikustannusmallia (*the Standard Costs Model*) arvioidessaan toimialalle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Komission vaikutusarvioiden laskelmien avulla voidaan jyvittää suomalaiselle rahoitustoimialalle aiheutuvia kustannuksia. Jos tutkitaan Suomen rahoituslalle aiheutuvia kustannuksia soveltamalla komission arvioimia prosenttilukuja käyttökustannuksiin vuoden 2016 toimialan tilinpäätöksiin, suomalaiselle rahoitustoimialalle aiheutuisi arviolta toimeenpanokustannuksiksi 4,9—7,3 miljoonaa euroa ja vuosittaisiksi noudattamiskustannuksiksi 2,9—5,8 miljoonaa euroa.

Toinen tapa arvioida kustannuksia on jyvittää komission arviot toimialan yritysten määrän mukaan, koska jokainen soveltamisalaan kuuluva toimija joutuu muuttamaan toimintojaan ehdotettujen säännösten mukaisiksi. Komission vaikutusten arvioiden mukaan Suomessa sijaitsee noin neljä prosenttia kaikista EU:n luottolaitoksista ja sijoituspalveluyrityksistä, jolloin neljä prosenttia komission vaikutusarvioiden kustannuksista vuoden 2016 lopun hinnoilla on toimeenpanokustannuksiksi noin 22—31 miljoonaa euroa ja vuosittaisiksi noudattamiskustannuksiksi 13—25 miljoonaa euroa. Komission vaikutusarviossa jokainen jäsenosuuspankki on laskettu yksilönä, joiden monet toiminnot ovat kuitenkin yhdistettynä emoyhtiön kautta. Jos jäsenosuuspankit käsitellään yhtenä toimijana, niin tällöin Suomessa sijaitsevien pankkien ja sijoituspalveluyritysten osuus EU:sta on noin kaksi prosenttia. Tällöin vastaavat arviot toimeenpanokustannuksiksi on 12—17 miljoonaa euroa ja vuosittaisiksi noudattamiskustannuksiksi 7—14 miljoonaa euroa.

Lopullinen vaihteluväli toimeenpanokustannuksille arviolta on 4,9—31 miljoonaa euroa ja noudattamiskustannuksille 2,9—5,8 miljoonaa euroa.

Vaikutukset joukkorahoitustoimijoille

Joukkorahoituslakiin ehdotetuilla muutoksilla MIFID II 3 artiklan täytäntöönpanemiseksi ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Lain nykyiset rekisteröintivaatimukset ja asiakkaansuojavaatimukset vastaavat jo osin ehdotettuja säännöksiä. Direktiivin mukainen toimilupavelvoite sekä aikaisempaa laajemmat menettelytapavelvoitteet kuitenkin jossain määrin lisäävät joukkorahoituksen välittäjien kustannuksia. Toisaalta ehdotukset ovat omiaan vähentämään väärinkäytösriskejä, tehostamaan joukkorahoituksen välittäjien valvontaa, parantamaan sijoittajansuojaa, lisäämään toiminnan läpinäkyvyyttä ja siten edistämään joukkorahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja kilpailukykyä. Luotettava joukkorahoitusmarkkina on omiaan edistämään myös ulkomaisten sijoitusten ohjautumista suomalaisille joukkorahoitusmarkkinoille ja näin edistämään kotimaisen pk-sektorin kustannustehokasta rahoituksensaantia.

Joukkorahoitusta sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen toimiluvan nojalla tarjoaa Suomessa tällä hetkellä vain muutama toimija, eikä ehdotuksilla ole arvioitu olevan näihin vaikutusta. Rekisteröintiä on Finanssivalvonnalta hakenut kahdeksan joukkorahoituksen välittäjää,

joista suurin osa tarjoaa lainamuotoista joukkorahoitusta. Lainamuotoisen joukkorahoituksen järjestämiseen ei ehdotuksessa esitetä muutoksia, eikä lain muillakaan muutosehdotuksilla ole arvioitu olevan vaikutusta kyseisiin toimijoihin. Muutama rekisteröintiä hakenut toimija joutuu lakiehdotusten voimaantulua hakemaan toiminnalleen toimilupaa, mikäli haluaa tarjota sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välitystä. Näiden toimijoiden pitäisi maksaa rekisteröinti-vaatimuksen muuttuessa toimiluvaksi toimilupapäätöksestä 5 300 euroa Finanssivalvonnalle. Lisäksi näille toimijoille muutokset tarkoittaisivat myös joukkorahoituksen välittäjän Finanssivalvonnan valvontamaksun muuttuvan 2140 eurosta 1070 euroon, jonka lisäksi maksettavaksi tulisi 0,10 prosenttia yrityksen liikevaihdosta. Yrityksen liikevaihdon pitäisi olla 1 070 000 euroa, että uusi valvontamaksu vastaisi joukkorahoituksen välittäjän valvontamaksua.

Esityksessä ehdotettu säädösten täytäntöönpanomalli sekä MIFID II 3 artiklan täytäntöönpano ottaisi suhteellisuusperiaatteen mukaisesti huomioon pienimuotoisen sijoituspalvelun tarjoamisen, eikä kansallisesti ehdoteta hallitusohjelman mukaisesti säädettävän direktiivin vähimmäisvaatimukset ylittäviä lisävelvoitteita. Ehdotus on omiaan edistämään rahoitusmarkkinatoimijoiden monipuolistumista sekä sijoitusympäristön kehittämistä. Ehdotus turvaa myös joukkorahoituslain säilymisen mahdollisimman joustavana, sillä kyse olisi jatkossakin kansallisesta sääntelystä, lukuun ottamatta pakottavaan EU-sääntelyyn (MIFID II) perustuvia säännöksiä.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen on kuitenkin syytä seurata joukkorahoitusmarkkinoiden kehitystä ja arvioitava uuden sääntelyn vaikutuksia. Finanssivalvonnan valvontahavaintojen perusteella sekä muiden jäsenvaltioiden säädösympäristöstä saatujen kokemusten perusteella voidaan tällöin myös arvioida sääntelyssä mahdollisesti olevia puutteita, jotka edellyttäisivät direktiivin vaatimukset ylittävien kansallisten säännösten antamista.

Vaikutukset muihin yrityksiin

Ehdotetuilla säännöksillä ei ole suoria vaikutuksia muiden sektorien yrityksiin, mutta välillisiä vaikutuksia ehdotetuilla säännöksillä saattaa olla. Yritykset tarvitsevat usein liiketoimintaansa rahoitusta joko luottolaitoksista pankkilainoina tai rahoitusmarkkinoilta eri rahoitusinstrumenttien kautta. Näin rahoitusmarkkinasektorin lainsäädäntömuutoksilla voi olla myös vaikutusta muilla sektoreilla toimiviin yrityksiin. Ehdotetut säännökset tulevat parantamaan yritysten sijoittajansuojaa ja monipuolistavat yritysrahoituksen saatavuutta, mutta voivat nostaa yritysrahoituksen hintaa lyhyellä aikavälillä ehdotettujen säännösten kasvattaessa rahoitusmarkkinatoimijoiden kustannuksia. Jos ehdotetut säännökset kannustavat sijoittajia sijoittamaan enemmän rahoitusmarkkinoille, tämä toisaalta voi kasvattaa yrityksiin ohjautuvaa rahoitusta, mikä taas voi laskea yritysrahoituksen hintaa. Tarkkaa arviota, miten ehdotetut säännökset vaikuttavat koko tai yksittäisiin yrityssektoriin pitkällä aika välillä on vaikeaa antaa, koska vaikutukset riippuvat pitkälti markkinoiden reagoimisesta ehdotettuihin säännöksiin.

Useat yritykset toimivat arvopaperien liikkeeseenlaskijoina rahoitusmarkkinoilla. Ehdotettujen säännösten avulla kauppapaikkojen vertailumahdollisuus paranee liikkeeseenlaskijalle. Joukkolainamarkkinoiden hinnoittelun läpinäkyvyyden lisääntyminen ehdotettujen säännösten myötä auttaa myös yrityksiä, kun ne arvioivat sopivaa hintaa joukkolainansa liikkeeseenlaskulle.

Ehdotetuissa säännöksissä pk-yritysten rahoitusta ja kasvua pyritään edistämään kehittämällä ehdotettuja pk-yritysten kasvumarkkinoita. EU:n jäsenmaiden pk-yritysten kasvumarkkinoilla yritykset saisivat toimia kevennetyn menettelyn piirissä. Pk-yritysten kasvumarkkinoiden tarkoituksena on mahdollistaa pk-yritysten arvopaperien vaihdanta yli kasvumarkkinarajojen, mikä monipuolistaisi rahoituspohjaa. Verkoston tuoman näkyvyyden ja likviditeetin kehitty-

misen myötä pk-yritykset voisivat esiintyä sijoittajille houkuttelevampina sijoituskohteina. Ehdotettujen säännösten vaikutus riippuu kuitenkin siitä, missä laajuudessa markkinapaikka-toimijat haluavat tavoitella rekisteröintiä.

4.1.2 Vaikutukset kotitalouksiin

Kotitaloudet toimivat markkinoilla ei-ammattimaisina sijoittajina sekä sijoituspalveluita tarjoavien toimijoiden asiakkaina. Säännösehdoituksilla ei ole muita merkittäviä suoria vaikutuksia kotitalouksiin ja muihin piensijoittajiin kuin ne mitkä nimettiin aiemmassa sijoittajia käsittelevässä osiossa. Ehdotetut säännökset tulevat näkymään parhaiten kotitalouksille sijoittajan-suojan kasvuna ja rahoitusmarkkinoiden väärinkäytösten pienenemisenä.

Suurin osa kotitalouksista hoitaa varojensa sijoittamisen luottolaitoskonsernin kautta, jota ei tule koskemaan kannustinkiello, joten kannustinkiellon vaikutus keskimääräiseen kotitalouteen on pieni.

Soveltamisalaan kuuluvat sijoituspalveluita tarjoavat toimijat maksattavat todennäköisesti sääntelystä aiheutuvat kustannuksensa loppuasiakkaalla, mikä voi näkyä sijoituspalveluita käyttäville kotitalouksille jonkinlaisena asiakasmaksujen nousuna lyhyellä aikavälillä. Vaikka asiakasmaksut voivat nousta, kotitaloudet saavat kuitenkin entistä parempaa sekä turvallisempaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa. Pitkällä aikavälillä toimijoiden välinen kilpailu voi kuitenkin laskea loppuasiakkaalta perittäviä asiakasmaksuja.

4.1.3 Vaikutukset julkiseen talouteen

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

4.1.4 Vaikutukset kansantalouteen ja kokonaistaloudellinen selvitys vaikutuksista

Markkinoiden toimivuus riippuu sijoittajien, sijoituskohteiden ja rahoituksen välittäjien yhteistoiminnasta. Sijoittajien, mukaan lukien kotitalouksien ja muiden piensijoittajien, kokiessa markkinat epäluotettaviksi he eivät sijoita varojaan. Toisaalta markkinat, jotka eivät houkuttele sijoittajia sijoittamaan varojaan, eivät myöskään houkuttele yrityksiä hankkimaan rahoitusta markkinoilta. Markkinoiden kutistuessa rahoituksen välittämistä tarjoavat palvelut taas saattavat lähteä markkinoilta, koska ei ole enää kannattavaa tarjota rahoituksen välittämiseen liittyviä palveluita. Ehdotetut säännökset kasvattavat rahoitustoimijoiden kustannuksia, mutta kasvattavat sijoittajansuojaa ja parantavat muun muassa sijoittajien tiedonsaantia. Arviolta rahoitusmarkkinasektorille aiheutuvat toimeenpanokustannukset ovat 4,9—31 miljoonaa euroa ja vuosittaiset noudattamiskustannukset 2,9—25 miljoonaa euroa. Vaikka ehdotetut säännökset saattavat hetkellisesti kasvattaa markkinoiden tehottomuutta ja aiheuttaa kustannuksia toimijoille, pitkällä aikavälillä ne kasvattavat sijoittajien ja rahoituksen hakijoiden luottamusta markkinoihin. Ilman sijoittajien tarjoamaa rahoitusta markkinat eivät voi kasvaa ja ilman yritysten rahoitusta kansantalouden kokonaishyöty ei kasva.

Lakiesityksen toimialalle ehdottamien säännösten kustannusvaikutukset ovat konkreettisia, kun taas lakiesityksen hyödyt eivät konkretisoidu niin hyvin niiden jakaantuessa suuremmalle määrälle toimijoita ja osan hyödyistä jäädessä hyvin abstraktille tasolle. Lisäksi sijoittajan-suojan sekä sijoitusneuvonnan ja omaisuudenhoidon paranemisesta on vaikeaa määrittellä numeraalista euromääräistä hyötyä suomalaisille sijoittajille. Esimerkiksi maaliskuussa 2017 valvontaviranomainen antoi neljälle sijoituspalveluita tarjoavalle toimijalle julkiset varoitukset ja seuraamusmaksut sijoitusneuvontaan liittyvän lainsäädännön rikkomisesta.

Lisäksi rahoitusmarkkinoiden sääntelyn lisäämisen tarkoituksena on turvata asiakkaan asemaa ja vähentää rahoitusmarkkinariskien toteutumista reaalitalouden ongelmiksi yhtymäpintojen kautta. Viimeksi tämä rahoitusmarkkinariski konkretisoitui finanssikriisin yhteydessä, jolla oli vaikutusta myös suomalaisiin sijoittajiin ja kotitalouksiin. Finanssikriisin vaikutukset suomalaisiin sijoittajiin konkretisoituivat esimerkiksi joidenkin pieniriskisenä markkinoitujen strukturoitujen joukkolainojen muuttuessa arvottomiksi finanssikriisin aiheuttamien konkurssien myötä, jolloin noin 1500 asiakasta kärsivät 140 miljoonan euron tappiot.¹⁰

Verrattuna siihen, että ehdotettujen säännösten soveltamisalaan kuuluville tahoille aiheutuvat kustannukset muodostuvat varmasti, säännösten mahdollistamat hyödyt toteutuvat vain silloin, jos säännöksiä noudatetaan ja niitä valvotaan tehokkaasti valvontaviranomaisen toimesta. Toisaalta ehdotettujen säännösten laiminlyönneistä ja rikkomuksista aiheutuvat seuraamusmaksujen kasvattaminen on omiaan lisäämään ehdotetun lainsäädännön noudattamista ja täten hyötyjen toteutumista.

Sijoittajansuojan ja rahoitusmarkkinoiden toimivuuden sekä markkinahäiriöiden että väärinkäytösten ehkäisemisen takia voidaan nähdä, että kansantalouden kokonaishyödyn takia toimialalle aiheutuvat kustannukset ovat hyväksyttävissä.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Suomessa rahoitusmarkkinatoimijoiden valvojana toimii Finanssivalvonta. Esitetyt säädökset tulevat lisäämään Finanssivalvonnan tehtäviä noin neljän henkilötyövuoden verran. Esimerkiksi esitetyt säännökset tuovat Finanssivalvonnan alle uusia luvanvaraisia toimijoita sekä uutta valvottavaa toimintaa ja toimintamalleja kaupankäynnin osalta. Lisäksi uudet ehdotetut sekä tuotevalvontaa että tuoteinterventioita koskevat sääntelyt ja tiiviimpi raportointi ESMA:lle tulevat lisäämään valvovan viranomaisen resurssitarpeita. Edellisten lisäksi ehdotetut säännökset sisältävät soveltuvuusarviointia koskevan sääntelyn tarkentumista sekä uusia vaatimuksia sijoituspalveluita tarjoaville toimijoille henkilöstön osaamisesta ja koulutuksesta, millä on myös vaikutusta Finanssivalvonnan toimintaan valvovana viranomaisena.

Lakiesityksen muutosehdotuksen, jonka mukaan Finanssivalvonta itse määräisi myös yli miljoonan euron seuraamusmaksut markkinaoikeuden sijaan, ei pitäisi lisätä Finanssivalvonnan työmäärää, koska yli miljoonan euron seuraamusmaksuja ei ole määrätty annettaviksi viimeisen kahdeksan vuoden aikana yhtään kappaletta.

Lakiesitys sisältää ehdotuksen, jonka mukaan Finanssivalvonnan päätösten valitustuomioistuimena toimisivat hallinto-oikeudet markkinaoikeuden sijaan. Viimeisen kahdeksan vuoden aikana Finanssivalvonta on antanut noin 50 päätöstä, joista neljästä on valitettu markkinaoikeuteen. Esitetty ehdotus tulee siirtämään markkinaoikeuden työmäärää hallinto-oikeuksille. Kuitenkin valitusten määrän ollessa vuosittaisten valitusten määrän ollessa keskimäärin alle yksi, ei työmäärän siirron arvioida olevan merkittävä. Hallinto-oikeuksissa voi olla tarvetta ehdotetun muutoksen johdosta hankkia erityisosaamista rahoitusmarkkinoiden osalta, mikä voisi puoltaa Finanssivalvonnan päätöksistä tulleiden valitusten keskittämistä yhteen hallinto-oikeuteen.

¹⁰ Helsingin Sanomat. ”Nordea hävisi riidan Mermaid-sijoituksesta”, 28.12.2009, Saatavissa: <http://www.hs.fi/talous/art-2000004701664.html>

4.3 Ympäristövaikutukset

Direktiivin soveltamisalan laajentamisella päästökaupan jälkimarkkinoiden spot-kauppaan on epäsuoria ympäristövaikutuksia. Päästökaupan ensi- ja jälkimarkkinoiden sääntelyn johdonmukaisuus ehkäisee vilpillisiä menettelyjä, jolloin markkinoiden luotettavuus paranee. Päästökaupan tarkoituksenmukainen toimivuus luo edellytykset päästöoikeuksien tehokkaalle allokaatiolle.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotetuilla säännöksillä on myönteistä vaikutusta sijoittajien ja kuluttajien sijoittajansuojaan ja tällä tavoin myönteistä vaikutusta luottamuksen kasvuun rahoitusmarkkinoita kohtaan. Sijoitusvarallisuuden kasvaessa myös yrityksiin voi ohjautua lisää rahoitusta, mikä kasvattaa yrityksiä ja luo työpaikkoja.

Jatkossa työntekijöiden, jotka tarjoavat sijoitusneuvontaa tai myyvät sijoitustuotteita asiakkaille, tietämys ja pätevyys tehtävien laatuun ja laajuuteen nähdessä täytyy olla ehdotettujen säännösten mukainen. Tämä voi tarkoittaa sijoituspalveluyrityksissä ja luottolaitoksissa henkilökunnan lisäkouluttamista, jos henkilökunnan osaaminen ei täytä uusia vaatimuksia.

Soveltamisalaa kuuluville toimijoille ehdotetut raportointi-, valvonta- ja muut menettelytapalisäykset tulevat helpottamaan väärinkäytösten havaitsemista sekä toimijan sisällä että valvontaviranomaisen toimesta. Esimerkiksi kauppatietojen viranomaisraportoinnilla pyritään lisäämään markkinoiden luotettavuutta. Laaja raportointivelvollisuus mahdollistaa jatkossa myös sellaisten rahoitusvälineiden kaupankäynnin järjestelmällisemmän valvonnan, joka aikaisemmin on ollut sopimuskauppana vaikeasti seurattavissa ja siten systeimiriskin kokonaisvalvonnan kannalta haasteellinen. Konsolidoitujen kauppatietojen kerääminen helpottaa viranomaisia havaitsemaan myös kauppapaikkojen rajat ylittäviä väärinkäytöksiä.

Ehdotettujen säännösten koskiessa pitkälti vain rahoitusmarkkinoita säännöksillä ei pitäisi olla muita merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia, kuten vaikutuksia lapsiin tai kansalaisten yhdenvertaisuuteen.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Työ- ja elinkeinoministeriölle, Finanssivalvonnalle, Finanssialan keskusliitolle, OP Ryhmälle, Suomen Vakuutusmeklariliitto ry:lle, Energiateollisuus ry:lle sekä Energiavirastolle on varattu mahdollisuus kommentoida valmisteilla ollutta esitysluonnosta tietyiltä osilta.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

-

5.3 Hallituksen esityksen antamisen jälkeinen jatkovalmistelu

Finanssivalvonnan asiakkaansuojan valvontatehtävä

Finanssivalvonta on esittänyt tarpeen lisätä asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisalaa koskevaan lain 45 §:ään uuden 3 momentin. Finanssivalvonnan ehdottaman

momentin mukaan Finanssivalvonnan olisi asiakkaansuojan valvonnassa ryhdyttävä toimenpiteisiin vain sellaisissa asioissa, joilla on kuluttajan- ja asiakkaansuojan kannalta laaja-alaista tai muutoin huomattavaa merkitystä.

Ehdotustaan Finanssivalvonta perustelee sillä, että näin säännös vastaisi tavoitteeltaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 7 §:ä, jossa säädetään Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen tehtävien tärkeysjärjestyksestä.

Finanssivalvonnan mukaan ehdotetun säännöksen tavoitteena on osaltaan tehostaa Finanssivalvonnan valvontatoimintaa ohjaamalla valvontaviranomaisen voimavaroja riskiarvioinnin perusteella tapahtuvaan valvontaan. Finanssivalvonta voisi tällöin samalla toteuttaa tehokkaammin lain 3 §:ssä säädettyä velvollisuuttaan edistää hyvien menettelytapojen noudattamista finanssimarkkinoilla sekä yleisön tietämystä finanssimarkkinoista. Ehdotus vastaisi Finanssivalvonnasta annetun lain perusteluja (HE 66/2008, s. 42 ja 47), joiden mukaan Finanssivalvonnan tehtävät ja valvonnan painoalueet huomioon ottaen asiakkaansuojan valvonnan tulisi kohdistua koko asiakaskollektiivin hyväksi eikä yksittäisten kansalaisten kantelukirjelmien käsittelyyn. Finanssivalvonnan mukaan myös muilla hallinnon aloilla, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa, on lailla nykyisin säädetty ylemmän valvontaviranomaisen käsiteltäviksi vain periaatteelliset ja laajakantoiset kanteluasiat, jolloin muut kantelut käsitellään alemmilla hallinnon tasoilla. Menettelyllä on pyritty turvaamaan paitsi asiakkaiden oikeusturvan saamista, niin myös valvontaviranomaisen mahdollisuuksia keskittyä riskiarvioinnin perusteella perusteltuun valvontaan.

Finanssivalvonnan mukaan se vastaisi sille osoitettuihin yksittäisiin asiakasyhteydenottoihin pääsääntöisesti vakiomuotoisella kirjeellä. Kirjeessä kerrottaisiin hallintolain hyvän hallinnon perusteet huomioon ottaen Finanssivalvonnan tehtävistä ja toimivallasta sekä ohjattaisiin asiakasta joko itse tai esimerkiksi ehdotetussa 49 §:ssä tarkoitetun vaihtoehdoisen riidanratkaisuelimen avustuksella selvittämään asiaansa palveluntarjoajan kanssa. Finanssialan asiakkaan oikeusturvan kannalta voidaan pitää myönteisenä, että asiakas saa joustavasti ja nopeasti maksutonta yksilöllistä neuvontaa, selvittelyapua ja tarvittaessa myös ratkaisusuosituksen asiassaan keskitetysti yhdestä organisaatiosta. Finanssivalvonta voisi luonnollisesti aina selvittää valvottavan toimintaa itsenäisesti, jos siihen ilmenisi aihetta asiakasyhteydenotossa esiin tuotujen seikkojen valossa.

Finanssivalvonnan mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on käytössään vastaavan kaltainen vakiovastausmenettely. Myös muissa pohjoismaisissa finanssivalvontaviranomaisissa (Ruotsi, Tanska, Norja) yksittäisten asiakasyhteydenottojen käsittely on järjestetty vastaavalla tavalla. Nämä finanssivalvontaviranomaiset eivät käsittele yksittäisiä asiakasvalituksia, vaan vastaavat asiakkaille vakiomuotoisella kirjeellä ja antavat asianomaisen hallintolain nojalla yleistä neuvontaa. Pohjoismaisten valvojien käytännöt tukevat sitä käsitystä, että kansalaisten yhteydenottojen avulla saatavaa tietoa voidaan hyödyntää valvonnassa, vaikka valvontaviranomainen ei itse tutkisi yksittäistapauksia, vaan pyrkisi ohjaamaan asiakkaan hänen asiansa käsittelyn kannalta tarkoituksenmukaisimpaan paikkaan.

Silloin kun kyse on julkisen hallintotehtävän hoitamiseen rinnastuvaa lakisäätteistä vakuutuslajia koskevasta asiakaskirjeestä, sovellettavaksi tulevat usein hallintolain hallintokantelua koskevat säännökset. Hallintokantelujen käsittelyssä sovellettaisiin hallintolain 8a lukua.

Finanssivalvonnan mukaan asiakkaansuojan valvontasäännöksen soveltamisalaan ei ehdotetuilla muutoksilla ole vaikutusta. Finanssivalvonnan toimivalta riippuu siis siitä, mitä Finanssivalvonnan valvottavien ja muiden finanssimarkkinoilla toimivien markkinoinnista, sopimusehtojen käytöstä ja muista säännöksessä tarkoitetuista menettelytavoista on niitä koskevis-

sa laeissa erikseen säädetty. Finanssivalvonnan valvottavia koskevia erityissäännöksiä sisältyy esimerkiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 lukuun, vakuutusyhtiölain 31 luvun 1—3 §:än, vakuutusedustuksesta annetun lain 3 ja 4 lukuun, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 59 ja 60 §:än, vakuutusopimuslakiin, sijoituspalvelulakiin, maksupalvelulakiin ja kuluttajansuojalakiin.

Yhteistyö vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten kanssa

Asiakkaansuojan valvontatehtävään liittyen Finanssivalvonta ehdottaa lisäksi lakiin uutta 49 §:ä, jonka mukaan Finanssivalvonta tekisi markkinoinnin, sopimusehtojen käytön sekä muiden 45 §:ssä tarkoitettujen menettelytapojen valvonnassa tarkoituksenmukaista yhteistyötä muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen ratkaisemisesta annetussa laissa tarkoitettujen riidanratkaisuelinten kanssa.

Mainitussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtoisia riidanratkaisuelimiä ovat lain 1 §:n mukaan ne, jotka on ilmoitettu Euroopan komission ylläpitämään luetteloon vaihtoehtoisista riidanratkaisuelimistä. Suomessa yksi tällainen finanssialan riidanratkaisuelin on finanssialan sopimusperustainen asiakasorganisaatio Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE. FINEn päätoiminta on finanssialan neuvonta-, informaatio- ja riidanratkaisupalvelujen antaminen.

Finanssivalvonnan mukaan ehdotetun säännöksen tavoitteena on osaltaan tiivistää Finanssivalvonnan ja vaihto-ehtojen riidanratkaisuelinten välistä yhteistyötä. Finanssivalvonta voisi entistä tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin hyödyntää valvonnassaan vaihtoehtoisille riidanratkaisuelimille kertyvää tietoa finanssialan mahdollisista ongelmista tai epäkohdista. Käytännössä Finanssivalvonta tekee jo nykyisin yhteistyötä FINEn kanssa muun muassa informoimalla asiakkaita FINEn palveluista ja seuraamalla FINEn ratkaisusuosituksia. Kyse on siten osaltaan myös vallitsevan nykytilan kirjaamisesta lain tasolle.

Jatkovalmistelun tarve

Nyt annettavan esityksen valmistelun yhteydessä ei ehditty riittävästi arvioimaan Finanssivalvonnan esittämän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaisuutta. Ehdotusta ei toisaalta voida pitää kiireellisenä, sillä Finanssivalvonta voi jo nykyisen lain perusteella ohjata käytännön valvontatoimintansa sille laissa asetettujen tehtävien mukaisesti. Asiakkaansuojan valvontatehtävän sisältöä on myös syytä arvioida ehdotettua laajemminkin sekä tehtävän soveltamisalaa että sen sisällön osalta.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeisen jatkovalmistelun tarvetta korostaa nykyisen säännöksen tulkinnanvaraisuus ja sen tavoitteisiin kohdistuva osittainen epäselvyys. Asiakkaansuojan sisällön on pykälässä määriteltävä kohdistuvan markkinointia, sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteissa koskevien säännösten noudattamisen valvontaan.

Arvioinnin kohteeksi tulisi ottaa ensinnäkin se, miltä osin eri sektorisäädösten sisältämät säännökset asiakassuhteissa noudatettavista menettelytavoista tulisi sisällyttää asiakkaansuojan valvontaa koskevan säännöksen soveltamisalaa. Sijoituspalvelulain 10 luvun säännökset asiakassuhteissa noudatettavista menettelytavoista sisältävät esimerkiksi useita asiakkaan- ja kuluttajansuojan kannalta keskeisiä säännöksiä.

Tässä yhteydessä asiakkaansuojan sisällön arvioinnissa on huomioitava myös sijoituspalvelulain ehdotettu 10 luvun 15 § asiakasvalitusten käsittelystä. Kyseisen säännöksen mukaan sijoituspalveluyrityksellä on oltava tehokkaat menettelytavat ei-ammattimaisten asiakkaiden teke-

mien sijoitus- ja oheispalveluja koskevien valitusten käsittelemiseksi asianmukaisesti ja mahdollisimman nopeasti. Sijoituspalveluyritysten on myös varmistettava, että niiden ei-ammattimaiset asiakkaat voivat saattaa lain soveltamista koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimielimen käsiteltäväksi. Kyseisen säännöksen soveltamisala kohdistuu näin sijoituspalvelulain säännöksiin kokonaisuudessaan ja jatkovalmistelussa on arvioitava sekä kyseisen säännöksen soveltamisalan suhdetta että sen yhteismittaisuuden tarvetta suhteessa Finanssivalvonnasta annetun lain asiakkaansuojasäännökseen. Arvioinnissa on samalla huomioitava komission MIFID II:n perusteella antamien asetusten säännösten sisältö asiakasvalitussääntelyn osalta.

Lisäksi on huomattava, että kyseisten asiakkaansuoja- ja menettelytapasäännösten rikkominen, kuten esimerkiksi sijoituspalvelulain 10 luvun 2 §:n markkinointisäännöksen vastainen menettely ehdotetaan MIFID II:n edellyttämällä tavalla säädettävän hallinnollisen seuraamusmaksun soveltamisalaan. Kyseisen markkinointisäännöksen laiminlyönnistä tai rikkomisesta annettavan seuraamusmaksun enimmäismäärä voi jatkossa oikeushenkilöiden osalta olla 10 prosenttia oikeushenkilön liikevaihdosta sekä luonnolliselle henkilölle viisi miljoonaa euroa.

Asiakasyhteydenotossa voi olla kyse markkinoiden yleisen luotettavuuden ja asiakkaansuojan kannalta keskeisimpien menettelytapavelvoitteiden rikkomisepäilyistä. Tällaisiin yhteydenottoihin tulee suhtautua vakavasti. Finanssivalvonnan tehtävä laillisuusvalvonnan näkökulmasta kohdistuu ensinnäkin sen selvittämiseen, onko palveluntarjoaja menettänyt lainmukaisesti. Laillisuusvalvonnan toteutumisen kannalta on lisäksi keskeistä, että havaittuihin lain rikkomuksiin käytännössä puututaan laissa säädettyin valtuuksin. Finanssivalvonta voi esimerkiksi kieltää valvottavaa jatkamasta tai uudistamasta sen markkinointiin tai sopimusehtojen käyttöön sovellettavien säännösten vastaista menettelyä. Finanssivalvonnan tulee myös käynnistää hallinnollinen seuraamusprosessi, mikäli sillä on saadun selvityksen perusteella syytä epäillä lain säännöksiä rikotun. Laillisuusvalvonnan toteutumisen ohella asiakkaiden yhteydenottojen perusteella käynnistetyillä seuraamusprosesseilla on merkittävä vaikutus markkinoiden luotettavuuteen ja asiakkaansuojan kollektiiviseen toteutumiseen kokonaisuudessaan. Finanssivalvonnan tehtävä ei kuitenkaan ole asiakkaan ja palveluntarjoajan mahdollisen erimielisyyden selvittäminen muutoin, kuin menettelyn lainmukaisuuden selvittämisen osalta.

Viranomaisen roolia asiakasvalitusten käsittelyssä korostaa se, että asiakas on kääntynyt asiaansa Finanssivalvonnan puoleen usein siksi, ettei se ole saanut asiaansa selvitettyä riittävästi palveluntarjoajan kanssa. Toisaalta kaikkia asiakasvalituksia ei voida käsitellä myöskään 49 §:ssä tarkoitetun vaihtoehdoisen riidanratkaisuelimen (FINE) toimesta. Asiakkaansuojan toteutumisen arvioinnissa on lisäksi huomioitava se, että tuomioistuimessa nostettava vahingonkorvausprosessi on käytännössä asiakkaalle vaikeaa ja kallista. Asian saattamista tuomioistuimeen helpottaa asiakkaan näkökulmasta huomattavasti se, jos Finanssivalvonta on jo omassa päätöksessään todennut vahingonkorvausvelvollisuuden edellytyksenä olevan normirikkomuksen tapahtuneen.

Edelleen asiakkaansuojan sisällön osalta voidaan arvioida myös sitä, missä määrin Finanssivalvonnan resurssit on tarkoituksenmukaista jakaa ja kohdistaa valvottavilta, muilta finanssimarkkinoilta toimivilta tahoilta tai asiakkailta tulleiden yhteydenottojen käsittelemiseksi ja heidän neuvomiseksi yksittäistapauksissa. Esimerkiksi finanssimarkkinoilla toimivilla yrityksillä on yksittäisiä kuluttaja-asiakkaita huomattavasti paremmat mahdollisuudet saada asiaansa oikeudellista asiantuntijaneuvoa myös muilta tahoilta kuin Finanssivalvonnalta. Tässä yhteydessä ei myöskään voida sivuuttaa hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädettyä viranomaisen neuvontavelvollisuutta.

Arvioinnissa on myös huomioitava EU-sääntelyn kehitys, jossa on viime vuosina ollut havaittavissa yleinen pyrkimys kuluttajansuojan vahvistamiseksi finanssimarkkinoilla. Komissio on käynnistänyt useita yksittäisiä lainsäädäntöhankkeita, joiden tavoitteena on kuluttajan- ja sijoittajansuojan kehittäminen. Yksittäisinä esimerkkeinä voidaan mainita komission suunnitellut kollektiivisten oikeussuojakeinojen vahvistamiseksi sekä komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle finanssialan kuluttajapalveluita koskevasta toimintasuunnitelmasta.

Kotimaisessa kontekstissa kuluttajan- ja asiakkaansuojan merkitystä on omiaan korostamaan kotitalouksien sijoitusvarallisuuden kasvu. Jatkossa yhä useammalla suomalaisella on mahdollisuus ohjata säästö- ja sijoitusvarallisuuttaan finanssimarkkinoille. Kehityksen turvaaminen edellyttää asiakkaiden luottamusta menettelytapalveloitteiden ja asiakkaansuojasäännösten tarjoamaan suojaan. Kyseisen luottamuksen välttämättömänä edellytyksenä ja kulmakivenä on riittävän tehokas ja uskottava viranomaisvalvonta. Yksittäisiin menettelytaparikkomuksiin puuttumalla vahvistetaan samalla laajan yleisön luottamusta markkinoiden toimintaan ja toimitaan näin koko asiakaskollektiivin hyväksi. Finanssivalvonnan sijoituspalveluiden tarjoajille viime aikoina määräämät hallinnolliset seuraamukset asiakkaansuojasäännösten rikkomisesta osoittavat osaltaan viranomaisvalvonnan käytännön merkityksen.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen suoritettavassa erillisessä jatkovalmistelussa voidaan myös tarkemmin arvioida Finanssivalvonnan mahdollisuuksia ohjata käytännön valvontatoimintaansa ja priorisoida sille laissa asetettuja tehtäviä. Tässä yhteydessä on syytä selvittää tarvetta mahdollisille lainmuutoksille, joilla voitaisiin selkeyttää Finanssivalvonnan rajallisten resurssien kohdentamista rahoitusmarkkinoiden toimivuuden kannalta keskeisimpiin tehtäviin.

Sen sijaan Finanssivalvonnan lakiin ehdottamaa uutta 49 §:ää Finanssivalvonnan yhteistyöstä muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen ratkaisemisesta annetussa laissa tarkoitettujen riidanratkaisuelinten kanssa, voidaan jo nyt pitää perusteltuna ja esitys sisältää sitä koskevan lakiehdotuksen.

6 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Samaan aikaan tämän esityksen kanssa eduskunnan käsiteltävänä on valtiovarainministeriössä valmisteltu hallituksen esitys laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 28/2016 vp) ja hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 228/2016 vp). Esityksissä muutetaan Finanssivalvonnasta annettua lakia osittain samoilta osin kuin tässä esityksessä on esitetty muutettavaksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta

I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET JA OIKEUS TARJOTA SJOITUSPALVELUA

1 luku Yleiset säännökset

Lain ensimmäinen luku ehdotetaan siihen tehtävien useiden muutosten vuoksi muutettavaksi kokonaisuudessaan.

1 §. *Soveltamisala.* Voimassa olevan 1 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan liiketoimintaan, jossa tarjotaan sijoituspalvelua. Momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään maininta sijoitustoiminnan harjoittamisesta MIFID II -direktiiviä vastaavasti. Nykyinen 1 momentti vastaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 1 momenttia. Soveltamisalasäännös pohjautuu sijoituspalveluyrityksistä annetun lain säätämisen yhteydessä omaksuttuun ja lain esitöihin (HE 43/2007 vp) kirjattuun tulkintaan, jonka mukaan sijoituspalvelun käsite kattaa myös MIFID I -direktiivissä tarkoitettua sijoitustoiminnan harjoittamisen.

MIFID II:n mukaan sijoituspalvelulla ja -toiminnalla tarkoitetaan sen liitteessä I olevassa A osassa lueteltuja palveluja ja toimintaa, jotka liittyvät liitteen C osassa lueteltuihin rahoitusvälineisiin. Liitteen A osan 3 kohdassa mainitaan kaupankäynti omaan lukuun, joka voidaan katsoa otsikossa tarkoitetuksi sijoitustoiminnan harjoittamiseksi. Voimassa olevassa sijoituspalvelulaissa kaupankäynnillä omaan lukuun tarkoitetaan kaupankäyntiä rahoitusvälineillä omaan lukuun, joka säännös vastaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 5 §:ssä määriteltyä vastaavaa palvelua. Viimeksi mainitun lain esitöiden mukaan (HE 43/2007 vp) kaupankäynnillä omaan lukuun tarkoitetaan ”kaikkea sellaista omaan lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa sijoituspalveluyritys ostaa tai myy rahoitusvälineitä omaan salkkuunsa.”

MIFID II:n mukaan kaupankäynnillä omaan lukuun tarkoitetaan omaa pääomaa vastaan tapahtuvaa kaupankäyntiä, jonka tuloksena on yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevien liiketoimien toteuttaminen. Direktiivissä on useita säännöksiä, joissa säädetyt velvoitteet liittyvät asiakastoimeksiantojen toteuttamisen yhteydessä toteutettavaan omaan lukuun tapahtuvaan kaupankäyntiin. Lain oikean soveltamisen varmistamiseksi ehdotetaan, että sijoitustoiminnan harjoittaminen kirjataan nykyistä selkeämmin lakiin direktiiviä vastaavasti.

Pykälässä ei enää ehdoteta säädettävän nykyisen 2 momentin tavoin omaan lukuun kauppaa käyvää liiketoiminnan harjoittajaa koskevasta poikkeussäännöksestä. Säännöksen nykyistä 2 momenttia osin vastaavasta uudesta poikkeussäännöksestä ehdotetaan säädettävän direktiivin logiikan mukaisesti muiden lain soveltamisalaa koskevien poikkeussäännösten yhteydessä lain 2 §:ssä ja sen 1 momentin 3 kohdassa.

2 §. *Poikkeukset lain soveltamisalasta.* Ehdotetun 2 §:n 1 momentin 1 kohta vastaisi nykyistä pykälää. Momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavan direktiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdaksi vastaavaksi niin, että poikkeuksen edellytyksenä ei enää olisi liike- tai ammattitoiminnan sääntely nimenomaisesti laissa. Poikkeussäännöksen soveltamiseksi ehdotetaan riittävän sen, että toimintaa harjoitetaan satunnaisesti muun laissa, hallinnollisissa määräyksissä tai ammatikunnan eettisissä säännöissä erikseen säännellyn liike- tai ammattitoiminnan ohessa.

Ehdotettu uusi 3 kohta vastaisi osin nykyisin voimassa olevaa 1 §:n 2 momenttia. Säännös perustuu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan d alakohtaan. Ehdotettu uusi poikkeussäännös muuttaisi nykyisin voimassa olevaa 1 §:n 2 momentin poikkeussäännöstä ensinnäkin siten, että se ei enää koskisi yleisesti kaikilla rahoitusvälineillä käytävää kauppaa omaan lukuun. Uusi säännös olisi soveltamisalaltaan suppeampi, sillä se koskisi ainoastaan muilla rahoitusvälineillä kuin hyödykejohdannaisilla taikka päästöoikeuksilla tai päästöoikeusjohdannaisilla käytävää kauppaa omaan lukuun. Säännöksen mukaan kyseisillä muilla rahoitusvälineillä ei saisi tarjota muita sijoituspalveluita. Sijoituspalvelut ehdotetaan määriteltävän luvun 15 §:ssä ja kyseinen säännös kattaa myös direktiivin liitteen I A osassa tarkoitetun sijoitustoiminnan. Vastaaventyyppisestä poikkeussäännöksestä koskien kaupankäyntiä omaan lukuun hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai päästöoikeusjohdannaisilla ehdotetaan säädettävän direktiivin mukaisesti erikseen momentin 4 kohdassa.

Ehdotettu säännös asettaisi lisäksi aiempaa useampia edellytyksiä poikkeussäännöksen soveltamiselle. Nykyisen säännöksen tavoin, poikkeussäännös ei olisi ehdotetun a alakohdan mukaan sovellettavissa markkinatakaajiin. Toiseksi poikkeussäännös ei soveltuisi ehdotetun b alakohdan mukaan sellaisiin tilanteisiin, joissa kyseinen liiketoiminnan harjoittaja olisi säännellyn markkinan tai monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän jäsen tai osapuoli taikka käyttäisi suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, lukuun ottamatta finanssialan ulkopuolisia yhteisöjä, jotka toteuttavat kauppapaikassa liiketoimia, jotka vähentävät suoraan näiden finanssialan ulkopuolisten yhteisöjen tai niiden ryhmien liiketoimintaan tai rahoitustoimintaan liittyviä riskejä objektiivisesti mitattavissa olevalla tavalla. Kolmanneksi poikkeussäännös ei ehdotetun c alakohdan mukaan soveltuisi toiminnanharjoittajiin, jotka soveltavat huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää. Neljänneksi poikkeussäännös ei ehdotetun d alakohdan mukaan soveltuisi silloin, jos toiminnanharjoittaja käy kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakastoimeksiantoja. Kolme viimeksi mainittua poikkeussäännöksen soveltamisen edellytystä olisivat uusia.

Ehdotettu uusi 4 kohta supistaa ja täsmentää nykyisin voimassa olevaa 3 kohdan poikkeussäännöstä. Säännös perustuu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan j alakohtaan. Säännöksen tavoitteena on kaventaa poikkeussäännöksen soveltamisalaa siten, että jatkossa yhä harvempi pääasiallisena liiketoimintanaan muuta kuin sijoituspalvelujen tarjoamista, pankkitoimintaa tai hyödykejohdannaisiin liittyvää markkinatakausta harjoittava yhtiö jäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle. Sellaisten finanssialan ulkopuolisten yritysten, joiden kaupankäynti rahoitusvälineillä on suhteettoman suurta verrattuna pääasialliseen liiketoimintaan tehtyjen sijoitusten arvoon, olisi jatkossa kuuluttava lain soveltamisalaan. Säännöksen tavoitteena on ehkäistä markkinoiden väärinkäyttöä, järjestelmäriskin toteutumista ja kilpailun vääristymistä sekä turvata säännösten yhdenmukainen soveltaminen eri toimijoihin. Komission asetuksessa tullaan myös asettamaan edellytykset sille, että kyseinen toiminta tapahtuu ryhmätasolla pääasiallisen liiketoiminnan oheistoimintana. Edellytyksenä poikkeussäännöksen soveltamiselle on myös se, ettei liiketoiminnan harjoittaja sovelta huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää. Kyseistä poikkeussäännöstä soveltavien yhtiöiden olisi lisäksi vuosittain ilmoitettava Finanssivalvonnalle, että ne soveltavat kyseistä poikkeussäännöstä. Liiketoiminnan harjoittajien olisi myös Finanssivalvonnan pyynnöstä perusteltava se, että kyse on oheistoiminnasta.

Nykyisen lain 2 §:n 1 momentin 4, 5 ja 6 kohtia vastaavia poikkeussäännöksiä ei ehdoteta sisällytettävän lakiin. Nykyisen säännöksen 4 kohta perustuu MIFID I -direktiivin 2 artiklan 1 kohdan k-alakohtaan, jota vastaavaa säännöstä ei enää ole MIFID II -direktiivissä. Lain soveltamisalaan liittyvistä poikkeuksista koskien omaan lukuun tapahtuvaa kaupankäyntiä hyödykkeillä ja hyödykejohdannaisilla ehdotetaan säädettävän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan j-alakohdan mukaisesti lain uudessa 4 kohdassa. MIFID II -direktiivi ei myöskään sisällä MIFID I -direktiivin 2 artiklan 1 kohdan l-alakohtaan perustuneita ja nykyisen lain 5 ja 6 kohtiin

sisältyviä poikkeussäännöksiä. Ehdotettu *5 kohta* olisi uusi. Säännös perustuu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan k alakohtaan. Direktiivin säännös vastaa jo aiemmin voimassa olleen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan j alakohtaa, mutta sitä ei ole aiemmin sisällytetty lain poikkeussäännöksiin. Ehdotettu poikkeussäännös vastaa kuitenkin sisällöltään jo nykyisin voimassa olevaa sijoitusneuvontaa koskevan lain 11 §:n 1 momentin 5 kohdan säännöstä ja sen tulkintaa. Lain selkeyden ja johdonmukaisuuden vuoksi kyseinen poikkeussäännös ehdotetaan kuitenkin siirrettävän muiden poikkeussäännösten tavoin lain 2 §:ään.

Ehdotetun 2 *momentin* mukaan 1 momentin 3 kohdan a—d alakohtaa ei kuitenkaan sovelleta, mikäli toiminnanharjoittajaan sovelletaan momentin 4 kohtaan tai 2 momentin 3 tai 5 kohtaan perustuvaa poikkeusta lain soveltamisalasta. Säännös perustuu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan toiseen kappaleeseen, jonka mukaan kyseiset poikkeussäännöksen soveltamisen edellytykset eivät tule sovellettaviksi niissä tilanteissa, joissa henkilöön sovelletaan direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a, i tai j alakohdassa säädettyä poikkeusta. Direktiivin johdantokappaleessa (22) lisäksi selvennetään, että direktiivin eri poikkeussäännöksiä sovelletaan kumulatiivisesti. Esimerkiksi ehdotetun 3 *kohdan* poikkeussäännöstä omaan lukuun käytävästä kaupankäynnistä muilla rahoitusvälineillä kuin hyödyke johdannaisilla taikka päästöoikeuksilla tai päästöoikeus johdannaisilla voidaan soveltaa yhdessä ehdotetun 4 *kohdan* poikkeussäännöksen kanssa. Poikkeussäännösten keskinäistä suhdetta ja soveltamisalaa täsmennetään komission asetuksissa.

Ehdotetussa 3 *momentissa* lueteltaisiin nykyisen 2 momentin tavoin ne tahot, joihin lakia ei sovelleta. Momentin ehdotettu 1 *kohta* vastaisi pääosin lain nykyistä säännöstä mutta sitä ehdotetaan täsmennettävän vastaamaan direktiivin 2 artiklan 1 h alakohdan säännöstä. Momentin 2—6 *kohta* vastaisi nykyistä pykälää. Ehdotettu 7 *kohta* päästökauppain 6 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettuista toiminnanharjoittajista ja päästöoikeuksilla kauppaa käyvistä olisi sen sijaan uusi. Poikkeussäännöksen soveltamisen edellytyksenä olisi kuitenkin se, että kyseiset henkilöt eivät sovelta huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää. Säännös perustuu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan e alakohtaan.

Sähkömarkkina- (588/2013) tarkoitettuja kantaverkonhaltijoita ja maakaasumarkkina- (XXX/2017) tarkoitettuja siirtoverkonhaltioita koskeva momentin 8 *kohta* olisi myös uusi. Säännös perustuu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan n alakohtaan, joka koskee direktiivin 2009/72/EY 2 artiklan 4 kohdassa ja direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja siirtoverkonhaltijoita. Säännöksen mukaan poikkeusta olisi sovellettava kyseisessä kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittaviin henkilöihin ainoastaan siltä osin kuin ne harjoittavat hyödyke johdannaisiin liittyvää sijoitustoimintaa tai tarjoavat niihin liittyviä sijoituspalveluja kyseisen toiminnan harjoittamiseksi. Poikkeusta ei kuitenkaan sovellettaisi jälkimarkkinoiden toimintaan, mukaan lukien kauppapaikkaan jälkimarkkinoilla käytävää finanssi siirto-oikeuksien kauppaa varten.

3 §. Osapoikkeukset lain soveltamisesta. Ehdotetussa 3 §:ssä säädettäisiin direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a—e alakohdassa tarkoitetuista valinnaisista poikkeussäännöksistä. Säännökset mahdollistaisivat sen, että pykälän 1 *momentissa* tarkoitettuihin henkilöihin sovellettaisiin momenteissa säädettyin edellytyksin vain tiettyjä lain säännöksiä. Ehdotuksen tarkoitus on edistää myös pienempien toimijoiden, mukaan lukien yksityisten elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia toimia markkinoilla. Pykälä tarjoaisi matalan toimialalle tulon kynnyksen ja olisi omiaan lisäämään kilpailua rahoitusmarkkinoilla.

Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti kyseisiin henkilöihin sovellettavien kansallisten vaatimusten on vähintään vastattava tiettyjä direktiivin vaatimuksia liittyen toimiluvan myöntämiseen, jatkuvaan valvontaan, menettelytapasääntelyyn sekä toiminnan järjestämistä koske-

viin vaatimuksiin. Sijoittajansuojan vahvistamiseksi poikkeussäännöksen soveltamisalaa ja edellytyksiä on näin merkittävästi rajoitettu suhteessa MIFID I:een, joka ei sisältänyt toimilupa-vaatimuksia, eikä yksityiskohtaisia menettelytapa- ja toiminnan järjestämisvaatimuksia. Direktiivin (johdantolause 29 ja 42) mukaan on syytä vaatia jäsenvaltioita soveltamaan kyseisiin henkilöihin vaatimuksia, jotka vähintään vastaavat direktiivissä vahvistettuja vaatimuksia, erityisesti silloin, kun ollaan myöntämässä toimilupaa, kun arvioidaan näiden mainetta ja kokeumusta ja mahdollisten osakkeenomistajien sopivuutta ja kun tarkastellaan toimiluvan myöntämisen ja jatkuvan valvonnan edellytyksiä ja menettelytapavelvoitteita.

Pykälän 1 momentin *1 kohta* mahdollistaisi kevyemmän sääntely-ympäristön sellaisille toimijoille, jotka ainoastaan vastaanottavat ja välittävät säännöksessä tarkoitettuja rahoitusvälineitä tai tarjoavat niihin liittyvää sijoitusneuvontaa. Lisäedellytyksenä olisi se, että toimeksiantoja voitaisiin välittää ainoastaan säännöksessä tarkoitetuille toimiluvallisille rahoitusmarkkina-toimijoille. Ehdotus perustuu direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b ja c alakohtaan. Lain 2 luvun 1 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisäksi säännöstä, jonka mukaan tässä säännöksessä tarkoitettuja rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä sekä sijoitusneuvontaa saisi tarjota myös tässä laissa tarkoitettun toimiluvan saanut elinkeinonharjoittaja. Säännös mahdollistaisi näin direktiivin 3 artiklan mukaisesti esimerkiksi sen, että myös luonnollinen henkilö voisi harjoittaa säännöksessä tarkoitettua sijoitusneuvontaa elinkeinotoimintanaan.

Joukkorahoituslaissa säädetään erikseen sen soveltamisalaan kuuluvasta vastikkeellisen laina- ja sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen hankkimisesta, tarjoamisesta ja ammattimaisesta välittämisestä elinkeinotoiminnan rahoittamiseksi. Sellaiseen toimintaan, jossa on kyse sijoituspalveluiden tarjoamisesta rahoitusvälineillä, sovelletaan kuitenkin sijoituspalvelulain säännöksiä.

Pykälän 1 momentin *2 kohta* mahdollistaisi kevyemmän sääntelyn tietyille energia-alan yhtiöille niiden tarjotessa yksinomaan hyödykkeisiin, päästöoikeuksiin tai niiden johdannaisiin liittyviä sijoituspalveluja tarkoituksenaan suojata asiakkainaan olevien paikallisten sähköalan yritysten tai maakaasualan yritysten kaupalliset riskit. Ehdotus perustuu direktiivin 3 artiklan 1 kohdan d alakohtaan. Pykälän 1 momentin *3 kohta* mahdollistaisi 2 kohtaa vastaavan kevyemmän sääntelyn toimijoille niiden tarjotessa yksinomaan päästöoikeuksiin tai niiden johdannaisiin liittyviä sijoituspalveluja tarkoituksenaan suojata asiakkainaan olevien päästöoikeusdirektiivissä tarkoitettujen toiminnanharjoittajien kaupalliset riskit. Ehdotus perustuu direktiivin 3 artiklan 1 kohdan e alakohtaan.

Pykälän *2 momentissa* määriteltäisiin ne lain säännökset, joita kyseisen poikkeussäännöksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden olisi kuitenkin noudatettava. Säännös perustuu direktiivin 3 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen alakohtaan. Kyseisiin henkilöihin ei asiakasvalitusten käsittelyä koskevaa säännöstä lukuun ottamatta ehdoteta kansallisesti sovellettavan direktiivin vähimmäisvaatimukset ylittäviä lain vaatimuksia. Kyseisiin henkilöihin ehdotetaan kuitenkin sovellettavan sijoituspalvelulain 15 luvussa säädettyjä hallinnollisia seuraamuksia, 16 luvun vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksiä sekä 16 a luvun säännöksiä valvontavaltuuksista. Kyseisiin toimijoihin on perusteltua soveltaa samoja seuraamus- ja rangaistussäännöksiä, kuin muihinkin sijoituspalvelulaissa tarkoitettuihin toimijoihin.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen on kuitenkin syytä tiiviisti seurata markkinoiden kehitystä ja arvioitava uuden sääntelyn vaikutuksia. Finanssivalvonnan valvontahavaintojen perusteella voidaan tällöin myös arvioida sääntelyssä mahdollisesti olevia puutteita, jotka edellyttäisivät direktiivin vaatimukset ylittävien muiden kansallisten säännösten antamista. Tällöin arvioinnin kohteeksi voidaan ottaa esimerkiksi se, tulisiko myös ehdotettuja lain 7 luvun 2 §:n 6 momentin säännöksiä luonnollisten henkilöiden ammattipätevyysvaatimuksista tai lain 10

luvun 6 §:n säännöksiä kannustimista kokonaisuudessaan soveltaa kyseisiin henkilöihin. Vastaavasti voidaan arvioida sitä, tulisiko lain ehdotettuja 10 luvun 4 §:n asianmukaisuusarviointia koskevia säännöksiä soveltaa nyt ehdotettua laajemmin kyseisiin henkilöihin. Kyseisten poikkeussäännöksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden osalta on kuitenkin huomioitava myös se, että niiden on aina välitettävä vastaanottamansa toimeksiannot toimiluvalliselle rahoitusmarkkinatoimijalle, joka viime kädessä vastaa soveltuvien sijoittajansuojasäännösten, kuten asianmukaisuusarvion toteuttamisesta sellaisen rahoitusvälineen toimeksiantoa koskien, joka ei täytä direktiivin 25 artiklan 4 kohdassa esitettyjä yksinkertaisen rahoitusvälineen tunnusmerkkejä.

Tilannetta on hallituksen esityksen antamisen jälkeen seurattava myös muissa jäsenvaltioissa mahdollisesti säädettävien säännösten ja niiden soveltamiskäytännöstä saatujen kokemusten perusteella. Vielä ei ole tietoa siitä, mitkä EU jäsenvaltiot säätävät MIFID II:n täytäntöönpanon seurauksena direktiivin vähimmäisvaatimuksia tiukempia säännöksiä kyseisen poikkeussäännöksen osalta.

Pykälän 3 momentissa kielletäisiin direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti asiakasvarojen hallussa pito. Lisäksi momentissa ehdotettaisiin direktiivin 3 artiklan 2 kohdan toiseen alakohtaan perustuen velvoitetta ottaa itselleen Finanssivalvonnan riittäväksi arvioima ammatillinen vastuuvakuutus. Kyseisille henkilöille ei sen sijaan ehdoteta asetettavan pääomavaatimuksia. Ehdotus perustuu tältä osin direktiivin 3 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan direktiivin 15 artiklan säännöksiä perustamispääomasta ei sovelleta kyseisen poikkeussäännöksen nojalla toimiviin. Koska kyseisillä toimijoilla ei saisi olla hallussaan asiakasvaroja, ei niiden edellytetä myöskään kuuluvan sijoittajien korvausrahoon.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan direktiivin 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti säädettävän siitä, että 1 momentissa tarkoitettuja palveluja tarjoava ei toimisi yleisen MIFID II:n toimiluvan nojalla, eikä niillä näin olisi niin sanottua EU-passia. Tämän vuoksi ehdotuksessa säädetään, että kyseisiä palveluja saisi tarjota Suomesta ETA-alueelle vain silloin, jos sitä ei olisi toisessa ETA-valtiossa kielletty tai rajoitettu. Kolmansista maista säädettäisiin erikseen.

4 §. *Luottolaitokseen, rahastoyhtiöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavat säännökset.* Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan luottolaitoksilla, sijoitusrahastolain mukaan rahastoyhtiöillä ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaan vaihtoehtorahastojen hoitajilla on tietyin rajoituksin oikeus tarjota sijoituspalvelua. Voimassa olevan 1 luvun 4 §:ssä säädetään niistä sijoituspalvelulain säännöksistä, joita sovelletaan edellä mainittuihin toimijoihin. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi luottolaitokseen sovellettavista säännöksistä. Voimassa olevaan pykälään verrattuna momentissa mainitut säännökset tarkistetaan vastaamaan MIFID II:n 1 artiklan 3 kohtaa, jossa säädetään luottolaitosdirektiivin 2013/36/EU mukaisesti toimiluvan saaneisiin luottolaitoksiin sovellettavista säännöksistä siltä osin kuin ne tarjoavat yhtä tai useampaa sijoituspalvelua tai harjoittavat sijoitustoimintaa. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä edellä mainittua artiklaa vastaavista sijoituspalvelulain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännöksistä sekä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain säännöksestä, joita sovelletaan luottolaitoksen harjoittamaan sijoituspalvelujen tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen sekä oheispalvelujen tarjoamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että sijoituspalvelurikosta koskeva sijoituspalvelulain 16 luvun 2 § sisällytetään sovellettaviin säännöksiin.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä vastaavasti rahastoyhtiöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavista säännöksistä. Momentissa olevat säännösviitaukset tarkistetaan vastaamaan ehdotetun lain vastaavia säännöksiä. Sovellettaviin säännöksiin ehdo-

tetaan lisättäväksi sijoituspalvelulain 16 luvun 2 ja 3 §. Ehdotettu 3 momentti vastaa nykyisen pykälän 3 momenttia.

5 §. *Ulkomaiseen ETA-sijoituspalvelu-yritykseen ja ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen sovellettavat säännökset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sivuliikkeen välityksellä Suomessa toimivaan ulkomaiseen ETA-sijoituspalvelu-yritykseen ja ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen sovellettavista säännöksistä. MIFID II:n 35 artiklan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että yritykset voivat tarjota sijoituspalveluja ja/tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja niiden alueella MIFID II:n ja luottolaitosdirektiivin mukaisesti käyttämällä sijoittautumisoikeutta joko siten, että ne perustavat sivuliikkeen, tai siten, että ne käyttävät muuhun jäsenvaltioon kuin kotijäsenvaltioon sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä. Edellytyksenä on, että sivuliikkeen tarjoamat palvelut ja sen harjoittama toiminta kuuluvat sijoituspalvelu-yrityksen tai luottolaitoksen kotijäsenvaltiossaan saaman toimiluvan piiriin.

Edellä mainitun 35 artiklan 8 kohdassa säädetään niistä MIFID II:n artikloista ja MIFIR:n artikloista, joissa säädettyjä velvoitteita sivuliikkeen välityksellä harjoitettavassa toiminnassa on noudatettava, ja joiden valvonta kuuluu sen ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, Suomessa Finanssivalvonnalle, jossa sivuliike sijaitsee.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi niistä sijoituspalvelulain säännöksistä, joita sovelletaan ulkomaisen ETA-sijoituspalvelu-yrityksen oikeuteen tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja sivuliikkeen välityksellä Suomessa ja tällaiselle toiminnalle asetettavista vaatimuksista. Pykälän *2 momentissa* säädetään vastaavasti säännöksistä, joita sovelletaan ulkomaisen ETA-luottolaitoksen edellä mainittua toimintaa vastaavaan toimintaan sivuliikkeen välityksellä Suomessa ja tälle toiminnalle asetettavista vaatimuksista. Ehdotus vastaa MIFID II:n 35 artiklan 8 kohtaa.

Pykälän *3 momentti* olisi nykyisestä poiketen informatiivinen säännös. Sen mukaan 4 luvun 2 §:n 7 momentissa säädetään sellaisesta ulkomaisesta ETA-luottolaitoksesta, joka tarjoaa Suomeen sijoittuneille osapuolille suoran mahdollisuuden käydä kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

Pykälän *4 momentissa* todetaan lain 4 luvun 2 §:n säännösten soveltamisesta sellaiseen ulkomaiseen ETA-sijoituspalvelu-yritykseen ja ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen, joka tarjoaa sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa Suomessa sivuliikettä perustamatta. Säännös on luonteeltaan informatiivinen.

Pykälän *5 momentissa* todettaisiin, että MIFIR-asetuksen 14—26 artiklassa säädetään vaatimuksista, jotka koskevat pykälän *1 ja 2 momentissa* tarkoitettua sivuliikkeen välityksellä harjoitettua toimintaa. Finanssivalvonta vastaa näiden artiklojen noudattamisen valvonnasta silloin, kun ulkomaisen ETA-sijoituspalvelu-yrityksen tai ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike sijaitsee Suomessa. Säännös on luonteeltaan informatiivinen.

6 §. *Ulkomaiseen ETA-rahastoyhtiöön ja ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavat säännökset.* Ehdotettu 6 § vastaa voimassa olevan lain 1 luvun 6 §:ää. Pykälän *1 momentissa* olevat säännösviitaukset tarkistettaisiin vastaamaan ehdotetun lain vastaavia säännöksiä. Sovellettaviin säännöksiin ehdotetaan lisättäväksi sijoituspalvelulain 16 luvun 2 ja 3 §.

7 §. *Kolmannen maan yritykseen sovellettavat säännökset.* Laissa ehdotetaan säädettäväksi uusi kolmannen maan yrityksen käsite ja tällaisen yrityksen oikeudesta toimia sivuliikkeen välityksellä Suomessa. Uusi käsite korvaa lain nykyiset kolmannen maan sijoituspalvelu-yrityksen ja kolmannen maan luottolaitoksen käsitteet. MIFID II:n 41 artiklan 2 kohdassa säädetään

niistä MIFID II:n artikloista ja MIFIR:n artikloista, joihin sisältyviä velvoitteita kolmannen maan yrityksen on noudatettava ETA-valtiossa, jossa se tarjoaa sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjoaa oheispalveluja. Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi sivuliikkeen välityksellä Suomessa toimivaan kolmannen maan yritykseen sovellettavista edellä mainittua artiklaa vastaavista sijoituspalvelulain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännöksistä sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:n säännöksistä. Momentissa todettaisiin informatiivisuuden vuoksi, että kolmannen maan yrityksen toimintaan sovellettavista vaatimuksista säädetään lisäksi MIFIR:n 3—26 artiklassa.

Pykälän *2 momentti* olisi informatiivinen ja siinä todettaisiin, että kolmannen maan yrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa Suomessa vastaavuuspäätöksen nojalla sivuliikkeen välityksellä tai sivuliikettä perustamatta säädetään MIFIR:n 46—49 artiklassa.

8 §. *Strukturoitujen talletuksien myyntiin ja niitä koskevaan sijoitusneuvontaan sovellettavat säännökset.* Ehdotettu 8 § säännösten soveltamisesta strukturoitujen talletusten myyntiin ja niitä koskevaan sijoitusneuvontaan olisi uusi. Säännöksen *1 momentin* mukaan sijoituspalveluyritykseen ja luottolaitokseen, joka myy strukturoituja talletuksia tai tarjoaa niihin liittyvää sijoitusneuvontaa Suomessa, sovellettaisiin näiden toimintojen osalta lain mainittuja säännöksiä. Säännös perustuu direktiivin 1 artiklan 4 kohtaan.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen ja ulkomaisen ETA-luottolaitoksen Suomessa sijaitsevaan sivuliikkeeseen, joka myy strukturoituja talletuksia tai tarjoaa niihin liittyvää sijoitusneuvontaa Suomessa, sovelletaan näiden toimintojen osalta lain mainittuja säännöksiä. Säännös perustuu direktiivin 35 artiklan 8 kohtaan.

Ehdotetussa *3 momentissa* lueteltaisiin ne lain säännökset, joita sovellettaisiin kolmannen maan yrityksen sivuliikkeeseen. Säännös perustuu direktiivin 1 artiklan 4 kohtaan sekä 41 artiklan 2 kohtaan.

9 §. *Algoritmiseen kaupankäyntiin sovellettavat säännökset.* Ehdotettu 9 § säännösten soveltamisesta algoritmiseen kaupankäyntiin olisi uusi. Säännös perustuu direktiivin 1 artiklan 5 kohtaan. Säännöksen mukaan lain algoritmista kaupankäyntiä koskevat 7 a luvun säännökset tulisivat sovellettaviksi myös sellaisiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 15 kohdassa tarkoitettuihin kaupankäyntiosapuoliin, joilta ei pykälässä viitattujen säännösten perusteella muutoin edellytettäisi toimilupaa.

10 §. *Positiolimiittien ja hyödykejohdannaispositioiden valvontaan ja raportointiin sovellettavat säännökset.* Ehdotettu 10 § säännösten soveltamisesta positiolimiittien ja hyödykejohdannaispositioiden valvontaan ja raportointiin olisi uusi. Säännös perustuu direktiivin 1 artiklan 6 kohtaan. Säännöksen mukaan lain positiolimiittisäännökset tulisivat sovellettaviksi myös sellaisiin toimijoihin, jotka eivät muutoin kuuluisi lain soveltamisalaan 2 §:n poikkeussäännösten perusteella.

11 §. *Euroopan unionin lainsäädäntö, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ja Euroopan pankkiviranomainen.* Pykälä ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessaan. Pykälän *1, 2, 7 ja 8 kohta* olisivat uusia. Pykälän 1 kohdassa määriteltäisiin rahoitusvälineiden markkinat - direktiivi. Pykälän 2 kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi EU:n rahoitusvälineiden markkinat - asetus. Pykälän 7 kohdassa määriteltäisiin EU:n arvopaperikeskusasetus ja 8 kohdassa EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetus. Pykälän *11 kohdassa* määriteltäisiin komission delegoitu direktiivi.

12 §. *Euroopan unionin tekniset standardit ja delegoidut asetukset.* Pykälässä säädettäisiin informaatioesitystä voimassa olevaa 1 luvun 7 §:ää vastaavasti Euroopan komission asetuksella tai päätöksellä annetuista teknisistä standardeista sekä delegoiduista asetuksista, joissa on sijoituspalveluyrityksiä koskevia säännöksiä pykälässä mainittujen säädösten lisäksi.

13 §. *Sijoituspalveluyritys, ulkomainen sijoituspalveluyritys, ETA-valtio, kolmas maa, ulkomainen ETA-valvontaviranomainen, ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys, ulkomainen ETA-luottolaitos, kolmannen maan yritys, kolmannen maan valvontaviranomainen ja sivuliike.* Ehdotettu pykälä vastaisi voimassa olevan 1 luvun 9 §:ää muutettuna siten, että nykyisen 1 momentin 2, 8 ja 9 kohdat muutetaan ja momenttiin lisätään uusi ulkomaista ETA-luottolaitosta koskeva määritelmä. Momentin 2 kohdassa oleva ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen määritelmä muutetaan siten, että sillä tarkoitetaan ulkomaista ETA-sijoituspalveluyritystä, ulkomaista ETA-luottolaitosta ja kolmannen maan yritystä. Momentin 8 kohdassa, jossa nykyisin määritellään kolmannen maan sijoituspalveluyritys, ehdotetaan määriteltäväksi ulkomainen ETA-luottolaitos. Momentin 9 kohdassa ehdotetaan määriteltäväksi kolmannen maan yritys. Määritelmä on uusi ja korvaa nykyisen 8 kohdan määritelmän. Kolmannen maan yrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka olisi sijoituspalveluja tarjoava tai sijoitustoimintaa harjoittava luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, jos sen sääntömääräinen kotipaikka sijaitisi Euroopan talousalueella. Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 57 alakohtaa. Momentin 10 kohta, jossa ehdotetaan määriteltäväksi sivuliike, vastaa momentin nykyistä 9 kohtaa.

14 §. *Rahoitusväline.* Pykälässä ehdotetaan säädettävän rahoitusvälineen määritelmästä. Säännös perustuu direktiivin liitteen I C osaan. Pykälä vastaisi voimassa olevaa 1 luvun 10 §:n 1 momenttia lukuun ottamatta sen 3, 5 ja 9 kohtaa. Pykälän 4 ja 6 kohtaan on myös tehty lähinnä teknisiä täsmennyksiä, jotta ne vastaisivat selkeämmin direktiivin säännöksiä.

Pykälän 3 kohta vastaisi voimassa olevaa 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa muutettuna siten, että siinä tarkoitettu rahoitusväline olisi myös sellainen optio, termiini tai muu johdannaisopimus, jonka kohde-etuutena on päästöoikeus. Pykälän 5 kohta vastaisi voimassa olevaa 10 §:n 1 momentin 5 kohtaa muutettuna siten, että siinä tarkoitettu rahoitusväline olisi myös sellainen optio, termiini tai muu johdannaisopimus, jolla käydään kauppaa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä lukuun ottamatta tukkutason energiatuotetta, jolla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä, ja joka on toteutettava kohde-etuus luovuttaen.

Pykälän 9 kohta vastaisi voimassa olevaa 1 luvun 10 §:n 1 momentin 9 kohtaa muutettuna siten, että siinä tarkoitettu rahoitusväline ei olisi enää sellainen optio, termiini tai muu johdannaisopimus, jonka kohde-etuutena on päästöoikeus. Kohdan mukaan siinä tarkoitettu rahoitusväline olisi myös sellainen muu johdannaisopimus, jonka kohde-etuutena ovat edellä tässä pykälässä mainitsemattomat varat, oikeudet, velvollisuudet, indeksit ja muut tunnusluvut ja joka on muiden johdannaisopimusten kaltainen, kun otetaan huomioon ainakin se, käydäänkö sillä kauppaa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä.

Pykälän uuden 10 kohdan mukaan rahoitusvälineellä tarkoitettaisiin myös päästöoikeutta, joka on tunnustettu kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY (päästökauppajärjestelmä) vaatimuksia vastaavaksi sekä vastavuoroisesti yhteisön järjestelmän ja muiden kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmien välillä [Euroopan Unionin perustamissopimuksen 300 (nykyinen SEUT 218) artiklan sääntöjen mukaisesti].

15 §. Sijoituspalvelut tai sijoitustoiminta. Pykälässä säädettäisiin tässä laissa tarkoitetuista sijoituspalveluista. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan 1 luvun 11 §:ää. Pykälän 3 kohtaan tehtäisiin teknisiä täsmennyksiä, jotta se paremmin vastaisi direktiivin säännöksiä. Pykälän 9 kohta olisi kuitenkin uusi voimassa olevaan lakiin verrattuna. Kohdan mukaan sijoituspalvelua olisi organisoidun kaupankäynnin järjestäminen. Tällä tarkoitetaan joukkovelkakirjojen, strukturoitujen rahoitustuotteiden, päästöoikeuksien tai johdannaisopimusten kaupankäynnin järjestämistä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä. Pykälän 1—9 kohta vastaa rahoitusvälineiden markkinat direktiivin I liitteen A osan 1—9 kohtaa.

Voimassa olevan pykälän 9 kohta ehdotetaan kumottavan. Kyseinen rahoitusvälineiden säilyttämistä koskeva säännös ehdotetaan siirrettävän lain 2 luvun 3 §:n 1 momentin uudessa 7 kohdassa tarkoitetuksi oheispalveluksi. Säännös perustuu direktiivin liitteen I B osan 1 kohtaan.

Arvopapereiden säilyttämistä säännellään arvopaperitileistä annetussa laissa. Lain 1 luvun 2 §:n mukaan säilyttäjänä voi toimia sijoituspalvelulain mukaan toimiluvan saanut yritys sekä ulkomaalainen yritys, jolla on oikeus tarjota sijoituspalveluja Suomeen. Ehdotetulla säännöksellä ei siten tosiasiallisesti muuteta oikeustilaa, sillä jatkossakin arvopaperitililaissa tarkoitettua säilytystä voisi tarjota vain toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys sekä arvopaperitililaissa yksilöidyt muut yhteisöt.

16 §. Luottolaitos ja rahoituslaitos. Ehdotettu 16 § vastaisi voimassa olevan lain 12 §:ää.

17 §. Johto ja toimiva johto. Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi laissa käytetyt käsitteet johto ja toimiva johto. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin johto, jolla tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen hallitusta ja, jos edellä mainitulla yrityksellä on hallintoneuvosto, hallintoneuvostoa sekä toimitusjohtajaa ja kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat sijoituspalveluyrityksen ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat yrityksen toimintaa. Säännös on kansallinen.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin toimiva johto, jolla tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen toimitusjohtajaa ja kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat sijoituspalveluyrityksen ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat yrityksen toimintaa. Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 37 alakohtaa.

18—22 §. Ehdotetut pykälät vastaisivat nykyisen lain 13—17 §:ää.

23 §. Asiakas, ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas. Pykälän otsikkoa ehdotetaan täydennettäväksi asiakas-termillä. Pykälässä ehdotetaan säädettävän voimassa olevaan lain 18 §:ää vastaavasti ammattimaisen ja ei-ammattimaisen asiakkaan määritelmästä. Sijoituspalveluyritys on velvollinen luokittelemaan asiakkaansa. Tietyissä kohdin direktiivi antaa suojaa myös mahdollisille eli potentiaalisille asiakkaille. Direktiivin liitteen II säännökset ammattimaisista asiakkaista vastaavat asiallisesti MIFID I -direktiivin säännöksiä. Liitteeseen on tehty ainoastaan muutama täsmennys. Ensinnäkin liitteen osan I kolmannen kohdan kirjoitusasu on täsmennetty ilman sisällöllistä muutosta. Toiseksi liitteen osan II.1 ensimmäistä alakohtaa on täsmennetty mainitsemalla esimerkinomaisesti myös paikallisviranomaisten ja kuntien kuuluvan lähtökohtaisesti ei-ammattimaisiksi asiakkaina kohdeltaviksi asiakkaita. Kolmanneksi liitteen osan II.1 on lisätty kokonaan uusi kuudes alakohtaa, jossa annetaan jäsenvaltiolle optio säätää kansallisesti edellä tarkoitettujen kuntien ja paikallisviranomaisten asiantuntemuksen ja tietämyksen arvioimisen tunnistamisperusteista.

Kyseiset liitteen täsmennykset eivät edellytä muutoksia voimassa olevaan pykälään. Säännökseen ei myöskään ehdoteta sisällytettävän direktiivin liitteen II osan II.1 kuudennessa kohdassa tarkoitettuja jäsenvaltion harkinnassa olevia tunnistamisperusteita kuntien ja paikallisviranomaisten asiantuntemuksen ja tietämyksen arvioimisen osalta. Pykälän nykyistä *1 momentin* 1h-kohtaa ehdotetaan kuitenkin muutettavan siten, että siinä viitattaisiin suoraan EU:n vakavaraisuusasetukseen, jossa on määritelty liitteen vastaavassa h-kohdassa tarkoitettut paikalliset yritykset (*locals*).

Pykälän ehdotettu *4 momentti* olisi uusi vastaten direktiivin asiakkaan määritelmä. Lisäys on johdonmukainen siihen nähden, että lain tasolla jaotellaan ehdotuksessa sijoituspalvelun tarjoaminen asiakkaille ja sijoituspalveluyrityksen oma liiketoiminta.

24 §. Hyväksyttävä vastapuoli. Ehdotettu pykälä vastaa sisällöltään nykyisen lain 19 §:ää.

25 §. *Algoritminen kaupankäynti ja suora sähköinen markkinoillepääsy.* Lukuun ehdotetaan lisättävän uusi 25 § algoritmisen kaupankäynnin ja suoran sähköisen markkinoillepääsyn määritelmistä. Säännökset perustuvat direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 39—1 luetelmakohtaan. Pykälän *1 momentin* mukaan algoritmisella kaupankäynnillä tarkoitettaisiin rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa tietokonealgoritmi määrittää automaattisesti toimeksiantojen yksittäiset tekijät. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi toimeksiannon käynnistäminen, ajoitus, hinta, määrä tai toimeksiantojen hoito niiden jättämisen jälkeen siten, että ihmisen työpanosta tarvitaan vain vähän tai ei lainkaan. Algoritmisen kaupankäynnin määritelmään eivät kuuluisi järjestelmät, joita käytetään ainoastaan toimeksiantojen reitittämiseen yhteen tai useampaan kauppapaikkaan, sellaiseen toimeksiantojen käsittelyyn, johon ei sisälly kaupankäynnin parametrien määrittämistä, toimeksiantojen vahvistamiseen tai kaupan jälkeiseen toteutettujen liiketoimien käsittelyyn.

Pykälän *2 momentissa* määriteltäisiin huippunopea algoritminen kaupankäynti. Pykälän *3 momentti* sisältäisi suoran sähköisen markkinoillepääsyn määritelmän. Suoralla sähköisellä markkinoillepääsillä tarkoitettaisiin direktiivin mukaisesti järjestelyä, jossa kauppapaikan jäsen tai osapuoli taikka asiakas antaa henkilölle luvan käyttää sen kaupankäyntikoodia, niin että henkilö voi välittää rahoitusvälineeseen liittyviä toimeksiantoja sähköisesti suoraan kauppapaikkaan. Tällaisesta järjestelystä olisi kyse myös sekä sellaisissa tilanteissa, joissa kyseinen henkilö käyttäisi jäsenen tai osapuolen taikka asiakkaan infrastruktuuria tai jäsenen tai osapuolen taikka asiakkaan käyttöön antamaa yhteysjärjestelmää toimeksiantojen välittämiseksi (suora pääsy markkinoille), että niissä tilanteissa, joissa henkilö ei käyttäisi tällaista infrastruktuuria (tuettu pääsy).

26 §. *Muut määritelmät.* Pykälässä ehdotetaan määriteltäväksi strukturoitu talletus, talletustodistus, pörssilistattu rahasto, todistus, strukturoitu rahoitustuote, johdannaisopimus, hyödykejohdannainen, tukkutason energiatuote, ristiinmyyntikäytäntö, markkinatakaaja, toimeksiantojen toteuttaminen, päämiehen lukuun täsmäytetty kaupankäynti, kauppojen sisäinen toteuttaja, huomattava omistusosuus ja merkittävä sidos. Määritelmät ovat uusia verrattuna voimassa olevaan lakiin. Määritelmät perustuvat direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 5, 7, 20, 31, 35, 38, 42, 43, 45—50 ja 58 alakohtaan. Osa kyseisistä määritelmistä sisältyy myös MIFIR-asetuksen määritelmiin, joissa pääasiassa viitataan direktiivissä säädettyihin vastaaviin käsitteisiin.

27 §. *Valvonta.* Pykälä vastaisi nykyisen lain 20 §:ää.

2 luku Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

Luvun otsikko ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä mainitaan sijoitustoiminnan harjoittaminen. Ehdotus vastaa direktiivin 1 artiklassa säädettyä direktiivin soveltamisalaa ja 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sijoituspalveluja ja -toimintaa.

1 §. *Sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen luvanvaraisuus.* Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavan luvun otsikkoa vastaavasti. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän *1 momentti* vastaisi pykälän otsikon mukaista täsmennystä lukuun ottamatta pykälän nykyistä 1 momenttia.

Pykälän *2 momentti* olisi uusi. Säännöksellä pantaisiin osin täytäntöön direktiivin 9 artiklan 6 kohta, jonka tarkoitus on mahdollistaa toimiluvan myöntäminen säännöksessä tarkoitettulle luonnolliselle henkilölle sekä turvata elinkeinonharjoittajan ammattitaitoinen ja vakaa hoito sekä asiakkaiden etu. Ehdotetun säännöksen soveltamisala olisi kuitenkin rajattu siten, että se kohdistuisi ainoastaan 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamisen ja välittämisen sekä sijoitusneuvonnan harjoittamiseen. Säännös mahdollistaisi näin direktiivin 3 artiklan mukaisesti esimerkiksi sen, että myös luonnollinen henkilö voisi harjoittaa säännöksessä tarkoitettua sijoitusneuvontaa elinkeinotoimintanaan.

Kyseisen toiminnan asianmukaisen harjoittamisen varmistamiseksi elinkeinonharjoittajien olisi noudatettava muun muassa lain 3 luvun säännöksiä sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisestä ja peruuttamisesta ja merkittävien omistajien luotettavuudesta sekä lain 6 b luvun säännöksiä hallinto- ja ohjausjärjestelmistä. Komissio on lisäksi antanut tarkempia säännöksiä kyseisten säännösten soveltamisesta. Finanssivalvonnan on näin toimilupaa myöntäessään varmistuttava siitä, että kyseinen elinkeinonharjoittaja täyttää lain 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen säännösten ja niiden nojalla annettujen komission asetusten vaatimukset. Ehdotuksessa ei tältäkin osin esitetä kansallista, direktiiviin perustumatonta lisäsääntelyä.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen on kuitenkin syytä seurata markkinoiden kehitystä ja arvioitava uuden sääntelyn vaikutuksia. Finanssivalvonnan valvontahavaintojen perusteella voidaan tällöin myös arvioida sääntelyssä mahdollisesti olevia puutteita, jotka edellyttäisivät lisätoimenpiteisiin ryhtymistä, esimerkiksi elinkeinonharjoittajan luotettavan toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten antamiseksi.

2 §. *Sijoituspalvelun tarjoaminen tai sijoitustoiminnan harjoittaminen muun luvan nojalla.* Pykälän otsikko ja pykälän *1 momentti* ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä mainitaan sijoitustoiminnan harjoittaminen 1 §:ää vastaavasti. Pykälän 1 momentti vastaa muutoin nykyisen 2 §:n 1 momenttia. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan täydennettäväksi siten, että kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi saa järjestää monenkeskisen kaupankäynnin lisäksi organisoitua kaupankäyntiä. Momentti vastaisi direktiivin 1 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan markkinoiden ylläpitäjä, joka tarjoaa sijoituspalveluja, kuuluu direktiivin soveltamisalaa. Direktiivin mukaan markkinoiden ylläpitäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka ylläpitää säännellyn markkinan liiketoimintaa ja joka voi olla säännelty markkina itse (4 artiklan 1 kohdan 18 alakohta). Markkinoiden ylläpitäjä voi olla myös organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjä (18 artiklan 1 kohta). Ehdotuksen mukaan säänneltyä markkinaa ylläpitävä pörssi saa järjestää organisoitua kaupankäyntiä. Pykälän *5 momentti* joukkorahoituksen välittäjän toimintaa koskien ehdotetaan kumottavan oikeustilan selkiyttämiseksi. MIFID II:n 3 artiklan täytäntöönpanosta seuraa, että sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välittäminen edel-

lyttää asianmukaista sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupaa.

3 §. Oheispalvelut ja oikeus tarjota raportointipalveluja. Pykälän otsikko ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä mainitaan oikeus tarjota raportointipalveluja, joista ehdotetaan säädettävän pykälän uudessa 3 momentissa. Pykälän *1 momentin 7 kohta* ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan lain 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa säädetään sijoituspalveluna tarjottavasta rahoitusvälineiden säilyttämisestä ja tämän pykälän nykyisessä 7 kohdassa oheispalveluna tarjottavasta muusta kuin 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitetusta rahoitusvälineiden säilyttämisestä. Ehdotuksen mukaan rahoitusvälineiden säilyttäminen ei olisi enää nykyisen lain mukaista sijoituspalveluna tarjottavaa palvelua vaan yksinomaan oheispalveluna tarjottavaa palvelua. Ehdotetun 7 kohdan mukaan sijoituspalveluyritys saa, myönnetyn toimiluvan mukaisesti, sijoituspalvelun lisäksi oheispalveluna tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa asiakkaan lukuun, johon kuuluvat säilytyspalvelut ja muut asiaan liittyvät palvelut, kuten rahavarojen tai vakuuksien hallinta pois lukien EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteessä olevan A jakson 2 kohdassa tarkoitettu arvopaperitilien ylläpito ylimmällä tasolla (keskitetty tilinhoito-palvelu). Säännös vastaa MIFID II -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 3 kohtaa ja direktiivin liitteessä I olevassa B osassa olevaa 1 kohtaa.

Pykälään lisätään *uusi 3 momentti*, jossa säädetään sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä, oikeudesta tarjota kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 19 kohdassa tarkoitettuja raportointipalveluja. Ehdotus vastaa MIFID II:n 59 artiklan 2 kohtaa.

3 luku **Sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen sekä merkittävien omistajien luotettavuus**

1 §. Toimilupahakemus. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän *1 momentti* vastaisi nykyisen lain 3 luvun 1 §:n 1 momenttia siten täydennettynä, että toimilupa myönnettäisiin sijoituspalvelujen tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen. Ehdotus vastaa MIFID II:n 5 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän *2 momentti* ehdotetaan muutettavaksi. Siinä säädettäisiin toimilupahakemukseen liitettävistä tiedoista ja selvityksistä MIFID II:n 7 artiklan 2 kohtaa vastaavasti. Direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa säädetään arvopaperimarkkinaviranomaiselle valtuus laatia luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi, joissa määritetään muun muassa toimivaltaiselle viranomaiselle artiklan 2 kohdan mukaisesti annettavat tiedot mukaan lukien toimintaohjelma, sekä luonnokset teknisiksi täytäntöönpanostandardeiksi, joissa vahvistetaan vakionuotoiset lomakkeet, mallit ja menettelyt artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen ilmoittamista varten. Komissio on antanut MIFID II -direktiiviä täydentävän suoraan sovellettavan delegoidun asetuksen, joka koskee sijoituspalveluyritysten toimilupakäsittelyyn liittyviä tietoja ja vaatimuksia. Uusi sääntely korvaa nykyisen pykälän 2 momentin säännökset ja pykälän 3 §:n nojalla annetun valtiovarainministeriön asetuksen (234/2014) säännökset sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä.

Pykälän *3 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi määräystenantovaltuudesta Finanssivalvonnalle, joka voisi antaa määräyksiä toimilupahakemuksen ratkaisemista varten tarvittavista asiakirjoista ja selvityksistä, jollei 1 luvun 12 §:ssä tarkoitetuista säädöksistä muuta johdu. Edellä mainittu komission delegoitu asetusta kuuluu tässä tarkoitettuihin säädöksiin.

Pykälän *4 momentti* vastaisi nykyisen pykälän 4 momenttia täydennettynä siten, että jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen markkinoiden ylläpitäjän

tytäryritys, hakemuksesta on pyydettävä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen lausunto. Momentti vastaa MIFID II:n 84 artiklan 1 ja 2 kohtaa. Artiklan mukaan arvopaperimarkkina-
viranomaisen laatii luonnokset teknisiksi täytäntöönpanostandardeiksi vakiomuotoisten lomakkeiden, mallien ja menettelyjen vahvistamiseksi muiden toimivaltaisten viranomaisten kuulemista varten ennen toimiluvan myöntämistä.

2 §. Toimilupapäätös. Pykälän 2 momentti ehdotetaan täydennettäväksi siten, että toimiluvassa on mainittava sijoituspalvelujen lisäksi sijoitustoiminta, jota sijoituspalveluyrityksellä on oikeus harjoittaa.

3 §. Toimiluvan myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momentissa olevat säännösviitaukset tarkistetaan vastaamaan lakiin ehdotettuja muutoksia. Toimilupa myönnetään, jos sijoituspalveluyrityksen merkittävät omistajat ovat luotettavia ja sijoituspalveluyritys täyttää talouden vakaudelle 6 luvussa, hallinto- ja ohjausjärjestelmille 6 b luvussa ja toiminnalle 7 luvun 1, 2, 4—9, 11 ja 16 §:ssä, 9 luvun 1—5 §:ssä ja 10 luvun 11, 12 ja 15 §:ssä sekä asiakkaan tuntemiselle 12 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettussa laissa säädetyistä vaatimuksista, jotka sijoituspalveluyrityksen on lisäksi täytettävä, jos se aikoo harjoittaa monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä, sekä 7 a luvussa säädetyistä vaatimuksista, jotka sijoituspalveluyrityksen on lisäksi täytettävä, jos se harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä tai tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä.

Pykälän 2 momentti vastaa nykyisen 3 luvun 3 §:n 2 momenttia.

4 §. Sijoituspalveluyrityksen merkittävien omistajien luotettavuus. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi. Momentin mukaan sen, jolla on huomattava omistusosuus sijoituspalveluyrityksessä, on oltava luotettava. Huomattavalla omistusosuudella tarkoitetaan 1 luvun 16 §:n 14 kohdassa tarkoitettua huomattavaa omistusosuutta. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan omistusosuuden laskemisessa on noudatettava mitä 6 a luvun 1 §:n 3 momentissa säädetään. Säännös vastaa MIFID II:n 10 artiklan 2 kohtaa.

8 §. Toiminnan aloittaminen ja muutoksista ilmoittaminen. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään maininta muutoksista ilmoittamisesta. Pykälään lisätään uusi 2 momentti, jossa säädetään sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle kaikista toimiluvan myöntämistä koskevien edellytysten olennaisista muutoksista. Ehdotus vastaa MIFID II:n 21 artiklan 2 kohtaa.

4 luku **Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen sekä ulkomaisen ETA-luottolaitoksen palvelujen tarjoaminen Suomeen**

Luvun otsikko ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä mainitaan ulkomaisen ETA-luottolaitoksen palvelujen tarjoaminen Suomeen.

1 §. Sivuliikkeen aloittaminen tai sidonnaisasiamiehen käyttäminen. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan MIFID II -direktiiviä. Pykälässä säädettäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin sidonnaisasiamiehen käyttämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi tarjota Suomessa sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja perustamalla sivuliikkeen Suomeen tai käyttämällä muuhun ETA-valtioon sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä, jos se ei ole perustanut sivuliikettä kyseiseen ETA-valtioon. Edellytyksenä on, ETA-sijoituspalveluyrityksen tarjoamat palvelut ja sen harjoittama toiminta kuuluvat yrityksen kotijäsenvaltiossa saaman toimiluvan piiriin.

Pykälän 2 momentin mukaan ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys saisi perustaa sivuliikkeen Suomeen tai aloittaa sidonnaisasiamiehen käyttämisen yrityksen kotijäsenvaltion ETA-valvontaviranomaisen ilmoitettua sivuliikkeen perustamisesta tai sidonnaisasiamiehen käyttämisestä Finanssivalvonnalle. Momentissa säädettäisiin tiedoista ja selvityksistä, jotka edellä mainitussa ilmoituksessa on oltava.

Pykälän 3 momentissa säädetään sivuliikkeen perustamisen ja sen toiminnan aloittamisen ajankohdasta. Säännös vastaa nykyistä 4 luvun 1 §:n 3 momenttia. Momenttiin ehdotetaan liittäväksi säännös, jonka mukaan sidonnaisasiamiehen toiminnan aloittamiseen sovelletaan vastaavasti, mitä momentissa sivuliikkeen toiminnan aloittamisesta säädetään.

Pykälän 4 momentin mukaan ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen sovelletaan, mitä pykälän 1 momentissa säädetään ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja Suomessa sivuliikkeen välityksellä tai käyttämällä muuhun ETA-valtioon kuin kotivaltioonsa sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä, sekä mitä 2 momentissa säädetään sidonnaisasiamiehen käyttämisestä koskevasta ilmoituksesta. Ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikkeellä tarkoitetaan luottolaitostoinnista annetun lain 16 luvussa tarkoitettua sivuliikettä.

Pykälän 5 momentissa säädetään 4 momentissa tarkoitetun sidonnaisasiamiehen käyttämisen aloittamisesta sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on saanut 2 momentissa tarkoitetut tiedot sisältävän ilmoituksen ulkomaisen ETA-luottolaitoksen kotijäsenvaltion ETA-valvontaviranomaiselta. Sidonnaisasiamiehen käyttämisen saisi aloittaa Finanssivalvonnan päättämänä ajankohtana, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun Finanssivalvonta sai 2 momentissa tarkoitetut sidonnaisasiamiestä koskevat tiedot.

Pykälän 6 momentissa säädetään muutoksen toteuttamisesta, jos 2 ja 4 momentin mukaisesti ilmoitetut tiedot muuttuvat.

Ehdotus vastaa MIFID II:n 35 artiklaa ja 1 artiklan 3 kohdan c alakohtaa.

Arvopaperimarkkinaviranomainen laatii luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi, joissa täsmennetään 35 artiklan 2, 4, 7 ja 10 kohdan mukaisesti ilmoitettavat tiedot, sekä luonnokset teknisiksi täytäntöönpanostandardeiksi vakiomuotoisten lomakkeiden, mallien ja menettelyjen vahvistamiseksi 35 artiklan 3, 4, 7 ja 10 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamista varten.

2 §. *Sijoituspalvelun tarjoaminen sivuliikettä perustamatta.* Voimassa oleva pykälä sisältää säännökset siitä, millä edellytyksillä ulkomaisella ETA-sijoituspalveluyrityksellä on oikeus alkaa tarjota sijoituspalvelua rajan yli Suomeen eli toimia Suomessa perustamatta tänne sivuliikettä. Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä tai MIFID II -direktiivissä ei määritellä sitä, milloin kysymyksessä on ilmoitusmenettelyä edellyttävä rajat ylittävä toiminta. Tätä ei myöskään ehdoteta määriteltäväksi laissa, vaan asia tulisi ratkaista tapausittain muun muassa ottamalla huomioon EU:n perussopimuksen määräykset ja niiden tulkinta.

Voimassa olevan lain esitöiden (HE 32/2012 vp) mukaan pykälässä on kysymys palvelun tarjoamisesta rajan yli Suomessa, mikä edellyttää ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen Suomeen kohdistuvia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada aikaan sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskeva sopimus Suomessa asuvan henkilön kanssa tai esimerkiksi suomalaisen yrityksen kanssa. Mahdolliset toimenpiteet voivat muodostua esimerkiksi sähköpostitse toteutettavista markkinointikampanjoista.

Voimassa olevassa pykälässä tarkoitettu rajat ylittävästä toiminnasta ei ole kysymys silloin, kun Suomessa asuva henkilö omasta aloitteestaan matkustaa ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen kotivaltioon ostaakseen sieltä sijoituspalvelun tai oheispalvelun.

Myöskään se seikka, että Suomessa asuva henkilö omasta aloitteestaan ostaa internetin välityksellä tai puhelimitse sijoituspalvelun tai oheispalvelun ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen kotivaltiosta, ei merkitse sijoituspalvelun tarjoamista rajan yli Suomeen tässä pykälässä tarkoitettulla tavalla. Jos kuitenkin henkilön yhteydenottoa on edeltänyt ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen tarjous tai pyyntö yhteydenottoon, kysymyksessä on pykälässä tarkoitettu sijoituspalvelun tai oheispalvelun tarjoaminen sivuliikettä perustamatta. Tällainen toiminta edellyttää pykälän mukaisen ilmoitusmenettelyn noudattamista.

Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä säädetään myös ulkomaisen ETA-luottolaitoksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan tarjottavien palvelujen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen tulee kuulua ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen ja ulkomaisen ETA-luottolaitoksen toimiluvan piiriin.

Pykälän *2 momentti* vastaa nykyistä 4 luvun 2 §:n 2 momenttia.

Voimassa olevassa *3 momentissa* säädetään ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sijoituspalvelujen tarjoamisen aloittamisen ajankohdasta. Momentissa ehdotetaan tarkennettavaksi tietoja, jotka Finanssivalvonnan on saatava ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta ennen kuin ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi aloittaa sijoituspalvelujen tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen ja oheispalvelujen tarjoamisen Suomessa. Finanssivalvonnan on saatava tiedot siitä, aikooko yritys käyttää kotijäsenvaltioonsa sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä ja mahdollisten sidonnaisasiamiesten nimet.

Voimassa olevassa *4 momentissa* säädetään ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen oikeudesta käyttää sijoituspalvelujen tarjoamisessa sidonnaisasiamiestä. Momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetään sellaisen ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen palvelujen tarjoamisen tai toiminnan harjoittamisen aloittamisen ajankohdasta, joka aikoo käyttää kotivaltioonsa sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä sijoituspalvelujen tarjoamisessa tai sijoitustoiminnan harjoittamisessa Suomessa. Palvelujen tarjoamisen tai toiminnan harjoittamisen saisi aloittaa, kun Finanssivalvonta on saanut ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta niiden sidonnaisasiamiesten nimet, joita yritys aikoo käyttää Suomessa. Momentissa säädetään Finanssivalvonnan velvollisuudesta julkaista nämä tiedot.

Pykälän *5 momentissa* säädettäisiin 4 momentin säännösten soveltamisesta ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen, joka aikoo harjoittaa 1 momentissa tarkoitettua toimintaa Suomessa käyttämällä kotijäsenvaltioonsa sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä.

Pykälän *6 momentissa* säädetään muutoksen toteuttamisen ajankohdasta, jos 3 ja 4 momentin mukaisesti ilmoitetuissa tiedoissa tapahtuu muutos.

Pykälän *7 momentti* vastaa nykyistä 4 luvun 2 §:n 5 momenttia siten muutettuna, että ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen lisäksi ulkomainen ETA-luottolaitos voi tarjota Suomeen sijoittautuneille sijoituspalveluyrityksille, luottolaitoksille tai muille henkilöille suoran mahdollisuuden käydä kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on saanut ulkomaiselta ETA-

valvontaviranomaiselta tiedot toiminnan aloittamisesta ja siitä, missä ja miten mahdollisuutta käydä kauppaa aiotaan tarjota.

Ehdotus vastaa MIFID II:n 34 artiklaa ja 1 artiklan 3 kohdan c alakohtaa.

Arvopaperimarkkinaviranomainen laatii luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi, joissa täsmennetään 34 artiklan 2, 4, 5 ja 7 kohdan mukaisesti ilmoitettavat tiedot, sekä luonnokset teknisiksi täytäntöönpanostandardeiksi vakiomuotoisten lomakkeiden, mallien ja menettelyjen vahvistamiseksi 34 artiklan 3, 4, 5 ja 7 kohdassa tarkoitettua tietojen toimittamista varten.

5 luku **Kolmannen maan yrityksen tarjoamat sijoituspalvelut ja harjoittama sijoitustoiminta**

Voimassa olevassa 5 luvussa säädetään kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustamisesta ja palvelujen tarjoamisesta Suomeen. Ehdotuksen mukaan laissa ei enää säädetä kolmannen maan sijoituspalveluyrityksestä. Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi MIFID II -direktiiviä vastaava uusi kolmannen maan yritystä koskeva määritelmä. Luku ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaa MIFID II -direktiivin 39—43 artiklaa, joissa säädetään kolmannen maan yrityksen palvelujen tarjoamisesta tai toiminnan harjoittamisesta perustamalla sivuliike.

1 §. *Sivuliikkeen perustamisen edellytykset.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kolmannen maan yrityksen velvollisuudesta perustaa sivuliike Suomeen, jos yritys aikoo tarjota Suomessa sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja 1 luvun 23 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille asiakkaille. Edellä mainitussa 3 momentissa tarkoitetaan asiakasta, jota sijoituspalveluyritys voi kohdella ammattimaisena asiakkaana tämän omasta pyynnöstä, ja joka täyttää kyseisessä kohdassa säädettyt muut vaatimukset, sekä 4 momentissa ei-ammattimaista asiakasta. Kolmannen maan yrityksen on haettava Finanssivalvonnalta toimilupa Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle.

Pykälän 2 momentissa säädetään toimiluvan myöntämisen edellytyksistä. Edellytyksenä on, että palvelujen tarjoaminen ja toiminnan harjoittaminen, jota varten kolmannen maan yritys hakee toimilupaa, on toimiluvan varaista ja valvonnan alaista siinä kolmannessa maassa, johon yritys on sijoittautunut, ja että lupaa hakevalla yrityksellä on kolmannessa maassa asianmukainen toimilupa. Momentin mukaan Finanssivalvonnalla ja kolmannen maan toimivaltaisella viranomaisella on oltava yhteistyöjärjestelyt, jossa sovitaan viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta, sekä Suomen ja kolmannen maan välillä sopimus, joka vasta OECD:n malliverosopimuksen 26 artiklassa vahvistettuja vaatimuksia. Lisäksi säädetään sivuliikkeen alkupääomaa ja sivuliikkeen johtoa koskevista vaatimuksista sekä yrityksen velvollisuudesta kuulua sijoittajien korvausjärjestelmistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 97/9/EY säädettyä korvausjärjestelmää vastaavaan järjestelmään taikka sivuliikkeen velvollisuudesta kuulua sijoittajien korvausrahoon.

Ehdotus vastaa MIFID II:n 39 artiklaa.

2 §. *Sivuliikkeen toimilupahakemuksessa ilmoitettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa säädetään kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen toimilupahakemuksessa liitettävistä tiedoista ja selvityksistä. Momentin 7 kohdan mukaan toimilupahakemuksessa on oltava selvitys kolmannen maan sijoittajien korvausjärjestelmän tarjoamasta suojasta tai siitä, että kolmannen maan yritys on hakenut sivuliikkeen jäsenyyttä sijoittajien korvausrahoon. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että toimilupahakemuksesta on pyydetty lausunto sijoittajien korvausrahoilta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtiovarainministeriölle annettavasta valtuudesta antaa asetuksella tarkemmat säännökset toimilupahakemuksessa ilmoitettavista yhteystiedoista sekä hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

3 §. *Sivuliikkeen toimiluvan myöntäminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin toimiluvan myöntämisen edellytyksistä. Edellytyksenä on, että sivuliike täyttää sen toiminnalla 1 luvun 7 §:n 1 momentissa sekä 13 §:n 2, 9 ja 10 kohdassa säädetyt vaatimukset sekä tämän luvun 1 §:ssä säädetyt toimiluvan myöntämisen edellytykset.

Pykälän 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi toimilupaa myöntäessään päättää sivuliikkeen jäsenyydestä sijoittajien korvausrahastossa. Ennen mahdollista päätöstä Finanssivalvonnan olisi arvioitava kolmannen maan yrityksen kotivaltion sijoittajien korvausjärjestelmän suojan vastaavuutta sijoittajien korvausrahaston tarjoaman suojan tasoon ja laajuuteen. Momentti vastaa nykyisen 5 luvun 2 §:n 2 momenttia. Momentti vastaa MIFID II:n 39 artiklan 2 kohdan f alakohtaa ja 41 artiklan 1 kohdan a alakohtaa.

Pykälän 3 momentin mukaan toimilupapäätökseen sovelletaan, mitä 3 luvun 2 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemuksen käsittelystä ja ratkaisemisesta sekä toimiluvan hakijan valitusoikeudesta, jos toimilupapäätöstä ei ole tehty säädetyssä määräajassa. Momentin mukaan Finanssivalvonnan olisi kymmenen työpäivän kuluessa toimilupahakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava hakijalle 3 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetyistä määräajasta ja valitusmahdollisuudesta. Momentti vastaa voimassa olevan 5 luvun 2 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momentin mukaan toimilupa oikeuttaa harjoittamaan toimintaa yhdessä tai useammassa toimipaikassa. Momentti vastaa voimassa olevan 5 luvun 2 §:n 4 momenttia.

4 §. *Poikkeus sivuliikkeen perustamisvaatimuksesta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sivuliikkeen perustamisvaatimusta koskevasta poikkeuksesta. Jos kolmannen maan yritys tarjoaa sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa tietyllä rahoitusvälineellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle asiakkaalle tämän omasta yksinomaisesta aloitteesta, edellä mainitussa momentissa säädettyä vaatimusta sivuliikkeen perustamisesta ei sovelleta kyseisen asiakkaan aloitteesta tapahtuvaan palvelun tarjoamiseen tai toiminnan harjoittamiseen liittyvään suhteeseen. Lisäksi pykälässä säädetään kiellosta, jonka mukaan kolmannen maan yritys ei saa markkinoida edellä tarkoitettulle asiakkaalle muutoin kuin sivuliikkeen välityksellä muita uusia sijoitus tuotteita tai sijoituspalvelun lajeja.

Ehdotus vastaa MIFID II:n 42 artiklaa.

5 §. *Sivuliikkeen toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kolmannen maan yrityksen toimiluvan peruuttamisesta ja toiminnan rajoittamisesta. Pykälässä viitattaisiin Finanssivalvonnasta annetun lain 26 ja 27 §:n säännöksiin toimiluvan peruuttamisesta ja toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamisesta. Lisäksi Finanssivalvonnan olisi viipymättä peruutettava sivuliikkeen toimilupa, kun kolmannen maan yrityksen kotivaltion viranomaisen on peruuttanut yrityksen toimiluvan. Pykälä vastaisi toimenpiteiden osalta voimassa olevan 5 luvun 3 §:ää.

6 §. *Sivuliikkeen toiminnan lopettaminen.* Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan 5 luvun 4 §:ää, jossa säädetään kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen toiminnan lopettamisesta. Voimassa olevan pykälän esitöiden mukaan pykälä vastaa luottolaitoslain säännöksiä kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen toiminnan lopettamisesta. Säännösten ottaminen sijoituspalvelulakiin on katsottu tarpeelliseksi asiakkaiden suojan ja valvonnan järjestämisen vuoksi (HE 32/2012 vp). MIFID II -direktiivissä ei säädetä toimivaltaisen viranomai-

sen toimenpiteistä tilanteessa, jossa kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen toimilupa peruutetaan.

Pykälässä säädettäisiin kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen toiminnan lopettamisesta. Sen *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi nykyistä 4 §:n 1 momenttia vastaavasti sivuliikkeen toiminnan välittömästä lopettamisesta sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on peruuttanut toimiluvan, sekä valvonnan jatkamisesta siihen saakka, kun velvoitteet asiakkaille on täytetty.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin nykyistä 4 §:n 2 momenttia vastaavasti siitä, että sivuliikkeen toiminnan lopettamisen jälkeen sivuliikkeen on viivytyksettä ilmoitettava asiakkaille, miten sivuliikkeen velvoitteet asiakkaille täytetään. Momentissa säädetään Finanssivalvonnan valtuudesta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tästä menettelystä.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin nykyistä 4 §:n 3 momenttia vastaavasti siitä, että 1 ja 2 momentissa säädettyjä periaatteita sovelletaan myös silloin, kun Finanssivalvonta rajoittaa sivuliikkeen toimintaa.

7 §. *Kolmannen maan yrityksen vastaavuuspäätöksen nojalla harjoittama palvelujen tarjonta ja toiminta.* Pykälä olisi luonteeltaan informatiivinen. Sen *1 momentissa* viitattaisiin EU:n rahoitusvälineiden markkinat asetuksen 46 artiklaan, jossa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä kolmannen maan yritys saa sivuliikettä perustamatta tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja unioniin sijoittautuneille hyväksyttävälle vastapuolille ja MIFID II:n liitteessä II olevassa I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille.

Pykälän *2 momentissa* viitattaisiin 1 momentissa mainitun asetuksen 47 artiklaan, jossa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä sellainen kolmannen maan yritys, joka on saanut sivuliikkeen toimiluvan MIFID II:n 39 artiklan mukaisesti, saa tarjota toimilupansa mukaisia palveluja ja toimintoja hyväksyttävälle vastapuolille ja 1 momentissa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille unionin muissa jäsenvaltioissa sivuliikettä perustamatta.

II OSA TOIMINTAEDELLYTYKSET, HALLINTO JA OHJAUS, TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

Lukua edeltävää II osan otsikkoa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siihen lisätään hallintoa ja ohjausta koskeva maininta II osaan ehdotetun uuden 6 b luvun johdosta.

6 luku Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

1 §. *Vähimmäispääoma.* Pykälässä säädetään perustettavan sijoituspalveluyrityksen vähimmäispääomasta. Voimassa olevassa pykälässä säädetyt vaatimukset perustuvat rahoitusvälineiden markkinat direktiivin 2004/39/EY 12 artiklaan ja sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annettun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/49/EY 5 ja 7—9 artiklaan. Viimeksi mainittu direktiivi on kumottu vuonna 2013 annetulla luottolaitosdirektiivillä. Pykälässä ehdotetut vähimmäispääomavaatimukset perustuvat MIFID II:n 15 artiklaan, EU vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 51 kohtaan ja luottolaitosdirektiivin 28—31 artiklaan.

MIFID II:n mukaan sijoituspalveluyrityksen toimilupaa ei saa myöntää, jos yrityksellä ei ole EU:n vakavaraisuusasetuksen vaatimusten mukaista kyseisen sijoituspalvelun tai -toiminnan edellyttämää riittävää perustamis pääomaa. EU:n vakavaraisuusasetuksessa määritellään sijoit-

tuspalveluyritys, jolla tarkoitetaan rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä 2004/39/EY määriteltyä henkilöä, jota koskevat mainitussa direktiivissä asetetut vaatimukset, lukuun ottamatta kuitenkin kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan c alakohdan mukaan sellaisia yrityksiä, joilla ei ole toimilupaa tarjota direktiivin 2004/39/EY liitteessä I olevan B osan 1 alakohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa asiakkaiden lukuun ja jotka tarjoavat ainoastaan yhtä tai useampaa mainitun direktiivin liitteessä I olevan A osan 1, 2, 4 ja 5 alakohdassa lueteltua sijoituspalvelua tai -toimintaa ja joilla ei ole lupaa pitää hallussaan asiakkaidensa varoja tai arvopapereita ja joilla sen vuoksi voi olla velkaa kyseisille asiakkaille. Kohdassa tarkoitettu yritys voi sijoituspalveluna tarjota ainoastaan yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä, toimeksiantojen toteuttamista asiakkaiden lukuun, salkunhoitoa tai sijoitusneuvontaa. EU:n vakavaraisuusasetusta ei sovelleta viimeksi mainittuun sijoituspalveluyritykseen. EU:n vakavaraisuusasetuksessa perustamispääomalla tarkoitetaan omien varojen määrää ja tyyppiä, jotka vahvistetaan sijoituspalveluyritysten osalta luottolaitosdirektiivin IV osastossa. Luottolaitosdirektiivissä sijoituspalveluyrityksellä tarkoitetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä.

Rahoitusvälineiden markkinat direktiivi 2004/39/EY on kumottu MIFID II -direktiivillä, jonka mukaan viittauksia direktiiviin 2004/39/EY pidetään viittauksina MIFID II -direktiiviin tai MIFIR-asetukseen (94 artikla).

Vähimmäispääomaa koskeva pykälä ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan luottolaitosdirektiiviä. Pykälän *1 momentin* yleissäännöksen mukaan sijoituspalveluyrityksen osakepääoman on oltava nykyistä vastaavasti vähintään 730 000 euroa, jollei pykälässä jäljempänä toisin säädetä. Momentissa tarkoitettua sijoituspalveluyrityksen toimilupa on rajoittamaton. Momentissa säädettäisiin nykyisestä poiketen myös vaatimuksesta, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen perustamispääoman tulee muodostua yhdestä tai useammasta EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan a—e alakohdassa tarkoitettua erästä. Luottolaitosdirektiivissä säädetty sijoituspalveluyrityksen määritelmä ei kata ehdotetussa 5 momentissa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä, minkä vuoksi pääomaeriä koskevaa vaatimusta ei sovellettaisi tällaiseen sijoituspalveluyritykseen. Ehdotus vastaa luottolaitosdirektiivin 28 artiklaa.

Pykälän *2 momentin* sanamuoto ehdotetaan tarkistettavaksi. Nykyisen 2 momentin mukaan sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna vain toimeksiantojen välittämistä, toimeksiantojen toteuttamista, omaisuudenhoitoa, sijoitusneuvontaa tai liikkeeseenlaskun järjestämistä, osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa. Lain esitöiden mukaan (HE 43/2007 vp, HE 32/2012 vp) momentissa tarkoitetaan sijoituspalveluyritystä, joka pitää hallussaan asiakasvaroja. Myös sijoitusneuvonnan tarjoaminen ja liikkeeseenlaskun järjestäminen edellyttävät momentissa säädettyä vähimmäispääomaa, jos sijoituspalveluyrityksellä on hallussaan asiakasvaroja. Nykyisen 2 momentin sanamuodon perusteella voidaan tulkita, ettei säännös koske sellaista sijoituspalveluyritystä, joka harjoittaa kaupankäyntiä omaan lukuun tai liikkeeseenlaskun takaamista taikka monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä. Momentti ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että siinä säädettyä pääomavaatimusta sovelletaan sellaiseen sijoituspalveluyritykseen, joka ei käy kauppaa omaan lukuunsa tai harjoita liikkeeseenlaskun takaamista taikka monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä mutta jolla on lupa pitää hallussaan asiakasvaroja. Momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys saisi tarjota kaikkia muita sijoituspalveluja kuin siinä nimenomaisesti mainittuja sellaisia palveluja, joiden harjoittaminen edellyttää 1 momentin mukaista vähimmäispääomaa. Sanamuodon muutoksella ei tarkoiteta muutettavaksi säännöstä asiallisesti. Asiakasvarojen hallussapito on keskeinen tekijä, jonka vuoksi sijoituspalveluyritykseen sovellettaisiin momentissa säädettyä pääomavaatimusta. Ehdotuksella on tarkoitus selvittää, että kaupankäynnin järjestämistä harjoittavan si-

joituspalveluyrityksen pääomavaatimus määräytyy pykälän 1 momentin mukaan. Ehdotus vastaa luottolaitosdirektiivin 28 artiklan 2 kohtaa ja 29 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 3 momentti vastaa nykyisen pykälän 3 momenttia säännösviittauksen osalta tarkistettuna. Säännös perustuu kansalliseen harkintaan.

Pykälän 4 momentti on uusi verrattuna nykyiseen 6 luvun 1 §:ään. Momentin mukaan sellaisen 2 momentissa tarkoitettujen sijoituspalveluyrityksen, joka ei käy kauppaa omaan lukuunsa tai harjoita liikkeeseenlaskun takaamista taikka monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä ja jolla ei ole lupaa pitää hallussaan asiakasvaroja, osakepääoman on oltava vähintään 50 000 euroa. Ehdotus vastaa luottolaitosdirektiivin 29 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän 5 momentti vastaa osittain nykyistä 4 momenttia. Nykyinen momentti koskee sellaista sijoituspalveluyritystä, joka tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan sijoitusneuvontaa tai toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä ja jolla ei ole hallussaan asiakasvaroja. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi nykyistä vastaavista pääomavaatimuksista, jotka koskevat sellaista sijoituspalveluyritystä, jolla ei ole lupaa pitää hallussaan asiakasvaroja eikä lupaa oheispalveluna tarjota 2 luvun 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa asiakkaan lukuun ja joka tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan sijoitusneuvontaa, toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä, toimeksiantojen toteuttamista tai omaisuudenhoitoa. Ehdotus vastaa luottolaitosdirektiivin 31 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 6 momentti vastaa nykyisen pykälän 5 momenttia ja luottolaitosdirektiivin 31 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 7 momentti vastaa nykyisen pykälän 6 momenttia.

2 §. Talouden vakaus ja sen valvonta. Pykälän 2 momentissa oleva säännösviittaus tarkistetaan vastaamaan muutettavaksi ehdotetun 1 §:n 5 ja 6 momenttia. Pykälän 4 momentissa oleva säännösviittaus tarkistetaan vastaamaan muutettavaksi ehdotetun 1 luvun 15 §:n 1, 2, 4, 5 tai 7 kohtaa.

6 a luku **Huomattavan omistusosuuden hankinta ja luovutus**

Sijoituspalveluyrityksen osakkeiden hankintaa ja luovutusta koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta ja hankintaa koskevasta rajoituksesta säädetään voimassa olevan lain 7 luvun 14 ja 15 §:ssä. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 a luku, johon sisällytetään pääosin edellä mainittuja säännöksiä vastaavat säännökset huomattavan omistusosuuden hankintaa ja luovutusta koskevista ilmoituksista.

1 §. Huomattavan omistusosuuden hankintaa ja luovutusta koskeva ilmoitusvelvollisuus. Lain 1 luvun 26 §:ssä ehdotetaan otettavaksi käyttöön MIFID II -direktiiviä vastaava huomattavan omistusosuuden käsite. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle, jos henkilö aikoo hankkia huomattavan omistusosuuden sijoituspalveluyrityksestä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ilmoitusvelvollisuudesta myös silloin, kun 1 momentissa tarkoitettua omistusta aiotaan suoraan tai välillisesti lisätä siten, että omistusosuus osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta olisi vähintään 20, 30 tai 50 prosenttia tai sijoituspalveluyrityksestä tulisi hankkijan tytäryritys.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti säännöksistä ja periaatteista, joita sovelletaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen omistusosuuden laskennassa. Momentissa nykyisin oleva säännösviittaus arvopaperimarkkinalain 9 luvun 4—7 §:ään tarkistetaan vastaamaan ar-

vopaperimarkkinain muuttamisesta annetulla lailla (1278/2015) muutettuja 9 luvun säännöksiä. Edellä mainitulla lailla on pantu täytäntöön säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/109/EY (avoimuusdirektiivi), arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY ja direktiivin 2004/109/EY tietyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission direktiivin 2007/14/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/50/EU (muutosdirektiivi).

Pykälän 4—7 momentti vastaavat nykyisen 14 §:n 4—7 momenttia. Pykälän 1—5 momentti vastaavat MIFID II:n 11 artiklaa.

Pykälän 6 momentissa säädetään tiedoista, jotka omistusosuuden hankintaa koskevaan ilmoitukseen on liitettävä. Pykälän 7 momentin mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin ilmoitukseen liitettävistä tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 6 ja 7 momentti vastaavat MIFID II:n 13 artiklan 4 kohtaa, jonka mukaan jäsenvaltion on julkistettava luettelo tiedoista, jotka tarvitaan omistusosuuden hankintaa koskevan arvion tekemiseen ja jotka on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta annettaessa.

MIFID II:n mukaan arvopaperimarkkinaviranomainen laatii luonnokset teknisiksi sääntelystandardeiksi tyhjentävän luettelon laatimiseksi niistä 13 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista, jotka hankkijaehdokkaan on sisällytettävä ilmoitukseensa (12 artiklan 8 kohta). Näitä luonnoksia ei ole laadittu, minkä vuoksi pykälän 6 ja 7 momentin sääntely on edelleen tarpeen.

2 §. *Huomattavan omistusosuuden hankintaa koskeva rajoitus.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin nykyistä 15 §:n 1 momenttia vastaavasti Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää 1 §:ssä tarkoitettu omistusosuuden hankinta viittaamalla Finanssivalvonnasta annetun lain 32 a ja 32 b §:ään. Pykälän 2 momentti vastaisi nykyistä 15§:n 2 momenttia.

6 b luku **Hallinto- ja ohjausjärjestelmät**

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 b luku sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmistä. Tarkoituksena on ryhmitellä direktiivin hallinto- ja ohjausjärjestelmiä sekä toiminnan järjestämistä koskevat säännökset havainnollisemmin asiakokonaisuuksittain eri lukuihin. Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämistä koskevat säännökset sisältyisivät edelleen 7 lukuun.

1 §. *Sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset.* Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen hallintoon ja ohjaukseen sovellettavista yleisistä vaatimuksista. Pykälä perustuu MIFID II:n 9 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen alakohtaan, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että sijoituspalveluyritys ja sen ylin hallintoelin täyttävät luottolaitosdirektiivin 88 ja 91 artiklan vaatimukset. Kyseiset luottolaitosdirektiivin artikkelit on pantu täytäntöön luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1—5 §:ssä. Lisäksi sijoituspalvelulain 7 luvun 8 §:n 2 momentti on muutettu sijoituspalvelulain muuttamisesta annetulla lailla (623/2014) siten, että sijoituspalveluyritykseen sovelletaan, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 ja 8 luvussa säädetään. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin pääosin nykyistä 7 luvun 8 §:n 2 momenttia vastaavasti luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1—3 ja 5—7 §:n ja 8 luvun säännösten soveltamisesta sijoit-

tuspalveluerytyksiin. Siinä ei viitattaisi enää luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 4 §:ään, joka koskee luottolaitoksen johdon luotettavuus ja pätevyysvaatimuksia. Vastaavista vaatimuksista sijoituspalveluerytyksen johdon osalta säädettäisiin ehdotetun 6 b luvun 4 §:ssä.

Pykälässä ei ehdoteta säädettävän nykyistä 7 luvun 8 §:n 3 momenttia vastaavasti rikkomuksista ilmoittamista koskevan luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:n soveltamisesta Suomessa sijoituspalvelua tarjoavaan ETA-sijoituspalveluerytyksen sivuliikkeeseen. Kyseinen säännös ei perustu direktiiviin. Rikkomuksista ilmoittamista koskeva sääntely kuuluu sijoituspalveluerytyksen kotivaltion toimivaltaan.

MIFID II:n mukaan ESMA ja EBA antavat yhdessä luottolaitosdirektiivin 91 artiklan 12 kohdassa lueteltuja seikkoja koskevat ohjeet (9 artiklan 1 kohdan toinen alakohta). Ohjeissa täsmennetään muun muassa sitä, mikä on ylimmän hallintoelimen jäsenen tehtäviensä hoitamiseen tarvitsema riittävä aika ja mitä ovat ylimmän hallintoelimen riittävä tietämys, taidot ja kokemus. Ohjeissa myös täsmennetään ylimmän hallintoelimen jäsenen rehellisyyttä, lahjomattomuutta ja riippumattomuutta sekä ylimmän hallintoelimen monimuotoisuutta koskevia vaatimuksia.

2 §. *Sijoituspalveluerytyksen hallituksen tehtävät.* Ehdotettu pykälä olisi uusi. Sen *1 momentissa* säädettäisiin sijoituspalveluerytyksen hallituksen velvollisuudesta määritellä hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan sijoituspalveluerytyksen hoitaminen tehokkaasti ja vakaasti. Säännös perustuu direktiivin 9 artiklan 3 kohdan ensimmäiseen alakohtaan. Kyseinen artiklakohta poikkeaa luottolaitosdirektiivin 88 artiklan 1 kohdan ensimmäisestä alakohdasta siten, että siinä edellytetään sijoituspalveluerytyksen tehokkaan ja vakaan hoidon tapahtuvan nimenomaan tavalla, joka edistää sijoituspalveluerytyksen asiakkaiden etuja ja markkinoiden eheyttä. (eng. *integrity of the market*). Englanninkielinen termi sisältää useita merkityksiä, kuten rehellisyys ja lahjomattomuus. Kansallisessa sääntelyssämme käytetään tavanomaisesti markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta, jonka taustalla on luottamus siihen, että markkinaosapuolet toimivat rehellisesti ja tasapuolisesti sekä noudattavat niille asetettuja sääntöjä.

Pykälän *2 momentti* perustuu MIFID II:n 9 artiklan 3 kohdan toiseen alakohtaan. Säännöksessä täsmennettäisiin sijoituspalveluerytyksen hallituksen tehtäviä erityisesti sijoituspalveluerytyksen liiketoiminnan näkökulmasta. Hallituksen olisi määriteltävä ja hyväksyttävä momentin *1 kohdan* mukaan sijoituspalvelujen ja oheispalvelujen tarjoamiseen ja sijoitustoiminnan harjoittamiseen tarvittava organisaatio ja siihen sisältyvät asiat ottaen huomioon sijoituspalveluerytyksen liiketoiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus, *2 kohdan* mukaan asiakkaille tarjottaviin palveluihin ja tuotteisiin sekä harjoitettuun toimintaan sovellettavat toimintaperiaatteet ja *3 kohdan* mukaan sijoituspalvelujen tarjoamiseen osallistuvien henkilöiden palkitsemisjärjestelmä, jonka tulee kannustaa vastuulliseen liiketoimintaan, asiakkaiden tasapuoliseen kohteluun ja eturistiriitojen välttämiseen suhteessa asiakkaisiin.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin sijoituspalveluerytyksen hallituksen velvollisuudesta arvioida säännöllisesti palvelujen tarjoamista ja sijoitustoiminnan harjoittamista koskevien strategisten tavoitteiden riittävyttä ja noudattamista, hallinto- ja ohjausjärjestelmien tehokkuutta ja palvelujen tarjoamisessa asiakkaille sovellettavia toimintaperiaatteita sekä velvollisuudesta ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin puuteiden korjaamiseksi. Säännös perustuu direktiivin 9 artiklan 3 kohdan kolmanteen alakohtaan.

Ehdotetussa *4 momentissa* säädettäisiin direktiivin 9 artiklan 3 kohdan neljännen alakohdan mukaisesti hallituksen jäsenen tiedonsaantioikeudesta tehtävänsä täyttämiseksi.

3 §. *Sijoituspalveluyrityksen toimintaa tosiasiallisesti johtavien henkilöiden vähimmäismäärä.* Ehdotetussa säännöksessä säädettäisiin direktiivin 9 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti sijoituspalveluyrityksen toimintaa tosiasiallisesti johtavien henkilöiden vähimmäismäärästä.

4 §. *Sijoituspalveluyrityksen johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset.* Ehdotettu säännös sisältäisi sijoituspalveluyrityksen johdolta edellytettävät henkilökohtaiset luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset. Säännös perustuu direktiivin 9 artiklan 4 kohtaa ja vastaa asiasisällöltään nykyisen lain 7 luvun 16 §:ää. Vastaavat vaatimukset johdon luotettavuudelle ja pätevyydelle on asetettu myös luottolaitoslain 7 luvun 4 §:ssä. Ehdotetusta säännöksestä olisi kuitenkin poistettu nykyisen lain 7 luvun 16 §:n 1 momentin ensimmäinen virke sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenen ja toimivaan johtoon kuuluvaan velvollisuudesta johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisesti. Luottolaitoslain 7 ja 8 luvun vaatimukset sisältävät jo kyseisen velvollisuuden asettaessaan vaatimuksia johdolle ja koko hallinto- ja ohjausjärjestelmälle. Ehdotetun 6 b luvun 1 §:n 1 momentin viittaussäännöksen mukaan sijoituspalveluyritykseen sovellettaisiin jo luottolaitoslain kyseisiä säännöksiä, joten varovaiset liiketapaperiaatteet tulisivat otetuksi huomioon.

7 luku **Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen**

Lain 7 luku ehdotetaan siihen tehtävien useiden muutosten vuoksi muutettavaksi kokonaisuudessaan. Luvussa ei nykyisen lain tapaan ehdoteta säänneltävän omaisuudenhoidon ulkoistamisesta kolmanteen maahan (6 §), sijoituspalveluyrityksen hallinnosta ja ohjauksesta (8 §), henkilökohtaisista liiketoimista (11 §), osakkeiden hankinnasta ja luovutuksesta (14—15 §), sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtamisesta (16 §) sekä kolmannen maan ja ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeestä (21—22 §). Kyseisistä asioista ehdotetaan pääosin säänneltävän lain muissa luvuissa. Useista ehdotetuista säännöksistä säädetään lisäksi tarkemmin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU täydentämisestä sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten, toiminnan harjoittamisen edellytysten ja kyseisessä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/565.

1 §. *Toimipaikka ja pääkonttori.* Luvun 1 § vastaisi nykyistä 1 §:ää.

2 §. *Toiminnan luotettava järjestäminen.* Pykälän 1—5 momentissa ehdotetaan säädettävän luvun nykyistä 8 §:n 1 momenttia tarkemmin MIFID II:n 16 artiklan 2 kohdan, 4 kohdan sekä 5 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan mukaisista toiminnan järjestämiseen liittyvistä vaatimuksista. MIFID II:n kyseiset säännökset vastaavat MIFID I:n säännöksiä, lukuun ottamatta 16 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa sijoituspalveluyrityksen käytössä olevista vakaista turvajärjestelmistä, josta ehdotetaan säädettävän pykälän 5 momentissa.

Pykälän 6 momentissa ehdotetaan MIFID II:n 25 artiklan 1 kohtaan perustuen säädettävän sijoituspalveluja antavan henkilön pätevyysvaatimuksista. Säännöksessä asetettaisiin sijoituspalveluyritykselle direktiivin mukainen velvollisuus varmistaa, että säännöksessä tarkoitettulla henkilöllä on palvelujen antamiseen tarvittava tietämys ja pätevyys. Kyseinen vaatimus edellyttää, että sijoituspalveluyrityksellä on menettelytavat, joiden avulla käytännössä varmistetaan ja valvotaan vaadittavien ammattipätevyysvaatimusten asianmukainen ja jatkuva toteutuminen. Säännöksessä tarkoitettujen tarvittavan tietämyksen ja pätevyyden sisällöstä ei kuitenkaan ehdoteta laissa säädettävän tarkemmin. Sijoituspalveluyrityksen on itse määriteltävä kunkin säännöksessä tarkoitettujen henkilön työtehtävien edellyttämät pätevyysvaatimukset. Ammattipätevyysvaatimukset on suhteutettava tarjottaviin tuotteisiin ja palveluihin sekä kunkin henkilön koulutukseen, tehtävien laatuun ja laajuuteen nähden. Sijoituspalveluyrityksen on

kyettävä osoittamaan henkilön riittävä pätevyys. Säännöksessä ei kuitenkaan edellytetä sitä, että sijoituspalveluyrityksen olisi esimerkiksi annettava todistus henkilön ammatillisesta pätevydestä.

ESMA on lisäksi antanut ohjeen, joissa täsmennetään säännöksessä edellytetyn tietämyksen ja pätevyyden arviointiperusteita. Finanssivalvonta on ilmoittanut noudattavansa ESMA:n ohjetta. ESMA:n ohje velvoittaa Finanssivalvontaa myös julkistamaan ESMA:n ohjeen vaatimukset täyttävät tai sen mukaiset tietämyksen ja pätevyyden arviointiperusteet. Kyseiset ohjeet ovat vähimmäisvaatimuksia ja toimivaltaiset viranomaiset voivat asettaa kansallisesti ESMA:n ohjetta tiukempia vaatimuksia.

Lakiin ehdotettavan hyvin yleisluonteisen pätevyysvaatimuksen vuoksi on tarkoituksenmukaista antaa Finanssivalvonnalle valtuus tarkempien määräysten antamiseen. Finanssivalvonnalle ehdotetaan luvun 16 §:ssä määräystenantovaltuutta, jonka perusteella se voi antaa tarkempia määräyksiä tarvittavan tietämyksen ja pätevyyden arvioinnissa huomioitavista seikoista, kuten esimerkiksi tarjottavien rahoitusvälineiden, sijoitustuotteiden ja sijoituspalveluiden sekä tarpeellisen lainsäädännön tuntemuksesta, kuten myös arviointiperusteena käytettävästä käytännön kokemuksesta. Määräyksen valmistelun yhteydessä Finanssivalvonnan on otettava huomioon ESMA:n ohjeet tietämyksen ja pätevyyden arviointiperusteista. Määräyksen antamisella pantaisiin myös täytäntöön direktiivin 25 artiklan 1 kohdan toinen virke, jonka mukaan jäsenvaltion on julkaistava tietämyksen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet.

Kyse ei olisi kansallisesta lisäsääntelystä, sillä direktiivin yleisluonteinen säännös jättää vaadittavan tietämyksen ja pätevyyden sisällön ja sen arviointiperusteiden määrittelyn kansalliseen harkintaan. ESMA:n ohjeessa on ainoastaan täsmennetty pätevyyden arvioinnille asetettavia vähimmäisvaatimuksia. Finanssivalvonnan määräyksissä veloitetta voidaan tarkentaa esimerkiksi kuhunkin eri tehtävään tai palveluun liittyen. Tarvittavan tietämyksen ja pätevyyden tarkempaa määrittelyä puoltaa myös säännöksen ohjausvaikutukseen, sen soveltamisen ennakoitavuuteen sekä osapuolten oikeusvarmuuteen liittyvät näkökohdat. Kyseisen sijoituspalveluyritykselle asetetun velvollisuuden rikkomisesta voi myös aiheutua huomattavia taloudellisia seuraamuksia.

3 §. *Omien osakkeiden, osuuksien, pääomallainojen ja debentuurien hankintaa koskevat rajoitukset.* Ehdotettu 3 § vastaa nykyistä 3 §:ää.

4 §. *Sijoituspalveluyrityksen sidonnaisuus.* Pykälään sisältynyt merkittävän sidoksen määritelmä esitetään siirrettäväksi 1 luvun 26 §:n määritelmiin alakohdaksi 15. Määritelmä vastaa MIFID II:n 4 artiklan 1 kohdan 35 alakohtaa. Pykälästä esitetään poistettavaksi voimassaolevan lain 2 §:n 2 momentin viittaus EU:n vakavaraisuusasetuksen määritelmään. Pykälä vastaa muutoin voimassaolevan lain 2 §:ää.

5 §. *Ratkaisevan tärkeän operatiivisen toiminnon ulkoistaminen.* Voimassa olevan 7 luvun 4 §:ssä säädetään sijoituspalvelun tai muun merkittävän toiminnon ulkoistamisesta. Nykyisiin säännöksiin verrattuna sääntelyä ulkoistamisesta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että se vastaa MIFID II -direktiiviä ottaen huomioon myös säännökset ulkoistamisesta, jotka sisältyvät direktiivin nojalla annettuun suoraan sovellettavaan komission delegoituun asetukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU täydentämisestä sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten, toiminnan harjoittamisen edellytysten ja kyseisessä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden kanssa, jäljempänä *komission asetus*.

Komission asetuksessa säädetään ratkaisevan tärkeiden ja tärkeiden operatiivisten toimintojen laajuudesta (30 artikla), näiden toimintojen ulkoistamisen ehdoista (31 artikla) sekä kolman-

siin maihin sijoittautuneista palveluntarjoajista (32 artikla). Asetuksessa määritellään ulkoistaminen ja ratkaisevan tärkeä tai tärkeä operatiivinen toiminto. Tämän määrittelyn vuoksi pykälässä ei enää säädettäisi nykyisen 2 momentin mukaisesti sijoituspalveluyrityksen toiminnan kannalta merkittävästä toiminnasta. Pykälässä ehdotetaan käytettäväksi direktiiviä ja komission asetusta vastaavasti ilmaisua ratkaisevan tärkeä toiminto.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin siitä, millä edellytyksillä sijoituspalveluyritys voi ulkoistaa sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen kannalta ratkaisevan tärkeän operatiivisen toiminnon. Edellytyksenä on, että sijoituspalveluyritys toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet aiheettoman operatiivisen lisärisikin välttämiseksi. Momentissa säädettäisiin nykyistä vastaavasti, ettei ulkoistaminen saa heikentää olennaisesti yrityksen sisäisen valvonnan laatua eikä haitata sijoituspalveluyrityksen toiminnan viranomaisvalvontaa. Säännös vastaa MIFID II:n 16 artiklan 5 kohtaa. Komission asetuksessa säädetään vastuusta, joka sijoituspalveluyrityksellä on ulkoistamisesta riippumatta sille kuuluvien velvoitteiden noudattamisesta, sekä ehdoista, jotka sen on täytettävä. Pykälässä ei tämän vuoksi enää säädettäisi siitä, että sijoituspalveluyritys vastaa tästä laista johtuvien velvoitteidensa täyttämisestä ulkoistamisesta huolimatta.

Komission asetuksessa säädetään sijoituspalveluyrityksen ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvoitteista, jotka on vahvistettava kirjallisella sopimuksella. Pykälässä ei tämän vuoksi enää säädettäisi nykyisen 2 momentin mukaisesti velvollisuudesta tehdä kirjallinen sopimus sijoituspalvelun tai sijoitustoiminnan kannalta merkittävän operatiivisen toiminnon ulkoistamisesta.

Pykälän nykyisessä 4 momentissa säädetään lievennyksestä, jonka mukaa toimiluvan myöntämisen jälkeen tapahtuvasta merkittävän toiminnon ulkoistamisesta ei tarvitse ilmoittaa etukäteen Finanssivalvonnalle, jos ulkoistetun toiminnan harjoittaja kuuluu samaan konsolidointiryhmään kuin sijoituspalveluyritys. Lievennys perustuu rahoitusvälineiden markkinat - direktiivin täytäntöönpanodirektiivin 14 artiklan 4 kohtaan (HE 32/2012 vp). Viimeksi mainittua artiklaa vastaava säännös sisältyy komission asetuksen 31 artiklan 4 kohtaan, minkä vuoksi pykälään ei ole enää tarpeen sisällyttää nykyistä 4 momenttia vastaavaa säännöstä.

Pykälän *4 momentti* vastaa nykyisen 4 §:n 5 momenttia.

6 §. Sidonnaisasiamies. Direktiivin 29 artiklassa tarkennetaan sijoituspalveluyritysten velvoitteita niiden nimetessä sidonnaisasiamiehiä. Artiklan 1 kohta vastaa pääosin pykälän *1 ja 2 momentin* sisältöä, joihin ei esitetä muutoksia. Pykälän *3 momentin* säännöstä sidonnaisasiamiehen ammattitaidosta ehdotetaan tarkennettavan vastaamaan artiklan 3 kohdan 2 alakohdassa esitettyjä vaatimuksia. Sidonnaisasiamiehen työntekijällä on samat tietämys- ja pätevyysvaatimukset kuin sijoituspalveluyrityksessä. Samaa momenttiin ehdotetaan lisättävän artiklan 4 kohdan 1 alakohdan mukaisesti, että sijoituspalveluyritysten on huolehdittava siitä, että sidonnaisasiamiehen muu toiminta ei haittaa sidonnaisasiamiehen toimintaa sijoituspalveluyrityksen lukuun ja että sidonnaisasiamies on rekisteröity sidonnaisasiamiesrekisteriin. Sijoituspalveluyritys on yksin ja varauksetta vastuussa asiamiestensä toimista tai laiminlyönneistä näiden toimiessa sijoituspalveluyrityksen lukuun. Sidonnaisasiamiehen on ilmoitettava asemansa ja edustamansa sijoituspalveluyrityksen nimi ottaessaan yhteyttä asiakkaaseen tai ennen kaupankäyntiä tämän kanssa.

Pykälän *4 momentissa* ehdotetaan säädettävän asiakkaan asiakasvarojen hallussapidosta, mikä vastaa artiklan 2 kohdan toisen alakohdan säännöstä, jossa todetaan, että jäsenvaltioiden alueella rekisteröidyt sidonnaisasiamiehet voivat pitää hallussaan asiakkaiden varoja ja rahoitusvälineitä sen sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla, jonka puolesta toimivat. Pykälän 5

momentin säännöstä ehdotetaan täsmennettävän direktiivin kieliasua vastaavaksi käyttämällä termiä asiakasvarojen hallussapito.

Pykälän 5 momentissa säädetään sidonnaisasiamiehistä pidettävästä julkisesta rekisteristä. Säännöksen sanamuotoa tarkennettaisiin vastaamaan artiklan 3 kohdan vaatimuksia. Sijoituspalveluyritykset voivat artiklan 5 kohdan mukaan nimetä vain sellaisia sidonnaisasiamiehiä, jotka on kirjattu direktiivissä tarkoitettuun julkiseen rekisteriin. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä ja rekisterin ylläpitoa yhteistyössä arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa säännellään nykyistä tarkemmin, siksi on tarpeen säätää rekisterin ylläpito Finanssivalvonnan tehtäväksi. Rekisteriin voidaan kirjata vain sellaisia sidonnaisasiamiehiä, jotka sijoituspalveluyritys on sijoituspalveluyrityksen perustellun arvion mukaan todennut riittävän hyvämaineisiksi ja joilla on asianmukainen yleinen, taloudellinen ja ammatillinen tietämys ja pätevyys, jotta nämä pystyvät tarjoamaan sijoitus- tai oheispalveluja ja antamaan asiakkaalle kaikki ehdotettua palvelua koskevat tiedot. Rekisterin ylläpito ja tietojen vaihto edellyttää yhteistyötä jäsenmaiden valvontaviranomaisten ja arvopaperimarkkinaviranomaisen kanssa. Arvopaperimarkkinaviranomainen julkaisee verkkosivustollaan viitteet tai linkit myös muiden jäsenvaltioiden julkisiin rekistereihin. Sääntelyn tarkoituksena on edistää rajojen yli tarjottavia palveluja.

7 §. Rahoitusvälineiden kehittäjän ja jakelijan velvollisuudet. Ehdotetussa uudessa pykälässä säädettäisiin direktiivin 16 artiklan 3 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti rahoitusvälineitä suunnittelevien ja kehittävien sekä niitä jakelevien sijoituspalveluyritysten velvollisuuksista. Tarkempia säännöksiä artiklassa säädetystä tuotevalvontavaatimuksista on annettu lisäksi komission delegoidussa direktiivissä. Kyseisen direktiivin 9—10 artiklan sisältämät yksityiskohtaiset säännökset ehdotetaan saatettavan pääosin voimaan Finanssivalvonnan määräyksiin. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaisesti lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Tämän vuoksi tietyistä komission direktiivissä säädettyistä perusasioista ehdotetaan kuitenkin niiden merkittävyyden vuoksi säädettävän lain 7 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rahoitusvälineiden kehittäjän eli valmistajan velvollisuudesta ylläpitää sisäistä hyväksymismenettelyä, tuotehallintamenettelyä, jolla se voisi varmistaa kunkin kehittämänsä rahoitusvälineen yhteensopivuuden aiotulle asiakaskohderyhmälle. Tuotteen valmistajaa koskevia vaatimuksia sovellettaisiin sijoituspalveluyrityksiin, jotka luovat, kehittävät, laskevat liikkeeseen tai suunnittelevat rahoitusvälineitä. Lain 1 luvun 8 §:n soveltamisalasäännöksen mukaisesti hyväksymismenettelyn tulee kohdistua rahoitusvälineiden ohella strukturoituihin talletuksiin. Tuotevalvontasääntöjä olisi sovellettava kaikkiin ensi- ja jälkimarkkinoilla myytäviin tuotteisiin. Tuotevalvontasääntöjä voitaisiin kuitenkin soveltaa suhteellisesti sen mukaan, kuinka monimutkaisesta tuotteesta on kyse ja missä määrin julkista tietoa on saatavilla, ottaen huomioon tuotteen, sijoituspalvelun ja asiakaskohderyhmän luonne. Vastaavasti yksinkertaisempien ja yleisempien tuotteiden asiakaskohderyhmät voitaisiin määrittää vähemmän tarkasti.

Tuotehallintamenettelyn tarkoituksena on varmistaa, että kehitettävä tuote on yhteensopiva aiotulle asiakaskunnalle ja että kaikki asiakaskohderyhmän kannalta merkitykselliset riskit tulevat arvioituiksi. Rahoitusvälineen riskit ja tuotteen yhteensopivuus kyseiselle asiakaskunnalle olisi arvioitava ennen kuin rahoitusvälineen markkinointi tai jakelu aloitetaan asiakkaille. Menettelyssä olisi myös komission direktiivin 9 artiklan 9 kohdan mukaisesti täsmennettävä se asiakaskohderyhmä, jolle kyseinen rahoitusväline ei ole sopiva.

Ehdotetun 2 momentin mukaan rahoitusvälineitä kehittävän sijoituspalveluyrityksen olisi asetettava jakelijoiden saataville kaikki asianmukaiset tiedot rahoitusvälineestä ja tuotteiden hyväksymistä koskevasta menettelystä, mukaan lukien tieto kunkin rahoitusvälineen asiakaskoh-

deryhmästä. Säännös perustuu direktiivin 16 artiklan 3 momentin 5 kohtaan. Momentissa ehdotetaan lisäksi MIFID II:n 24 artiklan 2 kohdassa edellytetyin tavoin asetettavan sijoituspalveluyritykselle vaatimus varmistua siitä, että rahoitusvälinettä myös käytännössä jaetaan yksilöidylle asiakaskohderyhmälle.

Pykälän 3 ja 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi myös jakelijan eli tuotetta tarjoavan tai suosittävän sijoituspalveluyrityksen velvollisuuksista. Sijoituspalveluyrityksen osallistuessa sekä tuotteiden kehittämiseen että niiden jakeluun, tulisi sovellettavaksi sekä tuotteen valmistajia että jakelijoita koskevat vaatimukset. Ehdotetun 3 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksellä olisi velvollisuus arvioida säännöllisesti tarjoamiensa tai markkinoimiensa rahoitusvälineiden yhteensopivuutta asiakaskohderyhmälle, rahoitusvälineeseen mahdollisesti kohdistuvaa riskiä ja sitä, onko rahoitusväline edelleen yksilöidyn asiakaskohderyhmän tarpeiden sekä aiemmin hyväksytyin jakelustrategian mukainen. Kyseinen arviointivelvollisuus koskee sekä rahoitusvälineen kehittäjää että jakelijaa. Jakelijana toimivan sijoituspalveluyrityksen olisi 4 momentin mukaan myös varmistettava, että se on saanut kaikki tarvittavat tiedot rahoitusvälineestä, sen tuotehyväksymismenettelystä ja tarkoitetusta asiakaskohderyhmästä. Jakelijalla olisi komission direktiivin 10 artiklan 2 kohtaan perustuen myös itsenäinen velvollisuus tehdä asiakaskohderyhmän arviointi. Lisäksi jakelijan olisi komission direktiivin 10 artiklan 9 mukaisesti annettava kehittäjälle tietoa rahoitusvälineen myynnistä, jotta kehittäjä voisi säännöllisesti arvioida asiakaskohderyhmän yhteensopivuutta.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan komission direktiivin 9 artiklan 5 kohdan ja 10 artiklan 7 kohdan mukaisesti velvollisuutta varmistaa tuotteiden kehittämiseen ja tarjoamiseen sekä palveluiden tarjoamiseen osallistuvan henkilöstön tarvittava asiantuntemus. Finanssivalvonnalle ehdotetaan myös luvun 16 §:ssä määräystenantovaltuutta momentissa tarkoitetun tarvittavan asiantuntemuksen arviointiperusteista ja sisällöstä.

8 §. Varautumisvelvollisuus. Ehdotettu pykälä vastaa pääosin nykyistä 9 §:ää. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin kuitenkin tekninen muutos, rahoitusvälineiden säilyttämisen muuttuessa esityksen mukaisesti säilytyspalvelusta oheispalveluksi.

9 §. Eturistiriitatilanteiden hallinta. Ehdotettu 9 § vastaa pääosiltaan nykyistä 10 §:ää. Säännös perustuu MIFID II:n 16 artiklan 3 kohdan ensimmäiseen alakohtaan sekä 23 artiklaan, jotka eivät ole merkittävästi muuttunut suhteessa MIFID I:n vastaavaan säännökseen. Uutta on se, että MIFID II:n 23 artiklan 1 kohdan sanamuotoa on eräiltä osin täsmennetty ja siinä myös nimenomaisesti mainitaan kannustin- ja palkkiorakenteista aiheutuvat eturistiriitatilanteet. Säännöksen tulkinnassa on syytä korostaa jo aiemmin vakiintunutta lähtökohtaa, jonka mukaan eturistiriitojen välttäminen on aina ensisijainen toimenpide, johon tulisi pyrkiä kaikin käytettävissä olevin keinoin. Tiedonantovelvollisuus asiakkaalle on vasta viimesijainen keino, johon on turvauduttava tilanteissa joissa eturistiriidan olemassaoloa ei voida estää.

Pykälän 1 momentin ehdotetaan sen sanamuodon täsmennystä lukuun ottamatta vastaavan nykyistä. MIFID II:n 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen eturistiriitatilanteiden voidaan lähtökohtaisesti katsoa kuuluvan jo nykyisen säännöksen soveltamisalaan. Säännöksen tulkinnassa tulee kuitenkin jatkossa korostetusti huomioida MIFID II:n sanamuodon ja tavoitteen mukaisesti erilaisista kannustinrakenteista mahdollisesti aiheutuvat eturistiriitatilanteet. MIFID II:n 23 artiklan 3 kohta on uusi, jonka vuoksi pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkennettavan siten, että eturistiriidasta asiakkaalle annettavien tietojen on oltava myös riittävän yksityiskohdaisia. Pykälän 3 momentti vastaisi nykyistä ja perustuisi MIFID II:n 16 artiklan 3 kohdan ensimmäiseen alakohtaan.

10—13 §. Pykälät vastaisivat nykyisen lain 12—13 sekä 17—18 §:ää.

14 §. *Sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteri.* Ehdotettu 14 § sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteristä vastaa pääosin nykyistä 19 §:ää. Pykälässä ei kuitenkaan enää ehdotettaisi nykyisen 4 momentin tavoin säädettävän sijoituspalveluyrityksen vuosi-ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle.

15 §. *Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen varautumisvelvollisuus.* Ehdotettu 15 § vastaa nykyistä 20 §:ää.

16 §. *Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan Finanssivalvonnalle määräystenantovaltuutta komission delegoidun direktiivin 9—10 artiklan edellyttämien tarkempien määräysten antamiseksi 7 §:ssä tarkoitetuista rahoitusvälineiden kehittäjän ja jakelijan velvollisuuksista. Kyseisillä määräyksillä voitaisiin yksityiskohtaisemmin panna täytäntöön delegoidussa direktiivissä säädetyt rahoitusvälineitä kehittävien ja niitä tarjoavien sijoituspalveluyritysten käytännön tuotehallintavaatimukset. Ehdotetun 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä 2 §:n 6 momentissa ja 7 §:n 5 momentissa tarkoitettun tarvittavan tietämyksen ja pätevyyden sekä asiantuntemuksen arviointiperusteista ja sisällöstä, 13 §:ssä tarkoitettun sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta sekä 14 §:ssä tarkoitettun sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta.

7 a luku **Algoritminen kaupankäynti ja suora sähköinen markkinoillepääsy**

1 §. *Algoritminen kaupankäynti.* Lakiin ehdotetaan uutta 7 a lukua algoritmista kaupankäynnistä ja suorasta sähköisestä markkinoillepääsystä. Lukuun ehdotetaan 1 §:ää algoritmista kaupankäynnistä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin algoritmista kaupankäyntiä harjoittavalle sijoituspalveluyritykselle asetettavasta vaatimuksesta ottaa käyttöön tehokkaat järjestelmät ja riskienhallintamenetelmät, joiden avulla voitaisiin muun muassa varmistaa kaupankäyntijärjestelmien häiriönsietokyky ja riittävä kapasiteetti sekä estää järjestelmien sellainen toiminta, joka voisi aiheuttaa markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa tai markkinoiden väärinkäyttöä. Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksellä olisi lisäksi oltava käytössään tehokkaat liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat järjestelyt, joiden avulla voidaan korjata sen kaupankäyntijärjestelmissä esiintyvät häiriöt. Sijoituspalveluyrityksen olisi lisäksi varmistettava, että sen järjestelmät ovat kaikilta osin testattuja ja että niitä valvotaan. Ehdotetut 1 ja 2 momentti perustuvat direktiivin 17 artiklan 1 kohtaan.

Pykälään ehdotetun 3 momentin mukaan algoritmista kaupankäyntiä Suomessa tai ETA-valtiossa harjoittavan sijoituspalveluyrityksen olisi ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle sekä sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä. Suomalaisen sijoituspalveluyrityksen olisi siten ilmoitettava harjoittamastaan algoritmista kaupankäynnistään sekä Finanssivalvonnalle että sen kauppapaikan toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa toimintaa harjoitetaan. Ehdotettu 3 momentti perustuu direktiivin 17 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen alakohtaan.

Pykälään ehdotetun 4 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi säilytettävä ja toimitettava Finanssivalvonnan pyynnöstä kuvaus sen algoritmisten kaupankäyntistrategioiden luonteesta, yksityiskohtaiset tiedot järjestelmään sovellettavista kaupankäynnin parametreista tai limiiteistä, tiedot keskeisistä vaatimustenmukaisuuden ja riskienhallinnan varmistavista menetelmistä, joita se käyttää varmistaakseen 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisen, sekä sen järjestelmien testausta koskevat tiedot. Ehdotettu 4 momentti perustuu direktiivin 17 artiklan 2 kohdan toiseen ja neljänteen alakohtaan. Direktiivin kyseisen säännöksen toisen alakohdan mukaan kotijäsenvaltion valvontaviranomainen voi pyytää sijoituspalveluyritystä toimittamaan säännöllisesti tai tapauskohtaisesti kuvauksen sen algoritmisten kaupankäynti-

strategioiden luonteesta, yksityiskohtaiset tiedot järjestelmään sovellettavista kaupankäynnin parametreista tai limiiteistä, tiedot keskeisistä vaatimustenmukaisuuden ja riskienhallinnan varmistavista menetelmistä, joita se käyttää varmistukseen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymisen, sekä sen järjestelmien testausta koskevat tiedot. Direktiivin mukaan viranomaisen voi lisäksi milloin tahansa pyytää sijoituspalveluyritykseltä lisätietoja algoritmista kaupankäynnistä ja siihen käytettävistä järjestelmistä. Direktiivin kyseisen säännöksen neljännen alakohdan mukaan sijoituspalveluyrityksen on huolehdittava siitä, että tässä kohdassa tarkoitetuista seikoista on olemassa kirjanpitoa, ja varmistettava, että kyseinen kirjanpito on riittävää, jotta sen toimivaltainen viranomaisen voi valvoa tämän direktiivin vaatimusten noudattamista.

Pykälään ehdotetun *5 momentin* mukaan Finanssivalvonnan olisi sen kauppapaikan ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen pyynnöstä, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä, toimitettava ilman aiheetonta viivytystä edellä 4 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka se algoritmista kaupankäyntiä harjoittavalta sijoituspalveluyritykseltä on saanut. Ehdotettu säännös perustuu 17 artiklan 2 kohdan kolmanteen alakohtaan

Pykälään ehdotetun *6 momentin* mukaan huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää soveltavan sijoituspalveluyrityksen olisi tallennettava hyväksytyssä muodossa kaikkien kauppapaikoissa tekemiensä toimeksiantojen, mukaan lukien peruutetut toimeksiannot, toteutetut toimeksiannot ja hintatarjoukset, tarkka ja aikasekvensoitu kirjanpito ja annettava se pyynnöstä Finanssivalvonnan. Ehdotettu säännös perustuu 17 artiklan 2 kohdan viidenteen alakohtaan. ESMA:n laatimissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa määritetään tarkemmin momentissa tarkoitettua hyväksytyt tallennusmuodon sisältö ja esitystapa sekä ajanjakso, jolta sijoituspalveluyrityksellä on oltava tällainen kirjanpito.

2 §. Algoritmisen kaupankäynti ja markkinatakaus. Lukuun ehdotetaan 2 §:ää algoritmista kaupankäynnistä ja markkinatakauksesta. Ehdotetun *1 momentin* mukaan algoritmista kaupankäyntiä markkinatakausstrategian toteuttamiseksi harjoittavan sijoituspalveluyrityksen olisi toteutettava tällaista markkinatakausta keskeytymättä tietyn osan kauppapaikan kaupankäyntiajasta poikkeustapauksia lukuun ottamatta siten, että kyseiselle kauppapaikalle tarjotaan likviditeettiä säännöllisesti ja ennakoitavasti. Lisäksi tällaisen sijoituspalveluyrityksen olisi tehtävä kauppapaikan kanssa sitova kirjallinen sopimus markkinatakauksesta, jossa määritettäisiin sijoituspalveluyrityksen velvoitteet. Sijoituspalveluyrityksen olisi myös ehdotuksen mukaan otettava käyttöön tehokkaat järjestelmät ja valvontamenetelmät sen varmistamiseksi, että se aina täyttäisi kyseisen sopimuksen mukaiset velvoitteensa. Ehdotettu 2 §:n 1 momentti perustuu direktiivin 17 artiklan 3 kohtaan.

ESMA:n laatimissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa määritetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuja tilanteita, joissa sijoituspalveluyritys on velvollinen tekemään säännöksessä tarkoitettua markkinatakaussopimuksen, sekä tällaisten sopimusten sisältö, mukaan lukien säännöksessä tarkoitettu osuus kauppapaikan kaupankäyntiajasta. Lisäksi kyseisissä sääntelystandardeissa määritetään tarkemmin tilanteita, joita pidetään momentissa tarkoitettuina poikkeustapauksina, mukaan lukien äärimmäisen vaihtelevat olosuhteet, poliittiset ja makrotaloudelliset kysymykset, järjestelmää koskevat ja operatiiviset seikat sekä olosuhteet, jotka heikentävät sijoituspalveluyrityksen kykyä ylläpitää 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja järjeviä riskienhallintakäytäntöjä.

Ehdotetussa *2 momentissa* määritettäisiin se, milloin algoritmista kaupankäyntiä harjoittavan sijoituspalveluyrityksen katsottaisiin toteuttavan edellä 1 momentissa tarkoitettua markkinatakausstrategiaa. Ehdotettu 2 §:n 2 momentti perustuu direktiivin 17 artiklan 4 kohtaan.

3 §. *Suora sähköinen markkinoillepääsy.* Lukuun ehdotetaan 3 §:ää suorasta sähköisestä markkinoillepääsystä. Pykälä perustuu direktiivin 17 artiklan 5 kohtaan. Ehdotetun pykälän *1 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, olisi oltava käytössään tehokkaat järjestelmät ja valvontamenetelmät, joiden avulla se voisi varmistua säännöksessään tarkoitetuista seikoista. Tällaisia olisivat muun muassa kyseistä palvelua käyttävien asiakkaiden sopivuuden arviointi ja sen estäminen, että ennalta asetetut kaupankäynnin ja luottojen raja-arvot ylitettäisiin. Kyseisellä sijoituspalveluyrityksellä olisi myös ehdotuksen mukaan velvollisuus seurata kyseistä palvelua käyttävien asiakkaiden toteuttamaa kaupankäyntiä ja pyrkiä estämään kaupankäynti, joka voisi aiheuttaa riskejä sijoituspalveluyritykselle itselleen tai joka voisi aiheuttaa tai lisätä markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa taikka olla markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tai kauppapaikan sääntöjen vastaista.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, vastaisi myös siitä, että kyseistä palvelua käyttävät asiakkaat noudattavat tämän lain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännöksiä sekä kauppapaikan sääntöjä. Kyseisillä lain säännöksillä tarkoitettaisiin direktiivin 17 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaisesti niitä säännöksiä, jotka perustuvat direktiivin täytäntöönpanoon. Sijoituspalveluyrityksen olisi seurattava liiketoimia havaitakseen kyseisten sääntöjen rikkomiset, tavanomaisesta poikkeavan kaupankäynnin tai mahdollisen markkinoiden väärinkäytön, joista on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle. Sijoituspalveluyrityksen olisi varmistettava, että yrityksen ja asiakkaan välillä on sitova kirjallinen sopimus palvelun tarjoamiseen liittyvistä keskeisistä oikeuksista ja velvoitteista ja että sopimuksen nojalla sijoituspalveluyrityksellä säilyisi tämän lain mukainen vastuu.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, olisi ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle ja sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, johon sijoituspalveluyritys tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä.

Ehdotetun *4 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi toimitettava Finanssivalvonnan pyynnöstä kuvaus edellä 1 momentissa tarkoitetuista järjestelmistä ja valvontamenetelmistä sekä todisteet niiden käytöstä.

Ehdotetun *5 momentin* mukaan Finanssivalvonnan olisi sen kauppapaikan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka osalta sijoituspalveluyritys tarjoaisi suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, toimitettava ilman aiheetonta viivytystä edellä 4 momentissa tarkoitettut tiedot.

Ehdotetun *6 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi huolehdittava siitä, että tässä pykälässä tarkoitetuista seikoista on olemassa kirjanpitoa, ja varmistettava, että kyseinen kirjanpito on riittävää säännösten noudattamisen valvomiseksi.

4 §. *Keskusvastapuolen määrittösapuolena toimiva sijoituspalveluyritys.* Säännös olisi kokonaisuudessaan uusi ja se koskisi sellaisia sijoituspalveluyrityksiä, jotka toimivat markkinarakennetoimija-asetuksessa tarkoitettuna määrittösapuolena omille asiakkailleen. Määrittösapuoli on yritys, joka toimii markkinarakennetoimija-asetuksessa tarkoitettussa keskusvastapuolella ja vastaa osallistumisestaan johtuvien taloudellisten velvoitteiden täyttämisestä. Asiakas puolestaan on yritys, jolla on keskusvastapuolen määrittösapuolen kanssa sopimussuhde, joka mahdollistaa kyseisen yrityksen transaktioiden määrittämisen keskusvastapuolella. Säännöksellä laitettaisiin täytäntöön MIFID II -direktiivin 17 artiklan 6 kohta.

Pykälän *1 momentissa* edellytettäisiin, että markkinarakennetoimija-asetuksessa tarkoitetulla määritysosapuolella olisi oltava käytössään tehokkaat järjestelmät ja valvontamenetelmät sen varmistamiseksi, että määrityspalveluja tarjotaan ainoastaan sopiville ja selkeät perusteet täytävälle asiakkaille ja että kyseisiin asiakkaisiin sovelletaan asianmukaisia vaatimuksia sijoituspalveluyritykseen ja markkinoihin kohdistuvien riskien vähentämiseksi. Määritysosapuolen olisi tunnettava asiakkaansa ja sen liiketoiminnan sen verran hyvin, jotta odottamattomia ongelmia sen määrityksissä ei pääsisi syntymään. Erityisvaatimukset niille määritysosapuolille, jotka ovat mukana algoritmikaupankäynnin määrityksessä johtuvat MIFID II -direktiivin tavoitteista ehkäistä automatisoidun kaupankäynnin aiheuttamaa mahdollista häiriötä toimijoille ja markkinalle koko ketjun alusta loppuun saakka. Keskusvastapuolen määritysosapuolien vastuu kauppohen toimituksista ja maksuista edellyttää, että nämä kontrolloivat riskiään tarvittavin tavoin, mikä puolestaan suojaa keskusvastapuolta.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin, että määritysosapuolen ja sen asiakkaan olisi laadittava sitova kirjallinen sopimus palvelun tarjoamiseen liittyvistä keskeisistä oikeuksista ja velvoitteista.

5 §. *Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen ilmoitusvelvollisuus.* Lukuun ehdotetaan 5 §:ää ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälän ehdotetun *1 momentin* mukaan algoritmista kaupankäyntiä Suomessa harjoittavan ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen olisi ilmoitettava siitä Finanssivalvonnalle. Ehdotettu säännös perustuu direktiivin 17 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen alakohtaan.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan suoraa sähköistä markkinoillepääsyä pörssiin tarjoavan ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen olisi myös ilmoitettava siitä Finanssivalvonnalle. Ehdotettu säännös perustuu direktiivin 17 artiklan 5 kohdan kolmanteen alakohtaan.

6 §. *Säännösten soveltaminen säänneltyjen markkinoiden ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien kaupankäyntiosapuoliin.* Lukuun ehdotetaan 6 §:ää algoritmista kaupankäyntiä koskevien luvun säännösten soveltamisesta tiettyihin säänneltyjen markkinoiden ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien kaupankäyntiosapuoliin. Ehdotetun pykälän mukaan luvun säännöksiä sovellettaisiin sijoituspalveluyritysten lisäksi myös sellaisiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 15 kohdassa tarkoitettuihin kaupankäyntiosapuoliin, joilta ei sijoituspalvelulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 4 kohdan ja 2 momentin 3, 5 ja 7 kohdan nojalla edellytetä tämän lain mukaista toimilupaa. Ehdotettu säännös perustuu direktiivin 1 artiklan 5 kohtaan.

8 luku **Tilinpäätös ja tilintarkastus**

2 §. *Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus ja tarkastaja.* Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin siten, että sitä sovellettaisiin sijoituspalveluyrityksen lisäksi myös raportointipalvelun tarjoajaan.

Pykälään lisättäisiin *uusi 2—4 momentti*. Tilintarkastajan erityisestä ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle säädettäisiin uudessa 2 ja 3 momentissa. Tilintarkastaja ei vastaisi vilpittömässä mielessä toimittamansa tiedon mahdollisesti aiheuttamista vahingoista sijoituspalveluyritykselle, raportointipalvelun tarjoajalle tai kolmannelle osapuolelle. Pykälän 3 momentissa tarkoitettu merkittävä sidos sijoituspalveluyritykseen tai raportointipalvelun tarjoajaan tarkoittaisi EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan 38 alakohdassa tarkoitettua läheistä sidonnaisuutta. Ehdotetut momentit vastaavat MIFID II -direktiivin 77 artiklaa.

9 luku **Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely**

1 §. Asiakasvarojen säilyttäminen. Säännös vastaa voimassaolevan lain 9 luvun 1 §:ää sekä MIFID II:n 16 artiklan 8 ja 9 kohdan säännöksiä asiakasvarojen säilyttämisestä. Rahoitusvälineiden säilyttämisestä säädetään lisäksi arvopaperitileistä annetussa laissa. Asiakasvaroja halutaan erityisesti suojata sijoituspalveluyrityksen maksukyvyttömyyden varalta ja estää asiakasvarojen käyttö sijoituspalveluyrityksen omaan tai sijoituspalveluyrityksen toisen asiakkaan lukuun.

2 §. Asiakkaan rahoitusvälineiden säilyttäminen ulkopuolisen säilyttäjän hallussa. Säännös vastaisi pääosin voimassaolevan lain 9 luvun 2 §:ää sekä komission delegoidun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja 3 artiklan 1 kohdan sekä 3 kohdan säännöksiä asiakasvarojen säilyttämisestä ulkopuolisen säilyttäjän hallussa.

Pykälän *1 momentin* säännökseen ehdotetaan kuitenkin lisättävän ulkopuolisen säilyttäjän määritelmä. Ulkopuolisella säilyttäjällä tarkoitettaisiin sijoituspalveluyrityksen kanssa sopimussuhteessa olevaa yhteisöä, joka säilyttää sijoituspalveluyrityksen asiakkaan rahoitusvälineitä sijoituspalveluyrityksen lukuun. Kyseessä on rahoitusvälineiden moniportainen säilyttäminen, jonka soveltuminen suomalaisten sijoittajien omistamien suomalaisten liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemiin osakkeisiin ei ole jatkossakaan sallittua muun lainsäädännön johdosta. Muulla lainsäädännöllä tarkoitetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettua lakia sekä lakia arvo-osuustileistä. Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän säännös, jonka nojalla sijoituspalveluyrityksen olisi säännöllisesti arvioitava sitä, täyttääkö ulkopuolinen säilyttäjä asiakkaan rahoitusvälineiden säilyttämistä koskevat edellytykset.

Säännöksen yhdenmukaisen kieliasun aikaansaamiseksi *2 momentin* ilmaisu yhteisö ehdotetaan korvattavan ilmaisulla ulkopuolinen säilyttäjä. Ehdotetulla 2 momentilla laitettaisiin kansallisesti täytäntöön komission delegoidun direktiivin 3 artiklan 3 kohta. Lisäksi sijoituspalveluyrityksen olisi lähtökohtaisesti säilytettävä asiakkaan rahoitusvälineitä sellaisen ulkopuolisen säilyttäjän hallussa, joka on joko Finanssivalvonnan tai muun viranomaisen valvonnan kohteena. Vaatimuksesta voitaisiin poiketa ainoastaan silloin, jos rahoitusvälineen luonne edellyttää säilyttämistä sellaisessa kolmannessa maassa, jossa rahoitusvälineen säilyttämisestä ei ole säädetä laissa tai jos ammatillinen asiakas sitä nimenomaisesti kirjallisesti pyytäisi.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi ulkopuolisen säilyttäjän kanssa tekemässään sopimuksessa varmistuttava, että asiakasvarojen omistusoikeus on selvä myös ulkopuolisen säilyttäjän maksukyvyttömyystilanteessa.

3 §. Asiakkaan rahavarojen säilyttäminen. Säännöksen otsikkoa ehdotetaan muutettavan vastaamaan paremmin säännöksen sisältöä. Voimassa olevan lain ilmaisu sijoittaminen on saattanut tarpeettomalla tavalla ohjata lainsoveltajan käsitystä asiakkaan rahavarojen varsinaisen sijoittamisen sallittavuudesta, mikä ei ole ollut voimassa olevan säännöksen tarkoitus. Lisäksi *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi EKP:n asetukseen tulleiden lukuisten muutosten johdosta. Pykälän 1 momentti vastaisi muutettuna voimassa olevan lain 9 luvun 3 §:n 1 momenttia sekä komission delegoidun direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohtia. Komission delegoidun direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että sijoituspalveluyritysten on saatava asiakkailtaan nimenomainen suostumus, mikäli rahavaraja säilytetään pykälässä tarkoitettussa rahamarkkinarahastossa.

Pykälän *2 momentti* vastaa pääosin voimassa olevan lain 2 momenttia ja komission delegoidun direktiivin 4 artiklan 2 kohtaa. Ehdotettua 2 §:n 1 momenttia vastaavalla tavalla sijoituspalveluyrityksen olisi säännöllisesti arvioitava asiakkaiden rahavarojen säilyttämiseen liittyvien vaatimusten täyttymistä. Voimassa olevan säännöksen 3 momentti ehdotetaan kumotta-

van 1 §:n 2 momentin kanssa päällekkäisenä säännöksenä. Momentin poistaminen ei vaikuttaisi velvollisuuteen pitää asiakasvarat erillään.

Pykälän uusi *3 momentti* olisi sisällöltään uusi ja se vastaisi komission delegoidun direktiivin 4 artiklan 3 kohtaa. Sijoituspalveluyritys voisi säilyttää korkeintaan 20 prosenttia hallussaan olevista rahavaroista samaan konserniin kuuluvissa yhteisössä. Jos sijoituspalveluyritys pysyisi osoittamaan, ettei vaatimus ole oikeassa suhteessa sen harjoittaman toiminnan luonteen tai laajuuteen nähden tai jos säilytettävien rahavarojen määrä on pieni, voitaisiin vaatimuksesta poiketa. Vaatimuksesta poikkeamisella ei kuitenkaan saa olla asiakkaansuojaa heikentäviä vaikutuksia. Sijoituspalveluyrityksen olisi arvioitava säännöllisesti hajauttamisvaatimuksesta poikkeamisen perusteiden täyttymistä ja osoitettava Finanssivalvonnalle arvionsa perusteet.

Säännöksen *4 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 4 momenttia sekä komission delegoidun direktiivin 4 artiklan 1 kohtaa.

4 §. *Asiakkaan rahoitusvälineistä tai asiakasvaroihin kohdistuvista oikeuksista määrääminen.* Ehdotetulla säännöksellä pannaan kansallisesti täytäntöön MIFID II -direktiivin 16 artiklan 8 kohta sekä komission delegoidun direktiivin 5 artikla.

Säännöksen otsikkoa ja aineellista sisältöä ehdotetaan laajennettavan nykyisesti vastaamaan paremmin direktiivin kieliasua sekä tarkoitusta vahvistaa sijoittajansuojaa. Erilaisten oikeustoimien kirjo on suuri ja rahoitusmarkkinoiden kaltaisella nopeasti kehittyvällä alueella myös jossain määrin vaikeasti ennakoitavissa. Vaihdannan kannalta juuri omistusoikeuden luovutus dispositio- eli määräämistoimena on keskeisessä asemassa. Asiakkaan rahoitusvälineeseen kohdistuvia oikeuksia voidaan luovuttaa, kumota tai rasittaa. Voimassa olevan lain ilmaisu asiakkaan rahoitusvälineen panttaamisesta tai luovuttamisesta on tarpeettoman suppea, jonka vuoksi pykälän otsikko ehdotetaan muutettavan asiakkaan rahoitusvälineestä tai asiakasvaroihin kohdistuvista oikeuksista määräämiseksi. Säännöksen *1 momenttiin* ehdotetaan lisättävän muu oikeudellinen määrääminen panttauksen tai luovuttamisen lisäksi. Säännökseen ehdotetaan lisättävän komission delegoidun direktiivin 5 artiklan 1 kohtaa vastaavalla tavalla kieltö määrätä asiakkaan rahoitusvälineestä ilman asiakkaan suostumusta kolmannen lukuun. Lisäksi kirjallinen suostumus vaadittaisiin kirjallisesti myös ei-ammattimaiselta asiakkaalta.

Pykälän *2 momentti* vastaisi voimassa olevan lain säännöksiä ja sillä pannaan kansallisesti täytäntöön komission delegoidun direktiivin 5 artiklan 2 kohta.

Pykälän *3 momentti* olisi uusi ja se vastaisi komission delegoidun direktiivin 2 artiklan 4 kohdan 1 alakohtaa. Ehdotetun säännöksen mukaan sellaiset asiakasvaroihin kohdistuvat vakuus-, pantti- tai kuittausoikeudet, jotka antavat kolmannelle oikeuden määrätä asiakasvaroista ja jotka eivät liity asiakkaaseen tai asiakkaalle tarjottuihin sijoituspalveluihin olisivat sallittuja ainoastaan, jos niistä säädetään laissa sellaisessa kolmannessa maassa, jossa asiakasvaroja säilytetään.

Pykälän *4 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 3 momenttia.

Säännöksen *5 momentti* vastaa muuten voimassa olevan lain 4 momenttia, mutta viittaukset selvitysyhteisöön ja ulkomaiseen selvitysyhteisöön ehdotetaan korvattavan viittauksella arvopaperikeskukseen. Muutoksen syynä on selvitysyhteisö-käsitteen kumoaminen kansallisesta lainsäädännöstä lailla arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

Pykälän 6 momenttia ehdotetaan selkeytettävän lisäämällä 1 momenttia vastaavalla tavalla muu oikeudellinen määrääminen.

4 a §. *Omistusoikeuden siirtävät järjestelyt.* Ehdotettu pykälä olisi uusi.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että ennen kuin omistusoikeuden siirtävä järjestely toteutetaan, olisi sijoituspalveluyrityksen varmistuttava, ettei mikään muu asiakkaan tarjoama vakuus sovellu sijoituspalveluyritykseen kohdistuvan velvoitteen täyttämiseen. Sijoituspalveluyrityksen olisi varmistuttava, ettei mikään muu asiakkaansuojan kannalta parempi vaihtoehto olisi tullut kyseeseen. Omistusoikeuden siirtävä vakuus heikentää asiakkaansuojaa, jolloin sijoituspalveluyrityksen velvollisuutena olisi tarjota asiakkaalleen ensisijaisesti muita vakuusvaihtoehtoja. Säännöksellä varmistettaisiin siten, että asiakkaan sijoituspalveluyritykseen kohdistuvan velvoitteen ja omistusoikeuden siirtävän vakuuden välillä on riittävä yhteys. Tämän lisäksi siirrettävien asiakasvarojen määrä ei saa olla rajoittamaton tai suurempi kuin asiakkaan velvoite sijoituspalveluyritystä kohtaan. Harkittaessa sitä, otetaanko omistusoikeuden siirtävän vakuusjärjestelyn piiriin kaikki vai vain osa asiakkaan varoista tai rahoitusvälineistä, ei arvioinnissa saa ottaa huomioon asiakkaan muita velvollisuuksia sijoituspalveluyritystä kohtaan. Muilla velvollisuuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä asiakkaan mahdollisia muita velvoitteita kuin kyseiseen sijoituspalveluun kohdistuvia velvoitteita, kuten esimerkiksi asunto- tai kulu- tusluottoja, jotka voivat tulla kyseeseen silloin, kun luottolaitos tarjoaa sijoituspalvelua. Säännöksellä varmistetaan siten, että asiakkaan velvoite sijoituspalveluyritystä kohtaan kytkeytyy nimenomaan rahoitusvälineestä aiheutuvaan velvoitteeseen. Säännös vastaa komission delegoidun direktiivin 6 artiklan 1 ja 2 kohtia.

Pykälän 2 momentti vastaa komission delegoidun direktiivin 6 artiklan 3 kohtaa ja sen mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi kerrottava ammattimaisille asiakkailleen ja hyväksyttävillä vastapuolilla omistusoikeuden siirtäviin järjestelyihin liittyvistä riskeistä sekä vaikutuksista asiakkaansuojaan.

Ehdotetulla 3 momentilla pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 16 artiklan 10 kohdan säännös, jonka mukaan sijoituspalveluyritys ei saisi tehdä omistusoikeuden siirtäviä rahoitusvakuusjärjestelyjä ei-ammattimaisten sijoittajien kanssa. Ehdotuksen mukaan sijoituspalveluyritys ei saisi tehdä omistusoikeuden siirtäviä rahoitusvakuusjärjestelyjä ei-ammattimaisten sijoittajien kanssa.

Omistusoikeuden siirtoon perustuvista vakuuksista säädetään rahoitusvakuuslaissa. Voimassa oleva rahoitusvakuuslaki ei estä tekemästä vakuusjärjestelyjä lain soveltamisalan ulkopuolella. Rahoitusvakuuslain soveltamisalan ulkopuolella tehtyjen järjestelyjen oikeusvaikutukset ratkeavat nimenomaisten lainsäädännösten puuttuessa yleisten siviilioikeudellisten periaatteiden nojalla. Tämä tarkoittaa siten sitä, että järjestelyn oikeudelliseen pätevyys tai sivullissitovuuteen voi sisältyä epävarmuutta.

Rahoitusvakuuslakia ei kuitenkaan sovelleta luonnollisen henkilöön. Tämä tarkoittaisi sitä, että tilanteessa, jossa luonnollinen henkilö haluaisi tulla luokitelluksi ammattimaiseksi asiakkaaksi, hänen antamaansa vakuuteen ei sovelleta rahoitusvakuuslain säännöksiä. Myöskään sijoituspalvelulain asiakasvarojen suojaamista koskevat säännökset eivät tulisi sovellettaviksi, sillä kyse on saatavasta eikä asiakasvaroista. Sijoituspalveluyrityksen maksukyvyttömyystilanteessa sijoittaja olisi lisäksi heikommassa asemassa, sillä hän ei saisi erotettua varojaan asiakasvarojen erotteluvollisuuden perusteella, vaan olisi tavallisen etuoikeudettoman velkojan asemassa.

MIFID I -direktiivin 16 artiklan 11 kohta mahdollistaa kansallisen lisäsääntelyn. Kansallisten lisävaatimusten vaatimusten on oltava objektiivisesti perusteltuja ja oikeasuhteisia, ja niissä on otettava huomioon kyseisen jäsenvaltion markkinarakenteen kannalta erityisen tärkeät sijoittajansuojaa tai markkinoiden eheyttä koskevat erityisriskit, kun sijoituspalveluyritykset suojaavat asiakkaansa varoja.

Luonnollinen henkilö on aina erityisen suojan tarpeessa suhteessa sijoituspalveluyritykseen. Tilanne, jossa ammattimaiseksi henkilöksi luokiteltu luonnollinen henkilö olisi omistusoikeuden siirtävän järjestelyn oikeudellisen sitovuuden kannalta rahoitusvakuuslain soveltamisalaan kuuluvaa sijoittajaa huonommassa asemassa, ei ole perusteltavissa.

Yllä kuvatuun johdosta kansallinen lisäsääntelymahdollisuus ehdotetaan käytettävän, jolloin omistusoikeuden siirtävät järjestelyt olisivat kiellettyjä myös ammattimaisten asiakkaiden osalta tilanteessa, jossa rahoitusvakuuslaki ei tule sovellettavaksi.

5 §. *Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus.* Voimassa olevaa lakia vastaavasti Finanssivalvonta antaa komission delegoidun direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavat määräykset asiakasvarojen säilyttämisessä ja muussa käsittelyssä noudatettavista menettelytavoista. Lisäksi Finanssivalvonnalle ehdotetaan valtuutta antaa tarkempia määräyksiä asiakasvarojen tarkemmasta sisällöstä.

6 §. *Tilintarkastajan lausunto.* Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 9 luvun 6 §:ää ja sillä pantaisiin täytäntöön komission delegoidun direktiivin 8 artikla ulkoisten tilintarkastajien raportointivelvollisuudesta. Voimassa olevan lain säännöstä ehdotetaan kuitenkin muutettavan siten, että velvollisuus toimittaa tiedot sijoituspalveluyrityksen asiakasvarojen säilyttämistä ja käsittelyä koskevien järjestelyjen toteutumisesta olisi sijoituksenpalveluyrityksen tilintarkastajalla. Ehdotettu säännös vastaisi luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 5 §:ää ja sidotusta pitkäaikaisäästämisestä annetun lain (1183/2009) 6 §:n 6 momenttia. Vaikka tilintarkastajat eivät ole Finanssivalvonnan valvottavia, säädetään tilintarkastuslain (1141/2015) 9 luvun 2 §:ssä tilintarkastusvalvonnan ja Finanssivalvonnan yhteistyöstä.

9 §. *Asiakasvarojen säilyttämisestä ja muuta käsittelyä sekä asiamiehen asettamista koskevien säännösten soveltaminen kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeeseen.* Pykälä kumotaan tarpeettomana.

10 §. *Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus asiakasvarojen säilyttämisestä ja muusta käsittelystä.* Ehdotettu säännös olisi uusi. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön komission delegoidun direktiivin 2 artiklan 5 kohta. Sijoituspalveluyrityksellä olisi velvollisuus antaa tietoja Finanssivalvonnalle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle, konkurssipesän pesänhoitajalle, saneerausmenettelyn selvittäjälle, ulosottoviranomaiselle ja Rahoitusvakuusvirastolle. Viranomaisille olisi toimitettava asiakasvarojen yksilöintitiedot, tiedot asiakasvarojen säilyttämisestä tehdyistä sopimuksista sekä tiedot ulkopuolisista säilyttäjästä tai ulkoistetun palvelujen hoitajasta.

Sijoituspalveluyrityksen olisi lisäksi toimitettava tiedot niistä henkilöistä, jotka vastaavat asiakasvarojen säilyttämiseen liittyvistä menettelyistä sekä sopimuksista, joiden avulla asiakasvarojen omistusoikeus voidaan määrittää. Komission delegoidussa direktiivissä tarkoitettulla tavalla omistusoikeus on ymmärrettävä laajasti. Omistusoikeudella tarkoitetaan tässä pykälässä siten esimerkiksi rahavarojen osalta saamis-oikeutta sekä rahoitusvälineiden osalta arvopaperitileistä annetussa laissa tarkoitettua tilioikeutta.

11 §. *Asiakasvarojen suojaamista koskevat ohjaus- ja hallintojärjestelmät.* Ehdotettu pykälä olisi uusi ja sillä laitettaisiin täytäntöön komission delegoidun direktiivin 7 artikla. Sijoituspalveluyrityksen olisi nimettävä henkilö, jolla on riittävät taidot ja valtuudet, vastaamaan asiakasvarojen säilyttämiseen liittyvien velvoitteiden noudattamisesta.

III OSA MENETTELYTAVAT JA KORVAUSRAHASTO

10 luku Menettelytavat asiakassuhteessa

Lain 10 luku ehdotetaan siihen tehtävien useiden muutosten vuoksi muutettavaksi kokonaisuudessaan. Luvussa ei nykyisen lain tapaan ehdoteta säänneltävän säännösten soveltamisesta ulkomaisiin sijoituspalveluyrityksiin (14 §). Useista ehdotetuista säännöksistä säädetään lisäksi tarkemmin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU täydentämisestä sijoituspalveluyritysten toiminnan järjestämistä koskevien vaatimusten, toiminnan harjoittamisen edellytysten ja kyseisessä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/565.

1 §. *Asiakkaan luokittelu ja asiakkaan asemasta sopiminen.* Luvun 1 § vastaisi pääosin nykyistä 1 §:ää.

2 §. *Yleiset periaatteet sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa ja markkinoinnissa.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän direktiivin 24 artiklan 3 kohdan mukainen velvoite siitä, että kaiken sijoituspalveluyrityksen antaman tiedon on oltava tasapuolista ja selkeää. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän nykyisen 4 momentin säännösten tavoin sijoitus- ja oheispalvelun markkinoinnista.

Direktiivin 24 artiklan 2 kohdassa säädetyistä tuotehallintamenettelystä sekä kehittäjänä ja jakelijana toimivan sijoituspalveluyrityksen velvollisuuksista säädetään laajemmin direktiivin 16 artiklan 3 kohdassa. Kyseiset säännökset ehdotetaan pantavan täytäntöön 7 lukuun ehdotetussa 7 §:ssä.

Voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentin säännökset liittyvät kannustinjärjestelyihin, joista ehdotetaan säänneltävän erikseen uudessa 6 §:ssä.

Pykälän 3 momentiksi tulisi nykyinen 5 momentti, jossa viitataan sijoittajien korvausrahasuojaan liittyen lain 11 luvun 25 §:ään.

3 §. *Sopimus sijoituspalvelusta.* Direktiivin artiklan 25 kohdassa 5 todetaan, että sijoituspalveluyrityksen on luotava arkisto, joka sisältää asiakkaan ja sijoituspalveluyrityksen välillä sovitun asiakirjan tai sovitut asiakirjat, joissa määritetään osapuolten oikeudet ja velvoitteet sekä muut sijoituspalveluyrityksen asiakkaalle tarjoamien palvelujen ehdot. Sopimusosapuolten oikeudet ja velvoitteet voidaan sisällyttää viitteinä muihin asiakirjoihin tai oikeudellisesti sitoviin teksteihin. Säännöksen velvoitteet käyvät ilmi voimassa olevan pykälän 1 momentista, jota kuitenkin tarkennettaisiin vastaamaan direktiiviä siten, että sopimus on tehtävä kaikkien asiakkaiden kanssa ja kaikista sijoituspalveluista paitsi kertaluonteisesta sijoitusneuvonnasta. Ennen sijoituspalvelun tarjoamista asiakkaalle annettavien tietojen sisällöstä ja pysyvällä tavalla antamisesta on lisäksi säädetty 5, 6 ja 7 §:ssä.

4 §. *Soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arviointi.* Direktiivin 25 artiklassa säännellään nykyistä tarkemmin asiakkaille tarjottavien tuotteiden ja palvelujen soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arvioinnista. Pykälän otsikkoa on muutettu voimassa olevan lain otsikosta informatiivisemmaksi. Pykälän 1 momenttiin on lisätty direktiivin mukaisesti riskiraja korostamaan

asiakkaan riskinottohalukkuutta suhteessa asiakkaan tappionsietokykyyn. Direktiivin perusteluosan kohdassa 81 selvitetään ristiinmyyntikäytäntöjä, joista voi olla asiakkaalle etuja, mutta myös tilanteita, joissa asiakkaan etua ei oteta riittävästi huomioon. Ristiinmyyntikäytännöistä mainitaan esimerkkeinä sitominen, jossa vähintään kaksi rahoituspalvelua myydään yhdistelmänä siten, että ainakin yksi on sellainen, jota ei ole saatavilla erikseen. Niputuskäytännöstä esimerkkinä mainitaan yhden tai useamman rahoituspalvelun myymistä yhdistelmänä, joista kunkin voi ostaa myös erikseen. Direktiivin 4 artiklan kohdassa 42 on määritelty ristiinmyyntikäytäntö sijoituspalvelun tarjoamiseksi yhdessä toisen palvelun tai tuotteen kanssa osana pakettia tai ehtona saman sopimuksen tai paketin osalta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin artiklan 2 ja 3 kohdassa olevat nykyistä sääntelyä tarkentavat säännökset, joiden mukaan soveltuvuuden arvioinnissa on otettava huomioon asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen liittyvä tappionsietokyky ja sijoitustavoitteeseen liittyvä riskiraja. Lisäksi on varmistettava, että jos sijoitusneuvonnan yhteydessä suositellaan palvelujen tai tuotteiden yhdistelmää, että koko yhdistelmä on asiakkaalle soveltuva. Yhdistelmäpalveluilla tarkoitetaan direktiivin 24 artiklan 11 kohdassa tarkoitettuja niputettuja palveluja tai tuotteiden pakettia. Yhdistelmäpalvelun arvioinnissa on huomioitava koko tuote- tai palveluyhdistelmän soveltuvuus asiakkaalle.

Pykälän 2 momentista on poistettu rahoitusvälineiden säilyttäminen, joka ehdotuksen mukaan ei ole enää sijoituspalvelu. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin artiklan 3 kohdan mukaisesti muiden sijoituspalvelujen kuin sijoitusneuvonnan ja omaisuudenhoidon osalta asiakkaalta pyydettävistä tiedoista ja niiden perusteella asianmukaisuuden arvioinnista. Kun suunnitellaan palvelujen tai tuotteiden yhdistelmää, on arvioitava onko koko yhdistelmä asiakkaan kannalta asianmukainen. Sijoituspalveluyrityksen on varoitettava asiakasta tai potentiaalista asiakasta, jos se katsoo saamiensa tietojen perusteella, ettei tuote tai palvelu ole asiakkaalle asianmukainen. Jos asiakas ei anna tarvittavia tietoja tietämyksestään ja kokemuksestaan, sijoituspalveluyrityksen on varoitettava asiakasta siitä, että sijoituspalveluyrityksellä ei ole mahdollisuutta määrittää, onko suunniteltu palvelu tai tuote asiakkaalle soveltuva. Varoitus voidaan kaikissa mainituissa tilanteissa esittää myös vakiomuodossa.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin säännökset koskien kauppapaikkoja, vaihtoehtorahastoja, komission asetuksen (EU) N:o 583/2010, 36 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja strukturoituja yhteissijoitusyrityksiä sekä strukturoituja talletuksia. Jos sijoituspalvelu koostuu yksinomaan asiakkaan toimeksiantojen toteuttamisesta tai vastaanottamisesta ja välittämisestä oheispalveluin tai ilman niitä, lukuun ottamatta direktiivin liitteessä I olevan B osan 2 kohdassa täsmennettyä luoton- tai lainanantoa, joka ei sisällä asiakkaiden nykyisiä lainojen luottorajoja, käyttötilejä ja tilinylitysoikeuksia, sijoituspalvelua voi tarjota ilman asiakkaan sijoitustietämyksen ja kokemuksen asianmukaisuuden arviointia, mikäli kaikki 3 momentissa luetellut edellytykset täyttyvät. Edellytykset luetellaan 25 artiklan 4 kohdassa ja ne liittyvät kohdan a) alakohdissa i)–vi) lueteltuihin rahoitusvälineisiin. Luettelo vastaa pääosin voimassa olevassa 4 §:ssä olevaa rahoitusvälineluetteloa. Direktiivissä on tarkennettu yksinkertaisiin rahoitusvälineisiin luokiteltavia rahastoja, joihin kuuluu lähtökohtaisesti sijoitusrahastodirektiivin mukaisten yhteissijoitusyritysten osakkeet tai osuudet lukuun ottamatta strukturoituja yhteissijoitusyritysten osakkeita tai osuuksia. Strukturoitu yhteissijoitusyritys on määritelty asetuksessa (EU) N:o 583/2010 36 artiklan 1 kohdassa. Luettelokohdan 4 sääntelyn ulkopuolelle jäävät direktiivin 4 kohdan a) alakohdan iv) mukaan strukturoidut sijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset. Luettelokohdan 1 ulkopuolelle on suljettu sellaiset yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten osakkeet, jotka eivät ole sijoitusrahastodirektiivin mukaisia yhteissijoitusyrityksiä.

MIFID II:n 25 artiklan 4 kohdan a alakohdan toisen alakohdan mukaisesti säänneltyä markkinaa vastaavana kolmannen maan markkinana pidetään niitä kolmansien maiden markkinoita, joiden osalta komissio on tehnyt jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä vastauspäätöksen MIFID II:n muutosdirektiivin 89 a artiklan 2 kohdassa viitatus asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan mukaisesti.

Pykälään lisättäisiin myös *uusi 4 momentti*, jossa edellytettäisiin, että sijoituspalveluyrityksen tulee täyttää direktiivin artiklan 25 (4) kohdan d) mukaisesti 3 momentissa tarkoitettua *execution only* -palvelua tarjotessaan eturistiriitojen käsittelyä koskevat velvoitteensa.

5 §. *Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus.* Direktiivin 24 artiklassa säädetään asiakkaille annettavista tiedoista voimassa olevaa sääntelyä tarkemmin. Pykälän *1 ja 2 momentin* säännös vastaa direktiivin 24 artiklan 4 kohtaa. Voimassa olevan lain 5 §:ssä on sisällöltään osin vastaavia säännöksiä 1 momentissa ja 2 momentin kohdissa 1—4 ja 6.

Uutta ehdotetussa pykälässä olisi se, että tiedonantovelvollisuus kohdistuu kaikkiin sijoituspalveluyrityksen asiakkaisiin, eikä vain ei-ammattimaisiin kuten lain nykyisessä 5 §:ssä. Ehdotetussa 1 ja 2 momentissa on myös tarkennettu annettavien tietojen sisältöä. Ehdotetun 1 momentin mukaan asiakkaalle on esimerkiksi ilmoitettava se, onko annettava neuvonta riippumatonta vai ei. Sijoitusneuvonnan ollessa ei-riippumatonta, on tämä ymmärrettävästi asiakkaalle ilmoitettava. Ilman tällaista ilmoitusta asiakkaalle voisi muutoin syntyä käsitys, ettei yrityksellä ole mitään omaa intressiä suositteluksiin tuotteisiin liittyen. Tällöin on myös ilmoitettava asiakkaalle, että sijoitusneuvonta ei perustu laajaan analyysiin eri rahoitusvälineistä, vaan rajoittuu sijoituspalveluyrityksen omiin tuotteisiin tai sellaisiin, joihin sijoituspalveluyrityksellä on läheinen sidos.

Pykälän *3 momentin* säännös vastaa direktiivin 24 artiklan 5 kohtaa, jonka mukaisesti säädetäisiin, että edellä tarkoitettu tiedot on annettava ymmärrettävässä muodossa siten, että asiakkaat ja potentiaaliset asiakkaat voivat kohtuullisesti ymmärtää sekä tarjottavan sijoituspalvelun että tietyn rahoitusvälineen luonteen ja niihin sisältyvät riskit. Säännöksen tarkoituksena on antaa asiakkaalle riittävät tiedot perustellun sijoituspäätöksen tekemiseksi. Tiedot voidaan esittää vakio muodossa.

Pykälän *4 momentti* vastaa direktiivin 24 artiklan 6 kohtaa, jonka mukaan edellä asetetut velvoitteet eivät koske tilanteista, jossa sijoituspalvelu tarjotaan osana rahoitustuotetta, johon sovelletaan muita luottolaitoksiin ja kulutusluottoihin liittyvää tiedonantovelvollisuussääntelyä.

Pykälän *5 momentin* säännökset koskisivat ristiinmyyntiä artiklan 11 kohtaa vastaavasti. Jos sijoituspalvelu tarjotaan yhdessä toisen palvelun tai tuotteen kanssa osana pakettia tai ehtona samalle sopimukselle tai paketille, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle voidaanko eri osatekijät ostaa erikseen. Sijoituspalveluyrityksen on selvitettävä erikseen kunkin osatekijän kulut ja veloitukset. Jos tällaisesta yksityisasiakkaalle tarjottavasta sopimuksesta tai paketista aiheutuvat riskit todennäköisesti poikkeavat yksittäisten palvelujen tai tuotteiden riskeistä, sijoituspalveluyrityksen on annettava selkeä kuvaus siitä, miten nämä osatekijät vaikuttavat kokonaisuuden riskiin. Direktiivin johdanto-osan perustelukappaleessa 81 todetaan, että ristiinmyyntikäytännöt ovat yleinen strategia vähittäisrahoituspalvelujen tarjoajien keskuudessa. Nämä käytännöt voivat tarjota etuja ei-ammattimaisille asiakkaille, mutta niissä voi olla kyse myös toimista, joissa ei riittävästi oteta huomioon asiakkaan etua. Esimerkiksi niin kutsuttu sitominen, jossa vähintään kaksi rahoituspalvelua myydään yhdessä paketissa ja ainakin yksi näistä palveluista ei ole saatavissa erikseen, voi vääristää kilpailua ja vaikuttaa kielteisesti asiakkaan mahdollisuuksiin tehdä tietoisia valintoja. Ristiinmyyntikäytännöt, joissa yksi tai

useampi rahoituspalvelu myydään yhdessä paketissa, mutta kukin niistä voidaan myös ostaa erikseen, voivat vääristää kilpailua ja vaikuttaa kielteisesti asiakkaaseen, mutta jättävät kuitenkin asiakkaalle valinnanvaraa.

6 §. Kannustimet. Uudeksi 6 §:ksi ehdotetaan säännöksiä palkkioista ja kannustimista direktiivin 24 artiklan kohtien 7—10 mukaisesti. Komission delegoidun direktiivin IV luvussa on lisäksi annettu tarkempia säännöksiä kannustimista. Kyseiset direktiivin velvoitteet ehdotetaan pääosin saatettavan voimaan Finanssivalvonnan määräyksiin lisäämällä pykälään tätä koskeva määräystenantovaltuus Finanssivalvonnalle. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaisesti lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Tämän vuoksi tietyistä komission direktiivissä säädetyistä perusasioista ehdotetaan niiden merkittävyyden vuoksi säädettävän lain 6 §:ssä.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin oheispalveluja ja kaikkia muita sijoituspalveluja kuin omaisuudenhoitoa ja riippumatonta sijoitusneuvontaa koskien palkkioiden ja kannustimien maksamisesta tai vastaanottamisesta. Säännös on nykyistä tiukempi, kun kannustimeksi voidaan katsoa myös ei-rahallinen etu. Sallittuja olisivat kuitenkin sellaiset maksut ja edut, jotka ovat tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua ja jotka eivät haittaa sijoituspalveluyrityksen velvollisuuksia toimia rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaidensa etujen mukaisesti. Säännös vastaa 24 artiklan 9 kohdan 1 alakohtaa.

Pykälän *2 momentissa* velvoitettaisiin sijoituspalveluyritys kertomaan asiakkaalle 1 momentissa tarkoitetuista kannustimista etu- ja jälkikäteen 24 artiklan 9 kohdan 2 alakohdan sekä komission direktiivin 11 artiklan 5 kohdan b ja c alakohdan mukaisesti. Muilta osin komission direktiivin 11 artiklan 5 kohta ehdotetaan saatettavan voimaan Finanssivalvonnan määräyksiin. Ehdotetun momentin mukaan asiakkaalle olisi myös ilmoitettava miten sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä vastaanotettu välityspalkkio, provisio tai rahallinen tai ei-rahallinen etu siirretään asiakkaalle. Tämä velvoite koskee luonnollisesti vain niitä tilanteita, joissa etu siirretään asiakkaalle.

Pykälän *3 momentiksi* ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan 1 momentin säännöksiä ei sovelleta tiettyihin sijoituspalvelujen tarjoamisessa tarpeellisiin maksuihin tai etuihin. Säännös perustuu direktiivin 24 artiklan 9 kohdan 3 alakohtaan.

Pykälän *4 momenttiin* ehdotetaan säännöstä riippumattoman sijoitusneuvonnan tarjoamisen edellytyksenä olevasta sijoituspalveluyrityksen velvollisuutta arvioida riittävä valikoima markkinoilla saatavilla olevia rahoitusvälineitä. Säännös perustuu direktiivin 24 artiklan 7 kohdan a alakohtaan. Komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/565 annetaan tarkemmat säännökset perusteista, jotka koskevat kyseisten rahoitusvälineiden valikoiman arviointia.

Palkkioiden ja muiden säännöksessä tarkoitettujen etujen vastaanottamisesta omaisuudenhoitopalvelun ja riippumattoman sijoitusneuvonnan yhteydessä säädettäisiin pykälän *5 momentissa*. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön 24 artiklan 7 kohdan b alakohdan säännös kannustinkiellosta riippumattoman sijoitusneuvonnan osalta sekä 8 kohdan säännös kannustinkiellosta omaisuudenhoidon osalta. Omaisuudenhoitopalvelun ja riippumattoman sijoitusneuvonnan yhteydessä sijoituspalveluyritys ei saisi vastaanottaa ja pitää itsellään palkkioita, provisioita tai muita rahallisia tai ei-rahallisia etuja muilta kuin asiakkaaltaan tai tämän edustajalta. Momentissa säädettäisiin vastaanotetun välityspalkkion, provision ja muun rahallisen edun palauttamisesta ja sen kertomisesta asiakkaalle komission direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti sekä osin MIFID II:n 24 artiklan 9 kohdan 2 alakohtaa vastaten.

Ehdotetussa *6 momentissa* säädettäisiin direktiivin 24 artiklan 7 kohdan b alakohdan ja 8 kohdan mukaisesti sellaisista vähäisistä ei-rahallisista eduista, jotka eivät kuuluisi 5 momentissa säädetyn kannustinkiellon soveltamisalaan. Kyseisistä eduista olisi kuitenkin aina selkeästi ilmoitettava asiakkaalle.

Pykälän *7 momentiksi* tulisi 24 artiklan 10 kohdan säännös henkilöstön palkitsemisjärjestelyistä. Sijoituspalveluyrityksellä ei saisi olla sellaisia henkilöstön palkitsemis- tai arviointijärjestelyjä, jotka voisivat kannustaa suosittelemaan ei-ammattimaisille asiakkaille muita kuin asiakkaille parhaiten sopivia rahoitusvälineitä.

7 §. Tietojen antaminen asiakkaille. Direktiivin 25 artiklassa säännellään tietojen antamisesta erityisesti sijoitusneuvontaan ja omaisuudenhoitoon liittyen. Erityistilanteisiin liittyvistä tietojen antamisesta ehdotetaan lakiin uuden 7 §:n säätämistä.

Pykälän *1 momentissa* veloitetaan sijoituspalveluyritystä antamaan tiedot pysyvällä tavalla rahoitusvälineen monimutkaisuus ja palvelun luonne huomioiden artiklan 6 kohdan mukaisesti. Yleisemmin asiasta on säännelty voimassa olevan lain 5 §:n 4 momentissa.

Pykälän *2 momentissa* säänneltäisiin artiklan saman 6 kohdan mukaisesti sijoitusneuvontaan liittyvän soveltuvuuslausunnon toimittamisesta asiakkaalle.

Pykälän *3 momentissa* säänneltäisiin etäviestimen käytöstä, josta on yleisemmin maininta voimassa olevan lain 5 §:n 5 momentissa.

Omaisuudenhoitoon liittyvästä soveltuvuuden arvioinnista ehdotetaan säännöstä *4 momenttiin* vastaten artiklan 6 kohtaa.

Pykälän *5 momentti* sisältäisi voimassa olevan lain 5 §:n 2 momentin 5 kohdan säännöksen asiakasvarojen säilyttämiseen liittyvästä tietojen antamisesta.

Pykälässä ei ehdoteta säädettäväksi erikseen nykyisten 8 ja 9 momentin säädösten mukaisesti velvollisuudesta tarjota sijoitusrahastoja tai vaihtoehtorahastoja koskevia tietoja. Tiedonantovelvollisuudesta on säädetty niiden osalta sijoitusrahastodirektiivissä ja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita koskevassa asetuksessa.

Pykälän *6 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 5 §:n 10 momenttia.

8 §. Toimeksiannon huolellinen toteuttaminen. Pykälän *1 momentti* vastaisi pääosin voimassa olevan lain kohtaa, mutta sitä tarkennettaisiin vastaamaan direktiivin 27 artiklan 1 kohtaa, jossa todetaan tekijät, jotka on huomioitava toimeksiannon toteuttamisessa asiakkaan kannalta mahdollisimman edullisin ehdoin. Paras mahdollinen tulos ei-ammattimaiselle asiakkaalle määräytyy kokonaisarvioinnin perusteella, joka muodostuu rahoitusvälineen hinnasta ja toimeksiannon toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista, joiden on sisällettävä kaikki suoraan toimeksiannon toteuttamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut, mukaan lukien toteuttamipaikan maksut, määritys- ja toimitusmaksut sekä kaikki muut toimeksiannon toteuttamiseen osallistuville kolmansille osapuolille suoritettavat maksut. Kun useampi kuin yksi paikka kilpailee rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon toteuttamisesta, on arvioitava ja verrattava tuloksia, jotka saavutettaisiin toteuttamalla toimeksianto kussakin sellaisessa sijoituspalveluyrityksen toimeksiantojen toteuttamisperiaatteiden mukaisessa toteuttamipaikassa, joka pystyy toteuttamaan kyseisen toimeksiannon. Arvioinnissa on otettava huomioon sijoituspalveluyrityksen omat provisiot ja kulut, jotka se veloittaa toimeksiannon toteuttamisesta kussakin näistä toteuttamipaikoista.

Uudeksi pykälän 2 *momentiksi* otettaisiin direktiivin 27 artiklan 2 kohdan säännös kannustimista ja eturistiriidoista. Sijoituspalveluyritys ei saa vastaanottaa asiakastoimeksiantojen reitittämisestä tiettyyn kauppapaikkaan tai toteuttamispaikkaan sellaista palkkiota, alennusta tai eirahallista etua, joka on tässä laissa säädettyjen eturistiriitoja ja kannustimia koskevien vaatimusten vastainen.

Pykälän uudeksi 3 *momentiksi* tulisi direktiivin 27 artiklan 3 kohdan säännös, jonka tarkoituksena on turvata, että kauppohen toteutuspaikka on asiakkaan kannalta paras mahdollinen. Rahoitusvälineiden markkinoista annetun asetuksen (EU) N:o 600/2014 artiklassa 23 ja 28 säädetyn kaupankäyntivollisuuden piiriin kuuluvien rahoitusvälineiden osalta kukin kauppapaikka ja kauppohen sisäinen toteuttaja ja muiden rahoitusvälineiden osalta kukin toteuttamispaikka on velvollinen asettamaan vähintään vuosittain maksutta yleisön käyttöön tiedot liiketoimien toteuttamisen laadusta kyseisessä paikassa. Sen jälkeen, kun toimeksianto on toteutettu asiakkaan lukuun, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle, missä toimeksianto toteutettiin. Säännöllisesti annettaviin tietoihin on sisällyttävä yksityiskohtaiset tiedot toteuttamisen hinnasta, kustannuksista, nopeudesta ja todennäköisyydestä yksittäisten rahoitusvälineiden osalta.

Pykälän 4 *momentiksi* tulisi voimassa olevan lain 2 momentin säännös toimeksiantojen toteuttamisperiaatteista, joka vastaa direktiivin 27 artiklan 4 kohtaa. Toimeksiantojen toteuttamisperiaatteisiin on sisällyttävä kunkin rahoitusvälinelajin osalta tiedot niistä paikoista, joissa sijoituspalveluyritys toteuttaa asiakastoimeksiantonsa, sekä toteuttamispaikan valintaan vaikuttavista tekijöistä. Niissä on mainittava ainakin ne paikat, joissa sijoituspalveluyrityksen on mahdollista päästä asiakastoimeksiantojen toteuttamisen kannalta jatkuvasti parhaaseen mahdolliseen tulokseen.

Pykälän 5 *momentiksi* tulisi voimassa olevan lain 3 momentti, jota täydennettäisiin direktiivin 27 artiklan 5 kohdan säännöksillä. Sijoituspalveluyrityksen on annettava asiakkailleen asianmukaiset tiedot niiden toimeksiantojen toteuttamisperiaatteista. Näissä tiedoissa on selitettävä selkeästi, riittävän yksityiskohtaisesti ja asiakkaiden kannalta helposti ymmärrettävällä tavalla, miten sijoituspalveluyritys toteuttaa toimeksiannot asiakkaalle. Säännöstä täydennettäisiin vaatimuksella hankkia asiakkaalta etukäteen suostumus toimeksiantojen toteuttamisperiaatteelle artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Pykälän 6 *momentiksi* tulisi voimassa olevan lain 4 momentti, jota täydennettäisiin direktiivin 27 artiklan 5 kohdassa säädetyn mukaisesti. Sijoituspalveluyrityksen on hankittava asiakkailtaan etukäteen nimenomainen suostumus toimeksiantojen toteuttamiselle kauppapaikan ulkopuolella. Sijoituspalveluyritykset voivat hankkia kyseisen suostumuksen joko yleisenä suostumuksena tai erikseen kutakin liiketoimea varten.

Uudeksi 7 *momentiksi* tulisi direktiivin 27 artiklan 6 kohdan säännös tärkeimpien toteuttamispaikkojen julkistamisesta. Asiakastoimeksiantoja toteuttavien sijoituspalveluyritysten on laadittava tiivistetyssä muodossa ja julkaistava vuosittain kunkin rahoitusvälineen osalta viisi kaupankäyntivolyymillä mitattuna tärkeintä toteuttamispaikkaa, jossa ne toteuttivat asiakkaiden toimeksiantoja edellisellä vuonna, sekä tiedot toteutuksen laadusta. Säännöksellä halutaan varmistaa, että asiakkaat voivat seurata toimeksiantojen toteuttamista eri kauppapaikoilla.

Pykälän uudeksi 8 *momentiksi* tulisi direktiivin 27 artiklan 7 kohdan säännös, jossa velvoitetaan sijoituspalveluyrityksiä seuraamaan ja säännöllisesti arvioimaan toimintaperiaatteittensa toteutumista. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkailleen toimintaperiaatteisiinsa tehtävistä olennaisista muutoksista.

9 §. Toimeksiantojen käsittely. Pykälä vastaa voimassaolevan lain 7 §:ää. Pykälän 2 momenttia esitetään täsmennettäväksi vastaamaan tarkemmin direktiivin 28 artiklan 1 kohdan säännöstä. Pykälän 3 momentissa viitataan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 7 luvun 4 §:ään, jonka säännös vastaa direktiivin 28 artiklan 2 kohtaa.

10 §. Asiakkaan toimeksiannon saaminen toiselta sijoituspalveluyritykseltä. Pykälä vastaa voimassaolevan lain 8 §:ää. Pykälää esitetään täsmennettäväksi vastaamaan tarkemmin direktiivin 26 artiklaa koskien palvelujen tarjoamista toisen sijoituspalveluyrityksen välityksellä.

11 §. Liiketoimista ja palveluista säilytettävät tiedot. Pykälä vastaa voimassaolevan lain 9 §:ää. Pykälää esitetään täsmennettäväksi vastaamaan tarkemmin MIFID II:n 16 artiklan 7 kohdan 9 kappaleessa säädettyä säilytysvelvollisuutta. Pykälän 2 momentti poistettaisiin vanhentuneena.

12 §. Puhelujen ja sähköisten viestien tallentaminen. Pykälä ja sen otsikko ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevassa 10 §:ssä säädetään puhelujen tallentamisesta. Lain esitöiden mukaan pykälä vastaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 37 §:ää (HE 32/2012 vp). Sääntely perustuu viimeksi mainitussa laissa tarkoitetun rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanosta annetun komission direktiivin 51 artiklan 4 kohtaan. Sen mukaan tietojen säilyttämistä koskevat rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin sekä komission direktiivin mukaiset velvoitteet eivät rajoita jäsenvaltioiden oikeutta asettaa sijoituspalveluyrityksille velvoitteita, jotka koskevat asiakastoimeksiantoihin liittyvien puhelinkeskustelujen tai niihin liittyvän sähköisen viestinnän tallentamista.

MIFID II:n 16 artiklan 7 kohdassa säädetään puhelinkeskustelujen ja sähköisten viestien tallentamisesta yksityiskohtaisemmin kuin voimassa olevassa laissa. Direktiivin johdanto-osan 57. perustelukappaleen mukaan tallenteilla pyritään varmistamaan, että on olemassa todisteita, joilla näytetään toteen asiakkaiden antamien toimeksiantojen ehdot ja se, vastaavatko sijoituspalveluyrityksen toteuttamat liiketoimet asiakkaan toimeksiantoa. Tavoitteena on myös havaita markkinoiden väärinkäytön kannalta mahdollisesti merkityksellinen toiminta, myös yritysten toimiessa omaan lukuunsa. Tallenteet ovat siksi tarpeen kaikista keskusteluista, joihin yrityksen edustajat osallistuvat käydessään tai aikoessaan käydä kauppaa omaan lukuunsa. Kun asiakas tekee toimeksiannon muulla tavoin kuin puhelimitse, toimeksianto olisi toimitettava pysyvällä välineellä, kuten postitse, sähköpostiviestillä tai kokouksissa tehtyjä asiakkaan toimeksiantoja koskevilla asiakirjoilla. Asiakkaan kanssa kasvokkain käytyjen keskustelujen sisältö voitaisiin tallentaa pöytäkirjaa tai kirjallisia muistiinpanoja käyttäen. Tällaisten toimeksiantojen olisi katsottava vastaavan puhelimitse vastaanotettuja toimeksiantoja. Kun asiakkaan kanssa kasvokkain käydyistä keskusteluista pidetään pöytäkirjaa, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että sovelletaan asianmukaisia toimia sen varmistamiseksi, että asiakas ei jää häviölle sen vuoksi, että osapuolten välinen keskustelu on kirjattu epätarkasti pöytäkirjaan.

Perustelukappaleen 57 mukaan oikeusvarmuuden vuoksi on tarkoituksenmukaista ulottaa tallennusvelvoite kaikkiin yrityksen toimittamiin laitteisiin tai laitteisiin, joita sijoituspalveluyrityksellä on lupa käyttää. Sijoituspalveluyrityksen olisi kohtuullisin toimenpitein varmistettava, että liiketoimiin ei käytetä yksityiskäytössä olevia laitteita, joiden käyttämisestä sijoituspalveluyritys ei pysty pitämään kirjaa tai joita se ei pysty jäljentämään. Edelleen todetaan, että tallenteiden olisi oltava toimivaltaisten viranomaisten saatavilla niiden toteuttaessa valvontatehtäväänsä ja suorittaessaan tämän direktiivin, asetuksen (EU) N:o 600/2014, asetuksen (EU) N:o 596/2014 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/57/EU mukaisia lainvalvontatoimia, joilla pyritään auttamaan toimivaltaisia viranomaisia havaitsemaan toimintaa, joka ei ole sijoituspalveluyritysten toimintaa sääntelevän oikeudellisen kehyksen mukaista. Näistä syistä direktiivissä on tarkoituksenmukaista vahvistaa periaatteet yleiselle järjestelmäl-

le, joka koskee asiakkaiden toimeksiantoihin liittyvien puhelinkeskustelujen tai niihin liittyvän sähköisen viestinnän tallentamista.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta säilyttää tallenteet liiketoimia koskevista puheluista ja sähköisistä viesteistä. Velvollisuus koskee ainakin sellaisia keskusteluja ja viestejä, jotka liittyvät liiketoimiin, jotka on toteutettu sijoituspalveluyrityksen käydessä kauppaa omaan lukuun ja asiakkaan toimeksiannon perusteella toimeksiantojen vastaanottamiseen, välittämiseen ja toteuttamiseen liittyvän palvelun tarjoamisen yhteydessä. Tallenteet puhelinkeskusteluista ja sähköisistä viesteistä olisi säilytettävä myös silloin, kun käydään kauppaa omaan lukuun tai tarjotaan palveluja asiakkaiden toimeksiantojen vastaanottamisen, välittämisen ja toteuttamisen yhteydessä, vaikka keskustelut ja viestit eivät johtaisi liiketoimien toteuttamiseen tai toimeksiantoja koskevien palvelujen tarjoamiseen.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta toteuttaa kaikki kohtuulliset toimenpiteet pitääkseen kirjaa *1 momentissa* tarkoitetuista puhelinkeskusteluista ja sähköisistä viesteistä, jotka on lähetetty tai vastaanotettu laitteilla, jotka sijoituspalveluyritys on toimittanut työntekijälle tai toimeksisaajalle tai joiden käyttöön työntekijällä tai toimeksisaajalla on sijoituspalveluyrityksen hyväksyntä tai lupa. Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet varmistuakseen siitä, että sen työntekijät ja toimeksisaajat eivät käytä sellaisia yksityiskäytössä olevia laitteita, joita sijoituspalveluyritys ei pysty valvomaan.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa uusille ja nykyisille asiakkaille, että sijoituspalveluyrityksen ja sen asiakkaiden välinen puhelinviestintä ja keskustelut, jotka voivat johtaa liiketoimiin, tallennetaan. Tällainen ilmoitus voidaan tehdä kerran, ennen sijoituspalvelujen tarjoamista asiakkaille. Momentin mukaan sijoituspalveluyritys ei saa tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa puhelimitse asiakkaille, joille ei ole etukäteen ilmoitettu puhelinviestinnän tai keskustelujen tallentamisesta, jos sijoituspalvelut ja sijoitustoiminta liittyvät asiakastoimeksiantojen vastaanottamiseen ja välittämiseen.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin, että asiakkaat voivat antaa toimeksiantoja myös muita kuin *1 momentissa* tarkoitettuja kanavia käyttäen edellyttäen, että ne toimitetaan sijoituspalveluyritykselle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi postitse, faksilla, sähköpostiviestillä tai kokouksissa tehdyillä asiakastoimeksiantoja koskevilla kirjauksilla annettuja toimeksiantoja. Lisäksi momentissa säädettäisiin asiakkaan kanssa kasvokkain käytyjen asiaa koskevien keskustelujen sisällön tallentamisesta. Jos asiakkaan kanssa kasvokkain käydyistä keskusteluista pidetään kirjaa, on varmistettava, että asiakas ei jää häviölle sen vuoksi, että osapuolten välinen keskustelu on kirjattu epätarkasti. Momentin mukaisesti vastaanotettujen toimeksiantojen katsotaan vastaavan puhelimitse vastaanotettuja toimeksiantoja.

Pykälän *5 momentin* mukaan tallenteet on toimitettava asiakkaalle pyynnöstä ja säilytettävä viiden vuoden ajan ja toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä enintään seitsemän vuoden ajan.

Ehdotus vastaa MIFID II:n 16 artiklan 7 kohtaa.

13 §. *Liiketoimet hyväksyttävän vastapuolen kanssa.* Pykälä vastaa voimassaolevan lain 11 §:ää. Direktiivin 30 artiklassa säännellään hyväksyttävien vastapuolten kanssa toteutettavista liiketoimista. Voimassa olevan pykälän *1 momentissa* on suurin osa artiklan 1 kohdan säännöksiä. Momenttia täydennettäisiin tasapuolisuusvaatimuksella direktiivin mukaisesti. Lisäksi

momentissa poissuljettavien säännösten soveltamisalaa supistettaisiin direktiivin säännöstä vastaavasti.

Pykälän 2 *momentin* säännös vastaa pääosin direktiivin 30 artiklan 2 ja 3 kohtaa. Momenttiin lisättäisiin kuitenkin direktiivin 30 artiklan 3 kohdan säännös, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on saatava säännöksessä tarkoitettulta hyväksyttävältä vastapuolelta nimenomainen vahvistus siitä, että tämä hyväksyy hyväksyttävän vastapuolen asemansa.

14 §. Liiketoimet säännellyllä markkinalla ja monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. Ehdotus perustuu MIFID II:n 53 artiklan 4 kohtaan ja vastaa pykäläviittauksen täsmennystä lukuun ottamatta voimassaolevan lain 12 §:ää.

15 §. Asiakasvalitusten käsittely. Ehdotettu 15 § asiakasvalitusten käsittelystä vastaisi pääosin nykyistä 13 §:ää. MIFID II:n 75 artiklassa säädetään kuluttajien valitusten käsittelystä tuomioistuinten ulkopuolella. Direktiivin mukaan sääntely koskee nimenomaan kuluttajia ja sijoitus- ja oheispalveluja koskevia kuluttajariitoja. Voimassa olevan sijoituspalvelulain säännös eiammattimaisesta asiakkaasta kattaa kuluttajat, joten tältä osin ei ole tarvetta muuttaa voimassa olevaa säännöstä.

Suomessa on implementoitu direktiivi kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta (2013/11/EU, ADR-direktiivi) lailla muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta. Suomessa ADR-direktiivin mukaiseksi vaihtoehtoiseksi riitojenratkaisuelimeksi on nimetty Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE. ADR-direktiivin antamisen yhteydessä on annettu asetus (EU) N:o 524/2013 (ODR-asetus) kuluttajariitojen verkkovalituksesta riidanratkaisusta. ODR-asetuksella edistetään rajojen yli tapahtuvaa kuluttajariitojen ratkaisua ja siihen kytkeytyy EU-laajuinen yhteistoimintaverkosto, finanssipalvelujen osalta erityisesti FIN-NET yhteistoimintaverkosto.

Pykälän uudessa 4 *momentissa* ehdotetaan Finanssivalvonnalle direktiivin 75 artiklan 3 kohdan mukaisesti velvollisuutta informoida ESMA:a pykälässä tarkoitettusta toimielimestä.

16 §. Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus. Pykälässä ehdotetaan Finanssivalvonnalle määräystenantovaltuutta komission delegoidun direktiivin edellyttämien tarkempien määräysten antamiseksi luvun 6 §:n osalta. *Momentin 1 kohdan* mukaan määräystenantovaltuus koskisi 6 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä saatujen tai maksettujen maksujen tai etujen tarkoituksesta parantaa asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua ja niiden asiakkaan etujen mukaisuudesta. Määräystenantovaltuus kohdistuisi siten komission direktiivin 11 artiklan 2—4 kohdassa tarkoitettujen säännösten täytäntöönpanoon. *Momentin 2 kohdan* mukaan määräystenantovaltuus koskisi 6 §:n 2 ja 5 momentissa säädettyjä edellytyksiä asiakkaalle annettavista tiedoista kaikista saaduista tai maksetuista maksuista tai eduista ja niiden palauttamisesta asiakkaalle. Määräystenantovaltuus kohdistuisi tältä osin komission direktiivin 11 artiklan 5 kohdassa ja 12 artiklan 1 kohdassa säädettyihin velvoitteisiin. *Momentin 3 kohdan* mukaan määräystenantovaltuus koskisi 6 §:n 6 momentissa tarkoitettuja vähäisiä ei-rahallisia etuja, joista on säädetty tarkemmin komission direktiivin 12 artiklan 3 kohdassa. *Momentin 4 kohdan* mukaan määräystenantovaltuus kohdistuisi 6 §:ssä säädettyistä kannustimista annettaviin tarkempaan määräykseen sijoitustutkimuksiin liittyen. Määräystenantovaltuus kohdistuisi tältä osin komission direktiivin 13 artiklassa säädettyihin velvoitteisiin tutkimuksiin liittyvistä kannustimista.

11 luku **Sijoittajien korvausraho**

1 §. *Korvausraho* jäsenyys. Pykälään lisätään uusi *2 momentti*. Uudeksi 2 momentiksi tulisi direktiivin 14 artiklan toinen kohta, jonka mukaan ensimmäisessä kohdassa säädetty velvoite on täytettävä strukturoitujen talletusten osalta, jos strukturoidun talletuksen liikkeeseen laskenut luottolaitos on direktiivin 2014/49/EU nojalla tunnustetun talletusten vakuusjärjestelmän jäsen.

Pykälän *3 momentiksi* tulisi voimassa olevan lain 2 momentin säännös.

12 luku **Salassapito ja asiakkaan tunteminen**

2 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen*. Pykälän *4 momenttiin* lisättäisiin viittaus organisoidun kaupankäynnin järjestäjästä.

13 luku **Sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen ulkomaille**

1 §. *Sivuliikkeen perustaminen toiseen ETA-valtioon tai sidonnaisasiamiehen käyttäminen*. Pykälä ja sen otsikko ehdotetaan muutettavaksi. Otsikkoon lisättäisiin maininta sidonnaisasiamiehen käyttämisestä. Pykälän *1 momentti* muutettaisiin vastaamaan MIFID II -direktiivin 35 artiklaa siten, että ilmoitusvelvollisuus koskee myös aikomusta käyttää muuhun ETA-valtioon kuin Suomeen sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä sijoituspalvelujen tarjoamisessa tai sijoitustoiminnan harjoittamisessa ja oheispalvelujen tarjoamisessa kyseisessä ETA-valtiossa. Momentin *1 kohtaan* lisättäisiin velvollisuus ilmoittaa se ETA-valtio, jonka alueelle sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä sijoituspalveluyritys aikoo käyttää ja johon se ei ole perustanut sivuliikettä. Momentin *2 kohta* vastaisi momentin nykyistä 2 kohtaa. Momentin *3 kohtaan* lisättäisiin velvollisuus ilmoittaa sidonnaisasiamiehen nimi. Momentin *4 kohta* ehdotetaan muutettavaksi siten, että ilmoituksen tulee sisältää kuvaus sidonnaisasiamiehen organisaatorakenteesta ja sidonnaisasiamiehen suunnitellusta käytöstä, jos sijoituspalveluyritys ei perusta sivuliikettä. Momentin *5 kohta* muutettaisiin siten, että ilmoituksen tulee sisältää sivuliikkeen ja sidonnaisasiamiehen osoitetiedot. Momenttiin lisättäisiin *uusi 6 kohta*, joka vastaisi momentin nykyistä 5 kohtaa täydennettynä siten, että ilmoituksen tulee sisältää sivuliikkeen tai sidonnaisasiamiehen toiminnasta vastuussa olevien henkilöiden nimet.

Pykälän *2 momentin* sanamuoto tarkistettaisiin vastaamaan MIFID II:n 35 artiklan 3 ja 4 kohtaa.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin nykyisen lisäksi toiminnan aloittamisen ajankohdasta. Säännös vastaa MIFID II:n 35 artiklan 6 kohtaa.

Pykälän *4 ja 5 momentti* vastaavat voimassa olevan pykälän 4 ja 5 momenttia.

6 §. *Palvelujen tarjoaminen toiseen ETA-valtioon*. Voimassa olevassa pykälässä säädetään palvelujen tarjoamisesta ulkomaille. Pykälä ja sen otsikko muutetaan koskemaan palvelujen tarjoamista toiseen ETA-valtioon. Pykälän *1 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle, jos se aikoo tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa ja tarjota oheispalveluja muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa sivuliikettä perustamatta. Momentissa säädettäisiin ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista. Jos sijoituspalveluyritys aikoo käyttää kyseisessä ETA-valtiossa Suomeen sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä, ilmoituksen tulee sisältää sidonnaisasiamiesten nimet.

Pykälän *2 momentti* sisältäisi säännökset ilmoitusmenettelystä silloin, kun sijoituspalveluyritys aikoo käyttää 1 momentissa tarkoitettua ETA-valtiossa Suomeen sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä. Finanssivalvonnan olisi ilmoitettava käyttävien sidonnaisasiamiesten nimet vastaanottavan ETA-valtion valvontaviranomaiselle.

Pykälän *3 momentti* sisältäisi säännökset 1 momentissa tarkoitettuja tietoja koskevien muutosten ilmoittamisesta Finanssivalvonnalle ja Finanssivalvonnan velvollisuudesta ryhtyä 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Pykälän *4 momentti* sisältäisi säännökset ilmoituksen tekemisestä silloin, kun sijoituspalveluyritys aikoo tarjota muuhun ETA-valtioon kuin Suomeen sijoittautuneille sijoituspalveluyrityksille, luottolaitoksille tai muille henkilöille suoran mahdollisuuden käydä kauppaa monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä. Momentti vastaisi nykyistä 6 §:n 3 momenttia täydennettynä siten, että siihen on sisällytetty säännös kaupankäynnin tarjoamisesta myös organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä.

Pykälän *5 momentti* sisältäisi säännökset 4 momentissa tarkoitettuja tietoja koskevien muutosten ilmoittamisesta Finanssivalvonnalle ja Finanssivalvonnan velvollisuudesta ilmoittaa näistä muutoksista ulkomaiselle ETA-valvontaviranomaiselle.

Ehdotus vastaa MIFID II:n 34 artiklaa.

6 a §. *Palvelujen tarjoaminen kolmanteen maahan.* Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 a §, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle, jos se aikoo aloittaa MIFID II:n liitteen I mukaisten sijoituspalvelujen tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen ja oheispalvelujen tarjoamisen kolmannessa maassa perustamatta sivuliikettä. Ilmoituksen tulisi sisältää tiedot valtiosta, jossa palveluja aiotaan tarjota, tiedot tarjottavista palveluista tai harjoitettavasta toiminnasta, sekä miten toiminta on tarkoitus järjestää. Ilmoitus olisi tehtävä myös, jos tiedot muuttuvat. Ehdotus vastaa nykyisen 13 luvun 6 §:n 1 momenttia palvelujen tarjoamisesta ulkomaille.

14 luku **Ulkomaisia sijoituspalveluyrityksiä koskevat erityissäännökset**

3 §. *Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja sen sivuliikkeen johtajan vahingonkorvausvelvollisuus.* Pykälän *1 ja 2 momentin* viittaussäännöksiin tehtäisiin tekniset muutokset lain muihin kohtiin ehdotettavien muutosten vuoksi.

15 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

1 §. *Rikemaksu.* Pykälän viittaussäännöksiä ehdotetaan tarkistettavan lain muuttuneita pykäläkohtia vastaaviksi.

2 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälä ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessaan. Pykälän *1 momentti* vastaa osin pykälän nykyistä 1 momenttia. Momentissa lueteltaisiin edelleen ne säännökset, joiden rikkomisesta annettavat seuraamukset perustuvat nykyisen lain tavoin kansalliseen harkintaan. Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin omistajavalvontaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta pykälän nykyisen 2 momentin tavoin luottolaitosdirektiiviin perustuvista seuraamussäännöksistä. Pykälän *3 ja 4 momentti* vastaisivat säännöksen voimassaolevia momentteja. Niiden sisältämiin pykäläviittauksiin tehtäisiin ainoastaan teknisiä täsmennyksiä laissa ehdotettuihin uusiin säännöskohtiin. Pykälän *5 momentissa* säädettäisiin nykyisen säännöksen 5 momenttia vastaavasti EU:n vakavaraisuusasetuksen säännösten rikkomisesta.

Pykälän 6—7 momentissa ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksun soveltamisesta MIFID II:een perustuvien säädösten osalta. Ehdotettu 6 momentti sisältäisi seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan direktiivin nojalla säädetyt kansalliset säännökset, kun taas 7 momentti sisältäisi seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan kuuluvat MIFIR:n säännökset. Kyseisiin tekoihin ja laiminlyönteihin tulisi sovellettavaksi direktiiviin perustuvat ankarammat seuraamusmaksun enimmäismäärät. Säännös perustuu direktiivin 70 artiklan 3 ja 4 kohtaan, lukuun ottamatta ehdotetun 6 momentin 9 kohtaa, joka perustuisi kansalliseen harkintaan. Kyseistä rikkomusten ilmoittamista koskevan säännöksen 1 momentin rikkomiseen ehdotetaan sovellettavaksi ankarampaa seuraamusmaksua direktiiviin perustuvien rikkomusten tavoin. Tätä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena siksi, että kyseinen säännös on väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn, niiden paljastumisen ja rahoitusmarkkinoiden luotettavan toiminnan kannalta erittäin keskeinen. Vastaava ratkaisu omaksuttiin hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 39/2014 vp), jossa luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja sijoituspalvelulakiin lisätyn vastaavan säännöksen rikkomiseen sovelletaan vastaavan suuruista seuraamusmaksusäännöstä.

Pykälän 8 momenttia ehdotetaan tarkennettavan niin, että Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä olisivat tämän pykälän 1, 2 ja 5 momentissa säädetyt lisäksi myös kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset. MIFID II:n ja MIFIR:n perusteella annettujen ja niitä tarkentavien komission asetusten ja päätösten säännösten lisääminen säännökseen on tarpeen, koska kyseinen direktiivi ja asetus sisältää useita valtuuksia komissiolle antaa asetusta tarkentavaa sääntelyä. Kyse on lähinnä selventävästä ja täsmentävästä sääntelystä, koska lain tai MIFIR:n säännöksen rikkomisena on jo lähtökohtaisesti pidettävä myös sitä, että rikotaan kyseisten säädösten perusteella annettua tarkempaa määräystä tai säännöstä. Komission kyseisiä 2 tason asetuksia ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista momentissa luetella, koska niitä on useita kymmeniä.

Pykälän 9 momentissa ehdotetaan säädettävän itsekriminointisuojaan liittyvästä rajoituksesta. Momentissa tarkoitettua seuraamusmaksusäännöksen soveltamisala ehdotetaan itsekriminointisuojaan vuoksi rajattavan vain sellaisiin Finanssivalvonnan tietojensaanti- ja tarkastusoikeussäännösten rikkomistilanteisiin, joissa ei ole kyse rikosepäilyistä. Ehdotettu säännös vastaa tältä osin Finanssivalvonnasta annetun lain 33 a §:n 3 momentissa uhkasakon asettamisen osalta jo nykyisin säädettyä. Säännöksen tulkinnassa on kuitenkin huomioitava se, että itsekriminointisuoja voi myös muissa tilanteissa käytännössä estää seuraamusmaksun määräämisen. Ehdotus perustuu MIFID II:n 70 artiklan 5 kohtaan.

Pykälässä ei enää säädettäisi pykälän nykyisen 7 momentin tavoin johdon henkilökohtaisesta vastuusta. Vastaava säännös sisältyy jo nykyisin Finanssivalvonnasta annettuun lakiin.

16 luku **Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset**

1 §. Vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälä ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessaan. Pykälään 1—3 momenttiin ehdotetaan lisättävän korvausperusteeksi myös EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen sekä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin ja EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten vastainen menettely. Pykälän 2—4 momentin säännösviittauksia ehdotetaan lisäksi muutettavan vastaamaan lain ehdotettuja uusia säännöskohtia. Pykälän 5 momentti vastaisi nykyistä 5 momenttia.

3 §. Salassapitovelvollisuuden rikkominen. Pykälästä ehdotetaan poistettavan viittaus jo aiemmin kumottuun lain 7 luvun 8 a §:ää.

17 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulemaan voimaan samanaikaisesti, kun MIFIR:iä on ryhdyttävä soveltamaan.

2 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälän mukaan sijoituspalveluyrityksellä, jolla tämän lain voimaan tullessa sisältyy toimilupaan oikeus tarjota kumottavan lain 1 luvun 11 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä koskevaa sijoituspalvelua säilyisi oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä uuden lain 2 luvun 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna oheispalveluna. Finanssivalvonnan olisi tehtävä tästä oikeudesta viran puolesta merkintä 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun sijoituspalvelurekisteriin kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Finanssivalvonnan on varattava sijoituspalveluyritykselle tilaisuus tulla kuulluksi ennen merkinnän tekemistä.

3 §. *Eräitä hyödykejohdannaisia koskevat poikkeukset.* Pykälän mukaan Finanssivalvonta voisi hakemuksesta myöntää poikkeuksia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 4 artiklassa tarkoitettua määritysvelvollisuuden ja 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua riskienvähentämistekniikoita koskevan velvollisuuden noudattamisesta sijoituspalveluyritykselle, joka olisi saanut sijoituspalvelulain mukaisen toimiluvan sen jälkeen, kun nyt ehdotetut lait olisivat tulleet voimaan eli 3 päivänä tammikuuta 2017. Säännös perustuu MIFID II -direktiivin 95 artiklaan. Mainitun artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan poikkeusmahdollisuus koskisi nimenomaisesti MIFID II -direktiivin liitteen 1 kohdassa C6 tarkoitettuja energiajohdannaisia ja niiden sopimusosapuolena olevaa sellaista yhteisöä, jolle haettaisiin tai myönnettäisiin sijoituspalvelulain mukainen toimilupa ensimmäistä kertaa 3 päivänä tammikuuta 2017 jälkeen. Pykälän mukaan Finanssivalvonta voisi harkintansa mukaan myöntää poikkeuksia pykälässä tarkoitetuille yhteisöille 2 päivänä heinäkuuta 2020 asti. Finanssivalvonnan olisi myös ilmoitettava pykälän nojalla myönnettyistä poikkeusluvista ESMA:lle viivytyksettä.

1.2 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku Soveltamisala ja määritelmät

1 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Pykälän 1—2 momentti vastaisivat voimassa olevan lain 1 luvun 1 §:n säännöstä. Pykälän 3 momentti sisältäisi informatiivisen säännöksen siitä, että lain 8 ja 9 lukua sovelletaan laissa tarkoitettuun raportointipalvelun tarjoajaan. Pykälän 4 momentti sisältäisi informatiivisen viittaussäännöksen MIFIR:iin. MIFIR:n voimaan tultua kaupankäynnin järjestämistä rahoitusvälineillä ja rahoitusvälineiden kaupankäyntiin liittyvien tietojen julkistamista koskevien säännösten ohella kaupankäynnistä ja kaupankäyntiin liittyvien tietojen julkistamisesta säädetään mainitussa asetuksessa. Asetus korvaa siten joiltain osin voimassa olevan lain säännökset. MIFIR on sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta, joten voimassa olevaan lakiin on tarpeellista tehdä asianmukaiset viittaussäännökset, silloin kun asiasta säädetään lain sijaan asetuksessa.

2 §. *Määritelmät.* Määritelmät perustuvat direktiivin 4 artiklan alakohtiin. Määritelmät vastaavat asiasisällöltään voimassa olevaa sääntelyä lukuun ottamatta alla selostettuja. Määritelmiin tehdään direktiivin vaatimia lisäyksiä ja muutoksia.

Kauppojen sisäisen toteuttajan määritelmää muutetaan pykälän 1 momentin 16 kohdassa (4 artiklan 20 kohdan mukaisesti).

Uusia direktiivin mukaisia määritelmiä 1 momentissa ovat: pk-yritysten kasvumarkkina 9 kohdassa (4 artiklan 12 alakohta), pk-yritys 10 kohdassa (13 alakohta), monenkeskisen järjestelmän yleismääritelmä 4 kohdassa (18 alakohta), organisoitu kaupankäyntijärjestelmä 11 kohdassa (23 alakohta), kauppapaikka 13 kohdassa (24 alakohta), algoritminen kaupankäynti 17 kohdassa (39 alakohta) ja päämiehen lukuun täsmäytetty kaupankäynti 18 kohdassa (38 alakohta) sekä johdon ja toimivan johdon määritelmät 31 ja 32 kohdassa.

Kohdassa 11 määritellään organisoitu kaupankäyntijärjestelmä (eng. *organised trading facility*, OTF), jota voivat ylläpitää 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetut sijoituspalveluna samat toimijat. Toimilupaedellytyksistä ja toiminnan järjestämistä koskevaista vaatimuksista säädetään sijoituspalvelulaissa ja tämän lain 5 luvussa. Ne perustuvat direktiivin II osastoon. Organisoituja kaupankäyntijärjestelmiä on syntynyt MTF:ien rinnalle tietäntyyppisten rahoitusvälineiden sääntelemättömiksi kauppapaikoiksi. Direktiivin perustelujen 9 kohdan mukaisesti direktiivillä pyritään poistamaan kauppapaikkojen väliltä perusteettomia sääntelyeroja. Kaupankäynnin kohteena OTF:llä saa olla vain joukkovelkakirjalainoja, strukturoituja rahoitustuotteita, päästöoikeuksia tai johdannaisia. MTF ja OTF ja pörssi ovat tämän pykälän uuden 4 kohdan mukaan niin sanottuja ”monenkeskisiä järjestelmiä”. vastakohtana kauppapöytätoimintojen toteuttamiselle, joka ei ole kauppapaikka. Kauppapöytätoimintojen toteuttaminen on erityinen sijoituspalvelun muoto, josta säädetään tämän lain 5 luvussa. Pykälän 13 kohdassa määritellään kauppapaikka, joita ovat säännelty markkina, monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä tai organisoitu kaupankäyntijärjestelmä. Kauppapaikkoja koskee eräiltä osin samantyyppinen sääntely.

Pykälän 17 kohdassa määriteltäisiin algoritminen kaupankäynti. Sillä tarkoitetaan tietokonealgoritmiä hyödyntävää rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä. Tällaisessa kaupankäynnissä esimerkiksi toimeksiannon käynnistäminen, ajoitus, hinta ja määrä sekä toimeksiantojen hoito niiden jättämisen jälkeen järjestetään siten, että ihmisen työpanosta tarvitaan vain vähän tai ei lainkaan. Algoritmiseen kaupankäyntiin eivät kuulu järjestelmät, joita käytetään ainoastaan:

- 1) toimeksiantojen reitittämiseen yhteen tai useampaan kauppapaikkaan,
- 2) toimeksiantojen käsittelyyn, johon ei sisälly kaupankäynnin osatekijöiden määrittystä,
- 3) toimeksiantojen vahvistamiseen tai
- 4) kaupan jälkeiseen toteutettujen liiketoimien käsittelyyn.

Pykälän 18 kohdassa määriteltäisiin päämiehen lukuun täsmäytetty kaupankäynti. Sillä tarkoitetaan sellaista liiketoimea, jossa kaupan mahdollistava taho toimii liiketoimen ostajan ja myyjän välillä siten, ettei kaupan mahdollistavaan tahoon kohdistu markkinariskiä liiketoimen toteutuksen missään vaiheessa.

Pykälän 19–24 kohdissa määritellään uudet käsitteet raportointipalvelu, raportointipalvelun tarjoaja, hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoaja, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoaja, hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän tarjoaja ja ulkomainen ETA-raportointipalvelun tarjoaja. Raportointipalvelun tarjoajan tulisi olla oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiö. Säännös on uusi. Se vastaa rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 52–54 ja 63 alakohtaa ja I liitteen D osaa. Ulkomaisen ETA-raportointipalvelun tarjoajan määritelmä perustuu direktiivin 60 artiklan 2 kohtaan.

Pykälän 31 ja 32 kohtaan lisätään uudet johdon ja toimivan johdon määritelmät, jotka ovat samat kuin sijoituspalvelulain 12 a §:ssä. Määritelmät ovat tarpeen hallinto- ja ohjausjärjestelmää sekä toiminnan järjestämissä koskeissa säännöksissä.

Kohtiin 33 ja 34 on pykälässä lisätty MIFID II -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 14 ja 25 alakohtien mukaiset rajahintatoimeksiannon ja likvidin markkinan määritelmät.

Pykälään on lisätty sijoituspalvelulain määritelmiä vastaavasti 27—29 kohtiin ETA-sijoituspalveluyrityksen, ETA-luottolaitoksen ja kolmannen maan yrityksen määritelmät.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättävän 1 momentin 16 kohtaan liittyvä kauppohen sisäisen toteuttajan määritelmän MIFID II -direktiivin 4 artiklan 1 kohdan 20 alakohdan toisen alakohdan tarkennus kaupankäynnin arvioimiseksi.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättävän 1 momentin 17 kohtaan liittyen algoritmiseen kaupankäyntiin liittyvä direktiivin määritelmän tarkennus.

4 §. Euroopan unionin lainsäädäntö. Pykälä sisältäisi informatiivisen säännöksen siitä, mihin Euroopan unionin säädöksiin laissa viitataan. Pykälä sisältäisi myös kyseisistä säädöksistä laissa käytetyt määritelmät. Pykälä vastaisi pitkälti voimassa olevan lain 1 luvun 4 §:n säännöstä, mutta pykälän 1 ja 2 kohta muutettaisiin vastaamaan muuttuneita EU-säädöksiä. Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 6 kohta, jossa määriteltäisiin EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetus.

5 §. Monenkeskisen järjestelmän ylläpitäjän ja kauppohen sisäisen toteuttajan noudatettavat säännökset. Pykälä on uusi ja perustuu direktiivin 1 artiklan 7 kohtaan. Pykälän 1 momentin mukaan kaikissa monenkeskisissä järjestelmissä olisi noudatettava jotakin direktiivin säännöskokonaisuutta: joko II osastoa, joka koskee monenkeskisiä kaupankäyntijärjestelmiä (MTF) ja organisoituja kaupankäyntijärjestelmiä (OTF) taikka III osastoa, joka koskee säänneltyä markkinaa. Kauppohen sisäisessä toteuttamisessa, joka ei kuulu monenkeskisiin järjestelmiin, olisi noudatettava rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen III osastoa.

Säännöksen 2 momentissa olisi erityissäännös niistä kaupoista, joita ei toteuteta missään monenkeskisessä tai kauppohen sisäisen toteuttajan järjestelmässä. Niissä on noudatettava EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen III osaston säännöksiä tietyiltä osilta.

II OSA RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINAPAIKAT

2 luku Säännellyn markkinan ylläpitäminen

1 §. Säännellyn markkinan ylläpitämisen luvanvaraisuus ja muu sallittu toiminta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 1 §:n 1 momenttia vastaavasti säännellyn markkinan ylläpitämisen luvanvaraisuudesta. Pykälän 2—4 momentissa säädettäisiin pitkälti voimassa olevan lain 2 luvun 16 §:ää vastaavasti muusta pörssille sallitusta toiminnasta. Pykälän 2 momentti päivitetäisiin kuitenkin MIFID II:n uusilla kaupankäyntijärjestelmillä ja raportointipalveluilla.

2 §. Pörssin kotipaikka. Pykälässä säädettäisiin, että säänneltyä markkinaa ylläpitävän pörssin kotipaikan on sijaittava Suomessa. Toisin kuin mitä voimassa olevan lain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään, pörssin pääkonttorin ei tarvitsisi sijaita Suomessa, mutta sen yhtiöi-keudellisen kotipaikan olisi edelleen oltava Suomessa.

3 §. Toiminimi. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 2 §:ää vastaavasti muita yhteisöjä kuin pörssiä koskevasta kiellosta käyttää toiminimessään tai muutoin toimintaansa kuvaamaan sanaa tai yhdyisosaa arvopaperipörssi tai johdannaispörssi.

4 §. Toimilupahakemus. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 3 §:ää vastaavasti pörssin toimilupahakemuksesta sekä siihen liitettävistä selvityksistä.

5 §. Toimiluvan myöntämisen edellytykset. Pykälässä säädettäisiin toimiluvan myöntämisen edellytyksistä pääosin voimassa olevan lain 2 luvun 4 §:ää vastaavasti täydennettynä pörssin johtoa koskevilla tarkennetuilla vaatimuksilla.

6 §. Pörssin merkittävien omistajien luotettavuus. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 5 §:ää vastaavasti pörssin merkittävien omistajien luotettavuudesta sekä luotettavuuden arvioinnissa huomioon otettavista seikoista. Säännös perustuu direktiivin 46 artiklan 1 kohtaan, jossa edellytetään, että henkilöiden, jotka voivat suoraan tai välillisesti vaikuttaa säännellyn markkinan johtamiseen, on oltava tehtävään soveltuvia.

7 §. Toimilupapäätös ja pörssin toiminnan aloittaminen. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 6 §:ää vastaavasti toimilupapäätöksen antamisesta ja pörssin toiminnan aloittamisesta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 5 momentti*, joka vastaisi sisällöltään sijoituspalvelulain 3 luvun 1 §:n 4 momenttia toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen yhtiön toimilupahakemuksesta. Säännöksellä laitettaisiin täytäntöön MIFID II:n 84 artiklan 2 kohta markkinoiden ylläpitäjän osalta.

8 §. Toimilupa eurooppayhtiölle. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 7 §:ää vastaavasti toimiluvan myöntämisestä eurooppayhtiölle.

9 §. Toimiluvan rekisteröinti. Pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa toimilupa rekisteröitäväksi. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 8 §:ää.

10 §. Taloudelliset toimintaedellytykset. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 9 §:ää vastaavasti pörssin taloudellisista toimintaedellytyksistä.

11 §. Osakkeiden hankinnasta ilmoittaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 10 §:ää ja perustuu MIFID II:n 46 artiklan 2 kohtaan.

12 §. Osakkeiden hankinnan kieltäminen. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää 11 §:ssä tarkoitetun osuuden hankinta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 11 §:ää ja perustuu direktiivin 46 artiklan 3 kohtaan.

13 §. Pörssin sidonnaisuus. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 12 §:ää vastaavasti pörssin sidonnaisuudesta.

14 §. Toimiluvan peruuttaminen. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 13 §:ää vastaavasti pörssin toimiluvan peruuttamisesta ja viitattaisiin MIFID II -direktiivin 44 artiklan 5 kohdan d alakohdan mukaisesti EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetukseen sekä sen perusteella annettuihin säännöksiin.

15 §. Valtiovarainministeriön oikeus keskeyttää pörssin toiminta. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 14 §:ää vastaavasti valtiovarainministeriön oikeudesta keskeyttää pörssin toiminta huomioiden terminologiamuutos siten, että pörssi toimiluvan haltijana ja säännelty markkina luvanvaraisena toimintana olisi määriteltävä erikseen. Toimilupaviranomai-

sena valtiovarainministeriö voisi keskeyttää toisen tai molempien toiminnan pykälässä mainitun edellytyksin, jotka eivät muuttuisi aiemmasta säännöksestä.

16 §. *Pörssin johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset.* Pykälä sisältäisi pörssin hallituksen jäseneltä ja toimivalta johdolta edellytettävät henkilökohtaiset luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset. Säännös perustuu direktiivin 45 artiklaan, joka on muuttunut merkittävästi MIFID I -direktiivistä. Johdolle asetetut vaatimukset ovat artiklassa nykyistä laajemmat ja yksityiskohtaisemmat, minkä lisäksi ne muistuttavat luottolaitosten johtoa koskevaa sääntelyä.

Pykälän 1—3 momentti eivät muuttuisi merkittävästi asiasisällöltään voimassa olevan lain 2 luvun 15 §:stä. Momenteja päivitetäisiin kuitenkin vastaamaan sijoituspalvelulain sääntelyä. Lisäksi, pörssin johdon osaamista koskeva virke siirretään uuteen 18 §:ään. Pykälän 4 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta Finanssivalvonnalle laajennettaisiin direktiivin 45 artiklan 8 kohdan mukaisesti siten, että Finanssivalvonnalle olisi ilmoitettava kaikenlainen pörssin johtoa koskeva tieto, joka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, täyttääkö johto 16—18 §:n vaatimukset. Pykälän 5 momentti vastaisi voimassa olevaa säännöstä.

17 §. *Pörssin johdon ajankäyttö.* Pykälä olisi uusi ja perustuisi direktiivin 45 artiklaan. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin direktiivin 45 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti hallintoelimen jäsenen ajankäyttöä koskevasta vaatimuksesta. Muiden johtotehtävien pitäminen samaan aikaan olisi sallittua vain pykälässä säädetyssä laajuudessa. Muita tehtäviä arvioitaessa olisi otettava huomioon henkilön yksilölliset olosuhteet sekä pörssin toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus.

Kyseisen artiklakohdan mukaan kokonsa, sisäisen organisaationsa sekä toimintansa luonteen, laajuuden ja monimuotoisuuden perusteella merkittäväksi katsottavan säännellyn markkinan ylläpitäjän johtoon kuuluva ei saa pitää samanaikaisesti enempää muita tehtäviä kuin mitä säädetään kyseisen a alakohdan toisessa alakohdassa.

Koska Suomessa pörssijä on tällä hetkellä vain yksi ja se on kriittinen kansallisen pääomamarkkinamme kannalta, pörssiä olisi pidettävä merkittävänä artiklan tarkoittamalla tavalla. Sen vuoksi direktiivin 45 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen enimmäisrajoitus säädettäisiin sovellettavaksi Suomessa toimivaan pörssiin. Johtotehtävien enimmäismäärien yhdistelmistä säädettäisiin siten 2 momentissa. Pykälän 3—5 momentissa säädettäisiin poikkeuksista laskettaessa tehtäviä yhteen ja ne vastaisivat luottolaitoksia koskevia säännöksiä. Yhdeksi tehtäväksi katsottaisiin 3 momentin mukaan tehtävät samaan konserniin kuuluvissa tai huomattavan omistusosuuden kautta omistetuissa yrityksissä. Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonnalla olisi toimivalta antaa poikkeuslupa yhteen lisäjäsennyteen. Enimmäisrajoitus ei 5 momentin mukaan koskisi hallintoelimen jäsentä, joka edustaa julkista valtaa. Tällaisia edustajia ei pörssin hallintoelimestä tällä hetkellä ole.

18 §. *Pörssin johdon kokoonpano ja työskentelyä koskevat vaatimukset.* Pykälä olisi uusi ja perustuisi direktiivin 45 artiklan 1—3 kohtaan ja osittain 4 kohdan 2 a alakohtaan. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin artiklan 1 kohdan mukainen yleinen periaate pörssin johdolle asetettavasta riittävästä ja monipuolisesta osaamisvaatimuksesta. Artiklan 1 kohdan viimeisen virkkeen mukaan hallituksen kokoonpanon on edustettava kokonaisuudessaan riittävän laaja-alaista kokemusta. Pörssin velvollisuudesta rekrytoida hallituksen jäseniä monipuolisesti säädetään myös direktiivin 45 artiklan 5 kohdassa. Lisäksi momentissa säädettäisiin nimenomaisesti pörssin toimialaa koskevasta osaamisvaatimuksesta artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti, joka vastaa nykyisen 15 §:n 1 momentin viimeistä virkettä. Kyseisessä momentissa säädettäisiin myös hallituksen jäsenten perehdytysvelvollisuudesta artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin direktiivin 45 artiklan 2 a alakohdan mukaisesti hallituksen velvollisuudesta hyväksyä pörssille hallituksen monimuotoisuutta koskevat toimintaperiaatteet.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin 45 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti hallituksen jäseneltä vaadittavasta riippumattomasta ja itsenäiseen ajatteluun pyrkivästä työskentelytavasta, jolla pyritään varmistamaan se, että hallitus valvoo toimivaa johtoa tehokkaasti. Lisäksi momentissa säädettäisiin artiklan 4 kohdan 3 alakohdan mukaisesti pyrkimyksestä estää hallituksen yksittäisen jäsenen haitallinen dominanssi hallitustyössä. Samaan asiaa liittyy myös pykälän 6 *momenttiin* lisättävä säännös hallituksen jäsenen riittävästä tiedonsaantioikeudesta, joka koskee tehtävän hoitamiseksi tarpeellisia tietoja ja asiakirjoja. Kyseinen säännös perustuu 45 artiklan 6 kohdan kolmanteen alakohtaan. Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin artiklan 6 kohdan mukaisesti hallituksen velvollisuudesta hyväksyä pörssille hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joiden noudattamista hallituksen olisi 5 *momentin* mukaan valvottava.

19 §. Nimitysvaliokunta. Säännös nimitysvaliokunnasta olisi uusi ja perustuisi direktiivin 45 artiklan 4 kohtaan, jonka sisältö on yhtenevä luottolaitoksia koskevan sääntelyn kanssa. Artiklakohtaa sovelletaan vain säännellyn markkinan ylläpitäjiin, jotka on kansallisesti määritelty merkittäviksi. Pörssiä on pidettävä merkittävänä, kuten edellisen pykälän perusteluissa on todettu. Artiklan viimeisen alakohdan mukaan vaatimus nimitysvaliokunnasta voidaan jättää panematta täytäntöön, jos hallintoelimellä ei itsellään ole toimivaltaa valintaprosessissa tai jäsenen nimittämisessä. Suomen yhtiöoikeuden järjestelmässä hallitus ei yleensä itse täydennä itseään, mutta valitsee säännönmukaisesti toimitusjohtajan. Lisäksi hallituksen tehtäviin katsotaan kuuluvan uusien hallituksen jäsenten etsiminen ja valinnan valmistelu yhtiökokousta varten.

Vastaten luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 3 §:ää, nimitysvaliokuntaa koskeva artiklakohta pantaisiin täytäntöön Suomessa. Direktiivi ei estä sitä, että hallituksen jäsenet tai koko hallitus hoitavat kyseisen artiklan 4 kohdassa säädetty tehtävät, kunhan kyseisten asioiden käsittelyyn ei osallistu pörssin toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä. Näin täytäntöön pantuna sääntelystä ei muodostuisi pörssille merkittävää hallinnollista taakkaa, mutta samalla pystyttäisiin varmistamaan, että pörssin hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan valintaan liittyvät keskeiset valmisteluprosessit hoidettaisiin laadukkaasti ja ottaen huomioon pörssin tarpeet. Direktiivin 45 artiklan 4 kohdan 4 alakohdan mukaan nimityskomitea voi käyttää aiheelliseksi katsomiaan voimavaroja, myös ulkopuolisia neuvonantajia tehtävien hoitamiseksi. Tätä ei ole tarpeen erikseen mainita säännöksessä, sillä se on hallituksen oikeus muutenkin, jos tehtävistä säädetään laissa.

20 §. Tilintarkastus ja velvollisuus toimittaa jäljennöksiä eräistä asiakirjoista. Pykälän 1—3 *momentissa* säädettäisiin pitkälti voimassa olevan lain 2 luvun 22 §:ää vastaavasti pörssin tilintarkastajista sekä pörssin velvollisuudesta toimittaa Finanssivalvonnalle eräitä asiakirjoja. Pykälään lisättäisiin direktiivin vaatimusten mukaisesti uusi 4 *momentti*, jossa säädettäisiin tilintarkastajan erityisestä velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle huomaamistaan rikkomuksista. Pykälän 5 *momentin* mukaan tilintarkastaja ei vastaisi vilpittömässä mielessä toimittamansa tiedon mahdollisesti aiheuttamista vahingoista pörssille tai kolmannelle osapuolelle. Ehdotetut 4 ja 5 momentti vastaavat MIFID II:n 77 artiklaa.

3 luku **Säännellyn markkinan toiminnan järjestäminen**

1 §. Säännellyn markkinan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 17 §:n 1 momenttia vastaavasti säännellyn markkinan toiminnan järjestämisestä. Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin pörssin velvollisuus-

desta huolehtia toimintaperiaatteissaan riskien hallitsemisesta ja kyvystä tunnistaa ja hallita markkinan toiminnassa esiin tulevat eturistiriitatilanteet. Lisäksi momentissa säädettäisiin vaatimuksesta ylläpitää avoimet ja syrjimättömät menettelyt asianmukaisen ja hyvän kauppatavan mukaisen kaupankäynnin mahdollistamiseksi sekä puolueettomat perusteet toimeksiantojen tehokkaaksi toteuttamiseksi. Kyseinen momentti vastaa MIFID II:n 47 artiklan 1 kohdan a ja d alakohtaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin pörssin kaupankäyntijärjestelmän häiriönsietokyvystä MIFID II:n 48 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Pörssin tulisi käyttää järjestelmiä ja menettelytapoja, joilla varmistetaan kaupankäyntijärjestelmän kyky sietää häiriöitä, riittävä toimintakapasiteetti myös ruuhkatilanteiden varalta ja kaupankäynnin jatkuvuus markkinoiden häiriötilanteessa. Pörssin olisi testattava kaupankäyntijärjestelmää säännöllisesti ja myös muilla järjestelyillä varauduttava asianmukaisesti palvelujen jatkuvuuden turvaamiseen. Vaikka säännös olisi uusi, pörssin nykyiset toimintaperiaatteet vastaavat jo nykyisellään ehdotusta.

2 §. Pörssin valvontatehtävä. Pykälässä säädettäisiin lähtökohtaisesti voimassa olevan lain 2 luvun 18 §:ää vastaavasti pörssin valvontatehtävistä tarkennettuna vastaamaan MIFID II:n 54 artiklaa. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetukseen. Pykälän 2 ja 3 momentissa pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 54 artiklan 2 kohta. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että pörssin olisi tehtävä ilmoitus 1 momentissa tarkoitettujen säännösten tai pörssin sääntöjen taikka EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen rikkomisesta välittömästi Finanssivalvonnalle. Lisäksi pörssin olisi ilmoitettava tavanomaisesta poikkeavasta kaupankäynnistä ja rahoitusvälineeseen liittyvästä järjestelmän toimintahäiriöstä. Pörssin olisi huolehdittava siitä, että sillä on asianmukaiset resurssit valvontatehtävän suorittamiseen.

Finanssivalvonnan olisi 3 momentin mukaisesti toimitettava tieto pörssin tekemästä ilmoituksesta tietyissä tilanteissa myös toiselle ETA-valtion viranomaiselle ja ESMA:lle. Jos ilmoitus koskee epäilyä EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen rikkomisesta, Finanssivalvonnan olisi tehtävä ilmoitus vain, jos Finanssivalvonnan arvion mukaan väärinkäytös on ilmeinen.

3 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälä olisi uusi ja perustuisi direktiivin 73 artiklan 2 kohtaan. Rikkomuksista ilmoittamista koskevan pykälän ehdotetut säännökset vastaavat jo aiemmin luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin sisällytettyjä (HE 39/2014 vp ja HE 65/2016 vp) säännöksiä rikkomusten sisäisestä ilmoittamisesta luottolaitoksissa ja sijoituspalveluyrityksissä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan pörssillä on oltava menettelytavat, joita noudattamalla pörssin palveluksessa olevat voivat ilmoittaa pörssin sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten epäilyistä rikkomisesta. Vaikka direktiivin artikla kohdistuu vain direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten ja MIFIR:n säännösten vastaisiin epäilyihin rikkomuksiin, ehdotettu säännös mahdollistaisi epäiltyjen rikkomusten raportoinnin laajemminkin, sillä se koskisi yleisesti finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä. Useat muutkin EU säännökset, kuten esimerkiksi markkinoiden väärinkäyttöasetus, sisältää vastaavan säännöksen. Rikkomusten raportointimahdollisuutta ei ole tarkoituksenmukaista rajoittaa ainoastaan esimerkiksi sijoituspalvelulain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännöksiä koskeviin epäilyihin rikkomuksiin.

Ilmoitukset tulisi voida tehdä erityisen riippumattoman kanavan kautta. Ilmoitusten vastaanottajatahoina voisi siten olla epäilyistä ja ilmoituksen kohteena olevasta henkilöstä riippuen esimerkiksi esimies, sisäinen tarkastus, säännösten noudattamisen valvontatoiminnosta vastaava henkilö, lakiasiainosasto, toimiva johto tai hallituksen tarkastusvaliokunta. Vastaanottajia voisi olla asioiden riippumattoman tutkinnan ja järjestelmän joustavuuden varmistamiseksi vaih-

toehtoisesti useampia. Säännöksessä ei yksilöitäisi tai rajoitettaisi ilmoitusten teossa käytettäviä raportointikanavia.

Järjestelmän toimivuus edellyttää, että menettelytavoista on selkeät ohjeet ja että järjestelmä on helposti käytettävä. Pörssin ohjeissa voidaan käsitellä muun muassa ilmoittajan ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksia ja velvollisuuksia, ilmoitusten sisältöä, ilmoitusten käsittelyssä ja tutkinnassa noudatettavia menettelyjä ja mahdollisia muita toimenpiteitä. Pörssin on myös varmistettava rikkomusepäilyistä ilmoittavien henkilöiden suojelu ja taattava se, että he eivät ilmoitusten vuoksi joudu syrjinnän tai muun epäasiallisen toiminnan kohteeksi.

Järjestelmän ylläpito asettaisi pörssille velvollisuuden noudattaa henkilötietojen käsittelyssä myös henkilötietolakia (523/1999). Pörssi olisi henkilötietolaissa tarkoitettu rekisterinpitäjä. Rekisteriin tallettaisiin pörssin palveluksessa olevien tai muiden henkilöiden ilmoittamia tietoja epäillyistä rikkomuksista liittyen finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin tai määräyksiin. Kyseisiä tietoja voitaisiin käyttää pörssin suorittamiin sisäisiin selvityksiin mahdollisista väärinkäytöksistä. Tarvittaessa kyseisiä tietoja voitaisiin hyödyntää myös luovuttamalla niitä viranomaisille, kuten Finanssivalvonnalle tai poliisille, niiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Henkilötietolain mukaisesti rekisteriin tallettaisiin vain väärinkäytösepäilyjen selvittämiseksi tarpeellista tietoa. Tietojen oikeellisuus olisi pyrittävä varmistamaan tietoja käytettäessä.

Ilmoituksen tekijällä ei tarvitsisi olla erityistä näyttöä rikkomusepäilyn tueksi, vaan perusteltu epäily riittäisi. Sen sijaan vahingoittamistarkoituksessa tehtyihin selkeästi perusteettomiin ilmoituksiin työnantaja voisi puuttua esimerkiksi työturvallisuuslain 18 §:n ja 28 §:n tarkoittamana häirintänä ja epäasiallisena kohteluna työpaikalla. Ääritapauksissa sovellettavaksi voisi tulla myös esimerkiksi rikoslain 24 luvun 9 §:n säännös kunnianloukkauksesta. Tällaisissa tapauksissa raportoijan henkilöllisyys voitaisiin myös tarvittaessa selvittää, mikäli on käytössä anonyymi ilmoitusjärjestelmä.

Säännöksessä ei asetettaisi työnantajalle erityistä velvollisuutta raportoida epäillyistä tai havaituista sääntörikkomuksista toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle. Pörssillä on kuitenkin muista lain säännöksistä johtuvia velvollisuuksia tiettyjen rikkomusten tai niiden epäilyjen raportoimiseksi Finanssivalvonnalle. Pörssillä on esimerkiksi velvollisuus ilmoittaa Finanssivalvonnalle välittömästi tietyistä lain 3 luvun 28 §:n pörssin valvontatehtävää koskevassa säännöksessä tarkoitetuista menettelyistä.

Pörssin olisi *2 momentin* mukaan säilytettävä edellä 1 momentissa tarkoitettut tarpeelliset tiedot. Tiedot olisi poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen olisi tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus olisi tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta olisi tehtävä merkintä. Vääriksi tai tarpeettomiksi osoittautuneet tiedot olisi kuitenkin henkilötietolain mukaisesti poistettava rekisteristä mahdollisimman nopeasti.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, ehdotetun pykälän *3 momentin* mukaan ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä henkilöllä ei olisi tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Tarkastusoikeuden rajaaminen on perusteltua siksi, että tarkastusoikeus voisi henkilötietolain 27 §:ssä tarkoitettulla tavalla haitata rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä. Rekisteröidyn tarkastusoikeus voisi kuitenkin lisäksi haitata rikosoikeudellisiin rangaistuksiin rinnastettavien finanssimarkkinoita koskevien väärinkäytösten ehkäisemistä tai selvittämistä. Tästä syystä

pelkkää henkilötietolain 27 §:ssä määriteltyä yleistä tarkastusoikeuden rajoitusta ei voida pitää riittävänä.

Finanssivalvonta voisi ehdotetun *4 momentin* mukaan antaa tarkempia määräyksiä edellä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä pörssissä.

4 §. Pörssin toiminnan ulkoistaminen. Pykälässä säädettäisiin pääosin voimassa olevan lain 2 luvun 19 §:ää vastaavasti pörssin toiminnan ulkoistamisesta. Säännöksen *2 momentista* ehdotetaan poistettavaksi viittaus rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetukseen. Viittaus ehdotetaan korvattavan MIFIR-asetuksella ja sen nojalla annetuilla komission asetuksilla.

5 §. Ulkoistamisesta ilmoittaminen. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 20 §:ää vastaavasti velvollisuudesta ilmoittaa ulkoistamisesta.

6 §. Säätelyn markkinan sääntöjen vähimmäissältö. Pykälässä säädettäisiin säännellyn markkinan sääntöjä koskevista vähimmäisvaatimuksista. Pykälä vastaa huomattavin osin voimassa olevan lain 2 luvun 23 §:ää. Pykälän *1 momentin 4 kohdan* olisi katsottava kattavan myös kaupankäyntiosapuolen oikeuden päästä pörssin kaupankäyntijärjestelmään. MIFID II:n 53 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaupankäyntiosapuolella on oikeus päästä järjestelmään suoraan tai etäältä. Kun valtiovarainministeriö vahvistaa pörssin säännöt, on riittävää, että pörssin säännöt mahdollistavat kaupankäyntiosapuolen oikeuden päästä pörssin järjestelmään suoraan tai etäältä. Kaupankäyntiosapuolen, mukaan lukien etävalittajan oikeuksista säädettäisiin tämän luvun 15 §:ssä ja pörssin toiminnasta toisessa ETA-valtiossa 34 §:ssä.

Pykälän *1 momenttiin* lisättäisiin *uusi 10 kohta* niistä vaatimuksista, oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka liittyvät toteutuneiden kauppojen määrittämiseen ja toteutumiseen. Kauppojen selvityksestä säädettäisiin erikseen tämän luvun 24 §:ssä. Kohta perustuu MIFID II:n 53 artiklan 2 kohdan e alakohtaan.

7 §. Pörssin sääntöjen vahvistaminen. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 24 §:ää vastaavasti pörssin sääntöjen vahvistamisesta.

8 §. Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 25 §:ää ja perustuisi direktiivin 51 artiklaan.

9 §. Arvopaperin ottaminen pörssilistalle. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 28 §:ää vastaavasti arvopaperin ottamisesta pörssilistalle.

10 §. Pörssilistan pitäminen. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 27 §:ää vastaavasti pörssin mahdollisuudesta pitää pörssilistadirektiivin 2001/34/EY mukaista pörssilistaa.

11 §. Kaupankäynnin keskeyttäminen tai lopettaminen. Pykälässä säädettäisiin MIFID II:n 52 artiklan mukaisesti pörssin toimivaltuuksista keskeyttää tai lopettaa kaupankäynti. Pörssillä olisi oikeus keskeyttää tai lopettaa kaupankäynti rahoitusvälineellä ja niihin kytketyillä johdannaisilla artiklassa kuvatuin edellytyksin, jotka vastaavat voimassa olevaa lakia. Sääntelyn selkeyttämiseksi sekä kaupankäynnin keskeyttämisestä että lopettamisesta säädetään samassa pykälässä. Nykyisessä 2 luvun 31 §:ssä säädetään pelkästään pörssin oikeudesta yksinomaan keskeyttää kaupankäynti. Säädos vastaa muutoin asiasisällöltään voimassa olevaa sääntelyä

Direktiivin 69 artiklan 2 kohdan m ja n alakohdan mukaisista Finanssivalvonnan toimivaltuuksista keskeyttää tai lopettaa kaupankäynti säädettäisiin erikseen 3 luvun 12 §:ssä.

Pykälän 1—3 momentti perustuvat direktiivin 52 artiklan 1 kohtaan, joka ei ole MIFID I -direktiivistä asiasisällöltään muuttunut.

Pykälän 4 momentissa pantaisiin täytäntöön MIFID II:n uusi 52 artiklan 2 kohdan 1 alakohta. Siinä säädetään pörssin velvollisuudesta keskeyttää tai lopettaa kaupankäynti MIFID II:n liitteen 1 C osan 4—10 kohdassa tarkoitetulla johdannaisella (siirtokelpoiset arvopaperit), jos lopettaminen on tarpeen niiden tavoitteiden tukemiseksi, joiden johdosta kaupankäynti on päätetty keskeyttää tai lopettaa johdannaisen kohde-etuutena olevalla rahoitusvälineellä. Voimassa olevan 31 §:n 2 momentti sähkö- ja maakaasujohdannaisista siirrettäisiin tähän momenttiin

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin MIFID II:n uuden 52 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan mukaisesti edellytyksistä, joilla Finanssivalvonnan on edellytettävä mahdollista toista Suomessa toimivaa markkinapaikkaa tai kauppohen sisäistä toteuttajaa lopettamaan kaupankäynti samalla rahoitusvälineellä ja siihen kytketyillä johdannaisilla, joilla kaupankäynti on lopetettu pykälän 1 momentin perusteella.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin pörssin mahdollisuudesta pyytää Finanssivalvontaa vahvistamaan kaupankäynnin keskeytys- tai kieltämispäätös. Säännös vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 31 §:n 4 momenttia.

Pykälän 7 momentti vastaisi muuten voimassa olevan lain 2 luvun 26 §:n 4 momenttia, mutta sana ”arvopaperi” korvattaisiin sanalla ”rahoitusväline”.

Pykälän 8 momentti pörssin velvollisuudesta julkistaa keskeytys- ja lopettamispäätökset vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 26 §:n 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia eräin teknisin muutoksin.

Vastaava sääntely koskee direktiivin 32 artiklan mukaan monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ja eräiltä osin kauppohen sisäisiä toteuttajia. Sääntely pantaisiin täytäntöön viittaussäännöksillä 5 luvun 11 §:ssä ja 7 luvun 3 §:ssä.

12 §. *Finanssivalvonnan toimivaltuudet keskeyttää, lopettaa tai kieltää kaupankäynti rahoitusvälineillä.* Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan toimivaltuuksista. Pykälän asiasisältö vastaa pääosin voimassa olevan lain 2 luvun 31 ja 32 §:ää. Kuten nykyisin, Finanssivalvonta voisi päättää pykälässä mainittujen edellytysten täytyessä keskeyttää, lopettaa tai kieltää kaupankäynti rahoitusvälineellä, jolla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla. Toimivaltuus koskisi myös muita kauppapaikkoja ja 7 luvun 3 §:n mukaan myös kaupan sisäistä toteuttajaa.

Pykälän 1 momentti perustuu direktiivin 69 artiklan 2 kohdan m ja n alakohtiin, jotka eivät ole muuttuneet verrattuna MIFID I -direktiiviin. Direktiivi ei rajaa valvontaviranomaisen toimivaltaa vain yhteen rahoitusvälineeseen kerrallaan. Momenttia täsmennettäisiin kuitenkin niin, että Finanssivalvonnan määräys voi kohdistua joko yhteen tai useisiin rahoitusvälineisiin tai koko kauppapaikan kaupankäyntiin. Momenttiin lisätään myös viittaus markkinoiden väärinkäyttöasetukseen, joka edellyttää Finanssivalvonnan tällaisen valtuuden olemassaoloa. Finanssivalvonta voi joutua käyttämään nykyistä laajempaa useita rahoitusvälineitä koskevaa toimivaltuutta tilanteessa, jossa säännösten ja määräysten rikkominen taikka erityisen painava syy, kuten merkittävä ja poikkeuksellinen markkinahäiriö voisi vaarantaa ei vain yhden, vaan useiden tai kaikkien rahoitusvälineiden asianmukaista ja tasapuolista kaupankäyntiä. Koska tässä momentissa säädettävä valtuus on nykyistä laajempi, voimassa olevaan 31 §:n 6 momenttiin

sisältyvä säännös, joka perustuu avoimuusdirektiivin (2004/109/EY) 24 artiklaa ja esitedirektiivin (2003/71/EY) 21 artiklaan on tarpeeton. Nämä valtuudet on rajattu direktiivien sallimiin vähimmäismääriin, enintään 10 pankkipäiväksi.

13 §. *Finanssivalvonnan tehtävät ja ilmoitusvelvollisuus Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.* Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan tehtävistä määrättäessä kaupankäynnin keskeyttämisestä, lopettamisesta tai kieltämisestä. Pykälässä yhdistettäisiin voimassa olevassa laissa erillisinä pykälinä säädetyt Finanssivalvonnan tehtävät ja ilmoitusvelvollisuus. Sääntely perustuu direktiivin 52 artiklaan ja sitä päivitetäisiin vastaaman direktiivin muuttunutta sääntelyä. Finanssivalvonnan julkistamis- ja ilmoitusvelvollisuudesta säädetään voimassa olevan lain 2 luvun 31 ja 32 §:ssä.

Pykälän *1 momentti* vastaisi voimassa olevaa sääntelyä ja perustuisi direktiivin 52 artiklan 2 kohdan 3 ja 4 alakohtaan.

Pykälän *2 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 31 §:n 7 momentissa säädettyä notifiointimenettelyä ja perustuisi 52 artiklan 2 kohdan 1, 3 ja 4 alakohtaan.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin Finanssivalvonnan velvollisuudesta ilmoittaa keskeytyspäätöksestä myös Energiamarkkinavirastolle.

Pykälän *4 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 31 §:n 8 momenttia ja perustuisi direktiivin 52 artiklan 2 kohdan 2 alakohtaan.

14 §. *Arvopaperin poistaminen pörssilistalta.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 29 §:ää vastaavasti arvopaperin poistamisesta pörssilistalta.

15 §. *Kaupankäyntiosapuolen oikeudet.* Pykälä vastaisi suurelta osin voimassa olevan lain 2 luvun 30 §:ää. Pykälässä säädettäisiin MIFID II:n 53 artiklan mukaisesti pääsystä säännellylle markkinalle.

Pykälän *5 momenttiin* lisättäisiin pörssille velvollisuus toimittaa Finanssivalvonnalle vuosittain tiedot kaupankäyntiosapuolistaan. Säännös on MIFID II:n 53 artiklan 7 kohdan mukainen kuitenkin siten täsmällisempi, että ilmoitusvelvollisuus olisi vuosittainen.

16 §. *Kaupankäynnin rajoittaminen.* Pykälä sisältäisi voimassa olevan lain 2 luvun 31 a §:ää vastaavan luonteeltaan selventävän viittauksen lyhyeksi myyntiasetuksen 23 artiklaan.

17 §. *Sopimus markkinatakauksesta.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin pörssin ja markkinatakausstrategiaa toteuttavan kaupankäyntiosapuolen välisestä sopimuksesta, joka koskee markkinatakausta. Markkinatakauksella tarkoitetaan toimintaa, jossa sijoituspalveluyritys tai muu kaupankäyntiosapuoli tarjoutuu käymään kauppaa rahoitusvälineillä omaan lukuunsa omaa pääomaansa vastaan itse määrittämiinsä hinnoin. Markkinatakauksen tarkoituksena on turvata markkinan säännöllinen likviditeetti.

Pykälän *1 momentin* mukaan pörssin ja sijoituspalveluyrityksen olisi sovittava markkinatakauksesta kirjallisesti. Pörssin olisi huolehdittava omissa järjestelmissään siitä, että riittävän moni sijoituspalveluyritys voi tulla sopimusosapuoleksi. Sopimuksen tarkoituksena on turvata sitovat hintatarjoukset kilpailukyisin hinnoin.

Sopimuksen sisällölle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädettäisiin *2 momentissa*.

Pörssin olisi valvottava, että sijoituspalveluyritykset noudattavat sopimusta. Pörssin olisi lisäksi toimitettava tieto sopimuksen sisällöstä ja tarvittavat muut tiedot *4 momentin* mukaan Finanssivalvonnalle ilman aiheutonta viivytystä tämän valvontatehtävän toteuttamiseksi.

Säännöksellä pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 48 artiklan 2 ja 3 kohta.

18 §. Algoritminen kaupankäynti. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin algoritmisen kaupankäynnin rajoittamisesta MIFID II:n 48 artiklan 6, 8 ja 10 kohdan mukaisesti. Algoritminen kaupankäynti määriteltäisiin 1 luvun 2 §:ssä. Pörssiltä edellytettäisiin asianmukaisia järjestelmiä ja sisäisiä menettelytapoja algoritmista kaupankäynnistä aiheutuvien riskien hallitsemiseksi. Tällaisia järjestelmiä ovat esimerkiksi järjestelmät, joilla rajoitetaan toteuttamattomien toimeksiantojen suhteellista osuutta liiketoimista, jotka kaupankäyntiosapuoli voi kirjata järjestelmään ja joilla hidastetaan toimeksiantojen toteutumista ja joilla rajoitetaan ja valvotaan markkinalla sallittavaa pienintä mahdollista hinnanmuutosväliä. Pörssin tulee edellyttää, että sen jäsenet tai osapuolet huolehtivat algoritmien asianmukaisesta testauksesta ja sen tulee tarjota testiympäristö testauksen helpottamiseksi.

Konesalipalveluja koskevien sääntöjen yleisistä periaatteista säädettäisiin *2 momentissa*.

Pykälän *3 momentin* mukaan pörssin olisi voitava tunnistaa algoritmisen kaupankäyntiin liittyvät toimeksiannot, ne käynnistäneet henkilöt ja niiden luomiseen käytetyt algoritmit sekä toimitettava ne Finanssivalvonnalle pyynnöstä ilman aiheutonta viivytystä.

19 §. Suora sähköinen pääsy markkinapaikalle. Pörssillä olisi ehdotetun uuden säännöksen nojalla oikeus sallia suora sähköinen pääsy sen kaupankäyntijärjestelmään sen kaupankäyntiosapuolen asiakkaalle, joka on luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, ja asiakas, jolle pääsyä tarjotaan, on arvioitu olevan sopiva. Suoralla sähköisellä pääsillä tarkoitetaan *1 momentissa* järjestelyä, jossa kaupankäyntiosapuoli antaa asiakkaalle luvan käyttää sen kaupankäyntikoodia siten, että asiakas voi välittää rahoitusvälineeseen liittyviä toimeksiantoja sähköisesti suoraan kauppapaikkaan. Suora sähköinen pääsy kattaa myös järjestelyt, joissa henkilö käyttää kaupankäyntiosapuolen taikka asiakkaan infrastruktuuria tai kaupankäyntiosapuolen taikka asiakkaan käyttöön antamaa yhteysjärjestelmää toimeksiantojen välittämiseksi, sekä järjestelyt, joissa henkilö ei käytä tällaista infrastruktuuria.

Pykälän *2 momentti* koskisi suoraa sähköistä pääsyä käyttäville asiakkaille asetettavia vaatimuksia, jotka voivat sisältää esimerkiksi teknisiä tai toimintaan liittyviä edellytyksiä

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin kaupankäyntiosapuolen vastuusta sen asiakkaan tekemistä toimeksiannoista ja kaupankäynnistä suoraa sähköistä järjestelmää käyttäen.

Pörssin olisi *4 momentin* mukaan varauduttava asianmukaisesti siihen, että se pystyy erottamaan ja tarvittaessa lopettamaan suoraa sähköistä pääsyä käyttävän asiakkaan toimeksiannot ja kaupankäynnin sen kaupankäyntiosapuolen toimeksiannoista ja kaupankäynnistä. Näihin sisäisiin menettelytapoihin kuuluisivat myös riskienhallinnan edellytysten asettaminen. Pörssin tulisi varautua myös siihen, että se keskeyttää tai lopettaa kaupankäyntiosapuolen mahdollisuudet tarjota suoraa sähköistä pääsyä, jos kaupankäyntiosapuoli tai asiakas rikkoo tässä pykälässä asetettuja vaatimuksia.

Säännöksellä pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 48 artiklan 7 kohta.

20 §. Hinnanmuutosvälit. Pörssin olisi pidettävä järjestelyjä eri rahoitusvälineiden hinnanmuutosvälien järjestämiseksi MIFID II:n 49 artiklan mukaisesti. Tällaisia rahoitusvälineitä ovat

esimerkiksi osakkeet, talletustodistukset, listatut rahastot ja todistukset. Järjestelyssä olisi otettava huomioon rahoitusvälineen likviditeettiluonne eri markkinoilla ja osto- ja myyntitarjousten erojen keskiarvo sekä mukautetaan hinnanmuutosväli asianmukaisesti rahoitusvälineittäin. ESMA voi laatia teknisiä sääntelystandardeja muun muassa pienimmistä mahdollisista hinnanmuutosväleistä ja -järjestelyistä tietyille rahoitusvälineille.

21 §. Liiketoimintakellojen yhdenmukaistaminen. Pykälässä säädettäisiin MIFID II -direktiivin 50 artiklan mukaisesti pörssin ja sen kaupankäyntiosapuolten velvollisuudesta yhdenmukaistaa liiketoimintakellot.

ESMA antaa teknisen sääntelystandardin yhdenmukaistamisen tarkkuustasosta.

22 §. Varautuminen kaupankäynnin lyhytaikaiseen keskeyttämiseen. Pykälässä säädettäisiin pörssille uusi velvollisuus varautua kaupankäynnin keskeyttämiseen tietyin menetelmin MIFID II -direktiivin 48 artiklan 5 kohdan mukaisesti. MIFID I -direktiiviin verrattuna 48 artikla on uusi. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin pörssin edellytyksistä pysäyttää tai rajoittaa kaupankäynti, kun se on tarpeen yksittäisessä rahoitusvälineessä ilmenneiden hinnanmuodostuksen muutosten vuoksi säännellyllä markkinalla tai siihen liittyvällä markkinalla taikka poikkeuksellisesti kaupankäynnin lisäksi minkä tahansa liiketoimen perumiseksi, muuttamiseksi tai korjaamiseksi.

Pörssin olisi laadittava kirjallinen suunnitelma, jossa yksilöitäisiin kaupankäynnin keskeyttämisen *2 momentissa* tarkoitetut arvioinnin osa-alueet. Jos kaupankäynti keskeytetään likvidillä rahoitusvälineellä toisella säännellyllä markkinalla, pörssillä tulisi olla sisäiset mekanismit sen varmistamiseksi, että tieto voidaan toimittaa Finanssivalvonnalle. Toimivaltaiset viranomaiset arvioivat keskenään, onko kaupankäynnin keskeyttäminen perusteltua myös muissa kauppapaikoissa siihen asti, kun kaupankäyntiä jatketaan alkuperäisellä markkinapaikalla.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin pörssin velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle järjestelmä ja menettelyt, joilla pörssi ilmoittaa kaupankäynnin keskeyttämisestä Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonta toimittaisi tiedot edelleen ESMA:lle.

23 §. Varautuminen tarjousten hylkäämiseen. Pykälä koskisi pörssin velvollisuutta huolehtia, että sillä on asianmukaiset järjestelmät ja menettelytavat hylätä tarjoukset. Säännös vastaa MIFID II:n 48 artiklan 4 kohtaa.

24 §. Kauppojen selvitys. Pykälässä säädettäisiin pitkälti voimassa olevan lain 2 luvun 33 §:ää vastaavasti kauppojen selvitykseen liittyvistä pörssin velvollisuuksista. Pykälään lisättäisiin *uusi 4 momentti*, jonka mukaan pörssin velvollisuudesta käyttää keskusvastapuolta sen ylläpitämällä säännellyllä markkinalla tehtyjen johdannaiskauppojen selvitykseen säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 29 artiklassa.

25 §. Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita selvitysyhteisö. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 34 §:ää vastaavasti kaupankäyntiosapuolen oikeudesta valita käyttämänsä selvitysyhteisö. Säännös vastaa MIFID II:n 37 artiklan 2 kohtaa.

26 §. Positiolimiitit ja positioiden hoidon valvonta. Pykälä on uusi ja se perustuu MIFID II -direktiiviin 57 artiklan 8—10 kohtaan. Pykälän *1 momentin* mukaan pörssillä olisi oltava sellaiset asianmukaiset kaupankäyntijärjestelmät ja muut menettelyt, joka mahdollistaisivat hyödykejohdannaisilla tapahtuvan kaupankäynnin valvonnan sekä rajoittamisen. Asianmukaisena järjestelmänä pidettäisiin mainitun artiklakohdan mukaisesti sellaisia tietojärjestelmiä ja muita menetelmiä, joiden avulla pörssi voisi vähintään valvoa kaupankäyntiosapuolten avoimia posi-

tioita sekä tarvittaessa rajoittaa niitä, ja joiden avulla sillä olisi saatavillaan riittävät tiedot vähintään hyödykejohdannaisilla kauppaa käyvistä osapuolista, näiden tarkoituseristä, tosiasiallisista edunsaajista ja asiakkaista sekä kohde-etuuksista ja kaupankäyntimääristä. MIFID II -direktiivin 57 artiklan 9 ja 10 kohdan mukaisesti pykälässä tarkoitettujen rajoitusten ja valvonnan olisi perustuttava avoimiin ja yhdenmukaisiin eli syrjimättömiin perusteisiin ottaen huomioon markkinaolosuhteet sekä muut osapuolet.

Ehdotetun 2 momentin mukaan, joka perustuu direktiivin 57 artiklan 8 kohdan a—d alakohdintaan, pörssi voisi vaatia kaupankäyntiosapuolta vähentämään positioitaan joko tilapäisesti tai pysyvästi sekä edellyttää myymään rahoitusvälineitä etukäteen sovitun menettelyn mukaisesti, jolloin myös kauppahinta sekä myytävä määrä olisivat päätettävissä etukäteen. Pörssillä olisi oikeus vaatia toimenpiteeseen ryhtymistä myös yksipuolisesti, eikä säännöksen soveltaminen edellyttäisi asianosaisen suostumusta tai hyväksyntää. Pykälän 3 momentin mukaan pörssillä olisikin myös nimenomainen oikeus toteuttaa 2 momentissa tarkoitettuja positioita vähentävät toimenpiteet osapuolen kieltäytyessä sen lukuun. Kyseinen momentti perustuu 57 artiklan 8 kohdan c alakohdintaan.

27 §. Tarjouskirjan tietojen toimittaminen Finanssivalvonnalle. Pykälä on uusi ja perustuu direktiivin 48 artiklan 11 kohdan mukaiseen pörssin velvollisuuteen toimittaa tarjouskirjan tiedot Finanssivalvonnalle.

28 §. Maksut. Pykälä koskisi pörssin perimille maksuille asetettavia vaatimuksia MIFID II -direktiivin 48 artiklan 9 kohtaa vastaavasti. Maksuilla tarkoitettaisiin kauppojen toteutuspalkkioita, oheispalkkioita ja mahdollisia alennuksia. Pörssin olisi 1 momentin mukaan huolehdittava siitä, että maksujen määräytymisperusteet ovat julkisesti saatavilla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, jolloin pörssi voisi periä korkeampia maksuja ilman, että se katsottaisiin syrjiväksi tai epätasapuoliseksi menettelyksi. Momentin 3 kohdassa viitattu huippunopea algoritmisen kaupankäynti on algoritmisen kaupankäynnin yksi alalaji. Huippunopeassa algoritmisessa kaupankäynnissä kaupankäyntijärjestelmä analysoi markkinatietoa tai -signaaleja nopeasti ja lähettää tai päivittää suuria määriä toimeksiantoja erittäin lyhyessä ajassa kyseisen analyysin perusteella.

Alennusten myöntämisestä säädettäisiin 3 momentissa.

Pykälän 4 momentin mukaan maksut eivät saisi luoda kannustimia toimeksiantojen toteuttamiseen siten, että se lisää poikkeavaa kaupankäyntiä tai markkinoiden väärinkäyttöä.

29 §. Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 41 §:ää.

30 §. Sisäpiiri-ilmoitus. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 42 §:ää.

31 §. Pörssin sisäpiirirekisteri. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 2 luvun 43 §:ää. Ehdotetussa 31 §:ssä ei enää säädettäisi nykyisen 43 §:n 4 momentissa säädetyistä vuosilmoitusvelvollisuuksista

32 §. Pörssin kotipaikan siirto Euroopan talousalueella. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 35 §:ää vastaavasti pörssin kotipaikan siirrosta Euroopan talousalueella.

33 §. *Pörssin osallistuminen sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 36 §:ää vastaavasti pörssin kotipaikan osallistumisesta sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella.

34 §. *Pörssin toiminta toisessa ETA-valtiossa.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 37 §:ää vastaavasti pörssin toiminnasta toisessa ETA-valtioissa sekä sitä koskevista ilmoituksista.

35 §. *Ilmoitukset muille ETA-valtioille ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 38 §:ää vastaavasti valtiovarainministeriön velvollisuudesta ylläpitää luetteloa säännellyistä markkinoista sekä velvollisuudesta antaa luettelo tiedoksi muille ETA-valtioille ja komissiolle.

36 §. *Markkinointi.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 39 §:ää vastaavasti säännellyn markkinan markkinoinnista.

37 §. *Kaupankäyntikalenteri.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 2 luvun 40 §:ää vastaavasti Finanssivalvonnan velvollisuudesta julkaista kalenteri pörssin ylläpitämän säännellyn markkinan kaupankäyntipäivistä.

38 §. *Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus.* Pykälä vastaa vain osin voimassa olevan lain 2 luvun 44 §:ää. Ehdotetun pykälän mukaan Finanssivalvonta voisi edelleen antaa tarkempia määräyksiä sisäpiiri-ilmoitusten ja sisäpiirirekisterien osalta.

4 luku **Ulkomaisen pörssin toiminta Suomessa**

1 §. *Toisen ETA-valtion pörssi.* Pykälässä säädettäisiin pitkälti voimassa olevan lain 3 luvun 1 §:ää vastaavasti ETA-valtioissa toimiluvan saaneen pörssiä vastaavan markkinoiden ylläpitäjän ilmoitusvelvollisuudesta sillä muutoksella, että pykälän 2 momenttiin täydennettäisiin viittaus organisoituun kaupankäyntijärjestelmään.

2 §. *Kolmannen maan pörssi.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 3 luvun 2 §:ää vastaavasti kolmannessa maassa toimiluvan saaneen pörssiä vastaavan markkinoiden ylläpitäjän toiminnasta Suomessa.

3 §. *Kolmannen maan pörssin lupahakemus.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 3 luvun 3 §:ää vastaavasti kolmannen maan pörssin lupahakemuksesta sekä siihen liitettävistä selvityksistä.

4 §. *Luvan myöntäminen kolmannen maan pörssille.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 3 luvun 4 §:ää vastaavasti kolmannen maan pörssille luvan myöntämistä koskevista edellytyksistä.

5 §. *Luvan peruuttaminen sekä toiminnan keskeyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 3 luvun 5 §:ää vastaavasti kolmannen maan pörssille myönnetyn luvan peruuttamisesta sekä sen Suomessa harjoittaman toiminnan keskeyttämisestä.

6 §. *Kaupankäynnin järjestäjä, joka ylläpitää monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää vastaavaa kaupankäyntiä kolmannessa maassa.* Pykälässä säädettäisiin pitkälti voimassa olevan lain 3 luvun 6 §:ää vastaavasti 2—5 §:n soveltamisesta myös kaupankäynnin järjestäjään, joka ylläpitäjää monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää vastaan

vaa kaupankäyntiä kolmannessa maassa. Uutta säännöksessä on sen soveltuminen myös organisoituun kaupankäyntijärjestelmään.

5 luku Monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sovellettavat vaatimukset

1 §. *Oikeus ylläpitää monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää.* Pykälässä säädetäisiin voimassa olevan lain 4 luvun 1 §:ää täydentäen myös organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sovellettavista vaatimuksista. Useimmat direktiivin säännökset soveltuvat sekä säänneltyyn markkinaan, monenkeskiseen että organisoituun kaupankäyntijärjestelmään identtisinä. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin päivitetty viittauskokonaisuus säänneltyä markkinaa koskevaan 2 ja 3 luvun sääntelyyn. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön direktiivin uusi sääntely, joka koskee säännellyn markkinan lisäksi muitakin kauppapaikkoja. Samalla pyritään selkeyttämään 5 lukua.

2 §. *Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän säännöt.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:ää täydennettynä organisoitua kaupankäyntiä koskevilla säännöillä.

3 §. *Kaupankäynnin järjestäjän tiedonantovelvollisuus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 3 §:ää.

4 §. *Eturistiriitojen hallinta.* Pykälä on uusi ja perustuu direktiivin 18 artiklan 4 kohtaan. MIFID I -direktiiviin verrattuna säännös on uusi. Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjällä olisi oltava järjestelmät ja menettelytavat, joilla tunnistaa ja hallita mahdollisia eturistiriitatilanteita, jotka voivat aiheuttaa haittaa kaupankäyntijärjestelmälle. Niihin kuuluisivat artiklakohdan mukaisesti suhteet ylläpitäjänä toimivan yrityksen, organisoidun kaupankäyntijärjestelmän, kaupankäyntiosapuolten, asiakkaiden ja käyttäjien välillä.

5 §. *Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 4 §:ää

6 §. *Kaupankäyntiosapuoleksi ottaminen.* Säännös on identtinen säänneltyä markkinaa koskevan sääntelyn kanssa. Säännöstä muutetaan siten, että siinä on vain viittaussäännös vastaavaan sääntelyyn 3 luvun 15 §:ssä.

7 §. *Kaupankäyntijärjestelmän moitteettoman ja jatkuvan toimivuuden varmistaminen.* Pykälä on uusi ja perustuu direktiivin 18 artiklan 1 kohtaan. MIFID I -direktiiviin verrattuna monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjälle asetettaisiin uusi velvollisuus huolehtia sitä, että järjestelmän jatkuvuus ja toiminnan moitteettomuus varmistetaan.

8 §. *Kauppojen selvitys.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 6 §:ää muutettuna siten, että viittaus arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettuun lakiin muutettaisiin viittaukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:ro 648/2012 OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun keskusvastapuoleen. Tällä muutoksella pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 38 artiklan 1 kohta, joka ei muilta osin ole muuttunut MIFID I -direktiiviin verrattuna.

9 §. *Kaupankäyntiosapuolten vähimmäismäärä.* Pykälä on uusi ja perustuu direktiivin 18 artiklan 4 kohtaan. MIFID I -direktiiviin verrattuna säännös kaupankäyntiosapuolten vähimmäislukumäärästä on uusi. Säännös pyrkii antamaan perustakeet siitä, että hinnanmuodostus kaupankäynnissä muodostuisi asianmukaisesti.

10 §. *Positiolimitit ja hyödykejohdannaispositioiden hoidon valvonta.* Säännös perustuu direktiivin 57 artiklan 8—10 alakohtaan ja on MIFID I -direktiiviin verrattuna on uusi. Ehdotetun pykälän mukaan monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjään sovellettaisiin, mitä ehdotetun lain 3 luvun 26 §:ssä säädettäisiin pörssin vastaavista järjestelmistä ja oikeuksista.

11 §. *Kaupankäynnin keskeyttäminen lopettaminen ja kieltäminen.* Pykälä vastaa nykyisen lain 4 luvun 7 §:ää. Pykälässä viitattua 3 luvun 11 §:ää on täydennettynä momentilla, jossa säädettäisiin kaupankäynnin lopettamisesta rahoitusvälineeseen liittyvällä johdannaissopimuksella. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön uusi, MIFID II -direktiivin 32 artiklan 2 kohta. Sääntely vastaa säännellyllä markkinalla noudatettavia säännöksiä 3 luvun 11—13 §:ssä, jotka perustuvat direktiivin 52 artiklan 2 kohtaan. Säännös soveltuu myös organisoituun kaupankäyntiin.

12 §. *Kaupankäynnin rajoittaminen.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 4 luvun 7 a §:ää.

13 §. *Kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävät.* Säännös perustuu direktiivin 31 artiklaan. Artiklan mukaiset kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudet laajenisivat koskemaan myös organisoidun kaupankäynnin ylläpitäjiä. Ylläpitäjän velvollisuudet olisivat MIFID I:een verrattuna jonkin verran yksityiskohtaisemmat, mutta eivät olennaisesti muuttaisi nykyistä sääntelyä. Pykälä vastaa pitkälti voimassa olevan lain 4 luvun 8 §:ää jäljempänä luetelluin muutoksin. Pykälän *1 momenttiin* lisättäisiin artiklan 1 kohdan mukaisesti riittävien valvontaresurssien vaatimus sekä vaatimus kauppatoimeksiantojen seuraamisesta, jotta ylläpitäjä voi havaita mahdolliset sääntöjen ja määräysten rikkomiset sekä epäasianmukaisen toiminnan kaupankäynnissä. Artiklakohdassa viitataan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen EU N:o 595/2014 rikkomiseen sekä systeemisten häiriöiden estämiseen.

Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin direktiivin 31 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan mukaiseksi. MIFID I -direktiiviin verrattuna artiklakohdassa olevat kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän ilmoitusvelvollisuudet valvontaviranomaiselle ovat tiukemmat: ilmoitukset momentissa kuvatuista menettelyistä on tehtävä valvontaviranomaiselle viipymättä. Ilmoitus on tehtävä myös menettelyistä, joiden voidaan epäillä olevan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaisia tai aiheuttavan kyseisiä rahoitusvälineitä koskevia markkinahäiriöitä. Artiklan 4 kohtaan sisältyy komissiolle delegoitu säädösvaltuus määritellä tarkemmin se, millaisissa olosuhteissa kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän ilmoitusvelvollisuus toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy.

Pykälän *3 momentti* on uusi ja perustuu direktiivin 31 artiklan 2 kohdan 2 ja 3 alakohtiin. Direktiivin artiklakohdat ovat kokonaan uusia. Momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuudesta ESMA:lle ja muiden ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille. Artiklakohdan 3 alakohdan mukaisesti ilmoitusvelvollisuus olisi kuitenkin rajattu menettelyistä, joihin viranomainen epäilee voivan liittyä MIFIR:n vastaista toimintaa. Finanssivalvonnan olisi ilmoitettava niistä muille viranomaisille vain, jos Finanssivalvonnan käsityksen mukaan markkinoiden väärinkäyttöasetusta on rikottu.

Direktiivin 31 artiklan 3 kohta vastaa MIFID I:n 26 artiklan 2 kohtaa. Sen mukaan kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin ilmoituksiin liittyvät tiedot ”ilman aiheetonta viivytystä” Finanssivalvonnalle. Artiklakohta ei edellytä täytäntöönpanoa, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:ssä säädetyt valvottavien velvollisuudet täyttävät kyseisen artiklakohdan vaatimukset.

14 §. *Ilmoitusvelvollisuus Finanssivalvonnalle.* Säännös perustuu direktiivin 18 artiklan 10 kohtaan, joka on MIFID I -direktiiviin verrattuna uusi. Säännöstä sovellettaisiin sekä monenkeskisen että organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjään. Direktiivin 18 artiklan 10 kohdassa on esimerkkejä valvontaviranomaiselle raportoitavista tiedoista, jotka koskevat mo-

nenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää, etuyhteyksiä ja osapuolia. Säännöksessä tarkoitettuja tietoja ei olisi automaattisesti raportoitava ESMA:lle, toisin kuin 9 §:n 3 momentin mukaiset tiedot, jotka perustuvat direktiivin 31 artiklaan, vaan tiedot olisi toimitettava ESMA:lle ainoastaan tämän pyynnöstä.

15 §. *Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.* Säännös olisi uusi ja perustuisi direktiivin 8 artiklan 10 kohtaan. Artiklan 11 kohdan perustella komissio antaa teknisen sääntelystandardin siitä, miten ja mitä tietoja on toimitettava.

16 §. *Toiminnan keskeyttäminen.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 4 luvun 10 §:ää.

17 §. *Markkinointi.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 4 luvun 11 §:ää täydennettynä viittauksella organisoituun kaupankäyntijärjestelmään.

18 §. *Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 4 luvun 12 §:ää

Monenkeskiseen kaupankäyntijärjestelmään sovellettavat erityiset vaatimukset

19 §. *Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen.* Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 19 artiklan 1 ja 2 kohdat ja niiden tarkemmat säännökset koskien monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä. MIFID II:ssa on säädetty yksityiskohtaisemmin monenkeskisen kaupankäynnin järjestämisestä kuin MIFID I:ssä.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän käyttöön ottamisen sääntöjen osalta samoin kuin MIFID I:ssä säännellyn markkinan sääntöjä vastaaviin vaatimuksiin.

20 §. *Menettelytavat.* Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 19 artiklan 3 ja 4 kohtien säännökset. Pykälässä säädettäisiin monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta valvoa ja pyrkiä hallitsemaan kaupankäyntiin liittyviä riskejä sekä edistää kauppojen selvitystä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 19 artiklan 4 kohdan mukaisesti monenkeskisen kaupankäynnin osapuolten keskinäisiin liiketoimiin sovellettavista säännöksistä.

21 §. *Asiakastoimeksiannot.* Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 19 artiklan 5 kohdan säännökset. Pykälässä säädettäisiin kiellosta toteuttaa asiakastoimeksiantoja omaa pääomaa vastaan tai harjoittaa päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä.

Organisoitua kaupankäyntijärjestelmää koskevat erityiset vaatimukset

Säännökset ovat uusia. MIFID I:ssä ei säädetty lainkaan organisoiduista kaupankäyntijärjestelmistä.

22 §. *Kielto toteuttaa kauppvoja omaan lukuun tai samaan konserniin kuuluvan yhteisön lukuun.* Säännös perustuu direktiivin 20 artiklan 1—3 kohtaan. Pykälässä säädettäisiin organisoidun kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta estää kauppojen toteuttaminen ylläpitäjän itsensä tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan tahon kanssa, ellei siihen ole saatu asiakkaan suostumusta.

23 §. *Päämiesten toimeksiannot vastaan täsmäytetty kauppojen sallimista koskeva rajoitus.* Säännös perustuu direktiivin 20 artiklan 2 kohtaan. Pykälässä säädettäisiin täsmäytettyjen kauppojen sallimisen erityisehdoista.

24 §. *Organisoidun kaupankäynnin ja kaupan sisäisen toteuttamisen erillisuus.* Säännös perustuu direktiivin 20 artiklan 4 kohtaan. Pykälässä säädettäisiin kiellosta, että sama oikeushenkilö ei voi toimia sekä organisoidun kaupankäynnin järjestäjänä että kaupan sisäisenä toteuttajana.

25 §. *Itsenäisen markkinatakaaja käyttäminen.* Säännös perustuu direktiivin 20 artiklan 5 kohtaan. Pykälässä säädettäisiin markkinatakaajan käyttämisen edellytyksistä organisoidussa kaupankäynnissä.

26 §. *Toimeksiantojen toteuttamisen harkinnanvaraisuus.* Säännös perustuu direktiivin 20 artiklan 6 kohtaan. Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa organisoidun kaupankäynnin järjestäjä voi käyttää harkintaa kauppajen toteuttamisessa.

27 §. *Ilmoitusvelvollisuus Finanssivalvonnalle.* Säännös perustuu direktiivin 20 artiklan 7 kohtaan. Pykälässä säädettäisiin organisoidun kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta esittää ja perustella Finanssivalvonnalle, miten kaupankäynti järjestetään.

28 §. *Sijoituspalvelulain asiakkaansuojasäännösten soveltaminen organisoituun kaupankäyntiin.* Pykälässä säädettäisiin MIFID II:n 27 artiklan 7 kohdan viimeistä lausetta vastaavasti asiakkaansuojan toteutumisedellytyksestä.

6 luku **Pk-yritysten kasvumarkkina**

1 §. *Pk-yritysten kasvumarkkinan rekisteröinti.* Säännös perustuu MIFID II:n 33 artiklan 1 ja 2 kohtiin. Pykälässä säädettäisiin monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän oikeudesta pyytää Finanssivalvontaa rekisteröimään kauppapaikka erityiseksi pk-yritysten kasvumarkkinaksi.

2 §. *Pk-yritysten kasvumarkkinaa koskevat vaatimukset.* Säännös perustuu direktiivin 33 artiklan 3 kohdan a—g alakohtiin ja 33 artiklan 4 kohtaan. Pykälässä säädettäisiin direktiivin mukaisesti niistä edellytyksistä, jotka tällaisen erityisen pk-yritysten kasvumarkkinan tulee täyttää. Vaatimuksina mainitaan muun muassa kauppapaikalla noteerattujen liikkeeseenlaskijoiden kokovaatimukset, liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuus ja julkistamisvelvollisuus sekä tilinpäätöksen julkistamisvelvollisuus. Direktiivin artiklan 8 kohdan mukaan komissio voi täsmentää delegoiduin säädöksin tässä pykälässä säädettyjä, artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja vaatimuksia.

3 §. *Finanssivalvonnan velvollisuus perua pk-yritysten kasvumarkkinan rekisteröinti.* Säännös perustuu direktiivin 33 artiklan 5 kohtaan ja sen a—b alakohtiin. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan velvollisuudesta perua rekisteröinti, mikäli rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty.

4 §. *Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.* Säännös perustuu direktiivin 33 artiklan 6 kohtaan.

5 §. *Kaupankäynti muulla pk-yritysten kasvumarkkinalla.* Säännös perustuu direktiivin 33 artiklan 7 ja 8 kohtiin ja on säänneltyä markkinaa koskevan 3 luvun 8 §:ää ja monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää koskevaa 5 luvun 5 §:n 4 momenttia vastaava.

III OSA KAUPANKÄYNNIN LÄPINÄKYVYYS JA RAPORTOINTIPALVELUT

7 luku Rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimukset

Suurin osa voimassa olevan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyyttä koskevista säännöksistä on kumottava MIFIR-asetuksen tultua sovellettavaksi 2017 alusta lukien. Rahoitusvälineiden kaupankäynnin läpinäkyvyysvaatimuksista säädetään MIFIR-asetuksen II—IV osastoissa, jolloin voimassa olevan lain 5—7 luvut kumoutuvat lähes kokonaan lukuun ottamatta muutamaa pykälää, joiden kohdalla kansallista sääntelyä on vielä mahdollista antaa. Asetuksen II osasto koskee kauppapaikkojen avoimuutta, III osasto kauppojen sisäisten toteuttajien ja OTC-kaupankäyntiä harjoittavien sijoituspalveluyritysten avoimuutta ja IV osasto koskee liiketoimista ilmoitettavia tietoja valvojalle sekä tietojen säilyttämistä. Jäljelle jäävät kansalliset säännökset on siten koottu yhteen uuteen 7 lukuun.

1 §. *EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetus.* Ehdotetun säännöksen mukaan 7 luvun säännösten ohella rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimuksista sekä ja toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta myöntää vapautuksia ja lykkäyksiä säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen II—IV osastoissa.

2 §. *Kauppojen sisäisen toteuttajan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavan vastaamaan paremmin säännöksen aineellista sisältöä. Pykälän *1 momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia. Säännös kauppojen sisäisen toteuttajan ilmoitusvelvollisuudesta vastaisi voimassa olevan lain 5 luvun 1 §:ää sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 15 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan sekä 18 artiklan 4 kohdan säännöksiä kauppojen sisäisen toteuttajan velvollisuudesta ilmoittaa toiminnastaan valvovalle viranomaiselle. Säännöksen *2 momentti* olisi uusi ja sen nojalla myös sijoituspalveluyrityksen ulkomaisella ETA-sivuliikkeellä, joka harjoittaa Suomessa kauppojen sisäistä toteuttamista, olisi toimintaa koskeva ilmoitusvelvollisuus Finanssivalvonnalle.

3 §. *Kaupankäynnin keskeyttäminen ja kieltäminen.* Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavan vastaamaan paremmin säännöksen aineellista sisältöä. Pykälän *1—3 momentin* säännökset kaupankäynnin keskeyttämisestä vastaisivat voimassa olevan lain 5 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentteja, mutta säännöksen sanamuotoa täsmennettäisiin vastaamaan MIFID II -direktiivin 52 artiklan sanamuotoa eli osake korvattaisiin rahoitusvälineellä.

Pykälään lisättäisiin *uusi 4 momentti*, jossa säädettäisiin 3 luvun 26 §:n 6 momenttia vastaavasti kaupankäynnin lopettamisesta ja 3 luvun 31 §:n 11 momenttia vastaavasti rahoitusvälineeseen liittyvällä johdannaissopimuksella. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön MIFID II -direktiivin 52 artiklan 2 kohta myös kauppojen sisäisten toteuttajien osalta.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi luonteeltaan informatiivinen *5 momentti*, jossa viitattaisiin EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen III osastoon.

4 §. *Rajahintatoimeksiantojen julkistamisvelvollisuus.* Pykälän *1 ja 2 momentti* vastaisivat voimassa olevan lain 7 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentteja sekä MIFID II -direktiivin 28 artiklan 1 ja 2 kohtia. Lisäksi voimassa olevan pykälän säännös säännelystä markkinasta ja monenkeskisestä kaupankäyntijärjestelmästä korvattaisiin kauppapaikalla. Pykälän *3 momentti* ehdotetaan sen sijaan muutettavaksi, sillä 28 artiklaan sisältyy komissiolle annettu valta antaa delegoituja säännöksiä asiakastoimeksiantojen ja rajahintatoimeksiantojen ehdoista ja luonteesta. Voimassa oleva 3 momentti korvattaisiin säännöksellä, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus myöntää lupa poiketa veloitteesta julkistaa rajahintatoimeksianto silloin, kun se on

kooltaan suuri EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 4 artiklan mukaisesti määritettyyn markkinakokoon verrattuna. Pykälän *4 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 4 momenttia sekä MIFID II -direktiivin 53 artiklan 4 kohtaa ja 19 artiklan 4 kohtaa.

5 §. *Kauppapaikan toimeksiannon toteutus.* Ehdotettu säännös olisi kokonaisuudessaan uusi. Säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 27 artiklan 3 kohtaa. Pykälän *1 momentin* mukaan kauppapaikoilla ja kauppojen sisäisellä toteuttajalla olisi velvollisuus asettaa EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 23 ja 28 artiklassa tarkoitettujen kaupankäyntivelvollisuuden piiriin kuuluvien rahoitusvälineiden osalta vähintään vuosittain maksutta yleisön käyttöön tiedot liiketoimien toteuttamisen laadusta kyseisessä kauppapaikassa. Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin vastaava velvollisuus muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden osalta liiketoimen toteuttamispaikalle.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa asiakkaalle, missä toimeksianto toteutettiin sen jälkeen, kun toimeksianto on toteutettu. Säännönmukaisesti annettaviin tietoihin olisi sisällyttävä yksityiskohtaiset tiedot toteuttamisen hinnasta, kustannuksista, nopeudesta ja todennäköisyydestä yksittäisten rahoitusvälineiden osalta.

6 §. *Hyödykejohdannaisia ja päästökauppaoikeuksia koskevat tiedot.* Säännös olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön MIFID II -direktiivin 58 artikla. Ehdotetun *1 momentin* mukaan markkinapaikan olisi viikoittain julkistettava tietoja yleisölle sekä toimitettavat vastaavat tiedot Finanssivalvonnalle ja ESMA:lle edellyttäen, että komission delegoidun asetuksen (EU) .../... tarkoitettu raja-arvo on ylitetty, jolloin säännös tulisi vain sovellettavaksi. Momentti vastaisi 58 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja viimeistä kappaletta. Ehdotetun uuden 6 luvun 8 §:n mukaan Finanssivalvonta antaisi tarkemmat määräykset siitä, mitä momentissa mainituilla tiedoilla tarkoitetaan sekä tietojen antamisesta muuten.

Pykälän *2 momentin* mukaan kauppapaikan olisi toimitettava yksityiskohtaisia tietoja päivittäin Finanssivalvonnalle koskien pykälässä tarkoitettuja rahoitusvälineitä ja niiden kauppaa. Tiedot olisikin MIFID II -direktiivin 58 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan ulotettava koskemaan kaupankäyntiosapuolten lisäksi näiden asiakkaita ja näiden mahdollisia loppuasiakkaita.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan kauppapaikan kaupankäyntiosapuolen olisi MIFID II -direktiivin 58 artiklan 3 kohtaa vastaavasti toimitettava sille kauppapaikalle, jonka osapuolena se on, Finanssivalvonnan tarkemmin määräämät tiedot sen omista positioista sekä asiakkaidensa ja näiden positioista asianomaisissa pykälässä tarkoitetuissa rahoitusvälineissä.

Ehdotetun *4 momentin* mukaan sijoituspalveluyrityksen, joka käy kauppaa hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai näiden johdannaisilla kauppapaikkojen ulkopuolella eli OTC-kauppana, on ilmoitettava momentissa edellytetyt tiedot Finanssivalvonnalle sen määräämässä laajuudessa. Sijoituspalveluyritys voisi myös valita tehdä ilmoituksen sille viranomaiselle, jota pidettäisiin kyseisen rahoitusvälineen kannalta toimivaltaisena viranomaisena. Toimivaltainen viranomainen ratkeaa kunkin rahoitusvälineen kohdalla yksittäistapauksittain (*in casu*). Tällöin sijoituspalveluyrityksen olisi kuitenkin tehtävä tästä ilmoitus Finanssivalvonnalle, jotta voitaisiin varmistua velvoitteen täyttämisestä.

Pykälän *7 momentin* mukaan pykälässä tarkoitettujen nimenomaisesti mainittujen ilmoitusvelvollisten omien positioiden lisäksi tiedot olisi annettava myös ilmoitusvelvollisten asiakkaiden ja näiden mahdollisten asiakkaiden positioista salassapitosäännösten tai salassapitoa koskevien sopimusten estämättä. Ehdotettu säännös perustuu MIFID II:n 58 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

7 §. Osapuolten luokittelu. Säännös olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön MIFID II -direktiivin 58 artiklan 4 kohta. Säännös on tarpeen, jotta kauppapaikka voisi käytännössä toteuttaa uudet ehdotettavat raportointivaatimukset siinä laajuudessa ja tarkkuudessa kuin on edellytetty. Jaottelemalla hyödykejohdannaisten, päästöoikeuksien ja näiden johdannaisten positionhaltijat eri luokkiin voivat kauppapaikat jäsenellä itse keräämäänsä tietoa paremmin. Jaottelu tulisi suorittaa positionhaltijan pääasiallisen liiketoiminnan mukaan esimerkiksi sillä olevan toimiluvan perusteella. Ehdotetun pykälän 4 kohdan mukaisesti luokiteltaisiin muina rahoituslaitoksina, kuten direktiivissä 2009/138/EY määriteltynä vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksinä ja direktiivissä 2003/41/EY määriteltynä ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavina laitoksina, toimivat yhteisöt. Pykälän 6 kohdan mukaisesti luokiteltaisiin ne, joilla olisi positi- oita ainoastaan päästöoikeuksissa tai näiden johdannaisissa.

8 §. Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus. Ehdotetun pykälän mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä luvun 6 §:ssä tarkoitettujen tietojen laadusta, laajuudesta ja julkistamistavasta sekä saatavilla pidosta. Säännös olisi tarpeen riittävän yksityiskohtaisuuden sekä ESMA:n asiaa koskevan mahdollisen ohjeistuksen huomioon ottamiseksi.

8 luku Oikeus tarjota raportointipalveluja

Lain 8 luvussa säädettäisiin raportointipalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuudesta, raportointi- palvelun tarjoajan toimiluvan myöntämisen edellytyksistä ja toimiluvan peruuttamisesta. Säännöksillä pantaisiin täytäntöön MIFID II -direktiivin 59—63 artiklat.

1 §. Raportointipalvelun tarjoamisen luvanvaraisuus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vaati- mus raportointipalvelun tarjoajan toimiluvasta. Raportointipalvelua saisi tarjota vain tässä luvussa tarkoitettun toimiluvan saanut yritys. Raportointipalvelun tarjoajan tulisi olla 1 luvun 2 §:ssä ehdotetun raportointipalvelun tarjoajan määritelmän mukaisesti oikeudelliselta muodol- taan suomalainen osakeyhtiö tai eurooppayhtiölaissa tarkoitettu eurooppayhtiö. Pykälässä eh- dotetaan säädettäväksi, että raportointipalveluja saa tarjota myös 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettu ulkomainen ETA-raportointipalvelun tarjoaja. MIFID II:n 60 artiklan 2 kohdan mukaan rapor- tointipalvelujen tarjoajan toimilupa on voimassa koko unionissa.

Ehdotus vastaa MIFID II -direktiivin 59 artiklan 1 ja 2 kohtaa ja 60 artiklan 2 kohtaa.

2 §. Raportointipalvelun tarjoaminen muun toimiluvan nojalla. Pykälän 1 momentti sisältäisi säännökset, joiden mukaan raportointipalveluja saa tarjota myös pörssi sekä sijoituspalveluyri- tys siten, kuin sijoituspalvelulaissa säädetään. Sijoituspalvelulakiin ehdotetun säännöksen mu- kaan sellainen sijoituspalveluyritys, joka harjoittaa monenkeskisen tai organisoidun kaupan- käynnin järjestämistä, saa lisäksi tarjota kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettussa laissa tarkoitettuja raportointipalveluja. Momentissa säädettäisiin toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista, jotka palvelun tarjoajan on täytettävä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännökset, joiden mukaan Finanssivalvonnan on varmistettava ennen 1 momentissa tarkoitettun toiminnan aloittamista, että palvelun tarjoaja täyttää palvelun tarjoamiselle säädetyt vaatimukset. Oikeus raportointipalvelun tarjoamiseen on sisällytettävä palvelun tarjoajan toimilupaan.

3 §. Toimilupahakemus. Pykälän 1 momentin mukaan Finanssivalvonta myöntäisi toimiluvan raportointipalvelun tarjoamiseen. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tiedoista ja selvityksistä, jotka on liitettävä toimilupahakemukseen. Pykälä vastaa MIFID II -direktiivin 59 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 2 kohtaa.

Raportointipalvelun tarjoajan toimilupahakemukseen liitettävistä tiedoista säädetään lisäksi komission delegoidussa asetuksessa (EU) .../... Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU täydentämisestä raportointipalvelujen tarjoajiin sovellettavilla toimiluvan myöntämistä, toiminnan järjestämistä koskevia vaatimuksia sekä liiketoimien julkistamista koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla.

4 §. Toimilupapäätös. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että raportointipalvelun tarjoajan toimilupaa koskevan päätöksen tekemiseen ja sitä koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan mitä sijoituspalveluyrityksen toimilupapäätöksestä säädetään sijoituspalvelulain 3 luvun 2 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännökset, joiden mukaan toimiluvassa on mainittava ne raportointipalvelut, joita palvelun tarjoajalla on lupa tarjota, sekä säännökset Finanssivalvonnan toimivallasta muuttaa toimilupaa raportointipalvelun tarjoajan hakemuksesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan toimivallasta asettaa raportointipalvelun tarjoamista koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja. Pykälä vastaa MIFID II -direktiivin 60 artiklan 1 kohtaa ja 61 artiklan 3 kohtaa.

5 §. Toimiluvan myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi raportointipalvelun tarjoajan toimiluvan myöntämisestä ja toimiluvan myöntämisen edellytyksistä. Ehdotus vastaa MIFID II -direktiivin 61 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan toimilupa raportointipalvelun tarjoamiseen voitaisiin myöntää myös perustettavalle yhtiölle ennen sen rekisteröimistä. Säännös vastaa sijoituspalvelulain 3 luvun 3 §:n 2 momenttia.

6 §. Raportointipalvelun tarjoajan merkittävien omistajien luotettavuus. Sijoituspalveluyrityksiä koskevan lainsäädännön sekä Finanssivalvonnan keskeisiä tavoitteita on ylläpitää asiakkaiden ja yleisön luottamusta finanssimarkkinoiden toimintaan. Luottamusta ylläpitävää sääntelyä ovat sijoituspalvelulain 3 luvun 4 §:ssä olevat säännökset sijoituspalveluyrityksen merkittävien omistajien luotettavuudesta. Edellä mainitun luottamuksen ylläpitämiseksi ehdotetaan säädettäväksi, että omistajien luotettavuutta koskeva vaatimus ulotetaan koskemaan myös raportointipalvelujen tarjoajan omistajia. Pykälässä säädettäisiin raportointipalvelun tarjoajan merkittävien omistajien luotettavuudesta.

7 §. Olennaisista muutoksista ilmoittaminen. Pykälässä säädettäisiin raportointipalvelun tarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle sen toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista ennen muutosten täytäntöönpanoa. Muutos olisi olennainen, jos se koskee toimiluvan myöntämisen edellytyksiä tai, jos sillä on vaikutusta Finanssivalvonnan mahdollisuuksiin valvoa toimintaa.

8 §. Toimilupa eurooppayhtiölle. Pykälässä säädettäisiin sijoituspalvelulain 3 luvun 5 §:ää vastaavasti toimiluvan myöntämisestä eurooppayhtiölle.

9 §. Toimiluvan rekisteröinti. Pykälässä säädettäisiin raportointipalvelun tarjoajan toimiluvan rekisteröinnistä kaupparekisteriin ja toimiluvan ilmoittamisesta ESMA:lle. Pykälä vastaa sijoituspalvelulain 3 luvun 6 §:ää ja MIFID II -direktiivin 59 artiklan 3 kohdan ensimmäistä alakohtaa. MIFID II:n mukaan ESMA laatii luettelon unionissa olevista raportointipalvelun tarjoajista. Luettelo sisältää tiedot niistä palveluista, joiden tarjoamiseen raportointipalvelun tarjoajalla on toimilupa. Arvopaperimarkkinaviranomainen julkistaa luettelon internetsivuillaan.

10 §. Raportointipalvelurekisteri. Pykälän mukaan Finanssivalvonnan olisi pidettävä sijoituspalvelulain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettua sijoituspalvelurekisteriä vastaavaa rekisteriä raportointipalvelun tarjoajista. Finanssivalvonnan olisi huolehdittava rekisterin pitämisestä yleisön saatavilla ja sen ajan tasalla pitämisestä. Pykälä vastaa MIFID II -direktiivin 59 artiklan 3 kohdan ensimmäistä alakohtaa.

11 §. Toiminnan aloittaminen. Pykälässä säädettäisiin sijoituspalvelulain 3 luvun 8 §:ää vastaavasti raportointipalvelun tarjoajan toiminnan aloittamisesta välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja yritys rekisteröity.

12 §. Toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen. Pykälä sisältäisi säännökset raportointipalvelun tarjoajan toimiluvan peruuttamisesta ja toiminnan rajoittamisesta. Pykälässä viitattaisiin Finanssivalvonnasta annetun lain säännöksiin toimiluvan peruuttamisesta ja toiminnan rajoittamisesta. Ehdotus vastaa sijoituspalvelulain 3 luvun 9 §:ää ja MIFID II -direktiivin 62 artiklaa. Pykälän mukaan Finanssivalvonnan on ilmoitettava toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi sekä tiedoksi ESMA:lle.

13 §. Vähimmäispääoma. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan raportointipalvelun tarjoajalla tulisi olla toiminnan aloittamishetkellä vähintään 50 000 euron osakepääoma tai vaihtoehtoisesti 2 kohdan mukainen kaikissa ETA-valtioissa voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista raportointipalvelun tarjoaja on tämän lain mukaan vastuussa. Kohdassa säädettäisiin vakuutuksen määrää koskevista vähimmäisvaatimuksista. Momentin 3 kohdan mukaan raportointipalvelun tarjoajalla voisi vaihtoehtoisesti olla osakepääoman ja vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että osakepääoma ja vakuutus yhdessä kattaisivat momentin 1 ja 2 kohdassa edellytetyn vastuun tason. Direktiivissä ei säädetä raportointipalvelun tarjoajan taloudellisista toimintaedellytyksistä. Ehdotus vastaa sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 5 momentissa säädettyä sijoituspalveluyrityksen pääomavaatimusta. Ehdotusta voidaan pitää kohtuullisena raportointipalvelun tarjoajan toiminnan laatu huomioon ottaen.

Pykälän 2 momentin mukaan osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä. Säännös vastaa sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 7 momenttia.

14 §. Raportointipalvelun tarjoajan ja sen omistusyhteisön johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi raportointipalvelun tarjoajan johtoon kuuluvan henkilön luotettavuusvaatimuksesta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin raportointipalvelun tarjoajan omistajien luotettavuutta koskevien 6 §:n 2 ja 3 momentin säännösten soveltamisesta johtoon kuuluvaan henkilöön.

Pykälän 3 momentissa olisi säännökset johdolta vaadittavasta osaamisesta ja kokemuksesta sekä hallitukselta kokonaisuutena vaadittavasta raportointipalvelun tarjoajan liiketoimintaa koskevasta tietämyksestä, taidoista ja kokemuksesta.

Pykälän 4 momentin mukaan raportointipalvelun tarjoajan hallituksen jäsenen katsotaan täyttävän 1 momentissa säädetty vaatimukset, jos pörssi haluaa tarjota raportointipalvelua ja kyseinen henkilö on myös pörssin hallituksen jäsen, joka täyttää 2 luvun 16 §:ssä säädetty vaatimukset.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin raportointipalvelun tarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle 1 momentissa tarkoitettuja henkilöitä ja heille asetettuja vaatimuksia koskevista muutoksista. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin pykälän soveltamisesta myös raportointipalvelun tarjoajan omistusyhteisöön.

Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat sijoituspalvelulain 6 b luvun 4 §:n 1—3 momenttia. Ehdotus vastaa MIFID II:n 63 artiklaa.

15 §. *Raportointipalvelun tarjoajan hallituksen kokoonpanoa ja työskentelyä koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin raportointipalvelun tarjoajan hallituksen jäsentä ja toimitusjohtajaa koskevasta riittävän ajankäytön vaatimuksesta tehtäviin kuuluvien velvollisuuksien hoitamisessa. Pykälän 2 momentti koskisi hallituksen jäsenen velvollisuutta toimia tehtävässään riippumattomasti siten, että hallitus voi kyseenalaistaa toimivan johdon päätökset sekä valvoa sen päätöksentekoa.

Pykälän 3 momentissa olisi säännökset hallituksen velvollisuudesta hyväksyä yritykselle hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan yrityksen tehokas ja vakaa hoito tavalla, joka edistää finanssimarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta ja asiakkaiden etuja. Momentin mukaan hallituksen on valvottava järjestelmien noudattamista.

Ehdotus vastaa MIFID II:n 63 artiklan 1 kohdan ensimmäistä ja toista alakohtaa ja artiklan 4 kohtaa.

MIFID II:n 63 artiklan 2 kohdan mukaan ESMA laatii ohjeita ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuuden arvioinnista ottaen huomioon heidän eri asemansa ja tehtävänsä sekä tarpeen välttää eturistiriitoja ylimmän hallintoelimen ja hyväksytyyn julkistamisjärjestelyyn, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan ja hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän käyttäjien välillä.

16 §. *Raportointipalvelun tarjoajan sidonnaisuus.* Pykälän 1 momentti sisältäisi säännökset siitä, ettei raportointipalvelun tarjoajan ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos saa estää raportointipalvelun tarjoajan tehokasta valvontaa.

Pykälän 2 momentin mukaan sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa toimiluvan myöntämisen jälkeen tapahtuneet muutokset on ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin merkittävän sidoksen käsitteestä, jolla tarkoitetaan sijoituspalvelulain 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettua merkittävää sidosta. Merkittävä sidoksen käsite määritellään sijoituspalvelulain 1 luvun 26 §:n 15 kohdassa.

Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat sijoituspalvelulain 7 luvun 4 §:ää.

17 §. *Tilintarkastus.* Pykälässä säädettäisiin raportointipalvelujen tarjoajan tilintarkastuksesta ja tilintarkastajista sekä erityisen tarkastuksen ja tarkastajan määräämisestä. Säännös vastaa sijoituspalvelulain 8 luvun 2 §:ää.

9 luku **Raportointipalvelun tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset**

1 §. *Hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajan toiminnan järjestäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajan olisi järjestettävä toimintansa siten, että se voisi julkistaa EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 20 ja 21 artiklassa tarkoitettua tietoa niin reaaliaikaisesti kuin se olisi teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot olisi annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen. Tiedot on annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi ja tietojen olisi oltava yhdisteltävissä toisilta tarjoajilta saataviin, vastaaviin tietoihin. Momentti vastaisi MIFID II -direktiivin 64 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajan olisi vähintään julkaistava. Julkistettavia tietoja olisivat muun muassa liiketoimen volyyymi ja toteuttamisajankohta. Lisäksi tarvittavia tunnisteita olisi julkistettava rahoitusvälineistä, kauppapaikoista ja kauppojen sisäisestä toteuttajasta. Hyväksytyjen julkistamisjärjestelyiden käyttöönoton olisi parannettava organisoidun kaupankäyntijärjestelmän yhteydessä julkaistavia avoimuusvaatimusten mukaisia kauppaa koskevia tietoja ja merkittävästi autettava varmistamaan, että tällaiset tiedot julkaistaan tavalla, joka helpottaa niiden konsolidointia kauppapaikkojen julkistamiin tietoihin. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 64 artiklan 2 kohtaa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajalla olisi oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla se voisi tehokkaasti tarkistaa kaupankäynti-ilmoitusten täydellisyyden, havaita mahdolliset puutteet tai ilmeiset virheet sekä pyytää uudelleenlähettämistä virheellisten ilmoitusten tapauksessa. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 64 artiklan 5 kohtaa.

2 §. *Järjestelyt eturistiriitojen välttämiseksi hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoamisessa.* Ehdotetun säännöksen mukaan hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajalla olisi oltava hallintojärjestelyt, joiden avulla se voisi välttää eturistiriitatilanteiden syntymisen asiakkaidensa kanssa. Jos hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoaja olisi sijoituspalveluyritys tai säännellyn markkinoiden ylläpitäjänä toimiva pörssi, sen olisi käsiteltävä kaikkia keräämiään kaupankäyntitietoja syrjimättömästi sekä pidettävä liiketoiminnot erillään toisistaan. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 64 artiklan 3 kohtaa.

3 §. *Turvajärjestelyt hyväksytyssä julkistamisjärjestelyssä.* Pykälän mukaan hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajalla olisi oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla voitaisiin varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja ehkäistä julkistettavien tietojen turmeltuminen ja luvaton käyttö sekä estää tietojen vuotaminen ennen julkistamista. Hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajalla olisi lisäksi oltava riittävät resurssit ja varajärjestelyt, joilla se voi varmistaa toimintansa jatkuvuuden. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 64 artiklan 4 kohtaa.

4 §. *Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan toiminnan järjestäminen.* Ehdotetut säännökset konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajasta olisivat kokonaisuudessaan uusia. Säännöksillä laitettaisiin kansallisesti täytäntöön MIFID II -direktiivin 65 artikla. MIFID II -direktiivi sallii useiden kauppapaikkojen välisen kilpailun, joten on välttämätöntä ottaa mahdollisimman pian käyttöön tehokkaat ja kattavat konsolidoidut kaupankäyntitiedot. Edellyttämällä, että kaikki konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajat konsolidoivat kaikista hyväksytyistä julkistamisjärjestelyistä ja kauppapaikoista saadut tiedot, varmistetaan, että kilpailu toteutuu asiakkaille tarjottavien palvelujen laadun eikä niinkään tietojen laajuuden perusteella.

Ehdotetun 1 momentin mukaan konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan olisi järjestettävä toimintansa siten, että se voisi kerätä ja konsolidoida jatkuvaksi sähköiseksi tietovirraksi EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 6 ja 20 artiklassa tarkoitetut tiedot sekä asettaa ne yleisön saataville niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Momentissa tarkoitettaisiin oman pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä koskevien tietojen keräämistä ja julkistamista sekä ennen kauppaa että kauppojen jälkeen. Tiedot olisi annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti. Lisäksi tiedot olisi annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi ja sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 65 artiklan 1 kohtaa. Kaupallisen ratkaisun käyttöönotto konsolidoitujen kaupankäyntitietojen keräämiselle

oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden osalta edistäisi yhtenäisempien markkinoiden luomista ja helpottaisi sitä, että markkinaosapuolet saavat kokonaiskäsityksen saatavilla olevista avoimuusvaatimusten mukaisista kauppaa koskevista tiedoista.

Pykälän 2 momentin mukaan sellaisen konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan, joka julkaisisi oman pääomanehtoisia rahoitusvälineitä koskevia tietoja, olisi julkaistava muun muassa liiketoimen volyyymi ja toteuttamisajankohta. Lisäksi tarvittavia tunnisteita olisi julkistettava rahoitusvälineestä, kauppapaikoista ja kauppojen sisäisestä toteuttajasta. Jos julkistamiseen soveltuisi joku EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen mukainen vapautus tietojen julkistamisvelvollisuudesta, tulisi tämä tieto julkaista. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 65 artiklan 1 kohtaa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan olisi järjestettävä toimintansa siten, että se voisi kerätä ja konsolidoida jatkuvaksi sähköiseksi tietovirraksi EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 10 ja 21 artiklassa tarkoitetut tiedot sekä asettaa ne yleisön saataville niin reaaliaikaisesti kuin olisi teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Momentissa tarkoitettaisiin vieraan pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä koskevien tietojen keräämistä ja julkistamista sekä ennen kauppaa että kauppojen jälkeen. Tiedot olisi annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti. Lisäksi tiedot olisi annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi. Tietojen olisi myös oltava yhteensopivia ja sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 65 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että sellaisen konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan, joka julkaisisi vieraan pääomanehtoisia rahoitusvälineitä koskevia tietoja, olisi noudatettava pykälän 2 momentin säännöksiä. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 65 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan olisi koottava tiedot säännellyiltä markkinoilta, monenkeskisistä kaupankäyntijärjestelmistä, organisoitulta kauppapaikalta sekä hyväksytyjen julkistamisjärjestelyjen tarjoajilta. Tiedot olisi koottava rahoitusvälineistä, jotka määritellään 65 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa Euroopan komission asetuksella tai päätöksellä annetuissa teknisissä standardeissa.

5 §. Järjestelyt eturistiriitojen välttämiseksi konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoamisessa. Ehdotetun säännöksen mukaan konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla olisi oltava hallintojärjestelyt, joiden avulla se voi välttää eturistiriitatilanteiden syntymisen. Jos markkinoiden ylläpitäjä tai hyväksytyt julkistamisjärjestelyjen tarjoaja tarjoaa myös konsolidoituja kaupankäyntitietoja, sen olisi käsiteltävä kaikkia keräämiään tietoja syrjimättömästi sekä pidettävä liiketoiminnot erillään toisistaan. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 65 artiklan 4 kohtaa.

6 §. Turvajärjestelyt konsolidoiduissa kaupankäyntitiedoissa. Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla olisi oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja ehkäistä julkistettavien tietojen turmeltuminen sekä luvaton käyttö. Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla olisi lisäksi oltava riittävät varajärjestelyt, joilla se voisi varmistaa toimintansa jatkuvuuden. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 65 artiklan 5 kohtaa.

7 §. Hyväksytyt ilmoitusjärjestelmän tarjoajan toiminnan järjestäminen. Ehdotetut säännökset hyväksytyt ilmoitusjärjestelmän tarjoajaa koskevista vaatimuksista olisivat kokonaisuudessaan

saan uusia. Säännöksillä laitettaisiin kansallisesti täytäntöön MIFID II -direktiivin 66 artikla. Ilmoitusjärjestelmää käytetään kaupparaportointitietojen välittämiseen valvojalle. Pykälän *1 momentin* mukaan hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajan olisi järjestettävä toimintansa siten, että 6 luvun 5 §:ssä tarkoitetut kaupparaportointitiedot voitaisiin ilmoittaa mahdollisimman nopeasti ja viimeistään liiketoimen toteuttamispäivää seuraavan työpäivän aikana. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 66 artiklan 1 kohtaa.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla olisi oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla se voisi tehokkaasti tarkistaa liiketoimia koskevien ilmoitusten täydellisyyden, todeta sijoituspalveluyrityksen aiheuttamat puutteet tai ilmeiset virheet, ilmoittaa virheen tai puutteen ilmetessä sitä koskevat yksityiskohtaiset tiedot sijoituspalveluyritykselle sekä pyytää uudelleen lähettämistä virheellisten ilmoitusten tapauksessa. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 66 artiklan 4 kohtaa.

Hyväksytyllä ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla olisi lisäksi oltava ehdotetun *3 momentin* mukaan käytössään järjestelmät, joiden avulla se voisi havaita ja korjata itse aiheuttamansa virheet tai puutteet ja joiden avulla se voi lähettää Finanssivalvonnalle paikkansapitävät ja täydelliset ilmoitukset liiketoimista. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 66 artiklan 4 kohtaa.

8 §. *Järjestelyt eturistiriitojen välttämiseksi hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoamisessa.* Ehdotetun säännöksen mukaan hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla olisi oltava hallintojärjestelyt, joiden avulla se voisi välttää eturistiriitatilanteiden syntymisen asiakkaidensa kanssa. Jos hyväksytyn ilmoitusjärjestelyn tarjoaja olisi sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä, sen olisi käsiteltävä kaikkia keräämiään kauppatietoja syrjimättömästi sekä pidettävä liiketoiminnot erillään toisistaan. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 66 artiklan 2 kohtaa.

9 §. *Turvajärjestelmät hyväksytyssä ilmoitusjärjestelyssä.* Ehdotetun säännöksen mukaan hyväksytyn ilmoitusjärjestelyn tarjoajalla olisi oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla voitaisiin varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja todentaminen ja ehkäistä julkistettavien tietojen turmeltuminen ja luvaton käyttö sekä estää tietojen vuotaminen tai tiedon luottamuksellisuuden vaarantuminen kaikissa vaiheissa. Hyväksytyn ilmoitusjärjestelyn tarjoajalla olisi lisäksi oltava riittävät resurssit ja varajärjestelyt, joilla se voisi varmistaa toimintansa jatkuvuuden. Ehdotettu säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 66 artiklan 3 kohtaa.

10 §. *Rikkomuksista ilmoittaminen.* Säännös on uusi ja perustuu direktiivin 73 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan raportointipalvelun tarjoajalla on oltava käytössään asianmukaiset menettelytavat työntekijöitään varten, jotta nämä voivat ilmoittaa sisäisesti säännösrikkomuksista tai niitä koskevista epäilyistä. Säännöksessä ehdotetaan viitattavan pörssiä koskevaan vastaavaan säännökseen niin, että raportointipalvelun tarjoajaan sovellettaisiin mitä lain 3 luvun 3 §:ssä säädetään pörssin osalta rikkomuksista ilmoittamisesta.

IV OSA ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

10 luku Valvonta, erityiset toimivaltuudet ja salassapitovelvollisuus

Luvun otsikkoa tarkennettaisiin voimassa olevan lain 8 lukuun verrattuna lisäämällä maininta toimivaltuuksista uutta 4 §:ää vastaavasti kuvaamaan luvun sisältöä tarkemmin.

Luvussa ei enää ehdoteta säänneltävän nykyisen 8 luvun 2 §:n mukaisesti hyödykejohdannaismarkkinoiden valvonnasta, sillä siitä ja Finanssivalvonnan yhteistyöstä Energiaviraston kanssa ehdotetaan säädettävän Finanssivalvonnasta annetun lain uudessa 3 e §:ssä.

1 §. Valvonta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 1 §:ää. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan valvontatehtävästä.

2 §. Salassapitovelvollisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 3 §:ää. Pykälässä säädettäisiin lain mukaisten tehtävien hoitamisessa noudatettavasta salassapitovelvollisuudesta.

3 §. Hyödykejohdannaisia koskevat erityiset toimivaltuudet. Pykälä olisi uusi ja sillä pantaisiin täytäntöön MIFID II:n 57 artikla. Pykälän *1 momentin* mukaan Finanssivalvonnan olisi asetettava määrälliset positiolimiitit eli raja-arvot koskemaan hyödykejohdannaisilla käytävää kauppaa Suomessa. Raja-arvojen noudattamisvelvollisuus koskisi kaikkia mainituilla instrumenteilla kauppaa käyviä henkilöitä. Mainitut raja-arvot olisi asetettava kullekin kaupankäynnin kohteena olevalle hyödykejohdannaisopimukselle erikseen, kun instrumentilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä taikka näiden ulkopuolella niin sanotulla kahdenvälisellä OTC-markkinalla. Raja-arvojen noudattamisvelvollisuus koskisi niin ikään sellaisia rahoitusvälineitä, jotka taloudelliselta arvoltaan vastaisivat säännöksessä mainittuja hyödykejohdannaisia, kuten esimerkiksi synteettisiä tai muita OTC-johdannaisia, joiden kohde-etuutena olisivat edellä tarkoitetut hyödykejohdannaiset tai näiden kohde-etuudet. Finanssivalvonta voisi vaatia noudattamaan raja-arvoa, vaatia vähentämään omistuksia tai positiota ja kieltämään omistukset tai positiot kokonaan kyseisessä rahoitusvälineessä raja-arvojen noudattamiseksi. Säännös vastaisi MIFID II -direktiivin 69 artiklan 2 kohdan o ja p alakohtia.

Pykälän *2 momentin* mukaan raja-arvo asetettaisiin jokaiselle kaupankäynnin kohteena olevalle hyödykejohdannaispositiolle erikseen siten, että kuhunkin raja-arvoon laskettaisiin mukaan niillä kauppaa käyvän luonnollisen tai oikeushenkilön kaikki kaupankäyntipositiot. Raja-arvon täyttymisessä otettaisiin huomioon kaikki samaan yritysryhmään kuuluvien henkilöiden ja yritysten positiot mainituissa rahoitusvälineissä. ESMA antaa raja-arvojen soveltamisalasta, määrittämisen perusteista sekä laskentamenetelmistä tarkempaa sääntelyä teknisillä sääntelystandardilla, mitkä Finanssivalvonnan olisi otettava huomioon raja-arvoja asetettaessa. Finanssivalvonnan olisi myös säännöllisesti arvioitava asettamiaan raja-arvoja sekä tarvittaessa asettaa uusi markkinakehityksen huomioon ottava raja-arvo. Tällaisessa uudelleenarvioinnissa Finanssivalvonnan tulisi ottaa huomioon Euroopan arvopaperiviranomaisen asianomainen ohjeistus sekä tekniset sääntelystandardit. Tällaisina merkityksellisinä seikkoina tulisi vähintään ottaa huomioon MIFID II -direktiivin 57 artiklan 4 kohdan toisessa kappaleessa mainitut tekijät.

Pykälän *3 momentin* mukaan hyödykejohdannaisten kaupankäynnille asetettavat raja-arvot eivät kuitenkaan koskisi niitä henkilöitä tai yrityksiä, jotka eivät ole Finanssivalvonnan valvottavia tai muita finanssimarkkinoilla toimivia edellyttäen, että hyödykejohdannaispositio olisi otettu tarkoituksena suojautua normaaliin liiketoimintaan kohdistuvilta riskeiltä, eikä siten spekulatiotarkoituksessa. Pykälässä tarkoitettujen raja-arvojen ei siten olisi tarkoitus koskea sellaisia järjestelyjä, jotka objektiivisesti mitattavalla tavalla vähentävät kyseisen esimerkiksi finanssialan ulkopuolisen yhteisön kaupalliseen toimintaan välittömästi liittyviä riskejä.

Pykälän *4 momentin* mukaan Finanssivalvonta voisi erityisten edellytysten vallitessa poiketa ESMA:n määrittämistä raja-arvoista, mikäli tällainen toimenpide olisi perusteltu Finanssivalvonnan arvion mukaan valvonnan tavoitteiden toteutumisen kannalta. Finanssivalvonta voisi siten asettaa tiukempia rajoituksia pykälässä tarkoitettujen rahoitusvälineiden kaupankäynnin-

le. Momentissa säädettäisiin lisäksi tällaisen päätöksen tekemistä koskevasta menettelystä tarkemmin.

Pykälän 5 momentin mukaan Finanssivalvonnan olisi määrättävä niin sanottu yhteinen raja-arvo sellaisille hyödykejohdannaisille, joilla käytäisiin kauppaa useammassa kuin yhdessä maassa sijaitsevassa kauppapaikassa silloin, kun kaupankäynnin volyyymi Suomessa olisi arvoltaan suurin. Momentin mukaan Finanssivalvonnan olisi tällöin kuultava muita asianomaisia toimivaltaisia viranomaisia ennen päätöksen tekemistä.

Pykälän 6 momentin mukaan 5 momentissa tarkoitettua päätöksestä johtuvan toimivaltaisten viranomaisten välisen erimielisyyden ratkaisisi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen asetuksen (EU) N:o 1095/2010 19 artiklassa säädetyn toimivallan ja menettelyn mukaisesti.

Pykälän 7 momentin mukaan Finanssivalvonnan olisi ilmoitettava ESMA:lle sen tarkemmin määräämällä tavalla tämän pykälän nojalla asetettavat raja-arvot ja niiden muutokset. Ilmoitus olisi tehtävä myös muille toimivaltaisille viranomaisille MIFID II -direktiivin 79 artiklan 5 kohtaa vastaavasti ja siitä ilmenevässä laajuudessa, mikäli Finanssivalvonta käyttäisi pykälän 1 momentista ilmeneviä valtuuksia. MIFID II -direktiivin 57 artiklan 5 kohdan mukaisesti Finanssivalvonnan tulisi ilmoittaa ESMA:lle etukäteen aikoessaan asettaa pykälässä tarkoitettua raja-arvon. Mainitussa artiklakohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti ESMA antaa kahden kuukauden kuluessa siitä tiedon saatuaan kantansa aiottuun raja-arvoon sekä mahdollisesti edellytetyt muutokset siihen. Finanssivalvonnan tulisi noudattaa tällaista ohjeistusta, ellei Finanssivalvonta katsoisi muutosten olevan perusteettomia tai muuten tarpeettomia. Näissä tapauksissa Finanssivalvonnan tulisi artiklan mukaisesti ilmoittaa perusteltu näkemyksensä poikkeamisen tueksi, jos se aikoisi olla noudattamatta arvopaperimarkkinaviranomaisen kantaa.

4 §. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen erityiset toimivaltuudet. Ehdotetun pykälän mukaan ESMA:n oikeudesta johdannaisia ja erityisesti hyödykejohdannaisia koskeviin tietoihin ja näitä koskeviin valtuuksiin asettaa rajoituksia niille säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 45 artiklassa. Säännös olisi luonteeltaan informatiivinen viittaussäännös.

11 Luku **Muutoksenhaku**

1 §. Muutoksenhaku valtiovarainministeriön päätökseen. Pykälä vastaa teknisiä viittauksia lukuun ottamatta voimassa olevan lain 9 luvun 1 §:ää. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta valtiovarainministeriön päätökseen.

2 §. Muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätökseen. Pykälä vastaa teknisiä viittauksia lukuun ottamatta voimassa olevan lain 9 luvun 2 §:ää. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Finanssivalvonnan päätökseen.

12 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

1 §. Rikemaksu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain nykyisen lain 10 luvun 1 §:n säännöksen tavoin kansallisen rikemaksusäännöksen soveltamisalaan kuuluvista säännöksistä. Suuri osa momentin nykyisistä säännöksistä ehdotetaan siirrettävän direktiivin täytäntöönpanon edellyttämällä tavalla seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan kuuluviksi. Momentin viittaussäännöksiä ehdotetaan myös tarkistettavan lain muuttuneita pykäläkohtia vastaaviksi. Ehdotettu 2 momentti vastaisi sisällöltään nykyistä momenttia.

2 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettävän nykyisen lain 10 luvun 2 §:n säännöksen tavoin kansalliseen harkintaan perustuvista seuraamusmaksusäännöksistä. Ehdotus lain 3 luvun 36 §:n ja 5 luvun 17 §:n sisältämien säännöksiä säännellyn markkinan sekä monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän kielletyn markkinoinnin ulottamisesta seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan olisi uusi.

Pykälän 2—3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksun soveltamisesta MIFID II:een perustuvien säädösten osalta. Ehdotettu 2 momentti sisältäisi seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan direktiivin nojalla säädetyt kansalliset säännökset, kun taas 3 momentti sisältäisi seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan kuuluvat MIFIR:n säännökset. Kyseisiin tekoihin ja laiminlyönteihin tulisi sovellettavaksi direktiiviin perustuvat ankarammat seuraamusmaksun enimmäismäärät. Ehdotetut seuraamusmaksusäännökset perustuvat direktiivin 70 artiklaan, lukuun ottamatta lain 3 luvun 3 §:n 1 momentin, 5 luvun 1 §:n 4 momentin ja 9 luvun 10 §:n rikkomusten ilmoittamista koskevien säännösten ulottamista seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan. Kyseisiin rikkomusten ilmoittamista koskevien säännösten rikkomiseen ehdotetaan sovellettavaksi ankarampaa seuraamusmaksua direktiiviin perustuvien rikkomusten tavoin. Tätä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena siksi, että kyseinen säännös on väärinkäytösten ennaltaehkäisy, niiden paljastumisen ja rahoitusmarkkinoiden luotettavan toiminnan kannalta erittäin keskeinen. Vastaava ratkaisu omaksuttiin hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 39/2014 vp), jossa luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja sijoituspalvelulakiin lisätyn vastaavan säännöksen rikkomiseen sovelletaan vastaavan suuruisia seuraamusmaksusäännöksiä.

Pykälän 4 momentin mukaan seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan kuuluvia säännöksiä olisivat pykälän 1—3 momentissa säädetyt lisäksi myös kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset. MIFID II:n ja MIFIR:n perusteella annettujen ja niitä tarkentavien komission asetusten ja päätösten säännösten lisääminen säännökseen on tarpeen, koska kyseinen direktiivi ja asetukset sisältävät useita valtuuksia komissiolle antaa asetusta tarkentavaa sääntelyä. Kyse on lähinnä selventävästä ja täsmentävästä sääntelystä, koska lain tai MIFIR:n säännöksen rikkomisena on jo lähtökohtaisesti pidettävä myös sitä, että rikotaan kyseisten säädösten perusteella annettua tarkempaa määräystä tai säännöstä. Komission kyseisiä asetuksia ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista momentissa luetella, koska niitä on useita kymmeniä.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettävän itsekriminointisuojaan liittyvästä rajoituksesta. Momentissa tarkoitettua seuraamusmaksusäännöksen soveltamisala ehdotetaan itsekriminointisuojaan vuoksi rajattavan vain sellaisiin Finanssivalvonnan tietojensaanti- ja tarkastusoikeussäännösten rikkomistilanteisiin, joissa ei ole kyse rikosepäilyistä. Ehdotettu säännös vastaa tältä osin Finanssivalvonnasta annetun lain 33 a §:n 3 momentissa uhkasakon asettamisen osalta jo nykyisin säädettyä. Säännöksen tulkinnassa on kuitenkin huomioitava se, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin velvoitteeseen sisältyvä itsekriminointisuojaan periaate voi myös muissa tilanteissa käytännössä estää seuraamusmaksun määräämisen. Näin esimerkiksi tilanteissa, joissa tietojen antaminen Finanssivalvonnalle voisi mahdollisesti johtaa rikosprosessin käynnistymiseen taikka tosiasiallisesti rikosoikeudelliseksi seuraamukseksi luonnehdittavan hallinnollisen seuraamuksen määräämiseen. Itsekriminointisuojaan suhde hallinnolliseen pakkoon on epäselvä. Säännöksessä tarkoitettua henkilön myötävaikutusvelvollisuuden ja itsekriminointisuojaan välinen jännite sekä mahdollisesti myötävaikutusvelvollisuuden perusteella saadun aineiston hyödyntämiskiellon sisältö on ratkaistava oikeuskäytännössä.

3 §. *Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano.* Ehdotettu pykälä vastaa markkinaoikeuteen viittaamista lukuun ottamatta voimassa olevan lain 10 luvun 3 §:ää.

13 luku **Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset**

1 §. *Vahingonkorvaus.* Pykälään ehdotetaan lisättävän korvausperusteeksi myös EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen sekä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin ja EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten vastainen menettely.

2 §. *Luvaton kaupankäynnin järjestäminen rahoitusvälineillä, organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäminen sekä raportointipalvelun tarjoaminen rahoitusvälineillä.* Rangaistussäännös kaupankäynnin luvattomasta järjestämisestä ehdotetaan pidettäväksi voimassa. Säännöksen nykyisiä kriminalisointeja vastaavasti pykälässä ehdotetaan kriminalisoitavan myös organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäminen sekä raportointipalvelun tarjoaminen ilman asianmukaista toimilupaa. Rangaistussäännöksen otsikkoa ehdotetaan muutettavan vastaavasti.

Yksilön vastuu kyseisen laiminlyönnin osalta olisi siten lähtökohtaisesti rikosoikeudellista ja direktiivin mukaisia hallinnollisia seuraamuksia voitaisiin pääsääntöisesti soveltaa kyseisiin oikeushenkilöihin. Säännös perustuu asetuksen 70 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat hallinnollisten seuraamusten sijasta säätää rikosoikeudellisista seuraamuksista. Rangaistussäännös perustuu näin kansalliseen harkintaan. Rangaistussäännöksen soveltamisalan laajentamista voidaan pitää tarpeellisena siksi, että ehdotettuja kriminalisointeja vastaavat laiminlyönnit ovat jo nykyisin laissa kriminalisoitu. Kriminalisoitavaksi ehdotettujen laiminlyöntien ja tekojen moitittavuutta ei voida pitää jo nykyisin kriminalisoitujen tekojen ja laiminlyöntien moitittavuutta vähäisempänä.

3 §. *Salassapitovelvollisuuden rikkominen.* Pykälä vastaa sisällöltään nykyistä säännöstä. Lain muuttuneen sisällön vuoksi pykäläviittausta ehdotetaan ainoastaan muutettavan vastaamaan sisällöllisesti nykyistä viittausta.

14 luku **Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

1 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulevan voimaan samanaikaisesti MIFIR:n soveltamisen alkamisen kanssa 3 päivänä tammikuuta 2018.

2 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälässä ehdotetaan siirtymäsäännöksiä pörssin ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän sääntöjen laatimiselle ja vahvistamiselle.

1.3 Laki Finanssivalvonnasta

1 luku **Yleiset säännökset**

3 e §. *Yhteistyö Energiaviraston kanssa.* Lakiin ehdotetaan uutta 3 e §:ää Energiaviraston kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Pykälän *1 momentti* olisi uusi ja perustuisi MIFID II:n 79 artiklan 6 kohtaan. Ehdotettu *2 momentti* vastaisi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain nykyistä 8 luvun 2 §:n 2 momenttia. Kyseisestä Energiaviraston kuulemisvelvollisuudesta, kuten myös muusta yhteistyöstä Energiamarkkinaviraston kanssa ehdotetaan näin jatkossa säädettävän uudessa 3 e §:ssä.

4 a §. *Valvottavat.* Pykälän 2 momentin 5 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi sijoituspalvelulaissa tarkoitettu raportointipalvelun tarjoaja. Ehdotus vastaa direktiivin 59 artiklan 4 kohtaa.

3 luku **Valvontavaltuudet**

20 a §. *Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada momentissa tarkoitettujen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta koskien sijoituspalvelulain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain rangaistussäännösten esitutkintaa ja oikeudenkäyntimenettelyä. Tietojensaantioikeudesta säädettäisiin MIFID II:n 79 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi.

28 §. *Johdon toiminnan rajoittaminen.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavan direktiivin 70 artiklan 6 kohdan d alakohtaan perustuen niin, että Finanssivalvonta voisi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalveluita tarjoavassa toimilupavalvottavassa 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä myös silloin, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 6 tai 7 momentissa mainittuja säännöksiä.

28 b §. *Määräaikainen kieltäminen toimia kaupankäyntiosapuolena tai asiakkaana.* Lukuun ehdotetaan uutta pykälää sijoituspalveluyritykselle asetettavasta määräaikaisesta kiellosta. Ehdotus perustuu direktiivin 70 artiklan 6 kohdan e alakohtaan.

31 §. *Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentin 3 kohdan viittausta tilintarkastuslakiin ehdotetaan korjattavan teknisesti niin, että siinä viitattaisiin 3 luvun 5 §:n 4 momentin sijasta 5 momenttiin. Säännöksen nykyinen viittaus on jäänyt aiemman tilintarkastuslain muutoksen yhteydessä korjaamatta.

32 a §. *Omistusosuuden hankinnan kieltäminen.* Pykälän 1 ja 2 momentin säännösviittauksia sijoituspalvelulakiin ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin ehdotetaan muutettavan vastaamaan muutettavaksi ehdotettuja kyseisten lakien kohtia. Lisäksi 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan direktiivin 13 artiklan 1 kohdan d alakohdan perusteella lisättävän edellytys yrityksen tai yhteisön vakavaraisuuden vaarantumisesta hankinnan johdosta.

32 b §. *Omistusosuuden hankinnan arvioinnissa noudatettava menettely.* Pykälän otsikkoa ehdotetaan tarkennettavan vastaamaan direktiivin 13 artiklaa, kuten myös luottolaitosdirektiivin 22 artiklaa vastaavaksi. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan myös tarkennettavan direktiivin 12 artiklan 4 ja 5 kohtaa, kuten myös luottolaitosdirektiivin 22 artiklan 5 ja 6 kohtaa vastaavaksi. Samoin pykälän 4 momenttia ehdotetaan täsmennettävän direktiivin 11 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa, kuten myös luottolaitosdirektiivin 24 artiklan 2 kohtaa vastaavaksi.

32 c §. *Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan säännösviittauksia sijoituspalvelulakiin ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin ehdotetaan muutettavan vastaamaan muutettavaksi ehdotettuja kyseisten lakien kohtia.

33 §. *Toimeenpanokieltäminen ja oikaisukehotus.* Pykälä ehdotetaan uudistettavaksi kokonaan. Kyse olisi kuitenkin lähes yksinomaan lakiteknisistä selvennyksistä, joilla parannettaisiin säännöksen ymmärrettävyyttä. Voimassa olevan pykälän 1 ja 2 momentti jaettaisiin kolmeksi momentiksi, jolloin voimassa olevan lain 3 momentti siirtyisi samalla 4 momentiksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan yksittäisen päätöksen täytäntöönpanon tai toimenpiteen, jota ei ole vielä toteutettu, kieltämisestä etukäteen. Py-

kälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa päätös on jo pantu täytäntöön tai toimenpide on jo toteutettu. Finanssivalvonta voisi tällöin säännöksessä mainituin edellytyksin velvoittaa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan ryhtymään toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanon tai toteutetun toimenpiteen peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi.

Pykälän 3 *momentti* koskisi jatkuvan luonteista säännöstenvastaista menettelyä. Finanssivalvonta voisi tällöin säännöksessä mainituin edellytyksin velvoittaa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan lopettamaan toiminnassaan soveltamansa menettelyn ja kieltää menettelyn uudistamisen. Finanssivalvonnan olisi varattava valvottavalle tai muulle finanssimarkkinoilla toimivalle kohtuullinen määräaika menettelyn korjaamiseksi, jollei se vaaranna vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista.

Pykälän 4 *momentti* vastaisi voimassa olevan lain 3 momenttia.

Pykälään lisättäisiin *uusi 5 momentti*, jonka mukaan edellä pykälässä tarkoitettu kieltäminen tai oikaisukehoitus voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. Säännös vastaisi muun muassa kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 16 §:ssä ja eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) 17 §:ssä säädettyä.

Pykälään ei enää nykyisen säännöksen 4 momentin tavoin ehdoteta sisällytettävän informatiivisia viittaussäännöksiä Finanssivalvonnan muissa säädöksissä oleviin kieltämis- ja oikaisu- ja kieltämissä. Pykälässä ei enää ole tarpeen pyrkiä luettelemaan tyhjentävästi eri laeissa ja EU-asetuksissa Finanssivalvonnalle säädettyjä erilaisia kieltä- ja oikaisupäätöksiä koskevia toimivaltuussäännöksiä. Kyseiset valtuussäännökset muuttuvat jatkuvasti, eivätkä viittaussäännökset nyky-muodossaan ole kaikilta osin kattavia.

Jos muulla laissa tai EU-asetuksessa Finanssivalvonnalle on säädetty erityistä toimivaltuuksia lainvastaisen toiminnan tai menettelyn kieltämisestä tai oikaisemisesta, sovellettaisiin niitä ensisijaisesti 33 §:n sijaan. Finanssivalvonnasta annettuun lakiin sisältyvän yleisen toimeenpanokieltosäännöksen ohella kansalliseen sektorilainsäädäntöön sisältyy jo nykyisin useita muitakin vastaavatyypisiä kieltämissä. Sijoituspalvelulain 16 luvun 1 §:n ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 22 luvun 1 §:n mukaan Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii tämän lain vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta tämän lain vastaista menettelyä sekä samalla velvoittaa tämän peruuttamaan, muuttamaan tai oikaisemaan menettelyn, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä finanssimarkkinoiden valvonnalle säädettyjen tavoitteiden toteutumiseksi. Vastaavasti arvopaperimarkkinalain 17 luvun 2 §:n mukaan Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii arvopaperien ja muiden rahoitusvälineiden tarjoamisessa, markkinoinnissa ja vaihdannassa tai arvopapereita ja muita rahoitusvälineitä koskevaa tiedonantovelvollisuutta täytettäessä arvopaperimarkkinoilla tämän lain vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta tämän lain vastaista menettelyä. Finanssivalvonta voi samalla velvoittaa menettelyn muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä sijoittajille aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi.

33 a §. *Uhkasakko.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin 33 §:n ehdotetun *uuden 5 momentin* johdosta lisäys, jonka mukaan uhkasakko voitaisiin, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

37 c §. *Hyödykejohdannaispositioiden valvonta.* Lukuun ehdotetaan uutta pykälää hyödykejohdannaispositioiden ja -positioiden valvontaan liittyen. Ehdotus perustuu direktiivin 69 artiklan 2 kohdan alakohtaan j, o ja p. Hyödykejohdannaisia koskevistä erityisistä toimivaltuuk-

sista ehdotetaan säänneltävän kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 11 luvun 3 §:ssä. Hyödykejohdannaisia ja päästöoikeuksia koskevien positioiden julkistamisesta sekä kyseisten tietojen toimittamisesta viranomaisille ehdotetaan lisäksi säänneltävän kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 8 luvun 6 §:ssä.

ESMA:n oikeudesta saada hyödykejohdannaisia koskevia tietoja sekä toimivallasta asettaa rajoitteita niiden kaupankäynnille, säädetään MIFIR:n 45 artiklassa. ESMA:n on tarkoitus koordinoita toimenpiteitä, joita kansalliset toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat kansallisten positionhallintavaltuuksien perusteella. ESMA:n positionhallintavaltuuksien käyttö edellyttäisi ensinnäkin sitä, että se olisi tarpeen joko finanssi- tai hyödykemarkkinoiden moitteettomaan toimintaan ja eheyteen taikka finanssijärjestelmän vakauteen kohdistuvan uhan torjumiseksi unionissa. Toiseksi kyseisten valtuuksien käyttö edellyttäisi sitä, että kansalliset toimivaltaiset viranomaiset eivät olisi toteuttaneet toimenpiteitä uhan torjumiseksi tai, että toteutetut toimenpiteet eivät olisi olleet riittäviä.

4 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

41 §. Seuraamusmaksun määrääminen. Pykälään 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Finanssivalvonta määräisi jatkossa kaikki seuraamusmaksut. Voimassa oleva lain mukaan markkinaoikeus määrää yli yhden miljoonan euron seuraamusmaksut Finanssivalvonnan esityksestä.

Sääntely poikkeaa uudesta rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annettavasta laista (HE 226/2016 vp), jonka mukaan kyseisessä laissa tarkoitettu toimivaltainen valvontaviranomainen määrää aina itse lain 8 luvun 3 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun. Valvontaviranomaisia ovat muun muassa Finanssivalvonta, Poliisihallitus ja aluehallintovirasto. Lain 8 luvun 4 §:n mukaan Finanssivalvonnan luotto- tai rahoituslaitokselle määräämä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kymmenen prosenttia luotto- tai rahoituslaitoksen tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai viisi miljoonaa euroa, sen mukaan kumpi on suurempi. Jos luotto- tai rahoituslaitos on osa konsernia, liikevaihdolla tarkoitetaan konsernin ylimmän emoyrityksen konsernitilinpäätöksen mukaista liikevaihtoa. Seuraamusmaksun määräämistä koskevasta päätöksestä voidaan rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 9 luvun 4 §:n mukaan valittaa hallinto-oikeudelle. Sen sijaan Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:n mukaan muutoksenhakutuomioistuimena Finanssivalvonnan kyseisen nojalla määräämien hallinnollisten seuraamusten osalta toimii markkinaoikeus. Lain seuraamusmaksun määräämistä koskeva menettely ja hallinnollisia seuraamuksia koskeva valitusreitti ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain kanssa.

Korkein hallinto-oikeus on toistuvasti kiinnittänyt huomiota siihen, ettei ole tarkoituksenmukaista, että korkein hallinto-oikeus toimii ensimmäisenä muutoksenhakutuomioistuimena markkinaoikeuden määräämissä seuraamusmaksuja koskevissa valituksissa vaan korkeimman hallinto-oikeuden tulisi lakisäätteisten tehtäviensä mukaisesti käyttää ylintä tuomiovaltaa hallintolainkäyttöasioissa.

Tästä syystä 1 momenttia muutettaisiin siten, että päätöksen seuraamusmaksun määräämisestä tekisi Finanssivalvonta. Finanssivalvonnan päätöksestä saisi ehdotetun 73 §:n mukaan hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Lain muuttaminen on tarpeen muun muassa siksi, että jos Finanssivalvonta epäilisi valvottavansa rikkoneen rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain säännöksiä vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti, mikä on seuraamusmaksun määräämisen edellytys, on todennäköistä, että Finanssivalvonnan tulee tällöin arvioida myös sitä, onko valvottavan hallinto- ja

ohjausjärjestelmät järjestetty lain edellyttämällä luotettavalla tavalla. Esimerkiksi hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevan luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1 §:n rikkominen on säädetty mainitun lain 20 luvun 1 §:ssä seuraamusmaksun alaiseksi. Voimassa oleva laki johdattaa tällaisessa tilanteessa siihen, että samassa asiassa, mutta kahden eri lain nojalla annetusta Finanssivalvonnan seuraamusmaksupäätöksestä tulisi valittaa eri valitustuomioistuimiin, mikä ei ole tarkoituksenmukaista.

Markkinaoikeus ei ole voimassa olevan lain mukaan toimivaltainen viranomainen määräämään Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:ssä tarkoitettua rikemaksua tai antamaan 39 §:ssä tarkoitettua julkista varoitusta, joiden osalta toimivaltainen viranomainen on Finanssivalvonta. Tämä tarkoittaa, että toimivaltaisia viranomaisia voi olla samassa asiassa kaksi. Tilanteessa, jossa Finanssivalvonta esittäisi markkinaoikeudelle yli yhden miljoonan euron seuraamusmaksun määräämistä asiassa, jossa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan epäillään rikkoneen myös rikemaksun tai julkisen varoituksen soveltamisalaan kuuluvaa säännöstä, olisivat sekä markkinaoikeus että Finanssivalvonta toimivaltaisia viranomaisia. Muutos on lisäksi tarpeen myös ehdotetun yhteistä hallinnollista seuraamusta koskevan 41 b §:n johdosta.

Ehdotettuun muutokseen liittyy myös ehdotus lain 43 §:n 1 momentin muuttamiseksi ja lain 43 b ja 44 §:n kumoamiseksi sekä ehdotus lain 73 §:n muuttamiseksi niin, että kaikista Finanssivalvonnan määräämistä hallinnollisista seuraamuksista tehtäisiin valitus hallinto-oikeudelle. Muutoksenhaun osalta viitattaisiin jatkossa hallinto-oikeuteen Helsingin hallinto-oikeuden sijaan. Tavoitteena on hallinto-oikeuksien kehittäminen mahdollisimman tasavahvoina yleisinä ensi asteen muutoksenhakutuomioistuimina, missä yhteydessä lähtökohtana tulisi olla asioiden hajauttaminen kaikkiin hallinto-oikeuksiin. Tästä syystä valitusten keskittämisestä Helsingin hallinto-oikeuteen luovuttaisiin myös Finanssivalvonnan tekemien päätösten osalta.

Pykälän 2 *momenttia* ehdotetaan muutettavan niin, että seuraamusmaksun kokonaisarvioinnissa olisi otettava huomioon myös menettelyyn sisältyvät muut finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset. Näin esimerkiksi tilanteessa, jossa tekijälle määrättäisiin seuraamusmaksu, voitaisiin seuraamusmaksun määrän kokonaisarvioinnissa huomioida myös se, että tekijä on rikkonut myös julkisen varoituksen tai rikemaksun soveltamisalaan kuuluvia säännöksiä. Yhteisen rikemaksun ja seuraamusmaksun määräämisestä ehdotetaan säädettävän erikseen lain uudessa 41 b §:ssä.

41 a §. *Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa.* Pykälässä säädetään eri EU:n sektorisäädösten edellyttämistä taloudellisten seuraamusten enimmäismääristä ja laskentatavoista. Pykälän 3 *momenttia* ehdotetaan muutettavan niin, että siinä säädettäisiin tiettyjen UCITS V:een perustuvien sijoitusrahastolain rikkomusten lisäksi sijoituspalvelulain sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain tietyistä MIFID II:een perustuvien säännösten rikkomisesta määrättävistä seuraamusmaksujen enimmäismääristä.

41 b §. *Yhteinen seuraamusmaksu.* Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä yhteisen seuraamusmaksun määräämisestä. Säännöksen 1 *momentti* mahdollistaisi sen, että Finanssivalvonta voisi samalla päätöksellä määrätä henkilölle yhteisen seuraamusmaksun kaikista sellaisista teoista ja laiminlyönneistä, joilla tämä on rikkonut lain 38 §:n, 40 §:n ja 41 a §:n rike- ja seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan kuuluvia säännöksiä.

Yhteinen seuraamusmaksu saisi ehdotetun 2 *momentin* mukaan olla enintään rike- tai seuraamusmaksujen yhteisen enimmäismäärän suuruinen. Mikäli menettelyllä olisi lisäksi rikottu myös muita kuin kyseisiin lain rike- tai seuraamusmaksusäännösten soveltamisalaan kuuluvia finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä, voitaisiin se ottaa huomioon lain 41 §:n 2 momentin

mukaisesti seuraamusmaksun määräämisen kokonaisarvioinnissa. Lain 39 §:n 2 momentin perusteella julkinen varoitus voitaisiin tällöin jättää antamatta.

41 c §. *Hallinnollisen seuraamuksen määrääminen yritysjärjestelytilanteessa.* Lakiin lisättäisiin selventävä säännös erilaisten yritysjärjestelytilanteiden, kuten liiketoiminnan kaupan tai sulautumisen vaikutuksesta hallinnollisen seuraamukseen määräämiseen. Ehdotetun pykälän mukaan rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu voidaan määrätä myös sellaiselle elinkeinonharjoittajalle, jolle elinkeinotoiminta, jossa laiminlyönti tai rikkomus on tapahtunut, on siirtynyt yrityskaupan tai muun yritysjärjestelyn seurauksena. Ehdotus vastaa läheisesti kilpailulain (984/2011) 12 §:ssä säädettyä.

42 a §. *Hallinnollisten seuraamusten määräämisoikeuden vanhentuminen.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus markkinaoikeuteen 41 §:n 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetystä syystä.

43 §. *Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus markkinaoikeuden määräämään seuraamusmaksuun 41 §:n 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetystä syystä.

43 a §. *Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano ja palauttaminen.* Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että rikemaksun ja seuraamusmaksun perimiseen sovellettaisiin sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Muutos vastaa rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annettavan lain 8 luvun 9 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavan. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 2/2017 vp, s. 6) esittänyt vastaavan säännöksen poistamista ehdotuksesta rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annettavaksi laiksi. Perustuslakivaliokunta on perustellut näkemystään sillä, että säännöksen voi ymmärtää viittaavan siihen, että samasta teosta olisi mahdollista aikaisemmin määrätyn rike- tai seuraamusmaksun estämättä aloittaa rikosprosessi tai jatkaa jo aloitettua rikosprosessia. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan tällainen tulkinta ei olisi sopusoinnussa oikeus- ja lainsäädäntökäytännön kanssa.

43 b §. *Asian käsittely markkinaoikeudessa.* Pykälä kumottaisiin 41 §:n 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetystä syystä.

44 §. *Velvollisuus saapua markkinaoikeuden istuntoon ja esittää asiakirjoja.* Pykälä kumottaisiin 41 §:n 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetystä syystä.

49 §. *Yhteistyö vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten kanssa.* Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi 49 § Finanssivalvonnan yhteistyöstä vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten kanssa. Pykälässä mainitussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtoisia riidanratkaisuelimiä ovat lain 1 §:n mukaan ne, jotka on ilmoitettu Euroopan komission ylläpitämään luetteloon vaihtoehtoisista riidanratkaisuelimistä. Suomessa yksi tällainen finanssialan riidanratkaisuelin on finanssialan sopimus-pohjainen asiakasorganisaatio Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE. FINE:n päätoiminta on finanssialan neuvonta-, informaatio- ja riidanratkaisupalvelujen antaminen.

Ehdotetun säännöksen tavoitteena on osaltaan tiivistää Finanssivalvonnan ja vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten välistä yhteistyötä. Finanssivalvonta voisi entistä tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin hyödyntää valvonnassaan vaihtoehtoisille riidanratkaisuelimille kertyvää tietoa finanssialan mahdollisista ongelmista tai epäkohdista. Lisäksi Finanssivalvonta voi toteuttaa tehokkaammin omaa laillisuusvalvontaansa käynnistämällä lain mukaisia hallin-

nollisia seuraamusmenettelyitä tilanteissa, joissa FINE:n yksittäisissä ratkaisusuosituksissa on katsottu menetellyn lainvastaisesti.

Käytännössä Finanssivalvonta tekee jo nykyisin yhteistyötä FINE:n kanssa muun muassa informoimalla asiakkaita FINE:n palveluista ja seuraamalla FINE:n ratkaisusuosituksia. Kyse on siten osaltaan myös vallitsevan nykytilan kirjaamisesta lain tasolle.

6 luku **Ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonta ja yhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisten kanssa sekä toimivaltainen viranomaisena.**

50 §. *Yleinen yhteistyövelvoite ja toiminta arvopaperimarkkinavalvonnan yhteysviranomaisena.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavan niin, että siinä viitattaisiin MIFID I:n sijaan MIFID II:een. Säännös perustuu MIFID II:n 79 artiklan 1 kohdan 5 alakohtaan

50 [I] §. *Toiminta rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.* Lukuun ehdotetaan uutta pykälää, jonka ensimmäisen lauseen mukaan mukaan Finanssivalvonta toimisi MIFID II:n 67 artiklassa ja MIFIR:ssä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Ehdotettu säännös on tarpeen siksi, että viranomaisvaltuuksia koskevien EU-säännösten on katsottu edellyttävän kansallista täytäntöönpanoa. MIFIR sisältää useita toimivaltaiselle viranomaiselle annettuja valtuuksia ja velvollisuuksia, eikä niitä ole tarkoituksenmukaista luetella tyhjentävästi. Finanssivalvonta esimerkiksi valvoisi MIFIR 39 artiklan 3 kohdan mukaisesti Suomessa tai Suomesta käsin markkinoitavien, jaeltavien tai myytävien rahoitusvälineiden ja strukturoitujen talletusten markkinointia. Finanssivalvonta voisi myös käyttää MIFIR 42 artiklassa määriteltyjä tuoteinterventioita. valtiovarainministeriö on pörssin toimilupaviranomaisena

Ehdotetun säännöksen toisen lauseen mukaan valtiovarainministeriö toimisi MIFID II:n 44 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Lisäys on tarpeen sen vuoksi, että valtiovarainministeriö toimii pörssin toimilupaviranomaisena.

53 §. *Valvontayhteistyöstä kieltäytyminen.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että kieltäytymisperusteena valvontayhteistyölle olisi Suomessa vireillä oleva oikeudellinen menettely oikeudenkäynnin sijaan. Ehdotetun muutoksen seurauksena esimerkiksi vireillä olevat hallinnolliset seuraamusprosessit voisivat myös toimia kieltäytymisperusteena.

61 §. *Ulkomaiseen ETA-sivuliikkeeseen ja muuhun ulkomaiseen ETA-valvottavaan ja toisen ETA-valtion valvonnassa olevaan säänneltyyn markkinaan kohdistuvasta toimenpiteestä ilmoittaminen sekä ulkomaisen ETA-sivuliikkeen ja muun ulkomaisen ETA-valvottavan toiminnan rajoittaminen ja kieltäminen.* Pykälän 7 momenttia ehdotetaan muutettavan direktiivin 86 artiklan 3 kohdan mukaisesti niin, että sen soveltamisalaan sisältyisi myös monenkeskistä ja organisoitu kaupankäyntijärjestelmää vastaava markkinoiden ylläpitäjä.

8 luku **Erinäiset säännökset**

71 §. *Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja.* Pykälän nykyistä 11 a kohtaa ehdotetaan muutettavan niin, että se kattaisi kaikki Energiaviraston tehtävät. Lisäksi pykälään ehdotetaan uutta 11 e kohtaa, joka mahdollistaisi tietojen luovuttamisen direktiivin 79 artiklan 7 kohdan edellyttämällä tavalla maatalousalan viranomaisille.

73 §. *Muutoksenhaku.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että myös Finanssivalvonnan lain 4 luvun nojalla määräämiin hallinnollisiin seuraamuksiin haettaisiin jatkossa muutosta va-

littamalla hallinto-oikeuteen. Ehdotus vastaisi uutta rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annettavan lain 9 luvun 4 §:ää, jonka mukaan Finanssivalvonnan mainitun lain nojalla määräämistä seuraamusmaksusta valitetaan hallinto-oikeuteen.

Hallintolainkäytössä on kaksiasteinen yleisten hallintotuomioistuinten järjestelmä, jossa ensimmäisenä oikeusasteena ovat alueelliset hallinto-oikeudet ja ylimpänä oikeusasteena on korkein hallinto-oikeus. Alueellisia hallinto-oikeuksia on kahdeksan. Helsingin hallinto-oikeuteen keskittyy erityisesti välillistä verotusta koskevat asiat, jotka muodostavat merkittävän osan käsiteltävistä valituksista. Erityistuuomioistuinina hallintolainkäytön alalla toimivat lähinnä vakuutus-oikeus ja markkinaoikeus.

Markkinaoikeudessa käsitellään hallintolainkäytön menettelyssä kilpailu- ja hankinta-asiat, joissa muutosta haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Asioiden käsittelyssä markkinaoikeudessa noudatetaan lakia eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä sekä oikeudenkäymiskaarta. Muutosta markkinaoikeuden päätökseen haetaan valitusluvalla korkeimmalta oikeudelta.

Muutoksenhaun keskittäminen joissakin asiaryhmissä, kuten muutoksenhaussa Finanssivalvonnan päätöksiin, yhteen tai muutamaan alueelliseen hallintotuomioistuimeen tuo järjestelmään erityistuuomioistuinten piirteitä ja asiantuntemuksen keskittymistä. Oikeusministeriön asettaman työryhmän (*Tehtävien jako hallintotuomioistuinten kesken. Hallintolainkäytön tasotyöryhmän mietintö, 78/2010*) mukaan asioiden keskittämistä yhteen tai muutamaan alueelliseen tuomioistuimeen voidaan perustella lähinnä asioissa, joiden ratkaisemisessa tarvitaan muutakin kuin oikeudellista asiantuntemusta eikä tätä erityisasiantuntemusta voida käytännössä turvata useissa tai kaikissa hallinto-oikeuksissa. Tällöin on kuitenkin syytä selvittää ensin, voidaanko tarvittava asiantuntemus turvata esimerkiksi koulutuksen tai asiantuntijoiden kuulemisen avulla.

Rahoitusmarkkinoihin liittyy useita sellaisia erityisasiantuntemusta vaativia seikkoja, jotka puoltaisivat voimassa olevan muutoksenhakujärjestelmän ylläpitämistä ja muutoksenhaun keskittämistä Helsingin hallinto-oikeuteen. Kun 41 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että Finanssivalvonta tekisi päätöksen kaikkien hallinnollisten seuraamusten määräämisestä itse, muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei ole enää perusteltua. Ensimmäinen muutoksenhakutuomioistuin kaikkiin Finanssivalvonnan tekemiin päätöksiin olisi *1 momentin* mukaan hallinto-oikeus hallintotuomioistuinten tehtävien jakoon sovellettavien yleisten periaatteiden mukaisesti.

Pykälän *2 ja 3 momentti* kumottaisiin tarpeettomina. Pykälän *4 momentista* ehdotetaan poistettavaksi viittaukset markkinaoikeuteen tarpeettomina.

1.4 Joukkorahoituslaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälä ehdotetaan uudistettavan kokonaisuudessaan. Pykälän *1 momentti* vastaisi nykyistä 1 momenttia. Pykälässä tarkoitettuja nykyisiä soveltamisalasäännöksiä ehdotetaan selkeytettävän ensinnäkin niin, että pykälän 2 momenttiin täsmennettäisiin ne säännökset, joita ei sovelleta toimiluvallisiin joukkorahoituksen välittäjiin. Nykyisen säännöksen perustelut joukkorahoituslain ja sijoituspalvelulain keskinäisestä normihierarkiasta ovat ongelmallisia siksi, että kansallinen joukkorahoituslaki ei voi ohittaa pakottavaan EU-sääntelyyn perustuvan sijoituspalvelulain tai muun lain soveltamista. Pykälän uudessa *6 momentissa* ehdotetaan sen vuoksi informatiivisesti viitattavan sijoituspalvelulain soveltamiseen tilanteessa,

jossa tarjotaan sijoituspalveluja rahoitusvälineellä. Pykälän *3 momentti* vastaisi nykyistä 3 momenttia. Pykälän *4 momentti* vastaisi nykyistä 5 momenttia. Pykälän *5 momentti* vastaisi nykyistä 4 momenttia. Pykälän *7 momentti* olisi uusi ja se sisältäisi informatiivisen viittauksen lakiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä. Pykälän *8 momentti* olisi myös uusi ja sisältäisi informatiivisen viittauksen maksupalvelulakiin ja maksulaitoslakiin. Maksujen välitys ja asiakasvarojen vastaanotto saattaa edellyttää toimilupaa tai rekisteröityntä maksulaitosta.

2 §. Määritelmät. Pykälä ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessa. Ehdotettu 1 ja 2 kohta vastaisivat nykyistä 1 ja 2 kohtaa. Pykälän *3 kohta* ehdotetaan muutettavan niin, että siinä määriteltäisiin rekisteröity joukkorahoituksen välittäjä. Erotukseksi toimiluvallisesta joukkorahoituksen välittäjästä rekisteröidyllä joukkorahoituksen välittäjällä tarkoitettaisiin elinkeinonharjoittajaa, joka ei ole luottolaitos, maksulaitos, sijoituspalveluyritys tai sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö, eikä vaihtoehtorahastojen hoitaja ja joka ammattimaisesti välittää laina- tai sijoitusmuotoista joukkorahoitusta. Pykälän *4 kohdaksi* ehdotetaan toimiluvallisen joukkorahoituksen välittäjän määritelmää. Tällä tarkoitettaisiin sijoituspalveluyritystä, luottolaitosta, maksulaitosta ja sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua henkilöä. Viimeksi mainittu henkilö voi olla joko sijoituspalvelulain 2 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla toimiluvan saanut yritys tai 2 momentin nojalla toimiluvan saanut elinkeinonharjoittaja. Pykälän nykyinen 4—11 kohta siirtyisivät 5—12 kohdaksi.

2 luku **Oikeus välittää joukkorahoitusta**

3 §. Rekisteröitymisvelvollisuus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavan niin, että siinä ensinnäkin täsmennettäisiin rekisteröitymisvelvollisuuden koskevan muita kuin toimiluvallisia joukkorahoituksen välittäjiä. Toiseksi momentissa täsmennettäisiin oikeuden koskevan vain muilla kuin rahoitusvälineillä tapahtuvaa joukkorahoituksen välitystä. Täsmennys on tarpeen siksi, että rahoitusvälineillä tapahtuvaa joukkorahoitusta on oikeus välittää ainoastaan 9 §:ssä tarkoitetuilla toimiluvan saaneilla yrityksillä ja elinkeinonharjoittajilla.

9 §. Toimiluvallisen joukkorahoituksen välittäjän oikeus välittää laina- tai sijoitusmuotoista joukkorahoitusta. Pykälä ja sen otsikko ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessaan. Pykälän otsikossa täsmennettäisiin pykälän koskevan toimiluvallisen joukkorahoituksen välittäjän oikeutta välittää joukkorahoitusta. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin toimiluvallisen rahoitusmarkkinatoimijan oikeudesta välittää laina- ja sijoitusmuotoista joukkorahoitusta. Toimiluvallinen joukkorahoituksen välittäjä voi viitata sijoituspalveluyritykseen, luottolaitokseen tai vaihtoehtorahastojen hoitajaan.

Pykälän *2 momentissa* ehdotetaan säädettävän MIFID II 3 artiklan mukaisesti sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden (rajoitettu sijoituspalveluyrityksen toimilupa) oikeudesta tarjota sellaista joukkorahoituksen välitystä, jossa ainoastaan vastaanotetaan tai välitetään säädöksessä tarkoitettuja rahoitusvälineitä. Pykälässä ei enää ehdoteta säädettävän nykyisen 3 momentin tavoin välittäjän velvollisuudesta välittää saamansa toimeksiannot toimiluvalliselle rahoitusmarkkinatoimijalle, sillä siitä säädetään jo ehdotetussa 2 momentissa viitatussa sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentissa. Pykälän ehdotettu *3 ja 4 momentti* vastaavat sisällöltään pykälän nykyistä 4 ja 5 momenttia.

3 luku **Asiakkaansuoja**

10 §. Joukkorahoituksen välittäjän menettelytavat sekä velvollisuudet sijoittajaa kohtaan. Pykälä ehdotetaan muutettavan kokonaisuudessaan. Pykälän *1 momentti* vastaisi nykyistä 1 momenttia. Pykälän *2 momentti* olisi uusi. Momentti sisältäisi informatiivisen viittaussäännöksen

joukkorahoituksen välittämiseen sovellettavista sijoituspalvelulain säännöksistä. Joukkorahoituksen välittäjään kussakin yksittäistapauksessa sovellettavat sijoituspalvelulain säännökset ratkeaisivat sen mukaan millaisesta sijoituspalvelusta olisi kulloinkin kyse. Kyseisessä toiminnassa olisi myös noudatettava esimerkiksi sijoituspalvelulain 7, 9 ja 10 luvun säännöksiä toiminnan järjestämisestä, asiakasvarojen käsittelystä sekä asiakassuhteessa noudatettavista menettelytavoista kokonaisuudessaan.

Ehdotetussa uudessa *3 momentissa* säänneltäisiin niistä sijoituspalvelulain nimenomaisista säännöksistä, joita MIFID II 3 artiklan perusteella sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun henkilön on myös joukkorahoituksen välittämisessä noudatettava. Momentissa luetellut sijoituspalvelulain säännökset vastaavat asiakasvalitusten käsittelyä koskevaa säännöstä lukuun ottamatta MIFID 3 artiklan 2 kohdan a—c alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä. Lisäksi kyseisiin henkilöihin ehdotetaan sovellettavan sijoituspalvelulain 15 luvussa säädettyjä hallinnollisia seuraamuksia, 16 luvun vahingonkorvaus- ja rangaistussäännöksiä sekä 16 a luvun säännöksiä valvontavaltuuksista. Kyseisiin toimijoihin on perusteltua soveltaa samoja seuraamus- ja rangaistussäännöksiä, kuin muihinkin sijoituspalvelulaissa tarkoitettuihin toimijoihin.

Pykälän *4 momentti* olisi uusi ja siinä säädettäisiin 3 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin sovellettavasta sijoituspalvelulain kiellosta pitää hallussaan asiakasvaroja sekä velvollisuudesta ottaa ammatillinen vastuuvakuutus. Pykälän *5 momentiksi* ehdotetaan nykyistä 2 momenttia kuitenkin täsmennettynä koskemaan vain rekisteröitynyttä joukkorahoituksen välittäjää. Pykälän *6 momentti* olisi uusi ja siinä säädettäisiin voimassa olevan lain 10 §:n 3 momentissa säädettyä osin vastaten rekisteröidyn joukkorahoituksen välittäjän asiakasvarojen hallinnoinnista. Pykälän ehdotettu *7 momentti* vastaisi pykälän nykyistä 4 momenttia.

4 luku **Valvonta ja seuraamukset**

15 §. Rikemaksu ja seuraamusmaksu. Pykälän ehdotettua *2 momenttia* muutettaisiin täsmennämällä pykäläviittauksia muita lakiehdotuksia vastaavasti. Ehdotetussa *3 momentissa* säädetäisiin seuraamusmaksun soveltamisesta myös 2 momentissa tarkoitettuja säännöksiä koskeviin tarkempiin säännöksiin ja määräyksiin. Tällaisia olisivat Finanssivalvonnan kyseisten säännösten nojalla antamat määräykset sekä valtiovarainministeriön lain 21 §:n nojalla antaman asetuksen säännökset.

MIFID II:n 3 artiklan mukaisiin sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin toimijoihin ehdotetaan sen sijaan sovellettavan lain ehdotetun 10 §:n 3 momentin 5 kohdan viittaussäännöksen mukaisesti sijoituspalvelulain 15 luvussa säädettyjä hallinnollisia seuraamuksia.

2 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Lakiehdotuksiin sisältyvät Finanssivalvonnalle annettavat toimi- ja seuraamusvaltuudet eivät ole sisällöltään tai luonteeltaan merkittävästi uudentyypisiä. Hallituksen esityksen kohteena oleva lainsäädäntö on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (katso esimerkiksi HE 32/2012 ja PeVL 17/2012 vp.). Finanssivalvonnasta annettu laki on useaan otteeseen ollut perustuslakivaliokunnan arvioitavana.

Valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellistä on myös, että ehdotuksessa on lähes yksinomaan kyse Euroopan unionin lainsäädännön implementoinnista. Implementoinnin kohteena olevan MIFID II sisältää lisäksi verraten vähän kansallista liikkumavaraa (ks. esim PeVL 44/2016 vp ja PeVL 2/2017 vp). Liikkumavaraa rajoittaa erityisesti direktiivin nojalla annettu ja sitä tar-

kentava poikkeuksellisen laaja ja yksityiskohtainen komission sääntely. Komission hyväksymät tekniset standardit sekä sen antamat delegoidut säädökset ovat myös yhtä poikkeusta lukuun ottamatta suoraan sovellettavia asetuksia. ESMA antaa lisäksi runsaasti ohjeistusta direktiivissä säädettyjen velvoitteiden täsmentämiseksi ja noudattamiseksi.

Direktiivi sallii vain muutamissa kohdin, poikkeustapauksiin perustuen, mahdollisuuden jäsenvaltioille asettaa sijoituspalveluyrityksille direktiivin säännökset ylittäviä kansallisia lisävaatimuksia. Tällaiset lisävaatimukset on ilmoitettava komissiolle, joka antaa lausunnon niiden oikeasuhteisuudesta ja perusteluista. Jäsenvaltioilla on lisäksi joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa mahdollisuus pitää voimassa sellaisia kansallisia lisävaatimuksia, jotka on ilmoitettu komissiolle jo aiemmin.

Lakiehdotuksessa edellä mainittuja mahdollisuuksia on käytetty vain muutamassa kohdin. Direktiivin 24 artiklan 12 kohdan viidenteen alakohtaan perustuen esityksen 1. lakiehdotuksen 7 luvun 13—15 §:ssä sekä 2. lakiehdotuksen 3 luvun 30—32 §:ssä ehdotetaan kyseisille markkinaosapuolille velvollisuutta tehdä nykyistä sääntelyä vastaten sisäpiiri-ilmoitus ja ylläpitää sisäpiirirekistereitä. Lisäksi direktiivin 16 artiklan 11 kohtaan perustuen 1. lakiehdotuksen 9 luvun 4 a §:ssä ehdotetaan rajoitettavan sijoituspalveluyrityksen mahdollisuutta tehdä omistusoikeuden siirtäviä vakuusjärjestelyjä ammattimaisten asiakkaiden kanssa.

2.1 Omaisuuden suoja, sopimusvapaus ja elinkeinovapaus

Esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen 11 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi asettaa määrälliset raja-arvot hyödykejohdannaisille, jotka ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tai tällaisia hyödykejohdannaisia taloudelliselta arvoltaan vastaaville johdannaisille ja vaatia Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua valvottavaa, 5 §:ssä tarkoitettua muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muuta henkilöä noudattamaan raja-arvoa, vähentämään omistustaan tai positioitaan pykälässä tarkoitetuissa rahoitusvälineissä sekä kieltämään näiden hankkimisen. Lisäksi 3. lakiehdotuksen 37 c §:ssä ehdotetaan Finanssivalvonnalle kyseisten hyödykejohdannaispositioiden valvontaan liittyvää valtuutta. Ehdotuksen mukaan Finanssivalvonta voisi velvoittaa kyseisessä säännöksessä tarkoitettua henkilöä toteuttamaan toimenpiteitä position tai vastuun koon pienentämiseksi tai rajoittaa henkilön mahdollisuutta tehdä hyödykejohdannaisopimuksia. Säännökset perustuvat direktiivin 57 artiklaan sekä 69 artiklan 2 kohdan o ja p alakohtaan.

Esitykseen sisältyvän 3. lakiehdotuksen 28 b §:n mukaan Finanssivalvonta voi myös määrätä ajaksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää sijoituspalveluyritystä toimimasta kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettuna kaupankäyntiosapuolena tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän asiakkaana, jos tämä on rikkonut sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 6 tai 7 momentissa mainittuja säännöksiä. Säännös perustuu direktiivin 70 artiklan 6 kohdan e alakohtaan.

Edellä Finanssivalvonnalle ehdotetut uudet toimivaltuudet ovat merkityksellisiä sekä perustuslain 15 §:ssä säädetyin omaisuuden suojaan että perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädetyin elinkeinovapauden ja ammatin harjoittamisen vapauden rajoituksina. Kyseiset valtuudet perustuvat kuitenkin direktiiviin, eivätkä ne myöskään merkittävällä tavalla poikkea Finanssivalvonnalla lain mukaan jo nykyisin olevista valvonta- ja toimivaltuuksista, kuten esimerkiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 33 §:ssä säädetyistä toimeenpanokielloista.

Esityksen 3. lakiehdotuksen 28 §:n 4 momentin mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalveluita tarjoavassa toimilupavalvottavassa kysei-

sen säännöksen 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa mainittuja säännöksiä. Säännös perustuu direktiivin 70 artiklan 6 kohdan d alakohtaan. Ehdotettu toimivaltuus ei ole luonteeltaan uusi eikä poikkea Finanssivalvonnalle sekä kyseisessä pykälässä jo nykyisin annetuista toimivaltuuksista. Kielto voi koskea vain tietyissä yhtiön johtotehtävissä toimimista ja se voidaan määrätä vain momentissa tarkoitettujen säännösten toistuvasti tapahtuneesta vakavasta rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Ehdotettu toimivaltuus on myös merkityksellinen perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisen elinkeinon ja ammatin harjoittamisen vapauden kannalta.

Perustusvaliokunta ei ole pitänyt edellä käsitellyn kaltaisia toimivaltuuksia valtiosäännön kannalta ongelmallisina (esimerkiksi PeVL 28/2008 vp ja PeVL 67/2002 vp).

Ehdotettujen säännösten tarkoitus on osaltaan suojata markkinoilla toimivien sijoittajien ja muiden markkinaosapuolten etua sekä varallisuus oikeudellisia perusoikeuksia. Säännösten tarkoitus on samalla suojata yleistä luottamusta arvopaperimarkkinoiden tehokkaaseen ja puolueettomaan toimintaan. Säännösten suojelutarkoitus on näin merkityksellistä myös perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaisen omaisuuden suojan turvaamisen kannalta. Ehdotettujen säännösten perusoikeusrajoitusten hyväksyttävyyttä voidaan perustella myös suomalaisten arvopaperimarkkinoiden toimivuuden turvaamiseen liittyvillä yhteiskunnallisilla syillä. Perustuslain 18 §:ssä tarkoitettujen perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet.

2.2 Hallinnolliset seuraamukset

Esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 15 luvussa ja 2. lakiehdotuksen 13 luvussa ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksusta. Finanssivalvonta voi ehdotuksen mukaan määrätä kyseisiä seuraamusmaksuja seuraamukseksi laissa tai MIFIR:ssä säädettyjen velvollisuuksien rikkomisesta tai laiminlyönnistä.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan tällaiset maksut eivät ole perustuslain 81 §:n mielessä sen paremmin veroja kuin maksujakaava vaan lainvastaisesta teosta määrättäviä sanktioluonteisia hallinnollisia seuraamuksia. Valiokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/I, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I ja PeVL 32/2005 vp, s. 2/II). Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Valiokunta on myös katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä. Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista (PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/I, PeVL 57/2010 vp, s. 2/II, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I ja PeVL 32/2005 vp, s. 2—3). Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/II, PeVL 57/2010 vp, s. 2/II ja PeVL 74/2002 vp, s. 5/I). Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (katso esimerkiksi PeVL 28/2014 vp, PeVL 15/2014 vp).

Lakiehdotuksiin sisältyvät säännökset hallinnollisesta seuraamusmaksusta vastaavat myös luonteeltaan ja sisällöltään voimassa olevaan lainsäädäntöön jo sisältyviä säännöksiä, jotka on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (esimerkiksi PeVL 55/2005 vp ja 32/2005 vp, PeVL 17/2012 vp).

2.3 Finanssivalvonnan norminantovaltuudet

Esityksessä ehdotetaan pääosin kumottavan Finanssivalvonnan nykyisiä määräystenantovaltuuksia. Tämä johtuu direktiivin nojalla annetusta ja sitä tarkentavasta poikkeuksellisen laajasta ja yksityiskohtaisesta komission sääntelystä. Komission hyväksymät tekniset standardit sekä sen antamat delegoidut säädökset ovat myös lähes yksinomaan suoraan sovellettavia asetuksia. Tästä syystä esityksessä ehdotetaan Finanssivalvonnalle vain muutamia uusia määräystenantovaltuuksia.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu kuin pykälän 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisiin valtuutuksiin sisältyy asetuksenantovaltuutuksiin verrattuna yleistä tarkkarajaisuutta koskeva pidemmälle menevä vaatimus, jonka mukaan valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa. Tällaisen valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 7 luvun 17 §:n 1 momentissa ja 10 luvun 16 §:ssä ehdotetaan Finanssivalvonnalle valtuutta antaa tarkempia määräyksiä komission delegoidun direktiivin edellyttämien tarkempien määräysten antamiseksi säännöksissä yksilöityjen säännösten osalta. Kyseisillä määräyksillä voitaisiin yksityiskohtaisemmin panna täytäntöön komission delegoidun direktiivin käytännön vaatimukset. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaisesti lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Tämän vuoksi tietyistä komission direktiivissä säädetyistä perusasioista ehdotetaan niiden merkittävyyden vuoksi säädettävän laissa. Ehdotetun 7 luvun 17 §:n 2 momentti sisältää valtuuden antaa tarkempia määräyksiä momentissa tarkoitettujen säännösten tarkemmasta sisällöstä. Tältä osin norminantovaltuudessa on kyse lähinnä tekniluonteisten ja yksityiskohtaisten määräysten antamisesta.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt useassa yhteydessä mahdollisena tällaisen määräystenantovallan osoittamista Finanssivalvonnalle tai sen edeltäjille (esimerkiksi PeVL 28/2008vp, PeVL 17/2004 vp ja PeVL 67/2002 vp). Säänneltävään toimintaan liittyy runsaasti sellaisia ammatillisia erityispiirteitä, joita on pidettävä perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuina sääntelyn kohteeseen liittyvinä erityisinä syinä. Valtuudet ovat lain säännöksin riittävän tarkasti sidottuja, kun otetaan huomioon sääntelyn kohteena olevan toiminnan luonne ja erityispiirteet. Perustuslakivaliokunta on myös vakiintuneesti katsonut, että valtuutusten täsmentämiseksi on valtiosäännön kannalta riittävää esimerkiksi sitoa niiden käyttäminen laissa siihen, mikä on tarpeen direktiiveissä tai muissa unionin säännöksissä asetettujen vaatimusten täyttämiseksi (esimerkiksi PeVL 12 ja 13/1996 vp sekä PeVL 17/2003 vp, s. 3). Finanssivalvonnan norminantoa rajoittaa lisäksi itsessään perustuslain 80 §:n 2 momentti (PeVL 24/2002 vp, s. 3/II).

Edellä esitetyillä perusteilla voidaan katsoa, että ehdotettu määräystenantovaltuus täyttää perustuslain 80 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset.

Hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevan voimaan päivänä kuuta 2018.

Ennen lain voimaantuloa annettuihin Finanssivalvonnan päätöksiin ja markkinaoikeudessa viireillä oleviin muutoksenhakuasioihin ja valitusoikeuteen korkeimpaan hallinto-oikeuteen sovellettaisiin voimassa olevan FivaL 73 §:ää.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sijoituspalvelulain (747/2012) 9 luvun 9 §,

muutetaan 1 luku, 2 luvun otsikko, 1 § ja sen otsikko, 2 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 3 §:n otsikko ja 1 momentin 7 kohta, 3 luvun 1 §, 2 §:n 2 momentti, 3 §, 4 §:n 1 momentti, 8 §:n otsikko, 4 luvun otsikko, 1 § ja sen otsikko ja 2 §, 5 luku ja sen otsikko, 6 luvun 1 § ja 2 §:n 2 ja 4 momentti, 7 luku, 8 luvun 2 §:n 1 momentti, 9 luvun 1 ja 2 §, 3 § ja sen otsikko, 4 § ja sen otsikko sekä 5 ja 6 §, 10 luku, 12 luvun 2 §:n 4 momentti, 13 luvun 1 § ja sen otsikko, 6 § ja sen otsikko, 14 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentti, 15 luvun 1 ja 2 §, 16 luvun 1 ja 3 §,

lisätään 2 luvun 3 §:ään uusi 2 momentti, 3 luvun 8 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 6 a, 6 b ja 7 a luku, 8 luvun 2 §:ään uusi 2-4 momentti, 9 lukuun uusi 4 a, 10 ja 11 §, 11 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 13 lukuun uusi 6 a § seuraavasti:

(luonnos johtolauseeksi)

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan liiketoimintaan, jossa tarjotaan sijoituspalvelua tai harjoitetaan sijoitustoimintaa.

2 §

Poikkeukset lain soveltamisalasta

Tätä lakia ei sovelleta, jos:

- 1) palvelua tarjotaan yksinomaan samaan konserniin kuuluvalle kirjanpitovelvolliselle;
- 2) toimintaa harjoitetaan satunnaisesti muun laissa, hallinnollisissa määräyksissä tai ammatikunnan eettisissä säännöissä erikseen säännellyn liike- tai ammattitoiminnan ohessa;
- 3) liiketoiminnan harjoittaja käy kauppaa omaan lukuun muilla rahoitusvälineillä kuin hyödykejohdannaisilla taikka päästöoikeuksilla tai päästöoikeusjohdannaisilla, eikä tarjoa muuta sijoituspalvelua tai harjoita muuta sijoitustoimintaa kyseisillä muilla rahoitusvälineillä, paitsi jos tämä:

a) toimii markkinatakaajana;

b) on säännellyn markkinan tai monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän jäsen tai osapuoli taikka käyttää suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, lukuun ottamatta finanssialan ulkopuolisia yhteisöjä, jotka toteuttavat kauppapaikassa liiketoimia, jotka vähentävät suoraan näiden finanssialan ulkopuolisten yhteisöjen tai niiden ryhmien liiketoimintaan tai rahoitustoimintaan liittyviä riskejä objektiivisesti mitattavissa olevalla tavalla;

- c) soveltaa huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää; tai
- d) käy kauppaa omaan lukuun toteuttaessaan asiakastoimeksiantoja;
- 4) liiketoiminnan harjoittaja pääasiallisen liiketoiminnan oheistoimintana käy kauppaa omaan lukuun hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai päästöoikeusjohdannaisilla, mukaan lukien markkinatakaajat, lukuun ottamatta henkilöitä, jotka käyvät kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakastoimeksiantoja taikka jos liiketoiminnan harjoittaja tarjoaa muussa kuin omaan lukuun käytävässä kaupassa kyseisiin rahoitusvälineisiin liittyviä sijoituspalveluja pääasiallisen liiketoiminnan kohteena oleville asiakkaille tai toimittajille edellyttäen, että:
- a) liiketoiminnan harjoittajan tai sen konsernin pääasiallisena liiketoimintana ei ole sijoituspalvelun tarjoaminen, luottolaitostoiminta tai hyödykejohdannaisiin liittyvä markkinatakaus;
- b) liiketoiminnan harjoittaja ei sovelta huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää; ja
- c) liiketoiminnan harjoittaja ilmoittaa Finanssivalvonnalle vuosittain soveltavansa tässä kohdassa säädettyä poikkeusta ja Finanssivalvonnan pyynnöstä esittää perusteet toiminnan määrittelemisestä oheistoiminnaksi;
- 5) liiketoiminnan harjoittaja tarjoaa sijoitusneuvontaa muun tämän lain soveltamisalan ulkopuolisen ammattitoiminnan yhteydessä edellyttäen, ettei sijoitusneuvonta ole maksullista.
- Edellä 1 momentin 3 kohdassa säädettyä a—d alakohtaa ei sovelleta, jos toiminnanharjoittajaan sovelletaan tämän momentin 4 kohtaan tai 2 momentin 3 tai 5 kohtaan perustuvaa poikkeusta lain soveltamisalasta.
- Tämä laki ei koske:
- 1) Valtiokonttoria, Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia, kansallisia keskuspankkeja, muita julkisia elimiä, joiden vastuulla on julkisen velan hoito tai jotka osallistuvat sen hoitoon unionissa, eikä jäsenvaltioiden perustamia kansainvälisiä rahoituslaitoksia, joiden tarkoituksena on hankkia rahoitusta ja antaa rahoitustukea niille jäsenilleen, joilla on tai joille uhkaa tulla vakavia rahoitusongelmia;
- 2) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa [XXX/2017] tarkoitettua arvopaperikeskusta;
- 3) sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettuja rahastoyhtiöitä ja säilytysyhteisöjä eikä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettuja vaihtoehtorahastojen hoitajia, niiden säilytysyhteisöjä, erityisiä säilytysyhteisöjä ja omaisuudenhoitajia, ellei tämän lain 4 ja 6 §:stä muuta johdu;
- 4) henkilöstörahastolaissa (934/2010) tarkoitettuja henkilöstörahastoja;
- 5) vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettuja vakuutusyhtiöitä, työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettuja työeläkevakuutusyhtiöitä, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettuja ulkomaisia vakuutusyhtiöitä eikä vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettuja vakuutusyhdistyksiä;
- 6) eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettuja eläkesäätiöitä eikä vakuutuskaassalaissa (1164/1992) tarkoitettuja eläkekassoja;
- 7) päästökauppalain (311/2011) 6 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettuja toiminnanharjoittajia, jotka päästöoikeuksilla kauppaa käydessään eivät toteuta asiakastoimeksiantoja eivätkä tarjoa muita sijoituspalveluja tai harjoita muuta sijoitustoimintaa kuin kaupankäyntiä omaan lukuunsa, edellyttäen, että kyseiset henkilöt eivät sovelta huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää;
- 8) sähkömarkkinalaissa (588/2013) tarkoitettuja kantaverkonhaltijoita ja maakaasumarkkinalaissa [XXX/2017] tarkoitettuja siirtoverkonhaltijoita niiden hoitaessa kyseisten lakien tai asetuksen (EY) N:o 714/2009 tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 tai mainittujen asetusten nojalla hyväksytyjen verkkosääntöjen tai suuntaviivojen mukaisia tehtäviään, henkilöitä, jotka toimivat niiden puolesta palveluntarjoajina ja hoitavat niiden kyseisten säästöjen tai kyseisten asetusten nojalla hyväksytyjen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen mukaisia tehtäviä, sekä energiantasausjärjestelmän, johtoverkoston tai muun energian tarjonnan ja käytön pitämiseksi

tasapainossa tarkoitetun järjestelmän ylläpitäjiä tai hallinnoijia niiden hoitaessa kyseisiä tehtäviä.

Edellä mainittua poikkeusta on sovellettava kyseisessä kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittaviin henkilöihin ainoastaan siltä osin kuin ne harjoittavat hyödykejohdannaisiin liittyvää sijoitustoimintaa tai tarjoavat niihin liittyviä sijoituspalveluja kyseisen toiminnan harjoittamiseksi. Poikkeusta ei kuitenkaan sovelleta jälkimarkkinoiden toimintaan, mukaan lukien kaupapaikkaan jälkimarkkinoilla käytävää finanssisiirto-oikeuksien kauppaa varten.

3 §

Osapoikkeukset lain soveltamisesta

Tätä lakia ei sovelleta, lukuun ottamatta 2 momentissa mainittuja säännöksiä, henkilöihin, jotka:

1) 1 luvun 15 §:n 1 ja 5 kohdassa tarkoitettulla tavalla ainoastaan vastaanottavat ja välittävät 1 luvun 14 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita tai muita yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevia toimeksiantoja tai tarjoavat kyseisiin rahoitusvälineisiin liittyvää sijoitusneuvontaa edellyttäen, että toimeksiantoja voidaan välittää ainoastaan luottolaitokselle, rahastoyhtiölle, sijoituspalveluyritykselle tai vaihtoehtorahastojen hoitajalle taikka sellaisessa kolmannessa maassa toimiluvan saaneen sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen sivuliikkeelle, joka noudattaa sijoituspalvelulakia tai luottolaitostoiminnasta annettua lakia vastaavia toiminnan vakautta koskevia säännöksiä;

2) tarjoavat yksinomaan hyödykkeisiin, päästöoikeuksiin tai niiden johdannaisiin liittyviä sijoituspalveluja ainoana tarkoituksenaan suojata asiakkaidensa kaupalliset riskit, jos nämä asiakkaat ovat yksinomaan direktiivin 2009/72/EY 2 artiklan 35 kohdassa määriteltyjä paikallisia sähköalan yrityksiä tai direktiivin 2009/73/EY 2 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä maakaasualan yrityksiä, edellyttäen, että näillä asiakkailla on yhteisesti hallussaan 100 prosenttia kyseisten henkilöiden pääomasta tai äänioikeuksista, ne käyttävät yhteistä määräysvaltaa ja niitä koskee lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu poikkeus, jos ne tarjoavat kyseiset sijoituspalvelut itse; tai, jotka

3) tarjoavat yksinomaan päästöoikeuksiin tai niiden johdannaisiin liittyviä sijoituspalveluja ainoana tarkoituksenaan suojata asiakkaidensa kaupalliset riskit, jos nämä asiakkaat ovat yksinomaan direktiivin 2003/87/EY 3 artiklan f alakohdassa määriteltyjä toiminnanharjoittajia, edellyttäen, että näillä asiakkailla on yhteisesti hallussaan 100 prosenttia kyseisten henkilöiden pääomasta tai äänioikeuksista, ne käyttävät yhteistä määräysvaltaa ja niitä koskee lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu poikkeus, jos ne tarjoavat kyseiset sijoituspalvelut itse.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin sovelletaan mitä tämän lain 2 luvun 1 §:ssä, 3 luvussa, 6 b luvussa, 7 luvun 7 §:n 4 momentissa, 9 §:ssä, 10 luvun 2 ja 3 §:ssä, 4 §:n 1 momentissa, 5 §:n 1—3 momentissa, 6 §:n 4—7 momentissa, 7, 11, 12 ja 15 §:ssä sekä 15 luvussa, 16 luvussa ja 16 a luvussa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut henkilöt eivät saa pitää hallussaan asiakkaansa rahoitusvälineitä tai rahavaroja (asiakasvarat), eikä olla velkaa asiakkaalleen. Kyseisillä henkilöillä on oltava niiden toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen Finanssivalvonnan riittäväksi arvioima ammatillinen vastuuvakuutus. Vakuutuksenantajalla on oltava kotipaikka ETA-valtiossa, jollei Finanssivalvonta hakemuksesta myönnä tästä poikkeusta. Vakuutuksen on lisäksi täytettävä seuraavat ehdot:

1) vakuutus on voimassa niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista joukkorahoituksen välittäjä on tämän lain mukaan vastuussa;

2) vakuutuksen määrä on vähintään 1 000 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 500 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti;

3) jos vakuutukseen sisältyy omavastuu, vakuutuksenantaja suorittaa vakuutuskorvauksen vahingon kärsineelle omavastuuta vähentämättä;

4) vakuutuksesta korvataan vahinko, joka on syntynyt vakuutuskauden aikana tapahtuneen teon tai laiminlyönnin seurauksena ja jonka korvaamisesta on esitetty kirjallinen vaatimus ilmoituksen tekijälle tai vakuutuksenantajalle vakuutuksen voimassaoloaikana tai kolmen vuoden kuluessa vakuutuksen päättymisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja palveluja saa tarjota Suomesta ETA-alueelle, jollei sitä ole toisessa ETA-valtiossa kielletty tai rajoitettu. Kolmansista maista säädetään erikseen.

4 §

Luottolaitokseen, rahastoyhtiöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavat säännökset

Luottolaitokseen, joka tarjoaa sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoiminta sekä tarjoaa oheispalveluja, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 2 luvun 2 §:ssä, 6 b luvun 2 §:ssä, 7 luvun 2 §:ssä, 5—6 §:ssä, 7 §:n 1—3 ja 5 momentissa, 8 §:n 1—4 momentissa, 9—10 ja 13—15 §:ssä, 7 a luvussa, 9—11 luvussa, 13 luvun 1 §:ssä, siltä osin kuin se koskee sidonnaisasiamiehen käyttämistä, ja 6 §:ssä, 15 luvussa ja 16 luvun 2 §:ssä sekä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 3 luvun 16 §:n 1 momentissa, 4 luvun 6 §:n 2 momentissa, 5 luvun 12 ja 14 §:ssä, 6 luvussa ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään sijoituspalveluyrityksestä.

Rahastoyhtiöön, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin sijoitusrahastolaissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 2 ja 4 momenteissa, 7 luvun 2 ja 5—6 §:ssä sekä 8—17 §:ssä 10 luvun 1—7 ja 15—16 §:ssä ja 9, 11 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksestä. Vaihtoehtorahastojen hoitajaan, joka tarjoaa sijoituspalveluja siten kuin vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 2 ja 4 momenteissa, 7 luvun 2 ja 5—6 §:ssä sekä 8—17 §:ssä ja 9—11 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksestä. Tässä momentissa tarkoitettuun rahastoyhtiöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä 6 b luvun 1 §:ssä säädetään luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 luvun soveltamisesta sijoituspalveluyritykseen.

Mitä 16 luvun 1 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksen ja sen omistajien, toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten vahingonkorvausvelvollisuudesta, koskee vastaavasti edellä tässä pykälässä tarkoitettua luottolaitosta, rahastoyhtiötä ja vaihtoehtorahastojen hoitajaa sekä niiden omistajia, toimitusjohtajaa ja hallituksen jäseniä.

5 §

Ulkomaiseen ETA-sijoituspalveluyritykseen ja ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen sovellettavat säännökset

Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja sivuliikkeen välityksellä Suomessa ja tällaiselle toiminnalle asetettavista vaatimuksista säädetään 13 §:ssä, 2 luvun 1 §:n 1 momentissa, 4 luvun 1 §:n 1—3 ja 6 momentissa, 7 luvun 16 §:ssä, 10 luvun 1-9 ja 11—14 §:ssä, 15 §:n 2—4 momentissa ja 16 §:ssä, 11 luvun 18, 19 ja 22—25 §:ssä, 12 luvun 4 §:ssä, 14 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään.

Ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen, joka tarjoaa sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjoaa oheispalveluja Suomessa sivuliikkeen välityksellä, sovelletaan näiden palvelujen ja toiminnan osalta, mitä tämän luvun 13 §:ssä, 2 luvun 2 §:n 1 momentissa, 4 luvun 1 §:n 4—6 momentissa, 7 luvun 16 §:ssä, 10 luvun 1—9 ja 11—14 §:ssä, 15 §:n 2—4 momentissa ja 16 §:ssä sekä 11 luvun 18, 19 ja 22—25 §:ssä, 12 luvun 4 §:ssä, 14 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 §:ssä säädetään.

Ulkomaisesta ETA-luottolaitoksesta, joka tarjoaa Suomeen sijoittuneille osapuolille suoran mahdollisuuden käydä kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, säädetään 4 luvun 2 §:n 7 momentissa.

Lain soveltamisesta ulkomaiseen ETA-sijoituspalveluyritykseen ja ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen, joka tarjoaa sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa Suomessa sivuliikettä perustamatta, säädetään 4 luvun 2 §:ssä.

EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 14—26 artiklassa säädetään 1 ja 2 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevista vaatimuksista.

6 §

Ulkomaiseen ETA-rahastoyhtiöön ja ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajaan sovellettavat säännökset

Sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun ulkomaiseen ETA-rahastoyhtiöön, joka tarjoaa sijoituspalvelua Suomessa sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuun ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajaan, joka tarjoaa sijoituspalvelua Suomessa, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 7 luvun 16 §:ssä, 10 luvun 1—9 §:ssä, 11—14 §:ssä, 15 §:n 2—4 momentissa ja 16 §:ssä ja 11 luvun 18, 19 ja 22—25 §:ssä säädetään ulkomaisesta ETA-sijoituspalveluyrityksestä ja mitä 15 luvussa säädetään ulkomaisesta sijoituspalveluyrityksestä sekä mitä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään.

Mitä 14 luvun 3 §:ssä säädetään ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja sen sivuliikkeen johtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta, koskee vastaavasti tässä pykälässä tarkoitettua ulkomaisesta ETA-rahastoyhtiötä ja sen sivuliikkeen johtajaa sekä ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajaa ja sen sivuliikkeen johtajaa.

7 §

Kolmannen maan yritykseen sovellettavat säännökset

Kolmannen maan yritykseen, joka tarjoaa sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa Suomessa sivuliikkeen välityksellä, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 13 §:ssä, 2 luvun 1 §:ssä, 5 luvussa, 7 luvun 2, 5, 6, 8, 10, 16 ja 17 §:ssä, 7 a luvussa, 9 luvussa, 10 luvun 1—8 §:ssä, 9 §:n 2 momentissa sekä 11—13 §:ssä, 11 luvun 20—25 §:ssä, 12 luvun 4 §:ssä ja 14 ja 15 luvussa sekä 16 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksestä ja kolmannen maan yrityksestä, mitä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 1—4, 6, 7, 9, 11 ja 13—15 §:ssä sekä 19—28 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksestä ja kolmannen maan yrityksestä, sekä mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:ssä säädetään luottolaitoksesta. Kolmannen maan yrityksen toimintaan sovellettavista vaatimuksista säädetään lisäksi EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 3—26 artiklassa.

Kolmannen maan yrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa Suomessa vastaavuuspäätöksen nojalla sivuliikkeen välityksellä tai sivuliikettä perustamatta säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 46—49 artiklassa.

8 §

Strukturoitujen talletusten myyntiin ja niitä koskevaan sijoitusneuvontaan sovellettavat säännökset

Sijoituspalveluyritykseen ja luottolaitokseen, joka myy strukturoituja talletuksia tai tarjoaa niihin liittyvää sijoitusneuvontaa Suomessa, sovelletaan näiden toimintojen osalta tämän lain 6 b luvun 2 §:ää, 7 luvun 2 §:n 2 ja 6 momenttia, 6 §:n 1—3 ja 5 momenttia, 7 ja 9 §:ää, 10 lu-

vun 1—7, 9—11, 13, 15 ja 16 §:ää, 11 lukua ja 15 lukua sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:ää.

Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen ja ulkomaisen ETA-luottolaitoksen Suomessa sijaitsevaan sivuliikkeeseen, joka myy strukturoituja talletuksia tai tarjoaa niihin liittyvää sijoitusneuvontaa Suomessa, sovelletaan näiden toimintojen osalta tämän lain 10 luvun 1—7, 9 ja 16 §:ää.

Kolmannen maan yrityksen sivuliikkeeseen, joka myy strukturoituja talletuksia tai tarjoaa niihin liittyvää sijoitusneuvontaa Suomessa, sovelletaan näiden toimintojen osalta tämän lain 7 luvun 2 §:n 2 ja 6 momenttia, 7 ja 9 §:ää, 10 luvun 1—7, 9, 11, 13 ja 16 §:ää sekä 15 lukua.

9 §

Algoritmiseen kaupankäyntiin sovellettavat säännökset

Sen estämättä mitä edellä 2 §:ssä säädetään, lain 7 a luvun säännöksiä algoritmisesta kaupankäynnistä sovelletaan myös sellaisiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 15 kohdassa tarkoitettuihin kaupankäyntiosapuoliin, joilta ei edellä 2 §:n 1 momentin 4 kohdan ja 3 momentin 3, 5 ja 7 kohdan nojalla edellytetä tämän lain mukaista toimilupaa.

10 §

Positiolimiittien ja hyödykejohtannaispositioiden valvontaan ja raportointiin sovellettavat säännökset

Sen estämättä mitä edellä 2 §:ssä säädetään, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun 3 luvun 26 §:ää, 7 luvun 6—8 §:ää ja 9 luvun 4 §:ää sovelletaan myös edellä 2 §:ssä tarkoitettuihin henkilöihin.

11 §

Euroopan unionin lainsäädäntö, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ja Euroopan pankkiviranomainen

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rahoitusvälineiden markkinat -direktiivillä* rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2014/65/EU;

2) *EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksella* rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 600/2014;

3) *sijoitusrahastodirektiivillä* siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitus-toimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2009/65/EY;

4) *vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista annetulla direktiivillä* vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2011/61/EU;

5) *luottolaitosdirektiivillä* oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2013/36/EU;

6) *EU:n vakavaraisuusasetuksella* luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 575/2013;

7) *EU:n arvopaperikeskusasetuksella* arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 909/2014;

8) *EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014;

9) *Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisella* Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1095/2010 tarkoitettua Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaista;

10) *Euroopan pankkiviranomaisella* Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1093/2010 tarkoitettua Euroopan pankkiviranomaista;

11) *komission delegoidulla direktiivillä* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU täydentämisestä asiakkaiden rahoitusvälineiden ja varojen suojaamisen, tuotevalvontavelvoitteiden sekä välityspalkkioiden, provisioiden tai muiden rahallisten tai ei-rahallisten etujen tarjoamiseen tai vastaanottamiseen sovellettavien sääntöjen osalta annettua komission delegoitua direktiiviä (EU) 2017/593.

12 §

Euroopan unionin tekniset standardit ja delegoidut asetukset

Tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen ohella sijoituspalveluyrityksiä koskevia säännöksiä on EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksessa ja rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä tarkoitetuissa Euroopan komission asetuksella tai päätöksellä annetuissa teknisissä standardeissa ja delegoituissa asetuksissa.

13 §

Sijoituspalveluyritys, ulkomainen sijoituspalveluyritys, ETA-valtio, kolmas maa, ulkomainen ETA-valvontaviranomainen, ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys, ulkomainen ETA-luottolaitos, kolmannen maan yritys, kolmannen maan valvontaviranomainen ja sivuliike

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sijoituspalveluyrityksellä* suomalaista osakeyhtiötä tai eurooppayhtiölaissa (742/2004) tarkoitettua eurooppayhtiötä, jolla on tämän lain mukainen toimilupa tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa;

2) *ulkomaisella sijoituspalveluyrityksellä* ulkomaista ETA-sijoituspalveluyritystä, ulkomaisesta ETA-luottolaitosta ja kolmannen maan yritystä;

3) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

4) *kolmannella maalla* muuta valtiota kuin ETA-valtiota;

5) *ulkomaisella ETA-valvontaviranomaisella* Finanssivalvontaa vastaavaa muun ETA-valtion kuin Suomen toimivaltaista viranomaista;

6) *kolmannen maan valvontaviranomaisella* Finanssivalvontaa vastaavaa kolmannen maan toimivaltaista viranomaista;

7) *ulkomaisella ETA-sijoituspalveluyrityksellä* ulkomaista sijoituspalveluyritystä, jolla on ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen myöntämä toimilupa sijoituspalvelun tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen;

8) *ulkomaisella ETA-luottolaitoksella* luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua ulkomaista ETA-luottolaitosta, jolla on toimilupa tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja;

9) *kolmannen maan yrityksellä* ulkomaista yritystä, joka olisi sijoituspalveluja tarjoava tai sijoitustoimintaa harjoittava luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, jos sen sääntömääräinen kotipaikka sijaitisi Euroopan talousalueella;

10) *sivuliikkeellä* muussa kuin kotivaltiossa sijaitsevaa sijoituspalveluyrityksen tai ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen toimipaikkaa, joka on oikeudellisesti osa sijoituspalveluyritystä tai ulkomaista sijoituspalveluyritystä ja josta käsin tarjotaan sijoituspalvelua tai harjoitetaan sijoitustoimintaa.

Mitä tässä laissa säädetään ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeestä, sovelletaan Suomeen sijoittautuneeseen ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sidonnaisasiamieheen.

14 §

Rahoitusväline

Tässä laissa *rahoitusvälineellä* tarkoitetaan:

- 1) arvopaperimarkkina-*laissa* (746/2012) tarkoitettua arvopaperia;
- 2) sellaista yhteissijoitusyrityksen osuutta ja rahamarkkinavälinettä, joka ei ole 1 kohdassa tarkoitettu arvopaperi;
- 3) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on arvopaperi, valuutta, korko, tuotto, päästöoikeus, toinen johdannaissopimus, rahoitusmarkkinoihin liittyvä indeksi tai muu tunnusluku ja joka voidaan toteuttaa luovuttamalla kohde-etuus tai tilittämällä sen nettoarvo;
- 4) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka on toteutettava tai voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä jonkin osapuolen niin halutessa muutoin kuin maksukyvyttömyyden vuoksi tai sopimuksen päättyessä muusta syystä;
- 5) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen, kun sillä käydään kauppaa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä lukuun ottamatta tukkutasen energiatuotetta, jolla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä, ja joka on toteutettava kohde-etuus luovuttaen;
- 6) muuta kuin 5 kohdassa tarkoitettua optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on hyödyke ja joka voidaan toteuttaa kohde-etuus luovuttaen, jos johdannaissopimusta ei ole tarkoitettu kaupallisiin tarkoituksiin ja se on muiden johdannaissopimusten kaltainen;
- 7) luottoriskin siirtoon tarkoitettua johdannaissopimusta;
- 8) hinnanerosopimusta;
- 9) optiota, termiiniä tai muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena ovat ilmastonvaihtelut, kuljetusmaksut, inflaatioasteet tai muut viralliset taloustilastot ja joka on toteutettava tai voidaan toteuttaa nettoarvon tilityksellä, jonkin osapuolen niin halutessa muutoin kuin maksukyvyttömyyden vuoksi tai sopimuksen päättyessä muusta syystä, sekä muuta johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena ovat edellä tässä pykälässä mainitsemattomat varat, oikeudet, velvollisuudet, indeksit ja muut tunnusluvut ja joka on muiden johdannaissopimusten

kaltainen, kun otetaan huomioon ainakin se, käydäänkö sillä kauppaa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä;

10) päästöoikeutta, joka on tunnustettu kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY (*päästökauppajärjestelmä*) vaatimuksia vastaavaksi sekä vastavuoroisesti yhteisön järjestelmän ja muiden kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmien välillä [Euroopan Unionin perustamissopimuksen 300 (nykyinen SEUT 218) artiklan sääntöjen mukaisesti].

15 §

Sijoituspalvelut tai sijoitustoiminta

Tässä laissa sijoituspalvelulla tai sijoitustoiminnalla tarkoitetaan:

1) rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä (*toimeksiantojen välittäminen*);

2) rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen toteuttamista asiakkaan lukuun (*toimeksiantojen toteuttaminen*);

3) omaa pääomaa vastaan tapahtuvaa kaupankäyntiä, jonka tuloksena on yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevien liiketoimien toteuttaminen (*kaupankäynti omaan lukuun*);

4) rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että päätösvalta sijoittamisesta on annettu kokonaan tai osittain toimeksiannon saajalle (*omaisuudenhoito*);

5) yksilöllisen suosituksen antamista asiakkaalle tiettyä rahoitusvälinettä koskevaksi liiketoimeksi (*sijoitusneuvonta*);

6) rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun tai myynnin järjestämistä antamalla siihen liittyvä merkintä- tai ostositoumus (*liikkeeseenlaskun takaaminen*);

7) rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun tai myynnin järjestämistä ilman merkintä- tai ostositoumuksen antamista (*liikkeeseenlaskun järjestäminen*);

8) rahoitusvälineiden kaupankäynnin järjestämistä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä (*monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen*);

9) joukkovelkakirjojen, strukturoitujen rahoitustuotteiden, päästöoikeuksien tai johdannais-sopimusten kaupankäynnin järjestämistä kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetussa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä (*organisoidun kaupankäynnin järjestäminen*).

16 §

Luottolaitos ja rahoituslaitos

Tässä laissa *luottolaitoksella* tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettua luottolaitosta.

Tässä laissa *rahoituslaitoksella* tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 11 §:ssä tarkoitettua rahoituslaitosta.

17 §

Johto ja toimiva johto

Tässä laissa *johdolla* tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen hallitusta ja, jos edellä mainitulla yrityksellä on hallintoneuvosto, hallintoneuvostoa sekä toimitusjohtajaa ja kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat sijoituspalveluyrityksen ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat yrityksen toimintaa.

Tässä laissa *toimivalla johdolla* tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen toimitusjohtajaa ja kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat sijoituspalveluyrityksen ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat yrityksen toimintaa.

18 §

Konserni, emoyritys ja tytäryritys

Tässä laissa *konsernilla, emoyrityksellä ja tytäryrityksellä* tarkoitetaan kirjanpitolaissa (1336/1997) tarkoitettua konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä sekä niihin rinnastettavaa ulkomaista konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä.

19 §

Palveluyritys

Tässä laissa *palveluyrityksellä* tarkoitetaan yritystä, joka pääasiallisena toimintanaan tuottaa palveluja yhdelle tai usealle sijoituspalveluyritykselle omistamalla, hallitsemalla tai hoitamalla kiinteistöjä tai joka tuottaa tietojenkäsittelyyn liittyviä palveluja taikka muita vastaavia sijoituspalveluyrityksen pääasialliseen liiketoimintaan liittyviä palveluja yhdelle tai usealle sijoituspalveluyritykselle.

20 §

Omistusyhteisö

Tässä laissa *omistusyhteisöllä* tarkoitetaan rahoituslaitosta, jonka tytäryritykset ovat pääasiassa sijoituspalveluyrityksiä tai muita rahoituslaitoksia ja jonka tytäryrityksistä ainakin yksi on sijoituspalveluyritys.

Finanssivalvonnan on saatuaan tiedon siitä, että muusta yrityksestä kuin luottolaitoksesta tai sijoituspalveluyrityksestä on tullut sijoituspalveluyrityksen emoyritys, tehtävä viipymättä päätös siitä, onko yritystä pidettävä 1 momentissa tarkoitettuna omistusyhteisönä.

21 §

Konsolidointiryhmä

Tässä laissa *konsolidointiryhmällä* tarkoitetaan konsernia, jonka muodostavat konsernin emoyritys, joka on suomalainen tai ulkomainen sijoituspalveluyritys tai sijoituspalveluyrityksen emoyrityksenä oleva suomalainen tai ulkomainen omistusyhteisö (*konsolidointiryhmän emoyritys*), sekä emoyrityksen suomalaiset ja ulkomaiset tytäryritykset, jotka ovat muita sijoituspalveluyrityksiä, luottolaitoksia, rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä (*konsolidointiryhmän tytäryritys*).

Konsolidointiryhmän emoyrityksenä olevaan sijoituspalveluyritykseen ja siihen rinnastettavaan omistusyhteisön tytäryrityksenä olevaan sijoituspalveluyritykseen sovellettavan konsolidoidun valvonnan soveltamisalasta säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 11—24 artiklassa.

22 §

Ulkoistaminen

Tässä laissa *ulkoistamisella* tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa sijoituspalveluyritykselle toiminnon tai palvelun, jonka sijoituspalveluyritys olisi muutoin itse suorittanut.

23 §

Asiakas, ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas

Tässä laissa *ammattimaisella asiakkaalla* tarkoitetaan:

1) rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa:

- a) sijoituspalveluyritystä;
- b) luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua luottolaitosta;
- c) sijoitusrahastolaissa tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettua vaihtoehtorahastojen hoitajaa, säilytisyhteisöä ja erityistä säilytisyhteisöä;
- d) kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettua pörssiä;
- e) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, selvitysyhteisöä ja ulkomaista selvitysyhteisöä;
- f) vakuutusyhtiölaissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä;
- g) työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiötä, eläkesäätiölaissa tarkoitettua eläkesäätiötä ja vakuutuskaassa laissa tarkoitettua eläkekassaa;
- h) EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa tarkoitettuja paikallisia yrityksiä;

- i) hyödykkeitä ja hyödykejohdannaisia omaan lukuunsa ostavaa ja myyvää yritystä;
 - j) muuta kuin a—i alakohdassa tarkoitettua yhteisösijoittajaa;
- 2) suuryritystä, joka täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukaan vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:
- a) taseen loppusumma on vähintään 20 000 000 euroa;
 - b) liikevaihto on vähintään 40 000 000 euroa;
 - c) omat varat ovat vähintään 2 000 000 euroa;
- 3) Suomen valtiota, Valtiokonttoria, Ahvenanmaan maakuntaa, ulkomaista valtiota ja osavaltiota sekä valtionvelkaa hoitavaa ulkomaista toimielintä;
- 4) Euroopan keskuspankkia, Suomen Pankkia ja siihen rinnastettavaa ulkomaista keskuspankkia sekä Kansainvälistä valuuttarahastoa, Maailmanpankkia ja niihin rinnastettavaa muuta kansainvälistä yhteisöä tai organisaatiota;
- 5) yhteisösijoittajaa, jonka pääasiallisena toimialana on rahoitusvälineisiin sijoittaminen;
- 6) muuta asiakasta, jota sijoituspalveluyritys 2 momentin perusteella kohtelee ammattimaisena asiakkaana.

Sijoituspalveluyritys voi kohdella muuta kuin 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettua asiakasta tämän omasta pyynnöstä ammattimaisena asiakkaana, jos se arvioi, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisiä sijoituspäätöksiä ja ymmärtää niihin liittyvät riskit ja jos asiakas lisäksi täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:

- 1) asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa neljän viimeksi kuluneen vuosineljänneksen aikana;
 - 2) asiakkaan sijoitusvarallisuuden arvo on yli 500 000 euroa;
 - 3) asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoitusallalla ammattimaisesti vähintään vuoden tehtävässä, joka edellyttää tietämystä suunnitelluista liiketoimista ja palveluista.
- Tässä laissa *ei-ammattimaisella asiakkaalla* tarkoitetaan muuta asiakasta kuin 1 momentissa tarkoitettua ammattimaista asiakasta.
- Tässä laissa *asiakkaalla* tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä, jolle sijoituspalveluyritys tarjoaa sijoitus- ja oheispalveluja.

24 §

Hyväksyttävä vastapuoli

- Tässä laissa *hyväksyttävällä vastapuolella* tarkoitetaan:
- 1) 23 §:n 1 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua asiakasta;
 - 2) 23 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua yritystä, joka on antanut suostumuksensa siihen, että sitä kohdellaan hyväksyttävänä vastapuolena;
 - 3) 23 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua asiakasta, joka on pyytänyt, että sitä kohdellaan hyväksyttävänä vastapuolena sellaisissa palveluissa ja liiketoimissa, joiden osalta sitä voidaan pitää ammattimaisena asiakkaana.

25 §

Algoritminen kaupankäynti ja suora sähköinen markkinoillepääsy

Tässä laissa *algoritmisella kaupankäynnillä* tarkoitetaan rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa tietokonealgoritmi määrittää automaattisesti toimeksiantojen yksittäiset tekijät.

Tässä laissa *huippunopealla algoritmisella kaupankäyntimenetelmällä* tarkoitetaan mitä tahansa algoritmista kaupankäyntimenetelmää, jolle ovat ominaisia:

- 1) infrastruktuuri, jolla pyritään minimoimaan verkkoon liittyvä ja muuntyyppinen viive ja joka sisältää vähintään yhden seuraavista toimeksiantojen algoritmista kirjausta koskevista palveluista: erilaiset konesalipalvelut tai huippunopea suora sähköinen markkinoillepääsy;
- 2) järjestelmän määrittämä toimeksiantojen käynnistäminen, tuottaminen, reitittäminen tai toteuttaminen siten, että ihminen ei osallistu yksittäisiin liiketoimiin tai toimeksiantoihin; ja
- 3) korkea päivänsisäinen viestimäärä, joka koostuu toimeksiannoista, hintatarjouksista tai peruutuksista.

Tässä laissa *suoralla sähköisellä markkinoillepääsillä* tarkoitetaan järjestelyä, jossa kaupapaikan jäsen tai osapuoli taikka asiakas antaa henkilölle luvan käyttää sen kaupankäyntikoodia, niin että henkilö voi välittää rahoitusvälineeseen liittyviä toimeksiantoja sähköisesti suoraan kaupapaikkaan.

26 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *strukturoidulla talletuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/49/EU 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määriteltyä talletusta, jonka pääoma voidaan maksaa kokonaan takaisin talletusajan päätyttyä ehdoin, joiden mukaisesti mahdollinen korko tai lisäkorko

maksetaan tai sen maksamiseen kohdistuu riski, noudattaen kaavaa, jossa otetaan huomioon seuraavanlaisia tekijöitä;

a) indeksi tai indeksien yhdistelmä, lukuun ottamatta vaihtuvakorkkoisia talletuksia, joiden tuotto on suoraan sidoksissa korkoindeksiin, kuten Euriboriin tai Liboriin;

b) rahoitusväline tai rahoitusvälineiden yhdistelmä;

c) hyödyke tai hyödykkeiden yhdistelmä tai muut aineelliset tai aineettomat omaisuuserät, jotka eivät ole keskenään vaihdettavissa; tai

d) valuuttakurssi tai valuuttakurssien yhdistelmä;

2) *talletustodistuksella* sellaisia arvopapereita, jotka ovat vaihdantakelpoisia pääomamarkkinoilla ja jotka edustavat sellaisen liikkeeseenlaskijan arvopaperiomistusta, jonka kotipaikka on muualla, mutta jotka voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla ja joilla voidaan käydä kauppaa erillään sellaisen liikkeeseenlaskijan arvopapereista, jonka kotipaikka on muualla;

3) *pörssilistatulla rahastolla* rahastoa, jonka osuuksista tai osakelajeista vähintään yksi on jatkuvan kaupankäynnin kohteena vähintään yhdessä kauppapaikassa siten, että vähintään yksi markkinatakaaja varmistaa, että sen osuuksien tai osakkeiden hinta kauppapaikassa ei poikkea merkittävästi nettoarvosta ja soveltuvin osin ohjeellisesta nettoarvosta;

4) *todistuksella* EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 27 alakohdassa määritellyjä todistuksia;

5) *strukturoiduilla rahoitustuotteella* EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 28 alakohdassa määritellyjä strukturoituja rahoitustuotteita;

6) *johdannais sopimuksella* EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 29 alakohdassa määritellyjä johdannaisia;

7) *hyödykejohdannaisella* EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 30 alakohdassa määritellyjä hyödykejohdannaisia;

8) *tukutason energiatuotteella* energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 2 artiklan 4 kohdassa määritellyjä tukutason energiatuotteita;

9) *ristiinmyyntikäytännöllä* sijoituspalvelun tarjoamista yhdessä toisen palvelun tai tuotteen kanssa osana pakettia tai ehtona saman sopimuksen tai paketin osalta;

10) *markkinatakaajalla* henkilöä, joka rahoitusmarkkinoilla tarjoutuu käymään kauppaa jatkuvasti omaan lukuunsa ostamalla ja myymällä rahoitusvälineitä omaa pääomaansa vastaan itse määrittämiensä hinnoin;

11) *toimeksiantojen toteuttamisella* asiakkaiden lukuun toimimista sopimusten tekemiseksi yhden tai useamman rahoitusvälineen ostosta tai myynnistä asiakkaan lukuun, ja tähän kuuluu sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen liikkeeseenlaskemien rahoitusvälineiden myymistä koskevien sopimusten tekeminen niiden liikkeeseenlaskun ajankohtana;

12) *päämiehen lukuun* täsmäytetyllä kaupankäynnillä liiketoimea, jossa kaupan mahdollistava taho toimii liiketoimen ostajan ja myyjän välillä siten, ettei siihen kohdistu markkinariskiä liiketoimen toteutuksen missään vaiheessa, ja jossa liiketoimen molemmat puolet toteutetaan samanaikaisesti ja liiketoimi toteutetaan hintaan, josta kaupan mahdollistavalle taholle ei koidu muuta voittoa tai tappiota kuin aiemmin ilmoitettu palkkio, maku tai kulut liiketoimesta;

13) *kauppojen sisäisellä toteuttajalla* kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 14 kohdassa tarkoitettua kauppojen sisäistä toteuttajaa;

14) *huomattavalla omistusosuudella* suoraa tai välillistä omistusosuutta sijoituspalveluyrityksessä, kun tämä osuus on vähintään 10 prosenttia osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/109/EY 9 ja 10 artiklan mukaisesti, kun otetaan huomioon mainitun direktiivin 12 artiklan 4 ja 5 kohdassa vahvistetut osuuksien yhteen laskemista koskevat ehdot, tai kun sen nojalla on mahdollista vaikuttaa huomattavasti sen sijoituspalveluyrityksen johtamiseen, jossa omistusosuus on;

15) *merkittävällä sidoksella* tilannetta, jossa kahden tai useamman luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön välillä on sidoksena

a) omistusyhteys eli suora tai määräysvallan kautta välillinen vähintään 20 prosentin omistusosuus yrityksen äänioikeuksista tai pääomasta;

b) 'määräysvalta' eli emoyrityksen ja tytäryrityksen välinen yhteys kaikissa direktiivin 2013/34/EU 22 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa taikka samankaltainen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välinen yhteys, siten että mahdollinen tytäryrityksen tytäryritys katsotaan näiden yritysten johdossa olevan emoyrityksen tytäryritykseksi;

c) molempien tai kaikkien pysyvä sidos samaan henkilöön määräysvallan kautta.

27 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo Finanssivalvonta siten kuin tässä laissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) säädetään.

Finanssivalvonnan velvollisuudesta tehdä yhteistyötä kuluttaja-asiamiehen kanssa asiakkaansuojan valvonnassa säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 5 luvussa.

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

1 §

Sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen luvanvaraisuus

Sijoituspalvelua saa tarjota tai sijoitustoimintaa saa harjoittaa vain tässä laissa tarkoitetun toimiluvan saanut yritys sekä ulkomainen yritys, jolla on 4 tai 5 luvun mukainen lupa tai oikeus sijoituspalvelujen tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen Suomessa.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä sekä sijoitusneuvontaa saa tarjota tässä laissa tarkoitetun toimiluvan saanut elinkeinonharjoittaja. Yksityiselle elinkeinonharjoittajalle, tai oikeushenkilölle, jota johtaa yksi luonnollinen henkilö, myönnettävän toimiluvan edellytyksenä on, että käytössä on vaihtoehtoisia järjestelyitä, joilla varmistetaan kyseisen elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön järkevä ja vakaa hoito sekä sen asiakkaiden etujen ja markkinoiden eheyden asianmukainen huomioiminen. Kyseisen elinkeinonharjoittajan ja luonnollisen henkilön on oltava riittävän hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä tietämys, taidot ja kokemus sekä hänen on käytettävä riittävästi aikaa tehtäviensä hoitamiseen.

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen tai sijoitustoiminnan harjoittaminen muun luvan nojalla

Sen estämättä, mitä 1 §:n 1 momentissa säädetään, sijoituspalvelua saa tarjota tai sijoitustoimintaa saa harjoittaa suomalainen ja ulkomainen luottolaitos siten kuin luottolaitostoinnasta annetussa laissa säädetään, suomalainen rahastoyhtiö ja ulkomainen ETA-rahastoyhtiö siten kuin sijoitusrahastolaissa säädetään sekä suomalainen ja ulkomainen vaihtoehtorahastojen hoitaja siten kuin vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 §:ssä säädetään, monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntiä saa järjestää kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi.

3 §

Oheispalvelut ja oikeus tarjota raportointipalveluja

Sijoituspalveluyritys saa, myönnetyn toimiluvan mukaisesti, sijoituspalvelun tai sijoitustoiminnan lisäksi:

7) tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa asiakkaan lukuun johon kuuluvat säilytyspalvelut ja muut asiaan liittyvät palvelut, kuten rahavarojen tai vakuuksien hallinta lukuun ottamatta EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteessä olevan A jakson 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperitilien ylläpitoa ylimmällä tasolla ”keskitetty tilinhoitopalvelu”;

Sijoituspalveluyritys, joka harjoittaa monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä, saa lisäksi ylläpitää ja tarjota kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 19 kohdassa tarkoitettuja raportointipalveluja.

3 luku

Sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen ja merkittävien omistajien luotettavuus

1 §

Toimilupahakemus

Finanssivalvonta myöntää hakemuksesta toimiluvan sijoituspalvelun tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen. Jos sijoituspalveluyrityksen on 11 luvun 1 §:n mukaan kuuluttava sijoittajien korvausrahastoon, jäljempänä *korvausrahasto*, Finanssivalvonnan on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto korvausrahastolta.

Hakemukseen on liitettävä sijoituspalveluyrityksen toimintasuunnitelma, josta ilmenevät ainakin suunnitellut liiketoimintamuodot ja organisaatorakenne sekä kaikki sellaiset tiedot, joiden perusteella Finanssivalvonta voi varmistua siitä, että sijoituspalveluyritys täyttää toimiluvan myöntämisaikana aiotulle toiminnalle tässä laissa ja rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä säädetyt vaatimukset.

Finanssivalvonta voi antaa määräyksiä hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista sekä hakemukseen liitettävistä selvityksistä, jollei 2 momentissa tarkoitetuista säännöksistä muuta johdu.

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen, markkinoiden ylläpitäjän tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydettävä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menettelään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa sijoituspalveluyrityksessä, luottolaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydettävä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai sijoituspalveluyrityksen valvonnan kannalta.

2 §

Toimilupapäätös

Toimiluvassa on mainittava ne sijoituspalvelut ja sijoitustoiminta sekä ne 2 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut oheispalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota ja harjoittaa. Finanssivalvonta voi toimiluvan myöntämisen jälkeen sijoituspalveluyrityksen hakemuksesta muuttaa toimilupaa siinä mainittujen sijoituspalveluyritykselle sallittujen palvelujen osalta.

3 §

Toimiluvan myöntämisen edellytykset

Toimilupa on myönnettävä, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että sijoituspalveluyrityksen omistajat täyttävät 4 §:ssä säädetty vaatimukset sekä sijoituspalveluyritys 6 ja 6 b luvussa, 7 luvun 1, 2, 4—9, 11 ja 16 §:ssä, 9 luvun 1—5 §:ssä ja 10 luvun 11, 12 ja 15 §:ssä sekä 12 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetty vaatimukset. Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo ylläpitää monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää, on lisäksi täytettävä tälle toiminnalle kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 1—8, 10, 15, 16 ja 20—30 §:ssä säädetty vaatimukset. Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä tai tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, on lisäksi täytettävä tälle toiminnalle 7 a luvussa säädetty vaatimukset.

Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle sijoituspalveluyritykselle ennen sen rekisteröimistä.

4 §

Sijoituspalveluyrityksen merkittävien omistajien luotettavuus

Sen, jolla on huomattava omistusosuus sijoituspalveluyrityksessä, on oltava luotettava. Omistusosuuden laskemisessa sovelletaan, mitä 6 a luvun 1 §:n 3 momentissa säädetään.

8 §

Toiminnan aloittaminen ja muutoksista ilmoittaminen

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava Finanssivalvonnalle kaikista toimiluvan myöntämistä koskevien edellytysten olennaisista muutoksista.

4 luku

Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen sekä ulkomaisen ETA-luottolaitoksen palvelujen tarjoaminen Suomeen

1 §

Sivuliikkeen aloittaminen tai sidonnaisasiamiehen käyttäminen

Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys saa tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja Suomessa perustamalla sivuliikkeen Suomeen tai käyttämällä muuhun ETA-valtioon kuin kotijäsenvaltioon sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä, jos ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys ei ole perustanut sivuliikettä kyseiseen ETA-valtioon ja edellyttäen, että ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen tarjoamat palvelut ja harjoittama toiminta kuuluvat sen kotijäsenvaltiossa saaman toimiluvan piiriin.

Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi perustaa sivuliikkeen tai aloittaa 1 momentissa tarkoitetun sidonnaisasiamiehen käyttämisen sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on saanut asiaa koskevan ilmoituksen sijoituspalveluyrityksen kotijäsenvaltion ETA-valvontaviranomaiselta. Ilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot ja selvitykset:

1) tieto sivuliikkeen perustamisesta Suomeen ja perustettavan sivuliikkeen osoite ja yhteystiedot, tai ETA-valtio, jonka alueelle ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys ei ole perustanut sivuliikettä mutta johon sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä se aikoo käyttää Suomessa;

2) rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin liitteen I mukaisista tarjottavista sijoituspalveluista tai harjoitettavasta sijoitustoiminnasta sekä tarjottavista oheispalveluista;

3) sivuliikkeen organisaatorakenteesta ja sidonnaisasiamiehen käyttämisestä sekä niiden sidonnaisasiamiesten nimet, joita se aikoo käyttää;

4) jos aiotaan käyttää yhtä tai useampaa 1 kohdassa tarkoitettua sidonnaisasiamiestä, kuvaus yhden tai useamman sidonnaisasiamiehen suunnitellusta käytöstä ja organisaatorakenteesta, joka sisältää raportointisuhteet ja josta käy ilmi, miten sidonnaisasiamiehet liittyvät sijoituspalveluyrityksen yhtiörakenteeseen;

5) osoite Suomessa, josta asiakirjoja on mahdollista saada;

6) sivuliikkeen tai sidonnaisasiamiehen toiminnasta vastuussa olevista henkilöistä;

7) sivuliikkeen sijoittajien suojaksi tarkoitetusta suojajärjestelmästä tai sen puuttumisesta.

Sivuliike voidaan perustaa ja se saa aloittaa toimintansa Finanssivalvonnan päättämänä ajankohtana, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun Finanssivalvonta sai 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Mitä edellä säädetään, sovelletaan vastaavasti sidonnaisasiamiehen toiminnan aloittamiseen.

Mitä 1 momentissa säädetään ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja Suomessa sivuliikkeen välityksellä tai käyttämällä muuhun ETA-valtioon kuin kotijäsenvaltioon sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä ja mitä 2 momentissa säädetään sidonnaisasiamiehen käyttämistä koskevasta ilmoituksesta, sovelletaan vastaavasti ulkomaisen ETA-luottolaitokseen.

Ulkomainen ETA-luottolaitos, joka aikoo käyttää 4 momentissa tarkoitettua sidonnaisasiamiestä, saa aloittaa sidonnaisasiamiehen käyttämisen sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on saanut 2 momentissa tarkoitetut tiedot sisältävän ilmoituksen luottolaitoksen kotijäsenvaltion ETA-valvontaviranomaiselta. Sidonnaisasiamiehen käyttämisen saa aloittaa Finanssivalvonnan päättämänä ajankohtana, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun Finanssivalvonta sai 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

Jos 2 ja 4 momentin mukaisesti ilmoitetut tiedot muuttuvat, ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys ja ulkomainen ETA-luottolaitos voi toteuttaa muutoksen Finanssivalvon-

nan saatua muutoksesta ilmoituksen kyseisen sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen kotijäsenvaltion ETA-valvontaviranomaiselta.

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen sivuliikettä perustamatta

Ulkomaisella ETA-sijoituspalveluyrityksellä ja ulkomaisella ETA-luottolaitoksella on oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä edellyttäen että kyseiset palvelut ja sijoitustoiminta kuuluvat sen toimiluvan piiriin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla yrityksellä on oikeus tarjota oheispalvelua ainoastaan sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen yhteydessä, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi aloittaa sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen Suomessa, kun Finanssivalvonta on saanut ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta ilmoituksen, jossa on oltava seuraavat tiedot:

- 1) tieto aikomuksesta toimia Suomessa;
- 2) toimintaohjelma, joka sisältää tiedot tarjottavista sijoituspalveluista tai harjoitettavasta sijoitustoiminnasta ja tarjottavista oheispalveluista sekä tiedot siitä, aikooko yritys käyttää kotijäsenvaltioonsa sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä ja mahdollisten sidonnaisasiamiesten nimet.

Jos ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys aikoo käyttää kotivaltioonsa sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä sijoituspalvelujen tarjoamisessa tai sijoitustoiminnan harjoittamisessa Suomessa, se voi aloittaa palvelujen tarjoamisen tai toiminnan harjoittamisen, kun Finanssivalvonta on saanut ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta niiden sidonnaisasiamiesten nimet, joita yritys aikoo käyttää Suomessa. Finanssivalvonnan on julkaistava nämä tiedot.

Mitä 4 momentissa säädetään, sovelletaan ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen, joka aikoo harjoittaa 1 momentissa tarkoitettua toimintaa Suomessa kotijäsenvaltioonsa sijoittautuneen sidonnaisasiamiehen välityksellä.

Jos 3 ja 4 momentin mukaisesti ilmoitetut tiedot muuttuvat, ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys voi toteuttaa muutoksen, kun Finanssivalvonta on saanut muutoksesta ilmoituksen kyseisen sijoituspalveluyrityksen kotijäsenvaltion ETA-valvontaviranomaiselta. Mitä edellä säädetään, sovelletaan vastaavasti ETA-luottolaitokseen, jos sitä koskevat 5 momentin mukaisesti ilmoitetut tiedot muuttuvat.

Ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys ja ulkomainen ETA-luottolaitos voi tarjota Suomeen sijoittautuneille sijoituspalveluyrityksille, luottolaitoksille tai muille henkilöille suoran mahdollisuuden käydä kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä, kun Finanssivalvonta on saanut ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta tiedot toiminnan aloittamisesta ja siitä, missä ja miten mahdollisuutta käydä kauppaa aiotaan tarjota. Finanssivalvonalla on oikeus pyytää edellä mainitulta viranomaiselta tiedot niistä sijoituspalveluyrityksistä, luottolaitoksista ja muista henkilöistä, joille ulkomainen ETA-sijoituspalveluyritys tai ulkomainen ETA-luottolaitos on myöntänyt monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäyntiosapuolen oikeudet.

5 luku

Kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen

1 §

Sivuliikkeen perustamisen edellytykset

Kolmannen maan yrityksen, joka aikoo Suomessa tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja 1 luvun 23 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille asiakkaille, on perustettava sivuliike Suomeen ja haettava Finanssivalvonnalta sivuliikkeelle toimilupa.

Sivuliikkeen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että

1) palvelujen tarjoaminen tai sijoitustoiminnan harjoittaminen, jota varten kolmannen maan yritys hakee toimilupaa, on toimiluvanvaraista ja valvonnan alaista siinä kolmannessa maassa, johon yritys on sijoittautunut;

2) kolmannen maan yrityksellä on kolmannessa maassa toimilupa 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamiseen ja toiminnan harjoittamiseen, jonka perusteella toimivaltainen viranomais kiinnittää huomiota rahanpesunvastaisen toimintaryhmän (FATF) suosituksiin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta;

3) Finanssivalvonnan ja kolmannen maan toimivaltaisen viranomaisen välillä on yhteistyöjärjestelyt, joissa sovitaan viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta markkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen ylläpitämiseksi ja sijoittajien suojaamiseksi;

4) kolmannen maan ja Suomen välillä on sopimus, joka vastaa OECD:n (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö) malliverosopimuksen 26 artiklassa vahvistettuja vaatimuksia ja jolla varmistetaan tehokas tietojenvaihto veroasioissa, joihin kuuluvat mahdolliset monenväliset verosopimukset;

5) sivuliikkeellä on vapaassa hallinnassaan riittävästi alkupääomaa;

6) sivuliikkeen johtoon nimetään yksi tai useampi luonnollinen henkilö, jotka kaikki täyttävät 6 b luvun 1 §:ssä mainituissa luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun säännöksissä ja 6 b luvun 4 §:ssä säädetyt johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset;

7) kolmannen maan yritys kuuluu sijoittajien korvausjärjestelmistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 97/9/EY säädettyä korvausjärjestelmää vastaavaan järjestelmään taikka toimilupahakemuksen kohteena oleva sivuliike kuuluu 11 luvussa tarkoitettuun sijoittajien korvausrahastoon.

2 §

Sivuliikkeen toimilupahakemuksessa ilmoitettavat tiedot

Sivuliikkeen toimilupahakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot ja selvitykset:

1) kaikki olennaiset tiedot kolmannen maan yrityksestä kuten nimi, oikeudellinen muoto, sääntömääräinen kotipaikka, osoitetiedot, ylimmän hallintoelimen jäsenet, merkittävät osakkeenomistajat ja selvitys sille myönnetystä toimiluvasta;

2) kolmannen maan yrityksen valvonnasta kolmannessa maassa vastaavan viranomaisen nimi ja, jos niitä on useita, tiedot viranomaisten vastuualueista;

3) toimintasuunnitelma, jossa ilmoitetaan tarjottavat sijoituspalvelut tai harjoitettava sijoitustoiminta sekä tarjottavat oheispalvelut, sivuliikkeen organisaatorakenne ja kuvaus mahdollisesta merkittävän operatiivisen toiminnon ulkoistamisesta kolmansille osapuolille;

4) sivuliikkeen johdosta vastaavien henkilöiden nimet ja tiedot siitä, että nämä henkilöt täyttävät 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettavat vaatimukset;

- 6) tiedot sivuliikkeen vapaassa käytössä olevasta pääomasta;
7) selvitys kolmannen maan sijoittajien korvausjärjestelmän tarjoamasta suojasta tai siitä, että kolmannen maan yritys on hakenut sivuliikkeen jäsenyyttä sijoittajien korvausrahastossa. Toimilupahakemuksesta on pyydetty lausunto sijoittajien korvausrahastolta. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimilupahakemuksessa ilmoitettavista yhteystiedoista sekä hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

3 §

Sivuliikkeen toimiluvan myöntäminen

Finanssivalvonnan on myönnettävä toimilupa kolmannen maan yrityksen sivuliikkeelle, jos toimiluvan myöntämiselle 1 luvun 7 §:n 1 momentissa ja 13 §:n 1 momentin 2, 9 ja 10 kohdassa sekä tämän luvun 1 §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät.

Kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen toimilupaa myönnettäessä on arvioitava sitä, vastaako yrityksen kotivaltion sijoittajien korvausjärjestelmä korvausrahaston tarjoaman suojan tasoa ja laajuutta. Toimilupaa myöntäessään Finanssivalvonta voi päättää sivuliikkeen jäsenyydestä korvausrahastossa.

Sivuliikkeen toimilupaa koskevaan päätökseen sovelletaan, mitä 3 luvun 2 §:ssä säädetään sijoitus-palveluyrityksen toimiluvasta annettavasta päätöksestä. Finanssivalvonnan on kymmenen työpäivän kuluessa toimilupahakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava hakijalle 3 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetystä määräajasta ja valitusmahdollisuudesta.

Sivuliikkeen toimilupa oikeuttaa harjoittamaan toimintaa yhdessä tai useammassa toimipai-kassa.

4 §

Poikkeus sivuliikkeen toimilupavaatimuksesta

Jos kolmannen maan yritys tarjoaa sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa tietyllä rahoitusvälineellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulle asiakkaalle tämän omasta yksinomaisesta aloitteesta, momentissa säädetty vaatimusta sivuliikkeen toimiluvasta ei sovelleta kyseisen palvelun tarjoamiseen tai sijoitustoiminnan harjoittamiseen kyseiselle asiakkaalle eikä kyseisen palvelun tarjoamiseen tai toiminnan harjoittamiseen liittyvään suhteeseen. Kolmannen maan yritys ei saa markkinoida edellä tarkoitetulle asiakkaalle muutoin kuin sivuliikkeen välityksellä muita uusia sijoitustuotteita tai sijoituspalvelujen lajeja.

5 §

Sivuliikkeen toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen toimiluvan peruuttamisesta ja toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamisesta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 26 ja 27 §:ssä. Finanssivalvonnan on lisäksi viipymättä peruutettava sivuliikkeen toimilupa, jos kolmannen maan valvontaviranomainen on peruuttanut kolmannen maan yrityksen toimiluvan.

6 §

Sivuliikkeen toiminnan lopettaminen

Kun Finanssivalvonta peruuttaa kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen toimiluvan, sivuliikkeen toiminta on välittömästi lopetettava. Mitä muualla laissa säädetään sivuliikkeen val-

vonnasta, sovelletaan sivuliikkeen valvontaan sen lopetettua toimintansa, kunnes 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty sekä yrityksen velvoitteet sivuliikkeen asiakkaille on täytetty.

Kolmannen maan yrityksen on viivytyksettä sen sivuliikkeen toiminnan lopettamisen jälkeen ilmoitettava sivuliikkeen asiakkaille, miten sivuliikkeen velvoitteet asiakkaille täytetään. Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tässä momentissa tarkoitettusta menettelystä.

Mitä 1 momentissa säädetään sivuliikkeen valvonnasta ja 2 momentissa kolmannen maan yrityksen ilmoitusvelvollisuudesta sekä mitä 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan toimivallasta antaa tarkempia määräyksiä, sovelletaan rajoitettaessa 5 §:ssä tai Finanssivalvonnasta annetun lain 27 §:ssä tarkoitettulla tavalla sivuliikkeen toimintaa.

7 §

Kolmannen maan yrityksen palvelujen tarjoaminen sivuliikettä perustamatta

EU:n rahoitusvälineiden markkinat asetuksen 46 artiklassa säädetään kolmannen maan yrityksen oikeudesta tarjota sivuliikettä perustamatta sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa oheispalveluin tai ilman niitä, joka on suunnattu unioniin sijoittautuneille hyväksyttävillä vastapuolilla ja direktiivin 2014/65/EU II liitteen I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille, jos yritys on rekisteröity arvopaperimarkkinaviranomaisen kolmansien maiden yrityksistä pitämään 48 artiklassa tarkoitettuun rekisteriin, sekä rekisteröinnin edellytyksenä olevasta komission hyväksymästä vastaavuuspäätöksestä ja rekisteröinnin muista edellytyksistä.

Edellä 1 momentissa mainitun asetuksen 47 artiklan 3 kohdassa säädetään sellaisen kolmannen maan yrityksen, joka on sijoittautunut maahan, jonka lainsäädäntö- ja valvontakehys on tunnustettu vastaavaksi 1 kohdan mukaisesti, ja joka on saanut jäsenvaltiossa sivuliikkeen toimiluvan direktiivin 2014/65/EU 39 artiklan mukaisesti, oikeudesta tarjota sivuliikettä perustamatta toimilupansa mukaisia palveluja ja toimintoja unionin muissa jäsenvaltioissa 1 momentissa tarkoitetuille hyväksyttävillä vastapuolilla ja ammattimaisille asiakkaille.

II OSA

TOIMINTAEDELLYTYKSET, HALLINTO JA OHJAUS, TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

6 luku

Sijoituspalvelun tarjoamisen taloudelliset toimintaedellytykset ja talouden vakauden valvonta

1 §

Vähimmäispääoma

Sijoituspalveluyrityksen osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa, jollei jäljempänä toisin säädetä. Sijoituspalveluyrityksen osakepääoman lukuun ottamatta 5 momentissa mainittua sijoituspalveluyritystä tulee muodostua yhdestä tai useammasta pääomaerästä, joista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan a—e alakohdassa.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka ei käy kauppaa omaan lukuunsa tai harjoita liikkeenlaskun takaamista taikka monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestämistä mutta jolla on hallussaan asiakasvaroja, osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa.

Sellaisen sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalvelua yksinomaan hyödykemarkkinoihin liittyvillä 1 luvun 14 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetuilla johdannaisopi-

muksilla, 8 kohdassa tarkoitetuilla hinnanerosopimuksilla tai 9 kohdassa tarkoitetuilla johdannaisopimuksilla, osakepääoman on oltava vähintään 125 000 euroa.

Sellaisen 2 momentissa tarkoitetun sijoituspalveluyrityksen, jolla ei ole lupaa pitää hallussaan asiakasvaroja, osakepääoman on oltava vähintään 50 000 euroa.

Sellaisella sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan toimeksiantojen välittämistä, toimeksiantojen toteuttamista, omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa ja jolla ei ole lupaa tarjota 2 luvun 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua oheispalvelua ja jolla ei ole lupaa pitää hallussaan asiakasvaroja, on oltava

1) vähintään 50 000 euron osakepääoma; tai

2) kaikissa ETA-valtioissa voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista sijoituspalveluyritys on tämän lain mukaan vastuussa, jolloin vakuutuksen määrän on oltava vähintään 1 000 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 500 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti; tai

3) 1 kohdan mukaisen osakepääoman ja 2 kohdan mukaisen vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että se kattaa 1 tai 2 kohdassa edellytetyn vastuun tason.

Jos 5 momentissa tarkoitettua palvelua tarjoava sijoituspalveluyritys toimii vakuutusedustuksesta annetussa laissa (570/2005) tarkoitettuna vakuutusmeklarina, yrityksellä on oltava sen lisäksi, mitä mainitussa laissa säädetään:

1) vähintään 25 000 euron osakepääoma;

2) kaikissa ETA-valtioissa voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista sijoituspalveluyritys on tämän lain mukaan vastuussa, jolloin vakuutuksen määrän on oltava vähintään 500 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 750 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti; tai

3) 1 kohdan mukaisen osakepääoman ja 2 kohdan mukaisen vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että se kattaa 1 tai 2 kohdassa edellytetyn vastuun tason.

Osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä.

2 §

Talouden vakaus ja sen valvonta

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 1 §:n 5 ja 6 momentissa tarkoitettuun sijoituspalveluyritykseen. Mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 3—8 §:ssä säädetään, ei sovelleta sijoituspalveluyritykseen, jonka henkilöstön määrä on vähemmän kuin 250 ja taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa.

Mitä EU:n vakavaraisuusasetuksen neljännessä osassa säädetään suurista asiakasriskeistä, ei sovelleta sijoituspalveluyritykseen, joka harjoittaa ainoastaan tämän lain 1 luvun 15 §:n 1, 2, 4, 5 tai 7 kohdassa tarkoitettua toimintaa.

6 a luku

Huomattavan omistusosuuden hankinta ja luovutus

1 §

Huomattavan omistusosuuden hankintaa ja luovutusta koskeva ilmoitusvelvollisuus

Sen, joka aikoo suoraan tai välillisesti hankkia huomattavan omistusosuuden sijoituspalveluyrityksestä, on ilmoitettava siitä etukäteen Finanssivalvonnalle.

Jos 1 momentissa tarkoitettua omistusta aiotaan lisätä vähintään 20, 30 tai 50 prosenttiin sijoitus-palveluyrityksen osakepääomasta tai omistus vastaisi samansuuruista osuutta kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta tai sijoituspalveluyrityksestä tulisi tytäryritys, myös tästä hankinnasta on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle.

Laskettaessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua omistusosuutta ja ääniosuutta sovelletaan, mitä arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä ja 9 luvun 6, 7, 8 ja 8 a §:ssä säädetään. Tätä momenttia sovellettaessa ei oteta huomioon osakkeita, jotka ilmoitusvelvollinen on enintään vuoden ajaksi hankkinut järjestämänsä arvopaperien liikkeeseenlaskun yhteydessä tai markkinatakuksen nojalla ja joiden nojalla ilmoitusvelvollisella ei ole oikeutta käyttää yhteisössä äänivaltaa eikä muutoin vaikuttaa yhteisön johdon toimintaan.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä myös, jos omistettujen osakkeiden määrä laskee jonkin 1 tai 2 momentissa säädetyn omistusrajan alapuolelle tai sijoituspalveluyritys lakkaa olemasta ilmoitusvelvollisen tytäryritys.

Sijoituspalveluyrityksen ja sen omistusyhteisön on ilmoitettava Finanssivalvonnalle vähintään kerran vuodessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen omistusosuuksien omistajat ja omistusten suuruudet sekä ilmoitettava viivytyksettä tietoonsa tulleet omistusosuuksien muutokset.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksesta on käytävä ilmi tarpeelliset tiedot ja selvitykset:

- 1) ilmoitusvelvollisesta sekä hänen luotettavuudestaan ja taloudellisesta tilanteestaan;
- 2) ilmoitusvelvollisen omistuksesta ja muista sidonnaisuuksista sijoituspalveluyrityksessä;
- 3) hankintaa koskevista sopimuksista, hankinnan rahoituksesta ja, 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, omistuksen tavoitteista.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin ilmoituksiin liitettävistä tiedoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Huomattavan omistusosuuden hankintaa koskeva rajoitus

Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää 1 §:ssä tarkoitettu omistusosuuden hankinta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 32 a §:ssä ja kieltopäätöksen antamista koskevasta menettelystä mainitun lain 32 b §:ssä.

Ennen Finanssivalvonnasta annetun lain 32 b §:ssä säädetyn määräajan päättymistä ilmoitusvelvollinen saa hankkia 1 §:ssä tarkoitettut osakkeet vain, jos Finanssivalvonta on antanut siihen suostumuksensa.

6 b luku

Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

1 §

Sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

Sijoituspalveluyrityksen hallintoon ja ohjaukseen sovelletaan, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1—3 ja 5—7 §:ssä ja 8 luvussa säädetään. Mainitun lain 8 luvun säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan c alakohdassa tarkoitettuun sijoituspalveluyritykseen.

2 §

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen tehtävät

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen on määriteltävä hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan sijoituspalveluyrityksen tehokas ja vakaa hoito tavalla, joka edistää asiakkaiden etuja sekä markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta.

Sen lisäksi, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1 §:ssä säädetään, sijoituspalveluyrityksen hallituksen on määriteltävä ja hyväksyttävä:

1) sijoituspalvelujen ja oheispalvelujen tarjoamiseen ja sijoitustoiminnan harjoittamiseen tarvittava organisaatio, johon sisältyvät henkilöstöltä vaadittava osaaminen ja kokemus, palvelujen tarjoamiseen ja sijoitustoiminnan harjoittamiseen tarvittavat voimavarat ja menettelyt ottaen huomioon sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus sekä noudatettavat säädökset ja määräykset;

2) tarjottaviin palveluihin ja tuotteisiin ja harjoitettuun toimintaan sovellettavat toimintaperiaatteet ottaen huomioon sijoituspalveluyrityksen riskinkantokyky, asiakkaiden laatu ja tarpeet sekä tarpeellisessa laajuudessa suoritettavat asiakkaiden stressitestaukset;

3) sijoituspalvelujen tarjoamiseen osallistuviin henkilöihin sovellettava palkitsemisjärjestelmä siten, että järjestelmä kannustaa vastuulliseen liiketoimintaan, asiakkaiden tasapuoliseen kohteluun ja eturistiriitojen välttämiseen asiakassuhteissa.

Hallituksen on arvioitava säännöllisesti sijoituspalvelujen ja oheispalvelujen tarjoamista ja sijoitustoiminnan harjoittamista koskevien strategisten tavoitteiden riittävyyttä ja noudattamista, hallinto- ja ohjausjärjestelmien tehokkuutta ja palvelujen tarjoamisessa asiakkaille sovellettavia toimintaperiaatteita sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Hallituksen jäsenten tulee saada käyttöönsä tehtävänsä täyttämiseen riittävät tiedot ja asiakirjat.

3 §

Sijoituspalveluyrityksen toimintaa tosiasiallisesti johtavien henkilöiden vähimmäismäärä

Sijoituspalveluyrityksen toimintaa tulee tosiasiallisesti johtaa vähintään kaksi 1 ja 4 §:ssä säädetty edellytykset täyttävää henkilöä.

4 §

Sijoituspalveluyrityksen johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset

Sijoituspalveluyrityksen johtoon kuuluvan tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö, joka ei ole konkurssissa taikka liiketoimintakiellossa, ja jonka toimikelpoisuutta ei ole muutenkaan rajoitettu.

Luotettavana ja hyvämaineisena ei pidetä sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään; tai

2) muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta tehtävän vastaanottohetkeen. Jos tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa sijoituspalveluyrityksen johtoon kuuluvan päätösvallan käyttämistä, jos sitä on hä-

nen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvioiden pidettävä ilmeisen perusteltuna.

Sijoituspalveluyrityksen johtoon kuuluvalla tulee olla sijoituspalveluyrityksen liiketoiminnasta, siihen liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä johtamisesta sellainen osaaminen ja kokemus kuin henkilön tehtävään sekä yrityksen toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden on tarpeen.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle 1 momentissa tarkoitettua johtoa koskevista muutoksista.

Mitä tässä pykälässä säädetään sijoituspalveluyrityksestä, sovelletaan myös omistusyhteisöön.

7 luku

Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen

1 §

Toimipaikka ja pääkonttori

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava toimintaansa varten vähintään yksi kiinteä toimipaikka. Se voi harjoittaa toimintaansa lisäksi muissa toimipaikoissa.

Sijoituspalveluyrityksen pääkonttorin on oltava Suomessa.

2 §

Toiminnan luotettava järjestäminen

Sijoituspalveluyrityksen toiminta on järjestettävä sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioiden ottaen luotettavalla tavalla.

Sijoituspalveluyrityksen on otettava käyttöön riittävät toimintaperiaatteet ja menettelytavat sen varmistamiseksi, että sen toiminta on järjestetty siten kuin tässä laissa säädetään ja että yritys, sen toimiva johto, työntekijät ja sidonnaisasiamiehet noudattavat laista tulevia velvoitteita sekä kyseisten henkilöiden henkilökohtaisia liiketoimia koskevia sääntöjä.

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen jatkuvuuden ja säännönmukaisuuden turvaamiseksi. Tätä varten sijoituspalveluyrityksen on käytettävä tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia järjestelmiä, resursseja ja menettelyjä.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava moitteettomat hallinto- ja kirjanpitomenettelyt, omat sisäiset valvontamekanismit, tehokkaat riskinarviointimenettelyt sekä tehokkaat valvonta- ja turvajärjestelyt tietojenkäsittelyjärjestelmiä varten.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava käytössään vakaat turvajärjestelmät, joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja todentaminen, minimoida tiedon turmeltumisen ja luvattoman käytön riski ja estää tietojen vuotaminen ja jotka turvaavat tiedon luottamuksellisuuden kaikissa vaiheissa, rajoittamatta Finanssivalvonnan pääsyä tietoihin.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava menettelytavat, joilla se varmistaa, että luonnollisella henkilöllä, joka antaa sijoitusneuvontaa tai tietoa rahoitusvälineistä, sijoituspalveluista taikka oheispalveluista asiakkaille sijoituspalveluyrityksen lukuun, on edellä mainittujen palvelujen antamiseen tarvittava sekä tehtävien laatuun ja laajuuteen nähden riittävä tietämys ja pätevyys.

3 §

Omien osakkeiden, osuuksien, pääomalainojen ja debentuurien hankintaa koskevat rajoitukset

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa antaa lainaa omien ja emoyrityksen osakkeiden ja osuuksien hankkimiseen taikka ottaa niitä pantiksi ainoastaan 2 ja 3 momentissa säädetyin rajoituksin. Vakuuden asettaminen sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen varoista edellä tarkoitetun lainan maksamisesta riinastetaan lainan antamiseen.

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa, jollei 3 momentista muuta johdu, osakeyhtiölain (624/2006) 13 luvun 10 §:n 1 momentin sekä velkakirjalain (622/1947) 34 §:n 3 momentin säännösten estämättä antaa lainaa omien tai emoyrityksen osakkeiden ja osuuksien hankkimiseksi ja ottaa niitä pantiksi, jos:

1) ne ovat kaupankäynnin kohteena kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla;

2) lainan antaminen tai pantin ottaminen kuuluu sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen tavanomaiseen liiketoimintaan; ja

3) laina on annettu taikka pantti otettu sijoituspalveluyrityksen toiminnassa noudatetuin tavanomaisin ehdoin.

Sijoituspalveluyritys ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys saa ottaa pantiksi omia ja emoyrityksen osakkeita ja osuuksia niiden merkinnän rahoittamiseksi annetun lainan vakuudeksi enintään määrän, joka vastaa nimellisarvoltaan yhtä kymmenesosaa lainan antaneen yrityksen, tai jos pantiksi on otettu lainan antaneen yrityksen emoyrityksen osakkeita tai osuuksia, emoyrityksen sidotusta pääomasta.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään omista ja emoyrityksen osakkeista ja osuuksista, sovelletaan vastaavasti omiin ja emoyrityksen pääomasijoituksiin, pääomalainoihin, debentureihin ja muihin sitoumuksiin, joilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla veloilla.

4 §

Sijoituspalveluyrityksen sidonnaisuus

Sijoituspalveluyrityksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos ei saa estää sijoituspalveluyrityksen tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

5 §

Ratkaisevan tärkeän operatiivisen toiminnon ulkoistaminen

Sijoituspalveluyritys voi ulkoistaa sijoituspalvelun tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen kannalta ratkaisevan tärkeän operatiivisen toiminnon, jos sijoituspalveluyritys toteuttaa kohtuulliset toimenpiteet aiheettoman operatiivisen lisäriskin välttämiseksi. Toiminnon ulkoistamista ei saa toteuttaa tavalla, joka heikentää olennaisesti yrityksen sisäisen valvonnan laatua tai haittaa sijoituspalveluyrityksen toiminnan viranomaisvalvontaa.

Asiakkaan rahoitusvälineiden säilyttämisestä ulkopuolisen säilyttäjän hallussa säädetään 9 luvun 2 §:ssä.

6 §

Sidonnaisasiamies

Sijoituspalveluyritys voi tarjota 2 momentissa tarkoitettuja palveluja sidonnaisasiamiehen välityksellä. Sidonnaisasiamies toimii sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla. Sidonnaisasiamies voi toimia vain yhden sijoituspalveluyrityksen lukuun. Sidonnaisasiamiehen on selkeästi ilmoitettava asiakkaalleen asemansa ja edustamansa sijoituspalveluyrityksen nimi.

Sidonnaisasiamies voi:

- 1) vastaanottaa ja välittää sijoitus- ja oheispalveluihin tai rahoitusvälineisiin liittyviä asiakkaiden ohjeita ja toimeksiantoja;
- 2) välittää rahoitusvälineitä asiakkaille;
- 3) antaa sijoituspalveluyrityksen tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja tai rahoitusvälineitä koskevaa neuvontaa asiakkaille;
- 4) markkinoida sijoituspalveluyrityksen tarjoamia sijoitus- ja oheispalveluja asiakkaille.

Sijoituspalveluyritys vastaa, että sen nimeämä sidonnaisasiamies on hyvämaineinen ja että sillä on asianmukainen yleinen, taloudellinen ja ammatillinen tietämys ja pätevyys kyetäkseen tarjoamaan asiakkaalle sijoitus- tai oheispalvelua ja antamaan kaikki ehdotettua palvelua koskevat olennaiset tiedot ja että sidonnaisasiamies on rekisteröity jäljempänä 4 momentissa tarkoitettuun sidonnaisasiamiesrekisteriin. Sijoituspalveluyrityksen on huolehdittava siitä, ettei sidonnaisasiamiehen muu toiminta aiheuta häiritsevää vaikutusta sijoituspalveluyrityksen toiminnalle.

Sidonnaisasiamies voi pitää hallussaan asiakasvaroja sijoituspalveluyrityksen lukuun ja vastuulla. Jos sidonnaisasiamies toimii sijoituspalveluyrityksen lukuun toisessa ETA-valtiossa, edellytyksenä on, että kyseinen valtio sallii sidonnaisasiamiestä vastaavan asiamiehen pitävän hallussaan asiakasvaroja.

Finanssivalvonta pitää sidonnaisasiamiehistä julkista rekisteriä (*sidonnaisasiamiesrekisteri*), johon sijoituspalveluyritys ilmoittaa nimeämänsä sidonnaisasiamiehet, jotka täyttävät sidonnaisasiamiehiä koskevat 3 momentissa säädetyt edellytykset. Rekisteri on saatettava säännöllisesti ajan tasalle ja siihen sisältyvien tietojen on oltava julkisesti saatavilla.

7 §

Rahoitusvälineiden kehittäjän ja jakelijan velvollisuudet

Rahoitusvälineitä kehittävällä sijoituspalveluyrityksellä on oltava ajantasainen tuotehallintamenettely, jolla se varmistaa, että rahoitusvälineiden kehittäminen on eturistiriitojen asianmukaista hallintaa koskevien vaatimusten ja asiakkaiden edun mukaista. Menettelyssä on hyväksyttävä kukin rahoitusväline ja sen merkittävät muutokset ennen rahoitusvälineen markkinointia tai jakelua asiakkaille. Menettelyssä on täsmennettävä rahoitusvälinekohtainen asiakaskohderyhmä kussakin asiakasluokassa, varmistettava että kaikki asiakaskohderyhmän kannalta merkitykselliset riskit ja kulurakenne arvioidaan, ja että aiottu jakelustrategia on yhteensopiva yksilöidyn asiakaskohderyhmään. Menettelyssä on myös täsmennettävä se asiakaskohderyhmä, jolle rahoitusväline ei ole sopiva.

Rahoitusvälineitä kehittäjän sijoituspalveluyrityksen on asetettava jakelijoiden saataville kaikki asianmukaiset tiedot rahoitusvälineestä ja tuotteiden hyväksymistä koskevasta tuotehallintamenettelystä sekä rahoitusvälineen asiakaskohderyhmästä. Sijoituspalveluyrityksen on pyrittävä varmistamaan se, että rahoitusvälineitä tarjotaan yksilöidylle asiakaskohderyhmälle.

Sijoituspalveluyrityksen on säännöllisesti tarkasteltava tarjoamiaan tai markkinoimiaan rahoitusvälineitä ja niihin mahdollisesti liittyviä riskejä ja vähintään arvioitava, onko rahoitusväline edelleen asiakaskohderyhmän tarpeiden mukainen ja onko aiottu jakelustrategia edelleen asianmukainen.

Voidakseen tarjota tai suositella rahoitusvälineitä, joita sijoituspalveluyritys ei itse kehitä, sillä on oltava käytössään asianmukaiset tuotehallintamenettelyt, joiden avulla se voi saada 2 momentissa tarkoitetut tiedot rahoitusvälineestä, tuotteiden hyväksymistä koskevasta menettelystä sekä rahoitusvälineen asiakaskohderyhmästä. Jakelijan on tuotteen valmistajalta saamiensa ja omia asiakkaitaan koskevien tietojen avulla täsmennettävä rahoitusvälineelle ja palvelulle yhteensopiva ja ei-yhteensopiva asiakaskohderyhmä. Jakelijan on annettava rahoitusvälineen kehittäjälle tietoa tarjonnastaan saamistaan kokemuksista asiakaskohderyhmän yhteensopivuuden tarkistamiseksi.

Rahoitusvälineen kehittäjällä ja jakelijalla on oltava menettelytavat, joilla se varmistaa, että luonnollisella henkilöllä, joka osallistuu rahoitusvälineen kehittämiseen tai tarjoamiseen, on tarvittava asiantuntemus kyseisten rahoitusvälineiden, tuotteiden ja tarjottavien palveluiden ominaisuuksien ja riskien sekä yksilöidyn kohdemarkkinan tarpeiden, ominaisuuksien ja tavoitteiden ymmärtämiseksi.

8 §

Varautumisvelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa oheispalveluna rahoitusvälineiden säilyttämistä, tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistamalla rahoitusmarkkinoiden valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muin toimenpitein.

Jos 1 momentista aiheutuvat tehtävät edellyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä sijoituspalveluyrityksen toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) tarkoitetusta huoltovarmuusrahastosta.

9 §

Eturistiriitatilanteiden hallinta

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi sekä niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti.

Jos eturistiriitatilannetta ei voida välttää, sijoituspalveluyrityksen on selkeästi 10 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetulla pysyvällä tavalla ilmoitettava asiakkaalle riittävän yksityiskohtaiset tiedot eturistiriidan luonteesta tai sen syistä ennen liiketoimen suorittamista asiakkaan lukuun.

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava toimintaperiaatteet eturistiriitojen tunnistamisessa ja ehkäisemisessä noudatettavista menettelytavoista.

10 §

Määräysvallan hankkiminen kolmannessa maassa sijaitsevassa yrityksessä

Sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle, jos se aikoo hankkia kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa taikka vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on kolmannessa maassa.

Finanssivalvonta voi kolmen kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta kieltää määräysvallan hankinnan, jos hankinnan kohteena olevaan yritykseen sovellettavat lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset olennaisesti vaikeuttaisivat sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidointiryhmän tehokasta valvontaa.

11 §

Sijoituspalveluyrityksen kuuluminen ulkomaiseen konsolidointiryhmään tai ulkomaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään

Jos sijoituspalveluyritys kuuluu sellaiseen konsolidointiryhmään, jonka ylin emoyritys sijaitsee kolmannessa maassa, sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää vastaavalla tavalla kuin tässä laissa säädetään; tai

2) konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia.

Finanssivalvonnan on tehtävä päätös siitä, täyttääkö sijoituspalveluyritys 1 momentin mukaiset vaatimukset, jos sijoituspalveluyrityksellä ei ole emoyritystä toisessa ETA-valtiossa ja sijoituspalveluyrityksen taseen loppusumma on suurempi kuin sijoituspalveluyrityksen emoyrityksen minkään toisen sellaisen ulkomaisen tytärluottolaitoksen tai suomalaista sijoituspalveluyritystä vastaavan ulkomaisen tytäryrityksen taseen loppusumma, jonka kotipaikka on toisessa ETA-valtiossa.

Finanssivalvonnan on ennen 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä pyydettävä lausunto 1 momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään kuuluvien, toisessa ETA-valtiossa säänneltyjen ulkomaisten luottolaitosten ja suomalaista sijoituspalveluyritystä vastaavien yritysten valvonnasta vastaavilta ulkomaan viranomaisilta, Euroopan pankkiviranomaiselta ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselta. Finanssivalvonnan on tehtyään 2 momentissa tarkoitettua päätöksen ilmoitettava siitä näille viranomaisille sekä Euroopan komissiolle.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta sijoituspalveluyritykseen, jonka konsolidoidusta valvonnasta vastaa ulkomainen ETA-valvontaviranomainen, jos tämä viranomainen on katsonut, että konsolidointiryhmä täyttää 1 momentissa säädetty edellytykset.

Mitä 1 momentissa säädetään konsolidointiryhmästä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymään.

12 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen on ilmoitettava säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevia osakkeita ja sellaisia rahoitusvälineitä, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella, koskevat tiedot 14 §:ssä tarkoitettuun sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteriin siten kuin 13 §:ssä säädetään, jäljempänä *sisäpiiri-ilmoitus*.

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisellä tarkoitetaan:

1) sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja hallituneuvoston jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan varamiestä sekä tilintarkastajaa, varatilintarkastajaa ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) sijoituspalveluyrityksen palveluksessa olevaa henkilöä, jonka tehtävänä on 1 momentissa tarkoitettuja osakkeita tai rahoitusvälineitä koskeva sijoitustutkimus, joka päätehtävänänsä osallistuu sijoituspalvelun tarjoamiseen tai joka muutoin saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklassa tarkoitettua sisäpiirintietoa.

Sijoituspalvelua tarjoavan luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsenen ja varajäsenen, hallituksen varajäsenen sekä tilintarkastajan, varatilintarkastajan ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilön, joka on päävastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus ainoastaan, jos hän saa säännöllisesti haltuunsa 1 momentissa tarkoitettuja osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklassa tarkoitettua sisäpiirintietoa.

13 §

Sisäpiiri-ilmoitus

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun hänet on nimitetty 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tehtäväänsä.

Sisäpiiri-ilmoituksessa on mainittava:

- 1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja sisäpiiriläinen on;
- 2) yhteisö tai säätiö, jossa sisäpiiriläisellä tai 1 momentissa tarkoitettulla vajaavaltaisella on suoraan tai välillisesti määräysvalta;
- 3) omistamansa sekä 1 kohdassa tarkoitettun vajaavaltaisen ja 2 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevat osakkeet ja sellaiset rahoitusvälineet, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella.

Sisäpiiriläisen on tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle:

- 1) 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla osakkeilla ja rahoitusvälineillä tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa;
- 2) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse ilmoittaa siltä osin kuin ne koskevat asunto-osakeyhtiötä, asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 28 luvun 2 §:ssä tarkoitettua keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä, aatteellista tai taloudellista yhdistystä taikka voittoa tavoittelematonta yhteisöä. Jos yhteisö käy säännöllisesti kauppaa rahoitusvälineellä, sitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön, yhteisön tai säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä osakkeita ja muita rahoitusvälineitä koskevat tiedot.

Jos 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettut osakkeet tai rahoitusvälineet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, sijoituspalveluyritys voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillisiä ilmoituksia ole tehtävä.

14 §

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteri

Sijoituspalveluyrityksen on pidettävä 13 §:ssä tarkoitetuista sisäpiiri-ilmoituksista rekisteriä (sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteri), josta ilmenevät kunkin sisäpiiriläisen kohdalla sisäpiiriläisen, 13 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettun vajaavaltaisen ja 2 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat sanotussa momentissa tarkoitettut osakkeet ja rahoitusvälineet sekä eriteltyinä hankinnat ja luovutukset.

Jos ilmoitukset tehdään 13 §:n 6 momentin mukaisesti, sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisterin ylläpito on järjestettävä luotettavalla tavalla. Rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä viisi vuotta tiedon merkitsemisestä. Jokaisella on oikeus saada kulujen korvaamista vastaan otteita ja jäljennöksiä rekisterin tiedoista. Luonnollisen

henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia.

15 §

Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen varautumisvelvollisuus

Mitä 8 §:ssä säädetään varautumisesta ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta, koskee vastaavasti ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikettä. Edellä 8 §:n 1 momentissa säädetty velvoite ei kuitenkaan koske ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikettä, jos se on sijoituspalveluyrityksen kotivaltion lainsäädännön nojalla varmistanut tehtäviensä hoitamisen poikkeusoloissa 8 §:n 1 momenttia vastaavalla tavalla ja esittänyt siitä Finanssivalvonnalle riittävän selvityksen.

16 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta antaa komission delegoidun direktiivin edellyttämät tarkemmat määräykset 7 §:ssä tarkoitetuista rahoitusvälineiden kehittäjän ja jakelijan velvollisuuksista.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 2 §:n 6 momentissa ja 7 §:n 5 momentissa tarkoitetun tarvittavan tietämyksen ja pätevyyden arviointiperusteista ja sisällöstä, 13 §:ssä tarkoitetun sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta sekä 14 §:ssä tarkoitetun sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta.

7 a luku

Algoritminen kaupankäynti ja suora sähköinen markkinoillepääsy

1 §

Algoritminen kaupankäynti

Algoritmista kaupankäyntiä harjoittavalla sijoituspalveluyrityksellä on oltava käytössään sen harjoittamaan liiketoimintaan soveltuvat tehokkaat järjestelmät ja riskienhallintamenetelmät, joiden avulla voidaan:

1) varmistaa sen kaupankäyntijärjestelmien häiriönsietokyky ja riittävä kapasiteetti sekä asianmukaiset kaupankäynnin raja-arvot ja limitit;

2) estää virheellisten toimeksiantojen lähettäminen tai järjestelmien muu toiminta, joka voi aiheuttaa tai lisätä markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa;

3) varmistaa, että kaupankäyntijärjestelmiä ei voida käyttää markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaisiin tarkoituksiin tai sen kauppapaikan sääntöjen vastaisesti, johon sillä on yhteys.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla sijoituspalveluyrityksellä on lisäksi oltava käytössään tehokkaat liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat järjestelyt, joiden avulla voidaan korjata sen kaupankäyntijärjestelmissä esiintyvät häiriöt. Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että sen järjestelmät ovat kaikilta osin testattuja ja niitä valvotaan asianmukaisesti, jotta ne täyttävät 1 ja 2 momentissa säädetty vaatimukset.

Algoritmista kaupankäyntiä Suomessa tai ETA-valtiossa harjoittavan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle sekä sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä.

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä ja toimitettava Finanssivalvonnan pyynnöstä kuvaus sen algoritmisten kaupankäyntistrategioiden luonteesta, yksityiskohtaiset tiedot järjestelmään sovellettavista kaupankäynnin parametreista tai limiiteistä, tiedot keskeisistä vaatimustenmukaisuuden ja riskienhallinnan varmistavista menetelmistä, joita se käyttää varmistaaakseen 1 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisen, sekä sen järjestelmien testausta koskevat tiedot.

Finanssivalvonnan on sen kauppapaikan ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen pyynnöstä, jossa sijoituspalveluyritys kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena harjoittaa algoritmista kaupankäyntiä, toimitettava ilman aiheutonta viivytystä edellä 4 momentissa tarkoitetut tiedot.

Huippunopeaa algoritmista kaupankäyntimenetelmää soveltavan sijoituspalveluyrityksen on tallennettava hyväksytyssä muodossa kaikkien kauppapaikoissa tekemiensä toimeksiantojen, mukaan lukien peruutetut toimeksiannot, toteutetut toimeksiannot ja hintatarjoukset, tarkka ja aikasekvensoitu kirjanpito ja annettava se pyynnöstä Finanssivalvonnalle.

2 §

Algoritmisen kaupankäynti ja markkinatakaus

Algoritmista kaupankäyntiä markkinatakausstrategian toteuttamiseksi harjoittavan sijoituspalveluyrityksen on, ottaen huomioon kyseisten markkinoiden likviditeetti, laajuus ja luonne sekä kaupankäynnin kohteena olevan välineen ominaispiirteet:

1) toteutettava tällaista markkinatakausta keskeytymättä tietyn osan kauppapaikan kaupankäyntiajasta poikkeustapauksia lukuun ottamatta siten, että kyseiselle kauppapaikalle tarjotaan likviditeettiä säännöllisesti ja ennakoitavasti;

2) tehtävä kauppapaikan kanssa sitova kirjallinen sopimus, jossa on määritettävä ainakin 1 kohdan mukaiset sijoituspalveluyrityksen velvoitteet; ja

3) otettava käyttöön tehokkaat järjestelmät ja valvontamenetelmät sen varmistamiseksi, että se aina täyttää 2 kohdassa tarkoitetun sopimuksen mukaiset velvoitteensa.

Algoritmista kaupankäyntiä harjoittavan sijoituspalveluyrityksen katsotaan toteuttavan markkinatakausstrategiaa, kun sen ollessa yhden tai useamman kauppapaikan jäsenenä tai osapuolena sen strategiassa, jota se soveltaa käydessään kauppaa omaan lukuunsa, tehdään sitovia, kooltaan vertailukelpoisia ja hinnoiltaan kilpailukykyisiä samanaikaisia osto- ja myyntitarjouksia, jotka koskevat yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä yhdessä kauppapaikassa tai eri kauppapaikoissa, siten, että kokonaismarkkinoille tarjotaan likviditeettiä säännöllisesti ja toistuvasti.

3 §

Suora sähköinen markkinoillepääsy

Sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, on oltava käytössään tehokkaat järjestelmät ja valvontamenetelmät, joiden avulla voidaan varmistaa, että:

1) kyseistä palvelua käyttävien asiakkaiden sopivuus arvioidaan ja todennetaan asianmukaisesti;

2) kyseistä palvelua käyttäviä asiakkaita estetään ylittämästä asianmukaisia ennalta asetettuja kaupankäynnin ja luottojen raja-arvoja;

3) kyseistä palvelua käyttävien asiakkaiden toteuttamaa kaupankäyntiä seurataan asianmukaisesti ja että asianmukaisilla riskienhallintamenetelmillä estetään kaupankäynti, joka voi aiheuttaa riskejä sijoituspalveluyritykselle itselleen tai joka voisi aiheuttaa tai lisätä markkinoiden tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa taikka olla markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tai kauppapaikan sääntöjen vastaista.

Sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, vastaa siitä, että kyseistä palvelua käyttävät asiakkaat noudattavat tämän lain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännöksiä sekä kauppapaikan sääntöjä. Sijoituspalveluyrityksen on seurattava liiketoimia havaitakseen kyseisten sääntöjen rikkomiset, tavanomaisesta poikkeavan kaupankäynnin tai mahdollisen markkinoiden väärinkäytön, joista on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle. Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että yrityksen ja asiakkaan välillä on sitova kirjallinen sopimus palvelun tarjoamiseen liittyvistä keskeisistä oikeuksista ja velvoitteista ja että sopimuksen nojalla sijoituspalveluyrityksellä säilyy tämän lain mukainen vastuu.

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä kauppapaikkaan, on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle ja sen kauppapaikan toimivaltaisille viranomaisille, johon sijoituspalveluyritys tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä.

Sijoituspalveluyrityksen on toimitettava Finanssivalvonnan pyynnöstä kuvaus edellä 1 momentissa tarkoitetuista järjestelmistä ja valvontamenetelmistä sekä todisteet niiden käytöstä.

Finanssivalvonnan on sen kauppapaikan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka osalta sijoituspalveluyritys tarjoaa suoraa sähköistä markkinoillepääsyä, toimitettava ilman aiheutonta viivytystä edellä 4 momentissa tarkoitettut tiedot.

Sijoituspalveluyrityksen on huolehdittava siitä, että tässä pykälässä tarkoitetuista seikoista on olemassa kirjanpitoa, ja varmistettava, että kyseinen kirjanpito on riittävää säännösten noudattamisen valvomiseksi.

4 §

Keskusvastapuolen määräytösapuolena toimiva sijoituspalveluyritys

Sijoituspalveluyrityksellä, joka tarjoaa määrityspalveluja Euroopan parlamentin ja neuvoston OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä annetun asetuksen (EU) N:o 648/2012 2 artiklan 14 kohdassa tarkoitettuna määräytösapuolena mainitun artiklan 15 kohdassa tarkoitettulle asiakkaalle, on oltava käytössään tehokkaat järjestelmät ja menetelmät sen varmistamiseksi, että määrityspalveluja tarjotaan ainoastaan sopiville ja selkeät perusteet täyttävillä asiakkaille ja että kyseisiin asiakkaisiin sovelletaan asianmukaisia vaatimuksia sijoituspalveluyritykseen sekä markkinoihin kohdistuvien riskien vähentämiseksi.

Sijoituspalveluyrityksen ja sen asiakkaan on laadittava kirjallinen sopimus 1 momentissa tarkoitettun palvelun tarjoamiseen liittyvistä keskeisistä oikeuksista ja velvoitteista.

5 §

Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen ilmoitusvelvollisuus

Edellä 1 §:ssä tarkoitettua algoritmista kaupankäyntiä Suomessa harjoittavan ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle.

Edellä 3 §:ssä tarkoitettua suoraa sähköistä markkinoillepääsyä pörssiin tarjoavan ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä Finanssivalvonnalle.

6 §

Säännösten soveltaminen säänneltyjen markkinoiden ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien kaupankäyntiosapuoliin

Mitä edellä tässä luvussa säädetään sijoituspalveluyrityksestä, sovelletaan myös sellaisiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 15 kohdassa tarkoitettuihin kaupankäyntiosapuoliin, joilta ei edellä lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 4 kohdan ja 2 momentin 3, 5 ja 7 kohdan nojalla edellytetä tämän lain mukaista toimilupaa.

8 luku

Tilinpäätös ja tilintarkastus

2 §

Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus ja tarkastaja

Sijoituspalveluyritykseen ja raportointipalvelun tarjoajaan sovelletaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, mitä luottolaitostoinnasta annetun lain 12 luvun 13—15 §:ssä säädetään luottolaitoksen tilintarkastuksesta ja tilintarkastajista sekä erityisen tarkastuksen ja tarkastajan määräämisestä.

Tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle, jos tilintarkastaja havaitsee tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimeksiantoa suorittaessaan, että päätös tai muu seikka voi:

1) olennaisesti rikkoa tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sijoituspalveluyrityksen tai raportointipalvelun tarjoajan toimiluvan edellytyksistä ja toiminnan harjoittamisesta tai raportointipalvelun tarjoajan toiminnan harjoittamisesta;

2) vaikuttaa sijoituspalveluyrityksen tai raportointipalvelun tarjoajan toiminnan jatkuvuuteen; tai

3) johtaa ehdolliseen tai kielteiseen lausuntoon tilintarkastuskertomuksessa.

Tilintarkastajan on tehtävä 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus Finanssivalvonnalle myös silloin, kun tilintarkastaja saa 2 momentissa mainitusta seikasta tai päätöksestä tiedon suorittaessaan momentissa tarkoitettua toimeksiantoa yrityksessä, jolla on merkittävä sidos toimeksianton kohteena olevaan sijoituspalveluyritykseen tai raportointipalvelun tarjoajaan.

Tilintarkastajaan, joka on luovuttanut 2 momentissa tarkoitettua tiedon vilpittömässä mielessä, ei sovelleta tilintarkastuslain 10 luvun 3 §:ää tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

9 luku

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

1 §

Asiakasvarojen säilyttäminen

Sijoituspalveluyrityksen on järjestettävä sen hallintaan luovutettujen asiakkaan rahoitusvälineiden ja rahavarojen (asiakasvarat) säilyttäminen ja käsittely luotettavalla tavalla.

Sijoituspalveluyrityksen on asiakasvarojen säilyttämisessä ja käsittelyssä erityisesti huolehdittava siitä, että sijoituspalveluyrityksen varat pidetään selkeästi erillään asiakasvaroista ja luottolaitoksia lukuun ottamatta estettävä asiakasvarojen käyttäminen sijoituspalveluyrityksen omaan lukuun.

Sijoituspalveluyrityksen on pidettävä luotettavasti kirjaa asiakasvaroista siten, että kunkin asiakkaan asiakasvarat ovat riittävästi eriteltyinä muiden asiakkaiden varoista.

Asiakasvarojen säilyttämiseen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta säädetään 10 luvun 5 §:ssä.

2 §

Asiakkaan rahoitusvälineiden säilyttäminen ulkopuolisen säilyttäjän hallussa

Sijoituspalveluyrityksen, joka säilyttää asiakkaan rahoitusvälineitä ulkopuolisen säilyttäjän hallussa, on noudatettava riittävää huolellisuutta säilyttäjän valitsemisessa. Sijoituspalveluyrityksen on säännöllisesti arvioitava asiakkaiden rahoitusvälineiden säilyttämiseen liittyvien vaatimusten täyttymistä. Ulkopuolisella säilyttäjällä tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksen kanssa sopimussuhteessa olevaa yhteisöä, joka säilyttää sijoituspalveluyrityksen asiakkaan rahoitusvälineitä sijoituspalveluyrityksen lukuun.

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä asiakkaan rahoitusvälineitä Finanssivalvonnan, ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen tai kolmannen maan valvontaviranomaisen valvottavana olevan ulko-puolisen säilyttäjän hallussa. Vaatimuksesta voidaan poiketa ainoastaan silloin, jos rahoitusvälineen luonne edellyttää säilyttämistä sellaisessa kolmannessa maassa, jossa rahoitusvälineen säilyttämisestä ei ole säädetä laissa tai jos ammattimainen asiakas sitä nimenomaisesti kirjallisesti pyytää.

Sijoituspalveluyrityksen on riittävästi varmistuttava siitä, että ulkopuolisen säilyttäjän hallussa säilytetyt asiakkaan rahoitusvälineet erotetaan sijoituspalveluyritykselle ja säilyttäjälle kuuluvista rahoitusvälineistä.

3 §

Asiakkaan rahavarojen säilyttäminen

Sijoituspalveluyrityksen on sijoitettava asiakkaan rahavarat viipymättä tilille keskuspankkiin, talletuspankkiin tai muussa valtiossa toimiluvan saaneeseen talletusten vastaanottamiseen oikeutettuun luottolaitokseen. Asiakkaan rahavarat voidaan asiakkaan nimenomaisella suostumuksella sijoittaa myös ETA-valtiossa rekisteröidyn sijoitusrahastodirektiivin tai vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista annetun direktiivin edellytykset täyttävän tai muutoin valvonnan kohteena olevan ja Euroopan keskuspankin asetuksen (EU) N:o 1071/2013 2 artiklan vaatimukset täyttävän rahamarkkinarahaston rahasto-osuuksiin.

Jos asiakkaan rahavarat sijoitetaan muulla tavalla tilille keskuspankkiin, sijoituspalveluyrityksen on harkittava erityisesti asiakasvarojen hajauttamistarvetta ja noudatettava riittävää huolellisuutta rahavarat säilyttävän talletuspankin, ulkomaisen luottolaitoksen ja rahamarkkinarahaston valitsemisessa ja säännöllisesti arvioitava asiakkaiden rahavarojen säilyttämiseen liittyvien vaatimusten täyttymistä.

Jos sijoituspalveluyritys säilyttää rahavaroja samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, voi säilytettävien varojen määrä olla korkeintaan 20 prosenttia kaikista tällaisista rahavaroista. Vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on sijoituspalveluyrityksen toiminnan luonne, laatu ja laajuus huomioon ottaen perusteltua. Sijoituspalveluyrityksen on arvioitava säännöllisesti hajautusvaatimuksesta poikkeamisen perusteiden täyttymistä ja osoitettava Finanssivalvonnalle arvionsa perusteet.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, sijoituspalvelun tarjoaja, joka on talletuspankki, saa kuitenkin sijoittaa asiakkaan rahavarat saman talletuspankin tilille.

4 §

Asiakkaan rahoitusvälineistä tai asiakasvaroihin kohdistuvista oikeuksista määrääminen

Sijoituspalveluyritys ei saa ilman asiakkaan etukäteen antamaa erillistä nimenomaista suostumusta pantata, luovuttaa tai muuten oikeudellisesti määrätä asiakkaalle kuuluvasta rahoitusvälineestä omaan eikä toisen asiakkaan tai kolmannen lukuun. Suostumuksen tulee sisältää ra-

hoitusvälineiden panttaamista, luovuttamista tai muuta oikeudellista määräämistä koskevat ehdot. Suostumus on annettava kirjallisesti tai 10 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla muulla vastaavalla tavalla.

Jos asiakkaan rahoitusvälineitä säilytetään arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla arvopaperitilillä tai arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:ssä tarkoitetulla omaisuudenhoitotilillä, sijoituspalveluyritys voi ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen vain, jos:

1)jokainen asiakas, jonka rahoitusvälineitä säilytetään samalla tilillä, on antanut siihen 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen; tai

2)sijoituspalveluyrityksellä on käytössään riittävät järjestelmät ja valvontamenetelmät sen varmistamiseksi, että toimenpide kohdistuu vain sellaisen asiakkaan rahoitusvälineisiin, joka on antanut siihen 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen.

Sellaiset asiakasvaroihin kohdistuvat vakuus-, pantti- tai kuittausoikeudet, jotka antavat kolmannelle oikeuden määrätä asiakasvaroista ja jotka eivät liity asiakkaaseen tai asiakkaalle tarjottuihin sijoituspalveluihin ovat sallittuja ainoastaan, jos niistä säädetään laissa sellaisessa kolmannessa maassa, jossa asiakasvaroja säilytetään.

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä riittävät tiedot 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä viiden vuoden ajan.

Sijoituspalveluyritys saa 1 ja 2 momentin estämättä luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pantiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetulle arvopaperikeskukselle tai selvitysosapuolelle rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johdettavan asiakkaan velvoitteen täyttämisen vakuudeksi.

Sijoituspalveluyrityksen oikeudesta pantata, luovuttaa tai muuten oikeudellisesti määrätä asiakkaan rahoitusvälineistä säädetään lisäksi rahoitusvakuuslaissa (11/2004).

4 a §

Omistusoikeuden siirtävät järjestelyt

Ennen omistusoikeuden siirtävän järjestelyn toteuttamista sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, ettei mikään muu asiakkaan tarjoama vakuus sovellu sijoituspalveluyritykseen kohdistuvan velvoitteen täyttämisen varmistamiseksi. Siirrettävien asiakasvarojen määrä ei saa olla rajoittamaton tai huomattavasti suurempi kuin asiakkaan velvoite sijoituspalveluyritystä kohtaan.

Sijoituspalveluyrityksen on kerrottava ammattimaisille asiakkaille ja hyväksyttävillä vastapuolilla omistusoikeuden siirtäviin järjestelyihin liittyvistä riskeistä sekä vaikutuksista asiakkaansuojaan.

Sijoituspalveluyritys ei saa tehdä omistusoikeuden siirtäviä järjestelyjä ei-ammattimaisen asiakkaan kanssa. Ammattimaisten asiakkaiden kanssa tehtävät omistusoikeuden siirtävät järjestelyt ovat sallittuja ainoastaan, jos rahoitusvakuuslaki (11/2004) tulee sovellettavaksi.

5 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta antaa komission delegoidun direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavat määräykset asiakasvarojen säilyttämisessä ja muussa käsittelyssä noudatettavista menettelytavoista. Lisäksi Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä asiakasvarojen sisällöstä.

6 §

Tilintarkastajan lausunto

Sijoituspalveluyrityksen tilintarkastajan tulee toimittaa Finanssivalvonnalle kultakin kalenterivuodelta tilintarkastajan antama raportti siitä, vastaavatko sijoituspalveluyrityksen asiakasvarojen säilyttämistä ja käsittelyä koskevat järjestelyt tämän luvun säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä.

10 §

Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus asiakasvarojen säilyttämisestä ja muusta käsittelystä

Sijoituspalveluyrityksen on annettava Finanssivalvonnan tai muun toimivaltaisen viranomaisen, konkurssipesän pesähoitajan, saneerausmenettelyn selvittäjän, ulosottoviranomaisen ja Rahoitus-vakausviraston pyynnöstä tiedot:

- 1) asiakkaan lukuun säilytettävistä asiakasvaroista;
- 2) asiakkaiden rahavarojen ulkopuolisesta säilyttäjästä, säilyttämiseen käytettävistä tileistä ja säilyttämiseksi tehdyistä sopimuksista;
- 3) rahoitusvälineiden säilytyspaikasta, ulkopuoliselle säilyttäjälle avatuista tileistä ja ulkopuolisen säilyttäjän kanssa tehdyistä sopimuksista;
- 4) ulkoistetuista palveluista sekä ulkoistetun palvelun tarjoajasta;
- 5) henkilöistä, jotka vastaavat asiakasvarojen säilyttämisestä ja muusta käsittelystä; sekä
- 6) sopimuksista, joiden avulla asiakasvarojen omistusoikeus tai muu siihen rinnastuva oikeus voidaan määrittää.

11 §

Asiakasvarojen säilyttämistä koskevat ohjaus- ja hallintojärjestelmät

Sijoituspalveluyrityksen on nimettävä henkilö, jolla on riittävät taidot ja valtuudet, vastamaan asiakasvarojen säilyttämiseen liittyvien velvoitteiden noudattamisesta

10 luku

Menettelytavat asiakassuhteessa

1 §

Asiakkaan luokittelu ja asiakkaan asemasta sopiminen

Sijoituspalveluyrityksellä on oltava sisäiset ohjeet asiakkaiden luokittelusta ja siinä noudattavasta menettelystä.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle tämän oikeudesta pyytää asiakasluokittelun muuttamista ja esitettävä selvitys siitä, mikä vaikutus luokittelun muuttamisella on asiakkaan asemaan. Tiedot on annettava siten, että ne osoitetaan asiakkaalle henkilökohtaisesti joko kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla siten, että asiakas voi säilyttää, tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina tai siten, että tiedot ovat saatavissa sijoituspalveluyrityksen internet-sivuilla niin kauan kuin asiakkaan voidaan olettaa niitä tarvitsevan. Tiedot voidaan antaa muulla pysyvällä tavalla kuin kirjallisesti vain, jos tietojen antaminen tällä tavalla on asian-

mukaista sijoituspalveluyrityksen ja asiakkaan välisen liiketoimen toteuttamisen yhteydessä ja asiakas on valinnut tiedon toimittamisen tällä tavalla.

Sijoituspalveluyritys voi kohdella 1 luvun 23 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettua ammattimaista asiakasta joko omasta aloitteestaan tai asiakkaan pyynnöstä ei-ammattimaisena asiakkaana. Asiakkaan kohtelusta ei-ammattimaisena asiakkaana on tehtävä kirjallinen sopimus. Jos sopimusta sovelletaan yhteen tai useampaan palveluun tai liiketoimeen taikka yhteen tai useaan erityyppiseen rahoitusvälineeseen tai liiketoimeen, tämä on määriteltävä sopimuksessa.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava 1 luvun 23 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle asiakkaalle ennen sijoituspalvelun tarjoamista, että tätä kohdellaan saatavilla olevien tietojen perusteella ammattimaisena asiakkaana, jos asiakkaan kanssa ei toisin sovit.

Asiakkaan, joka haluaa itseään kohdeltavan 1 luvun 23 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna ammattimaisena asiakkaana yleisesti taikka tietyn sijoituspalvelun tai liiketoimen tai liiketoimi- tai rahoitusvälinetyypin osalta, on pyydettävä tätä sijoituspalveluyritykseltä kirjallisesti. Jos asiakas täyttää mainitun pykälän 2 momentissa säädettyt vaatimukset, sijoituspalveluyrityksen on kirjallisesti ilmoitettava asiakkaalle, ettei tämä ammattimaisena asiakkaana kuulu kaikkien tässä laissa tarkoitettujen menettelytapasäännösten suojan ja sijoittajien korvausrahastosuojan piiriin. Asiakkaan on vastaavasti kirjallisesti ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle olevansa tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahastosuojan menettämisestä.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla ja muulla arvopaperin tarjoajalla on oikeus asiakkaan suostumuksella saada sijoituspalveluyritykseltä tieto asiakkaan luokittelusta kysymyksessä olevan arvopaperin osalta.

2 §

Yleiset periaatteet sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa ja markkinoinnissa

Sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaan edun mukaisesti.

Sijoituspalvelua ja oheispalvelua ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa tietoa. Kaiken tiedon, markkinointiviestintä mukaan lukien, on oltava tasapuolista ja selkeää. Tieto, jonka harhaanjohtavuus tai totuudenvastaisuus käy ilmi tiedon esittämisen jälkeen ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä oikaistava tai täydennettävä riittävällä tavalla. Markkinoinnissa on käytävä ilmi sen kaupallinen tarkoitus.

Sijoittajien korvausrahastosuojaa koskevasta markkinoinnista säädetään 11 luvun 25 §:ssä.

3 §

Sopimus sijoituspalvelusta

Sijoituspalveluyrityksen tarjoamista sijoituspalveluista on tehtävä asiakkaan kanssa kirjallinen sopimus, josta ilmenevät osapuolten oikeudet ja velvollisuudet sekä muut sopimuksen ehdot.

Sopimuksessa ei saa käyttää hyvän tavan vastaista tai asiakkaan kannalta kohtuutonta ehtoa.

4 §

Soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arviointi

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna sijoitusneuvontaa tai omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan tietämyksestä ja

kokemuksesta tarjotusta tuotteesta tai palvelusta, sekä asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, mukaan lukien tappionsietokyky, ja sijoitustavoitteista, mukaan lukien riskiraja, jotta sijoituspalveluyritys voi suositella asiakkaalle soveltuvia, erityisesti tämän riskirajan ja tappionsietokyvyn mukaisia sijoituspalveluja ja rahoitusvälineitä. Kun sijoituspalveluyritys tarjoaa sijoitusneuvontaa, jossa suositellaan palvelujen tai tuotteiden yhdistelmää, on arvioitava koko tuote- tai palveluyhdistelmän soveltuvuutta asiakkaalle.

Jos sijoituspalveluyritys tarjoaa muuta sijoituspalvelua kuin sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, sen on ennen sijoituspalvelun tarjoamista pyydettävä asiakkaalta tiedot tämän kyseistä rahoitusvälinettä tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä voidakseen arvioida, onko suunniteltu rahoitusväline tai sijoituspalvelu asiakkaan kannalta asianmukainen. Kun suunnitellaan palvelujen tai tuotteiden yhdistelmää, on arvioitava yhdistelmän asianmukaisuutta kokonaisuudessaan. Jos sijoituspalveluyritys katsoo asiakkaalta saamansa tiedon perusteella, ettei tuote tai palvelu ole asiakkaalle asianmukainen, sijoituspalveluyrityksen on varoitettava asiakasta. Jos asiakas ei anna riittäviä tietoja tai kieltäytyy antamasta pyydettyjä tietoja, sijoituspalveluyrityksen on varoitettava asiakasta siitä, ettei se voi arvioida rahoitusvälineen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle. Varoitus voidaan antaa vakio muodossa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske asiakkaan aloitteesta tapahtuvaa toimeksiantojen toteuttamista tai niiden vastaanottamista ja välittämistä oheispalveluin tai ilman, lukuun ottamatta rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin liitteen I B osan 2 kohdassa tarkoitettua luoton- tai lainanantoa, joka ei sisällä asiakkaiden nykyisiä lainojen luottorajoja, käyttötilejä ja tilinyhtymisoikeuksia, jos asiakkaalle on selkeästi ilmoitettu, ettei sijoituspalveluyritys palvelua tarjotessaan ole velvollinen arvioimaan palvelun tai rahoitusvälineen asianmukaisuutta asiakkaalle, eikä asiakas tässä tapauksessa kuulu kyseiseen sijoituspalveluun liittyvän menettelytapasääntelyn piiriin ja palvelu liittyy:

1) osakkeisiin, jotka ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla tai vastaavalla kolmannen maan markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, pois lukien laissa vaihtoehtorahastojen hoitajista (162/2014) tarkoitettut vaihtoehtorahastot ja johdannaisia sisältävät osakkeet;

2) joukkovelkakirjalainoihin tai muihin vastaavan kaltaisiin velkasitoumuksiin, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä tai vastaavalla kolmannen maan markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, paitsi jos ne sisältävät johdannaisia tai ne ovat rakenteeltaan sellaisia, että asiakkaan on vaikea ymmärtää niihin liittyviä riskejä ;

3) rahamarkkinavälineisiin, paitsi jos ne sisältävät johdannaisia tai jos asiakkaan on vaikea niitä ymmärtää niiden rakenteeseen liittyvät riskit huomioiden

4) sijoitusrahastodirektiivin mukaisiin yhteissijoitusyritysten osuuksiin, lukuun ottamatta asetuksen (EU) N:o 583/2010 36 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettuja strukturoituja yhteissijoitusyrityksiä

5) strukturoituihin talletuksiin, paitsi jos asiakkaan on vaikea ymmärtää tuottoon liittyvää riskiä tai tuotteen irtisanomisesta ennen määräaikaa aiheutuvia kustannuksia

6) muihin yksinkertaisiin rahoitusvälineisiin.

Sijoituspalveluyrityksen tulee täyttää myös 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa 7 luvun 9 §:ssä tarkoitettujen eturistiriitatilanteita koskevat velvoitteensa.

5 §

Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus

Sijoituspalveluyrityksen on annettava asiakkaille hyvissä ajoin riittävät tiedot sijoituspalveluyrityksestä ja sen tarjoamista palveluista, rahoitusvälineistä ja ehdotetuista sijoitusstrategioista, toteuttamispaikoista sekä kaikista kuluista ja liitännäisistä veloituksista. Näihin tietoihin on sisällyttävä seuraavat seikat:

- 1) sijoitusneuvonnasta on hyvissä ajoin ennen sen tarjoamista ilmoitettava asiakkaalle:
- a) onko neuvonta luonteeltaan riippumatonta vai ei;
 - b) perustuuko neuvonta laajaan tai rajoitetumpaan analyysiin eri rahoitusvälinelajeista ja erityisesti rajoittuuko valikoima sellaisten yhteisöjen liikkeeseen laskemiin tai tarjoamiin rahoitusvälineisiin, joilla on sijoituspalveluyritykseen läheinen sidos tai niin läheinen muu oikeudellinen tai taloudellinen suhde, kuten sopimussuhde, että se voi vaarantaa tarjotun neuvonnan riippumattomuuden;
 - c) tarjoaako sijoituspalveluyritys asiakkaalle säännöllistä soveltuvuusarviointia suositelluista rahoitusvälineistä;
- 2) rahoitusvälineitä ja ehdotettuja sijoitusstrategioita koskevien tietojen on sisällettävä asianmukaisia ohjeita ja varoituksia kyseisiin rahoitusvälineisiin tehtäviin sijoituksiin ja erityisiin sijoitusstrategioihin sisältyvistä riskeistä sekä siitä, onko rahoitusväline tarkoitettu ei-ammattimaisille vai ammattimaisille asiakkaille, ottaen huomioon asiakaskohderyhmä;
- 3) kuluja ja liitännäisiä veloituksia koskevien tietojen on sisällettävä sekä sijoitus- että oheispalveluihin liittyvät tiedot, myös neuvonnan kulut, asiakkaalle suositellun tai markkinoitun rahoitusvälineen kulut ja se, miten asiakas voi maksaa ne, sekä myös tiedot mahdollisten kolmansien osapuolten maksujen osalta.
- Tiedot kaikista kuluista ja veloituksista, mukaan lukien sijoituspalvelun ja rahoitusvälineen yhteydessä syntyvät kulut ja veloitukset, jotka eivät aiheudu markkinariskin toteutumisesta, on koottava siten, että asiakas saa käsityksen kokonaiskuluista sekä kumulatiivisesta vaikutuksesta sijoituksen tuottoon, ja asiakkaan pyynnöstä tiedot on eriteltävä. Tiedot on annettava asiakkaalle sijoituksen voimassaoloaikana säännöllisesti, vähintään vuosittain.
- Tiedot on annettava siten, että tarjottavan sijoituspalvelun ja tietyn rahoitusvälineen luonne sekä siihen sisältyvät riskit ovat helposti ymmärrettävissä ja siten tehdä perusteltuja sijoituspäätöksiä.
- Jos sijoituspalvelu tarjotaan osana rahoitustuotetta, johon jo sovelletaan muita luottolaitoksiin ja kulutusluottoihin liittyviä säännöksiä tiedonantovelvollisuudesta, edellä tässä pykälässä asetettuja velvoitteita ei sovelleta.
- Jos sijoituspalvelu tarjotaan yhdistelmänä toisen palvelun tai tuotteen kanssa tai ehtona samalle sopimukselle tai sopimusyhdistelmälle, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle, voidaanko palvelut tai tuotteet ostaa erikseen, ja selvitettävä erikseen kunkin palvelun tai tuotteen kulut ja veloitukset. Jos tällaisesta ei-ammattimaiselle asiakkaalle tarjottavasta sopimuksesta tai palveluyhdistelmästä aiheutuvat riskit todennäköisesti poikkeavat erikseen tarjottaviin palveluihin tai tuotteisiin liittyvistä riskeistä, sijoituspalveluyrityksen on annettava riittävä kuvaus sopimukseen tai palveluyhdistelmään sisältyvistä palveluista tai tuotteista ja siitä, miten niiden vuorovaikutus muuttaa riskejä.

6 §

Kannustimet

Sijoituspalveluyritys ei saa maksaa kenellekään muulle osapuolelle kuin asiakkaalle tai asiakkaan lukuun toimivalle henkilölle, eikä vastaanottaa tällaiselta osapuolelta välityspalkkiota tai provisiota, taikka tarjota tai vastaanottaa ei-rahallisia etuja sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä, paitsi jos maksu tai etu on tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua eikä haittaa sen veloitteen noudattamista, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaan etujen mukaisesti.

Asiakkaalle on ennen sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamista annettava selkeässä muodossa kattavat, paikkansa pitävät ja ymmärrettävät tiedot 1 momentissa tarkoitettun maksun tai edun olemassaolosta, sen luonteesta ja määrästä tai kun määrää ei pystytä määrittämään, sen laskentamenetelmästä. Jos asiakkaalle on etukäteen ilmoitettu ainoastaan maksun tai edun laskenta-

menetelmä, sijoituspalveluyrityksen on jälkikäteen ilmoitettava asiakkaalle saadun tai maksetun maksun tai edun tarkka määrä. Sijoituspalveluyrityksen on lisäksi vähintään vuosittain ilmoitettava asiakkaalle saatujen tai maksettujen maksujen tai etujen todellinen määrä. Asiakkaalle on myös ilmoitettava miten sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä vastaanotettu välityspalkkio, provisio tai rahallinen tai ei-rahallinen etu siirretään asiakkaalle.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta maksuun tai etuun, joka mahdollistaa sijoituspalvelujen tarjoamisen tai on tarpeen niiden tarjoamiseksi, kuten säilytyskulut, toimitus- ja vaihtopalkkiot sekä säännöksiin tai lainsäädäntöön perustuvat verot ja maksut, ja joka luonteensa vuoksi ei haittaa sen velvoitteen noudattamista, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaan etujen mukaisesti.

Riippumatonta sijoitusneuvontaa tarjotessaan sijoituspalveluyrityksen on arvioitava riittävä valikoima markkinoilla saatavilla olevia rahoitusvälineitä, joiden on riittävän laajasti edustettava eri lajeja ja liikkeeseenlaskijoita tai tuotteiden tarjoajia sen varmistamiseksi, että asiakkaan sijoitustavoitteet voidaan asianmukaisesti saavuttaa. Arviointi ei saa rajoittua rahoitusvälineisiin, joita laskevat liikkeeseen tai tarjoavat sijoituspalveluyritys itse tai sellaiset yhteisöt, joilla on läheinen sidos sijoituspalveluyritykseen taikka muut yhteisöt, joihin sijoituspalveluyrityksellä on niin läheinen muu oikeudellinen tai taloudellinen suhde, että se voi vaarantaa tarjotun neuvonnan riippumattomuuden.

Tarjotessaan omaisuudenhoitoa tai riippumatonta sijoitusneuvontaa sijoituspalveluyritys ei saa vastaanottaa ja pitää itsellään välityspalkkioita, provisioita tai muita rahallisia tai ei-rahallisia etuja, jotka kolmas osapuoli tai kolmannen osapuolen lukuun toimiva henkilö maksaa tai tarjoaa ja jotka liittyvät kyseisen palvelun tarjoamiseen asiakkaille. Välityspalkkio, provisio tai muu rahallinen etu on täysimääräisenä palautettava asiakkaalle ilman aiheutonta viivytystä. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle miten vastaanotettu välityspalkkio, provisio tai rahallinen tai ei-rahallinen etu siirretään asiakkaalle. Siirretystä palautuksesta on ilmoitettava asiakkaalle.

Edellä 5 momentissa säädetyn estämättä, vähäiset ei-rahalliset edut, jotka ovat omiaan parantamaan asiakkaalle tarjottavan omaisuudenhoito- tai riippumattoman sijoitusneuvontapalvelun laatua ja jotka ovat laajuudeltaan ja luonteeltaan sellaisia, että niiden ei voida katsoa haittaavan sen velvoitteen noudattamista, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen on toimittava asiakkaan etujen mukaisesti, on ilmoitettava asiakkaalle selkeästi ennen palvelun tarjoamista, eikä niitä katsota tässä tarkoitetuiksi kannustimiksi.

Sijoituspalveluyrityksen on varmistettava, että se ei palkitse tai arvioi henkilöstöään tavalla, joka on ristiriitainen suhteessa sen velvoitteeseen toimia sijoituspalveluja tarjotessaan asiakkaidensa edun mukaisesti. Sijoituspalveluyrityksellä ei saa olla palkitsemista, myyntitavoitteita tai vastaavia muita järjestelyjä, jotka voisivat kannustaa sen henkilöstöä suosittelemaan tiettyä rahoitusvälinettä ei-ammattimaiselle asiakkaalle, jos sijoituspalveluyritys voisi tarjota toista rahoitusvälinettä, joka paremmin vastaisi asiakkaan tarpeita.

7 §

Tietojen antaminen asiakkaille

Sijoituspalveluyrityksen on annettava asiakkaalle riittävät tiedot tarjotusta palvelusta pysyvällä tavalla. Näihin tietoihin on sisällytettävä säännölliset ilmoitukset asiakkaille ottaen huomioon kyseisten rahoitusvälineiden laji ja monimutkaisuus ja asiakkaalle tarjottavan palvelun luonne. Soveltuvien osien on annettava tiedot asiakkaan lukuun suoritettujen liiketoimien ja palvelujen kustannuksista.

Sijoituspalveluyrityksen on sijoitusneuvontaa tarjotessaan toimitettava asiakkaalle ennen toimeksiannon toteuttamista pysyvällä tavalla soveltuvuuslausunto, jossa täsmennetään, millaista neuvontaa on annettu ja miten se vastaa ei-ammattimaisen asiakkaan tarpeita, tavoitteita ja muita ominaisuuksia.

Kun rahoitusvälineestä tehdään osto- tai myyntitoimeksianto käyttäen etäviestintä, joka esittää soveltuvuuslausunnon toimittamisen etukäteen, sijoituspalveluyritys voi toimittaa kirjallisen lausunnon pysyvällä tavalla heti sen jälkeen, kun sopimuksesta on tullut kyseistä asiakasta sitova, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) asiakas on antanut suostumuksensa siihen, että soveltuvuuslausunto toimitetaan ilman aiheutonta viivytystä toimeksiannon toteuttamisen jälkeen; ja

b) sijoituspalveluyritys on antanut asiakkaalle mahdollisuuden lykätä toimeksiantoa, jotta asiakkaalla olisi mahdollisuus saada soveltuvuuslausunto etukäteen.

Kun sijoituspalveluyritys tarjoaa omaisuudenhoitoa tai on sopinut asiakkaan kanssa säännöllisestä soveltuvuusarvioinnista, säännöllisesti annettaviin tietoihin on sisällytettävä ajan tasalle saatettu lausunto siitä, miten sijoitus vastaa ei-ammattimaisen asiakkaan tarpeita, tavoitteita ja muita ominaisuuksia.

Sijoittajien korvausrahastosuojaa koskevasta tiedonantovelvollisuudesta säädetään 11 luvun 12 ja 23 §:ssä.

8 §

Toimeksiantojen huolellinen toteuttaminen

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, on toteuttava riittävät toimenpiteet, joilla saavutetaan asiakkaalle paras mahdollinen tulos ottaen huomioon toimeksiannon toteuttamisen kannalta olennaiset seikat, kuten hinnan, kustannukset, nopeuden, toteuttamisen ja toimituksen todennäköisyyden, suuruuden ja luonteen. Jos asiakas on antanut erityisiä ohjeita toimeksiannon hoitamisesta, sijoituspalveluyrityksen on noudatettava niitä. Paras mahdollinen tulos määräytyy ei-ammattimaisen asiakkaan osalta kokonaissuorituksen perusteella, joka muodostuu rahoitusvälineen hinnasta ja toimeksiannon toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista, joiden on sisällettävä kaikki suoraan toimeksiannon toteuttamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut, myös toteuttamispaikan maksut, määritys- ja toimitusmaksut sekä kaikki muut toimeksiannon toteuttamiseen osallistuville kolmansille osapuolille suoritettavat maksut. Sijoituspalveluyrityksen on vertailtava toimeksiannon mahdollisia toteuttamispaikkoja, jotta saavutetaan asiakkaan kannalta paras tulos. Arvioinnissa on otettava huomioon sijoituspalveluyrityksen omat provisiot ja kulut.

Sijoituspalveluyritys ei saa vastaanottaa toimeksiantojen ohjaamisesta tiettyyn kauppapaikkaan tai toteuttamispaikkaan sellaista palkkiota, alennusta tai ei-rahallista etua, joka on ristiriidassa tässä laissa säädettyjen eturistiriitoja tai kannustimia koskevien vaatimusten kanssa.

Sijoituspalveluyrityksen on laadittava ja otettava käyttöön toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet, joilla päästään asiakastoimeksiantojen osalta parhaaseen mahdolliseen tulokseen 1 momentin mukaisesti. Toteuttamisperiaatteiden on sisällettävä kunkin rahoitusvälinelajin osalta tiedot niistä paikoista, joissa sijoituspalveluyritys toteuttaa asiakastoimeksiantonsa sekä toteuttamispaikan valintaan vaikuttavista tekijöistä. Niissä on mainittava ainakin ne paikat, joissa sijoituspalveluyrityksen on mahdollista päästä asiakastoimeksiantojen toteuttamisen kannalta jatkuvasti parhaaseen mahdolliseen tulokseen.

Sijoituspalveluyrityksen on annettava asiakkaalle riittävän yksityiskohtaiset tiedot selkeästi ja asiakkaiden kannalta helposti ymmärrettävällä tavalla toimeksiantojen toteuttamisperiaatteistaan ennen sijoituspalvelun tarjoamista. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava toteuttamisperiaatteidensa olennaisista muutoksista asiakkailleen. Sijoituspalveluyrityksen on hankittava asiakkailtaan etukäteen suostumus toimeksiantojen toteuttamisperiaatteelle.

Jos toimeksianto voidaan toimintaperiaatteiden mukaan toteuttaa kauppapaikan ulkopuolella, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava tästä mahdollisuudesta asiakkailleen. Sijoituspalveluyrityksen on saatava tähän asiakkaan nimenomainen suostumus joko yleisenä suostumuksena tai erikseen kutakin liiketoimea varten.

Asiakkaiden toimeksiantoja toteuttavien sijoituspalveluyritysten on laadittava tiivistetyssä muodossa ja julkistettava vuosittain kunkin rahoitusvälinelajin osalta viisi kaupankäyntivolyymilla tärkeintä toteuttamispaikkaa edellisen vuoden osalta sekä tiedot toteutuksen laadusta.

Sijoituspalveluyrityksen on seurattava toimeksiantojen toteuttamista koskevien järjestelyjensä ja periaatteidensa toimivuutta todetakseen ja tarvittaessa korjatakseen mahdolliset puutteet. Sijoituspalveluyritysten on arvioitava säännöllisesti, ovatko toimeksiantojen toteuttamisperiaatteisiin sisältyvät toimeksiantojen toteuttamispaikat sellaisia, että niillä voidaan saavuttaa asiakkaan kannalta paras mahdollinen tulos ottaen huomioon momentissa 3 ja 6 tarkoitetut julkaistut tiedot. Sijoituspalveluyritysten on ilmoitettava asiakkailleen, joiden kansa niillä on jatkuva asiakassuhde, kaikista toimeksiantojen toteuttamista koskeviin järjestelyihin tai periaatteisiin tehtävistä olennaisista muutoksista.

Sijoituspalveluyrityksen on voitava pyynnöstä osoittaa asiakkailleen ja toimivaltaiselle viranomaiselle, että se on toteuttanut toimeksiannot toteuttamisperiaatteiden mukaisesti.

9 §

Toimeksiantojen käsittely

Sijoituspalveluyrityksen, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen toteuttamista, on toteutettava asiakkaiden toimeksiannot ilman aiheutonta viivytystä. Sijoituspalveluyritys ei saa antaa toisen asiakkaan edun tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaan toimeksiannon toteuttamiseen.

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava keskenään samankaltaiset asiakkaiden toimeksiannot niiden saapumisjärjestyksessä täsmällisesti, tasapuolisesti ja nopeasti.

Sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta julkistaa asiakkaan antama rajahintatoimeksianto säädetään kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 7 luvun 4 §:ssä.

10 §

Asiakkaan toimeksiannon saaminen toiselta sijoituspalveluyritykseltä

Sijoituspalveluyritys, joka vastaanottaa sijoituspalvelua tai oheispalvelua koskevan asiakkaan toimeksiannon toiselta sijoituspalveluyritykseltä, voi luottaa välittäjänä toimivalta sijoituspalveluyritykseltä saamiinsa asiakastietoihin. Toimeksiannon välittänyt sijoituspalveluyritys vastaa edelleen antamiensa tietojen täydellisyydestä ja oikeellisuudesta.

11 §

Liiketoimista ja palveluista säilytettävät tiedot

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tiedot asiakkaan antamista rahoitusvälineitä koskevista toimeksiannoista, omaan tai asiakkaan lukuun suorittamistaan rahoitusvälineitä koskevista liiketoimista sekä muista asiakkaalle tarjoamistaan palveluista viiden vuoden ajan ja Finanssivalvonnan pyynnöstä enintään seitsemän vuoden ajan. Sijoitus- tai oheispalvelusta asiakkaan kanssa tehty sopimus tai muut palvelun tarjoamista koskevat ehdot on säilytettävä koko asiakassuhteen ajan.

Puhelujen ja sähköisten viestien tallentaminen

Sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tallenteet ainakin sellaisia liiketoimia koskevista puhelinkeskusteluista ja sähköisistä viesteistä, jotka liittyvät sen kaupankäyntiin omaan lukuun ja asiakastoimeksiantojen vastaanottamiseen, välittämiseen ja toteuttamiseen liittyvään palvelun tarjoamiseen. Tallentamis- ja säilyttämisvelvoite koskee myös sellaisia puhelinkeskusteluja ja sähköisiä viestejä, joiden tarkoitus on johtaa edellä tarkoitettuihin liiketoimiin.

Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet pitääkseen kirjaa 1 momentissa tarkoitetuista puhelinkeskusteluista sekä lähetetyistä ja vastaanotetuista sähköisistä viesteistä laitteilla, jotka sijoituspalveluyritys on toimittanut työntekijälle tai toimeksisaajalle tai joiden käyttöön työntekijällä tai toimeksisaajalla on sijoituspalveluyrityksen hyväksyntä tai lupa. Sijoituspalveluyrityksen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet estääkseen työntekijää tai toimeksisaajaa käyttämästä yksityisomistuksessa olevia laitteita puhelinkeskusteluihin tai sähköiseen viestintään, jos sijoituspalveluyritys ei pysty pitämään niistä kirjaa tai jäljentämään niitä.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava uusille ja nykyisille asiakkaille, että sijoituspalveluyrityksen ja sen asiakkaiden väliset puhelinviestintä ja keskustelut, jotka voivat johtaa liiketoimiin, tallennetaan. Tällainen ilmoitus voidaan tehdä kerran, ennen sijoituspalvelujen tarjoamista asiakkaalle. Sijoituspalveluyritys ei saa puhelimitse tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa, jos asiakkaalle ei ole etukäteen ilmoitettu asianomaisen puhelinviestinnän tai keskustelujen tallentamisesta ja sijoituspalvelut ja sijoitustoiminta liittyvät asiakastoimeksiantojen vastaanottamiseen, välittämiseen ja toteuttamiseen.

Asiakkaat voivat antaa toimeksiantoja muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja kanavia käyttäen siten, että ne toimitetaan sijoituspalveluyritykselle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla. Asiakkaan kanssa kasvokkain käytyjen keskustelujen sisältö on kirjattava tai muutoin tallennettava. Toimeksiantojen katsotaan vastaavan puhelimitse vastaanotettuja toimeksiantoja.

Puhelu- ja viestintätallenteet on pyynnöstä toimitettava asiakkaalle. Tallenteet on säilytettävä viiden vuoden ajan ja Finanssivalvonnan pyynnöstä enintään seitsemän vuoden ajan.

Liiketoimet hyväksyttävän vastapuolen kanssa

Sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa sijoituspalveluna toimeksiantojen vastaanottamista, välittämistä tai toteuttamista, käy kauppaa omaan lukuun, voi tehdä liiketoimia hyväksyttävän vastapuolen kanssa ilman, että liiketoimeen tai siihen suoraan liittyvään oheispalveluun on sovellettava 1—9 §:ssä tarkoitettuja velvollisuuksia, lukuun ottamatta 5 §:n 1—3 momenttia sekä 7 §:n 1—4 momenttia 8 §:ää ja 9 §:n 1 ja 2 momenttia. Sijoituspalveluyrityksen on toimittava suhteissaan hyväksyttäviin vastapuoliin rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti. Keskinäisen viestinnän on oltava tasapuolista ja selkeää eikä harhaanjohtavaa ottaen huomioon hyväksyttävän vastapuolen ja sen liiketoiminnan luonteen.

Asiakkaalla, joka on 1 luvun 24 §:n 1 kohdassa tarkoitettu hyväksytty vastapuoli, on oikeus pyytää tämän pykälän 1 momentissa mainittujen säännösten soveltamista sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta. Jos sijoituspalveluyritys suostuu pyyntöön, asiakasta on kohdeltava ammattimaisena asiakkaana. Jos asiakas kuitenkin pyytää, että sitä kohdellaan ei-ammattimaisena asiakkaana, pyynnön käsittelyyn sovelletaan 1 §:n 3 momentissa säädettyä menettelyä. Edellä tässä momentissa tarkoitettut menettelyt voidaan toteuttaa myös sijoituspalveluyrityksen aloitteesta. Sijoituspalveluyrityksen on pyydettävä 1 luvun 24 §:n 2 kohdassa tarkoitettulta aiotulta vastapuolelta nimenomainen vahvistus siitä, että tämä hyväksyy hyväksyttävän vastapuolen asemansa.

14 §

Liiketoimet säännellyllä markkinalla ja monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä

Kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettun säännellyn markkinan kaupankäyntiosapuolten välisiin liiketoimiin ei sovelleta 1—9 §:ää silloin, kun liiketoimi toteutetaan säännellyllä markkinalla. Säännellyn markkinan kaupankäyntiosapuolten on kuitenkin täytettävä edellä viitatut asiakkaisiinsa kohdistuvat velvoitteet silloin, kun ne toteuttavat toimeksiantoja asiakkaidensa lukuun säännellyllä markkinalla.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettun monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän kaupankäyntiosapuolten väliin sekä kaupankäynnin järjestäjän ja kaupankäyntiosapuolten välisiin liiketoimiin silloin, kun liiketoimi toteutetaan monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

15 §

Asiakasvalitusten käsittely

Sijoituspalvelu yrityksellä on oltava tehokkaat menettelytavat ei-ammattimaisten asiakkaiden tekemien sijoitus- ja oheispalveluja koskevien valitusten käsittelemiseksi asianmukaisesti ja mahdollisimman nopeasti. Sijoituspalvelu yrityksen tulee säilyttää tiedot asiakasvalituksista ja niiden ratkaisemiseksi toteutetuista toimenpiteistä viiden vuoden ajan.

Sijoituspalvelu yritysten on varmistettava, että niiden ei-ammattimaiset asiakkaat voivat saattaa tämän lain soveltamista koskevat yksittäiset erimielisyydet ratkaisusuosituksia antavan riippumattoman toimielimen käsiteltäväksi. Toimielimen sääntöjen tulee turvata erimielisyyksien puolueeton, asiantunteva, avoin, tehokas ja oikeudenmukainen käsittely.

Sijoituspalvelu yrityksen on ilmoitettava Finanssivalvonnalle 2 momentissa tarkoitettun toimielimen nimi ja yhteystiedot. Finanssivalvonnan pyynnöstä sijoituspalvelu yrityksen on toimitettava Finanssivalvonnalle toimielimen säännöt ja muut 2 momentin säännösten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat Finanssivalvonnan määräämät selvitykset.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle 2 momentissa tarkoitettun toimielimen nimi ja yhteystiedot.

16 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta antaa komission delegoidun direktiivin edellyttämät tarkemmat määräykset:

1) 6 §:n 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä sille, että säännöksessä tarkoitettu maksu tai etu on tarkoitettu parantamaan asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua ja, että se on asiakkaan etujen mukaista;

2) 6 §:n 2 ja 5 momentissa säädetyistä edellytyksistä asiakkaalle annettavista tiedoista saaduista tai maksetuista maksuista tai eduista sekä niiden palauttamisesta asiakkaalle;

3) 6 §:n 6 momentissa tarkoitetuista vähäisistä ei-rahallisista eduista;

4) 6 §:ssä säädetyistä kannustimista liittyen sijoitustutkimuksiin.

11 luku

Sijoittajien korvausrahasto

1 §

Korvausrahaston jäsenyy

Ensimmäisessä momentissa säädetty velvoite on täytettävä strukturoitujen talletusten osalta, jos strukturoidun talletuksen liikkeeseen laskenut luottolaitos on talletussuojarahastosta annettun direktiivin mukaisen talletussuojarahaston jäsen.

Sijoituspalveluyritys tulee korvausrahaston jäseneksi sinä päivänä, jona sille myönnetään sijoituspalveluyrityksen toimilupa.

12 luku

Salassapito ja asiakkaan tunteminen

2 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sijoituspalveluyrityksellä on oikeus antaa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulle pörssille, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjälle, jos tiedot ovat välttämättömiä niille säädetyn valvontatehtävän turvaamiseksi. Sijoituspalveluyrityksellä on sama oikeus antaa tietoja ETA-valtiossa toimivalle pörssiin, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjään ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjään rinnastettavalle yhteisölle.

13 luku

Sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen ulkomaille

1 §

Sivuliikkeen perustaminen toiseen ETA-valtioon tai sidonnaisasiamiehen käyttäminen

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun ETA-valtioon kuin Suomeen tai aikoo käyttää sellaiseen toiseen ETA-valtioon sijoittautunutta sidonnaisasiamiestä, jonka alueelle se ei ole perustanut sivuliikettä, on ilmoitettava siitä hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle. Ilmoituksen tulee sisältää:

1) ilmoitus ETA-valtiosta, jonka alueelle sivuliike aiotaan perustaa tai johon sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä aiotaan käyttää;

2) toimintaohjelma, jossa ilmoitetaan ainakin tiedot rahoitusvälineiden markkinat - direktiivin liitteen I mukaisista tarjottavista sijoituspalveluista tai -toiminnasta sekä oheispalveluista;

3) kuvaus sivuliikkeen organisaatorakenteesta ja mahdollisen sidonnaisasiamiehen käyttämisestä sekä sidonnaisasiamiehen nimi;

4) kuvaus sidonnaisasiamiehen organisaatorakenteesta ja sidonnaisasiamiehen suunnitellusta käytöstä, kun sijoituspalveluyritys ei perusta sivuliikettä;

5) sivuliikkeen tai sidonnaisasiamiehen osoitetiedot, josta asiakirjat on mahdollista saada;

6) sivuliikkeen tai sidonnaisasiamiehen toiminnasta vastuussa olevien henkilöiden nimet.

Finanssivalvonnan on kolmen kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta ilmoitettava kyseiset tiedot asianomaiselle ulkomaiselle ETA-valvontaviranomaiselle ja sijoituspalveluyritykselle sekä liitettävä ilmoitukseen tiedot sivuliikkeen sijoittajien suojaksi tarkoitetusta suojajärjestelmästä tai sen puuttumisesta. Finanssivalvonnan on kuitenkin päätettävä olla tekemättä tällaista ilmoitusta, jos sillä on syytä epäillä sijoituspalveluyrityksen taloudellisen tilanteen ja hallintorakenteen asianmukaisuutta suunniteltu toiminta huomioon ottaen. Toimintaa ei saa aloittaa, jos Finanssivalvonta on edellä mainitussa ajassa kieltäytynyt tekemästä ilmoitusta.

Sijoituspalveluyritys voi perustaa sivuliikkeen ETA-valtioon ja aloittaa liiketoiminnan sen jälkeen, kun ulkomaiselta ETA-valvontaviranomaiselta on saatu asiasta ilmoitus tai, jos ilmoitusta ei ole saatu, kahden kuukauden kuluttua siitä kun Finanssivalvonta teki 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen tietojen muutoksista Finanssivalvonnalle viimeistään kuukautta ennen kuin muutokset on tarkoitus toteuttaa. Finanssivalvonnan on ilmoituksen saatuaan ryhdyttävä 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Jos sijoituspalveluyritys aikoo käyttää sidonnaisasiamiestä, joka on sijoittautunut toiseen ETA-valtioon, sidonnaisasiamieheen sovelletaan soveltuvin osin tämän luvun sivuliikettä koskevia säännöksiä.

6 §

Palvelujen tarjoaminen toiseen ETA-valtioon

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo aloittaa rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin liitteen I mukaisten sijoituspalvelujen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen sekä oheispalvelujen tarjoamisen muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa perustamatta sivuliikettä, on ilmoitettava siitä hyvässä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle. Ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

1) ETA-valtio, jonka alueella sijoituspalveluyritys aikoo toimia;

2) toimintaohjelma, joka sisältää tiedot tarjottavista sijoituspalveluista tai harjoitettavasta sijoitus-toiminnasta ja tarjottavista oheispalveluista sekä, jos kyseisessä ETA-valtiossa aiotaan käyttää Suomeen sijoittautunutta yhtä tai useampaa sidonnaisasiamiestä, näiden sidonnaisasiamiesten nimet.

Jos sijoituspalveluyritys aikoo käyttää toisessa ETA-valtiossa Suomeen sijoittautuneita sidonnaisasiamiehiä, Finanssivalvonnan on kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta ilmoitettava vastaanottavan ETA-valtion valvontaviranomaiselle niiden sidonnaisasiamiesten nimet, joita sijoituspalveluyritys aikoo käyttää palvelujen tarjoamisessa ja toiminnan harjoittamisessa kyseisessä ETA-valtiossa. Sijoituspalveluyritys voi tämän jälkeen aloittaa sijoitus palvelujen tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen ja oheispalvelujen tarjoamisen vastaanottavassa ETA-valtiossa.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen tietojen muutoksista Finanssivalvonnalle viimeistään kuukautta ennen kuin muutokset on tarkoitus toteuttaa. Finanssivalvonnan on ilmoituksen saatuaan ryhdyttävä 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo tarjota toiseen ETA-valtioon sijoittautuneelle sijoituspalveluyritykselle, luottolaitokselle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden käydä kauppaa monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä, on ilmoitettava tästä hyvässä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarkemmat tiedot sii-

tä, missä ja miten mahdollisuutta käydä kauppaa aiotaan tarjota. Finanssivalvonnan on kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta toimitettava saamansa tiedot ulkomaiselle ETA-valvontaviranomaiselle. Finanssivalvonnan on ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen pyynnöstä ilmoitettava ne kyseiseen ETA-valtioon sijoittautuneet sijoituspalveluyritykset, luottolaitokset ja muut henkilöt, joille sijoituspalveluyritys on myöntänyt monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäyntiosapuolen oikeudet.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava 4 momentissa tarkoitetun tiedon muutoksesta Finanssivalvonnalle viimeistään kuukautta ennen kuin muutos on tarkoitus toteuttaa. Finanssivalvonnan on ilmoitettava näistä muutoksista ulkomaiselle ETA-valvontaviranomaiselle.

6 a §

Palvelujen tarjoaminen kolmanteen maahan

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo aloittaa EU:n rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin liitteen I mukaisten sijoituspalvelujen tarjoamisen tai sijoitustoiminnan harjoittamisen ja oheispalvelujen tarjoamisen kolmannessa maassa perustamatta sivuliikettä, on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle, mitä palveluja tai toimintaa sijoituspalveluyritys aikoo tarjota sekä missä valtiossa ja miten niitä tarjotaan. Ilmoitus on tehtävä myös, jos nämä tiedot muuttuvat.

14 luku

Ulkomaisia sijoituspalveluyrityksiä koskevat erityissäännökset

3 §

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja sen sivuliikkeen johtajan vahingonkorvausvelvollisuus

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta korvata sivuliikkeen asiakkaalle tai muulle henkilölle aiheutunut vahinko on voimassa, mitä 16 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään sijoituspalveluyrityksestä. Mitä tässä momentissa säädetään velvollisuudesta vahingon korvaamiseen, koskee myös sitä, jolle kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike on ulkoistanut 7 luvun 5 §:ssä tarkoitetun toiminnon.

Ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen johtaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut sivuliikkeen asiakkaalle tai muulle henkilölle rikkomalla tämän lain säännöksiä tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske vahinkoja siltä osin kuin ne on aiheutettu rikkomalla 7 luvun 9 §:n 1 tai 2 momentin, 9 luvun 2—4 §:n, 10 luvun 1—7 §:n, 8 §:n 1, 2, 4—8 momentin tai 9—14 §:n taikka 12 luvun 1 tai 2 §:n taikka 3 §:n 1 tai 3 momentin säännöksiä.

15 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään rikemaksu, ovat tämän lain 7 luvun 12—14 §:n säännökset sisäpiiri-ilmoituksesta ja sisäpiirirekisteristä.

2 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

1) tämän lain 2 luvun 4 §:n säännös "pankkiiri" tai "pankkiiriliike"-sanankäytöstä toiminnassa tai muutoin toiminnassa;

2) tämän lain 7 luvun 3 §:n säännös sijoituspalveluyrityksen omiin varoihin kuuluvien rahoitusvälineiden hankinnan rahoittamisesta ja pantiksi ottamisesta sekä Finanssivalvonnan Finanssivalvonnasta annetun lain 30 §:n nojalla antama päätös varojen jakamisen rajoittamisesta;

3) luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun säännökset tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisesta ja julkistamisesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä ovat 1 momentissa säädetyn lisäksi:

1) luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1—3 §:n säännökset hallinto- ja ohjausjärjestelmistä, 8 luvun 3—14 §:n säännökset palkitsemisesta, 9 luvun 2—21 §:n säännökset riskien hallinnasta sekä 11 luvun 8 §:n ja osakeyhtiölain säännökset varojen jakamista koskevista rajoituksista;

2) tämän lain 12 luvun 3 §:n säännös asiakkaan tuntemisesta;

3) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 3 luvun 1 ja 2 §:n säännökset asiakkaiden tuntemisesta ja tunnistamisesta, 3 §:n säännös asiakkaan tuntemistietojen säilyttämisestä sekä 4 luvun 1 §:n säännökset ilmoitusvelvollisuudesta;

4) luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 a luvun 1—3, 8 ja 9 §:n säännökset luottolaitoksen ja konsolidointiryhmän velvollisuudesta laatia ja tarkastaa 3 §:n ja 4 §:n 1 momentin mukainen elvytysuunnitelma sekä konsolidointiryhmän elvytysuunnitelman hyväksymisestä, 9 a luvun 7 §:n 3 momentin säännös rahoitustuen tarjoamista koskevan aikomuksen ilmoittamisesta viranomaisille ja 11 luvun 5 a §:n 3 momentin säännös tietojen ilmoittamisesta viranomaisille.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä 2 momentin 1 kohdassa mainittujen luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten nojalla tämän lain 6 luvun 1 §:n 5 ja 6 momentissa tarkoitettulle sijoituspalveluyritykselle.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä 2 momentin 1 ja 3 kohdan nojalla muille, kuin sijoituspalveluyritykselle ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä sekä sellaisella kyseisen oikeushenkilön johtoon kuuluvalla henkilöllä, jonka velvollisuuksien vastainen edellä tässä pykälässä säädetty teko tai laiminlyönti on.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien EU:n vakavaraisuusasetuksen säännösten rikkominen tai laiminlyönti:

- 1) 99 artiklan 1 kohdan säännös omia varoja koskevien vaatimusten ilmoittamisesta;
- 2) 101 artiklan säännös kansallisia kiinteistömarkkinoita koskevien tietojen ilmoittamisesta;
- 3) 394 artiklan 1 kohdan säännös suuria asiakasriskejä koskevien tietojen ilmoittamisesta;
- 4) 395 artiklan 1 kohdan ja 3—8 kohdan säännökset suuria asiakasriskejä koskevistä rajoituksista;
- 5) 405 artiklan säännös arvopaperistettuun omaisuuserään liittyvän luottoriskin siirtämisestä;
- 6) 412 artiklan säännös maksuvalmiutta koskevasta vaatimuksesta;
- 7) 415 artiklan 1 ja 2 kohdan säännökset maksuvalmiutta koskevien tietojen ilmoittamisesta;
- 8) 430 artiklan 1 kohdan säännös vähimmäisomavaraisuusastetta koskevien tietojen ilmoittamisesta;

9) 431 artiklan 1—3 kohdan ja 451 artiklan 1 kohdan säännökset julkistamisvaatimuksista.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä ovat 1, 2 ja 5 momentissa säädetyn lisäksi:

1) lain 2 luvun 1 ja 2 §:n säännös sijoituspalvelun tarjoamisen luvanvaraisuudesta, Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:n 1 momentin 1 kohdan säännös toimiluvan myöntämisen edellytyksistä ja 2 momentin 4 kohdan säännös toimilupaa haettaessa annetuista tiedoista sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 26 ja 27 §:n nojalla tehty päätös toimiluvan peruuttamisesta tai sen rajoittamisesta;

2) 4 luvun säännökset ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen perustamisesta ja palvelujen tarjoamisesta Suomeen, 5 luvun säännökset kolmannen maan yrityksen sivuliikkeen perustamisesta ja palvelujen tarjoamisesta Suomeen sekä 13 luvun säännökset sivuliikkeen perustamisesta ja palvelujen tarjoamisesta ulkomaille;

3) 6 a luvun ja 7 luvun 10 §:n säännökset osakkeiden hankintaa ja luovutusta koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta ja Finanssivalvonnasta annetun lain 32 a §:n nojalla tehty päätös omistussosuuden hankinnan kieltämisestä ja 32 c §:n nojalla tehty päätös osakkeisiin perustuvien oikeuksien rajoittamisesta;

4) 6 b luvun säännökset hallinto- ja ohjausjärjestelmistä;

5) 7 luvun 2, 5—7 ja 9 §:n säännökset toiminnan järjestämisestä;

6) 7 a luvun 1—6 §:n säännökset algoritmista kaupankäynnistä ja suorasta sähköisestä markkinoillepääsystä;

7) 9 luvun 1—4 a §:n säännökset asiakasvarojen säilyttämisestä ja muusta käsittelystä;

8) 10 luvun 2—13 §:n säännökset menettelytavoista asiakassuhteessa;

9) luottolaitostoinnasta annetun lain 7 luvun 6 §:n 1 momentin säännös rikkomuksista ilmoittamisesta;

10) Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 1 momentin, 19 §:n 1 momentin, 23 §:n ja 24 §:n säännökset Finanssivalvonnan tietojensaanti- ja tarkastusoikeudesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä ovat 1, 2, 5 ja 6 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen säännösten rikkominen tai laiminlyönti:

1) 3 artiklan 1 ja 3 kohdan, 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan, 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan ensimmäisen virkkeen, 8 artiklan 1, 3 ja 4 kohdan, 10 artiklan sekä 11 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan ensimmäisen virkkeen ja 3 kohdan kolmannen alakohdan säännökset rahoitusvälineitä koskevasta avoimuudesta;

2) 7 artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan 1 kohdan säännökset luvan saamisesta tietojen julkistamisen lykkäämiselle;

3) 12 artiklan 1 kohdan ja 13 artiklan 1 kohdan säännökset velvollisuudesta kauppatietojen antamiseen erikseen ja kohtuullisin kaupallisoin ehdoin;

4) 14 artiklan 1 kohdan, 2 kohdan ensimmäisen virkkeen, 3 kohdan toisen, kolmannen ja neljännen virkkeen, 15 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan, toisen alakohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen, 2 kohdan ja 4 kohdan toisen virkkeen, 17 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen, 18 artiklan 1 ja 2 kohdan, 4 kohdan ensimmäisen virkkeen, 5 kohdan ensimmäisen virkkeen, 6 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä 8 ja 9 kohdan, 20 artiklan 1 kohdan,

2 kohdan ensimmäisen virkkeen, 21 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan, 22 artiklan 2 kohdan sekä 23 artiklan 1 ja 2 kohdan säännökset OTC-kaupankäyntiä harjoittavien kauppojen sisäisten toteuttajien ja sijoituspalveluyritysten avoimuudesta;

5) 25 artiklan 1 ja 2 kohdan, 26 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan, 2—5 kohdan, 6 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä 7 kohdan 1-5 ja 8 alakohdan sekä 27 artiklan 1 kohdan säännökset liiketoimista ilmoitettavista tiedoista;

6) 28 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan ensimmäisen alakohdan, 29 artiklan 1 ja 2 kohdan, 30 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 2 ja 3 kohdan säännökset johdannaisista;

7) 35 artiklan 1-3 kohdan, 36 artiklan 1-3 kohdan sekä 37 artiklan 1 ja 3 kohdan säännökset syrjimättömästä pääsystä rahoitusvälineiden määritysjärjestelmiin;

8) 40—42 artiklan säännökset tuotteita koskevista valvonta- ja interventiotuimista;

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1, 2 ja 5—7 momentissa säädetyn lisäksi kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset ja kriisinratkaisudirektiivin, luottolaitosdirektiivin, rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen ja EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä edellä 6 momentin 10 kohdan nojalla muulle kuin Finanssivalvonnan valvottavalle tai muulle henkilölle, joka on velvollinen noudattamaan tätä lakia tai EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetusta. Seuraamusmaksua ei saa määrätä luonnolliselle henkilölle edellä 6 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta, kun henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyyn kohteena olevaan asiaan.

16 luku

Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset

1 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Sijoituspalveluyritys ja korvausrahoisto ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka ne ovat tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet sijoituspalveluyrityksen asiakkaalle tai muulle henkilölle tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten, EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen, EU:n vakavaraisuusasetuksen sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen, EU:n vakavaraisuusasetuksen, rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tai luottolaitosdirektiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten taikka korvausrahoiston sääntöjen vastaisella menettelyllä.

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jonka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet sijoituspalveluyritykselle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla tämän lain säännöksiä tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä, EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetusta, EU:n vakavaraisuusasetusta tai EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen, EU:n vakavaraisuusasetuksen, rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tai luottolaitosdirektiivin perusteella annettuja komission asetuksia ja päätöksiä. Vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menetelleensä huolellisesti. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske vahinkoja siltä osin kuin ne on aiheutettu rikkomalla 7 luvun 9 §:n 1 tai 2 momentin, 9 luvun 2—4 §:n, 10 luvun 1—7 §:n, 8 §:n 1, 2, 4—8 momentin tai 9—14 §:n taikka 12 luvun 1 tai 2 §:n taikka 3 §:n 1 tai 3 momentin säännöksiä.

Sijoituspalveluyrityksen osakkeenomistaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on myötävaikuttamalla tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten, EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen, EU:n vakavaraisuusasetuksen tai EU:n rahoitusvälineiden markki-

nat -asetuksen, EU:n vakavaraisuusasetuksen, rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tai luottolaitosdirektiivin perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten rikkomiseen tallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut sijoituspalveluyritykselle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske vahinkoja siltä osin kuin ne on aiheutettu rikkomalla 7 luvun 9 §:n 1 tai 2 momentin, 9 luvun 2—4 §:n, 10 luvun 1—7 §:n, 8 §:n 1, 2, 4—8 momentin tai 9—14 §:n taikka 12 luvun 1 tai 2 §:n taikka 3 §:n 1 tai 3 momentin säännöksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään velvollisuudesta vahingon korvaamiseen, koskee myös sitä, jolle sijoituspalveluyritys on ulkoistanut 7 luvun 5 §:ssä tarkoitetun toiminnon. Sijoituspalveluyrityksen vastuusta sidonnaisasiamiehen toiminnasta säädetään 7 luvun 6 §:n 1 momentissa. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain (1141/2015) 10 luvun 9 §:ssä.

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvussa.

3 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 12 luvun 1, 2 ja 4 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomiin rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

17 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 3 päivänä tammikuuta 2018.

2 §

Siirtymäsäännökset

Sijoituspalveluyrityksellä, jolla tämän lain voimaan tullessa sisältyy toimilupaan oikeus tarjota kumottavan lain 1 luvun 11 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä koskevaa sijoituspalvelua säilyy oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä uuden lain 2 luvun 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna oheispalveluna. Finanssivalvonnan on tehtävä tästä oikeudesta viran puolesta merkintä 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun sijoituspalvelurekisteriin kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Finanssivalvonnan on varattava sijoituspalveluyritykselle tilaisuus tulla kuulluksi ennen merkinnän tekemistä.

3 §

Eräitä hyödykejohdannaisia koskevat poikkeukset

Finanssivalvonta voi myöntää rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin liitteen 1 kohdassa C.6 tarkoitettuja hyödykejohdannaisia koskevan poikkeuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 4 artiklassa ja 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun velvol-

lisuuden noudattamisesta sijoituspalvelu yritykselle, joka on saanut sijoituspalvelulain mukaisen toimiluvan 3 päivänä tammikuuta jälkeen. Tämän pykälän mukainen poikkeus voi olla voimassa enintään 2 päivään heinäkuuta 2020 asti. Finanssivalvonnan on viivytyksettä ilmoitettava Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle tämän pykälän nojalla annettavat poikkeusluvut.

2.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kaupankäynnin järjestämiseen rahoitusvälineillä ja rahoitusvälineiden kaupankäyntiin liittyvien tietojen julkistamiseen.

Tätä lakia sovelletaan pörssiä vastaavaan ulkomaiseen yhteisöön siten kuin 4 luvussa säädetään.

Lain 8 ja 9 lukua sovelletaan tässä laissa tarkoitettuun raportointipalvelun tarjoajaan.

Kaupankäynnin järjestämisestä rahoitusvälineillä ja rahoitusvälineiden kaupankäyntiin liittyvien tietojen julkistamisesta säädetään lisäksi rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 600/2014, jäljempänä *EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetus*.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rahoitusvälineellä* sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 14 §:ssä tarkoitettua rahoitusvälinettä;

2) *arvopaperilla* arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua arvopaperia;

3) *johdannaisopimuksella* sijoituspalvelulain 1 luvun 14 §:n 1 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälinettä;

4) *monenkeskisellä järjestelmällä* järjestelmää, jossa useiden kolmansien osapuolten rahoitusvälineitä koskevat osto- ja myynti-intressit voivat olla keskenään vuorovaikutuksessa;

5) *säännellyllä markkinalla* pörssin tai sitä muussa ETA-valtiossa vastaavan markkinoiden ylläpitäjän ylläpitämää monenkeskistä järjestelmää, jossa markkinan ylläpitäjän laatimien sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen rahoitusvälineitä koskevia osto- ja myyntitarjouksia tai tarjouskehotuksia siten, että tuloksena on rahoitusvälinettä koskeva sitova kauppa;

6) *markkinoiden ylläpitäjällä* yhtä tai useampaa henkilöä, joka hallinnoi ja/tai ylläpitää säännellyn markkinan liiketoimintaa ja joka voi olla säännelty markkina itse;

7) *pörssillä* suomalaista osakeyhtiötä, joka ylläpitää säänneltyä markkinaa Suomessa;

8) *monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä* monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän tai sitä muussa ETA-valtiossa vastaavan kaupankäynnin järjestäjän ylläpitämää muuta kuin 5 tai 11 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä järjestelmää, jossa kaupankäynnin järjestäjän laatimien sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen rahoitusvälineitä koskevia osto- ja myyntitarjouksia tai tarjouskehotuksia järjestelmässä siten, että tuloksena on rahoitusvälinettä koskeva sitova kauppa;

9) *pk-yritysten kasvumarkkinalla* 6 luvussa tarkoitettua erityistä rekisteröityä monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää;

10) *pk-yrityksellä* yritystä, jonka keskimääräinen markkina-arvo oli alle 200 000 000 euroa kolmen edellisen kalenterivuoden lopun hintatarjousten perusteella;

11) *organisoidulla kaupankäyntijärjestelmällä* muuta kuin 5, 8 tai 9 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä järjestelmää, jossa kaupankäynnin kohteena saa olla vain joukkovelkakirjalainoja, strukturoituja rahoitustuotteita, päästöoikeuksia tai johdannaisia;

12) *monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjällä tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjällä* pörssiä, alakohdissa 8 ja 11 tarkoitettua järjestelmää ylläpitävää sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta ja niiden sivuliikettä taikka ulkomaista ETA-sijoituspalveluyritystä tai ETA-luottolaitosta ja niiden sivuliikettä sekä kolmannen maan yritystä, joka ylläpitää Suomessa monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää toimilupansa puitteissa;

13) *kauppapaikalla* säänneltyä markkinaa, monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää;

14) *sijoituspalvelun tarjoajalla* sijoituspalvelulaissa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä ja ulkomaista ETA-sijoituspalveluyritystä, sellaista luottolaitostoinnasta annetussa laissa tarkoitettua luottolaitosta ja ulkomaista ETA-luottolaitosta, joka tarjoaa sijoituspalvelua, sellaista sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua rahastoyhtiötä ja ulkomaista rahastoyhtiötä, joka tarjoaa sijoituspalvelua sekä sellaista vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettua vaihtoehtorahastojen hoitajaa ja ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajaa, joka tarjoaa sijoituspalvelua;

15) *kaupankäyntiosapuolella* sijoituspalvelun tarjoajaa tai muuta henkilöä, jolle pörssi tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä on myöntänyt oikeuden käydä kauppaa asianomaisella kauppapaikalla;

16) *kauppojen sisäisellä toteuttajalla* sellaista sijoituspalvelun tarjoajaa, joka suunnitelmallisesti, toistuvasti ja säännöllisesti, järjestelmällisesti ja merkittävässä määrin käy kauppaa omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakkaiden toimeksiantoja kauppapaikan ulkopuolella ylläpitämättä monenkeskistä järjestelmää;

17) *algoritmisella kaupankäynnillä* rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä, jossa tietokonealgoritmi määrittää automaattisesti toimeksiantojen yksittäiset tekijät;

18) *päämiehen lukuun täsmäytetyllä kaupankäynnillä* sellaista liiketoimea, jossa kaupan mahdollistava taho toimii liiketoimenostajan ja myyjän välillä siten, ettei siihen kohdistu markkinariskiä liiketoimen toteutuksen missään vaiheessa, ja jossa liiketoimen molemmat puolet toteutetaan samanaikaisesti ja liiketoimi toteutetaan hintaan, josta kaupan mahdollistavalle taholle ei koidu muuta voittoa tai tappiota kuin aiemmin ilmoitettu palkkio, maksu tai kulut liiketoimesta;

19) *raportointipalvelulla* hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn ylläpitoa, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen ylläpitoa ja hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän ylläpitoa;

20) *raportointipalvelun tarjoajalla* suomalaista osakeyhtiötä tai eurooppayhtiölaissa (742/2004) tarkoitettua eurooppayhtiötä, jolla on tämän lain mukainen toimilupa hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn, konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tai hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän tarjoamiseen;

21) *hyväksytyyn julkistamisjärjestelyn tarjoajalla* edellä 20 kohdassa tarkoitettua yhtiötä, jolla on oikeus tarjota palvelua kauppvoja koskevien tietojen julkistamiseksi sijoituspalveluyrityksen puolesta EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 20 ja 21 artiklan mukaisesti;

22) *konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla* edellä 20 kohdassa tarkoitettua yhtiötä, jolla on oikeus tarjota palvelua EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 6, 7, 10, 12, 13, 20 ja 21 artiklassa tarkoitetuilla rahoitusvälineillä käytäviä kauppvoja koskevien ilmoitusten keräämiseksi tässä laissa tarkoitettulta pörssiltä, säännellyltä markkinalta, monenkeskiseltä kaupankäyntijärjestelmältä, organisoidulta kaupankäyntijärjestelmältä ja tässä laissa tarkoitettulta hyväksytyltä julkistamisjärjestelyltä sekä tietojen yhdistämiseksi sähköisesti ylläpidetyksi tietovirraksi, josta saa ajan tasalla olevia hinta- ja määrätietoja rahoitusvälineestä;

23) *hyväksytyyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla* edellä 20 kohdassa tarkoitettua yhtiötä, jolla on oikeus tarjota palvelua liiketoimia koskevien ilmoitusten antamiseksi Finanssivalvonnalle, muulle ETA-valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tai Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle sijoituspalveluyritysten puolesta;

24) *ulkomaisella ETA-raportointipalvelun tarjoajalla* ulkomaista yritystä, jolla on muun ETA-valtion kuin Suomen valvontaviranomaisen myöntämä 8 luvun mukaista toimilupaa vastaava lupa raportointipalvelun tarjoamiseen;

25) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

26) *kolmannella maalla* muuta valtiota kuin ETA-valtiota;

27) *ulkomaisella ETA-sijoituspalveluyrityksellä* sijoituspalvelulain 1 luvun 13 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua ulkomaista ETA-sijoituspalveluyritystä;

28) *ulkomaisella ETA-luottolaitoksella* luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua ulkomaista ETA-luottolaitosta, jolla on toimilupa tarjota sijoituspalveluja tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjota oheispalveluja;

29) *kolmannen maan yrityksellä* sijoituspalvelulain 1 luvun 13 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettua kolmannen maan yritystä;

30) *Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisella* Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1095/2010 tarkoitettua Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaista;

31) *johdolla* sijoituspalveluyrityksen, sijoituspalvelun tarjoajan, pörssin tai raportointipalvelun tarjoajan hallitusta ja, jos yrityksellä on hallintoneuvosto, hallintoneuvostoa, toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat yrityksen ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat yrityksen toimintaa;

32) *toimivalla johdolla* tarkoitetaan yrityksen toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat yrityksen ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat yrityksen toimintaa;

33) *rajahintatoimeksiannolla* rahoitusvälineen osto- tai myyntitoimeksiannosta, joka annetaan toteutettavaksi sille määrättyyn rajahintaan tai tätä parempaan hintaan sekä tietyn suuruisena;

34) *likvideillä markkinoilla* rahoitusvälineen tai rahoitusvälinelajin markkinoita, joilla on jatkuvasti valmiita ja halukkaita ostajia ja myyjiä ja joita arvioidaan seuraavin perustein ottaen huomioon kyseisen rahoitusvälineen tai rahoitusvälinelajin erityiset markkinarakenteet:

a) liiketoimien keskimääräinen toteutustiheys ja keskikoko eri markkinaehtojen vallitessa ja ottaen huomioon rahoitusvälinelajiin kuuluvien tuotteiden luonne ja elinkaari;

b) markkinaosapuolten lukumäärä ja tyyppi, mukaan lukien markkinaosapuolten lukumäärä suhteessa kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden lukumäärään tietyn tuotteen markkinoilla;

c) osto- ja myyntihintojen keskimääräinen erotus, jos se on saatavilla.

Edellä 1 momentin 16 kohdassa tarkoitettujen kauppajien sisäisen toteuttajan kaupankäynnin säännöllisyyttä ja järjestelmällisyyttä mitataan niiden OTC-kauppajien lukumäärällä, jotka sijoituspalveluyritys tekee rahoitusvälineensä omaan lukuunsa toteuttaessaan asiakastoimeksiantoja. Kaupankäynnin merkittävää määrää mitataan joko vertaamalla sijoituspalveluyrityksen OTC-kaupan suuruutta suhteessa sijoituspalveluyrityksen tietyn rahoitusvälineen kokonaiskauppaan taikka vertaamalla sijoituspalveluyrityksen OTC-kaupan suuruutta suhteessa tietyn rahoitusvälineen kokonaiskauppaan unionissa. Kauppajien sisäisen toteuttajan määritelmää sovelletaan ainoastaan, jos sekä kaupankäynnin säännöllisyyttä ja järjestelmällisyyttä että sen merkittävää määrää koskevat edellytykset täyttyvät tai jos sijoituspalveluyritys päättää osallistua kauppajien sisäisen toteuttajan järjestelmään;

Edellä 1 momentin 17 kohdassa tarkoitettuja yksittäisiä tekijöitä ovat toimeksiannon käynnistäminen, ajoitus, hinta tai määrä sekä toimeksiantojen hoito niiden jättämisen jälkeen siten, että ihmisen työpanosta tarvitaan vain vähän tai ei lainkaan. Tähän eivät kuulu järjestelmät, joita käytetään ainoastaan toimeksiantojen reitittämiseen yhteen tai useampaan kauppapaikkaan, sellaiseen toimeksiantojen käsittelyyn, johon ei sisälly kaupankäynnin tekijöiden määrittäystä, toimeksiantojen vahvistamiseen tai kaupan jälkeen toteutettujen liiketoimien käsittelyyn.

3 §

Pörssiin sovellettava muu lainsäädäntö

Pörssiin sovelletaan osakeyhtiölain (624/2006) säännöksiä, jollei tästä laista tai muusta pörssiä koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

4 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rahoitusvälineiden markkinat -direktiivillä* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2014/65/EU rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta;

2) *EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 600/2014 rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta;

3) *eurooppayhtiöasetuksella* eurooppayhtiön (SE) säännöistä annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2157/2001;

4) *pörssilistadirektiivillä* arvopaperien ottamisesta viralliselle pörssilistalle sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2001/34/EY;

5) *lyhyksimyntiasetuksella* lyhyksimyynnistä ja tietyistä luottoriskinvaihtosopimuksiin liittyvistä kysymyksistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 236/2012;

6) *EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta.

5 §

Monenkeskisen järjestelmän ylläpitäjän ja kauppojen sisäisen toteuttajan noudatettavat säännökset

Monenkeskisen järjestelmän ylläpitäjän on toiminnassaan noudatettava soveltuvin osin tämän lain monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää, organisoitua kaupankäyntijärjestelmää tai säänneltyä markkinaa koskevia säännöksiä. Kauppojen sisäisen toteuttajan velvollisuudesta julkistaa tietoja säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen III osastossa.

Rahoitusvälineitä koskevissa liiketoimissa, joita ei toteuteta monenkeskisessä järjestelmässä tai kauppojen sisäisessä toteuttajassa, on noudatettava EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen III osaston säännöksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta kyseisen asetuksen 23 ja 28 artiklan soveltamista.

II OSA

RAHOITUSVÄLINEIDEN MARKKINAPAIKAT

2 luku

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

Pörssin toimilupa, hallinto ja toiminta

1 §

Säännellyn markkinan ylläpitämisen luvanvaraisuus ja muu sallittu toiminta

Säänneltyä markkinaa ei saa ylläpitää ilman valtiovarainministeriön myöntämää toimilupaa.

Pörssi saa säännöllisen markkinan ylläpitämisen lisäksi ylläpitää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää, organisoitua kaupankäyntijärjestelmää, tarjota raportointipalveluja ja rahoitusvälineiden vaihdantaan ja säilytykseen liittyviä tietojenkäsittely- ja muita palveluja sekä arvopaperi-, johdannais- ja rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotuspalveluja sekä harjoittaa muuta edellä tässä momentissa tarkoitettuun toimintaan läheisesti liittyvää toimintaa.

Pörssi saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa sekä toimia tilinhoitajana sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (749/2012).

Pörssi ei saa harjoittaa muuta kuin tässä pykälässä tarkoitettua toimintaa.

2 §

Pörssin kotipaikka

Pörssin kotipaikan on sijaittava Suomessa.

3 §

Toiminimi

Muu kuin pörssin toimiluvan saanut yhteisö ei saa toiminimessään tai muutoin toimintaansa kuvaamaan käyttää sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi taikka johdannaispörssi.

4 §

Toimilupahakemus

Valtiovarainministeriö myöntää hakemuksesta pörssin toimiluvan suomalaiselle osakeyhtiölle. Toimilupaa voidaan hakea myös perustettavan yhtiön lukuun.

Toimilupahakemukseen on liitettävä pörssin toimintaa ja mahdollista 1§:n 2 momentissa tarkoitettua muuta toimintaa koskeva suunnitelma sekä 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettu hakemus pörssin sääntöjen vahvistamisesta. Hakemukseen on lisäksi liitettävä riittävät selvitykset pörssin:

- 1) omistuksesta;
- 2) johdosta ja tilintarkastajista;
- 3) sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta;
- 4) mahdollisten eturistiriitojen ja sidonnaisuuksien käsittelystä;
- 5) taloudellisista toimintaedellytyksistä;
- 6) valvontatehtävän hoitamisesta.

Jos toimilupaa haetaan perustettavan yhtiön lukuun, hakemukseen on lisäksi liitettävä riittävät selvitykset hakijasta.

Valtiovarainministeriön pyynnöstä hakijan on toimitettava ministeriölle toimiluvan myöntämiseksi tarvittavat lisäselvitykset.

5 §

Toimiluvan myöntämisen edellytykset

Valtiovarainministeriön on myönnettävä toimilupa, jos se voi saadun selvityksen perusteella varmistua, että:

- 1) hakija ja sen suunnittelema toiminta täyttävät tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä säännellyn markkinan ylläpitämiselle säädetyt ja määrätyt vaatimukset;
- 2) pörssin omistajat täyttävät 6 §:ssä säädetyt vaatimukset;
- 3) pörssin johto täyttää 16—18 §:ssä säädetyt vaatimukset, eikä ole perusteltua syytä epäillä johdon vaarantavan säännellyn markkinan tehokasta ja varovaista johtamista taikka markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta;
- 4) pörssin omistus ei vaaranna pörssin varovaisten ja terveiden liiketoimintaperiaatteiden mukaista liiketoimintaa.

6 §

Pörssin merkittävien omistajien luotettavuus

Henkilön, joka suoraan tai välillisesti omistaa vähintään kymmenen prosenttia pörssin osakepääomasta tai osuuden, joka tuottaa vähintään kymmenen prosenttia sen osakkeiden tuottamasta äänivallasta, on oltava luotettava.

Henkilöä ei pidetä luotettavana, jos:

1) hänet on viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton omistamaan pörssiä; taikka

2) hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton omistamaan pörssiä.

Jos edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa pörssin omistajalle kuuluvan päätösvallan käyttämistä pörssissä, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvostellen pidettävä ilmeisen perusteltuna.

7 §

Toimilupapäätös ja pörssin toiminnan aloittaminen

Toimilupaa koskeva hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valituksen tekemisestä sillä perusteella, että päätöstä ei ole annettu säädetystä määräajassa, säädetään 11 luvun 1 §:ssä.

Valtiovarainministeriön on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto Suomen Pankilta ja Finanssivalvonnalta.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan pörssin liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

Pörssi voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettut säännöt on vahvistettu. Jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yhtiölle, toiminta voidaan aloittaa, kun pörssi on rekisteröity.

Mitä sijoituspalvelulain 3 luvun 1 §:n 4 momentissa säädetään toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen yhtiön toimilupahakemuksesta, sovelletaan myös markkinoiden ylläpitäjään.

8 §

Toimilupa eurooppayhtiölle

Toimilupa pörssin toiminnan harjoittamiseen on myönnettävä myös toisessa ETA-valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiöasetuksessa tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen mainitun asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Valtiovarainministeriön on pyydettävä lupahakemuksesta kyseisen valtion arvopaperimarkkinoita valvovan viranomaisen lausunto. Kotipaikan siirtoa ei saa rekisteröidä ennen kuin toimilupa on annettu. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

9 §

Toimiluvan rekisteröinti

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi kaupparekisteriin.

Perustettavalle pörssille ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla, kun yritys rekisteröidään.

10 §

Taloudelliset toimintaedellytykset

Pörssillä pitää olla pörssin toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden riittävät taloudelliset toimintaedellytykset.

Pörssin täysin maksetun osakepääoman on oltava vähintään 730 000 euroa.

11 §

Osakkeiden hankinnasta ilmoittaminen

Sen, joka aikoo suoraan tai välillisesti hankkia pörssin osakkeita, on ilmoitettava siitä etukäteen Finanssivalvonnalle, jos hänen omistuksensa hankinnan johdosta:

- 1) olisi vähintään kymmenen prosenttia pörssin osakepääomasta;
- 2) olisi niin suuri, että se vastaisi vähintään kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta; tai
- 3) muutoin oikeuttaisi käyttämään 2 kohdassa tarkoitettuun omistukseen rinnastettavaa tai muutoin merkittävää vaikutusvaltaa pörssin hallinnossa.

Jos omistusosuutta aiotaan lisätä vähintään 20, 30 tai 50 prosenttiin pörssin osakepääomasta tai sen osakkeiden tuottamasta äänivallasta, myös tästä hankinnasta on etukäteen ilmoitettava Finanssivalvonnalle. Vastaava ilmoitus on tehtävä myös, jos omistusosuus vähenisi alle tässä tai 1 momentissa säädetyn rajan.

Laskettaessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua omistus- ja ääniosuutta sovelletaan, mitä arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä ja 9 luvun 4—6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä säädetään.

Pörssin on ilmoitettava Finanssivalvonnalle vähintään kerran vuodessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen osuuksien omistajat ja näiden osuus pörssin osakepääomasta ja sen osakkeiden tuottamasta äänivallasta, jos ne ovat pörssin tiedossa. Pörssin on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset. Ilmoituksessa on annettava riittävät tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta sekä muut Finanssivalvonnan määräämät tiedot.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksesta on käytävä ilmi tarpeelliset tiedot ja selvitykset:

- 1) ilmoitusvelvollisesta sekä hänen luotettavuudestaan ja taloudellisesta tilanteestaan;
- 2) ilmoitusvelvollisen omistuksesta ja muista sidonnaisuuksista pörssissä;
- 3) hankintaa koskevista sopimuksista, hankinnan rahoituksesta ja, edellä 2 momentissa tarkoitettua tapauksessa, omistuksen tavoitteista.

Mitä tässä pykälässä säädetään pörssistä hankittavan omistusosuuden ilmoittamisesta, koskee myös sellaista yhteisöä, jolla on arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräysvalta pörssissä (pörssin omistusyhteisö).

12 §

Osakkeiden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää 11 §:ssä tarkoitettu omistusosuuden hankinta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 32 a §:ssä.

Finanssivalvonnan on tehtävä 1 momentissa tarkoitettu päätös kolmen kuukauden kuluessa 11 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamisesta.

Ennen 2 momentissa säädetyn määräajan päättymistä ilmoitusvelvollinen saa hankkia 11 §:ssä tarkoitettuja osakkeita vain, jos Finanssivalvonta on antanut siihen suostumuksensa.

13 §

Pörssin sidonnaisuus

Pörssin ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos ei saa estää pörssin tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

Merkittävällä sidoksella tarkoitetaan tässä pykälässä luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 38 alakohdassa tarkoitettua läheistä sidonnaisuutta.

14 §

Toimiluvan peruuttaminen

Valtiovarainministeriö voi peruuttaa kokonaan tai osittain pörssin toimiluvan, jos:

1) pörssin toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetusta tai sen perusteella annettuja säännöksiä, toimiluvan ehtoja tai pörssin sääntöjä;

2) säännelty markkina ei ole toiminut kuuteen kuukauteen;

3) toimiluvan myöntämiselle säädettyjä olennaisia edellytyksiä ei enää ole olemassa;

4) säännellyn markkinan toimintaa tai osaa siitä ei ole aloitettu 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä; tai

5) pörssin toimilupaa haettaessa on annettu olennaisesti vääriä tai puutteellisia tietoja säännellyn markkinan toiminnan kannalta keskeisistä seikoista.

Valtiovarainministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu. Ennen kuin valtiovarainministeriö peruuttaa pörssin toimiluvan 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitetulla perusteella, sen on ennen päätöksen tekemistä asetettava pörssille kohtuullinen määräaika toiminnassa havaittujen puutteellisuuksien korjaamiseksi, jollei toimiluvan peruuttaminen välittömästi ole välttämätöntä asian kiireellisyyden tai arvopaperimarkkinoiden vakauden ja luotettavan toiminnan turvaamiseksi.

Valtiovarainministeriö voi pörssin hakemuksesta peruuttaa pörssin toimiluvan, jos pörssi on päättänyt lopettaa säännellyn markkinan ylläpitämisen. Ennen päätöksen tekemistä valtiovarainministeriön on pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Jos valtiovarainministeriö peruuttaa 1 tai 3 momentin nojalla pörssin toimiluvan, ministeriö voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminta lopetetaan. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

15 §

Valtiovarainministeriön oikeus keskeyttää pörssin toiminta

Valtiovarainministeriö voi määrätä pörssin toiminnan keskeytettäväksi määräajaksi, jos säännellyn markkinan toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta taikka jos kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden vaihdanta on häiriintynyt, ja on ilmeistä,

että toiminnan jatkaminen on omiaan vakavasti vahingoittamaan rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta tai vakautta taikka sijoittajien asemaa.

Valtiovarainministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kuultava pörssiä sekä pyydyttävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

16 §

Pörssin johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset

Pörssin hallituksen jäsenen ja toimivaan johtoon kuuluvan tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö, joka ei ole konkurssissa taikka liiketoimintakiellossa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole muutenkaan rajoitettu.

Luotettavana ja hyvämaineisena ei pidetä sitä, joka on:

1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään taikka

2) muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton 1 momentissa tarkoitettuun tehtävään.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta tehtävän vastaanottohetkeen. Jos tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa pörssin johtoon kuuluvan päätösvallan käyttämistä, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvostellen pidettävä ilmeisen perusteltuna.

Pörssin on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle 1 momentissa tarkoitettuja henkilöitä koskevista muutoksista sekä muutkin pörssin johtoa koskevat uudet tiedot, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, täyttääkö johto tässä 16—18 §:ssä tarkoitettuja vaatimukset. Mitä tässä pykälässä säädetään pörssistä, sovelletaan vastaavasti pörssin omistusyhteisöön.

17 §

Pörssin johdon ajankäyttö

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on käytettävä riittävästi aikaa tehtäviensä hoitamiseen. Henkilön samaan aikaan hoitamien muiden johtotehtävien enimmäismäärää arvioitaessa on otettava huomioon henkilön yksilölliset olosuhteet sekä pörssin toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus.

Pörssin hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja saa pitää samanaikaisesti enintään yhden seuraavista johtotehtävien yhdistelmistä:

1) yhden päätoimisen, toimi- tai palvelussuhteeseen perustuvan hallitusjäsenyyden tai toimitusjohtajuuden ja kahden, muunlaisen hallitusjäsenyyden yhdistelmä;

2) neljä hallituksen jäsenyyttä, joista mikään ei ole päätoimiseen toimi- tai palvelussuhteeseen perustuva.

Yhdeksi johtotehtäväksi katsotaan hallituksen jäsenyydet tai toimitusjohtajuudet:

1) samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä; ja

2) yrityksissä, joista pörssillä on huomattava omistusosuus.

Finanssivalvonta voi antaa luvan hallituksen jäsenelle ja toimitusjohtajalle vastaanottaa yhden lisäjäsenyyden 2 momentissa säädettyjen enimmäismäärien lisäksi, jos se ei vaaranna 1 ja 2 momentissa säädettyjen periaatteiden noudattamista. Finanssivalvonnan on ilmoitettava antamastaan poikkeusluvasta Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta, henkilöön, joka on valittu pörssin johtoon valtion edustajan, hallituksen jäsenyyteen tai toimitusjohtajuuteen asunto-osakeyhtiössä, asunto-

osakeyhtiölain (1599/2009) 28 luvun 2 §:ssä tarkoitetussa keskinäisessä kiinteistöosakeyhtiössä, aatteellisessa tai taloudellisessa yhdistyksessä tai muussa sellaisessa yrityksessä, jonka pääasiallinen tarkoitus on muu kuin voiton tuottaminen osakkeen- tai osuudenomistajille, jos tehtävä ei vaaranna 1 ja 2 momentissa säädettyjen periaatteiden noudattamista.

18 §

Pörssin johdon kokoonpanoa ja työskentelyä koskevat vaatimukset

Pörssin johdolla on oltava tehtäviensä hoitamiseksi riittävä ja monipuolinen osaaminen ja kokemus. Hallituksella tulee olla riittävä tietämys, taidot ja kokemus pörssin liiketoiminnasta ja sen toimintaan liittyvistä keskeisistä riskeistä. Pörssin on käytettävä riittävästi voimavaroja hallituksen jäsenten perehdyttämiseen tehtävänsä.

Hallituksen on hyväksyttävä pörssille toimintaperiaatteet, joilla edistetään hallituksen kokoonpanon monimuotoisuutta. Hallituksen on hyväksyttävä pörssille tavoite sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta hallituksessa sekä laadittava toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään.

Hallituksen yksittäisen jäsenen on toimittava tehtävänsä riippumattomasti siten, että hallitus voi tehokkaasti kyseenalaistaa toimivan johdon päätöksiä sekä valvoa ja seurata sen päätöksentekoa. Hallituksen työ on järjestettävä siten, ettei hallituksen yksittäinen jäsen tai jäsenen vähemmistö epäasianmukaisesti tai pörssin edun vastaisesti vallitse hallituksen päätöksentekoa.

Hallituksen on määriteltävä pörssille hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan yrityksen tehokas ja vakaa hoito tavalla, joka edistää markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta. Yrityksen tehtävänkuvat on eriytettävä eturistiriitojen ehkäisemiseksi.

Hallituksen ja toimitusjohtajan on valvottava 4 momentissa tarkoitettujen hallinto- ja ohjausjärjestelmien noudattamista, arvioitava säännöllisesti niiden tehokkuutta ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Hallituksen jäsenen tulee saada käyttöönsä tehtäviensä täyttämiseen riittävät tiedot ja asiakirjat.

19 §

Nimitysvaliokunta

Pörssillä on oltava hallituksen jäsenistä tai osakkeenomistajien nimeämistä henkilöistä koostuva nimitysvaliokunta, jonka jäsenet eivät saa kuulua pörssin toimivaan johtoon.

Nimitysvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta tai hallituksen jäsenet valitsevaa elintä jäsenten sekä toimivan johdon ehdollepanoa ja valintaa koskevissa asioissa. Valiokunnan jäsen ei saa toimi- tai palvelussuhteessa osallistua sellaisen pörssin tai muun yrityksen päivittäiseen johtamiseen, jonka asiat kuuluvat valiokunnan tehtäviin.

Nimitysvaliokunnan on avustettava hallitusta tai muuta hallituksen jäsenet valitsevaa elintä ainakin seuraavissa asioissa:

1) hallituksen työskentelylle tarpeellisten tietojen ja taitojen, kokemuksen, monimuotoisuuden sekä jäsenyyden vaatiman ajan arviointi, uusien jäsenten tehtävänkuvien ja vaadittavien valmiuksien määrittely sekä jäsenehdokkaiden etsiminen;

2) hallituksen kokoonpanon, työskentelyn sekä hallituksen yksittäisten jäsenten työskentelyn arviointi;

3) toimivan johdon valintaperusteiden ja valintamenettelyn arviointi;

4) 18 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimintaperiaatteiden edistäminen ja arviointi.

Edellä 3 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen arvioinnit on tehtävä säännöllisesti, 2 kohdassa tarkoitettu arviointi kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Tilintarkastus ja velvollisuus toimittaa jäljennöksiä eräistä asiakirjoista

Pörssin tilintarkastajista vähintään yhden on oltava KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullisen tilintarkastajan tulee olla KHT-tilintarkastaja.

Pörssin on ilman aiheutonta viivytystä lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös:

- 1) tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta / asiakirjoistaan;
- 2) tilintarkastuskertomuksesta;
- 3) tilinpäätöstä käsitelleen yhtiökokouksen pöytäkirjasta.

Mitä 2 momentissa säädetään pörssistä, sovelletaan vastaavasti pörssin omistusyhteisöön.

Tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle, jos tilintarkastaja havaitsee tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimeksiantoa suorittaessaan, että päätös tai muu seikka voi:

- 1) olennaisesti rikkoa tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä pörssin toimiluvan edellytyksistä ja toiminnan harjoittamisesta;
- 2) vaikuttaa pörssin toiminnan jatkuvuuteen; tai
- 3) johtaa kielteiseen tai varauksen sisältävään tilintarkastuskertomukseen.

Tilintarkastajaan, joka on luovuttanut 4 momentissa tarkoitettua tiedon vilpittömässä mielessä, ei sovelleta tilintarkastuslain 10 luvun 3 §:ää tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

3 luku

Säännellyn markkinan toiminnan järjestäminen

1 §

Säännellyn markkinan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset

Pörssin toiminta on järjestettävä sen liiketoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen luotettavalla tavalla. Pörssin on varmistettava toimintaansa liittyvien riskien hallinta, sisäisen valvontansa toimivuus ja toimintansa jatkuvuus kaikissa tilanteissa.

Pörssillä on oltava toimintaperiaatteet pörssin toimintaan liittyvien eturistiriitojen tunnistamiseksi, niiden ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi. Toimintaperiaatteissa on otettava erityisesti huomioon eturistiriitatilanteet, jotka voivat vaikuttaa pörssin toimintaan tai pörssille 2 §:ssä säädetyn valvontatehtävän luotettavaan hoitamiseen. Pörssillä on lisäksi oltava avoimet ja syrjimättömät säännöt ja menettelyt asianmukaisen ja hyvän kauppatavan mukaisen kaupankäynnin mahdollistamiseksi sekä puolueettomat perusteet toimeksiantojen tehokkaaksi toteuttamiseksi.

Pörssin on varmistettava, että sen käyttämät järjestelmät ja menettelytavat turvaavat kaupankäyntijärjestelmän toiminnan luotettavuuden ja jatkuvuuden häiriötilanteissa. Pörssin on testattava säännöllisesti kuormituskokein kaupankäyntijärjestelmän toimintaa.

Pörssin hoitaessa sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä sen toimintaan ei sovelleta hallintolakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), kielilakia (423/2003) eikä saamen kielilakia (1086/2003). Pörssin hallintoelimen jäsenen tai pörssin palveluksessa olevaan ei tällöin myöskään sovelleta rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Mitä 1 momentissa säädetään pörssistä, sovelletaan vastaavasti pörssin omistusyhteisöön.

Säännellyn markkinan ylläpitäjä ei saa toteuttaa asiakastoimeksiantoja omaa pääomaa vastaan tai harjoittaa päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä millään ylläpitämällään säännellyllä markkinalla.

2 §

Pörssin valvontatehtävä

Pörssillä on oltava tehokkaat järjestelyt ja menettelyt sekä tarvittavat resurssit tämän lain ja arvopaperimarkkinalain sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten, EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sekä pörssin sääntöjen noudattamisen valvomiseksi pörssin toiminnassa.

Pörssin on ilmoitettava Finanssivalvonnalle välittömästi:

- 1) menettelystä, joka ilmeisesti on vastoin 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka merkittävästi rikkoo pörssin sääntöjä;
- 2) tavanomaisesta poikkeavasta kaupankäynnistä;
- 3) rahoitusvälineeseen liittyvistä järjestelmän toimintahäiriöstä tai
- 4) menettelystä, joka voi olla vastoin EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen säännöksiä.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitettut tiedot muille Finanssivalvontaa vastaaville ETA-valtioiden viranomaisille ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle. Edellä 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ilmoitus on kuitenkin tehtävä vain, jos kyse on menettelystä, joka ilmeisesti on EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen säännösten vastainen.

3 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Pörssillä on oltava menettelytavat, jota noudattamalla pörssin palveluksessa olevat voivat ilmoittaa pörssin sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Pörssin on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyillä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä pörssissä.

4 §

Pörssin toiminnan ulkoistaminen

Ulkoistamisella tarkoitetaan tässä luvussa pörssin toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa pörssille toiminnon tai palvelun, jonka pörssi olisi muutoin itse suorittanut.

Pörssi voi ulkoistaa toimintansa kannalta merkittävän muun toiminnon kuin pörssin toiminnan harjoittamisen, jos ulkoistaminen ei haittaa pörssin riskien hallintaa, sisäistä valvontaa, liiketoiminnan tai toiminnan kannalta merkittävän muun toiminnon hoitamista eikä Finanssivalvonnan harjoittamaa valvontaa. Ulkoistamisesta huolimatta pörssi vastaa tästä laista, arvopaperimarkkina-asetuksesta, EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksesta ja sen nojalla annetuista komission asetuksista johtuvien velvollisuuksiensa täyttämistä. Pörssin on toimittava huolellisesti, kun se ulkoistaa toimintansa kannalta merkittävän toiminnon.

Toiminto on pörssin toiminnan kannalta merkittävä, jos virhe tai puute sen suorittamisessa voi haitata olennaisesti pörssin toimintaa koskevien lakien, niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai pörssin toimiluvan ehtojen noudattamista taikka pörssin taloudellista asemaa tai pörssin toiminnan jatkuvuutta.

Pörssin toiminnan kannalta merkittävän toiminnon ulkoistamisesta on tehtävä kirjallinen sopimus, josta käy ilmi toimeksiannon sisältö ja sopimuksen voimassaoloaika.

Pörssin on hankittava ulkoistettua toimintaa hoitavalta jatkuvasti pörssin viranomaisvalvonnan, riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan edellyttämät tarpeelliset tiedot ja luovutettava tiedot edelleen Finanssivalvonnalle.

5 §

Ulkoistamisesta ilmoittaminen

Pörssin, joka toimiluvan myöntämisen jälkeen aikoo ulkoistaa toimintansa kannalta merkittävän toiminnon, on ilmoitettava ulkoistamisesta etukäteen Finanssivalvonnalle. Pörssin ja ulkoistettua toimintaa hoitavan välisessä sopimussuhteessa tapahtuvista merkittävistä muutoksista on ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

6 §

Säännellyn markkinan sääntöjen vähimmäisisältö

Pörssin on laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla säänneltyä markkinaa koskevat säännöt, jotka sisältävät määräykset vähintään seuraavista asioista:

- 1) miten kaupankäynti tapahtuu;
- 2) miten ja millä perusteilla rahoitusväline otetaan kaupankäynnin kohteeksi sekä miten ja millä perusteilla kaupankäynti rahoitusvälineellä voidaan keskeyttää tai lopettaa;
- 3) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinto- ja ohjausjärjestelmille niiden hallinnolle tähän lakiin, arvopaperimarkkina- lakiin ja niiden nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä pörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan;
- 4) miten ja millä perusteilla kaupankäyntiosapuolen oikeudet myönnetään ja peruutetaan;
- 5) markkinalla toimivien sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten henkilökunnalle asetettavat ammatilliset vaatimukset;
- 6) millä ehdoilla kaupankäyntiosapuoleksi voidaan hyväksyä muita jäseniä kuin sijoituspalveluyrityksiä ja luottolaitoksia;

7) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia kaupankäyntiosapuolille tähän lakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä pörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan;

8) millaisia seuraamuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja kaupankäyntiosapuolille voidaan pörssin sääntöjen rikkomisesta määrätä ja miten ne määrätään;

9) jos kaupankäynnin kohteena on johdannaissopimus, sen ehdot;

10) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia kauppohenkilöille määrittämiseen ja toteuttamiseen liittyy.

Säännelty markkinat voivat hyväksyä kaupankäyntiosapuoliksi sijoituspalveluyrityksiä, direktiivin 2013/36/EU mukaisesti toimiluvan saaneita luottolaitoksia ja muita henkilöitä;

a) jotka ovat riittävän hyvämaineisia;

b) joilla on riittävät kaupankäyntivalmiudet ja -taidot ja riittävä kokemus;

c) joilla on tarvittaessa riittävät organisaatiojärjestelyt; ja

d) joilla on hoitamaansa tehtävään nähden riittävät resurssit ottaen huomioon eri rahoitusjärjestelyt, joita säännelty markkina on saattanut ottaa käyttöön liiketoimien asianmukaisen toimituksen takaamiseksi.

7 §

Pörssin sääntöjen vahvistaminen

Pörssin säännöt ja niiden muutokset vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Säännöt on vahvistettava, jos ne ovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset ja jos saadun selvityksen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että ne turvaavat luotettavan ja tasapuolisen kaupankäynnin.

Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä Finanssivalvonnan lausunto. Jos päätös koskee sähköön, maakaasuun tai päästöoikeuksiin perustuvaa johdannaissopimusta, lausunto on pyydettävä myös Energiamarkkinavirastolta.

Valtiovarainministeriö voi kaupankäynnin luotettavuuden ja tasapuolisuuden turvaamiseksi määrätä vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista kuultava pörssiä ja pyydettävä asiassa Finanssivalvonnan lausunto.

Mitä 1 momentissa säädetään sääntöjen muutosten vahvistamisesta, ei sovelleta, jos muutokset ovat merkitykseltään vähäisiä tai teknisiä. Pörssin on kuitenkin toimitettava sääntöjen muutokset valtiovarainministeriölle ja Finanssivalvonnalle tiedoksi ennen niiden voimaantuloa. Jos syntyy erimielisyyttä siitä, ovatko pörssin sääntöjen muutokset merkitykseltään vähäisiä tai teknisiä, ratkaisee asian valtiovarainministeriö.

8 §

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle

Pörssi saa ottaa liikkeeseenlaskijan hakemuksesta säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi arvopaperin, johon todennäköisesti kohdistuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa ja jonka hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luotettavaa.

Pörssi saa ottaa säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi arvopaperin myös ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta, jos 1 momentin mukaiset vaatimukset täyttyvät ja jos sama arvopaperi on jo otettu kaupankäynnin kohteeksi muulla säännellyllä markkinalla. Tällaiselle

liikkeeseenlaskijalle ei saa asettaa tiedonantovelvollisuuksia pörssin säännöissä. Pörssin on ilmoitettava liikkeeseenlaskijalle arvopaperin kaupankäynnin kohteeksi ottamisesta ennen kaupankäynnin aloittamista.

Pörssi saa ottaa säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi johdannaissopimuksen, jos sen hinnanmuodostus on luotettavaa, ja johdannaissopimus voidaan selvittää luotettavalla tavalla.

Muista edellytyksistä, joilla pörssi voi ottaa rahoitusvälineen säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi, säädetään rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin nojalla annetun komission asetuksessa. Säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi haettavista arvopapereista julkistettavista esitteistä säädetään arvopaperimarkkinalain 3—5 luvussa.

Pörssin velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa, säädetään EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa. Jos kaupankäynnin kohteeksi otetaan osake, joka ei ole kaupankäynnin kohteena muulla säänneltyllä markkinalla, pörssin on samalla ilmoitettava Finanssivalvonnalle EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 17 alakohdan b alakohdassa edellytetyt arviot kyseisestä osakkeesta.

Finanssivalvonta voi määrätä, että rahoitusvälineen ottamista kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle lykätään enintään kymmenellä perättäisellä pankkipäivällä kerrallaan. Lykkäys voidaan määrätä, jos Finanssivalvonnalla on perusteltu syy epäillä, että rahoitusvälinettä kaupankäynnin kohteeksi hakeva taikka se, joka toimeksiannon nojalla huolehtii kaupankäynnin kohteeksi hakemisesta, toimii tämän lain, arvopaperimarkkinalain tai niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. Ennen määräyksen antamista Finanssivalvonnan on varattava päätöksen kohteelle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta erityisestä syystä muuta johdu.

9 §

Arvopaperin ottaminen pörssilistalle

Pörssi saa liikkeeseenlaskijan hakemuksesta ottaa pörssilistalle arvopaperin, joka täyttää tämän luvun 8 §:n 1 ja 4 momentin ja tämän pykälän vaatimukset. Pörssilistadirektiivin täytäntöön panemiseksi tarpeellisista vaatimuksista, joilla pörssi saa ottaa arvopaperin pörssilistalle, sekä niistä myönnettävistä poikkeuksista säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella.

Osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi voidaan ottaa pörssilistalle vain, jos kaupankäynnin kohteeksi pörssin ylläpitämälle säännellylle markkinalle on otettu tai samanaikaisesti otetaan samanlainen osake kuin se, johon arvopaperi oikeuttaa.

Osakkeen liikkeeseenlaskijan on haettava pörssilistalla olevien osakkeiden kanssa samanlaisten osakkeiden ottamista pörssilistalle vuoden kuluessa niiden liikkeeseenlaskusta, jollei liikkeeseenlaskija ole suostunut siihen, että pörssi ottaa ne pörssilistalle ilman eri hakemusta.

Liikkeeseenlaskijan on haettava samaan liikkeeseenlaskuun kuuluvat arvopaperimarkkinalain 2 luvun 1 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut arvopaperit samanaikaisesti pörssilistalle.

Pörssi voi sijoittajien suojaamiseksi hylätä hakemuksen arvopaperin ottamisesta pörssilistalle.

Pörssin on ratkaistava hakemus arvopaperin ottamisesta pörssilistalle kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos pörssi pyytää tänä aikana hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona pörssi vastaanottaa lisäselvityksen. Jos pörssi ei tee ratkaisua määräajassa, hakemus katsotaan hylätyksi.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on oikeus saattaa pörssin 5 ja 6 momentissa tarkoitettu päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä tai 6 momentissa tarkoitettun määräajan päättymisestä.

10 §

Pörssilistan pitäminen

Pörssi voi pitää pörssilistadirektiivissä tarkoitettua pörssilistaa säännellylle markkinalle kaupankäynnin kohteeksi ottamistaan arvopapereista.

11 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen tai lopettaminen

Pörssi voi päättää keskeyttää tai lopettaa kaupankäynnin rahoitusvälineellä, jos rahoitusväline tai rahoitusvälineen arvopaperin liikkeeseenlaskija ei enää täytä pörssin sääntöjen vaatimuksia tai jos se on muutoin tarpeen pörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, pörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn vuoksi.

Pörssi voi keskeyttää tai lopettaa kaupankäynnin rahoitusvälineellä vastaavin edellytyksin myös rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan hakemuksesta.

Pörssi ei saa kuitenkaan keskeyttää tai lopettaa kaupankäyntiä rahoitusvälineellä, jos se aiheuttaisi merkittävää haittaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle.

Pörssin on keskeytettävä tai lopetettava kaupankäynti myös rahoitusvälineeseen liittyvällä johdannaissopimuksella, jos toimenpide on tarpeen 1 momentissa tarkoitettun päätöksen tavoitteiden tukemiseksi.

Finanssivalvonnan on määrättävä kaupankäynti keskeytettäväksi tai lopetettavaksi muulla Suomessa toimivalla säänneltyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tai määrättävä kauppohenkilöiden sisäinen toteuttaja keskeyttämään tai lopettamaan kaupankäynti samalla rahoitusvälineellä tai siihen liittyvällä johdannaissopimuksella, jos keskeyttämisen tai lopettamisen syynä on:

- 1) epäily markkinoiden väärinkäytöstä;
- 2) ostotarjous; tai
- 3) liikkeeseenlaskijasta tai rahoitusvälineestä ei ole julkistettu sisäpiirintietoa EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 ja 17 artiklan mukaisesti.

Pörssi voi pyytää Finanssivalvontaa vahvistamaan 1, 2 tai 4 momentissa tarkoitettun kaupankäynnin keskeytyspäätöksen. Finanssivalvonnan on tällaisen pyynnön saatuaan ilman aiheutonta viivytystä päätettävä, vahvistaako se pörssin tekemän kaupankäynnin keskeytyspäätöksen. Jos Finanssivalvonta päättää olla vahvistamatta pörssin tekemää päätöstä, pörssin on ilman aiheutonta viivytystä jatkettava kaupankäyntiä rahoitusvälineellä.

Pörssissä kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijalla on oikeus saattaa pörssin 1 tai 5 momentissa tarkoitettu päätös ja sijoittajien etujen valvomiseksi toimivalla rekisteröidyllä yhdistyksellä samoin kuin sijoittajalla, joka omistaa kyseisiä rahoitusvälineitä tai niihin oikeuttavia rahoitusvälineitä, on oikeus saattaa 1 tai 2 momentissa tarkoitettu pörssin päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava pörssille asian saattamisesta sen käsiteltäväksi. Pörssin päätös lopettaa kaupankäynti voidaan asian Finanssivalvonnan käsiteltäväksi saattamisesta huolimatta panna täytäntöön, jollei Finanssivalvonta tai muutoksenhakuviranomainen toisin päättä.

Pörssin on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin keskeyttämisestä, lopettamisesta tai kaupankäynnin jatkamisesta rahoitusvälineellä. Lisäksi pörssin on ilmoitettava päätöksestä Finanssivalvonnalle ja, jos päätös koskee 4 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettua johdannaissopimusta, Energiavirastolle.

Pörssin velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle, kun rahoitusvälineellä ei enää käydä kauppaa tai se ei ole enää otettuna kaupankäynnin kohteeksi, säädetään lisäksi EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

12 §

Finanssivalvonnan toimivaltuudet keskeyttää, lopettaa tai kieltää kaupankäynti rahoitusvälineillä

Sen estämättä mitä 11 §:ssä säädetään, Finanssivalvonta voi määrätä pörssin keskeyttämään tai lopettamaan kaupankäynnin tai kieltää pörssiä järjestämästä kaupankäyntiä rahoitusvälineillä, jos kaupankäynnissä, rahoitusvälinettä koskevassa tiedonantovelvollisuudessa tai kaupankäynnin kohteeksi ottamiseen liittyvää tiedonantovelvollisuutta täytettäessä toimitaan olennaisesti vastoin tätä lakia, EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetusta, arvopaperimarkkinalakia tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka pörssin sääntöjä tai, taikka jos siihen on muu erityisen painava syy.

Kieltoa ei voida kuitenkaan määrätä, jos siitä aiheutuu merkittävää haittaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle. Finanssivalvonnan on ennen päätöksen tekemistä kuultava pörssiä, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta erityisestä syystä muuta johdu.

13 §

Finanssivalvonnan tehtävät ja ilmoitusvelvollisuus Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle

Finanssivalvonnan on julkistettava välittömästi tämän luvun 11 ja 12 §:ään perustuvat päätöksensä.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava tämän luvun 11 tai 12 §:ään perustuvasta päätöksestä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle ja muiden ETA-valtioiden Finanssivalvontaa vastaaville toimivaltaisille viranomaisille.

Jos kyse on 11 §:n 4 momentissa tarkoitetusta päätöksestä, Finanssivalvonnan on ilmoitettava päätöksestä myös Energiavirastolle.

Jos ETA-valtion Finanssivalvontaa vastaava toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut Finanssivalvonnalle keskeyttäneensä tai lopettaneensa säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen kaupankäynnin ja sama rahoitusväline tai siihen liittyvä johdannainen on kaupankäynnin kohteena pörssissä, monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä taikka sisäisellä toteuttajalla Suomessa, Finanssivalvonnan on kieltävä kaupankäynti keskeytyksen ajan tai määrättävä se lopetettavaksi. Kieltoa ei voida kuitenkaan määrätä, jos siitä aiheutuu merkittävää haittaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle.

14 §

Arvopaperin poistaminen pörssilistalta

Arvopaperin poistamiseen pörssilistalta sovelletaan, mitä 11 §:ssä säädetään kaupankäynnin lopettamisesta.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on oikeus saattaa pörssin listalta poistamispäätös ja pörssin liikkeeseenlaskijan hakemuksen johdosta tekemä päätös olla poistamatta arvopaperia pörssilistalta Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä. Sijoittajien etujen valvomiseksi toimivalla rekisteröidyllä yhdistyksellä ja sijoittajalla, joka omistaa tarkoitettuja

arvopapereita tai niihin oikeuttavia arvopapereita, on oikeus saattaa pörssin listalta poistamis- päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava pörssille asian saattamisesta sen käsiteltäväksi.

Kaupankäynnin järjestäminen

15 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeudet

Pörssin on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet suomalaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle ja muussa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saaneelle sijoituspalvelun tarjoajalle, joka täyttää laissa ja pörssin säännöissä asetetut vaatimukset.

Muulle henkilölle, jolla on kotipaikka ETA-valtiossa, on myönnettävä kaupankäyntiosapuolen oikeudet, jos henkilö täyttää pörssin säännöissä asetetut vaatimukset ja henkilön luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta sekä toiminnan järjestämisestä saadun selvityksen perusteella tai muutoin on todennäköistä, ettei henkilön osallistuminen kaupankäyntiin vaaranna kaupankäynnin luotettavuutta. Henkilöllä on lisäksi oltava riittävät taloudelliset ja muut edellytykset täyttää rahoitusvälineiden kaupoista johtuvat velvollisuutensa.

Pörssi voi myöntää kaupankäyntiosapuolen oikeudet myös muulle kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettulle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle, jos hakija täyttää laissa, Finanssivalvonnan määräyksissä ja pörssin säännöissä asetetut vaatimukset.

Sen lisäksi, mitä 6 §:ssä tarkoitetuissa pörssin säännöissä määrätään kaupankäyntiosapuolen oikeuksien peruuttamisesta, pörssin on peruutettava määräajaksi tai toistaiseksi kaupankäyntiosapuolen oikeudet, jos Finanssivalvonta sitä päätöksellään painavasta syystä vaatii. Finanssivalvonnan on ennen päätöksen tekemistä kuultava pörssiä ja kaupankäyntiosapuolta, jollei asian kiireellisyydestä tai muusta erityisestä syystä muuta johdu.

Pörssin on ilmoitettava Finanssivalvonnan kaupankäyntiosapuolen oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta sekä vuosittain lista kaupankäyntiosapuolista.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettulla henkilöllä, jonka kaupankäyntiosapuolen oikeudet on peruutettu, on oikeus saattaa pörssin tämän luvun 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu päätös peruuttaa kaupankäyntiosapuolen oikeudet Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava pörssille asian saattamisesta sen käsiteltäväksi. Pörssin päätös peruuttaa kaupankäyntiosapuolen oikeudet voidaan asian Finanssivalvonnan käsiteltäväksi saattamisesta huolimatta panna täytäntöön, jollei Finanssivalvonta tai muutoksenhakuviran-omainen toisin päättä.

16 §

Kaupankäynnin rajoittaminen

Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä tilapäisiä rajoituksia rahoitusvälineen lyhyeksi-myynnille sen hinnan merkittävän alentumisen vuoksi säädetään lyhyeksi-myyntiasetuksen 23 artiklassa.

17 §

Sopimus markkinatakauksesta

Pörssin ja markkinatakausstrategiaa säännellyllä markkinalla toteuttavan kaupankäyntiosapuolen on laadittava kirjallinen sopimus markkinatakauksesta. Pörssin on huolehdittava, että

riittävän monet kaupankäyntiosapuolet voivat tulla sopimuksen osapuoleksi, jos tämä on perusteltua kaupankäynnin luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa sopimuksessa on sovittava ainakin:

- 1) sitovista hintatarjouksista;
- 2) likviditeetin tarjoamisesta ja muista pörssin järjestelmään osallistumiseen liittyvistä velvoitteista;
- 3) mahdollisista hinnanalennuksesta tai muista kannustimista likviditeetin tarjoamiseksi sekä muista pörssin järjestelmään osallistumiseen liittyvistä oikeuksista.

Pörssin on valvottava, että sijoituspalveluyritys noudattaa tässä pykälässä tarkoitettua sopimusta.

Pörssin on toimitettava tieto sopimuksen sisällöstä ja tarvittavat muut tiedot Finanssivalvonnalle ilman aiheetonta viivytystä.

18 §

Algoritminen kaupankäynti

Pörssillä on oltava käytössään tehokkaat järjestelmät ja sisäiset menettelytavat, joilla:

- 1) varmistetaan, että pörssin kaupankäyntiosapuolet testaavat algoritmista kaupankäyntiä;
- 2) ehkäistään ja hallinnoidaan algoritmisten kaupankäyntijärjestelmien aiheuttamaa tavanomaisesta poikkeavaa kaupankäyntiä.

Pörssin on varmistettava, että säännöt sen konosalipalveluista ovat avoimia, tasapuolisia ja syrjimättömiä.

Pörssin on huolehdittava siitä, että se pystyy tunnistamaan kaupankäyntiosapuolten algoritmisella kaupankäynnillä tuotetut toimeksiannot, niiden luomiseen käytetyt algoritmit ja toimeksiannoista asianmukaisesti vastaavat henkilöt. Pörssin on annettava tiedot Finanssivalvonnalle pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä.

19 §

Suora sähköinen pääsy markkinapaikalle

Pörssi voi sallia, että kaupankäyntiosapuolena oleva sijoituspalveluyritys tai luottolaitos tarjoaa suoran sähköisen pääsyn asiakkaalle. Suoralla sähköisellä markkinoillepääsyllä tarkoitetaan järjestelyä, jossa kaupankäyntiosapuoli antaa asiakkaalle luvan käyttää sen kaupankäyntikoodia siten, että asiakas voi välittää rahoitusvälineeseen liittyviä toimeksiantoja sähköisesti suoraan kauppapaikkaan.

Pörssin on huolehdittava siitä, että asiakkaisiin, joilla on suora sähköinen pääsy sen järjestelmiin, sovelletaan asianmukaisia vaatimuksia.

Pörssin kaupankäyntiosapuoli vastaa suoraa sähköistä pääsyä käyttäneen asiakkaansa toimeksiannosta ja kaupasta.

Pörssillä on oltava järjestelmä ja sisäiset menettelytavat, joilla se pystyy erottamaan ja tarvittaessa lopettamaan suoraa sähköistä pääsyä käyttävän henkilön toimeksiannot tai kaupankäynnin ja joilla se keskeyttää tai lopettaa kaupankäyntiosapuolen tarjoaman suoran sähköisen pääsyn, jos kaupankäyntiosapuoli tai sen asiakas ei noudata, mitä tässä pykälässä säädetään.

20 §

Hinnanmuutosvälit

Pörssillä on oltava asianmukaiset järjestelyt rahoitusvälineiden hinnanmuutosväleiksi. Pörssin on otettava järjestelyssä huomioon rahoitusvälineen likviditeettiluonne eri markkinoilla ja

osto- ja myyntitarjousten erojen keskiarvo sekä mukautettava hinnanmuutosväli rahoitusvälineittäin.

21 §

Liiketoimintakellojen yhdenmukaistaminen

Pörssin ja sen kaupankäyntiosapuolten on tahdistettava yhdenmukaiseksi liiketoimintakellot, joita käyttämällä tallennetaan raportoitavien tapahtumien päiväys ja kellonaika.

22 §

Varautuminen kaupankäynnin lyhytaikaiseen keskeyttämiseen

Pörssillä on oltava järjestelmä ja sisäiset menettelytavat kaupankäynnin merkittävien toimintahäiriöiden välttämiseksi, jotka ovat riittävät:

1) kaupankäynnin pysäyttämiseen tai rajoittamiseen väliaikaisesti, jos rahoitusvälineen hinta muuttuu merkittävästi lyhyessä ajassa säännellyllä markkinalla tai siihen liittyvällä markkinalla;

2) kaupankäynnin tai muun liiketoimen peruuttamiseen, muuttamiseen tai korjaamiseen.

Pörssin on varmistettava, että kaupankäynnin pysäyttämisen tekijät luokitellaan tavalla, jossa otetaan huomioon:

1) omaisuuserien likviditeetti;

2) markkinamallin luonne ja

3) markkinamallin käyttäjien laji.

Pörssin on ilmoitettava pysäyttämisen tekijät ja niiden olennaiset muutokset Finanssivalvonnalle ilman aiheutonta viivytystä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava tiedot edelleen Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Pörssillä on oltava tarvittavat järjestelmät ja menettelyt, joilla pörssi ilmoittaa Finanssivalvonnalle kaupankäynnin keskeytyksestä rahoitusvälineellä Finanssivalvonnalle, jos pörssi on likviditeetillä mitattuna olennainen säännelty markkina kyseiselle rahoitusvälineelle. Finanssivalvonnan tulee ilmoittaa keskeytyksestä toimivaltaisille viranomaisille.

23 §

Varautuminen tarjousten hylkäämiseen

Pörssillä on oltava järjestelmät ja menettelytavat hylätä tarjous, joka ylittää ennalta määritellyt kauppojen määrät ja hintojen raja-arvot tai on selvästi virheellinen.

24 §

Kauppojen selvitys

Pörssin on järjestettävä asianmukaisesti säännellyllä markkinalla tehtyjen kauppojen selvitys.

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitettun selvitysyhteisön ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Pörssin on ilmoitettava kauppojen selvitystä koskevissa järjestelyissä tapahtuvista muutoksista hyvissä ajoin etukäteen valtiovarainministeriölle, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnalle.

Pörssin velvollisuudesta käyttää keskusvastapuolta johdannaiskauppojen selvitykseen säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 29 artiklassa.

25 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita selvitysyhteisö

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää myös muuta selvitysyhteisöä kuin pörssin käyttämää selvitysyhteisöä säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen selvitysyhteisöjen yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Jos kaupankäyntiosapuoli aikoo käyttää 1 momentin mukaista oikeutta, siitä on ilmoitettava etukäteen asianomaiselle pörssille, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnalle. Ilmoituksessa tulee esittää selvitys yhteistoimintajärjestelyistä, joilla turvataan kaupankäynnin luotettavuus ja rahoitusmarkkinoiden vakaus.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä 1 momentissa tarkoitettua muuta selvitysyhteisöä, jos yhteisön käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

26 §

Positiolimitit ja hyödykejohdannaispositioiden hoidon valvonta

Pörssillä on oltava asianmukaiset järjestelmät ja järjestelyt, jotka mahdollistavat hyödykejohdannaisilla tapahtuvan kaupankäynnin rajoittamisen ja tällaista kaupankäyntiä koskevien tietojen saannin kaupankäyntiosapuolilta sekä kaupankäynnin hoidon valvonnan avoimilla ja syrjimättömillä perusteilla.

Pörssi voi vaatia kaupankäyntiosapuolta vähentämään positioita kaupankäynnin kohteena olevassa rahoitusvälineessä tilapäisesti tai pysyvästi sekä sulkemaan positioita rahoitusvälineissä taikka myymään rahoitusvälineitä etukäteen sovitulla hinnalla ja etukäteen sovitun määrän likviditeetin lisäämiseksi markkinalle.

Jos kaupankäyntiosapuoli ei noudata edellä 2 momentissa tarkoitettua pörssin vaatimusta, voi pörssi toteuttaa momentissa tarkoitettuja välttämättömät toimenpiteet kaupankäyntiosapuolen lukuun.

Pörssin on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 momentissa tarkoitettuja järjestelmiä ja [menettelytapoja] koskevat riittävät tiedot.

27 §

Tarjouskirjan tietojen toimittaminen Finanssivalvonnalle

Pörssin on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä tiedot tarjouskirjasta.

28 §

Maksut

Pörssin perimien maksujen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä. Pörssin on huolehdittava, että tiedot maksujen määrätymisperusteista ovat julkisesti saatavilla.

Pörssi voi periä korkeampia maksuja:

- 1) toimeksiannoista, jotka myöhemmin perutaan;
- 2) kaupankäyntiosapuolilta, joiden toimeksiannoista suuri osa perutaan;
- 3) kaupankäyntiosapuolilta, jotka käyttävät huippunopeaa algoritmista kaupankäyntiä.

Jos pörssi myöntää alennuksia, sen on edellytettävä markkinatakausta osakkeelle tai osakekorille.

Maksut eivät saa luoda kannustimia toimeksiantojen tai liiketoimien toteuttamiseen siten, että se lisää tavanomaisesta poikkeavaa kaupankäyntiä tai edellytyksiä markkinoiden väärinkäytölle.

29 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Pörssin sisäpiiriläisen on ilmoitettava säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevia osakkeita ja sellaisia rahoitusvälineitä, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella, koskevat tiedot 31 §:ssä tarkoitettuun pörssin sisäpiirirekisteriin siten kuin 30 §:ssä säädetään, jäljempänä *sisäpiiri-ilmoitus*.

Pörssin sisäpiiriläisellä tarkoitetaan:

- 1) pörssin hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan varamiestä sekä tilintarkastajaa, varatilintarkastajaa ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;
- 2) pörssin palveluksessa olevaa muuta henkilöä, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa 1 momentissa tarkoitettuja osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa sisäpiiritietoa.

30 §

Sisäpiiri-ilmoitus

Pörssin sisäpiiriläisen on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun hänet on nimitetty 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tehtäväänsä.

Sisäpiiri-ilmoituksessa on mainittava:

- 1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja sisäpiiriläinen on;
- 2) yhteisö tai säätiö, jossa sisäpiiriläisellä tai 1 kohdassa tarkoitettulla vajaavaltaisella on suoraan tai välillisesti määräysvalta;
- 3) omistamansa sekä 1 kohdassa tarkoitetun vajaavaltaisen ja 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön tai säätiön omistamat säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevat osakkeet ja sellaiset rahoitusvälineet, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella.

Sisäpiiriläisen on tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa ilmoitettava pörssille:

- 1) 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla osakkeilla ja rahoitusvälineillä tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa;
- 2) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse ilmoittaa siltä osin kuin ne koskevat asunto-osakeyhtiötä, asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 28 luvun 2 §:ssä tarkoitettua keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä, aatteellista tai taloudellista yhdistystä taikka voittoa tavoittelematonta yhteisöä. Jos yhteisö käy säännöllisesti kauppaa rahoitusvälineellä, sitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön, yhteisön tai säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä osakkeita ja muita rahoitusvälineitä koskevat tiedot.

Jos 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen osakkeiden tai rahoitusvälineiden on liitettävä arvo-osuusjärjestelmään, pörssi voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin ei erillisiä ilmoituksia ole tehtävä.

31 §

Pörssin sisäpiirirekisteri

Pörssin on pidettävä 30 §:ssä tarkoitetuista sisäpiiri-ilmoituksista rekisteriä (pörssin sisäpiirirekisteri), josta ilmenevät kunkin sisäpiiriläisen kohdalla sisäpiiriläisen, 29 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun vajaavaltaisen ja 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön tai säätiön omistamat sanotussa momentissa tarkoitetut osakkeet ja rahoitusvälineet sekä eriteltyinä hankinnat ja luovutukset.

Jos ilmoitukset tehdään 30 §:n 6 momentin mukaisesti, pörssin sisäpiirirekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Pörssin sisäpiirirekisterin ylläpito on järjestettävä luotettavalla tavalla. Rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä viisi vuotta tiedon merkitsemisestä. Jokaisella on oikeus saada kulujen korvaamista vastaan otteita ja jäljennöksiä rekisterin tiedoista. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia.

Pörssin on vuosittain toimitettava Finanssivalvonnalle selvitys sisäpiirirekisterin ylläpidon järjestämisestä, pörssin sisäpiiriläisten ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta ja siitä, mihin toimenpiteisiin pörssi on ryhtynyt, jos sisäpiiri-ilmoitusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai pörssin sisäisiä ohjeita ei ole noudatettu.

Erinäisiä säännöksiä

32 §

Pörssin kotipaikan siirto Euroopan talousalueella

Jos pörssi aikoo siirtää kotipaikkansa toiseen ETA-valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, pörssin on lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta siirtosuunnitelmasta ja 3 kohdassa tarkoitettua selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun pörssi on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että pörssi ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Todistuksen saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

33 §

Pörssin osallistuminen sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella

Jos pörssi osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:ssä taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai osakeyhtiölain jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen eurooppayhtiölain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että pörssi ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai eurooppayhtiön perustamiseen liittyvää kotipaikan siirtoa.

34 §

Pörssin toiminta toisessa ETA-valtiossa

Pörssin, joka aikoo tarjota toiseen ETA-valtioon sijoittautuneelle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden käydä kauppaa säännellyllä markkinalla, on ilmoitettava tästä hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi tarkemmat tiedot siitä, missä ja miten mahdollisuutta käydä kauppaa aiotaan tarjota.

Finanssivalvonnan on kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta toimitettava saamansa tiedot sen ETA-valtion Finanssivalvontaa vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle, johon sijoittautuneille sijoituspalvelun tarjoajille tai muille henkilöille pörssi aikoo tarjota suora mahdollisuutta käydä kauppaa.

Finanssivalvonnan on ETA-valtion Finanssivalvontaa vastaavan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä ilmoitettava tälle viranomaiselle, mille siihen valtioon sijoittautuneelle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle pörssi on myöntänyt kaupankäyntiosapuolen oikeudet.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan myös pörssin ylläpitämään monenkeskiseen kaupankäyntijärjestelmään.

35 §

Ilmoitukset muille ETA-valtioille ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle

Valtiovarainministeriön on ylläpidettävä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin mukaisesti luettelo säännellyistä markkinoista, joille on tämän lain mukaisesti vahvistettu säännöt. Valtiovarainministeriön on annettava luettelo tiedoksi muille ETA-valtioille ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, jos sääntöjä vahvistettaessa on voitu varmistua siitä, että kaupankäynti säännellyllä markkinalla täyttää tiedoksiannolle asetetut vaatimukset. Samalla tavalla on ilmoitettava luetteloon tehdyistä muutoksista.

Finanssivalvonnan on vähintään kerran vuodessa toimitettava rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin mukaisesti säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevia osakkeita koskevat laskelmat ja tiedot Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

36 §

Markkinointi

Säänneltyä markkinää ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä.

Tieto, jonka totuudenvastaisuus tai harhaanjohtavuus käy ilmi tiedon esittämisen jälkeen ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä oikaistava tai täydennettävä riittävällä tavalla.

37 §

Kaupankäyntikalenteri

Finanssivalvonnan on julkaistava internetsivuillaan kalenteri pörssin ylläpitämän säännellyn markkinan kaupankäyntipäivistä.

38 §

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä:

- 1) 30 §:ssä tarkoitetun sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta;
- 2) 31 §:ssä tarkoitetun pörssin sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta;

4 luku

Ulkomaisen pörssin toiminta Suomessa

1 §

Toisen ETA-valtion pörssi

Ennen kuin toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saanut pörssiä vastaava markkinoiden ylläpitäjä voi tarjota Suomeen sijoittuneelle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden käydä kauppaa säännellyllä markkinalla, on sille toimiluvan myöntäneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tehtävä asiasta ilmoitus Finanssivalvonnalle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös kaupankäynnin järjestäjän ylläpitämään monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään.

2 §

Kolmannen maan pörssi

Kolmannessa maassa toimiluvan saanut pörssiä vastaava markkinoiden ylläpitäjä, jäljempänä *kolmannen maan pörssi*, saa valtiovarainministeriön luvalla tarjota Suomeen sijoittuneelle sijoituspalvelun tarjoajalle tai muulle henkilölle suoran mahdollisuuden osallistua säänneltyä markkinää vastaavaan kaupankäyntiin.

3 §

Kolmannen maan pörssin lupahakemus

Edellä 2 §:ssä tarkoitettua lupaa koskevaan hakemukseen on liitettävä toimintasuunnitelma ja riittävät selvitykset kolmannen maan pörssin:

- 1) omistuksesta;
- 2) johdosta ja tilintarkastajista;
- 3) sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta;
- 4) mahdollisten eturistiriitojen ja sidonnaisuuksien käsittelystä;
- 5) taloudellisista toimintaedellytyksistä;
- 6) kotivaltion lainsäädännöstä ja arvopaperimarkkinoiden valvonnasta.

4 §

Luvan myöntäminen kolmannen maan pörssille

Valtiovarainministeriö voi myöntää 2 §:ssä tarkoitetun luvan kolmannen maan pörssille, jos:

1) kolmannen maan pörssiin sen kotivaltiossa sovellettava lainsäädäntö vastaa kansainvälisesti hyväksytyjä arvopaperimarkkinoiden valvontaa ja rahoitusjärjestelmän rikollisen hyväksikäytön estämistä koskevia suosituksia;

2) kolmannen maan pörssin taloudelliset toimintaedellytykset, sisäinen valvonta ja riskien hallinta, mahdollisten eturistiriitojen ja sidonnaisuuksien käsittely sekä omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus eivät ole olennaisesti poikkea tämän lain vaatimuksista;

3) kolmannen maan pörssiä valvotaan sen kotivaltiossa riittävän tehokkaasti;

4) toiminnan harjoittamisesta ei aiheudu Suomessa vaaraa sijoittajien eduille.

Ennen luvan myöntämistä tulee kolmannen maan pörssin toiminnan valvonnasta sen kotivaltiossa vastaavan viranomaisen ja Finanssivalvonnan välillä olla allekirjoitettu kolmannen maan pörssin valvontaa koskeva Finanssivalvonnasta annetun lain 66 §:ssä tarkoitettu valvontapöytäkirja.

Valtiovarainministeriö voi lupaa myöntäessään luvan hakijaa kuultuaan asettaa toiminnan harjoittamista koskevia kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

Valtiovarainministeriön on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto kolmannen maan pörssin toimintaa sen kotivaltiossa valvovalta viranomaiselta, Suomen Pankilta ja Finanssivalvonnalta.

5 §

Luvan peruuttaminen sekä toiminnan keskeyttäminen

Kolmannen maan pörssille myönnetyn luvan peruuttamiseen ja sanotun pörssin Suomessa harjoittaman toiminnan keskeyttämiseen sovelletaan vastaavasti, mitä 2 luvun 14 §:ssä säädetään pörssin toimiluvan peruuttamisesta ja 2 luvun 15 §:ssä pörssin toiminnan keskeyttämisestä.

Sen lisäksi, mitä 2 luvun 14 §:n 2 momentissa ja 2 luvun 15 §:n 2 momentissa säädetään, valtiovarainministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä varattava kolmannen maan pörssin toimintaa sen kotivaltiossa valvovalle viranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

6 §

Kaupankäynnin järjestäjä, joka ylläpitää monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää vastaavaa kaupankäyntiä kolmannessa maassa

Mitä 2—5 §:ssä säädetään kolmannen maan pörssistä, kolmannen maan pörssin lupahakemuksesta, luvan myöntämisestä kolmannen maan pörssille sekä luvan peruuttamisesta ja toiminnan keskeyttämisestä, sovelletaan vastaavasti kaupankäynnin järjestäjään, joka ylläpitää monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää vastaavaa kaupankäyntiä kolmannessa maassa.

5 luku

Monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sovellettavat vaatimukset

1 §

Oikeus ylläpitää monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää voivat ylläpitää tämän luvun mukaisesti vain pörssi, sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys ja kolmannen maan yrityksen sivuliike sekä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettua luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike, joka ylläpitää Suomessa monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää.

Mitä 3 luvun 12—14, 16, 22 ja 27 §:ssä säädetään pörssistä tai säännelystä markkinasta, koskee vastaavasti monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää sekä niiden ylläpitäjiä.

Mitä 2 luvun 15—18 §:ssä säädetään pörssistä sekä sen hallintoelimen jäsenestä ja palveluksessa olevasta, koskee vastaavasti monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää sekä sen hallintoelimen jäsentä ja palveluksessa olevaa monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän hoitaessa sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä.

Mitä 3 luvun 3 §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittamisesta, koskee myös monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjää.

2 §

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän säännöt

Sen lisäksi, mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 2 §:n 2—5 momenteissa, 5 §:n 1 momentissa, 8 §:n 1, 3 ja 4 momenteissa, 10 §:n 3 momentissa ja 9 luvun 1, 4 ja 4a §:n 3 momentissa sekä 10 luvun 11 ja 12 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestämisestä, monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää varten on oltava läpinäkyvät säännöt niiden rahoitusvälineiden määrittämistä koskevista perusteista, joilla voidaan käydä kauppaa niiden järjestelmissä ja menettelytavat, joilla varmistetaan tasapuolinen ja asianmukainen kaupankäynti. Kaupankäyntijärjestelmässä on noudatettava objektiivisia perusteita toimeksiantojen toteuttamiseksi tehokkaasti. Järjestelmän moitteeton tekninen toimivuus on pystyttävä varmistamaan ja järjestelmässä on oltava tehokkaat varajärjestelmät varsinaisen järjestelmän toimintahäiriöihin ja niistä aiheutuviin riskeihin varautumiseksi.

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on laadittava ja pidettävä yleisön saatavilla säännöt, jotka sisältävät määräykset ainakin seuraavista asioista:

- 1) miten ja millä perusteilla rahoitusväline otetaan kaupankäynnin kohteeksi;
- 2) miten kaupankäynti tapahtuu;

- 3) miten ja millä perusteilla kaupankäyntiosapuolen oikeudet myönnetään ja peruutetaan;
- 4) mitä oikeuksia ja velvoitteita kaupankäyntiosapuolille asetetaan;
- 5) millaisia seuraamuksia kaupankäyntiosapuolille voidaan määrätä sääntöjen rikkomisesta ja miten ne määrätään.

Jos monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjä ylläpitää monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää, johon arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi arvopaperin liikkeeseenlaskijan hakemuksesta, on säännöissä määrättävä sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään:

- 1) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinnolle tähän lakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan;

- 2) miten ja missä menettelyssä arvopaperia ja sen liikkeeseenlaskijaa koskevat tiedot julkistetaan;

- 3) miten arvopaperia ja sen liikkeeseenlaskijaa koskevat tiedot laaditaan ja julkistetaan, jos arvopaperista ei ole julkistettava arvopaperimarkkinalain 3—5 luvuissa tarkoitettua esitettä;

- 4) millaisia seuraamuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille voidaan määrätä sääntöjen rikkomisesta ja miten ne määrätään.

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on toimitettava säännöt ja niiden muutokset Finanssivalvonnalle hyvissä ajoin ennen niiden voimaantuloa. Finanssivalvonnan on valvottava, että säännöt täyttävät 1 ja 2 momentissa säädetyt vaatimukset.

3 §

Kaupankäynnin järjestäjän tiedonantovelvollisuus

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on annettava kaupankäynnin kohteena olevasta rahoitusvälineestä riittävästi tietoa tai muutoin varmistettava tiedon julkinen saatavuus, jotta kaupankäyntiosapuolet voivat tehdä perustellun arvion rahoitusvälineestä. Tietojen antamisessa on otettava huomioon tiedon käyttäjät ja kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen erityispiirteet.

4 §

Eturistiriitojen hallinta

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjällä on oltava riittävät järjestelmät ja menettelytavat, joilla se voi tunnistaa ja hallita eturistiriitoja, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa kaupankäyntijärjestelmän, kaupankäyntiosapuolten ja käyttäjien asianmukaiselle toiminnalle ja vaarantaa järjestelmän jatkuvuuden.

Monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntiä järjestäjän on noudattava mitä tämän lain 3 luvun 18—21, 23—24 ja 29 §:ssä säädetään järjestelmien häiriönsietokyvystä ja kauppojen hintavaihtelurajoista ja sähköisestä kaupankäynnistä ja vaatimuksia ja että sillä on sitä varten käytössään kaikki tarvittavat tehokkaat järjestelmät, menettelyt ja järjestelyt.

Monenkeskistä kaupankäynnin tai organisoitua kaupankäynnin järjestäjän on tiedotettava selkeästi järjestelmän jäsenille tai osapuolille näiden velvoitteista järjestelmässä toteutettujen liiketoimien toimituksen osalta. Monenkeskistä kaupankäynnin tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on otettava käyttöön tarvittavat järjestelyt kyseisessä monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä toteutettujen liiketoimien tehokkaan toimituksen helpottamiseksi.

5 §

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjä voi ottaa kaupankäynnin kohteeksi rahoitusvälineen, jota koskevien tietojen saatavuus voidaan turvata 3 §:ssä säädettyllä tavalla. Arvopaperia ei voida ottaa kaupankäynnin kohteeksi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta, ellei arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta ole luotettavan kaupankäynnin järjestämiseksi saatavissa riittävästi tietoa.

Säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteeksi otettu arvopaperi voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi muulla markkinalla arvopaperin liikkeeseenlaskijan hakemuksesta tai ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan on tehtävä monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän kanssa arvopaperin kaupankäynnin kohteeksi ottamista koskeva kirjallinen sopimus, jossa liikkeeseenlaskija sitoutuu noudattamaan 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja sääntöjä.

Jos arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi ilman arvopaperin liikkeeseenlaskijan suostumusta, liikkeeseenlaskijalle ei saa asettaa tiedonantovelvollisuutta monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän säännöissä. Kun kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla otetulla arvopaperilla käydään kauppaa myös monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta, liikkeeseenlaskijalla ei ole velvoitetta julkistaa sitä koskevia taloudellisia tietoja ensimarkkinoilla, jatkuvasti eikä tapauskohtaisesti kyseisessä monenkeskisessä tai organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä.

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa, säädetään EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

6 §

Kaupankäyntiosapuoleksi ottaminen

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen ja markkinoiden ylläpitäjän on otettava käyttöön, julkistettava ja pidettävä voimassa sekä pantava täytäntöön objektiivisiin perusteisiin perustuvat avoimet ja syrjimättömät säännöt, jotka koskevat pääsyä niiden järjestelmiin.

Mitä 3 luvun 15 §:ssä säädetään kaupankäyntiosapuoleksi ottamisesta säännellylle markkinalle, sovelletaan myös kaupankäyntiosapuoleksi ottamiseen monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään

7 §

Kaupankäyntijärjestelmän moitteettoman ja jatkuvan toimivuuden varmistaminen

Monenkeskistä ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää varten on ylläpidettävä riittävät järjestelyt, joilla varmistetaan kaupankäyntijärjestelmän virheetön toiminta, sekä tehokkaat varajärjestelmät, joilla voidaan varmistaa kaupankäyntijärjestelmän jatkuvuus häiriötilanteissa ja hallita toimintahäiriöihin liittyviä riskejä.

8 §

Kauppojen selvitys

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on järjestettävä asianmukaisesti monenkeskisessä ja organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tehtyjen kauppojen selvitys.

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppojen selvitykseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:ro 648/2012 OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

9 §

Kaupankäyntiosapuolten vähimmäismäärä

Monenkeskisessä ja organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä on oltava vähintään kolme aktiivista kaupan-käyntiosapuolta, joista jokaisen on voitava vaikuttaa muiden kanssa rahoitusvälineen hinnanmuodostukseen.

10 §

Positiolimiitit ja hyödykejohdannaispositioiden hoidon valvonta

Mitä 3 luvun 26 §:ssä säädetään positiolimiiteistä ja hyödykejohdannaispositioiden hoidon valvonnasta, sovelletaan myös monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjään.

11 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen, lopettaminen ja kieltäminen

Mitä 3 luvun 11, 12 ja 13 §:ssä säädetään kaupankäynnin, keskeyttämisestä lopettamisesta ja kieltämisestä säännellyllä markkinalla, sovelletaan myös monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään].

Monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen ja markkinoiden ylläpitäjän on noudatettava viipymättä toimivaltaisen viranomaisen tämän lain 3 luvun 13 §:n mukaisesti antamia ohjeita rahoitusvälineen kaupankäynnin keskeyttämisestä tai lopettamisesta.

12 §

Kaupankäynnin rajoittaminen

Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä tilapäisiä rajoituksia rahoitusvälineen lyhyeksi-myynnille sen hinnan merkittävän alentumisen vuoksi säädetään lyhyeksi-myyntiasetuksen 23 artiklassa.

13 §

Kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävät

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän on järjestettävä riittävän voimavaroin luotettava valvonta varmistamaan tämän lain, arvopaperimarkkinalain ja niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä pörssin ja monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän sääntöjen noudattamisen turvaamiseksi kaupankäynnissä. Sen on seurattava riittävän tehokkaasti annettuja, peruutettuja ja toteutettuja kauppatoimeksiantoja.

Monenkeskisen ja organisoidun kaupankäynnin ylläpitäjän on viipymättä saatettava Finanssivalvonnan tietoon menettely, joka rikkoo merkittävästi tätä lakia, arvopaperimarkkinalakia tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, taikka monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän sääntöjä, on tavanomaisesta poikkeavaa tai menettely, jonka voidaan epäillä olevan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastainen tai aiheuttavan rahoitusvälinettä tai koko markkinaa koskevia häiriöitä.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle ja muiden ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille 2 momentin perusteella saamansa tiedot. Ilmoitus menettelyistä, joihin saattaa liittyä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaista menettelyä, on kuitenkin tehtävä vain, jos Finanssivalvonnan käsityksen mukaan sitä on rikottu.

Markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa

14 §

Ilmoitusvelvollisuus Finanssivalvonnalle

Monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava Finanssivalvonnalle riittävät tiedot kaupankäyntijärjestelmän toiminnasta, mahdollisista sidoksista muuhun monenkeskiseen järjestelmään tai saman ylläpitäjän omistamaan kauppohenkilöstöön toteuttajaansa sekä tiedot kaupankäyntijärjestelmän omistajista, osapuolista ja käyttäjistä.

15 §

Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle

Finanssivalvonnan on ilmoitettava Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle antamansa toimilupa monenkeskisen tai organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitämiseen ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen pyynnöstä 3 luvun 3 §:n perusteella valvonnassaan saamansa tiedot.

16 §

Toiminnan keskeyttäminen

Valtiovarainministeriö voi määrätä monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän keskeyttämään monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän toiminnan määräajaksi, jos monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjän toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta taikka jos kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden vaihdanta on häiriintynyt, ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen on omiaan vakavasti vahingoittamaan rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta tai vakautta taikka sijoittajien asemaa.

Valtiovarainministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kuultava monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjää ja pyydettyä Suomen Pankilta ja Finanssivalvonnalta lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

17 §

Markkinointi

Monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä.

Tieto, jonka totuudenvastaisuus tai harhaanjohtavuus käy ilmi tiedon esittämisen jälkeen ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä oikaistava tai täydennettävä riittävällä tavalla.

18 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta antaa tarkemmat määräykset edellytyksistä, joiden mukaisesti monenkeskisen tai organisoidun kaupankäynnin järjestäjä voi myöntää kaupankäyntiosapuolen oikeudet 6 §:n 2 momentissa tarkoitetulle henkilölle. Määräysten on turvattava Finanssivalvonnalle riittävä tietojensaantioikeus kaupankäyntiosapuolen asiakkaista.

Monenkeskiseen kaupankäyntijärjestelmään sovellettavat erityiset vaatimukset

19 §

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäminen

Monenkeskistä kaupankäyntiä järjestävän sijoituspalveluyrityksen ja markkinoiden ylläpitäjän on sijoituspalvelulain 7 luvun 2 §:n 2—5 momenteissa, 5 §:n 1 momentissa, 8 §:n 1, 3 ja 4 momenteissa, 10 §:n 3 momentissa ja 9 luvun 1, 4 ja 4a §:n 3 momentissa sekä 10 luvun 11 ja 12 §:ssä säädetyn ja tässä laissa säädettyjen vaatimusten täyttämisen lisäksi otettava käyttöön ja pantava täytäntöön syrjimättömät säännöt järjestelmässä tapahtuvaa toimeksiantojen toteuttamista varten.

Monenkeskiseen kaupankäyntijärjestelmään pääsyä koskevien sääntöjen tulee täyttää tämän lain 3 luvun 16 §:ssä edellytetyt vaatimukset.

20 §

Menettelytavat

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävällä sijoituspalveluyrityksen ja markkinoiden ylläpitäjän tulee varmistua siitä, että sillä on:

a) riittävät valmiudet hallita siihen kohdistuvia riskejä, panna täytäntöön asianmukaiset järjestelyt ja järjestelmät kaikkien sen ylläpitoon kohdistuvien merkittävien riskien havaitsemiseksi ja toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä tällaisten riskien lieventämiseksi;

b) toimivat järjestelyt, joilla helpotetaan sen järjestelmien välityksellä toteutettujen liiketoimien tehokasta ja oikea-aikaista loppuunsaattamista; ja

c) käytettävissään toimilupaa myönnettäessä ja sen jälkeen jatkuvasti riittävät taloudelliset resurssit, joilla helpotetaan sen asianmukaista toimintaa, ottaen huomioon markkinoilla toteutettujen liiketoimien luonne ja suuruus sekä siihen kohdistuvien riskien lajit ja suuruus.

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää koskevien sääntöjen mukaisesti toteutettuihin jäsenten tai osapuolten välisiin liiketoimiin tai monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ja sen jäsenten tai osapuolten välisiin liiketoimiin ei sovelleta sijoituspalvelulain 10 luvun 2 ja 4—9 §:ien mukaisia menettelytapoja. Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän jäsenten tai osapuolten on kuitenkin täytettävä asiakkaitaan kohtaan edellä viitatus sijoituspalvelulain 10 luvun 2 ja 4—9 §:ien mukaiset velvoitteensa silloin, kun ne toteuttavat asiakkaiden toimeksiantoja niiden lukuun monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän järjestelmien välityksellä.

21 §

Asiakastoimeksiannot

Monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävä sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä ei saa toteuttaa asiakastoimeksiantoja omaa pääomaa vastaan tai harjoittaa päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä.

Organisoitua kaupankäyntijärjestelmää koskevat erityiset vaatimukset

22 §

Kielto toteuttaa kauppvoja omaan tai samaan konserniin kuuluvan yhteisön lukuun

Organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on kyettävä estämään asiakkaiden toimeksiantojen toteuttaminen organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä ylläpitäjän tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön omaan lukuun tai sen omaa pääomaa vastaan.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kuitenkaan kauppaa omaan lukuun, päämiesten toimeksiantoja vastaan täsmäytettynä kauppana, jos siihen on päämiehen suostumus eikä kaupan kohteena ole johdannainen, jota koskee EU-asetuksen 648/2012 5 artiklassa tarkoitettua selvitysvelvollisuus.

Organisoidun kaupankäynnin järjestäjä saa muutoin tehdä kaupan omaan lukuunsa muulla tavalla kuin 2 momentissa tarkoitettuna täsmäytettynä kauppana vain valtion liikkeeseen laskevilla joukkovelkakirjalainoilla, joilla ei ole likvidiä markkinaa.

23 §

Päämiesten toimeksiantoja vastaan täsmäytettyjen kauppojen sallimista koskeva rajoitus

Organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjä saa toteuttaa kaupan täsmäytettynä kauppana päämiesten toimeksiantoja vastaan vain rahoitusvälineillä, jotka voivat tämän lain 1 luvun 2 §:n 11 kohdanmääritelmän mukaan olla kaupankäynnin kohteena organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä ja ainoastaan toimeksiannon antaneen päämiehen suostumuksella)

24 §

Organisoidun kaupankäynnin ja kaupan sisäisen toteuttamisen erillisuus

Sama oikeushenkilö ei voi toimia sekä organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjänä että kauppojen sisäisenä toteuttajana. Organisoidulla kaupankäyntijärjestelmällä ei saa olla

kauppojen sisäiseen toteuttajaan yhteyttä, joka mahdollistaa organisoidun kaupankäyntijärjestelmän toimeksiantojen ja kauppojen sisäisen toteuttajan toimeksiantojen tai hintatarjousten vuorovaikutuksen. Organisoidulla kaupankäyntijärjestelmällä ei saa olla toiseen organisoituun kaupankäyntijärjestelmään yhteyttä, joka mahdollistaa eri organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien toimeksiantojen vuorovaikutuksen

25 §

Itsenäisen markkinatakaaja käyttäminen

Organisoidun kaupankäynnin ylläpitäjä voi käyttää muuta sijoituspalvelun tarjoajaa kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen itsenäisenä markkinatakaajana. Itsenäisenä ei pidetä sellaista sijoituspalvelun tarjoajaa, jolla on läheiset yhteydet kaupankäynnin ylläpitäjään.

26 §

Toimeksiantojen toteuttamisen harkinnanvaraisuus

Ottaen huomioon, mitä tämän luvun 1—18 §:ssä ja sijoituspalvelulain 10 luvun 8 §:ssä säädetään kaupankäynnistä monenkeskisessä järjestelmässä ja kauppojen huolellisesta toteuttamisesta organisoidussa kaupankäynnissä toimeksiannot on toteutettava harkinnanvaraisesti. Organisoidun kaupankäynnin järjestäjä voi käyttää harkintaa vain jommassakummassa tai molemmissa seuraavista tilanteista:

1) kun se päättää antaa tai peruuttaa toimeksiannon ylläpitämässään organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä;

2) kun se päättää olla täsmäyttämättä tiettyä asiakastoimeksiantoa muiden järjestelmässä tiettyinä ajankohtana olevien toimeksiantojen kanssa edellyttäen, että se noudattaa asiakkaalta saamiaan nimenomaisia ohjeita ja täyttää sijoituspalvelulain 10 luvun 8 §:n mukaiset velvoitteensa.

Organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävä sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä voi asiakastoimeksiantoja täsmäyttävän järjestelmän osalta päättää, haluaako se täsmäyttää järjestelmässä vähintään kaksi toimeksiantoa ja milloin ja kuinka suuren määrän se täsmäyttää niitä. Edellä olevien 22—25 §:ien mukaisesti organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävä sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä voi muilla kuin oman pääoman ehtoisilla rahoitusvälineillä liiketoimia järjestävän järjestelmän osalta helpottaa asiakkaiden välisiä neuvotteluja saattaakseen yhteen vähintään kaksi mahdollisesti yhteensopivaa liiketoimeen kohdistuvaa kaupankäynti-intressiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 22 §:n 3 momentin soveltamista.

27 §

Ilmoitusvelvollisuus Finanssivalvonnalle

Organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on ilmoitettava Finanssivalvonnalle riittävät tiedot siitä, miten harkintaa käytetään kauppatoimeksiantojen toteutuksessa ja miten useammat toimeksiannot täsmäytetään kaupankäynnissä.

Toimivaltainen viranomainen voi edellyttää, että joko silloin, kun sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä hakee toimilupaa organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpitämiseen, tai tapauskohtaisesti annetaan yksityiskohtainen selvitys siitä, miksi järjestelmä ei vastaa säänneltyä markkinaa, monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää tai kauppojen sisäistä toteuttajaa eikä voi toimia sellaisena, sekä yksityiskohtainen kuvaus siitä, miten harkintavaltaa käytetään.

tetään erityisesti silloin, kun organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä annettu toimeksianto voidaan peruuttaa, ja milloin ja miten organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä täsmäytetään vähintään kaksi asiakastoimeksiantoa. Lisäksi organisoitua kaupankäyntijärjestelmää ylläpitävän sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän on annettava toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot, joissa selvitetään sen päämiehen lukuun täsmäytetyn kaupankäynnin käyttö. Toimivaltaisen viranomaisen on valvottava, miten sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä harjoittaa päämiehen lukuun täsmäytettyä kaupankäyntiä, varmistaakseen, että se täyttää edelleen tällaisen kaupankäynnin määritelmän ja että sen harjoittama päämiehen lukuun täsmäytetty kaupankäynti ei aiheuta eturistiriitoja sijoituspalveluyrityksen tai markkinoiden ylläpitäjän ja sen asiakkaiden välillä.

28 §

Sijoituspalvelulain asiakkaansuojasäännösten soveltaminen organisoituun kaupankäyntiin

Organisoidun kaupankäynninjärjestäjän on varmistettava, että sen kaupankäyntijärjestelmässä toteutettaviin liiketoimiin sovelletaan vastaavasti, mitä sijoituspalvelulain 10 luvun 2 ja 4—9 §:ssä säädetään.

6 luku

Pk-yritysten kasvumarkkina

1 §

Pk-yritysten kasvumarkkinan rekisteröinti

Tämän lain 1 luvun 2 §:n 12 kohdassa tarkoitettu monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä voi pyytää Finanssivalvonnalta monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän rekisteröimistä pk-yritysten kasvumarkkinaksi.

Finanssivalvonnan on suostuttava pyyntöön, jos Finanssivalvonta arvioi, että hakemus täyttää tässä luvussa säädetyt vaatimukset.

2 §

Pk-yritysten kasvumarkkinaa koskevat vaatimukset

Pk-yritysten kasvumarkkinan ylläpitäjällä on oltava riittävät ja tehokkaat järjestelmät ja säännöt, jotta se voi varmistua siitä, että seuraavat vaatimukset täyttyvät:

1) vähintään puolet liikkeeseenlaskijoista, joiden arvopapereilla käydään kauppaa pk-yritysten kasvumarkkinalla, ovat 1 luvun 2 §:n 10 kohdassa tarkoitettuja pk-yritysten yrityksiä. Osuuden on täytyttävä hakemuksen tekohetkellä ja sen jälkeen vuosittain kalenterivuoden päättyessä;

2) kaupankäynnin aloittamista ja jatkumista rahoitusvälineellä koskevat riittävät ja asianmukaiset vaatimukset;

3) otettaessa rahoitusvälineitä kaupankäynnin kohteeksi, siitä julkaistaan riittävät tiedot, jotta sijoittaja voi tehdä perustellun päätöksen siitä, sijoittaako rahoitusvälineeseen vai ei; ellei arvopaperimarkkinalain (746/2012) 3—5 luvusta muuta johdu tai muualla laissa toisin säädetä, rahoitusvälineistä on julkaistava esite;

4) liikkeeseenlaskijaa koskeva riittävä ja asianmukainen säännöllinen tiedonantovelvollisuus ja tietojen julkistamisvelvollisuus;

5) liikkeeseenlaskijaan, sen johtoon ja lähipiiriin sovelletaan EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetusta;

6) liikkeeseenlaskijan säännöllisen tai muun, laissa säädetyn tai kaupankäyntijärjestelmän sääntöihin perustuvan tiedonantovelvollisuuden perusteella julkaisemat tiedot varastoidaan;

7) kaupankäyntijärjestelmää varten ylläpidetään riittäviä ja tehokkaita valvontajärjestelmiä, jotta voidaan havaita ja estää ennalta kaupankäyntijärjestelmässä EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa tarkoitettua markkinoiden väärinkäyttöä.

Pk-yritysten kasvumarkkinan ylläpitämisessä on muutoin noudatettava, mitä muualla tässä laissa säädetään monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpitämisestä annetuissa säädöksissä ja määräyksissä.

3 §

Finanssivalvonnan velvollisuus perua pk-yritysten kasvumarkkinan rekisteröinti

Finanssivalvonta on peruttava pk-yritysten kasvumarkkinan rekisteröinti kaupankäyntijärjestelmän ylläpitäjän hakemuksesta tai jos ylläpitäjä tai pk-yritysten kasvumarkkina eivät enää täytä 2§:n vaatimuksia.

4 §

Finanssivalvonnan ilmoitusvelvollisuus Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle pk-yritysten kasvumarkkinaa koskevasta rekisteröintipäätöksestä sekä rekisteröinnin perumisesta

5 §

Kaupankäynti muulla pk-yritysten kasvumarkkinalla

Yhdellä pk-yritysten kasvumarkkinalla kaupankäynnin kohteena oleva rahoitusväline voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi toiselle pk-yritysten kasvumarkkinalle, jos liikkeeseenlaskijalle on tästä ilmoitettu eikä se ole sitä vastustanut. Liikkeeseenlaskijalle ei voida asettaa jälkimmäisestä tiedonantovaatimuksia tai hallinnointia koskevia vaatimuksia.

III OSA

KAUPANKÄYNNIN LÄPINÄKYVYYS JA RAPORTOINTIPALVELUT

7 luku

Rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimukset

1 §

EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetus

Tämän luvun säännösten ohella rahoitusvälineiden läpinäkyvyysvaatimuksista säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen II—IV osastoissa.

2 §

Kauppojen sisäisen toteuttajan ilmoitusvelvollisuus

Sijoituspalvelun tarjoajan, joka aikoo aloittaa tai lopettaa toiminnan kauppojen sisäisenä toteuttajana rahoitusvälineellä, joka on kaupankäynnin kohteena kauppapaikalla, on ilmoitettava siitä kirjallisesti hyvissä ajoin etukäteen Finanssivalvonnalle.

Mitä 1 momentissa säädetään sijoituspalvelun tarjoajasta, sovelletaan myös ulkomaiseen ETA-sivuliikkeeseen.

3 §

Kauppojen sisäisen toteuttamisen keskeyttäminen ja kieltäminen

Finanssivalvonta voi määrätä kauppojen sisäisen toteuttajan keskeyttämään sisäisen toteuttamisen rahoitusvälineellä enintään kymmeneksi perättäiseksi pankkipäiväksi kerrallaan. Keskeytys voidaan määrätä, jos Finanssivalvonnalla on perusteltu syy epäillä, että kaupankäynnissä tai rahoitusvälinettä koskevaa tiedonantovelvollisuutta täytettäessä toimitaan vastoin tätä lakia, arvopaperimarkkinalakia tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka jos siihen on muu erityisen painava syy.

Finanssivalvonta voi kieltää kauppojen sisäistä toteuttajaa järjestämästä sisäistä toteuttamista rahoitusvälineellä, jos kaupankäynnissä tai rahoitusvälinettä koskevassa tiedonantovelvollisuudessa toimitaan olennaisesti vastoin tätä lakia, arvopaperimarkkinalakia tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka jos siihen on muu erityisen painava syy.

Jos Finanssivalvonta on vahvistanut 2 luvun 31 §:n 4 momentin mukaisesti pörssin tekemän rahoitusvälinettä koskevan kaupankäynnin keskeytyspäätöksen tai määrännyt 2 luvun 31 §:n 6 momentin mukaisesti pörssin keskeyttämään kaupankäynnin rahoitusvälineellä ja rahoitusväline on sisäisen toteuttamisen kohteena, sisäisen toteuttajan on keskeytettävä sisäinen toteuttaminen kyseisellä rahoitusvälineellä.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kaupankäynnin keskeyttämisestä ja lopettamisesta rahoitusvälineellä, sovelletaan myös rahoitusvälineeseen liittyvään johdannaissopimukseen, kun se on tarpeen 1 momentissa tarkoitetun rahoitusvälineellä käytävän kaupankäynnin keskeyttämisen tai lopettamisen tavoitteiden tukemiseksi.

4 §

Rajahintatoimeksiantojen julkistamisvelvollisuus

Sijoituspalvelun tarjoajan, joka ei markkinaolosuhteiden vuoksi voi välittömästi toteuttaa asiakkaan toimeksiantoa ostaa tai myydä säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleva osake asiakkaan määräämään rajahintaan tai sitä parempaan hintaan, on toimeksiannon mahdollisimman pikaiseksi toteuttamiseksi julkistettava toimeksianto välittömästi tavalla, jolla se on helposti muiden markkinaosapuolten saatavilla. Sijoituspalvelun tarjoajalla ei kuitenkaan ole julkistamisvelvollisuutta, jos asiakas antaa tästä nimenomaan poikkeavan ohjeen.

Sijoituspalvelun tarjoajan voidaan katsoa julkistaneen toimeksiannon 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ainakin, jos sijoituspalvelun tarjoaja on välittänyt sen julkistettavaksi kauppapaikalla.

Finanssivalvonnalla on oikeus myöntää lupa poiketa velvoitteesta julkistaa rajahintatoimeksianto silloin, kun se on kooltaan suuri EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 4 artiklan mukaisesti määritettyyn markkinakokoon verrattuna.

Tätä pykälää ei sovelleta pörssin kaupankäyntiosapuolten välisiin liiketoimiin, kun liiketoi- mi toteutetaan säännellyllä markkinalla. Tätä pykälää ei myöskään sovelleta monenkeskisen

kaupankäyntijärjestelmän kaupankäyntiosapuolten välisiin eikä monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän ja kaupankäyntiosapuolten välisiin liiketoimiin, kun liiketoimi toteutetaan monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä.

5 §

Kauppapaikan toimeksiannon toteutus

EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 23 ja 28 artiklassa säädetyn kaupankäyntivollisuuden piiriin kuuluvien rahoitusvälineiden osalta kauppapaikkojen ja kauppojen sisäisten toteuttajien on asetettava vähintään vuosittain maksutta yleisön käyttöön tiedot liiketoimien toteuttamisen laadusta kyseisessä kauppapaikassa.

Mitä 1 momentissa säädetään kauppapaikasta, sovelletaan muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen rahoitusvälineiden osalta liiketoimien toteuttamispaikkaan.

Sen jälkeen, kun toimeksianto on toteutettu asiakkaan lukuun, sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle, missä toimeksianto toteutettiin. Säännönmukaisesti annettaviin tietoihin on sisällyttävä yksityiskohtaiset tiedot toteuttamisen hinnasta, kustannuksista, nopeudesta ja todennäköisyydestä yksittäisten rahoitusvälineiden osalta.

6 §

Hyödykejohdannaisia ja päästöoikeuksia koskevat tiedot

Pörssin, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava yleisölle viikoittain tiedot ylläpitämänsä kaupankäynnin kohteena olevien hyödykejohdannaisten tai päästöoikeuksien ja niiden johdannaisten kokonaispositioista. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot on lisäksi toimitettava Finanssivalvonnalle ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Edellä 1 momentissa luetellut tiedot on julkistettava ja annettava viranomaiselle tiedoksi ainoastaan, jos sekä henkilöiden määrä että heidän avoimet positionsa ylittävät vähimmäiskynnyksarvot.

Pörssin, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on toimitettava Finanssivalvonnalle päivittäin tiedot ylläpitämänsä kaupankäynnin kohteena olevien hyödykejohdannaisten, päästöoikeuksien ja niiden johdannaisten kokonaispositioista, joita kullakin jäsenellä, tai kaupankäyntiosapuolella ja näiden asiakkailla, on kyseisessä kauppapaikassa tai niiden johdannaisten kaupankäynnistä.

Pörssin kaupankäyntiosapuolen, monenkeskisen kaupankäynnin kaupankäyntiosapuolen ja organisoidun kaupankäynnin kaupankäyntiosapuolen on toimitettava sille pörssille, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjälle, jonka kaupankäyntiosapuolena se on, päivittäin tiedot hyödykejohdannaisten ja päästöoikeuksien tai niiden johdannaisten kaupankäynnistä.

Säänneltyjen markkinoiden ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien jäsenten tai kaupankäyntiosapuolten ja organisoitujen kaupankäyntijärjestelmien asiakkaiden tulee ilmoittaa kauppapaikkaa ylläpitävälle sijoituspalveluyritykselle tai markkinoiden ylläpitäjälle vähintään päivittäin yksityiskohtaiset tiedot positioista, jotka ovat niiden hallussa kyseisessä kauppapaikassa kaupankäynnin kohteena olevien sopimusten kautta, sekä positioista, joita pitävät hallussaan niiden asiakkaat ja näiden asiakkaiden asiakkaat aina loppuasiakkaaseen saakka.

Sijoituspalveluyrityksen, joka käy kauppaa hyödykejohdannaisilla, päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla kauppapaikan ulkopuolella, on toimitettava Finanssivalvonnalle tai kyseisen rahoitusvälineen toimivaltaiselle viranomaiselle päivittäin tiedot hyödykejohdannaisspositioista, päästöoikeuspositioista ja niiden johdannaisspositioista. Jos sijoituspalveluyritys toimit-

taa tiedot muulle toimivaltaiselle viranomaiselle kuin Finanssivalvonnalle, on sijoituspalveluyrityksen ilmoitettava siitä Finanssivalvonnalle.

Edellä 1—4 momentissa tarkoitetut tiedot on annettava tiedonantovelvollisen omien positioiden lisäksi sen asiakkaiden positioista ja näiden asiakkaiden positioista.

7 §

Osapuolten luokittelu

Pörssin, monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjän on jaettava luokkiin ne, joilla on hyödykejohtannaisen tai päästöoikeuden taikka niiden johdannaisten positioita, seuraavasti:

- 1) sijoituspalveluyritys;
- 2) luottolaitos;
- 3) sijoitusrahasto, joko direktiivissä 2009/65/EY määriteltynä siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavana yrityksenä (yhteissijoitusyritys) tai direktiivissä 2011/61/EY määriteltynä vaihtoehtorahastona;
- 4) muu rahoituslaitos;
- 5) muu kaupallinen yritys;
- 6) päästökauppalainen (311/2011) mukainen toiminnanharjoittaja.

8 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä edellä 6 §:ssä tarkoitettujen hyödykejohtannaisia, päästökauppaoikeuksia ja niiden johdannaisten koskevien tietojen laadusta, laajuudesta ja julkistamistavasta sekä saatavilla pidosta.

8 luku

Oikeus tarjota raportointipalveluja

1 §

Raportointipalvelun tarjoamisen luvanvaraisuus

Raportointipalvelun tarjoajana saa toimia vain tässä luvussa tarkoitetun toimiluvan saanut yritys sekä ulkomainen ETA-raportointipalvelun tarjoaja.

2 §

Raportointipalvelun tarjoaminen muun luvan nojalla

Sen estämättä, mitä 1 §:ssä säädetään, raportointipalvelua saa tarjota pörssi sekä sijoituspalveluyritys siten, kuin sijoituspalvelulain 2 luvun 3 §:ssä säädetään, edellyttäen, että palvelun tarjoaja täyttää kyseisen toiminnan järjestämiselle 14—16 §:ssä ja 9 luvussa säädetty vaatimukset.

Finanssivalvonnan on varmistettava ennen 1 momentissa tarkoitetun palvelun tarjoamisen aloittamista, että palvelun tarjoaja täyttää palvelun tarjoamiselle 1 momentissa säädetty vaatimukset. Oikeus raportointipalvelun tarjoamiseen on sisällytettävä palvelun tarjoajan toimilupa-

3 §

Toimilupahakemus

Finanssivalvonta myöntää hakemuksesta toimiluvan raportointipalvelun tarjoamiseen.

Hakemukseen on liitettävä raportointipalvelun tarjoajan yhteystiedot sekä

- 1) tiedot hakijasta ja raportointipalvelun tarjoajan omistuksesta;
- 3) tiedot johdosta ja tilintarkastajista;
- 4) kuvaus sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta;
- 5) tiedot taloudellisista toimintaedellytyksistä;
- 6) tiedot toiminnan järjestämistä koskevien tässä laissa säädettyjen vaatimusten täyttämistä sekä toimintasuunnitelma, josta ilmenevät ainakin suunnitellut palvelumuodot ja organisatorakenne.

4 §

Toimilupapäätös

Toimilupaa koskevan päätöksen tekemiseen ja sitä koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan mitä sijoituspalvelulain 3 luvun 2 §:n 1 momentissa säädetään sijoituspalveluyrityksen toimilupapäätöksestä.

Toimiluvassa on mainittava ne raportointipalvelut, joita raportointipalvelun tarjoajalla on oikeus tarjota. Finanssivalvonta voi toimiluvan myöntämisen jälkeen raportointipalvelun tarjoajan hakemuksesta muuttaa toimilupaa siinä mainittujen palvelujen osalta.

Finanssivalvonnalla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan raportointipalvelun tarjoamista koskevia, valvonnan kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

5 §

Toimiluvan myöntämisen edellytykset

Toimilupa raportointipalvelun tarjoamiseen on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että yhtiön omistajat täyttävät 6 §:ssä säädetty vaatimukset ja yhtiö toiminnalle 13—16 §:ssä ja 9 luvussa säädetty vaatimukset.

Toimilupa raportointipalvelun tarjoamiseen voidaan myöntää myös perustettavalle yhtiölle ennen sen rekisteröimistä.

6 §

Raportointipalvelun tarjoajan merkittävien omistajien luotettavuus

Sen, joka suoraan tai välillisesti omistaa vähintään kymmenen prosenttia raportointipalvelun tarjoajan osakepääomasta tai osuuden, joka tuottaa vähintään kymmenen prosenttia sen osakkeiden tuottamasta äänivallasta, on oltava luotettava.

Luotettavana ei pidetä sitä, joka on:

- 1) viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton omistamaan raportointipalvelun tarjoajaa; taikka
- 2) muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton omistamaan raportointipalvelun tarjoajaa.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta tehtävän vastaanottohetkeen. Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tuomio ei ole saanut lainvoimaa, tuomittu voi kuitenkin jatkaa raportointipalvelun tarjoajan omistajalle kuuluvan päätösvalan käyttämistä palvelun tarjoajassa, jos sitä on hänen aikaisempi toimintansa, tuomioon johtaneet olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena arvioiden pidettävä ilmeisen perusteltuna.

7 §

Olenmaisista muutoksista ilmoittaminen

Raportointipalvelun tarjoajan on ilmoitettava Finanssivalvonnalle olenmaisista muutoksista 4 §:n mukaisiin toimiluvan myöntämisen edellytyksiin ennen niiden täytäntöönpanoa.

8 §

Toimilupa eurooppayhtiölle

Toimilupa on myönnettävä myös toisessa ETA-valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä *eurooppayhtiöasetus*, tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Finanssivalvonnan on pyydettävä lupahakemuksesta eurooppayhtiön kotivaltion arvopaperimarkkinoita valvovan Finanssivalvontaa vastaavan viranomaisen lausunto. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

9 §

Toimiluvan rekisteröinti

Finanssivalvonnan on ilmoitettava raportointipalvelun tarjoajan toimilupa rekisteröitäväksi kaupparekisteriin sekä tiedoksi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

Perustettavalle raportointipalvelun tarjoajalle ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla, kun yritys rekisteröidään.

10 §

Raportointipalvelurekisteri

Finanssivalvonta pitää raportointipalvelujen tarjoajista julkista rekisteriä, johon merkitään tiedot niistä palveluista, joiden tarjoamiseen raportointipalvelun tarjoajalla on toimilupa.

11 §

Toiminnan aloittaminen

Raportointipalvelun tarjoaja voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja, jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, raportointipalvelun tarjoaja on rekisteröity.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Toimiluvan peruuttamisesta ja toiminnan rajoittamisesta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 26 ja 27 §:ssä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi sekä tiedoksi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle.

13 §

Vähimmäispääoma

Raportointipalvelun tarjoajalla on oltava

- 1) vähintään 50 000 euron osakepääoma; tai
- 2) kaikissa ETA-valtioissa voimassa oleva vastuuvakuutus niiden vahinkojen korvaamiseksi, joista raportointipalvelun tarjoaja on tämän lain mukaan vastuussa, jolloin vakuutuksen määrän on oltava vähintään 1 000 000 euroa vahinkoa kohti ja yhteensä 1 500 000 euroa kaikkien vahinkojen osalta vuotta kohti; tai
- 3) 1 kohdan mukaisen osakepääoman ja 2 kohdan mukaisen vastuuvakuutuksen yhdistelmä siten, että se kattaa 1 tai 2 kohdassa edellytetyn vastuun tason.

Osakepääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä.

14 §

Raportointipalvelun tarjoajan ja sen omistusyhteisön johdon luotettavuus- ja pätevyysvaatimukset

Raportointipalvelun tarjoajan johtoon kuuluvien tulee olla luotettavia ja hyvämaineisia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa taikka liiketoimintakiellossa ja joiden toimikelpoisuutta ei ole muutenkaan rajoitettu.

Mitä 6 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään merkittävien omistajien luotettavuudesta, sovelletaan vastaavasti raportointipalvelun tarjoajan johtoon kuuluvaan henkilöön.

Raportointipalvelun tarjoajan johdolla on oltava tehtäviensä hoitamiseksi riittävä ja monipuolinen osaaminen ja kokemus. Hallituksella kokonaisuutena on oltava riittävä tietämys, taidot ja kokemus raportointipalvelun tarjoajan liiketoiminnasta.

Jos pörssi haluaa tarjota raportointipalvelua ja jos raportointipalvelun tarjoajan hallituksen jäsen on myös pörssin hallituksen jäsen, joka täyttää 2 luvun 16 §:ssä säädetyt vaatimukset, kyseisen jäsenen katsotaan täyttävän 1 momentissa säädetyt vaatimukset.

Raportointipalvelun tarjoajan on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle 1 momentissa tarkoitettuja henkilöitä ja heille asetettuja vaatimuksia koskevista muutoksista.

Mitä tässä pykälässä säädetään raportointipalvelun tarjoajasta, sovelletaan vastaavasti myös sen omistusyhteisöön.

15 §

Raportointipalvelun tarjoajan hallituksen työskentelyä koskevat vaatimukset

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on käytettävä riittävästi aikaa tässä laissa säädettyjen ja muiden tehtävään kuuluvien velvollisuuksiensa hoitamiseen.

Hallituksen jäsenen on toimittava tehtävässään riippumattomasti siten, että hallitus voi tehokkaasti kyseenalaistaa toimivan johdon päätökset sekä valvoa ja seurata sen päätöksentekoa.

Hallituksen on määriteltävä raportointipalvelun tarjoajalle hallinto- ja ohjausjärjestelmät kuten tehtävien eriyttäminen organisaatiossa ja eturistiriitojen ehkäiseminen, joilla varmistetaan yrityksen tehokas ja vakaa hoito tavalla, joka edistää markkinoita kohtaan tunnettua luottamusta ja asiakkaiden etuja. Hallituksen on valvottava hallinto- ja ohjausjärjestelmien noudattamista.

16 §

Raportointi palvelun tarjoajan sidonnaisuus

Raportointipalvelun tarjoajan ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidos ei saa estää raportointipalvelun tarjoajan tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalle.

Edellä 1 momentissa mainitulla merkittävällä sidoksella tarkoitetaan, mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 4 §:ssä säädetään.

17 §

Tilintarkastus

Raportointipalvelujen tarjoajaan sovelletaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 13 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 §:ssä ja 15 §:n 1 momentissa säädetään luottolaitoksen tilintarkastuksesta ja tilintarkastajista sekä erityisen tarkastuksen ja tarkastajan määräämisestä.

9 luku

Raportointipalvelun tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevat vaatimukset

1 §

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajan toiminnan järjestäminen

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajan on järjestettävä toimintansa siten, että se voi julkistaa EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 20 ja 21 artiklassa tarkoitetut tiedot niin reaaliaikaisesti kuin se on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot on annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen. Tiedot on annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi ja tietojen on oltava yhdisteltävissä toisilta tarjoajilta saataviin, vastaaviin tietoihin.

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajan on julkaistava vähintään:

- 1) rahoitusvälineen tunniste;
- 2) hinta, jolla liiketoimi toteutettiin;
- 3) liiketoimen volyyymi;
- 4) liiketoimen toteuttamisajankohta;
- 5) liiketoimen ilmoittamisajankohta;
- 6) liiketoimen hinnan merkintätapa;

7) kauppapaikan tunnistekoodi tai kauppojen sisäisen toteuttajan tunnistekoodi ("SI") tai muutoin tunnistekoodi ("OTC"); sekä

8) soveltuvin osin maininta siitä, että liiketoimeen sovellettiin erityisehtoja.

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajalla on oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla se voi tehokkaasti tarkistaa kaupankäynti-ilmoitusten täydellisyyden, havaita puutteet ja ilmeiset virheet sekä pyytää uudelleenlähettämistä virheellisten ilmoitusten tapauksessa.

2 §

Järjestelyt eturistiriitojen välttämiseksi hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoamisessa

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajalla on oltava hallintojärjestelyt, joiden avulla se voi välttää eturistiriitatilanteiden syntymisen asiakkaidensa kanssa. Jos hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoaja on sijoituspalveluyritys tai pörssi, sen on käsiteltävä kaikkia keräämiään kaupankäyntitietoja syrjimättömästi sekä pidettävä liiketoiminnot erillään toisistaan.

3 §

Turvajärjestelyt hyväksytyssä julkistamisjärjestelyssä

Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajalla on oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja ehkäistä julkistettavien tietojen turmeltuminen ja luvaton käyttö sekä estää tietojen vuotaminen ennen julkistamista. Hyväksytyin julkistamisjärjestelyn tarjoajalla on lisäksi oltava riittävät resurssit ja varajärjestelyt, joilla se voi varmistaa toimintansa jatkuvuuden.

4 §

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan toiminnan järjestäminen

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan on järjestettävä toimintansa siten, että se voi kerätä ja konsolidoida jatkuvaksi sähköiseksi tietovirraksi EU:n rahoitusvälineiden markkinat-asetuksen 6 ja 20 artiklassa tarkoitetut tiedot sekä asettaa ne yleisön saataville niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot on annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen. Tiedot on annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi ja sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan on julkaistava vähintään:

- 1) rahoitusvälineen tunniste;
- 2) hinta, jolla liiketoimi toteutettiin;
- 3) liiketoimen volyyymi;
- 4) liiketoimen toteuttamisajankohta;
- 5) liiketoimen ilmoittamisajankohta;
- 6) liiketoimen hinnan merkintätapa;
- 7) kauppapaikan tunnistekoodi tai kauppojen sisäisen toteuttajan tunnistekoodi ("SI") taikka muutoin tunnistekoodi ("OTC");
- 8) soveltuvin osin maininta siitä, että sijoituspalveluyrityksessä sijoituspäätöksestä ja liiketoimen toteuttamisesta toteutettiin tietokonealgoritmi;
- 9) soveltuvin osin maininta siitä, että kauppaan sovellettiin erityisehtoja; sekä

10) soveltuvin osin merkintä, jolla voidaan osoittaa EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettu vapautus kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen julkistamisvelvoitteesta.

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan on järjestettävä toimintansa siten, että se voi kerätä ja konsolidoida jatkuvaksi sähköiseksi tietovirraksi EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 10 ja 21 artiklassa tarkoitettut tiedot sekä asettaa ne yleisön saataville niin reaaliaikaisesti kuin on teknisesti mahdollista kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Tiedot on annettava maksutta käyttöön 15 minuuttia julkistamisen jälkeen. Tiedot on annettava siten, että ne saadaan käyttöön nopeasti ja syrjimättömästi. Tietojen on oltava yhteensopivia ja sellaisessa muodossa, että markkinaosapuolet voivat käyttää niitä helposti.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan on julkaistava vähintään 2 momentin 1—7 kohdassa mainitut tiedot sekä soveltuvin osin maininta siitä, että kauppaan sovellettiin erityisehtoja.

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajan on koottava tiedot kauppapaikoilta sekä hyväksytyjen julkistamisjärjestelyjen tarjoajilta. Tiedot on koottava rahoitusvälineistä, jotka määritellään rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 65 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa Euroopan komission asetuksella tai päätöksellä annetuissa teknisissä standardeissa.

5 §

Järjestelyt eturistiriitojen välttämiseksi konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoamisessa

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla on oltava hallintojärjestelyt, joiden avulla se voi välttää eturistiriitatilanteiden syntyminen. Jos markkinoiden ylläpitäjä tai hyväksytyn julkistamisjärjestelyjen tarjoaja tarjoaa myös konsolidoituja kaupankäyntitietoja, sen on käsiteltävä kaikkia keräämiään tietoja syrjimättömästi sekä pidettävä liiketoiminnot erillään toisistaan.

6 §

Turvajärjestelyt konsolidoiduissa kaupankäyntitiedoissa

Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla on oltava käytössään järjestelyt, joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja ehkäistä julkistettavien tietojen turmeltuminen sekä luvaton käyttö. Konsolidoitujen kaupankäyntitietojen tarjoajalla on lisäksi oltava riittävät resurssit ja varajärjestelyt, joilla se voi varmistaa toimintansa jatkuvuuden.

7 §

Hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajan toiminnan järjestäminen

Hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajan on järjestettävä toimintansa siten, että 6 luvun 5 §:ssä tarkoitettut tiedot voidaan ilmoittaa mahdollisimman nopeasti ja viimeistään liiketoimen toteuttamispäivää seuraavan työpäivän aikana.

Hyväksytyn ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla on oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla se voi tehokkaasti tarkistaa liiketoimia koskevien ilmoitusten täydellisyyden, todeta sijoituspalveluyrityksen aiheuttamat puutteet tai ilmeiset virheet, ilmoittaa virheen tai puutteen ilmeessä sitä koskevat yksityiskohtaiset tiedot sijoituspalveluyritykselle sekä pyytää uudelleen lähettämistä virheellisten ilmoitusten tapauksessa.

Hyväksytyllä ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla on lisäksi oltava käytössään järjestelmät, joiden avulla se voi havaita ja korjata itse aiheuttamansa virheet tai puutteet ja joiden avulla se voi lähettää Finanssivalvonnalle paikkansapitävät ja täydelliset ilmoitukset liiketoimista.

8 §

Järjestelyt eturistiriitojen välttämiseksi hyväksytyin ilmoitusjärjestelmän tarjoamisessa

Hyväksytyin ilmoitusjärjestelmän tarjoajalla on oltava hallintojärjestelyt, joiden avulla se voi välttää eturistiriitatilanteiden syntymisen asiakkaidensa kanssa. Jos hyväksytyin ilmoitusjärjestelyn tarjoaja on sijoituspalveluyritys tai markkinoiden ylläpitäjä, sen on käsiteltävä kaikkia keräämiään kauppätietoja syrjimättömästi sekä pidettävä liiketoiminnot erillään toisistaan.

9 §

Turvajärjestelmät hyväksytyssä ilmoitusjärjestelyssä

Hyväksytyin ilmoitusjärjestelyn tarjoajalla on oltava käytössään järjestelyt, joiden avulla voidaan varmistaa tiedonsiirtovälineiden suojaus ja todentaminen ja ehkäistä julkistettavien tietojen turmeltuminen ja luvaton käyttö sekä estää tietojen vuotaminen tai tiedon luottamuksellisuuden vaarantuminen kaikissa vaiheissa. Hyväksytyin ilmoitusjärjestelyn tarjoajalla on lisäksi oltava riittävät resurssit ja varajärjestelyt, joilla se voi varmistaa toimintansa jatkuvuuden.

10 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Mitä 3 luvun 3 §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittamisesta, sovelletaan vastaavasti raportointipalvelun tarjoajaan.

IV OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

10 luku

Valvonta, erityiset toimivaltuudet ja salassapitovelvollisuus

1 §

Valvonta

Tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä tämän lain nojalla vahvistettujen pörssin sääntöjen noudattamista valvoo Finanssivalvonta.

2 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai pörssin toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tai liiketäi ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä

ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistavaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Pörssin toimielimen jäsen, varajäsen tai toimihenkilö voi 1 momentin estämättä ilmaista säännöksessä tarkoitetun tiedon henkilölle, joka on muussa valtiossa toimivan pörssiä vastaava kaupankäyntiä järjestävän ja viranomaisen valvonnassa olevan yhteisön palveluksessa tai toimielimen jäsen, jos tiedon ilmaiseminen on tarpeen arvopaperimarkkinoiden tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöä koskee 1 momenttia vastaava vaitiolovelvollisuus.

Finanssivalvonnan oikeudesta luovuttaa tietoja säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa.

3 §

Hyödykejohdannaisia koskevat erityiset toimivaltuudet

Finanssivalvonta voi asettaa määrälliset raja-arvot hyödykejohdannaisille, jotka ovat kaupan-käynnin kohteena säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä tai tällaisia hyödykejohdannaisia taloudelliselta arvoltaan vastaaville johdannaisille ja vaatia Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua valvottavaa, 5 §:ssä tarkoitettua muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muuta henkilöä noudattamaan raja-arvoa, vähentämään omistustaan tai positioitaan tässä pykälässä tarkoitetuissa rahoitusvälineissä sekä kieltämään näiden hankkimisen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu raja-arvo asetetaan jokaiselle kaupankäynnin kohteena olevalle hyödykejohdannaispositiolla suurimpana sallittuna nettomääräisenä arvona Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen teknisessä sääntelystandardissa [XXX] määrittämää laskentamenetelmää noudattaen. Finanssivalvonnan on säännöllisesti arvioitava raja-arvoja sekä tarvittaessa asetettava uusi markkinakehityksen huomioon ottava raja-arvo.

Mitä tässä pykälässä säädetään ei koske sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole Finanssivalvonnasta annetun lain 4 tai 5 §:ssä tarkoitettuja, eikä tällaisten henkilöiden lukuun toimivia, kun 1 momentissa tarkoitettuja rahoitusvälineitä käytetään kaupalliseen toimintaan välittömästi liittyvien riskien vähentämiseen.

Finanssivalvonta voi muuttaa 1 momentissa tarkoitettuja raja-arvoja erityisestä syystä sekä asettaa edellä tarkoitettua rajoitusta alhaisempia raja-arvoja, jos se valvonnan tavoitteiden toteutumisen kannalta on tarpeellista. Tässä momentissa tarkoitettu päätös voi olla voimassa enintään 6 kuukautta päätöksen julkistamisesta lukien. Päätöksen voimassaoloa voidaan pidentää enintään 6 kuukautta kerrallaan. Finanssivalvonnan on julkaistava internetsivustollaan tässä momentissa tarkoitettu päätös sekä sen perustelut.

Jos 1 momentissa tarkoitettulla rahoitusvälineellä käydään kauppaa useammassa Euroopan talous-alueeseen kuuluvassa valtiossa ja kaupankäynnin määrä Suomessa on suurin, on Finanssivalvonnan määrättävä yhteinen raja-arvo kyseisen rahoitusvälineen kaupankäynnille. Ennen tässä momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä Finanssivalvonnan on kuultava niiden valtioiden toimivaltaisia viranomaisia, joiden toimivaltaan kuuluvilla markkinapaikoilla momentissa tarkoitettulla rahoitusvälineellä käydään kauppaa. Tässä momentissa tarkoitettua päätökseen tekemiseen sovelletaan muuten, mitä 4 momentissa säädetään.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ratkaisee 5 momentissa tarkoitettua yhteisen raja-arvon asettamisesta johtuvan erimielisyyden toimivaltaisten viranomaisten välillä asetuksen (EU) N:o 1095/2010 19 artiklan mukaisten valtuuksiensa mukaisesti.

Finanssivalvonnan on ilmoitettava Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle ja muille toimivaltaisille viranomaisille tämän pykälän nojalla asetettavia raja-arvoja ja niiden muutoksia sekä 1 momentin nojalla annettavia määräyksiä ja kieltoja koskevat riittävät tiedot. Jos Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen raja-arvon asettamisesta tiedon saatuaan edellyttää

raja-arvoa muutettavaksi, Finanssivalvonnan on noudatettava Euroopan arvopaperimarkkina-
viranomaisen ohjetta, ellei Finanssivalvonta pidä sitä perusteettomana.

4 §

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen erityiset toimivaltuudet

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen oikeudesta saada hyödykejohtannaisia koskevia
tietoja sekä toimivallasta asettaa rajoitteita niiden kaupankäynnille, säädetään EU:n rahoitus-
välineiden markkinat -asetuksen 45 artiklassa.

11 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhaku valtiovarainministeriön päätökseen

Valtiovarainministeriön tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valit-
tamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valit-
tamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Jos 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettua päätöstä pörssin toiminnan harjoittamiseen oikeuttavan toi-
miluvan myöntämisestä tai 3 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä pörssin sääntöjen
tai niiden muutosten vahvistamisesta ei ole annettu niiden antamiselle säädetyssä määräajassa,
hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään
päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön
on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen
tekemisen jälkeen. Muilta osin valituksen tekemisestä ja käsittelystä säädetään hallintolain-
käyttölaissa.

2 §

Muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätökseen

Muutoksenhausta Finanssivalvonnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen säädetään hal-
lintolainkäyttölaissa ja Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä. Hallinto-oikeuden on käsi-
teltävä tämän lain 3 luvun 8, 9 ja 11—14 §:ssä, 5 luvun 6 ja 11 §:ssä sekä 7 luvun 3 §:ssä tar-
koitettu asia kiireellisenä.

Rahoitusvälineen liikkeeseenlaskija ja pörssi saavat hakea muutosta Finanssivalvonnan pää-
tökseen 3 luvun 9 §:n 7 momentissa, 11 §:n 6 ja 7 momentissa, 12 §:n 1 momentissa, 13 §:n 4
momentissa ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa. Rahoitusvälineen liikkeeseenlaskija,
monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä ja organisoidun kaupankäynnin järjestäjä saavat ha-
kea muutosta Finanssivalvonnan päätökseen 5 luvun 11 §:ssä tarkoitettussa asiassa. Sijoittajien
etujen valvomiseksi toimiva rekisteröity yhdistys sekä sijoittaja, joka omistaa Finanssivalvon-
nan päätöksen kohteena olevia tai niihin oikeuttavia rahoitusvälineitä, saavat hakea muutosta
Finanssivalvonnan päätökseen 3 luvun 11 §:n 7 momentissa ja 14 §:n 2 momentissa tarkoite-
tussa asiassa. Kaupankäyntiosapuoli, jonka oikeudet on peruutettu, saa hakea muutosta Fi-
nanssivalvonnan päätökseen 3 luvun 15 §:n 6 momentissa ja 5 luvun 6 §:n 2 momentissa tar-
koitetussa asiassa.

12 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään rikemaksu, ovat:

- 1) 3 luvun 29—31 §:n säännökset sisäpiiri-ilmoituksesta ja sisäpiirirekisteristä;
- 2) 7 luvun 4 §:n säännökset rajahintatoimeksiantojen julkistamisvelvollisuudesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ovat edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi myös momentin 1—2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset.

2 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään rikemaksu, ovat:

- 1) 3 luvun 24 §:n ja 5 luvun 8 §:n säännökset kauppojen selvityksestä;
- 2) 3 luvun 36 §:n ja 5 luvun 17 §:n säännökset säännellyn markkinan sekä monenkeskisen ja organisoidun kaupankäyntijärjestelmän kielletystä markkinoinnista.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä olisivat 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien säännösten ja päätösten rikkominen tai laiminlyönti:

- 1) 2 luvun 1, 4, 14 §:n 5 kohdan, 16—19 §:n säännökset säännellyn markkinan ylläpitämisestä sekä valtiovarainministeriön 2 luvun 14 ja 15 §:n perusteella tekemä päätös toimiluvan peruuttamisesta ja pörssin toiminnan keskeyttämisestä;

- 2) 2 luvun 11 §:n ja 12 §:n 3 momentin säännökset osakkeiden hankinnan ilmoittamisesta ja kieltämisestä sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 32 a §:n nojalla tehty päätös omistussosuuden hankinnan kieltämisestä ja 32 c §:n nojalla tehty päätös osakkeisiin perustuvien oikeuksien rajoittamisesta;

- 3) 3 luvun 1, 2, 3 §:n 1 momentin, 8, 11, 15, 17—23, 25, 27, 28 ja 34 §:n 1 momentin säännökset säännellyn markkinan toiminnan järjestämisestä;

- 4) 5 luvun 1—7, 19—24 sekä 19—28 §:n säännökset monenkeskiseen ja organisoituun kaupankäyntijärjestelmään sovellettavista vaatimuksista ja erityisistä vaatimuksista;

- 5) 6 luvun 2 §:n 1 momentin säännös pk-yritysten kasvumarkkinaa koskevista vaatimuksista;

- 6) 7 luvun 6 ja 7 §:n säännökset pörssin ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta julkistaa hyödykejohdannaisia ja päästöoikeuksia koskevia tietoja sekä osapuolten luokittelusta;

- 7) 8 luvun 1, 14 ja 15 §:n säännökset oikeudesta tarjota raportointipalveluita;

- 8) 9 luvun 1—10 §:n säännökset raportointipalvelun tarjoajan toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista;

- 9) Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 1 momentin, 19 §:n 1 momentin, 23 §:n ja 24 §:n säännökset Finanssivalvonnan tietojensaanti- ja tarkastusoikeudesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä olisivat 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien EU:n rahoitusvälineiden markkinat asetuksen säännösten rikkominen tai laiminlyönti:

1) 3 artiklan 1 ja 3 kohdan, 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan, 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan ensimmäisen virkkeen, 8 artiklan 1, 3 ja 4 kohdan, 10 artiklan sekä 11 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan ensimmäisen virkkeen ja 3 kohdan kolmannen alakohdan säännökset rahoitusvälineitä koskevasta avoimuudesta;

2) 7 artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan 1 kohdan säännökset luvan saamisesta tietojen julkistamisen lykkäämiselle;

3) 12 artiklan 1 kohdan ja 13 artiklan 1 kohdan säännökset velvollisuudesta kauppatietojen antamiseen erikseen ja kohtuullisin kaupallisin ehdoin;

4) 14 artiklan 1 kohdan, 2 kohdan ensimmäisen virkkeen, 3 kohdan toisen, kolmannen ja neljännen virkkeen, 15 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan, toisen alakohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen, 2 kohdan ja 4 kohdan toisen virkkeen, 17 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen, 18 artiklan 1 ja 2 kohdan, 4 kohdan ensimmäisen virkkeen, 5 kohdan ensimmäisen virkkeen, 6 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä 8 ja 9 kohdan, 20 artiklan 1 kohdan, 2 kohdan ensimmäisen virkkeen, 21 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan, 22 artiklan 2 kohdan sekä 23 artiklan 1 ja 2 kohdan säännökset OTC-kaupankäyntiä harjoittavien kauppojen sisäisten toteuttajien ja sijoituspalveluyritysten avoimuudesta;

5) 25 artiklan 1 ja 2 kohdan, 26 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan, 2—5 kohdan, 6 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä 7 kohdan 1-5 ja 8 alakohdan sekä 27 artiklan 1 kohdan säännökset liiketoimista ilmoitettavista tiedoista;

6) 28 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan ensimmäisen alakohdan, 29 artiklan 1 ja 2 kohdan, 30 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 2 ja 3 kohdan säännökset johdannaisista;

7) 35 artiklan 1—3 kohdan, 36 artiklan 1—3 kohdan sekä 37 artiklan 1 ja 3 kohdan säännökset syrjimättömästä pääsystä rahoitusvälineiden määritysjärjestelmiin;

8) 40—42 artiklan säännökset tuotteita koskevista valvonta- ja interventiotuimista;

Edellä 1—3 momentissa säädetyn lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ovat myös mainituissa momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset ja rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin sekä EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä edellä 2 momentin 9 kohdan nojalla muulle kuin Finanssivalvonnan valvottavalle tai muulle henkilölle, joka on velvollinen noudattamaan tätä lakia tai EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetusta. Seuraamusmaksua ei saa määrätä luonnolliselle henkilölle edellä 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta, kun henkilöä on aiheutta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

3 §

Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa.

13 luku

Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset

1 §

Vahingonkorvaus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa toiselle vahinkoa tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten, EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen taikka

rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tai EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten vastaisella menettelyllä, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa.

2 §

Luvaton kaupankäynnin järjestäminen rahoitusvälineillä

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta harjoittaa pörssin toimintaa vastoin 2 luvun 1 §:ää taikka ylläpitää monenkeskistä tai organisoitua kaupankäyntijärjestelmää vastoin 5 luvun 1 §:ää taikka tarjoaa raportointipalvelua vastoin 9 luvun 1 tai 2 §:ää, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, luvattomasta kaupankäynnin järjestämisestä rahoitusvälineillä sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

3 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 10 luvun 2 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

14 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 3 päivänä tammikuuta 2018.

Tällä lailla kumotaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettu laki (748/2012), jäljempänä *kumottava laki*.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan kumottavaan lakiin tai muutoin tarkoitetaan kumottavan lain säännöstä, sen sijasta sovelletaan sen tilalle tullutta tämän lain säännöstä.

2 §

Siirtymäsäännökset

Pörssin, jolle on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty toimilupa, ei tarvitse hakea uutta toimilupaa.

Pörssin on saatettava sääntönsä vastaamaan tämän lain vaatimuksia ja haettava muutoksille valtiovarainministeriön vahvistus kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on saatettava sääntönsä vastaamaan tämän lain vaatimuksia kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

3.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 1 lukuun uusi 3 e §, 3 luvun 20 a §:ään 2 momentti [HE 28/2016], 28 b §, 33 §:n 4 momenttiin uusi 6 kohta, 41 c §, 49 §, 6 lukuun uusi 50 [h] §, 8 luvun 71 §:n 1 momenttiin uusi 11 e kohta

muutetaan 4 §:n 2 momentin 5 kohta, 28 §:n 4 momentti, 31 §:n 1 momentin 3 kohta, 32 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 32 a §:n 1 ja 2 momentti, 32 b §:n otsikko ja sen 3 ja 4 momentti, 32 c §:n 1 momentin 1 kohta [HE 28/2016], 33 §, 33 a §:n 1 momentti, 41 §:n 1 ja 2 momentti, 41 a §:n 3 momentti, 42 a §:n 2 momentti, 43 §:n 1 momentti, 43 a §, 50 §:n 2 momentti, 53 §:n 1 momentin 2 kohta, 61 §:n 7 momentti, 71 §:n 1 momentin 11 a kohta ja 73 § lisätään seuraavasti:

sellaisena kuin niistä ovat 41 §:n 1 momentti ja 42 a §:n 2 momentti laissa 611/2014, 43 §:n 1 momentti laissa 176/2016, 43 a § laissa 752/2012 ja 73 § laeissa 752/2012 ja 176/2016, seuraavasti

1 luku

Yleiset säännökset

3 e §

Yhteistyö Energiaviraston kanssa

Finanssivalvonta toimii yhteistyössä Energiaviraston kanssa päästöoikeus-, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden sekä niiden johdannaismarkkinoiden tehokkaaksi valvomiseksi.

Finanssivalvonnan on ennen ryhtymistä sähköön tai maakaasuun perustuvien johdannaissopimusten kaupankäyntiä koskeviin valvontatoimenpiteisiin kuultava Energiamarkkinavirastoa, jos toimenpiteellä olisi ilmeisesti olennaista vaikutusta sähkö- tai maakaasumarkkinoiden toimintaan, sähkön tai maakaasun toimitusvarmuuteen taikka sähkömarkkinalain (386/1995) tai maakaasumarkkinalain (508/2000) nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn yhteisön toimintaan, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

4 §

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

5) sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettua sijoituspalveluyritystä ja raportointipalvelun tarjoajaa sekä kolmannen maan yrityksen sivuliikettä;

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta

Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rahoitusvälineiden markkinat direktiivin 79 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta sijoituspalvelulain 16 luvun 2 §:ssä ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 13 luvun 2 §:ssä säädettyjen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.

3 luku

Valvontavaltuudet

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalveluita tarjoavassa toimilupavalvottavassa 1 momentissa tarkoitetussa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti rikkonut markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä tai toistuvasti ja vakavasti rikkonut sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 6 tai 7 momentissa mainittuja säännöksiä.

28 b §

Määräaikainen kielto toimia kaupankäyntiosapuolena tai asiakkaana

Finanssivalvonta voi määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää sijoituspalveluyritystä toimimasta kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 15 kohdassa tarkoitettuna kaupankäyntiosapuolena tai 1 luvun 2 §:n 11 kohdassa tarkoitetun organisoidun kaupankäyntijärjestelmän asiakkaana, jos tämä on rikkonut sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 6 tai 7 momentissa mainittuja säännöksiä.

31 §

Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus

Toimilupavalvottavan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle valvottavaa koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittessaan ja jonka voidaan katsoa:

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muun kuin tilintarkastuslaissa tarkoitetun vakio-muotoisen lausunnon tai tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 5 momentissa tarkoitetun huomautuksen esittämiseen.

32 a §

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 6 a luvun 1 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 11 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitetun omistusosuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajasta, säilytisyhteisöstä, erityisestä säilytisyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, selvitysyhteisöstä tai selvitysyhteisön omistusyhteisöstä, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

- 1) ilmoitusvelvollisen mainetta tai taloudellisen aseman riittävyttä;
- 2) hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön johdon luotettavuuden tai sopivuuden taikka muiden toimilupaedellytysten vaarantumista hankinnan johdosta;
- 3) hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön vakavaraisuuden, valvonnan ja siihen liittyvän viranomaisten tietojenvaihdon edellytysten vaarantumista hankinnan johdosta; tai
- 4) hankinnan liittymistä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen.

Finanssivalvonta voi kieltää 1 momentissa tarkoitetun hankinnan myös, jos se ei ole saanut 32 b §:n 2 momentin mukaisen käsittelyajan kuluessa sanotussa momentissa tarkoitettuja lisätietoja taikka luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:n 6 momentissa, sijoituspalvelulain 6 a luvun 1 §:n 6 momentissa, sijoitusrahastolain 16 §:n 6 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:n 5 momentissa, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa, maksulaitoslain 21 a §:n 6 momentissa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä. Finanssivalvonta voi niin ikään kieltää 1 momentissa tarkoitetun hankinnan, jos se ei ole saanut kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 11 §:n 5 momentissa taikka arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:n 5 momentissa tarkoitettuja selvityksiä kahden kuukauden kuluessa omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Finanssivalvonta voi lisäksi kieltää hankinnan, jos se ei ole saanut 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaadittavia selvityksiä 60 arkipäivän kuluessa siitä, kun se lähetti ilmoitusvelvolliselle tiedon puuttuvista selvityksistä.

32 b §

Omistusosuuden hankinnan arvioinnissa noudatettava menettely

Päätös hankinnan vastustamisesta on annettava tiedoksi ilmoitusvelvolliselle viimeistään toisena arkipäivänä päätöksen tekemisestä ylittämättä käsittelyaikaa. Jos Finanssivalvonta ei tässä pykälässä tarkoitettuna käsittelyaikana ole tehnyt 32 a §:ssä tarkoitettua päätöstä tai päätösesitystä, sen katsotaan hyväksyneen hankinnan.

Jos ilmoitusvelvollinen on ulkomainen ETA-valvottava tai tämän emoyritys taikka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta ulkomaisessa ETA-valvottavassa tai sen emoyrityksessä, Finanssivalvonnan on päätöstä tai

päätösesitystä tehdessään viivytyksettä ilmoitettava ulkomaisen ETA-valvottavan valvonnasta vastaavalle ETA-valvontaviranomaiselle kaikki arvioinnin kannalta olennaiset tiedot ja pyynnöstä kaikki asiaan vaikuttavat tiedot sekä, jos hankinnan kohteena on rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisö, oltava yhteistyössä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettujen muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa. Päätöksestä on käytävä ilmi tässä momentissa tarkoitettujen ulkomaisten valvontaviranomaisten kanssa hankintaan.

32 c §

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörssissä, pörssin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa, arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä, selvitysyhteisössä tai selvitysyhteisön omistusyhteisössä enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 3 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 6 a luvun 1 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 11 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

33 §

Toimeenpanokielto ja oikaisukehotus

Finanssivalvonta voi kieltää valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan tekemän päätöksen täytäntöönpanon tai valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan suunnitteleman toimenpiteen toteutuksen, jos päätös tai toimenpide on ristiriidassa valvottavaan tai muuhun finanssimarkkinoilla toimivaan sovellettavien finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten, toimiluvan ehtojen taikka valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan toimintaa koskevien sääntöjen kanssa.

Jos valvottava tai muu finanssimarkkinoilla toimiva on pannut 1 momentissa tarkoitettua päätöksen täytäntöön tai toteuttanut 1 momentissa tarkoitettua muun toimenpiteen, Finanssivalvonta voi velvoittaa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan ryhtymään toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanon tai toteutetun toimenpiteen peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi. Finanssivalvonnan on varattava valvottavalle tai muulle finanssimarkkinoilla toimivalle kohtuullinen määräaika päätöksen täytäntöönpanon tai toteutetun toimenpiteen peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi, jollei se vaaranna vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista. Jos tässä momentissa tarkoitettu Finanssivalvonnan päätös vaikuttaa merkittävästi valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan sopimuspuolen taikka muun ulkopuolisen henkilön asemaan, tämän momentin soveltamisen edellytyksenä on, että päätös tai toimenpide voi vaarantaa vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen.

Finanssivalvonta voi velvoittaa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan lopettamaan toiminnassaan soveltamansa menettelyn ja kieltää menettelyn uudistamisen, jos menettely on ristiriidassa 1 momentissa tarkoitettujen säännösten, määräysten, toimiluvan ehtojen

taikka sääntöjen kanssa. Finanssivalvonnan on varattava valvottavalle tai muulle finanssimarkkinoilla toimivalle kohtuullinen määräaika menettelyn korjaamiseksi, jollei se vaaranna vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumista.

Mitä tässä pykälässä säädetään valvottavan tekemästä päätöksestä, sovelletaan vastaavasti sijoitusrahastolaissa tarkoitetun rahasto-osuuden omistajien ja edustajiston kokouksen tekemään päätökseen.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettu kielto tai oikaisukehotus voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

33 a §

Uhkasakko

Jos valvottava tai muu finanssimarkkinoilla toimiva toiminnassaan laiminlyö noudattaa finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä, Finanssivalvonnan 33 §:n nojalla antamaa toimeenpanokieltoa tai oikaisukehotusta taikka muuta Finanssivalvonnan lain nojalla antamaa määräystä tai kieltoa, toimilupansa ehtoja tai toimintaansa koskevia sääntöjä, Finanssivalvonta voi uhkasakolla velvoittaa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan täyttämään velvollisuutensa, jos laiminlyönti ei ole vähäinen. Uhkasakko voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan lisäksi rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvaan muuhun yritykseen, joka laiminlyö noudattaa, mitä sen velvollisuudeksi mainitussa laissa tai sen nojalla annetuissa määräyksissä säädetään.

37 c §

Hyödykejohdannaispositioiden valvonta

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 11 luvun 3 §:n valvontaan liittyviä tietoja keneltä tahansa henkilöltä. Finanssivalvonta voi velvoittaa kyseisessä säännöksessä tarkoitettua henkilöä toteuttamaan toimenpiteitä position tai vastuun koon pienentämiseksi tai rajoittaa henkilön mahdollisuutta tehdä hyödykejohdannaissopimuksia.

4 luku

Hallinnolliset seuraamukset

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun.

Seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty ja sillä aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä, tekijän yhteistyö Finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi ja toimenpiteet rikkomisen toistumisen estämiseksi, muut ja aiemmat finans-

simarkkinoita koskeviin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit sekä menettelyn mahdolliset vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakaudelle

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee sijoitusrahastolain 144 b §:n 2 momentissa, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 6 tai 7 momentissa taikka kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 13 luvun 2 §:n 2 tai 3 momentissa mainittujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään viisi miljoonaa euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

41 b §

Yhteinen seuraamusmaksu

Jos rikemaksu tai seuraamusmaksu määrätään samalla kertaa kahdesta tai useammasta 38 §:ssä, 40 §:ssä tai 41 a §:ssä tarkoitetusta laiminlyönnistä tai rikkomuksesta, määrätään yhteinen seuraamusmaksu.

Yhteinen seuraamusmaksu saa olla enintään rikemaksujen tai seuraamusmaksujen yhteisen enimmäismäärän suuruinen.

41 c §

Hallinnollisen seuraamuksen määrääminen yritysjärjestelytilanteessa

Rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu voidaan määrätä myös sellaiselle elinkeinonharjoittajalle, jolle elinkeinotoiminta, jossa laiminlyönti tai rikkomus on tapahtunut, on siirtynyt yrityskaupan tai muun yritysjärjestelyn seurauksena.

42 a §

Hallinnollisten seuraamusten määräämisoikeuden vanhentuminen

Finanssivalvonta ei saa määrätä seuraamusmaksua, jos sitä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

43 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Finanssivalvonnan on julkistettava päätös, jossa määrätään rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu viipymättä sen jälkeen, kun päätöksestä on ilmoitettu sen kohteena olevalle henkilölle. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko seuraamuksen antamista tai määräämistä koskeva päätös lainvoimainen, rikkomisen luonne ja tyyppi sekä rikkomisesta vastuussa ole-

van henkilöllisyys. Jos muutoksenhakuviranomaisen kumoaa päätöksen kokonaan tai osittain, Finanssivalvonnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin seuraamuksen antaminen tai määrääminen on julkistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Finanssivalvonnan internetsivuilla viiden vuoden ajan.

43 a §

Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpano ja palauttaminen

Rikemaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätty rikemaksu ja seuraamusmaksu peritään siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) säädetään.

49 §

Yhteistyö vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten kanssa

Finanssivalvonta tekee markkinoinnin, sopimusehtojen käytön sekä muiden 45 §:ssä tarkoitettujen menettelytapojen valvonnassa tarkoituksenmukaista yhteistyötä muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen ratkaisemisesta annetussa laissa (1696/2015) tarkoitettujen riidanratkaisuelinten kanssa.

6 luku

Ulkomaisten valvottavien ja niiden Suomessa olevien sivuliikkeiden valvonta ja yhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisten kanssa

50 §

Yleinen yhteistyövelvoite ja toiminta arvopaperimarkkinavalvonnan yhteysviranomaisena

Finanssivalvonta toimii rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU 79 artiklan 1 kohdan 5 alakohdassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena. Finanssivalvonta tekee mainitun direktiivin mukaiset ilmoitukset Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, Euroopan komissiolle ja ulkomaisille ETA-valvontaviranomaisille, jollei muualla laissa toisin säädetä.

50 [1] §

Toiminta rahoitusvälineiden markkinat -direktiivissä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 67 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Valtiovarainministeriö toimii rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin 44 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

53 §

Valvontayhteistyöstä kieltäytyminen

Finanssivalvonta voi kieltäytyä valvontayhteistyöstä ulkomaisen ETA-valvontaviranomaisen kanssa vain, jos:

- 1) yhteistyö vaarantaisi Suomen itsemääräämisoikeuden, turvallisuuden tai yleisen järjestyksen;
- 2) yhteistyöpyyntö koskee henkilöä, jota koskeva yhteistyöpyynnössä tarkoitettua asiaa koskeva oikeudellinen menettely on vireillä Suomessa;
- 3) Suomessa on annettu lainvoimainen päätös, joka koskee yhteistyöpyynnön kohteena olevaa henkilöä ja tekoa; taikka
- 4) pyynnön noudattaminen vaikuttaisi todennäköisesti haitallisesti sen omaan tutkintaan tai täytäntöönpanon valvontaan.

61 §

Ulkomaiseen ETA-sivuliikkeeseen ja muuhun ulkomaiseen ETA-valvottavaan ja toisen ETA-valtion valvonnassa olevaan säänneltyyn markkinaan kohdistuvasta toimenpiteestä ilmoittaminen sekä ulkomaisen ETA-sivuliikkeen ja muun ulkomaisen ETA-valvottavan toiminnan rajoittaminen ja kieltäminen

Mitä tässä pykälässä säädetään ulkomaisesta valvottavasta, sovelletaan myös toisen ETA-valtion viranomaisen valvonnassa olevaan Suomessa toimivaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun pörssiä vastaavaan markkinoiden ylläpitäjään sekä kaupankäynnin järjestäjän ylläpitämään monenkeskiseen tai organisoituun kaupankäyntijärjestelmään.

8 luku

Erinäiset säännökset

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

11 a) Energiavirastolle sen tehtävien hoitamista varten;

11 e) Suomen tai muun ETA-valtion viranomaiselle tai muulle julkiselle elimelle, jonka tehtäviin kuuluu fyysisten maatalousmarkkinoiden valvonta, hallinnointi ja sääntely asetuksen (EU) N:o 1308/2013 nojalla, sen tehtävien hoitamista varten;

Muutoksenhaku

Finanssivalvonnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Finanssivalvonnalla on oikeus hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on muuttanut tai kumonnut Finanssivalvonnan tekemän päätöksen.

Finanssivalvonnan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jos päätöksestä valitetaan, päätöstä noudatetaan toistaiseksi, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä tai asiasta muualla laissa toisin säädetä.

Muutoksenhausta päätökseen, joka koskee Finanssivalvonnan johtokunnan jäsentä tai varajäsentä taikka virkamiehen virkasuhdetta, säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa markkinaoikeudessa vireillä ollut asia käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain voimaan tullessa annettuun markkinaoikeuden päätökseen ja sen valitusoikeuteen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.**Laki****joukkorahoituslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkorahoituslain (734/2016) 1 luvun 1 ja 2 §, 2 luvun 3 §:n 1 momentti sekä 9 § ja sen otsikko, 3 luvun 10 § ja 4 luvun 15 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään vastikkeellisen laina- ja sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen hankkimisesta, tarjoamisesta ja ammattimaisesta välittämisestä elinkeinotoiminnan rahoittamiseksi

Mitä tässä laissa säädetään joukkorahoituksen välittäjästä, sovelletaan 3—8 §:ää, 10 §:n 1 ja 5—7 momenttia 14 §:n 1 momentin 1 kohtaa, 15 §:ää 17 §:ää ja 18 §:n 2—4 momenttia lukuun ottamatta myös joukkorahoitusta välittävään luottolaitokseen, maksulaitokseen sijoituspalveluyritykseen ja vaihtoehtorahastojen hoitajaan.

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta sellaiseen lainamuotoiseen joukkorahoitukseen, jossa velallisena on kuluttaja.

Joukkorahoituksen saajan tiedonantovelvollisuudesta säädetään lisäksi arvopaperimarkkina-laissa (746/2012), jos laina- tai sijoitusmuotoisessa joukkorahoituksessa tarjotaan ja välitetään arvopaperimarkkina-laissa tarkoitettuja arvopapereita.

Rahankeräyksestä säädetään rahankeräyslaissa (255/2006).

Sijoituspalvelun tarjoamisesta rahoitusvälineillä säädetään sijoituspalvelulaissa (747/2012)

Kaupankäynnistä rahoitusvälineillä säädetään laissa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä (748/2012)

Maksujenvälityksestä säädetään maksupalvelulaissa (290/2010) ja maksulaitoslaissa (297/2010)

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *lainamuotoisella joukkorahoituksella* vastiketta vastaan harjoitettavaa luoton hankkimista, tarjoamista tai luotonvälitystä muulla kuin rahoitusvälineellä, jossa velkasuhde syntyy joukkorahoituksen saajan ja joukkorahoituksen välittäjän asiakkaan välille;

2) *sijoitusmuotoisella joukkorahoituksella* oman tai vieraan pääoman ehtoista sijoitusta, rahoitusvälinettä tai muuta kuin arvopaperimarkkina-laissa tarkoitettua arvopaperia koskevassa merkintä- tai sijoitussopimuksessa taikka niihin rinnastettavassa sopimuksessa määritellyn suuruisen omistus- tai velkaosuuden taikka muun vastikkeellisen osuuden hankkimiseksi, tarjoamiseksi tai välittämiseksi joukkorahoituksen saajasta;

3) *rekisteröity joukkorahoituksen välittäjällä* elinkeinonharjoittajaa, joka ei ole luottolaitos, maksulaitos, sijoituspalveluyritys tai sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö, eikä vaihtoehtorahastojen hoitaja ja joka ammattimaisesti välittää laina- tai sijoitusmuotoista joukkorahoitusta muilla kuin rahoitusvälineillä;

4) *toimiluvallisella joukkorahoituksen välittäjällä* sijoituspalveluyritystä, luottolaitosta, maksulaitosta ja sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua henkilöä;

5) *joukkorahoituksen saajalla* sellaista joukkorahoituksella varoja hankkivaa yritystä, joka ei ole pörssiyhtiö, tai muuta yhteisöä tai säätiötä;

6) *arvopaperilla* arvopaperimarkkina-lain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua arvopaperia;

7) *rahoitusvälineellä* sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 14 §:ssä tarkoitettua rahoitusvälinettä;

8) *luottolaitoksella* luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettua luottolaitosta;

9) *maksulaitoksella* maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 2 kohdassa tarkoitettua maksulaitosta ja ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (298/2010) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua ulkomaista maksulaitosta;

10) *rahastoyhtiöllä* sijoitusrahastolain (48/1999) 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua rahastoyhtiötä ja mainitun momentin 10 b kohdassa tarkoitettua ulkomaista ETA-rahastoyhtiötä;

11) *sijoituspalveluyrityksellä* sijoituspalvelulain 1 luvun 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä ja mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitettua ulkomaista sijoituspalveluyritystä;

12) *vaihtoehtorahastojen hoitajalla* vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 2 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua vaihtoehtorahastojen hoitajaa ja mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajaa.

2 luku

Oikeus välittää joukkorahoitusta

3 §

Rekisteröitymisvelvollisuus

Muu kuin toimiluvallinen joukkorahoituksen välittäjä saa välittää joukkorahoitusta muilla kuin rahoitusvälineillä, jos se on rekisteröitynyt tämän luvun mukaisesti Finanssivalvonnan ylläpitämään joukkorahoituksen välittäjien rekisteriin.

9 §

Toimiluvallisen joukkorahoituksen välittäjän oikeus välittää laina- tai sijoitusmuotoista joukkorahoitusta

Joukkorahoituksen välitystä rahoitusvälineillä voivat toimilupansa puitteissa tarjota luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset sekä vaihtoehtorahastojen hoitajat.

Joukkorahoituksen välitystä sijoituspalvelulain 1 luvun 14 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla rahoitusvälineillä voivat tarjota myös sijoituspalvelulain 2 luvun 1 §:n nojalla toimiluvan saaneet sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut henkilöt, jotka sijoituspalvelulain 1 luvun 15 §:n 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla ainoastaan vastaanottavat ja välittävät edellä mainittuja rahoitusvälineitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja palveluja saa tarjota Suomesta ETA-alueelle, jollei sitä ole toisessa ETA-valtiossa kielletty tai rajoitettu. Kolmansista maista säädetään erikseen. Sijoituspalvelun tarjoajan oikeudesta käyttää sidonnaisasiamiestä sovelletaan mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 6 §:ssä säädetään.

3 luku

Asiakkaansuoja

10 §

Joukkorahoituksen välittäjän menettelytavat sekä velvollisuudet sijoittajaa kohtaan

Joukkorahoituksen välittäjän on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti, ammattimaisesti ja asiakkaan edun mukaisesti.

Sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välittämisessä rahoitusvälineillä on noudatettava sijoituspalvelulain säännöksiä soveltuvin osin.

Sijoituspalvelulain 2 luvun 1 §:n nojalla toimiluvan saaneen sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden on joukkorahoituksen välittämisessä noudatettava seuraavia sijoituspalvelulain säännöksiä:

- 1) 2 luvun 1 §:n säännöksiä sijoituspalvelun tarjoamisen luvanvaraisuudesta;
- 2) 3 luvun säännöksiä sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisestä ja peruuttamisesta ja merkittävien omistajien luotettavuudesta;
- 3) 6 b luvun säännöksiä hallinto- ja ohjausjärjestelmistä;
- 4) 7 luvun 7 §:n 4 momentin säännöksiä rahoitusvälineen jakelijan velvollisuuksista ja 9 §:n säännöksiä eturistiriitatilanteiden hallinnasta;

5) 10 luvun 2 §:n säännöksiä yleisistä periaatteista sijoituspalvelun ja oheispalvelun tarjoamisessa ja markkinoinnissa, 3 §:n säännöksiä sopimuksen tekemisestä sijoituspalveluyrityksen palveluista, 4 §:n 1 momentin säännöksiä soveltuvuuden ja asianmukaisuuden arvioinnista, 5 §:n 1—3 momentin säännöksiä sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuudesta, 6 §:n 4—7 momentin säännöksiä kannustimista, 7 §:n säännöksiä tietojen antamisesta asiakkaalle, 11 §:n säännöksiä liiketoimista ja palveluista säilytettävistä tiedoista, 12 §:n säännöksiä puhelujen ja sähköisten viestien tallentamisesta, 15 §:n säännöksiä asiakasvalitusten käsittelystä, 15 luvun säännöksiä hallinnollisista seuraamuksista, 16 luvun vahingonkorvaus- ja rangaistus-säännöksiä sekä 16 a luvun säännöksiä valvontavaltuuksista.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin sovelletaan mitä sijoituspalvelulain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään asiakasvarojen hallussapidosta ja ammatillisesta vastuuvakuutuksesta.

Rekisteröityneen joukkorahoituksen välittäjän on noudatettava:

- 1) 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua hyvää joukkorahoitustapaa;
- 2) sijoituspalvelulain 7 luvun 9 §:n säännöksiä eturistiriitatilanteiden hallinnasta;
- 3) sijoituspalvelulain 10 luvun 4 §:n säännöksiä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jos sijoitus ylittää 2 000 euroa, 5 §:n 1—3 momentin säännöksiä tiedonantovelvollisuudesta, 11 §:n säännöksiä liiketoimista ja palveluista säilytettävistä tiedoista, 12 §:n säännöksiä puhelujen ja sähköisten viestien tallentamisesta ja 15 §:n säännöksiä asiakasvalitusten käsittelystä.

Jos rekisteröitynyt joukkorahoituksen välittäjä hallinnoi asiakasvaroja, sen on järjestettävä sen haltuun luovutettujen asiakasvarojen säilyttäminen ja käsittely luotettavalla tavalla. Joukkorahoituksen välittäjän on erityisesti huolehdittava siitä, että:

- 1) asiakasvarat pidetään erillään sen omista varoista;
- 2) asiakasvaroista pidetään kirjaa siten, että kunkin asiakkaan asiakasvarat on eritelty muiden asiakkaiden varoista;
- 3) asiakasvarat talletetaan Suomessa tai muussa ETA-valtiossa toimiluvan saaneessa talletuspankissa olevalle pankkitilille.

Joukkorahoituksen välittäjän, joka on rekisteröitynyt 2 luvun mukaisesti, ei tarvitse liittyä sijoituspalvelulain 11 luvussa tarkoitettuun sijoittajien korvausrahastoon.

4 luku

Valvonta ja seuraamukset

15 §

Rikemaksu ja seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ja päätöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

1) tämän lain 10 §:n 5 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu sijoituspalvelulain 7 luvun 9 §:n säännökset eturistiriitojen hallinnasta, 10 luvun 4 §:n säännökset asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta sijoituksen ylittäessä 2 000 euroa, 5 §:n säännökset tiedonantovelvollisuudesta, 11 §:n säännökset liiketoimista ja palveluista säilytettävistä tiedoista, 12 §:n säännökset puhelujen tallentamisesta ja 15 §:n säännökset asiakasvalitusten käsittelystä;

2) tämän lain 10 §:n 6 momentissa tarkoitettu säännökset asiakasvarojen hallinnasta ja hallussapidosta, 11 §:n säännökset tiedonantovelvollisuudesta sekä 12 §:n säännökset asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi kyseisessä momentissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset.
